2 vols

S. CLEMENTIS ROMANI,

S. IGNATII, S. POLYCARPI,

PATRUM APOSTOLICORUM,

QUAE SUPERSUNT.

&c. &c. &c.

S. CLEMENTIS ROMANI,

S. IGNATII, S. POLYCARPI,

PATRUM APOSTOLICORUM,

QUAE SUPERSUNT.

ACCEDUNT

S. IGNATII ET S. POLYCARPI

MARTYRIA.

AD FIDEM CODICUM RECENSUIT,
ADNOTATIONIBUS VARIORUM ET SUIS
ILLUSTRAVIT,
INDICIBUS INSTRUXIT

GULIELMUS JACOBSON, A.M.

AULAE B. MARIAE MAGDALENAE VICE-PRINCIPALIS
COLLEGII EXONIENSIS NUPER SOCIUS.

Auctoribus quidem ad istam sententiam, quam vis obtineri, uti optimis possumus; quod in omnibus causis et debet, et solet valere plurimum: et primum quidem omni antiquitate; quae quo propius aberat ab ortu et divina progenie, hoc melius ea fortasse, quae erant vera, cernebat.—CICERO, TUSC. DISP. I. 12.

EDITIO ALTERA SUBINDE EMENDATA.

TOMUS II.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.
M.DCCC.XL.

S. IGNATIUS.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

ΙΓΝΑΤΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ἸΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ Πατρὸς [καὶ] πληρώματι, τῇ προωρισμένῃ πρὸ αἰώνων εἶναι διὰ παντὸς, εἰς δόξαν παράμονον, ἄτρεπτον, ἡνωμένην, καὶ ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ, ἐν θελήματι τοῦ Πατρὸς, καὶ

4. ὁ Θεοφόρος] Accentum sic collocatum passim in Codice, necnon in Actis Ignatii, habet hoc nomen, ab Ignatio in omnium Epistolarum inscriptionibus usurpatum, si illam ad Polycarpum, secundum Recensionem longiorem, excipias. Significat ergo *qui Christum in animo fert, Deo plenus,* ut vertit Valesius ab Euseb. H. E. viii. 10. quo sensu infra, §. 9. Ephesios Θεοφόρους, Χριστοφόρους, appellat S. Pater. Hippolytus Thebanus, a Cotelerio indicatus in Nott. ad Const. Apost. II. i. οἱ ἐν Νικαίᾳ κανόνες τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων. Suidas S. Polycarpum vocat Θεοφόρον. Ruchatus ex usu verbi θεοφορεῖσθαι apud Script. Eccl. vocem Θεοφόρος interpretatur, *Spiritu Divino afflatus.* Θεόφορος legisse videntur Nicephorus, Symeon Metaphrastes, et alii, qui somniaverunt Ignatium fuisse parvulum illum, quem, advocatum tanquam modestiae exemplar, Dominus in medio statuerit; unde, cum ad Ecclesiae praesulatum promoveretur Ignatius, noluisse ei manus imponere Apostolos, nimirum quem Christi ipsius tactu sanctificatum cognoverint. Quae traditio, ut etiam Cotelerius observavit, ignota fuit Chrysostomo in laudem Martyris Ignatii peroranti. Plura dabit cl. Pearsonus in Vind. Ignat. part. ii. cap. 12.

ib. τῇ εὐλογημένῃ κ. τ. λ.] Cur non licuerit Ignatio Paulum et Petrum, necnon Johannis Apocalypsin, in longioribus Epistolarum inscriptionibus imitari nullus video. Longiuscula quoque est haec inscriptio ab Athanasio praefixa Epistolae ad Solitariam Vitam Agentes: Τοῖς ἁπανταχοῦ κατὰ τόπον τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι, καὶ ἐν πίστει Θεοῦ ἱδρυμένοις, ἡγιασμένοις τε ἐν Χριστῷ, καὶ λέγουσιν, Ἰδού, ἡμεῖς

S. IGNATII

AD EPHESIOS EPISTOLA[a].

[a] *Ignatius Ephesiis.* Codex Caiensis.

IGNATIUS, qui et Theophorus[b], benedictae in magnitudine Dei Patris et plenitudine, praedestinatae ante saecula esse semper in gloriam permanentem, invertibilem, unitam, et electam in passione vera, in voluntate Patris et Jesu Christi Dei nostri,

[b] *Theopherus* C. C.

ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς, ἐν Κυρίῳ πλεῖστα χαίρειν. COTEL. Conf. omnino Pearson. Vind. Ignat. P. ii. c. 16. pp. 211—216.

5. [καὶ] πληρώματι] Ita ipse in Ep. ad Trall. [Inscript.] ἣν ἀσπάζομαι ἐν πληρώματι. Hujus vocis sunt variae significationes, (veteres enim varie adhibebant) quarum illa ad hunc locum proprie pertinere videtur, quae quid sit πλήρωμα τῆς πόλεως indicat. Ita Nazianz. 375. A. 159. B. 410. C. [Opp. tom. i. ed. Morel.] Et hic sensus maxime facit contra Schisma. Vide item Chrysost. tom. iii. ed. Savil. p. 822. l. 22. et 823. l. 3. [Hom. xi. in Ep. ad Eph. tom. xi. p. 86, 87. ed. Ben.] An spectare videtur Rom. xv. 29. ἐν πληρώματι εὐλογίας? Vid. omnino Theophylactum. Κεφαλὴ τοῦ Χριστοῦ πληρώματος. i. e. Episcopus Ecclesiae. Naz. 39. D. qui lucet παντὶ τῷ τῆς οἰκουμένης πληρώματι. 149. B. PEARSON. Πλήρωμα sive αὐτάρκεια, sive immensa Dei natura, quae implet res et loca omnia, spatiumque, ultra quod intellectus humanus vel concipere vel fingere possit. SMITH. καί ex Interpolatore inserendum esse ante πληρώματι cum Smitho duxi.

ib. τῇ προωρισμένῃ] Et mox ἐκλελεγμένην. Sic D. Paulus ad Ephesios i. 4, 5. Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

6. εἶναι] Hanc vocem omisit Vossius.

8. ἐν πάθει ἀληθινῷ] P. Junius legi vult πόθῳ· sed male. Sensus hic manifestus videtur: *electam virtute meritorum mortis et passionis Christi, quam ille vere subiit.* Haec enim epitheta referri debent ad ἐκκλησίαν, quod post εἶναι in quarto casu subintelligendum est, non ad δόξαν. SMITH. Ruchatus ad δόξαν refert, ἐκλελεγμένην mendum librarii esse credens pro ἐκλελεγμένη.

Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀξιομακαρίστῳ τῇ οὔσῃ ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας, πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἐν ἀμώμῳ χάριτι χαίρειν·

Gratias agit, quod Onesimum Episcopum ad se miserint, quem ut et Ephe-

Α΄. ἈΠΟΔΕΞΑΜΕΝΟΣ ἐν Θεῷ τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα, ὃ κέκτησθε φύσει δικαίᾳ, κατὰ πίστιν καὶ ἀγάπην, ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν, μιμηταὶ ὄντες Θεοῦ, ἀναζωπυρήσαντες ἐν

2. *ἀξιομακαρίστῳ*] Ut ipse in Ep. ad Romanos ad finem [§. 10.] *διὰ Ἐφεσίων τῶν ἀξιομακαρίστων*, tanquam discipulos Pauli, quem *ἀξιομακάριστον* vocat in hac Epistola, [§. 12.] uti etiam postea Ecclesiam Romanam *ἀξιομακάριστον* appellat. PEARSON. Vocem hanc non agnoscit Suicerus: *ἀξιοζήλωτος* a Cyrillo Alex. aliquoties usurpatam fuisse notat. Infeliciter vertunt Wakius, *most deservedly happy*, et Ruchatus, *très-dignement heureuse*. Melius Wocherus, *der aller Seligpreisung würdigen Gemeinde*. Sturz. Lex. Xenoph. *felicitatis praedicatione dignus*. Apol. Socrat. §. 34.

ib. *ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας*] Irenaeus de S. Johanne, III. i. [1. p. 174. ed. Massuet.] *ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας διατρίβων*. PEARSON. Sic etiam in Inscr. Epistolae ad Smyrn. *ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας*. ibid. §. 11. *ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας*. In Inscr. Epist. ad Philad. *ἐν Φιλαδελφίᾳ τῆς Ἀσίας*.

3. *ἐν ἀμώμῳ χάριτι*] Interpolator *χαρᾷ*, quam lectionem Hornemannus ut veriorem retinet.

5. *Ἀποδεξάμενος*] Respicit ad legationem quam Ephesii ad se miserant, de qua statim post se ipsum declarat usu verbi synonymi *ἀπείληφα*. VEDELIUS. Interpolator sec. Cod. Nydpruc. *Ἀπεδεξάμην* . . . sec. Cod. August. *Ἀποδεξάμενος*. . . Interpres vetus utriusque recensionis *acceptans*. Confer infra *ἀκούσαντες*. Neque prorsus absimilis est participii usus ad initium Epp. ad Polycarp. et ad Magnes. In Epist. ad Philad. quoque constructio Inscriptionis cohaeret, ut videtur, cum periodo prima Epistolae ipsius. Totam hanc Sectionem mutilam et hiulcam esse bene animadverterunt Vossius, Smithus, et Marklandus.

ib. *τὸ πολυαγάπητόν σου*] Non laudo eos, [Vairlenium respicit] qui jejunam aliquam paronomasiam hic quaerunt in vocibus, *Ἔφεσος*, et *ἔφεσις*: tanquam ideo dixerit Ignatius *πολυαγάπητόν σου ὄνομα*, vel ut vulgo male legitur *τὸ πολυπόθητον ὄνομα*, cum certum sit *πολυαγάπητον ὄνομα Ἐφεσίων* idem esse quod sit *πολυαγάπητοι Ἐφέσιοι*. Quae loquendi formula satis frequens apud antiquos. Crediderunt

Ecclesiae digne-beatae existenti in Epheso Asiae, plurimum in Jesu Christo, et in immaculata gratia, gaudere:

I. ACCEPTANS in Deo multum dilectum tuum nomen, quod possedistis natura justa, secundum fidem et charitatem in Christo Jesu Salvatore Eph. i. 15. nostro, [glorificato Jesum Christum Deum;] quia

viri docti, hic alludi ad nomen Christianum; sed certum est, haec omnia ita, ut dixi, intelligenda. VOSSIUS. Ad Ecclesiam scribit singulari numero, utpote in uno capite, Christo, et eidem Episcopo unitam. Sed quare ergo in caeteris Epistolis non eadem reperitur loquendi forma? Verumtamen non est, quod accuratiorem Grammaticam, in homine occupatissimo, et in itinere variis negotiis et molestiis districto, exigamus. SMITH. Planius certe, ac fortasse melius legitur apud Interpolatorem Ἀπεδεξάμην ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ π. ὄνομα. Hornemannus locum ita refingit, Ἀπεδεξάμην ἐν Θεῷ τὸ πολυαγάπητον ὄνομα, vertitque, *Vestrum pro salute mea, a Deo derivanda, votum, per nuntios vestros ad me venit, eoque carissimi nominis vestri memoria in animo meo renovata est.*

6. σου . . . κέκτησθε] Cf. D. Paul. ad Galat. vi. 1. ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος· σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.

ib. φύσει δικαίᾳ] *Natura justa, re justa,* i. e. *juste, proposito justo.* Consulendi Grammatici: necnon Intt. ad Sapient. xiii. 1. et Ephes. ii 3. Sic ab Anastasio, Ὁδηγοῦ cap. 8., ἡ φύσις 1 Cor. xi. 14. exponitur τὸ πρᾶγμα. COTEL. Onomasticon V. *Indoles,* φύσις. Barnabas in praefat. Epist. 'supra modum exhilaror beatis et praeclaris spiritibus vestris, quod sic *naturalem* gratiam accepistis.' An φύσει δικαίᾳ nihil aliud quam δικαίως, *merito?* Haeretici dicebant, Catholicos χρήσει tantum gratiam habuisse. Iren. p. 28. B. [I. vi. 4. ed. Massuet.] PEARSON. Smithus confert initium Epist. ad Trall. Ἄμωμον διάνοιαν . . . . ἔγνων ὑμᾶς ἔχοντας, οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν. *Par un naturel vertueux,* Ruchat.

7. Τῷ Σωτῆρι ἡμῶν] Post haec verba Interpres Vetus adjungit *glorificato Jesum Christum Deum,* quae verba, uti opinatur Cotelerius, extrinsecus adposuerat pius aliquis lector. Simile adsumentum habemus ad finem §. 2. Epist. ad Magnes.

8. μιμηταί] Int. Vet. videtur legisse ὅτι μιμηταί. PEARSON. Interpol. μιμηταὶ ὄντες Θεοῦ φιλανθρωπίας.

ib. ἀναζωπυρήσαντες] Videtur intransitive sumi. Gloss. Resipisco, ἀναζωπυρῶ. PEARSON. Intransitive quidem apud Clem. R. i. 27. Ἀναζωπυρησάτω οὖν ἡ

sios eximie laudat.

αἵματι Θεοῦ τὸ συγγενικὸν ἔργον τελείως ἀπηρτίσατε· ἀκούσαντες γὰρ δεδεμένον ἀπὸ Συρίας ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος καὶ ἐλπίδος, ἐλπίζοντα τῇ προσευχῇ ὑμῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Ῥώμῃ θηριομαχῆσαι, ἵνα διὰ τοῦ μαρτυρίου ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ μαθητὴς εἶναι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἀνενεγκόντος Θεῷ προσφορὰν καὶ θυσίαν. Ἐπεὶ οὖν τὴν πολυπληρίαν ὑμῶν ἐν ὀνόματι Θεοῦ ἀπείληφα ἐν Ὀνησίμῳ, τῷ ἐν ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ, ὑμῶν δὲ ἐν σαρκὶ ἐπισκόπῳ· ὃν εὔχομαι κατὰ Ἰησοῦν

πίστις αὐτοῦ ἐν ἡμῖν. et LXX. Gen. xlv. 27. ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακώβ. Transitive, II Tim. i. 6. ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ.

1. τὸ συγγενικὸν ἔργον] Hornemannus vertit, *opus fratribus Christianis dignum.* Hefelius, *opus fraternitatis.* Chevall. *the work which was agreeable to your nature.* Mox Cod. MS. exhibet ἀπαρτίσατε.

4. ἵνα διὰ τοῦ—καὶ θυσίαν.] Haec omissa sunt a Vet. Int. et pro eo nihil aliud repositum, quam *videre festinastis.* Quae verba ab otiosa manu irrepserunt. In Pseudo-Ignatio, ut paene omnia, ita haec quoque aliquantum depravata sunt. VOSSIUS. Haec sententia valde perplexa est. In Graecis duo vocabula deesse videntur, quae tamen in Cod. suo vidit et transtulit Vet. Int. Forte scriptum fuit ἰδεῖν ἐσπουδάσατε post θηριομαχῆσαι. Quod si post ἐσπουδάσατε statim Ἐπεὶ οὖν, κ. τ. λ. omnia erunt clara et perspicua. PEARSON. Mihi olim in mentem venerat librarium nostrum legisse θηριομαχῆσαι ἐπιδεῖν ἠπείγεσθε, atque exinde oscitasse, quia scilicet ἐπὶ et ἐπεὶ toties occurrerent. Codex Caiensis propius ad Graeca Codicis Medicei accedit.

5. ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ] Ἐπιτυχεῖν redundare videtur; et plane omisit Interpolator. SMITH. Sensum non incommodum praebet Cotelerii versio: *quo per martyrium adipisci possim discipulus esse illius, qui* &c.

6. ἑαυτὸν ἀνενεγκόντος] ἑαυτόν omisit Salvinius in apographo illo Codicis Medicei quod in usum Aldrichii exscripsit.

7. πολυπληρίαν] Anne rectius πολυπληρείαν? Vocem non agnoscunt Lexica. Pro MSti lectione Vossius, lectore inconsulto, exhibuit πολυπληθίαν. Apud interpolatorem legimus πολυπλήθειαν. Salvinius ad oram libri Aldrichiani e conjectura dedit πολυκληρίαν.

8. ἀπείληφα ἐν Ὀνησίμῳ] Vet. Int. *suscepi*, an recte? *accepi per Onesimum.* Erat igitur Onesimus Ephesiorum Episcopus Smyrnam missus, ut viseret et refocillaret Ignatium. Huic contemporaneus Onesimus, Plutarchi servus, qui cum Epicteto disputans, introductus est a

imitatores existentes Dei, et reaccendentes in sanguine Christi Dei, cognatum opus integre perfecistis. Audientes enim ligatum a Syria[c] pro communi nomine et spe, sperantem oratione vestra[d] potiri, in Roma cum bestiis pugnare, [videre festinastis[e].] Plurimam enim multitudinem vestram in nomine Dei suscepi in Onesimo, qui in charitate[f] inenarrabilis est, vester autem in carne Episcopus: quem oro secundum Jesum Christum vos diligere,

Eph. v. 1.
c *Siria* C.C.
d *vestra oratione* C. C.
e *pugnare, ut potiri possim discipulus esse videre festinastis.* C.C.
f *qui caritate* C. C.

Phavorino. In isto saeculo et sequioribus nomen istud vulgare fuit. PEARSON. Ignatium in hac ad Ephesios Epistola meminisse pastoris ipsorum Onesimi refert Eusebius, H. E. iii. 36. quomodo et in Ep. ad Antiochenos nominatur idem *ὁ Ἐφεσίων ποιμήν.* Hunc eum esse de quo S. Paulus ad Philemonem scribit, et post S. Timotheum Ephesiorum ordinatum ab eo fuisse Episcopum, in libello de Festiv. Apost. ad 14. Kal. Mart. affirmat Ado. Eumdemque Philemonis servum a B. Paulo Ephesinae Ecclesiae post Timotheum constitutum fuisse Episcopum, in Bedae, Notkeri, et Romano Martyrologio, ad eumdem diem, similiter legimus. Quod si verum, non alius Ephesinae Ecclesiae quaerendus fuerit Angelus, cui in ii. Apocalypseos capitulo scribendae a Domino mandantur literae, quam hic ipse Onesimus. In Graecorum vero Menaeis, et Symeone Metaphrasta, die praecedente memoria ejus celebratur. Sed Ephesinus ipsius Episcopatus ab illis omnino non agnoscitur. Et vero in Clementinis Constitutionibus, vii. 48. ille Philemonis Onesimus Beroeae in Macedonia ab Apostolis constitutus fuisse dicitur Episcopus; et Gaium, cujus Apostolus meminit, post Timotheum Ephesiorum fuisse Episcopum in Synopsi sua Dorotheus affirmat. Ut Gaio huic, quem Ephesi fuisse Episcopum etiam in inedito Hippolyti de LXX discipulis libello legimus, successisse videatur ab Ignatio nostro laudatus Onesimus: seniore illo, ante hanc ab eo scriptam Epistolam, sub Domitiano Martyrio jam coronato; ut in libro iii. Historiae suae, cap. 11, Nicephorus significat. USSERIUS. Frustra hic disputari de Onesimo Philemonis servo, docebit Pearsonus, Vind. Ignat. P. ii. c. 8. p. 96.

ib. *τῷ ἐν ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ*] Cotelerius vertit *inenarrabilis caritatis viro.* Apud Interpol. *τῷ ἐπ' ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ.* Usserius e duabus MSS. Version. Lat. et ex Adonis libello de Festiv. Apost. ad xiv Kal. Mart. exhibet *dilecto praeceptore nostro,* ac si *καθηγήτῃ* scriptum fuisset pro *ἀδιηγήτῳ.*

9. *ἐν σαρκὶ ἐπισκόπῳ*] Cf. S.

Χριστὸν ὑμᾶς ἀγαπᾷν, καὶ πάντας ὑμᾶς αὐτῷ ἐν ὁμοιότητι εἶναι. Εὐλογητὸς γὰρ ὁ χαρισάμενος ὑμῖν ἀξίοις οὖσι τοιοῦτον ἐπίσκοπον κεκτῆσθαι.

Comites Onesimi, Burrhum, Crocum, et cet. laudat. Ut subjiciantur Ephesii Episcopo et Presbyterio monet.

Β΄. Περὶ δὲ τοῦ συνδούλου μου Βούρρου, τοῦ κατὰ Θεὸν διακόνου ὑμῶν ἐν πᾶσιν εὐλογημένου, εὔχομαι παραμεῖναι αὐτὸν εἰς τιμὴν ὑμῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου. Καὶ Κρόκος δὲ, ὁ Θεοῦ ἄξιος καὶ ὑμῶν, ὃν ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης ἀπέλαβον, κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν, ὡς καὶ αὐτὸν ὁ Πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναψύξαι, ἅμα Ὀνησίμῳ, καὶ Βούρρῳ, καὶ Εὔπλῳ, καὶ Φρόντωνι, δι' ὧν πάντας ὑμᾶς κατὰ ἀγάπην εἶδον· ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντὸς, ἐάνπερ ἄξιος ὦ. Πρέπον οὖν ἐστὶ κατὰ πάντα τρόπον δοξάζειν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δοξάσαντα ὑμᾶς· ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ ἦτε κατηρτισμένοι τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ, καὶ τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες περὶ τοῦ αὐτοῦ,

Pet. I. ii. 25. *τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν*: Voces *ἐν σαρκί* non agnoscit Interpolator.

1. *καὶ πάντας ὑμᾶς αὐτῷ*] Forsitan *αὐτοῦ*. MARKLAND.

4. Βούρρου] Male in Pseudo-Ignatio Βίρρου: male in Veteri Versione *Borro*. Burrhus est nomen Romanum satis vulgare; non autem Birrus, Byrrus, aut Borrus. VOSSIUS. Vocem *σύνδουλον* de Epaphra, ad Col. i. 7. et de Tychicho, iv. 7. usurpat D. Paulus.

6. *παραμεῖναι αὐτὸν*] Addit Interpolator *ἄμωμον*, absque ulla necessitate. SMITH. Mox *τοῦ ἐπισκόπου ὑμῶν τοῦ μακαριωτάτου*.

9. *ἀνέπαυσεν*] Vox Paulina; vid. I Cor. xvi. 18. Philem. 7. et 20.

10. *ἀναψύξαι*] Sic MS. [non *ἀναψύξει*, ut, cum Interpolatore, Voss. Cotel. Smith.] Neque aliter legit Vet. Int. dum vertit *refrigeret*. Hinc patet *ἀναπαύειν* et *ἀναψύχειν* idem fere significare apud Veteres: *ἀναπαύειν a motu*, *ἀναψύχειν a calore et aestu, liberare*. Dionysius Corinth. Epist. ad Rom. ap. Euseb. H. E. iv. 23. *ὧδε μὲν τὴν τῶν δεομένων πενίαν ἀναψύχοντας*. Inde *refrigerium*, *refrigerare*, et *refrigerari* apud Latinos: primo de incarceratis apud Tertullianum frequenter, et in Passione Perpetuae; deinde de mortuis. Hinc *aeternum refrigerium* apud Iren. IV. xiv. [vi. 5. p. 234.

et omnes vos ipsi in similitudine esse. Benedictus enim qui tribuit vobis dignis existentibus talem Episcopum possidere.

II. De conservo autem meo Borro, secundum Deum diacono nostro [g] in omnibus benedicto, oro permanere ipsum in honorem vestri et Episcopi. Sed et Crocus, Deo dignus et vobis, quem exemplarium ejus quae a vobis charitatis suscepi, secundum omnia me quiescere fecit; ut et ipsum Pater Jesu Christi refrigeret, cum Onesimo, et Borro, et Euplo, et Frontone; per quos vos omnes secundum charitatem [h] vidi. Fruar vobis semper; siquidem dignus existam. Decens igitur est secundum omnem modum glorificare Jesum Christum, qui glorificavit vos; ut in una subjectione perfecti, subjecti Epi-

Col. i. 7. iv. 7.

g *vestro* C. C.

h *caritatem* C. C.

Heb. xiii. 17.

ed. Massuet.] PEARSON. In S. Barnabae Epist. §. 15. Interpres Vetus pro καταπαυόμενος exhibet *refrigerans*, non *requiescens*. ib. §. 16. legas, "sentit "se *refrigerari*." Cf. II Tim. i. 16. ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε. Act. iii. 19. καιροὶ ἀναψύξεως.

11. Φρόντωνι] Male ap. MS. φρόντονι, ut mox ὠναίμην.

12. ὀναίμην ὑμῶν] Phrasin hanc Apostolicam, a D. Pauli Epistola ad Philem. ut videtur, desumptam, saepius usurpat Ignatius. De liberis praecipue, rebusque charissimis aut personis usurpabant veteres Graeci, Euripides, Aristophanes, Synesius, uti docet Pearsonus, Vindic. Ign. P. ii. cap. 15. p. 203. Frequens est haec phrasis etiam apud Lucianum, e. g. Philopseud. §. 27. οὕτως ὀναίμην, ἔφη, ὡς ἀληθῆ πρός σε ἐρῶ. tom. iii. p. 54. ed. Hemsterh. et Reiz. Cf. Soph. Oed. Tyr. 644. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, κ. τ. λ. In Cod. MSto legimus ὠναίμην, tum hic tum in Ep. ad Magnes. §. 12. Similis oscitantiae exemplum praebet Lucian. Dial. Mort. xxii. ubi librarii exhibent ὠναίμην, ἐοναίμην, et ὠνάμην.

15. ἦτε κατηρτισμένοι] Illud ἦτε Vet. Int. non agnoscit; et videtur esse superfluum. PEARSON.

ib. τῷ αὐτῷ νοΐ κ. τ. λ.] Haec non agnoscit Vet. Int. et videntur esse assuta. Sic ergo scripsisse Ignatium puto, secundum Codicem quem vidit fidelissimus Interpres. Ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ κατηρτισμένοι, ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, ἦτε ἡγιασμένοι. PEARSON.

16. τὸ αὐτὸ λέγητε] D. Paulus, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες. Ep. I. ad Cor. i. 10.

ἵνα ἐπιτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ κατὰ πάντα ἦτε ἡγιασμένοι.

Excusat libertatem hujus admonitionis.

Γ'. Οὐ διατάσσομαι ὑμῖν, ὡς ὤν τις. Εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι ἐν τῷ ὀνόματι, οὔπω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Νῦν γὰρ ἀρχὴν ἔχω τοῦ μαθητεύεσθαι, καὶ προσλαλῶ ὑμῖν ὡς συνδιδασκαλίταις μου· ἐμὲ γὰρ ἔδει ὑφ' ὑμῶν ὑπαλειφθῆναι πίστει, νουθεσίᾳ, ὑπομονῇ, μακροθυμίᾳ. Ἀλλ' ἐπεὶ ἡ ἀγάπη οὐκ ἐᾷ με σιωπᾷν περὶ ὑμῶν, διὰ τοῦτο προέλαβον παρακαλεῖν ὑμᾶς, ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ· καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ ἀδιάκριτον ὑμῶν ζῆν, τοῦ

1. ἐπιτασσόμενοι] Pro hac MSti lectione Salvin. Smith. Frey. Galland. Horneman. ex Interpolatore reponunt ὑποτασσόμενοι.

3. Οὐ διατάσσομαι] S. Barnabas, §. 1. "Ego autem non "tanquam doctor, sed unus ex "vobis, demonstrabo pauca."

ib. ὡς ὤν τις.] Interpol. τι. Et statim διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, pro ἐν τῷ ὀνόματι. Τὸ ὄνομα absolute positum habes infra §. 7. et in Ep. ad Philad. §. 10.

5. Νῦν γὰρ ἀρχὴν ἔχω τοῦ μαθητεύεσθαι] Cf. Ep. ad Trall. §. 5. ad Rom. §. 5. Mirabatur singulare istud humilitatis exemplum Gildas Badonicus, ex Britannia nostra, qui anno 564. Epistolam scripsit de excidio Britanniae, dicens: 'Christianus 'non mediocris, sed perfectus, 'Sacerdos non vilis, sed sum- 'mus, Martyr non segnis, sed 'praecipuus dixit: *Nunc incipio* '*esse Christi discipulus*.' PEARSON. Vind. Ign. P. i. p. 14.

6. συνδιδασκαλίταις] Mira vox; neque enim puto vocem simplicem διδασκαλίτης uspiam occurrere. Interpolator συνδούλοις. [ὁμοδούλοις.] An συνδιδασκαλῖται, qui communem Magistrum et Doctorem habentes, scil. Paulum, imo et Johannem? Ignatius enim Johannis discipulus fuit. PEARSON. Non ita premenda est forsitan haec loquendi ratio. Discipulum merum, et quidem rudem adhuc se profitetur B. Pater; Christianos igitur Ephesios, tanquam sibi in Christi schola ὁμήλικας, suos συνδιδασκαλίτας appellat. Cf. infra §. 12. Παύλου συμμύσται. Wakius, cum quo facit Ruchatus, *fellow-disciples*. Grassius, infeliciter, *mes maîtres*. Van Gilsaeus quoque Int. Vet. sequitur Dissert. p. 51. *condoctores*.

7. ὑπαλειφθῆναι] Vet. Int. *suscipi*, quod est ὑποληφθῆναι. Interpolator [περὶ ὑμῶν] ὑπομνησθῆναι, *commoneri*, ad sensum paullo propius. Junius legendum putat ὑπολειφθῆναι, *relinqui*, i. e. *vobis longe inferiorem esse*. Sed neque ἐμὲ ἔδει, neque ὑφ'

scopo et Presbyterio, secundum omnia sitis sanctificati.

III. Non dispono vobis, ut existens aliquis. Si enim et ligor in nomine Christi[h], nequaquam perfectus sum in Jesu Christo. Nunc autem principium habeo addiscendi; et alloquor vos, ut doctores mei. Me enim oportuit a vobis suscipi, fide, admonitione, sustinentia, longanimitate. Sed quia charitas non sinit[i] me silere pro vobis, propter hoc praeoccupavi rogare vos, ut concurratis sententiae Dei: etenim Jesus Christus, incomparabile

[h] *JesuChristi* C. C.

[i] *caritas non sinet* C. C.

ὑμῶν, talem interpretationem patitur. Nihil mutandum: lectio Cod. Medicei et emendata, et clara, et necessario recipienda, et conservanda est. Hic enim ὑπαλειφθῆναι est *ungi, excitari, instrui, ad certamen praeparari;* et quidem à Doctore seu Magistro. Plutarchus in vita Periclis sic loquitur de Damone: τῷ δὲ Περικλεῖ συνῆν, καθάπερ ἀθλητῇ, τῶν πολιτικῶν ἀλείπτης καὶ διδάσκαλος. Sic Isidorus Pelus. L. iii. Epist. 265. Suidas, Ἀλείπται· οἱ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐπασκοῦντες. Ὁ θεολόγος λέγει· ἀλεῖπται εἰς ἀρετήν. Hic optimus Magister ostendit, quo modo Christianus instrui debet ad patiendum pro Christi nomine. *Quum igitur par erat, ut vos me admonere, impellere, incitare, instruere velletis.* PEARSON.

9. προέλαβον παρακαλεῖν] Respexisse videtur B. Pater S. Paulum ad Philem. 8, 9. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ.

11. ἀδιάκριτον] Vet. Int. *incomparabile,* ac si ἀσύγκριτον legisset. S. Jacobus, iii. 17, de *sapientia quae de coelo est,* hanc vocem usurpavit. Ipse Ignatius in initio Epist. ad Trall. etiam utitur: ubi Vet. Int. *inseparabilem* vertit; Vulgatus, *sine dolo.* In fine Epist. ad Magnes. ἀδιάκριτον πνεῦμα, uterque reddit *inseparabilem spiritum.* An *indubitabilem?* Basil. ἀδιάκριτος πληροφορία. Huc pertinet illud, §. 5. ἑαυτὸν διέκρινεν. PEARSON. E Luciano affertur ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον. Jup. Trag. §. 25. disputationem relinquens *non dijudicatam et de qua contentioni adhuc locus sit.*

ib. τοῦ Πατρὸς ἡ γνώμη] γνώμη hic idem videtur esse cum τῷ λόγος. Quae phrasis quum paullo durior videretur Interpolatori, illam molliendo, corrupit sensum: καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς πάντα κατὰ γνώμην πράττει τοῦ Πατρός. Quid si legamus τῇ γνώμῃ, hoc sensu? *Christus Dei Patris voluntate et sententia Princeps Ecclesiae* ὁρισθεὶς sive constitutus, *sicut et Episcopi ipsius sententia.* PEARSON.

Πατρὸς ἡ γνώμη, ὡς καὶ οἱ ἐπίσκοποι οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὁρισθέντες † ἐν † Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμῃ εἰσίν.

Unitatem commendat, ut Presbyterium Episcopo conjungatur, quemadmodum citharae chordae.

Δʹ. Ὅθεν πρέπει ὑμῖν συντρέχειν τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ, ὅπερ καὶ ποιεῖτε. Τὸ γὰρ ἀξιονόμαστον ὑμῶν πρεσβυτέριον, τοῦ Θεοῦ ἄξιον, οὕτως συνήρμοσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν καὶ συμφώνῳ ἀγάπῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ᾄδεται. Καὶ οἱ κατ᾽ ἄνδρα δὲ χορὸς γίνεσθε, ἵνα σύμφωνοι ὄντες ἐν ὁμονοίᾳ, χρῶμα Θεοῦ λαβόντες ἐν ἑνότητι, ᾄδητε ἐν φωνῇ μιᾷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Πατρὶ, ἵνα ὑμῶν καὶ ἀκούσῃ, καὶ ἐπιγινώσκων δι᾽ ὧν εὖ πράσσετε, μέλη ὄντας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Χρήσι-

1. *κατὰ τὰ πέρατα*] forsitan *τὴν χάριτα*. Cf. Ep. ad Magnes. §. 2. MARKLAND.

2. *ὁρισθέντες*] *Episcopi ex voluntate Christi ubique per omnes terrarum tractus stabiliti, quam nimirum Apostoli ab ipsius ore didicerunt, et in ipsius nomine in universis ecclesiis definiverunt.* Haec enim lectio non mihi sollicitanda videtur. Eadem occurrit in re prorsus eadem, in inscriptione Epist. ad Philadelphenses. SMITH.

ib. *†ἐν† Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμῃ*] Doctissimus Hammondus [Dissert. ii. pp. 113. 126.] praepositionem *ἐν* vult deleri, et legi *γνώμη*, casu recto, [Cod. Med. nullibi exhibet ι subscript.] ut in priore parte hujus periochae, ad mentem quoque Vet. Interpretis, quasi ab illius Codice illa particula omnino abfuisset. Haec turpi negligentia omittens Interpolator, alia diversi argumenti stupide et prorsus *ἀπροσδιονύσως* substituit. [*καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς πάντα κατὰ γνώμην πράττει τοῦ Πατρὸς, ὡς αὐτός που λέγει· 'Ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ 'πάντοτε.' Οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς χρὴ ζῆν κατὰ γνώμην Θεοῦ, ἐν Χριστῷ, καὶ ζηλοῦν ὡς Παῦλος. 'Μιμηταὶ 'γάρ μου,' φησὶ, 'γίνεσθε, καθὼς 'κἀγὼ Χριστοῦ.'*] SMITH. Apud Vet. Int. pro *ipsi* lege *Episcopi*; est enim abbreviatio. Cf. infra, ad Philad. §. 3. ad Smyrn. §. 8.

5. *ὅπερ καὶ ποιεῖτε.*] *καί* omisit Salvinius in apographo ejus, quod imprimendum curavit Aldrichius. *σοφισθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος*, subjicit Interpolator.

ib. *ἀξιονόμαστον*] Ita recte se habet Cod. MStus, non *ἀξιόνομαστον*, quod apud Aldrichium legimus.

7. *ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ.*] Eadem similitudine utitur etiam in Ep. ad Philad. [§. 1.] de Episcopo ipsorum verba faciens. USSER. Cf. etiam Ep. ad Rom. §. 2.

nostrum vivere, Patris sententia, ut et ipsi secundum terrae fines determinati Jesu Christi sententia sunt.

Col. iii. 4.

IV. Unde decet vos concurrere Episcopi sententiae[k]: quod et facitis. Digne nominabile enim[l] vestrum Presbyterium, Deo dignum, sic concordatum est Episcopo, ut chordae citharae. Propter hoc in consensu vestro et consona charitate Jesus Christus canitur. Sed et singuli chorus facti estis: ut consoni existentes in consensu, melos Dei accipientes in unitate, cantetis in voce una per Jesum Christum Patri; ut et vos audiat, et cognoscat per quem bonum operamini, membra existentes Filii ipsius[m]. Utile igitur est vos in[n] immaculata unitate esse; ut et Deo semper participetis.

k *sententiae Episcopi* C. C.
l *Digne enim nominabile* C. C.
m *Filius ejus.* C. C.
n *est vos esse in* &c. C. C.

8. συμφώνῳ ἀγάπῃ] Vide Orig. in Matth. 204. C. [ed. Huet. tom. iii. p. 441. ed. Bened.] PEARSON.

9. ᾄδεται.] Euseb. in Vita Constantini, I. §. 13. de Constantio, ejus patre, loquens, μυρίων δὲ καὶ ἄλλων τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῶν παρὰ τοῖς πᾶσιν ᾀδομένων. Chrysostom. de Babyla Antiocheno Martyre agens, Οὐ γάρ ἐστιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ οὐ χώρα, οὐκ ἔθνος, οὐ πόλις, ἔνθα ταῦτα οὐκ ᾄδεται τὰ παράδοξα. [Lib. de S. Babyla, c. Julian. et Gent. §. 2. Opp. ii. p. 538. ed. Ben.] PEARSON.

10. χρῶμα Θεοῦ] Interpolator pro χρῶμα substituit συνάφειαν. Vet. Int. reddidit *melos*. Hesychius, χρῶμα· παρὰ τοῖς μουσικοῖς χροία. PEARSON. Eumdem sensum habet χρῶμα apud Athenaeum, xiv. 9. tom. v. p. 314. ed. Schweighaeuser.

11. ᾄδητε] In MS. ᾄδετε, ut ad finem sectionis μετέχετε. Illud retinet, hoc autem corrigit Vossius.

12. ἐπιγινώσκων] Legendum videtur ἐπιγινώσκῃ δι' ὃν, quod e conjectura margini adscripsit Salvinius. Ultima hujus vocis syllaba librario fraudi fuisse pluribus modis videtur. Ille enim, ab homoioteleuto deceptus, δι' ὧν. Pessime, sicut ex Int. Vet. quidem est manifestum. Cotelerius vertit, *et agnoscat ex iis quae operamini, membra esse vos Filii ipsius.*

13. μέλη] Ludere videtur in duplici significatione vocis μέλη, quae et *membra*, et *modos*, seu *cantica* significat. MARKLAND. Lusus quidam verborum, ni fallor, latet etiam in εὖ πράσσετε, tum hoc in loco, tum in Epist. ad Smyrnaeos, §. 11. ad finem.

ib. ὄντας] Legendum esse ὄντες monet Vossius, qui paulo ante, ex incuria proculdubio, ἐπράσσετε habet.

μον οὖν ἐστὶν ὑμᾶς ἐν ἀμώμῳ ἑνότητι εἶναι, ἵνα καὶ Θεοῦ πάντοτε μετέχητε.

Hujus unionis laus et utilitas.

Ε'. Εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν μικρῷ χρόνῳ τοιαύτην συνήθειαν ἔσχον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν, οὐκ ἀνθρωπίνην οὖσαν ἀλλὰ πνευματικήν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς μακαρίζω, τοὺς ἐνκεκραμένους οὕτως, ὡς ἡ ἐκκλησία Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ὡς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ Πατρί, ἵνα πάντα ἐν ἑνότητι σύμφωνα ᾖ! Μηδεὶς πλανάσθω· ἐὰν μή τις ᾖ ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου, ὑστερεῖται τοῦ ἄρτου τοῦ Θεοῦ. Εἰ γὰρ ἑνὸς καὶ δευτέρου προσευχὴ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει, πόσῳ μᾶλλον ἥ τε τοῦ ἐπισκόπου καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας! Ὁ οὖν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτό, οὗτος ἤδη ὑπερηφανεῖ, καὶ

4. οὐκ ἀνθρωπίνην] Non qualem homines saeculo addicti inter se familiari sermone de rebus variis solent exercere. SMITH.

6. ἐνκεκραμένους] Quasi *immixtos et simul adunatos*. Sed comparationes hujusmodi, quae sequuntur, non sunt ad rigorem literae exigendae. SMITH. In Cod. MSto legimus ἐνκεκραμένους, non ἐγκεκραμένους sicuti Libb. impr. Vide supra ad Clem. Rom. p. 82. l. 15. Interpolator habet τοὺς ἀνακρεμαμένους αὐτῷ, *qui pendetis ad eum*.

7. ὡς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς] ὡς praetermisit Vossius, et post eum Cotel. Clericus, Smithus, Russel. Hornemannus.

9. τοῦ θυσιαστηρίου] Maestraeus ex hoc loco elicit, in Ecclesia ad verum Deo sacrificium offerendum altaria semper fuisse constituta. Et id etiam ex eo probat, quia in eo panis vitae, h. e. Eucharistiae, fiat mentio. Male ista omnia. Falsum enim in Ecclesia semper altaria fuisse. Patet id ex Gentilium exprobrationibus, qui inter alia id crimini ducebant Christianis, quod *aras* non haberent. Id quod Christiani non diffitebantur, sed legitime fieri dicebant. Orig. c. Cels. viii. [§. 17. Opp. i. p. 755. ed. Ben.] Min. Felix in Octav. [§. 32.] Arnob. adv. Gentil. vi. [et vii.] Ignatium autem non intelligere per vocem altaris proprie sic dictum *altare*, sed *Ecclesiam*, patet ex contextu ipso. Nam cum dixisset eum qui sit extra altare privari pane Dei, subjungit rationem, quia scilicet maximi valoris sit precatio unita Ecclesiae totius cum Episcopo: Ubi non solum de altari loquitur, sed et de sacrificio quod in altari offertur, quod quidem est precatio. VEDELIUS. ἐντὸς θυσιαστηρίου εἶναι significat *unitatis* potissimam partem, τὸ

V. Si enim ego in parvo tempore talem consuetudinem tenui ad [o] Episcopum vestrum, non humanam existentem sed spiritualem: quanto magis vos beatifico, conjunctos sic ut Ecclesia Jesu Christo, et ut Jesus Christus Patri, ut omnia in unitate consona sint! Nullus erret; si quis non sit intra altare, privatur pane Dei [p]. Si enim unius et alterius oratio tantam vim habet, quanto magis illa quae Episcopi et omnis Ecclesiae! Qui igitur [q]

[o] *tenui ad* desunt C. C.

[p] *pane Dei privatur.* C. C.

Jac. v. 16. Matt. xviii. 19.

[q] *ergo* C. C.

συντρέχειν τῇ ἐπισκόπου γνώμῃ ... ἐγκεκραμένους εἶναι ἐπισκόπῳ, sic illi ut capiti concorporari, ut precum Ecclesiasticarum particeps fiat; cui hic opponitur ὑστερεῖσθαι τοῦ ἄρτου τοῦ Θεοῦ, ab isto singulorum Christianorum officio, quod in eo ponitur ut omnes *unus panis, unum corpus* fiamus, deficere. HAMMOND. c. Blondell. p. 68. Ex his verbis patet Ignatium per θυσιαστήριον intelligere Ecclesiam vel personas regimini ejus praefectas. De proprio enim altari ista nequeunt explicari, intra cujus limites populus olim non fuit admissus, nec si admissus fuisset, καθαρότητα istam, de qua loquitur Ignatius, [ad Trall. §. 7.] eo ipso actu externo fuisset nactus. Nec insueta est apud Patres haec θυσιαστηρίου nomenclatio, cum Ecclesiam denotat. Ita enim Clem. Alex. Strom. vii. p. 715. ἐστὶ τὸ παρ' ἡμῖν θυσιαστήριον ἐνταῦθα τὸ ἐπίγειον, τὸ ἄθροισμα τῶν ταῖς εὐχαῖς ἀνακειμένων, μίαν ὥσπερ ἔχον φωνὴν τὴν κοινὴν καὶ μίαν γνώμην. Scilicet Ecclesia est illud θυσιαστήριον ἔμψυχον, quod Chrysostomus, Hom. xiii. in Joh. [pp. 76, 77. tom. viii. ed. Ben.] vocat, et in quo offerri ait εὐχαριστίαν καὶ αἶνον Θεῷ καὶ συνεχεῖς εὐχάς. Non tamen id negatum volumus, Ignatium alibi per θυσιαστήριον intellectam velle τὴν τραπέζαν τὴν ἁγίαν. Ita enim §. 7. Ep. ad Magn. πάντες οὖν ὡς εἰς ναὸν συντρέχετε Θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, quae tamen ipsa quoque valde metaphoram sapiunt. PFAFFIUS, ad Fragm. Irenaei, p. 267. Cf. Ep. ad Trall. §. 7. necnon Cyprian. Epist. 40.

ib. ὑστερεῖται] Irenaeus, IV. lxxiii. [38. 1. p. 283. ed. Massuet.] ὑστερεῖσθαι τοῦ πεποιηκότος, *minora esse eo qui fecerit.* ὑστεροῦνται τοῦ τελείου, *deficiunt a perfecto.* PEARSON. Cod. MStus ὑστερεῖτε, sicut in fine sectionis ἀντιτάσσεσθε.

11. ἥ τε τοῦ] Articulum ab enclitico discretum, cum Smitho, dedi. Vossius, ἧτε, qui statim articulum τῆς ante ἐκκλησίας omisit. Nonne melius esset ἡ τοῦ τε ἐπισκόπου?

12. πάσης τῆς ἐκκλησίας] Totius Ecclesiae sub Episcopo suo congregatae. Vid. Pearson. Vindic. Ignat. Part. ii. p. 118. Libb. impr. plerique cum Vossio πάσης ἐκκλησίας.

13. ἐπὶ τὸ αὐτὸ] Hanc phrasin habes infra §. 13; in Ep. ad

ἑαυτὸν διέκρινεν· γέγραπται γάρ, "ὑπερηφάνοις ὁ "Θεὸς ἀντιτάσσεται." Σπουδάσωμεν οὖν μὴ ἀντιτάσσεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ, ἵνα ὦμεν Θεοῦ ὑποτασσόμενοι.

Episcopus ut Christus ipse respiciendus.

Ϛʹ. Καὶ ὅσον βλέπει τις σιγῶντα ἐπίσκοπον, πλειόνως αὐτὸν φοβείσθω· πάντα γὰρ ὃν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἰδίαν οἰκονομίαν, οὕτως δεῖ ἡμᾶς αὐτὸν δέχεσθαι, ὡς αὐτὸν τὸν πέμψαντα. Τὸν οὖν ἐπίσκοπον δῆλον ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν Κύριον δεῖ προσβλέπειν. Αὐτὸς μὲν οὖν Ὀνήσιμος ὑπερεπαινεῖ ὑμῶν τὴν ἐν Θεῷ εὐταξίαν, ὅτι πάντες κατὰ ἀλήθειαν ζῆτε, καὶ ὅτι ἐν ὑμῖν οὐδεμία αἵρεσις κατοικεῖ· ἀλλ' οὐδὲ ἀκούετέ τινος πλέον ἤπερ Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλοῦντος ἐν ἀληθείᾳ.

Haereticos acriter insectatur, et verum magistrum Dominum Jesum illis

Ζʹ. Εἰώθασι γάρ τινες δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν, ἄλλα τινὰ πράσσοντες ἀνάξια Θεοῦ, οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν· εἰσὶν γὰρ κύνες λυσσῶντες, λαθροδῆκται, οὓς δεῖ ὑμᾶς φυλάσσεσθαι,

Magnes. §. 7; ad Philad. §. 10. Conf. Act. ii. 1, 44. iv. 26. 1 Cor. xiv. 23. Vide supra Clem. Rom. Ep. I. §. 34. p. 120. l. 15. atque ibi notata.

3. Θεοῦ ὑποτασσόμενοι.] Salvinius conjicit Θεῷ.

5. Καὶ ὅσον] Vossius, Cotel. et Ruchat. cum Interpol. ὅσῳ, *Et quanto quis taciturniorem viderit Episcopum.* Apud Interpolatorem, necnon apud Antonium Melissam, lib. ii. Serm. 3. legimus καὶ ὅσῳ βλέπετε σιγῶντα ἐπίσκοπον, πλεῖον αὐτὸν φοβεῖσθε.

ib. σιγῶντα ἐπίσκοπον] Ob dignitatem venerabilis est Episcopus, etiam dum minus loquitur et imperat. Vide quae habet infra §. 15. et in Ep. ad Philad. in initio. SMITH. Kistius, *wenn der Bischof sich weniger geltend mache.*

8. Τὸν οὖν ἐπίσκοπον κ. τ. λ.] Ergo Episcopus auctoritatem habet a Christo, utpote ipsius οἰκονόμος. PEARSON. Pro προσβλέπειν in MSto legitur προβλέπειν; atque ita hunc locum citat Antonius Melissa.

13. ἤπερ] In MSto εἴπερ, nam Librarius noster η et ει permutare gaudet. Apud Interpolatorem, legimus . . . τινος, ἢ μόνου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ ποιμένος καὶ διδασκάλου.

15. Εἰώθασι] Damascenus, cap. de Haereticis, [Sacr. Parall. ii.

non venit in idem, hic jam superbit et seipsum condemnavit [r]. Scriptum est enim: *Superbis Deus resistit.* Festinemus igitur [s] non resistere Episcopo, ut simus Deo subjecti.

[r] *condemnat* C. C.
Prov. iii. 34. Jac. iv. 6. 1 Pet. v. 5.
[s] *ergo* C. C.

VI. Et quantum [t] videt quis tacentem Episcopum, plus ipsum timeat; omnem enim quem mittit Dominus domus in propriam dispensationem, sic oportet nos ipsum recipere, ut ipsum mittentem. Episcopum igitur manifestum quoniam [u] ut ipsum Dominum oportet respicere. Ipse igitur quidem [x] Onesimus superlaudat vestram divinam ordinationem [y]: quoniam [z] omnes secundum veritatem vivitis, et quoniam [a] in vobis neque una [b] haeresis habitat; sed neque auditis aliquem amplius quam Jesum Christum loquentem in veritate.

[t] *quum* C. C.
[u] *quia* C. C.
[x] *quidem* deest C. C.
[y] *superordinationem* C. C.
[z] *quia* C. C.
[a] *quia* C. C.
[b] *una* deest C. C.

VII. Consueverunt enim quidam dolo malo nomen circumferre, sed quaedam operantes indigna Deo: quos oportet vos ut bestias declinare. Sunt enim canes rabidi, latenter mordentes: quos oportet vos

772. ed. Le Quien.] tamquam ex Ignatii Epist. ad Ephes. τοὺς μερισμοὺς φεύγετε, ὡς ἀρχὴν κακῶν· εἰώθασί τινες, &c. in quibus scribitur ἄλλα τινὰ πράσσοντες. Priora tamen sunt Epist. ad Smyrn. cap. vii. COTEL.

ib. τὸ ὄνομα περιφέρειν] Vel Christi, vel Christianorum, (vid. Ep. ad Philad. 10.) utpote nomine tenus Christiani, et Pseudo-Christiani: quales erant Ebionitae et Gnostici. Τῶν ψευδαδέλφων, καὶ τῶν ἐν ὑποκρίσει φερόντων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, Polycarpus ad Philipp. [§. 6.] SMITH. Cf. Hermas, Past. III. ix. 13. 'Quicunque ergo 'nomen Filii Dei *portat.*' ibid. 14. 'qui ex totis praecordiis '*portant nomen* ejus.' ibid. 28. 'dignos vos habet Dominus, ut '*nomen* ejus *feratis.*'

16. ἄλλά τινα] Ita Cod. MS. atque ita legebat Int. Vet. Melius fortasse, uti vidit Marklandus, ἄλλα τινὰ, *alia quaedam.* quem ad modum profecto legitur apud Interpolatorem, necnon apud Johan. Damasc. uti not. 15. supra docet Cotelerius.

ib. οὓς—ἐκκλίνειν] Alia constructione, sensu autem eodem, D. Paulus ad Rom. xvi. 17. καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν.

17. ὡς θηρία] Cf. Ep. ad Smyrn. §. 4. Προφυλάσσω δὲ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπομόρφων. ad Philad. §. 2. λύκοι ἀξιόπιστοι.

ab utraque natura dei pingit.

ὄντας δυσθεραπεύτους. Εἷς ἰατρός ἐστιν, σαρκικός τε καὶ πνευματικὸς, γεννητὸς καὶ ἀγέννητος, ἐν σαρκὶ γενόμενος Θεὸς, ἐν †ἀθανάτῳ† ζωῇ ἀληθινῇ, καὶ ἐκ Μαρίας καὶ ἐκ Θεοῦ, πρῶτον παθητὸς καὶ τότε ἀπαθής.

1. δυσθεραπεύτους.] h.e. summo in periculo atque aeternae salutis suae discrimine. Nulla est hominibus salus, nisi per unicum animarum Medicum, Christum, Deum et hominem, Deum inter hominemque Mediatorem; at isti hujusmodi Medicum et Mediatorem nullum agnoscunt, nullum volunt; itaque plane deplorata est ipsorum salus, nisi sc. ab haeresi sua tandem serio resipiscant, ac Deum Filium pro sua salute incarnatum atque hominem factum amplectantur, atque omni obsequio venerentur. BULL. Interpol. ἀνίατα γὰρ νοσοῦσιν, quasi incurabilis esset morbus ille, ut ex antiquis aliqui putarunt. Sed aliud ἀθεράπευτος, *incurabilis*, *insanabilis*; aliud δυσθεράπευτος. PEARSON.

2. γεννητὸς καὶ ἀγέννητος] Usum modo promiscuum, modo distinctum γενητοῦ et γεννητοῦ, itemque ἀγενήτου et ἀγεννήτου observarunt recentiori memoria complures. Quos ante Tertullianus scripserat, Cap. 4. Libri de Anima; [p. 266. ed. Rigalt.] 'Consequens est, ut ex Dei 'flatu animam professi, initium 'ei deputemus. Hoc Plato 'excludit, innatam et infectam 'animam volens: et natam 'autem docemus et factam, ex 'initii constitutione. Nec statim erravimus, utrumque di'centes; quia scilicet aliud sit 'natum, aliud factum, utpote 'illud animalibus competens.' &c. Et Johannes Damascenus in Libris Orthodoxae Fidei γενητὸν explicat κτιστὸν, ἀγένητον ἄκτιστον, γεννητὸν γεννηθὲν, ἀγέννητον μὴ γεννηθέν. Accessit huc ad majorem confusionem audacia librariorum, inscitia, supinitas. Quibus factum est, ut saepissime nesciamus scripserintne Auctores per unum ν, an per duo. Exempli gratia hic, posuisse quidem Ignatium antiquo more γεννητὸς καὶ ἀγέννητος, pro γενητὸς καὶ ἀγένητος, *factus et non factus*, seu *creatus et increatus*, arbitramur, adducti auctoritate MSti. Florentini, itemque Interpretis, Interpolatoris, ac Theodoreti: [Dial. i. Opp. iv. P. i. p. 9. ed. Schulze.] hoc tamen omni ex parte non liquet. Plures enim Codices Athanasii [de Synodis Arim. et Seleuc. n. 47. tom. i. part. 2. p. 761. ed. Ben.] in citatione loci istius habent γενητὸς et ἀγένητος; atque ita videtur legisse Gelasius, [De Duabus Naturis. Bibl. PP. Paris. tom. iv. part. 1. p. 423.] dum vertit *factus et non factus*, quamvis potuerit ad eum modum ex sensu reddere. Quaeres unde fluxerit lectio Theodoreti minus bona, γεννητὸς ἐξ ἀγεννήτου. Sic habeto: ignarus aliquis veteris

observare, existentes difficile curabiles [c]. Unus medicus est, carnalis et spiritualis, genitus et ingenitus, in carne factus Deus, in immortali vita vera, et ex Maria et ex Deo, primo passibilis et tunc impassibilis, Dominus Christus noster.

c sanabiles. C. C.

acceptionis ἀγεννήτου pro *increato*, cum non valeret concoquere Filium dici *ingenitum*, Ignatii textum corrigendum sibi censuit. Eademque laboravit imperitia Interpolator, nisi erro. Caeterum propter hunc locum aliosque multos, ab Hieronymo affirmatur Ignatius adversus Ebionem stylum acuisse. COTEL. Smithus post Vossium exbibet γενητὸς καὶ ἀγένητος, quem modum scribendi Waterlandus in 2da Def. [Qu. 8. Opp. iii. p. 245. ed. Van Mildert.] contendit usitatum fuisse tempore S. Ignatii, alterum autem postea excogitatum ad Patrem et Filium discernendum. γενητὸς et ἀγένητος invenies apud Epiphan. Haer. lxiv. 19. tom. i. p. 543. ed. Petav. In omnia abeunt Edd. sed instar omnium sunt verba Bulli, Def. Fid. Nic. II. ii. 6. 'Merito γεννητὸς καὶ 'ἀγέννητος *factus et non factus* 'cum Gelasio interpretamur; 'siquidem sensus id efflagitat, 'et notissimum est a Graecis 'voces γενητὸς et γεννητὸς pro'miscue usurpari; quamquam 'Ecclesiastici fere scriptores 'Catholici, praesertim qui post 'tertium saeculum vixerunt, 'easdem in quaestione de Filii 'Divinitate accuratius distinxe'rint.' Confer Suicer. Thes. Eccl. vocibus ἀγένητος et γενητός: et Burtonum nostrum τὸν μακαρίτην, in libro inscripto, *Testimonies of the Ante-Nicene Fathers to the Divinity of Christ*. pp. 26, 27.

ib. ἐν σαρκὶ γεν. Θεός,] Athanasius, Theodoretus, et Gelasius habent ἐν ἀνθρώπῳ Θεός, quod in idem recidit. BULL. l. c.

3. ἐν †ἀθανάτῳ†] MS. habet ἐν ἀθανάτω ζωῇ ἀληθινῇ (sic: ι nullo subscripto.) Legendum autem esse ἐν θανάτῳ ζωὴ ἀληθινὴ viderunt Editores et Interpretes omnes, consentientibus Athanasio, Theodoreto, et Gelasio, et sensu omnino exigente. Bull. Def. Fid. Nic. II. ii. 6. Sic quoque in Libro de Carne Christi, Tertullianus videtur Ignatii verba vertisse. 'Ita 'utriusque substantiae census, 'hominem et Deum exhibuit; 'hinc natum, inde non natum; 'hinc carneum, inde spiritua'lem; hinc infirmum, inde 'praefortem; hinc morientem, 'inde viventem.' §. 5. Opp. p. 310. ed. Rigalt. Cf. omnino Bull. Def. Fid. Nic. II. vii. 3. et viii. 3.

4. παθητὸς] καὶ παθητὴν τοῦ μονογενοῦς τὴν θείαν φύσιν. Concil. Chalced. Defin. Fid. apud Routh. Script. Eccles. Opusc. p. 424. l. 8.

ib. τότε ἀπαθής.] Christus post resurrectionem nullis infirmitatibus, aegritudinibus, affectibusque, quos antea subierat, jam futurus obnoxius. SMITH. Cf. Ep. ad Polyc. §. 3. Wa-

Commendat Ephesios a cura salutis,

Η'. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς ἐξαπατάτω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξαπατᾶσθε, ὅλοι ὄντες Θεοῦ. Ὅταν γὰρ μηδεμία ἔρις ἐνείρισται ἐν ὑμῖν, ἡ δυναμένη ὑμᾶς βασανίσαι, ἄρα κατὰ Θεὸν ζῆτε. Περίψημα ὑμῶν καὶ ἁγνίζωμαι ὑμῶν Ἐφεσίων ἐκκλησίας τῆς διαβοήτου τοῖς αἰῶσιν. Οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ δύνανται, οὐδὲ οἱ πνευματικοὶ τὰ σαρκικά· ὥσπερ οὐδὲ ἡ πίστις τὰ τῆς ἀπιστίας, οὐδὲ ἡ ἀπιστία τὰ τῆς πίστεως. Ἃ δὲ καὶ κατὰ σάρκα πράσσετε, ταῦτα πνευματικά ἐστιν, ἐν Ἰησοῦ γὰρ Χριστῷ πάντα πράσσετε.

et quod falsis doctoribus aures occluserint.

Θ'. Ἔγνων δὲ παροδεύσαντάς τινας ἐκεῖθεν, ἔχοντας κακὴν διδαχήν· οὓς οὐκ εἰάσατε σπεῖραι εἰς ὑμᾶς, βύσαντες τὰ ὦτα; εἰς τὸ μὴ παραδέξασθαι τὰ σπει-

kius, Chevall. et Wocherus in versionibus suis agnoscunt verba Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Κύριος ἡμῶν, quae Vossius jubet nos post *ἀπαθής* addere ex Theodoreto, Gelasio, et veteri Versione. Interpolator exhibet, *ὁ ἀπαθὴς ἐν παθητῷ σώματι*.

2. *ἐξαπατᾶσθε*] Non necesse est opinari Int. Vet, legisse *ἐξαπατήσεσθε*, quia exhibet *seducemini*. Infra legimus *Peripsima* pro *Peripsema*.

3. *βασανίσαι*] Veterem Int. sequuntur caeteri; Wocherus autem vertit, *der euch erproben kann*. Interpolator, *δυναμένη ὑμᾶς ῥυπᾶναι καὶ βάσανον ἐπαγαγεῖν*.

4. Περίψημα] Hesychius, *περίψημα· περικατάμαγμα, ἀντίλυτρα, ἀντίψυχα, ἢ ὑπὸ τὰ ἴχνη πάντων*. Vocem habes iterum §. 18. Cf. D. Paulum ad Cor. I. iv. 13. *ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι*. et S. Barnabae Epist. §. 6. *Ἐγὼ περίψημα τῆς ἀγάπης ὑμῶν*. Aliter prorsus apud Interpolatorem legimus, nec tamen ita ut plus lucis huic loco adferatur, *περίψημα δὲ ὑμῶν, καὶ τῆς ἁγνοτάτης Ἐφεσίων ἐκκλησίας τῆς διαβοήτου καὶ πολυυμνήτου τοῖς αἰῶσιν, ἐκβάλλετε*. Cf. Dionysium Alexandrinum a Pearsono indicatum: *Καὶ πολλοὶ νοσοκομήσαντες καὶ ῥώσαντες ἑτέρους ἐτελεύτησαν αὐτοὶ, τὸν ἐκείνων θάνατον εἰς ἑαυτοὺς μεταστησάμενοι, καὶ τὰ δημῶδες ῥῆμα, μόνης ἀεὶ δοκοῦν φιλοφροσύνης ἔχεσθαι, ἔργῳ δὴ τότε πληροῦντες, ἀπίοντες αὐτῶν περίψημα*. Cotelerius vertit, *Purgamentum vestri sum, et piaculum efficiar pro vestra Ephesiorum ecclesia &c.* Ruchatus ex Interpol. et Int. Vet. hanc lectionem conflat, *περίψημα ὑμῶν ἐκβάλλετε, καὶ ἁγνίζηται ὑμῶν Ἐφεσίων ἐκκλησία*. Wocherus ita interpretatur, *Gegen euch bin ich (wie) ein Auswurf, und muss erst gesühnet werden durch eure für alle Zeiten berühmte Gemeinde*.

VIII. Non igitur quis vos seducat; quemadmodum neque seducemini, toti existentes Dei. Quum enim neque una lis complexa est in vobis, potens vos torquere; tunc secundum Deum vivitis. Peripsima vestri et castificer a vestra Ephesiorum Ecclesia, famosa in seculis. Carnales spiritualia operari 1 Cor. ii. 14.
non possunt, neque spirituales carnalia: quemadmodum neque fides quae infidelitatis, neque infidelitas quae fidelitatis et fidei. Quae autem et secundum carnem operata sunt, haec spiritualia sunt: in Jesu enim Christo omnia operata sunt.

IX. Cognovi autem transeuntes quosdam inde, habentes malam doctrinam. Quos non dimisistis seminare in vos: obstruentes aures, ad non recipere

ib. ἁγνίζωμαι] Librarii ἁγνίζομαι ex Int. Vet. corrigendum esse jam viderant Cotel. et Smithus. Codex enim Caiensis revera exhibet *castificer*, uti e conjectura Pearsonus pro *castificetur* legebat.

5. ὑμῶν] Adde ὑφ', quod incuria librarii deletum puto. Sensus est: *vos estis magni et spirituales, ego minimus et a vobis repurgandus*. HEFELIUS. Vossius mallet καὶ ἅγνισμα ὑμῶν.

ib. διαβοήτου] Cf. Clem. Rom. ad Corinthios §. 1. τὸ σεμνὸν καὶ περιβόητον. §. 47. τῆς περιβοήτου φιλαδελφίας. Aldrichius, ex operarum incuria, *formosa in seculis*.

6. Οἱ σαρκικοὶ—σαρκικά·] Citatur haec Ignatii sententia a Jo. Damasceno, in Parallel. iii. 66. USSER. Citatur etiam ab Antioch. Homil. 112. περὶ ἀποταγῆς.

9. πράσσετε] Ita Cod. MStus et Interpolator; non πράσσεται, uti legit Interpres Vetus, apud quem, Marklandum si audias, restitues *facitis* pro *operata sunt*.

11. παροδεύσαντας ἐκεῖθεν] An ex Oriente? Minime: sed per Ephesinam urbem transeuntes, vel in Orientem, vel etiam Smyrnam venientes. PEARSON. Alii intelligunt *a Smyrna*, ubi scilicet vigebat Docetarum Haeresis. Vox ἐκεῖθεν non legitur apud Interpolatorem.

12. σπεῖραι] Ita Cod. MS. Aldrichius male σπείρειν.

13. βύσαντες τὰ ὦτα] In Ep. ad Trall. [§. 9.] uno verbo, viz. κωφώθητε, utitur. Vult igitur Christianos aures suas obturare contra haereticos, quod Judaei facere solebant contra blasphemos. Act. vii. 57. Irenaeus, III. iv. [2. p. 178. ed. Massuet.] de sermone barbaris hominibus, sed Christianis vere institutis: 'Quibus si aliquis

ρόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὡς ὄντες λίθοι ναοῦ Πατρὸς, ἡτοιμασμένοι εἰς οἰκοδομὴν Θεοῦ Πατρὸς, ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὕψη διὰ τῆς μηχανῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν σταυρὸς, σχοινίῳ χρώμενοι τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ· ἡ δὲ πίστις ὑμῶν ἀναγωγεὺς ὑμῶν, ἡ δὲ ἀγάπη ὁδὸς ἡ ἀναφέρουσα εἰς Θεόν. Ἐστὲ οὖν καὶ σύνοδοι πάντες, Θεοφόροι, καὶ ναοφόροι, Χριστοφόροι, ἁγιοφόροι,

'annunciaverit ea quae ab hae- 'reticis adinventa sunt, statim '*concludentes aures*, longo lon- 'gius fugient, ne audire quidem 'sustinentes blasphemum col- 'loquium.' potius, *occludentes*. Petrus Episcopus Alexandrinus apud Theodoret. H. E. iv. 22. καὶ γὰρ μόνον τὶς τῶν εὖ φρονούντων ταύτας ἀκούσας ἔβυσε τὰς ἀκοάς. PEARSON.

1. ὡς ὄντες λίθοι] Objicitur Metaphorae novitas, necnon absurditas. De primo, mira sane vis est, exigere in qualibet similitudine geminam. Ecce ad manum (nam stultum esset quaerere) aliquatenus similia Hippolyti verba, Gudianae Editionis, p. 87. κλίμαξ ἐν ἐκκλησίᾳ εἰς ὕψος ἀνάγουσα ἐπὶ τὸ κέρας, εἰκὼν σημείου πάθους Χριστοῦ, ἕλκουσα τοὺς πιστοὺς εἰς ἀνάβασιν οὐρανῶν: et Methodii apud Gretserum de sancta Cruce, p. 1669. μηχανὴ δι' ἧς οἱ εἰς τὴν οἰκοδομίαν ἐνθετοῦντες τῆς ἐκκλησίας, κάτωθεν λίθον τετραγώνου δίκην ἀνέλκονται ἐναρμοσθησόμενοι τῷ θείῳ λόγῳ. Absurdi vero quid? si Deus Pater sanctos homines quasi lapides divini templi dicatur sustollere per crucem Christi tamquam per machinam, et per Spiritum Sanctum veluti per funem, subvectionem adjuvante fide, cum charitate. Nec omittam monere, B. Ignatium scribentem ad Ephesios praeclare alludere ad locum Paulinae Epistolae iisdem missae, ii. 19, &c. Denique quod dicitur hic de fide et charitate, laudatur a Damasceno inedito, Cap. περὶ πίστεως καὶ εὐσεβείας εἰς Θεόν. COTEL. Locum parallelum ei B. Pauli habet S. Petrus in Ep. prima ii. 5. Quam autem metaphoram Apostoli indicant potius quam exprimunt, eam Ignatius, stylo isti vitiosiori postea a Scriptoribus Ecclesiasticis saepissime usurpato morem gerens, usque ad nauseam amplificat.

ib. Πατρὸς, ἡτοιμασμένοι] Cod. MStus προσ ἡτοιμασμένοι. forsitan προητοιμασμένοι. MARKLAND.

3. ὅς ἐστιν σταυρὸς] Lib. Imp. ὅ ἐστιν σταυρός. Librarius noster, Ep. ad Trall. §. 8. exhibet πίστει ὁ . . . ἀγάπῃ ὁ. §. 11. ἕνωσιν . . . . ὅς. Ep. ad Magn. §. 5. νομίσματα δύο, ὁ μὲν ὁ δέ. In Ep. ad Rom. §. 7. Codd. Parisienses exhibent ἄρτον ζωῆς ὅ ἐστιν σάρξ. De relativo sic posito ut genus ejus et numerus cum sequentibus congrueret, Cf. Winer. *Grammatik des Neutestam. Sprachidioms*. p. 143. ed.

seminata ab ipsis; ut existentes lapides templi Patris, parati in aedificatione Dei Patris, relati in excelsa per machinam Jesu Christi, quae est crux, fune utentes Spiritu Sancto. Fides autem vestra dux vester, charitas vero via referens in Deum. Estis igitur conviatores, Deiferi, et templiferi, et Christiferi, sanctiferi, secundum omnia ornati in mandatis

tert. et Poppon. Proleg. in Thucyd. i. p. 105. Vide infra ad initium §. 18.

5. ἀναγωγεὺς] Vet. Int. *dux vester*, perperam. Ἀγωγεὺς, ἀγωγὸς aliquando id significat; sed hoc loco non potest. Similitudines hae non placent; sed tales viri et sanctissimi et doctissimi prosecuti sunt; et fortasse hoc ipso loco impulsi, et exemplo viri maximi inducti, id fecerunt. Locum sugillat Blondellus, quod idem Spiritum S. vocat σχοινίον, quo ἀναγωγεὺς utitur. Sed, ut recte observavit Vossius, male *hominem* interpretatus est, quum *trochleam* significet. Hesych. ἀγωγεύς· ὁ ἱμὰς, et illud Homericum, σὺν δ' ἤειρεν ἱμᾶσιν, exponit συνέδησε δὲ τοὺς ἀγωγεῖς τῶν ἵππων. Apud Pollucem numerantur inter instrumenta ad equos pertinentia, ἀγωγεὺς, σειραγωγεὺς, et ῥυταγωγεύς. Onomasticum vetus, *habena*, ἡνία, ἀγωγεύς. Alii, *ductorium*, ἀγωγεύς. Ita apud Xenophontem. [de Re Equest. §. 6. 5. §. 8. 3.] PEARSON. Alio sensu Proclus Lycius, Hymn. in Solem, v. 33-35.

ἀλλὰ θεῶν πανάριστε, πυριστεφὲς, ὄλβιε δαῖμον,
εἰκὼν παγγενέταο Θεοῦ, ψυχῶν ἀναγωγεῦ,
κέκλυθι, καί με κάθηρον ἁμαρτάδος αἰὲν ἁπάσης.

Brunck. Analect. ii. p. 442.

6. σύνοδοι] Hesych. Σύνοδος· συνοδοιπόρος. Idem φωλητήρια καὶ φωλεαί· τῶν θιάσων καὶ συνόδων οἶκοι. Gloss. Σύνοδος, ὁ συνοδεύων, *comes*. Unde συνοδία. Iren. III. iv. [3. p. 179. ed. Massuet.] καὶ ἀφιστάμενος τῆς τῶν ἀδελφῶν συνοδίας. Cf. S. Luc. ii. 44. *Dilectio*, inquit, *via est, ducens ad Deum. Vos igitur in ea via comites estis, ferentes Deum et Christum*, quasi solenni pompa tendentes ad ipsum Deum. In talibus enim sacris processionibus erant multi, qui ferebant sacra quaedam vasa, vel alia. PEARSON. Cf. πάροδός ἐστε ... infra §. 12.

7. Θεοφόροι, καὶ ναοφόροι κ. τ. λ.] Intelligendum istud, non de materiato templo, sed de spiritali, quod in pectoribus nostris erigere debemus. VOSSIUS. Frequenter occurrunt in scriptis Patrum voces Θεοφόρος et Χριστοφόρος. Duae vero aliae ejusdem creberrimae apud Graecos compositionis, ναοφόρος et ἁγιοφόρος, eandem habent significationem. Christum enim Deum Scripturae *Sanctum* appellant; eumque templum esse Dei ostenditur a Martyre Cypriano, Lib. i. Tes-

κατὰ πάντα κεκοσμημένοι ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἷς καὶ ἀγαλλιῶμαι ὅτι ἠξιώθην, δι' ὧν γράφω, προσομιλῆσαι ὑμῖν, καὶ συγχαρῆναι, ὅτι κατ' ἄλλον βίον οὐδὲν ἀγαπᾶτε, εἰ μὴ μόνον τὸν Θεόν.

Seduloque pro aliis orent; quomodoque erga extraneos se gerere debeant, docet.

Ι'. Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε· ἔστιν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐλπὶς μετανοίας, ἵνα Θεοῦ τύχωσιν. Ἐπιτρέψατε οὖν αὐτοῖς κἂν ἐκ τῶν ἔργων ὑμῖν μαθητευθῆναι· πρὸς τὰς ὀργὰς αὐτῶν ὑμεῖς πραεῖς, πρὸς τὰς μεγαλορρημοσύνας αὐτῶν ὑμεῖς ταπεινόφρονες, πρὸς τὰς βλασφημίας αὐτῶν ὑμεῖς τὰς προσευχάς, πρὸς τὴν πλάνην αὐτῶν ὑμεῖς ἑδραῖοι τῇ πίστει, πρὸς τὸ ἄγριον αὐτῶν ὑμεῖς ἥμεροι· μὴ σπουδάζοντες ἀντιμιμήσασθαι αὐτούς. Ἀδελφοὶ αὐτῶν εὑρεθῶμεν τῇ ἐπιεικείᾳ· μιμηταὶ δὲ τοῦ Κυρίου σπουδάζωμεν εἶναι· τίς πλέον ἀδικηθῇ, τίς ἀποστε-

timoniorum, cap. 15. [p. 25. ed. Fell.] quamquam ἁγιοφόροι explicari potest de hominibus sanctitatem ferentibus ac possidentibus; et ναοφόροι de illis qui templum Dei gerunt, ipsique sunt. Ab Antiocho, Homil. 1. Ignatiana verba paullulum immutata usurpantur. Ὁ τοιοῦτος γίνεται Θεοφόρος, ἤγουν Χριστοφόρος, καὶ ναὸς Θεοῦ, καὶ ἁγιοδρόμος, (malim ἁγιοδόμος, ut respondeat ad ἁγιοφόρος) κατὰ (sic duo veteres libri) πάντα κεκοσμημένος ἐν ταῖς ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ. COTEL. Quaerit Junius an non legendum sit θευφόροι, ἀνθρωποφόροι, πνευματοφόροι, ἁγιοφόροι; i. e. Χριστὸν τὸν θεάνθρωπον, καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν ταῖς καρδίαις φέροντες. Cum enim (inquit) per contractionem in MSS. maxime familiarem scriberetur ἀνοφόροι, librarius fortasse per inscitiam vel festinationem, levi metathesi, substituit ναοφόροι. USSER.

P. 282. l. 7. Χριστοφόροι] Cf. Galat. ii. 20. ζῇ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός. Apud Euseb. H. E. viii. 10. habes οἱ Χριστοφόροι μάρτυρες. D. Paulus ab Interpolatore Χριστοφόρος appellatur, Epist. ad Eph. §. 7. et ab Athanasio non semel, uti docet Suicerus in voce. Cf. Epiphan. Haer. viii. Opp. i. p. 16. ed. Petav. ὁ Πνευματοφόρος καὶ ἅγιος τοῦ Θεοῦ ἀπόστολος Παῦλος.

1. κεκοσμημένοι] Cod. MS. κεκοσμιμένοι.

3. κατ' ἄλλον βίον] *secundum vitam* hanc Christianam, quae *alia* est a naturali: SMITH. Forsitan καθ' ὅλον βίον. MARKLAND. Ruchat. *par rapport à une autre vie.*

Jesu Christi: quibus et exultans * dignificatus sum per quae scribo alloqui vobis, et congaudere, quoniam[d] secundum aliam vitam nihil diligitis nisi solum Deum.

* Deesse videtur *quod.*

d *quia* C. C.

X. Sed et pro aliis hominibus indesinenter Deum oratis. Est enim in ipsis spes poenitentiae, ut Deo potiantur. Monete igitur ipsos, saltem ex operibus a vobis erudiri. Ad iras ipsorum vos mansueti, ad magniloquia eorum vos humilia sapientes: ad blasphemias ipsorum vos orationes, ad errorem ipsorum vos firmi fide, ad agreste ipsorum vos mansueti[e]. Non festinantes imitari ipsos; fratres ipsorum inveniamur in mansuetudine: imitatores autem Dei studeamus esse. Quis plus injustum patiatur, quis fraudetur, quis contemnatur? Ut non Diaboli herba

1 Thess. v. 17. 1 Tim. ii. 1.

e *mansueti non festinantes. Imitari ipsos* &c. C. C.

1 Cor. vi. 7. Heb. xii. 15. Matt. xiii. 38.

5. *ὑπὲρ τῶν ἄλλων*] Preces pro nondum conversis. PEARSON.

ib. *ἀδιαλείπτως*] Vox Paulina. Rom. i. 9. I Thess. i. 2. ii. 13. v. 17.

6. *προσεύχεσθε*] Cotel. et Ruchat. sequuntur Int. Vet. Rectius Wakius, Chevall. et Wocher. imperativum esse putant.

7. *Ἐπιτρέψατε*] Interpolator, *Ἐπιστρέψατε οὖν αὐτοὺς μαθητευθῆναι ὑμῖν. Convertimini ergo ad doctrinam.*

ib. *κᾂν ἐκ τῶν ἔργων*] Praeclare haec dicta sunt, ut doceant gentes, si non doctrina, saltem exemplo. PEARSON. Cf. S. Matt. v. 16.

8. *πρὸς τὰς ὀργὰς—ἥμεροι.*] Hunc locum respexisse videtur Antiochus, Hom. 116. *περὶ τοῦ ἀδικεῖσθαι καὶ μὴ ἀδικεῖν.*

9. *μεγαλορρημοσύνας*] In Cod. MSto *μεγαλορημοσύνας*, cum *ρ* simplici. Vide supra pp. 32, l. 3. et 96. l. 13.

11. *ὑμεῖς τὰς προσευχὰς*] Deest quippiam ad absolvendam syntaxin. Interpolator habet *ἀντιτάξατε*, quod non inconcinnum videtur. SMITH.

12. *ἑδραῖοι τῇ πίστει*] Cf. D. Paulum ad Coloss. i. 23. *Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι.* ad Cor. I. xv. 58... *ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι.* et infra ad Polyc. §. 3.

13. *ἀδελφοὶ*] Ita Cod. MStus, non *ἄδελφοι*, quod e Salvinio dedit Aldrichius.

14. *τοῦ Κυρίου*] Int. Vet. *Θεοῦ* legebat. Interpol. *μιμησώμεθα τὸν Κύριον.*

15. *τίς πλέον κ. τ. λ.*] Lege et distingue ... *εἶναι, (τίς πλέον ἠδικήθη; τίς ἀπεστερήθη; τίς ἠθετήθη;) ἵνα μὴ κ. τ. λ.* MARKLAND. *Quis majorem injuriam passus est unquam, quam ipse Christus passus fuerit? quis magis destitutus, aut majori ludibrio et contemptu exceptus?*

ρηθῇ, τίς ἀθετηθῇ; ἵνα μὴ τοῦ διαβόλου βοτάνη τις εὑρεθῇ ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ καὶ σωφροσύνῃ μένητε, ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς.

Dei timorem inculcans, ut pro se orent petit.

ΙΑ΄. Ἔσχατοι καιροί· λοιπὸν αἰσχυνθῶμεν, φοβηθῶμεν τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ ἡμῖν εἰς κρίμα γένηται. Ἢ γὰρ τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν, ἢ τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν· ἓν τῶν δύο μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὑρεθῆναι, εἰς τὸ ἀληθινὸν ζῆν. Χωρὶς τούτου μηδὲν ὑμῖν πρεπέτω, ἐν ᾧ τὰ δεσμὰ περιφέρω, τοὺς πνευματικοὺς μαργαρίτας,

Ita Smithus, qui cum Marklando haec verba, usque ad ἀθετηθῇ, parenthesi includi oportere putat. Pearsonus locum corruptum esse opinatur, et sic restituit, οὗ τίς πλέον ἀδικηθῇ κ.τ.λ. interrogative. Interpolator sententiam ita explicat; ἐάν τις πλέον ἀδικηθεὶς, πλείονα ὑπομείνῃ, οὗτος μακάριος· ἐάν τις ἀποστερηθῇ, ἐάν τις ἀθετηθῇ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, οὗτος ὄντως Χριστοῦ ἐστί. Ruchat. vertit, *Que chacun souffre de plus en plus des injustices, qu'il se laisse faire tort, qu'il endure le mépris, afin que nul d'entre vous ne soit trouvé être l'herbe du Diable.* In Cod. MSto τίς revera habet acutum, non τὶς, uti in libris imp. legimus; et librarius noster exaravit ἀδικηθεῖ, ἀποστερηθεῖ, ἀθετηθεῖ, vocali η et diphthongo ει hic ut saepius alibi permutatis. In Ep. ad Polycarp. §. 6. contrarium errorem erravit, et συναθλῆτε dedit pro συναθλεῖτε. Hefelius exhibet [τίς πλέον ἀδικηθεὶς, τίς ἀποστερηθεὶς, τίς ἀθετηθεὶς;] ἵνα μὴ τοῦ κ.τ.λ.

1. τοῦ διαβόλου βοτάνη] Malus affectus, aut mala doctrina, quam Diabolus suorum mentibus inserere solet. Hac metaphora ex frequenti usu S. Ignatium mire delectari quis negaverit? Vide Epist. ad Philadelph. §. 3. et ad Trall. §. 6. ubi seipsum clarius explicat: ἀλλοτρίας δὲ βοτάνης ἀπέχεσθαι, ἥτις ἐστὶν αἵρεσις, eodem plane sensu, quo impia illa et blasphema dogmata nuncupat κακὰς παραφυάδας, §. 11. SMITH.

2. ἁγνείᾳ καὶ σωφροσύνῃ] Clem. Rom. I. 58. ἁγνείαν καὶ σωφροσύνην. D. Paulus ad Tim. I. ii. 15. ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. Cf. Polyc. ad Philipp. §. 4.

3. μένητε] Ita legendum esse ostendunt contextus et Vet. Int. In MS. ubi nihil frequentius quam ε pro η positum, habes μένετε.

5. Ἔσχατοι καιροί· λοιπὸν] Ita interpungendum esse vidit Smithus; melius, ut mihi quidem videtur; pressius certe ad normam D. Pauli in Ep. I. ad

quis inveniatur in vobis: sed in omni castitate et temperantia maneatis, in Jesu Christo, carnaliter et spiritualiter.

XI. Extrema tempora de cetero. Verecundemur et timeamus longanimitatem Dei; ut non nobis in judicium fiat. Vel enim futuram iram timeamus, vel praesentem gratiam diligamus. Unum duorum solum in Christo Jesu invenitur*, in verum vivere. Sine ipso nihil vos deceat: in quo vincula circumfero, spirituales margaritas; in quibus fiat mihi

1 Joh. ii. 18. 2 Tim. iii. 1.

* f. inveniatur.

Cor. vii. 29. quam si secundum distinctionem caeterorum Edd. legas, qui Interp. Vet. secuti colon post λοιπόν ponunt, quemadmodum Interpolator quoque, ἔσχατοι καιροὶ λοιπόν εἰσιν· αἰσχυνθῶμεν. Λοιπόν pro τὸ λοιπόν positum habes in Ep. ad Smyrn. §. 9. et in Ep. Circ. de S. Polycarpi Martyrio, §. 9. Cf. D. Paul. Ep. I. ad Cor. i. 16. λοιπὸν οὐκ οἶδα. II. xiii. 11. λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε. I Thess. iv. 1. II Tim. iv. 8. *De caetero* legas ap. Herm. Past. I. iii. 13. III. ix. 11. Vide sis Fischerum in Anacreon. p. 6. Phavorinus, λοιπόν· τὸ ἐπίλοιπον, καὶ ἀντὶ τοῦ διὰ τοῦτο· καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν. Sententiam quod adtinet, conf. Ep. ad Magnes. §. 5. Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα ἔχει κ. τ. λ.

6. ἵνα μὴ ἡμῖν] Ita Cod. MStus, non ὑμῖν uti in libro Aldrichiano.

8. χάριν] Male hic Pseudo-Ignatius, χαράν. VOSS.

ib. ἀγαπήσωμεν] Ita recte in Cod. MSto, non ἀγαπήσομεν, quod Aldrichius ex Salvinio imprimendum curavit.

ib. ἐν τῶν δύο] Quae verba omittuntur ab Interpolatore. Si interponatur particula ὡς post μόνον, sensus erit facilis: *Aut hoc aut illud solum agamus, ut in Jesu Christo inveniamur.* SMITH. Apud Damascenum, cap. περὶ διορθώσεως βίου κακοῦ &c. ἐν τῷ νῦν βίῳ, quemadmodum in Interpolata. [ἔστω δὲ ἡ ἐνεστῶσα χαρὰ καὶ ἡ ἀληθινὴ, τὸ μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὑρεθῆναι, εἰς τὸ ἀληθινῶς ζῇν.] COTEL.

10. ᾧ τὰ δεσμὰ] τῷ, MSti lectionem, plane ex incuria vel inscitia Librarii profectam, tacite correxit Vossius, quem Edd. posteriores secuti sunt.

11. τοὺς πνευματικοὺς μαργαρίτας] Polycarpus initio Epistolae; ἐνειλημμένους τοῖς ἁγιοπρέπεσι δεσμοῖς, ἅτινά ἐστι διαδήματα τῶν ἀληθῶς ὑπὸ Θεοῦ καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκλελεγμένων. Cyprianus, Epist. 77. [ed. Pamel. 76. ed. Fell. 87. p. 231.] 'Dicatis Deo 'hominibus, et fidem suam re'ligiosa virtute testantibus, or'namenta sunt ista, non vin'cula; nec Christianorum pe'des ad infamiam copulant, sed 'clarificant ad coronam.' Eusebius, H. E. v. 1. ὥστε καὶ τὰ

ἐν οἷς γένοιτό μοι ἀναστῆναι, τῇ προσευχῇ ὑμῶν, ἧς γένοιτό μοι ἀεὶ μέτοχον εἶναι, ἵνα ἐνὶ κλήρῳ Ἐφεσίων εὑρεθῶ τῶν Χριστιανῶν, οἳ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πάντοτε συνήνεσαν ἐν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ecclesiae Ephesiae laudes commemorat.

ΙΒʹ. Οἶδα τίς εἰμι, καὶ τίσιν γράφω· ἐγὼ κατάκριτος, ὑμεῖς ἠλεημένοι· ἐγὼ ὑπὸ κίνδυνον, ὑμεῖς ἐστηριγμένοι. Πάροδός ἐστε τῶν εἰς Θεὸν ἀναιρουμένων· Παύλου συμμύσται τοῦ ἡγιασμένου, τοῦ με-

δεσμὰ κόσμον εὐπρεπῆ περικεῖσθαι αὐτοῖς, ὡς νύμφη κεκοσμημένη ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς πεποικιλμένοις. Et a Chrysostomo, Lib. de S. Babyla, circa medium, [Opp. ii. p. 554. ed. Ben.] refertur Martyrem illum cum catenis voluisse sepeliri, ut ostenderet eas honorificas esse et splendidas; exemplo Pauli Apostoli, qui rursum ac deorsum, stigmata, vincula, catenam gloriabundus versat. Denique Victoris Vitensis verba sunt, Lib. v. de Persecutione Africana, paullo ante finem; 'Eductisque illis 'de custodia, multitudo populi 'Dei bellatores Trinitatis, quasi 'agnos innocuos ad victimam, 'deducebat: et rigentium pon'dera catenarum quasi quae'dam monilia pervidebat; quia 'non fuerunt illa vincula, sed 'ornamenta.' COTEL.

1. ἀναστῆναι] Exponi potest, vel *erectum stare*, uti conversum est ab Usserio, vel *discedere, cogi ad migrandum, everti;* quo sensu accepisse videtur Interpolator, cum ἀναστῆναι mutavit in τελειωθῆναι, vel *resurgere;* idque tum resurrectione a lapsu peccati, tum resurrectione justorum vitae, et prima, quemadmodum loquuntur S. Scripturae. COTEL. τελειωθῆναι, rectius intellexeris, *martyrium subire*. Vide sis Suicerum in voc. τελειόω et τελείωσις.

2. ἐνὶ κλήρῳ] Pro hac Cod. MSti lectione Edd. ex Interpolatore et Vet. Int. reponunt ἐν κλήρῳ. Cf. Dan. xii. 13. ἀναστήσῃ εἰς τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.

3. τοῖς ἀποστόλοις] Ita Cod. MS. non τοὺς ἀποστόλους uti dedit Aldrichius. Interpolator nomina recenset Pauli, Johannis, et Timothei. Praecipue Johanni et Paulo intelligit Pearsonus.

4. συνήνεσαν] Haec est vera lectio; nam apud Pseudo-Ignatium non recte legitur συνῆσαν. VOSSIUS.

6. ἠλεημένοι] Ita recte scriptum exhibet MS. nam sequitur ἐστηριγμένοι. Libb. impr. cum Vossio, ἐλεημένοι.

7. Πάροδος] Ut antea παροδεύσαντας, et in Epist. ad Rom. versus finem, [§. 9] οὐχ ὡς παροδεύοντα. Hesychius, Πάροδος· διάβασις. Ephesum petebant, qui ex Oriente iter versus Romam instituebant. Haec non intellexit Interpolator; itaque reddidit, παραδοθεὶς

resurgere, oratione vestra. Qua fiat mihi semper participem esse: ut in sorte Ephesiorum inveniar Christianorum; qui et Apostolis semper consenserunt, in virtute Jesu Christi.

XII. Novi quis sum, et quibus scribo. Ego condemnatus, vos propitiationem habentes; ego sub periculo, vos firmati. Transitus estis eorum qui in Deum interficiuntur: Pauli [f] condiscipuli [f] genitive *Pauli* C. C.

γε ἐγὼ, ἀλλὰ τῶν διὰ Χριστὸν ἀναιρουμένων [ἐλάχιστος·] sensu plane nullo. In MS. Anglicano παραδοθεὶς γε τῶν, et in MSti margine περίοδός ἐστε τῶν. Sed vetus Codex recte exhibet πάροδος, eamque vocem Interpres agnoscit. Sensus est, *Vos in Epheso, per quam transeunt illi, qui in Oriente condemnati Romam mittuntur*. PEARSON. Hic locus explicandus est ex Act. Apost. xx. 16. MARKLAND. Forsitan Πάρεδροι. TOUP. D. Paulus ad Cor. I. xvi. 7. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν,

ib. εἰς Θεὸν] i. e. *pro Deo*. MARKLAND.

8. Παύλου· συμμύσται] Qui participes facti estis Mysterii S. Pauli, a Domino immediate revelati, et ad Ephesios praecipue explicati, ut ipse explicat, Ephes. iii. 4. Vide Hieronymi Praef. Comm. in istam Epist. Chrysost. in argumento: Ἔστι δὲ νοημάτων μεστὴ ἡ ἐπιστολὴ ὑψηλῶν καὶ δογμάτων—καὶ ὑψηλῶν σφόδρα γέμει τῶν νοημάτων καὶ ὑπερόγκων—λέγεται δὲ καὶ τὰ βαθύτερα τῶν νοημάτων αὐτοῖς ἐμπιστεῦσαι. Inde, opinor, Origenes, Celsum provocans ad sapientiam Pauli ex Epistolis intelligendam, inter reliquas primam nominat Epist. ad Ephes. p. 122. [ed. Spencer. lib. iii. §. 20. Opp. I. p. 458. ed. Ben.] Paulo post S. Ignatium, S. Polycarpus in Epist. ad Philipp. οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος ὅμοιος ἐμοὶ δύναται κατακολουθῆσαι τῇ σοφίᾳ τοῦ μακαρίου καὶ ἐνδόξου Παύλου. Μύσται vox frequentissima apud omnes scriptores. Sic alloquitur auditores suos Nazianz. Orat. 34. p. 537. [D. tom. i. ed. Morel.] τί τοῦτο ἔπαθον, ὦ φίλοι, καὶ μύσται, καὶ τῆς ἀληθείας συνερασταί; Chrysostom. Hom. 72. et 85. in Matth. ἴσασιν οἱ μύσται. [οἱ μεμυημένοι, tom. vii. p. 700. ed. Ben.] Erant autem illi μύσται et συμμύσται nulli alii, quam πιστοί et fideles omnes, qui admittebantur ad Eucharistiam percipiendam; qui pariter participabant cum S. Paulo Eucharistiam, et in mysteriis fidei per ipsum praecipue instituti et eruditi sunt. Unde Veteres Ephesios μύστας signanter dictos putabant. Praeclarus locus est, et ad hanc rem appositissimus, in vetustissima Chrysostomi vita, paullo post mortem ejus scripta, qui consuli et legi meretur. PEARSON. Pauli olim, nunc mei. MARKLAND. Conf. Bingham. Antiq. Eccles.

μαρτυρημένου, ἀξιομακαρίστου, οὗ γένοιτό μοι ὑπὸ τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι, ὅτ' ἂν Θεοῦ ἐπιτύχω, ὃς ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ μνημονεύει ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Cultum publicum commendat.

ΙΓ'. Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ καὶ εἰς δόξαν· ὅτ' ἂν γὰρ πυκνῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, καθαιροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ Σατανᾶ, καὶ λύεται ὁ ὄλεθρος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν τῆς πίστεως. Οὐδέν ἐστιν ἄμεινον εἰρήνης, ἐν ᾗ πᾶς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων.

Christianae, I. iv. 2. Ruchatus vertit, *les collégues de Paul*, et existimat S. Patrem respexisse pastores Ecclesiae Ephesiae. Chevallier. *Who have been instructed in the mysteries of the Gospel with Paul.* Cf. I. Cor. iii. 9. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί. Philipp. iii. 17. Συμμιμηταί μου γίνεσθε.

1. μεμαρτυρημένου] Int. Vet. sine dubio intellexit cruentam ejus passionem. Sed videtur potius exponendum secundum S. Scripturae loquendi modum. PEARSON.

ib. ὑπὸ τὰ ἴχνη] Cf. D. Pet. I. ii. 21. ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ.

2. ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ] Hieronymus contra Luciferianos, [§. 8. tom. ii. p. 180. ed Vallars. *omni Pentecoste.*] *et per omnem Pentecosten:* non per unamquamque Pentecosten, quasi quotannis in festo Pentecostes, sed per totam, per omnes dies quinquaginta, qui a Paschate ad Pentecosten numerabantur. 'De quibus cavendis in omni 'epistola sua sollicite monet 'Apostolus.' Opus imperfect. Homil. 19. 579. Gravis autem controversia est de hac Epistola S. Pauli, an ad Ephesios scripta sit; nam antiquitus legebatur τοῖς οὖσιν . . . sine ἐν Ἐφέσῳ, c. i. v. 1. Τοῖς ἁγίοις πᾶσι. MSS. et Marcion scriptam ad Laodicenos putabat, ut aliqui volunt. Missa est per Tychichum, Asianum quidem, Act. xx. 4. non Ephesium, ut illa ad Colossenses cum iisdem verbis; et videtur omnino illa ex Laodicea esse haec ad Ephesios, quae numeratur inter Ecclesias Asiae. Apoc. i. 11. Scripta est etiam e vinculis Romae. Neque tamen ullibi indicat Apostolus se illos, ad quos scripsit, antea vidisse; neque Presbyteros eorum alloquitur, quos ante triennium moestos reliquerat, neque fratrem quenquam salutat, aut de Ephesio quopiam quaerit. Missa est igitur haec Epistola ad Ephesios; ad hos quidem missa, sed scripta tanquam ad Asianos omnes: imo missa est et ad reliquas Asiae Ecclesias, et ad Laodicenos. Monendum igitur duxit Ignatius, quaecunque praeclare de iis, ad quos scripsit dicta sunt, ea omnia ad Ephesios pertinere. PEARSON.

(sanctificati, martyrizati, digne beati), cujus fiat mihi sub vestigiis inveniri, quando Deo fruar; qui in omni Epistola memoriam facit vestri in Jesu Christo [g].

[g] *in Christo Jesu* C. C.

XIII. Festinate igitur crebrius convenire in gratiarum actionem Dei, et in gloriam. Quum enim crebro in idipsum convenitis, destruuntur potentiae Satanae[h]; et solvitur proditio * ipsius in concordia vestrae fidei. Nihil est melius pace; in qua omne bellum evacuatur coelestium et terrestrium.

[h] *Sathanae* C. C.

* f. perditio.

Frustra hanc lectionem sollicitat Hammondus, Dissert. ii. p. 90. SMITH. Conf. Vind. Ignat. P. ii. 118. 'Sic Latini, 'sic Graeci loquuntur. Ita 'Cicero, Sanguis per venas in 'omne corpus diffunditur, i. e. 'non *in omnia corpora*, sed, *in* '*totum corpus* . . . πᾶσα γραφή. 'II Tim. iii. 16. Veteri Int. '*omnis Scriptura*. Th. Bezae, '*tota Scriptura*.' Cum Hammondo stat Greswellius, *Dissertations*, &c. iv. 212. quorum sententiae favet profecto illud D. Pauli, Ep. I. ad Cor. iv. 17. καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

3. μνημονεύει ὑμῶν] *Vos cum laude memorat*. Ita tota epistola Ephesios laudat valde ac semper commendat, nunquam reprehendit Apostolus, ut fuit ab Hieronymo observatum. VALESIUS. Anonymus quidam, ad calcem libri cui titulus *History of the first Planting of the Christian Religion*, a Georgio Benson olim conscripti, jubet nos legere μνημονεύω, contra fidem MSti, et sententiae contextum, uti docet Lardnerus, *Credibility of the Gospel History*, P. ii. c. 5.

4. συνέρχεσθαι] Ita MS. non συντρέχεσθαι, sicut ex Salvinio dedit Aldrichius. Πυκνότερον cf. Ep. ad Polyc. §. 4.

5. πυκνῶς] Hesychius, πυκνῶς· συνεχῶς, συχνῶς. Cyrillus, συνεχῶς· πυκνῶς. Interpolator συνεχῶς dixit. De frequenti seu conferta et plena synaxi haec intelligenda esse etiam illud suadet quod de pace sequitur, quae intelligi solebat contra Schismaticos: ut Cyprianus de Unitate, 'Ad pacis 'praemium venire non possunt, 'qui pacem Domini discordiae 'furore ruperunt.' [p. 112. T. ed Fell.] PEARSON.

6. ἐπὶ τὸ αὐτό] Cf. supra §. 5. et Clem. Rom. ad Corinth. §. 34.

8. Οὐδέν ἐστιν ἄμεινον] Citantur haec a Damasceno, Parall. I. 18. necnon ab Antonio Melissa, ii. 17.

9. ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων.] Apud Interpolatorem legimus ἀερίων καὶ ἐπιγείων πνευμάτων, quae verba subsequitur locus ille ex Epist. D. Pauli ad Ephes. vi. 12. οὐ γάρ ἐστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς κ. τ. λ.

Fidem et charitatem, ut in unum coeuntia, acriter inculcat.

ΙΔ΄. Ὧν οὐδὲν λανθάνει ὑμᾶς, ἐὰν τελείως εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχητε τὴν πίστιν, καὶ τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ ζωῆς καὶ τέλος· ἀρχὴ μὲν πίστις, τέλος δὲ ἀγάπη· τὰ δὲ δύο ἐν ἑνότητι γενόμενα, Θεοῦ ἐστίν· τὰ δὲ ἄλλα πάντα εἰς καλοκἀγαθίαν ἀκόλουθά ἐστιν. Οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει, οὐδὲ ἀγάπην κεκτημένος μισεῖ. "Φανερὸν "τὸ δένδρον ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ·" οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι Χριστιανοὶ εἶναι, δι' ὧν πράσσουσιν ὀφθήσονται· οὐ γὰρ νῦν ἐπαγγελίας τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐν δυνάμει πίστεως, ἐάν τις εὑρεθῇ καὶ εἰς τέλος.

Exteriori professioni interior animi dispositio adjungenda.

ΙΕ΄. Ἄμεινόν ἐστιν σιωπᾶν καὶ εἶναι, ἢ λαλοῦντα μὴ εἶναι· καλὸν τὸ διδάσκειν, ἐὰν ὁ λέγων ποιῇ. Εἷς οὖν διδάσκαλος, ὃς εἶπεν, καὶ ἐγένετο· καὶ ἃ σιγῶν δὲ πεποίηκεν, ἄξια τοῦ Πατρός ἐστιν. Ὁ λόγον Ἰησοῦ κεκτημένος ἀληθῶς δύναται καὶ τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ ἀκούειν, ἵνα τέλειος ᾖ· ἵνα δι' ὧν

3. ἥτις ἐστὶν] Vet. Int. videtur legisse, αἵτινές εἰσιν· quod videtur rectius; aut certe explicare voluisse Graeca, ac si ita scripta fuissent; nam et Interpolator ἥτις retinet. PEARSON.

5. Θεοῦ ἐστιν] Vet. Int. *Deus est*, ac si legisset Θεός: perperam omnino. Non observavit Graecae linguae idiotismum. Interpolator multo melius Θεοῦ ἄνθρωπον ἀποτελεῖ, ad sensum et mentem auctoris explicandum. PEARSON. Θεὸς legitur in Damasceni Excerptis, De Fide ac Pietate in Deum.

6. ἀκόλουθά ἐστιν.] *Pedissequa sunt.* TOUP. Vet. Int. *sequenda sunt*, perperam. Non est ἀκολουθητέα, sed ἀκόλουθα. Gloss. ἀκόλουθος, ἐπὶ λόγου ἢ πράξεων, ἀκόλουθον, *congruum, consequens. Praeter fidem et charitatem reliqua, utpote illis congrua et consentanea.* PEARSON.

ib. πίστιν ἐπαγγελλόμενος] πίστιν ἔχειν ἐπαγγελλόμενος Damasc. Parall. et mox pro οὐδέ, οὐδείς, pro Χριστιανοί, Χριστοῦ.

7. ἁμαρτάνει] ὀφείλει ἁμαρτάνειν Interpol.

10. οὐ γὰρ νῦν ἐπαγγελίας κ.τ.λ.] Hoc est, ni fallor, neque enim id praefidenter statuo, *nos non possumus praestare quod suscepimus, nisi ope fidei, qua in finem usque in sanctitate vitae et bonis operibus praestandis perseveramus.* Locus sane perplexus, et ab Interpolatore omnino

XIV. Quorum nullum latet vos: si [i] perfecte [k] in Jesum Christum habeatis fidem et charitatem; quae sunt principium vitae et finis. Principium quidem fides; finis autem charitas. Haec autem duo, in unitate facta, Deus est: alia autem omnia in bonitate sequenda sunt. Nullus fidem repromittens peccat, neque charitatem possidens odit. *Manifesta est arbor a fructu ipsius:* sic repromittentes Christiani esse, per quae operantur manifesti erunt. Non enim nunc repromissionis opus, sed in virtute fidei, si quis inveniatur in finem.

[i] *Quorum nullum latet. Vos si* C. C.
[k] *perfectam* C. C.

Matt. xii. 33.

XV. Melius est silere et esse, quam loquentem non esse. Bonum docere, si dicens facit. Unus igitur Doctor, qui dixit, et factum est: sed et quae silens fecit, digna Patre sunt. Qui verbum Jesu possidet, vere potest et silentium ipsius audire, ut

Rom. ii. 21.

omissus. SMITH. *Nunc enim professione fidei non omnia adimpleta sunt, sed si quis in virtute fidei inveniatur usque ad finem.* HEFELIUS.

11. εὑρεθῇ] Scil. πιστός, quae vox subintelligenda est ex praecedente πίστεως. MARKLAND.

ib. καὶ εἰς τέλος.] Edd. ante Aldrichium non agnoscunt καί.

12. σιωπᾶν καὶ εἶναι] *Esse Christianum sine strepitu verborum.* SMITH. Ita Cod. MS. Male ex Salvinio Aldrichius, σιωπᾶν καὶ μὴ εἶναι. Citantur haec usque ad ἐγγύς αὐτοῦ ἐστίν, p. 294. l. 3. ab Antiocho, Hom. 22. περὶ Προπετείας.

14. ἃ σιγῶν κ. τ. λ.] Expono de incarnatione Domini, ex cap. xix. quo loci Mariae Virginis partus appellatur Mysterium clamoris, quod in Dei quiete ac silentio perpetratum est. Atque eo modo a Patribus et Interpretibus accipitur Psalm. lxxi. 6. *Descendet sicut pluvia in vellus, et sicut stillicidia stillantia super terram.* COTEL. Aliter Smithus, *Christus sui ipsius gloriae, per universam vitam, etiam quando maxime mira, et divina missione prorsus digna praestitisset, non velificatus est, utpote ab omni ostentatione vacuus.* Ruchatus vel pueritiam Servatoris nostri et adolescentiam intelligit, vel miracula illa quae nemini narrari jussit Christus. In Cod. MSto legitur καὶ ἃ σιγῶν δέ. Copulativam ab Edd. praetermissam Int. Vet. agnoscit.

15. Ὁ λόγον Ἰησοῦ κ. τ. λ.] Totam hanc periocham [usque ad σιγᾷ γινώσκηται] eo quod non intellexerit, pro more suo penitus neglexit Interpolator. SMITH.

17. ἡσυχίας] Sic infra §. 19.

λαλεῖ πράσσῃ, καὶ δι' ὧν σιγᾷ γινώσκηται. Οὐδὲν λανθάνει τὸν Κύριον, ἀλλὰ καὶ τὰ κρυπτὰ ἡμῶν ἐγγὺς αὐτῷ ἐστιν. Πάντα οὖν ποιῶμεν ὡς αὐτοῦ ἐν ἡμῖν κατοικοῦντος, ἵνα ὦμεν αὐτοῦ ναοὶ, καὶ αὐτὸς ᾖ ἐν ἡμῖν Θεὸς ἡμῶν· ὅπερ καὶ ἔστιν, καὶ φανήσεται πρὸ προσώπου ἡμῶν, ἐξ ὧν δικαίως ἀγαπῶμεν αὐτόν.

Evangelium non est pravis doctrinis corrumpendum.

ΙϚ'. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου. Οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Εἰ οὖν οἱ κατὰ σάρκα ταῦτα πράσσοντες ἀπέθανον, πόσῳ μᾶλλον ἐάν [τις] πίστιν Θεοῦ ἐν κακῇ διδασκαλίᾳ φθείρῃ, ὑπὲρ ἧς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη;

τρία μυστήρια κραυγῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ ἐπράχθη. Ut ibi *ἡσυχία* opponitur *κραυγῇ*, ita hic opponitur *λόγῳ*, et omnino *σιγὴν* vel *σιωπὴν* significat, ut ipse ante nunc *σιγᾷν* usurpavit. PEARSON.

1. *λαλεῖ πράσσῃ*] Ita proculdubio cum Antiocho et libb. impr. legendum pro *λαλῇ πράσσει*, sicut in Cod. MS. scriptum est; non *λαλεῖ πράσσει*, uti legimus in libro Aldrichiano.

ib. *καὶ δι' ὧν σιγᾷ γινώσκηται.*] Qui integrum hunc vitae Christianae apicem et *perfectionem* assecutus est, sive *loquitur*, sive *silet*, continuo vitae ipsius tenore se esse Christianum demonstrat. SMITH.

2. *τὸν Κύριον*] Christum, (de illo enim tota sectio procedit) qui mox nuncupatur *Θεός*, ubi, ut saepissime alibi, imitatur S. Paulum, I Cor. iii. 15. SMITH.

3. *ἐγγὺς αὐτῷ*] Lege *αυτοῦ*. Et sic Interpolator. TOUP. Vossius dederat *αὐτοῦ*. Cf. Clem. i. §§. 21, 27. Antiochus, *ἐγγὺς αὐτοῦ εἰσίν*.

5. *ὅπερ καὶ ἔστιν κ. τ. λ.*] Hoc (nempe, *Deum in nobis esse*) et revera ita se habet, et nobis tanquam *ob oculos manifestabitur*, ex hoc indicio, si *illum* vere, et sicut lex Christiana postulat, *diligamus*. SMITH.

8. *ἀδελφοί*] Ita recte se habet Cod. MStus, non *ἄδελφοί*, quod dedit Aldrichius.

ib. *Οἱ οἰκοφθόροι*] Qui seipsis mollitie abutuntur, aut illicitis nefandisque concubitibus indulgent; quum sint domus et templa Dei, cujus Spiritus *οἰκεῖ* in nobis: *εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός.* I Cor. iii. 17. [vi. 19.] Vulgatus Interpres, *masculorum concubitores*. SMITH. Hesychius, *οἰκοφθόρους· μοιχούς*. Vossius sequitur Int. Vulg. Vedelius vertit, *familiarum corruptores*. Cotelerius, *foeminarum corruptores*. Hefelius, *moechos*. Apud

perfectus sit: ut per quae loquitur operetur, et per quae silet cognoscatur. Nihil latet Dominum: sed et abscondita nostra prope ipsum sunt. Omnia igitur faciamus, sic* ipso in nobis habitante: ut simus ipsius templa, et ipse in nobis Deus noster: quomodo et est, et apparebit ante faciem nostram, ex quibus juste diligimus ipsum.

* f. sicut.
1 Cor. iii. 16.
1 Johan. iii. 2.

XVI. Non erretis, fratres mei. Domus corruptores regnum Dei non haereditabunt. Si igitur qui secundum carnem haec operantur mortui sunt, quanto magis, si quis fidem Dei in mala doctrina corrumpat, pro qua Jesus Christus crucifixus est?

1 Cor. vi. 9.
Num. xxv. 1, 9.
1 Cor. x. 8.

Eurip. Fragm. ex Incert. Trag. 48. οἰκοφθόρον ἄνδρα vertunt, *maritum qui familiam* perdit.* Οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν. Plato, Phaedon. §. 71. Cum Int. Vet. facit Interpolator; οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν· εἰ δὲ οἱ τοὺς ἀνθρωπίνους οἴκους διαφθείροντες θανάτῳ καταδικάζονται, πόσῳ μᾶλλον οἱ τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν νοθεύειν ἐπιχειροῦντες αἰωνίαν τίσουσι δίκην;

11. ἐάν [τις] πίστιν] Int. Vet. legisse videtur pronomen, quod, sensu postulante, uncinis inclusum inserui. Pro πίστιν Usser. aliique mallent ἐκκλησίαν. Nihil autem mutandum, uti vidit Burtonus ad Bulli Opp. vi. p. 16.

ib. ἐν κακῇ διδασκαλίᾳ] De hac κακῇ διδαχῇ vide §. 9. quae mox appellatur διδασκαλία τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, §. 17. Interpolator sensum hujus periochae misere pervertit. Haeretici illi, ex S. Ignatii sententia, longe in pejori statu erunt, quam vita et turpissimis moribus flagitiosi. SMITH. Duo fuerunt Ignatii aetate Haereticorum genera, qui magnum illud pietatis mysterium, Deum in carne manifestatum fuisse, convellere nitebantur. Alii divinam quandam Servatori nostro naturam attribuentes, humanam prorsus ipsi detraxerunt; Christum putative tantum inter homines ut hominem conversatum, passum ac mortuum fuisse affirmantes; qua in haeresi fuere Simoniani, Menandriani, Saturniani, aliique, quos propterea omnes δοκητὰς et φαντασιαστὰς posterior aetas appellavit. Alii contra, humanam tantum in Domino Jesu naturam agnoscebant, ut Cerinthiani et Ebionaei. Utra haeresis perniciosior fuerit, haud facile est dictu, posteriorem certe dignitati Servatoris nostri apertiorem contumeliam intulisse liquet. BULL. Jud. Eccl. Cath. i. §. 1. Opp. tom. vi. p. 17. ed. Burton.

ὁ τοιοῦτος, ῥυπαρὸς γενόμενος, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον χωρήσει, ὁμοίως καὶ ὁ ἀκούων αὐτοῦ.

ΙΖ'. Διὰ τοῦτο μύρον ἔλαβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ Κύριος, ἵνα πνέῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν. Μὴ ἀλείφεσθε δυσωδίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου· μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν. Διὰ τί δὲ οὐ πάντες φρόνιμοι γινόμεθα λαβόντες Θεοῦ γνῶσιν, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός; τί μωρῶς ἀπολλύμεθα, ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα, ὃ πέπομφεν ἀληθῶς ὁ Κύριος;

Crux Christi scandalum: ejus nativitas et baptismus.

ΙΗ'. Περίψημα τὸ ἐμὸν πνεῦμα τοῦ σταυροῦ, ὅ ἐστιν σκάνδαλον τοῖς ἀπιστοῦσιν, ἡμῖν δὲ σωτηρία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Ποῦ σοφός; ποῦ συζητητής; ποῦ καύχησις τῶν λεγομένων συνετῶν; Ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐκυοφορήθη ὑπὸ Μαρίας, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, ἐκ σπέρματος μὲν Δαβὶδ,

1. ὁ τοιοῦτος—ὁ ἀκούων αὐτοῦ.] Apud Interpol. prorsus aliter; οὐ τὴν διδασκαλίαν ὁ ἀθετήσας, λιπανθεὶς καὶ παχυνθεὶς, εἰς γέενναν χωρήσει· ὁμοίως δὲ καὶ πᾶς ἄνθρωπος, ὁ τὸ διακρίνειν παρὰ Θεοῦ εἰληφὼς, κολασθήσεται, ἀπείρῳ ποιμένι ἐξακολουθήσας.

2. ὁ ἀκούων] Articulum, ab Edd. omnibus omissum, e Cod. MSto restitui.

3. Διὰ τοῦτο μύρον] Citantur haec ad τοῦ αἰῶνος τούτου, l. 6. ab Antiocho, Hom. i. περὶ Πίστεως.

4. ἵνα πνέῃ κ. τ. λ.] ἵνα ἡ ἐκκλησία πνέῃ τὴν ἀφθαρσίαν· Interpolator.

5. δυσωδίαν] Eusebius, H. E. i. 2. τῆς παρὰ τούτοις νομοθεσίας βοωμένης, καὶ πνοῆς δίκην εὐώδους εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους διαδιδομένης. Vide infra Epist. ad Magnes. § 10.

6. αἰχμαλωτίσῃ] Cf. Ep. ad Philad. §. 2. et D. Paulum in Ep. sec. ad Timotheum, iii. 6. αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυναικάρια.

ib. ἐκ τοῦ προκειμένου] In veteri Interprete scribendum videtur, *ne captivet vos ex praesenti vivere*. VOSSIUS. De Codicis Caiensis lectione hoc tantum pro certo affirmare ausim, non esse *unione*, quod transcriptio recentior exhibet.

11. Περίψημα κ. τ. λ.] Vitam meam dabo, tanquam victimam piacularem, pro doctrina *crucis*. SMITH. Apud Interpolat. his verbis incipit haec sectio: Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ τοῖς μὲν ἀπίστοις σκάνδαλόν ἐστι. Vide supra §. 8.

ib. τοῦ σταυροῦ, ὅ ἐστιν] Vide

Talis, inquinatus factus, in ignem inextinguibilem ibit: similiter et qui audit ipsum.

XVII. Propter hoc unguentum in capite suo recepit Dominus, ut spiret Ecclesiae incorruptionem. Non ungamini foetore doctrinae principis seculi hujus: non captivet vos ex praesenti unire *. Propter quod autem non omnes prudentes sumus; accipientes Dei cognitionem, qui est Jesus Christus? Quid fatue perdimur; ignorantes charisma [1], quod vere misit Dominus?

Matt. xxvi. 7. 2 Cor. ii. 14—16.

* l. vivere.

[1] carisma C. C.

XVIII. Peripsima meus spiritus Crucis; quae est scandalum non credentibus, nobis autem salus et vita aeterna. *Ubi sapiens, ubi conquisitor, ubi gloriatio dictorum sapientum?* Deus enim noster Jesus Christus conceptus est ex Maria, secundum dispensationem Dei, ex semine quidem David,

l. Peripsema. 1 Cor. i. 18. 23, 24. 1 Cor. i. 20.

supra p. 282. l. 3. Cf. S. Marc. xv. 16. τῆς αὐλῆς ὅ ἐστι πραιτώριον. Gal. iii. 16. τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χρίστος.

13. Ποῦ σοφός;] Omittitur ποῦ γραμματεύς; quod est apud Apostolum, I Cor. i. 20. nisi pro illis reposuerit S. Ignatius ποῦ καύχησις τῶν λεγομένων συνετῶν; Interpolator habet δυνατῶν, quod non intellexit suus Interpres, qui reddit, *ubi exsultatio dictorum?* omissa altera voce. SMITH.

ib. ποῦ καύχησις κ.τ.λ.] Totum hunc locum, prout hic legitur, citat quoque Theodoretus, Dial. i. VOSS.

14. Ὁ γὰρ Θεὸς] Locus hic, usque ad θανάτου κατάλυσιν, finem sectionis sequentis, exstat in Cod. 950. Bibliothecae Regiae Parisiensis, fol. 165. Codex chartaceus est, saeculi forsitan xv. Lectionis varietatem notavi.

15. ὑπὸ Μαρίας] ὑπὸ Μαρίας τῆς παρθένου Cod. Paris.

16. κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ] Phrasis Paulina, Col. i. 25. I Tim. i. 4. ubi vulgo legitur οἰκοδομίαν Θεοῦ· minus recte, ut opinor. Beza testatur, in multis vetustis codicibus legi οἰκονομίαν. Οἰκοδομία autem in N. Testamento nunquam legitur, sed οἰκοδομή· alibi autem occurrit οἰκοδομία. Haec vox de incarnatione Christi saepe usurpata, sed ab Haereticis saepe etiam usurpatur, ut distinguerent Salvatorem superiorem, ab eo qui erat *dispositionis*, i. e. οἰκονομίας. Iren. 280. A. [III. x. 4. p. 186. ed. Massuet.] et alibi saepius. [e. g. ib. xi. 3. p. 189. I. vi. 1. p. 28.] Reliquis postea Patribus eo sensu familiaris fuit: Orig. in Jo. 142. A. [ed. Huet. tom. vi. §.

Πνεύματος δὲ Ἁγίου· ὃς ἐγεννήθη, καὶ ἐβαπτίσθη, ἵνα τῷ πάθει τὸ ὕδωρ καθαρίσῃ.

Tria mysteria quae latuerunt Diabolum; virginitas Mariae,

ΙΘʹ. Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας, καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου· τρία μυστήρια κραυγῆς, ἅτινα

35. Opp. iv. p. 152. ed. Ben.] PEARSON. Apud Scriptores Ecclesiasticos plerosque, quae de Christi humanitate dicuntur ad οἰκονομίαν pertinent; quae vero de Divinitate referuntur ad θεολογίαν. Cf. Vales. ad Euseb. H. E. i. 1. De hac voce consulendus omnino est Suicerus.

2. τὸ ὕδωρ καθαρίσῃ.] Similia sunt quae habet prima oratio in Administratione Paedobaptismi juxtà usum Ecclesiae nostrae Anglicanae, *Omnipotens et aeterne Deus! qui......per Baptismum praedilecti Filii tui Jesu Christi in Jordane flumine, aquam ad mysticam peccati ablutionem sanctificasti*, &c. Theodoretus, Dial. i. indeque Catena in S. Lucam, iii. 21. ἵνα τὸ θνητὸν ἡμῶν καθαρισθῇ, quae lectio, ut conjicit Cotelerius, exorta est e suspicione minus commode dici παθὸς de Baptismo. Aliter prorsus Interpolator; ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωαννοῦ ἵνα πιστοποιήσηται τὴν διάταξιν τὴν ἐγχειρισθεῖσαν τῷ Προφήτῃ. Cf. Tertull. c. Jud. §. 8. Opp. p. 191. ed. Rigalt. 'Baptizato Christo, id est, 'sanctificante aquas in suo 'baptismate, omnis plenitudo 'spiritualium retro charismatum in Christo cesserunt.'

3. Καὶ ἔλαθεν] Integrum locum ita citavit Andreas Hierosolymitanus, Cretensium Archiepiscopus, in Nativitatem B. Virginis Homil. ii. quae inter Codd. Graecos MSS. Oxoniensis Academiae Bibliothecae publicae a D. Hen. Savilio donatos, habetur. Ὥς φησί που ἅγιος ἀνὴρ, Ἰγνάτιος ὄνομα αὐτῷ· 'Καὶ ἔλαθε τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶ'νος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας, 'καὶ ὁ τόκος αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ 'θάνατος τοῦ Χριστοῦ· τρία μυ'στήρια φρικτὰ, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ 'Θεοῦ ἐπράχθη.' USSER. Legitur hic locus apud Eusebium ad Stephanum, Quaest. i. a Maio editum in Scriptorum Vet. Nov. Collect. tom. i. p. 3. ibique etiam, pro ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου, habemus ὁ θ. τοῦ Χριστοῦ. De ignorantia Diaboli in rebus ad Christum adtinentibus disseruerunt Halloix. in Vitis et Docum. Illustr. Eccles. Orient. Scriptorum, Saec. i. tom. i. p. 450; Hammond. c. Blondell. Diss. ii. §. 17; et Ittigius in Sel. Capit. Hist. Eccl. Saec. i. p. 390. et Saec. ii. p. 123.

ib. τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος] Citantur verba Ignatii ab Origene, Homil. 6. in Lucam; [Opp. iii. p. 938. ed. Ben.] a Basilio, Homil. 25. de sancta Christi nativitate; [Opp. I. p. 507. D. ed. Morel.] Hieronymo ad Matthaei cap. i; [Opp. vii. p. 12. ed. Vallars.] Jovio Monacho ἐν οἰκονομικῇ πραγματείᾳ, lib. vii. cap. 31; apud Photium, Biblio-

Spiritu autem Sancto; qui natus est, et baptizatus est, ut passione aquam purificaret.

XIX. Et latuit principem seculi hujus virginitas Johan. xiv. 30.
Mariae, et partus ipsius; similiter et mors Domini. Tria mysteria clamoris; quae in silentio Dei ope-

thecae Codice cxxii. Res vero ipsa quam Ignatius exprimit, passim apud sanctos Patres invenitur. Basilius et Hieronymūs Ignatium non ex Ignatio laudant, sed ex Origene; arbitratique sunt, ista quae Origenes Ignatianis de suo subjungit, *latuit propter Joseph*, &c. Ignatii quoque esse: 'Quare 'non de simplici virgine, sed 'de desponsata concipitur? 'Primum, ut per generationem 'Joseph origo Mariae monstra'retur. Secundo, ne lapida'retur a Judaeis ut adultera. 'Tertio, ut in Aegyptum fu'giens haberet solatium. Mar'tyr Ignatius etiam quartam 'addidit caussam, cur a de'sponsata conceptus sit: ut 'partus, inquiens, ejus celare'tur Diabolo; dum eum putat 'non de virgine, sed de uxore 'generatum.' COTEL.

4. Μαρίας] Cod. Paris. Μαρίας τῆς ἀεὶ παρθένου καὶ θεοτόκου.

5. μυστήρια κραυγῆς] Elegantem hic latere in adjecto ἀντίθεσιν Maestraeus annotat. Quotquot enim de *mysteriis* mentionem fecerunt, in illis arcanum. Et tamen haec tria fidei documenta, mysteria *clamoris* esse dicit Ignatius, i. e. digna quae omnibus denuncientur, aut jam reipsa propalata sint atque denunciata. Vid. Rom. xvi. 25, 26. USSER. Vairlenius parum feliciter clamorem illum intelligit quem edidit Christus jam emittens spiritum in cruce, quo Dominus significavit' jam per fidem Evangelicam omnibus revelanda quae certa dispensatione ante clausa et occulta erant etiam daemonibus. Audire pretium est auctorem disquisitionis pecularis de hoc loco Goettingae, ann. 1738, editae. 'Ἡσυχία 'Θεοῦ opponitur τῇ κραυγῇ, 'quemadmodum Ep. ad Magn. '[§. 8.] σιγὴν opponit τῷ λόγῳ. 'Cum igitur Ignatius in hoc 'ipso loco mysteria illa, quae 'in silentio Dei patrata sunt, 'dilucide adplicet ad factum 'aliquod insigne quod in tem'pore manifestatum, nempe ad 'Θεὸν ἀνθρωπίνως φανερούμενον, 'quis hic non facili negotio 'oppositionem *aeternitatis*, quae 'per silentium indicatur, etiam 'vel sine ullo respectu ad pe'culiares quasdam sui temporis 'haereses animadvertet? Im'portuna itaque videtur eru'ditio Patri Apostolico, qui nec 'eruditione, nec ingenio, nec 'eloquentia gentili valuit, sed 'stylo simplici atque plebeio 'grandem animi pietatem pro'fessus est, subtilissima adfin'gere philosophemata, quasi de 'longe petita et abstrusissima 'Haereticorum dogmatum ex'positione vel refutatione hic 'cogitasset.' Hefelius, *toti mundo annuntiata*, (*annuntian-*

ejus partus, et mors Domini. Quomodo per astrum coeleste mundo revelatus sit.

ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ ἐπράχθη. Πῶς οὖν ἐφανερώθη τοῖς αἰῶσιν; Ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀστέρας, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρεῖχεν ἡ καινότης αὐτοῦ. Τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστρα, ἅμα ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, χορὸς ἐγένετο τῷ ἀστέρι· αὐτὸς δὲ ἦν ὑπερβάλλων τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα. Ταραχή τε ἦν, πόθεν ἡ καινότης ἡ ἀνόμοιος αὐτοῖς· ὅθεν ἐλύετο πᾶσα μαγεία, καὶ πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας, ἄγνοια καθῃρεῖτο, παλαιὰ βασιλεία διεφθείρετο, Θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου εἰς καινότητα ἀϊδίου ζωῆς. Ἀρχὴν δὲ ἐλάμ-

da): seu, *propter quae vociferantur Satanas et mundus.*

1. ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ] De Divina ἡσυχίᾳ Dionysius, cap. xi. Libri de Divinis Nominibus. Lege Rom. xvi. 25. [Eph. iii. 9.] COTEL. Interpolator Θεοῦ non agnoscit.

ib. Πῶς οὖν ἐφανερώθη τοῖς αἰῶσιν;] 'Potest,' inquit Hieronymus enarrans textum Ephes. iii. 9. 'mysterium a saeculis 'absconditum et aliter intel- 'ligi, quod ipsa illud saecula 'ignoraverint, hoc est, omnes 'spirituales et rationabiles cre- 'aturae, quae in saeculis fue- 'runt. Saeculum quippe fre- 'quenter pro his quae in sae- 'culo versantur accipitur." &c. Idem sub finem Comm. in Zachariam legatur. In operibus Gregorii Thaumaturgi, Serm. i. in Annunciationem Deiparae; μεμάθηκας, ὦ παρθένε, ἃ μέχρι τοῦ νῦν κεκρυμμένα καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἐτύγχανον. et Serm. iii. Vide nos supra: ἦν γὰρ πρεπωδέστατον, τὸν πρεσβύτατον τῶν αἰώνων, καὶ πρῶτον τῶν ἀρχαγγέλων, ἀν-... θρώποις μέλλοντα συνομιλεῖν, &c. In Convivio Methodii, Orat. iii. post initium. Litania Chrysostomo attributa, Cod. Reg. 1026. Ὁ ἡνίοχος τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐποχούμενος τοῖς Σεραφὶμ, ἐλέησον ἡμᾶς. Ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν ἀγγέλων καὶ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, ἐλέησον ἡμᾶς. COTEL. Hornemannus vertit, *Quomodo igitur et antecedentis et futuri aevi hominibus manifestatus est partus Mariae?*

2. ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας] Conf. responsionem Magorum Herodi datam in Protevangelio Jacobi, §. 21. Εἴδομεν ἀστέρα παμμεγέθη, λάμψαντα ἐν τοῖς ἄστροις τοῦ οὐράνου, καὶ ἀμβλύνοντα τοὺς ἄλλους ἀστέρας ὥστε μὴ φαίνεσθαι αὐτούς. Fabricii Cod. Apocr. Nov. Testam. i. p. 115. Russelius exhibet ἔλαμπεν ex Aldrichio. Sed Cod. MS. habet ἔλαμψεν ut in caeteris Edd.: sic etiam Cod. Paris.

4. ξενισμὸν] *novitatem* vertit Krausius apud Diog. Laert. ii. 94. p. 140. Cf. D. Petr. Ep. I. iv. 4. ἐν ᾧ ξενίζονται, atque

rata sunt. Qualiter igitur manifestatus est seculis? Astrum in coelo resplenduit super omnia astra, et lumen ipsius ineffabile erat: et stuporem tribuit novitas ipsius. Reliqua vero omnia astra, simul cum sole et luna, chorus facta sunt illi astro: ipsum autem erat superferens lumen ipsius super omnia. Turbatio autem erat, unde novitas, quae dissimilis ipsis: ex qua solvebatur omnis magia[m], et omne vinculum disparuit malitiae, ignorantia omnis ablata est, vetus regnum corruptum est; Deo humanitus apparente, in novitatem vitae aeternae. Principium autem assumpsit, quod apud Deum perfectum. Inde

Matt. ii. I Johan. iii. 8. Luc. x. 18. Heb. ii. 14. Heb. xii. 26.

[m] *magica* C. C.

ibid. 12. μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, quae loca mirum in modum vertit Beza; *peregrinari sibi videntur:* et, *ne tanquam peregrini . . . . percellemini.*

5. χορὸς ἐγένετο] Ita Cod. Paris. atque ita legebat Int. Vet. Aldrichius exhibet χωρός; mihi autem Codicem Mediceum inspicienti visum est librarium lituram fecisse dum literas χ et ο necteret, eamque lituram fraudi Salvinio fuisse.

7. Ταραχή τε] Ita Cod. MS. Vet. Int. videtur legisse Ταραχὴ δέ.

8. ἐλύετο πᾶσα μαγεία] Dissolutio magicarum praestigiarum per illud tempus testes nacta est illustres; Tertullian. de Idolol. §. 9. [p. 90. ed. Rigalt.]; Origen. c. Celsum, i. [§. 60. Opp. i. p. 374. ed. Ben.]; Basil. Hom. xxv. [Opp. i. p. 510. Paris. 1638.]; Gregorium Naz. Arcan. 5[to]. Carmine, [Opp. ii. p. 168. ed. Morel.]; Theophilum Alex. Epist. Paschali 2. [p. 105. ed. Sichard.]; Hieronymum in Esaiae cap. xix. [Opp. iv. p. 209. ed. Vallars.]; Augustin. de Temp. Serm. 31. [201. ed. Ben.]; &c. COTEL. μαγεῖα cum Cod. MSto habent Vossius, Cotel. Aldrich. Russel. μαγία Usser. Vedel. et sic in Cod. Paris. Apud Interpolatorem, Ἔνθεν ἐμωραίνετο σοφία κοσμική, γοητία ὕθλος ἦν, καὶ γέλως ἡ μαγία.

10. ἀνθρωπίνως—ζωῆς.] Interpol. Θεοῦ ὡς ἀνθρώπου φαινομένου, καὶ ἀνθρώπου ὡς Θεοῦ ἐνεργοῦντος.

11. Ἀρχὴν δὲ ἐλάμβανεν] Sensus mihi videtur esse ejusmodi: Christus, ab initio incarnationis et in isthoc momento, humanam naturam divina operatione *perfectam* assumpsit: vel, Dispensatio illa de Christo nascituro tum revera *initium* in terris habuit, *quae* in mente Divina ab seculis aeternis exstabat, et *apud Deum perficiebatur.* Alter Interpres ἀρχὴν reddit *principatum*, caetera vero miserrimum in modum pervertens, quasi hoc voluisset S. Ignatius, Christum

βανεν τὸ παρὰ Θεῷ ἀπηρτισμένον. Ἔνθεν τὰ πάντα συνεκινεῖτο, διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν.

Promittit se aliam ad illos exaratrum epistolam; speratque in unitate fidei, Eucharistiae, et regiminis Episcopalis permansuros.

Κ'. Ἐάν με καταξιώσῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν, καὶ θέλημα ᾖ, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλιδίῳ, ὃ μέλλω γράφειν ὑμῖν, προσδηλώσω ὑμῖν ἧς ἠρξάμην οἰκονομίας εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐν τῇ αὐτοῦ πίστει καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ ἀγάπῃ, ἐν πάθει αὐτοῦ καὶ ἀναστάσει, μάλιστα ἐὰν ὁ Κύριός μοι ἀποκαλύψῃ· ὅτι οἱ κατ' ἄνδρα κοινῇ πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε ἐν μιᾷ πίστει, καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ κατὰ σάρκα ἐκ γένους Δαβὶδ, τῷ υἱῷ ἀνθρώπου, καὶ υἱῷ Θεοῦ, εἰς τὸ ὑπακούειν ὑμᾶς τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ἀπερισπάστῳ δια-

a Deo Patre, summam tum in coelo tum in terris potestatem morte sua adeptum fuisse. Sed hoc, ut quidem puto, ad mentem illius parum facit. SMITH. Vairlenius et Cotelerius, *Principatum vero accepit*. Quorum illius explicatio haec est: 'per 'id quod omnibus partibus ab- 'solutum est, significare mihi 'videtur Christi humanitatem, 'sive hominem Dominicum, 'quo nihil unquam absolutius 'aut perfectius fuit in natura 'humana.'

1. Ἔνθεν τὰ πάντα συνεκινεῖτο] h. e. in regno Satanae, eo quod mali Spiritus sibi metuere inceperint; quod jam Christus, carne assumpta, mortem ipsam vel moriendo dissolvere esset propositurus. SMITH. Cod. Paris. exhibet πάντα ἐκινεῖτο.

5. καὶ θέλημα ᾖ] Θέλημα absolute positum, sicut in Ep. ad Smyrn. §. 11. ubi alia exempla notavi.

ib. ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλιδίῳ] Epistolam alteram sive libellum ad Ephesios ampliori verborum contextura scribere in animo habuit; nempe de Christi incarnatione, caeterisque rebus ad ipsius vitam ac mortem spectantibus. Vide Vind. Ignat. ii. 136. SMITH. Suidas, Βιβλίον· Ἡ Ἐπιστολή. Cf. Herod. v. 14. διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. Hanc S. Patris promissionem prorsus omisit Interpolator.

7. οἰκονομίας] Salvinius ad oram exemplaris, quo usus est Aldrichius, conjicit οἰκονομίαν. Sed nihil mutandum.

ib. εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον] h. e. περὶ τοῦ καινοῦ ἀνθρώπου, sive 'de Christo facto *homine*, 'quatenus ista *dispensatio* ad '*passionem et resurrectionem*

omnia commota erant, propter meditari mortis dissolutionem. 1 Cor. xv. 26.

XX. Si me dignificet Jesus Christus in oratione vestra, et voluntas sit; in secundo libello, quem scripturus sum vobis, manifestabo vobis quam inceperam dispensationem in novum hominem Jesum Christum, in ipsius fide et in ipsius[n] dilectione, in passione ipsius et resurrectione: maxime, si Dominus revelet mihi: quoniam qui secundum virum communiter omnes in gratia ex nomine convenitis in una fide, et in Jesu Christo (secundum carnem ex genere David, filio hominis et filio Dei) in obedire vos Episcopo et Presbyterio indiscerpta mente;

[n] desunt *in ipsius* C. C.

1 Cor. xiv. 30.

'*ipsius* refertur. Haec plenius 'vobis ex *fide* illa et *dilectione*, 'quam erga illum habeo, dein-'ceps *manifestabo*.' SMITH.

10. ὅτι οἱ κατ' ἄνδρα κοινῇ] Ex Int. Vet. adparet hunc locum non esse integrum. Commode itaque opem ferunt veteres Patres a quibus haec verba citantur: nimirum Theodoreto, Dial. i. et Gelasio, de Duabus Naturis. Sic ex iis lege; κοινῇ οὖν πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε ἐν μιᾷ πίστει, καὶ ἑνὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ κατὰ σάρκα &c. Illud quod sequitur retineo; quoniam et ita Vetus habuerit Versio. Quanquam iidem illi Patres hoc modo citarint, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. VOSSIUS. Particula ὅτι videtur determinare sensum verbi συνέρχεσθε ad tempus praesens modi indicativi, ut Vet. Int. reddit, et non ad imperativum, ut habet Gelasius; ac si a suo codice plane abfuisset τὸ ὅτι, quod non agnoscit Interpolator. Rationem enim reddit S. Ignatius propositi illius, quod in se susceperat, *Hoc ideo faciam*, ὅτι, *quoniam vos* &c. SMITH. Aliter interpungit Hefelius: *Scribam vobis, praesertim si Deo favente nuntius mihi contigerit, vos perseverare in unitate cum episcopo.*

11. ἐξ ὀνόματος] Cotelerius, *nominatim*. Interpretes Epistolarum interpolatarum male, *in ejus nomine*; neque melius Wocherus, *wegen des (christlichen) Namens*. Rectius Unterkircher. *namentlich*; et Chevallier. *individually*. Cf. Ep. ad Polyc. §. 4. ἐξ ὀνόματος πάντας ζήτει· et ad Smyrn. §. 13. πάντας κατ' ὄνομα. Pro συνέρχεσθε Vossius habet συντρέχεσθε, cujus confusionis exemplum est videre supra §. 13.

14. τῷ πρεσβυτερίῳ] Articulum omisit Smithus.

ib. ἀπερισπάστῳ] Hesych. ἀπερισπάστως· ἀμερίμνως, ἀφροντίστως, ἡσύχως. PEARSON.

νοίᾳ, ἕνα ἄρτον κλῶντες, ὅς ἐστιν φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν ἀλλὰ ζῆν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ παντός."

Ad memoriam sui et preces adhortatur, Deoque Ephesios commendat.

ΚΑʹ. *Ἀντίψυχον ὑμῶν ἐγώ, καὶ ὃν ἐπέμψατε εἰς Θεοῦ τιμὴν εἰς Σμύρναν· ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ, ἀγαπῶν Πολύκαρπον ὡς καὶ ὑμᾶς. Μνημονεύετέ μου, ὡς καὶ ὑμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Συρίᾳ· ὅθεν δεδεμένος εἰς Ῥώμην ἀπάγομαι, ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν, ὥσπερ ἠξιώθην εἰς τιμὴν Θεοῦ εὑρεθῆναι. Ἔρρωσθε ἐν Θεῷ Πατρί, καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.*

1. *κλῶντες*] Ita Libb. impr. atque ita Interpolator. Librarius, ante cujus oculos versabatur vocula *ὅς* proxime sequens, exhibet *κλῶντος*. Pearsonus mavult *κλῶντας*.

ib. *ὅς ἐστιν*] Vet. Int. legit *ὅ*, *quod est*. *ὅ* habet Interpolator. PEARSON.

4. *Ἀντίψυχον*] Mire in hac voce reddenda oscitat Int. Vet. Ep. ad Smyrn. §. 10. et ad Polyc. §§. 2, 6. Hornemannus interpretatur, *Pro vobis mori cupio*. Chevallier. Wakium sequitur, *My soul be for yours*. Wocherus, quem sequitur Hefelius, locum ita explicat, *So möget ihr (für diese meine Freude) eine Gegenerquickung in mir und in denem empfangen, die ihr zur Ehre Gottes nach Smyrna gesandt habet*. Ruchatus, *Puisse-je être une victime pour vous*, &c. Formulas haud absimiles congessit Buxtorfius, Lex. Talmud. in voc. כפרה. Conferendus omnino est S. Johannes, I. Ep. iii. 16. *Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.* Apud Eusebium, H. E. iii. 23. ita lo-

unum panem frangentes; quod est pharmacum im- 1 Cor. x. 17.
mortalitatis, antidotum ejus quod est non mori sed vivere in Jesu Christo semper.

XXI. Unanimis vobiscum ego, et quem[o] misistis in Dei honorem in Smyrnam[p]: unde et scribo vobis, gratias agens Domino, diligens Polycarpum[q] ut et vos. Mementote mei, ut vestri Jesus Christus. Orate pro Ecclesia quae in Syria[r]: unde ligatus in Romam abducor, extremus existens eorum qui ibi[s] fidelium; quemadmodum dignificatus sum in honorem Dei inveniri. Valete in Deo Patre, et in Jesu Christo communi spe nostra. Amen[t].

o sic C. C. al. quos.
p *Smirnam* C. C.
q *Policarpum* C. C.
r *Siria* C. C.
s *ibidem* C. C.
t *Amen* deest C. C.

quitur idem S. Apostolus ad latronem illum quem in Ecclesiae sinum reducere conabatur: Ὑπὲρ σοῦ τὴν ψυχὴν ἀντιδώσω τὴν ἐμήν. Ad quem fere modum in Barnabae quoque Epistola legimus, §. 1. "cogito diligere vos *super* "*animam meam.*" §. 4. "omnes "amans *super animam meam.*"

ib. καὶ ὃν] Interpol. εἴην ὑμῶν ἀντίψυχον καὶ ὧν ... Cotelerius ad oram libri pro ὃν vel ὧν vel οὓς conjicit. Hefelius, ὧν.

9. ὅθεν δεδεμένος] Vinctus est igitur in Syria, Antiochiae scilicet, (quod asserendum est contra Blondellum,) et ibi militibus traditus, ut ipse dicit in Epist. ad Romanos. [§. 5.] PEARSON.

10. ὥσπερ ἠξιώθην] Forsitan ὅσπερ, *qui*. MARKLAND. ὅσπερ Interpolator. Interpres autem Vetus Codicis MSti lectionem tuetur: nihil ergo mutatione opus, modo ὥσπερ cum δεδεμένος conjungas, uti monet Hefelius.

11. εὑρεθῆναι.] Interpol. εἰς Θεοῦ τιμὴν φορέσαι ταυτασί τὰς ἁλύσεις.

12. τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.] Πρὸς Ἐφεσίους ad finem in Editione Vossiana Cod. MStus non agnoscit. Interpolator, coronidis loco, subdit Ἰγνατίου Ἐφεσίοις.

ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ Πατρὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ, καὶ εὔχομαι ἐν Θεῷ Πατρὶ καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πλεῖστα χαίρειν.

Occasio ad illos scribendi hanc Epistolam.

Α΄. ΓΝΟΥΣ ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης, ἀγαλλιώμενος προειλόμην ἐν πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ προσλαλῆσαι ὑμῖν. Καταξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θεοπρεπεστάτου ἐν οἷς περιφέρω δεσμοῖς,

1. ΙΓΝΑΤΙΟΣ] Hanc vocem non agnoscunt Edd. In Codice Caiensi legimus, 'EPISTOLA 'IGNATII 4a. MAGNESIIS. 'Qualiter honorare debent Epi-'scopum qui conformat volun-'tatem suam Deo, cujus volun-'tati subjecti suam debent con-'formare voluntatem, et nihil 'sine eo operari, sicut nec 'Christus sine Patre nihil ope-'ratus, nec Apostoli operati 'sunt. Quorum una oratio, 'una deprecatio, et non errare 'opinionibus, et secundum 'Christum vivere.'

5. τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ] Hoc diligenter notavit Eusebius. [H. E. iii. 36.] Eam celebrant Strabo, Livius, et Ptolemaeus, ἡ πρὸς Μαιάνδρῳ, ut distinguatur a Magnesia παρὰ Σιπύλῳ. [Cf. Tacit. Ann. ii. 47. 'Magnetes a Sipylo.'] Sic in foedere Smyrnaeorum et Magnesianorum, quum Magnesiae et Magnesiorum saepissime mentio facta fuisset, tandem circa finem ad majorem certitudinem dicitur ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ. Quod certe necessarium fuit; quia Smyrnaei obligati juramentum Magnesiis dare διὰ τὴν μητέρα τὴν Σιπυληνήν. Inscriptio in coemeterio Ecclesiae Armenorum Smyrnae, Τατία Ἡρωθέμιδος Μαγνῆτις ἀπὸ Σιπύλου. Μάγνη. Σιπυ. in nummo apud Sponium: Μαγνήτων Σιπυλ. in nummo apud Patinum. Themistocles, Epist. 20. ad Polygnotum de Rege Persarum: Ἀφελὼν γὰρ ἤδη τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας Μυοῦντα καὶ Λάμψακόν τε καὶ τὴν ἐπὶ Μαιάνδρῳ Μαγνησίαν, ἐμοὶ δίδωσιν. Athenaeus: Ἀπώ-

AD MAGNESIANOS IGNATIUS.

IGNATIUS, qui et Theophorus, benedictae in gratia Dei Patris in Christo Jesu Salvatore nostro; in quo saluto Ecclesiam existentem in Magnesia ea quae juxta Maeandrum, et oro in Deo Patre et Jesu Rom.xv.13. Christo plurimum gaudere.

I. COGNOSCENS vestram multibonam ordinationem ejus quae secundum Deum charitatis[a]; exultans praeelegi in fide Jesu Christi alloqui vos. Dignificatus enim nomine Deo-decentissimo in quibus

[a] caritatis C. C.

λοντο δὲ καὶ Μαγνῆτες, οἱ πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ, διὰ τὸ πλέον ἀνεθῆναι. xii. 5. [tom. iv. 451. ed. Schweigh.] Vel a montibus vel a fluviis distinguebantur urbes, quae in Asia Minori erant cognomines. Ut haec a Maeandro, ita *Antiochia ad Maeandrum, et Apamea* πρὸς Μαιάνδρῳ. Euseb. 183. A. [H. E. iii. 36.] Prusa ab Hyblio fluvio. Nummus Gallieni apud Patinum Προυσιέων πρὸς Ὑβλίῳ. [Ὑπίῳ] p. 423. [329.] Ὁ δῆμος ὁ Λαοδικέων [τῶν] πρὸς Λύκῳ. Spon. iii. p. 146. Latine etiam exprimitur *Populus Laodicensis A. F. Lyco.* i. e. a Fluvio Lyco. Pindarus ejusmodi urbes vocat οἰκήματα ποταμῶν. Horatius, *domus fluviorum.* PEARSON. Addas Herodot. iii. 122. ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου.

8. προειλόμην] Male Collectores, προειλόμην, *praetuli.* Onomasticon Vet. προαιροῦμαι, *praeopto.* Προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ. II Cor. ix. 7. PEARSON. Vedelius, *optabam;* Cotelerius, *decrevi.*

10. ὀνόματος θεοπρεπεστάτου] Faber Stapulensis putat nomen hoc esse Christianum; alii, Martyris aut Confessoris. Mihi videtur esse nomen, quod illi ab omnibus tributum est; sc. Θεοφόρος. *Confessoris* nomen adeo antiquum esse minime videtur; *Martyrem* autem nunquam se appellat Ignatius. Et omnino illa, ἐν οἷς περιφέρω δεσμοῖς, potius sequentibus ᾄδω τὰς Ἐκκλησίας adjungenda videntur. PEARSON. Interpol. ἀξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θείου καὶ ποθεινοῦ. Wocherus *dignitatem* intelligit, quo sensu ὄνομα exponunt in Ep. ad Phil. ii. 9.

ᾄδω τὰς ἐκκλησίας ἐν αἷς ἕνωσιν εὔχομαι σαρκὸς καὶ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ διαπαντὸς ἡμῶν ζῆν, πίστεώς τε καὶ ἀγάπης, ἧς οὐδὲν προκέκριται, τὸ δὲ κυριώτερον Ἰησοῦ καὶ Πατρὸς, ἐν ᾧ ὑπομένοντες τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ διαφυγόντες Θεοῦ τευξόμεθα.

Adventus ipsorum Episcopi

Β΄. Ἐπεὶ οὖν ἠξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δάμα τοῦ ἀξιοθέου ὑμῶν ἐπισκόπου, καὶ πρεσβυτέρων ἀξίων

1. ἐν αἷς ἕνωσιν εὔχομαι] Integram nimirum perfectamque Magnesiis optat unionem fidei et charitatis, maxime vero Jesu Christi et Patris; quod de spirituali illa et mystica communione, quam fideles et sancti habent cum Deo Patre et filio ejus Jesu Christo, 1 Joan. i. 3. Joan. xvii. 21. intelligendum est. Literalis et pene barbara versio Antiqui Interpretis ita restituenda est hac nova interpunctione: ...... *Jesu Christi, qui est nostrum semper vivere, fidei, et charitatis,....* SMITH. Pro εὔχομαι Vedelius substituit εὕρημαι seu εὑρίσκομαι, *laudo Ecclesias in quibus unionem invenio.* Quod, nomine Editoris non indicato, tanquam vix Graecum perstringit Vossius.

3. πίστεώς τε καὶ ἀγάπης] τε non agnoscunt Libb. impr. ante Smithum. Lectionis MSti vestigium invenit Pearsonus in Vet. Int. qui pro τε legit τό.

5. ἐπήρειαν] Wakius et Chevall. *all the injuries.* Wocher. *alles Unheil.* Vedelius, *omnes insultus violentos.* Hujus vocis vim atque significationem Aristoteles, Rhet. II. ii. 4. illustrabit. Verbum ἐπηρεάζειν habes apud S. Matt. v. 44. Luc. vi. 28. I Pet. iii. 16.

6. τευξόμεθα.] Hanc Cod. MSti lectionem pro certissima sua conjectura in notis dat Vossius, postquam in contextu exhibuerat φευξόμεθα.

7. Ἐπεὶ οὖν ἠξιώθην] Sensus hujus sectionis imperfectus videtur. Non enim huic illationi respondet aliqua ἀπόδοσις· quod neutiquam vitio verti debet S. Martyri inter concussiones militum hasce Epistolas festinante calamo scribenti. SMITH. Apodosis hujus capitis sequitur §. 6.; quo fit, ut §§. 3—5. parenthesin magnam putes, inde ortam, quod in fine §. 2. Ignatius de subjectione diaconi Sotionis loquens, simile obsequium erga episcopum ab omnibus Magnesiis postulare properaverit. HEFELIUS.

ib. διὰ Δάμα] Vet. Int. *per Dama,* male. Inscriptio apud Thyatiram, Μάρκου Οὐλπίου Δάμα Παραδόξου. Male redditur, *Dama-Paradoxus,* Spon. tom. iii. p. 108. Ἀρχίας Δάμα Ταναγραῖος, Spon. tom. ii. 123. Δάμας, Δάμα, Lat. *Dama,* Gruter. 991. 13. P. L. Rabinius Dama, Reines. 835. S. Basil. Ep. 291. insignes Martyres memorantur Εὐψύχιος καὶ Δάμας. Eusebius

circumfero vinculis, canto[b] Ecclesias, in quibus unionem oro carnis et spiritus Jesu Christi; ad nos[c] semper vivere fidei (quod et charitatis, cui nihil praefertur) principalius autem Jesu et Patris, in quo sustinentes omne nocumentum principis seculi hujus et perfugientes Deo potimur[d].

II. Quia igitur[e] dignificatus sum videre vos per Dama dignum Deo vestrum Episcopum, et Presby-

[b] In marg. *laude* C. C.
[c] *vos* C. C.
[d] l. potiemur.
[e] *ergo* C. C.

H. E. iii. 36. Ἑτέραν δὲ [ἐπιστόλην] τῇ ἐν Μαγνησίᾳ πρὸς Μαιάνδρῳ, ἔνθα πάλιν ἐπισκόπου Δάμα μνήμην πεποίηται. PEARSON. Meminit quoque Damae fictor in Epistolis ad Antiochenos et ad Heronem. Damas autem et Demas idem mihi esse videntur. SMITH.

8. ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτέρων] Ex eo quod primis Ecclesiae temporibus nomina *Episcopus* et *Presbyter* communia erant primo et secundo ordini sacerdotum, in Epistolis autem Ignatianis semper *Episcopi* appellantur, qui sunt sacerdotes summi, *Presbyteri* vero, qui sunt minores sacerdotes; argumentum palmarium contra earum Epistolarum veritatem et antiquitatem ducere se putant: quod tamen ne quidem argumentum, meo sane judicio, dici meretur, adeo infirmum est ac invalidum. Constat enim, id de quo dubitare nos non sinunt Sacrae Scripturae et sancti Patres, Apostolico saeculo duos exstitisse sacerdotii gradus, superiorem et inferiorem, re diversos, quamquam nomine communi. Nonne fas fuit S. Ignatio de utroque sacerdotio simul loqui? Nemo negabit, ni fallor. Quaero jam, quonam modo hoc facere poterit. Appellasset saltem aliquando primum ordinem *Presbyteros*, secundum, *Episcopos?* Ita loqui est citra omne prorsus exemplum; ut ubi sacerdotes majores ac minores distinguuntur, primis detur nomen Presbyterorum, aliis Episcoporum. Necesse igitur habuit, *Episcopos* vocare supremos Antistites, *Presbyteros* Antistites subjectae dignitatis: quemadmodum fecit. Sic Alexandrinus Clemens, qui, ἱερωσύνῃ generatim considerata, Strom. VII. p. 700. [p. 830. ed. Potter.] scribit, τὴν μὲν βελτιωτικὴν οἱ πρεσβύτεροι σώζουσιν εἰκόνα, τὴν ὑπηρετικὴν δὲ οἱ διάκονοι. et Strom. VI. p. 667. [p. 793. ed. Potter.] Οὗτος πρεσβύτερός ἐστι τῷ ὄντι τῆς ἐκκλησίας, καὶ διάκονος ἀληθὴς τοῦ Θεοῦ βουλήσεως. Eadem in pagina memorat progressiones Episcoporum, Presbyterorum, et Diaconorum; ut et Lib. iii. Paedagogi, cap. ult. Eodemque modo apud Tertullianum, Apolog. quidem, §. 39. [p. 31. ed. Rigalt.] ait, *Christianorum coetibus praesidere Seniores*. At Lib. de Baptismo, §. 17. [p. 230.] et alibi clarissime docet Episcoporum et Presbyterorum distinctionem, cum Episcopali tamquam

Damae, et Presbyterorum, Bassi et Apollonii, itemque Diaconi Sotionis.

Βάσσου καὶ Ἀπολλωνίου, καὶ τοῦ συνδούλου μου διακόνου Ζωτίωνος, οὗ ἐγὼ ὀναίμην, ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι Θεοῦ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Hortatur ut honorem exhibeant Episcopo, quamvis juniori et novo.

Γ'. Καὶ ὑμῖν δὲ πρέπει μὴ συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν Θεοῦ Πατρὸς πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν, καθὼς ἔγνων καὶ τοὺς ἁγίους πρεσβυτέρους, οὐ προσειληφότας τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς φρονίμους ἐν Θεῷ συγχωροῦντας αὐτῷ· οὐκ αὐτῷ δὲ, ἀλλὰ τῷ

summi sacerdotii auctoritate in Presbyteros. COTEL.

P. 308. l. 8. ἀξίων] Interpol. Θεοῦ ἀξίων.

1. Ἀπολλωνίου] MS. Ἀπολωνίου. Pro συνδούλου Interpol. συμβιωτοῦ.

2. Ζωτίωνος] Sic MS. Medic. et Interpolator. Literae Z et Σ in Codicibus altera locum alterius saepe obtinuerunt. Vide Hemsterhusii notam in Lucian. Judic. Vocal. §. 9.

ib. οὗ ἐγὼ ὀναίμην] *e quo bene mihi sit.* Cf. notata in Ep. ad Ephes. §. 2.

3. ὡς χάριτι Θεοῦ] i. e. *favori et benignitati divinae* illum in ista excelsa dignitate constituenti; vel fortasse χάρις hic ponitur vice τοῦ χάρισμα. Aliter legebat Interpolator junctim χάριτι Θεοῦ ἐν νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. SMITH.

4. ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.] Interpolator non agnoscit adsumentum Veteris Interpretis, *Glorificato Deum,* &c. qui eadem verba infercit Ep. ad Eph. §. 1. Vide supra p. 264. l. 7.

5. μὴ συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ] Συγχρᾶσθαι in Actis Apostolorum [Semel tantum in N. T. legitur; sc. S. Johan. iv. 9.] est *coüti.* Similiter in Glossis veteribus et in Veteri Interpretatione; *Sed et vos decet non coüti aetate Episcopi.* Haec translatio obscura est, si vocabulum illud ita reddatur; quod tamen aliter reddi neque debet, neque potest. Dicit autem Ignatius, non debere illos *coüti,* id est, tanquam commodato accipere et ad se pertrahere ἐπισκοπὴν illam juvenis istius Episcopi. In illa quoque significatione exstat id verbi apud Polybium. [Apud quem, uti docet Schweighaeuserus, vel *simul uti* significat, vel nude *uti.*] VOSSIUS. συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου est *vilipendere Episcopum propter aetatem:* de qua re monuit Timotheum Episcopum S. Paulus, I Ep. iv. 12. μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω· nam familiaritas parit contemptum. Noluit Ephesiis contemptum exprobrare, sed tantummodo causam removere, sc.

teros dignos Bassum et Apollonium[f], et conservum meum Diaconum Zotionem, quo ego[g] fruar; quoniam subjectus est Episcopo ut gratiae Dei, et Presbyterio[h] ut legi Jesu Christi. [Glorificato Deum patrem Domini Jesu Christi.]

III. Sed et vos decet non couti[i] aetate Episcopi, sed secundum virtutem Dei Patris omnem reverentiam ei[k] tribuere (sicut agnovi et[l] sanctos Presbyteros) non assumentes apparentem juniorem ordinem, sed ut prudentes in Deo concedentes ipsi; non

f *Apolonum* C. C.
g *Zenonem quem ego* C. C.
h *Presbytero* C. C.
i sic C. C; Al. *concuti*.
k *omnem ei reverentiam* C. C.
l *et* deest C. C.

familiaritatem nimiam, quam oriri inde noverat, quod Episcopus juvenis esset. PEARSON. Falsus erat in eo Vir Doctissimus quod opinatus est Cod. MStum habere συγκρᾶσθαι. Interpolator praebet, μὴ καταφρονεῖν τῆς ἡλικίας τοῦ ἐπισκόπου. Toupius, e vulgata lectione Veteris Interpretis, suspicatur συγκρούσεσθαι esse legendum. Hammondus, quem sequitur Wakius, lectionem Cod. MSti ita explicat, *familiariter et deposita reverentia aetate abuti*. c. Blondellum p. 76. Kistius, *von der Jugend des Bischofs keinen Missbrauch zu machen.*

9. νεωτερικὴν τάξιν] *ad apparentem juvenilem conditionem.* Vel juvenilem aetatem Ordinati, vel recentem illius Ordinationem. COTEL. Οὐ προσειληφότας, κ. τ. λ. *Non attendentes* juventuti Damae, qui vester Episcopus constitutus et ordinatus. Frustra substituit Patricius Junius προειληφότας. Sensus hic mihi quidem verus esse videtur: quem attigit Interpolator, οὐ πρὸς τὴν φαινομένην ἀφορῶντας νεότητα. Ad aetatem enim Damae, quum plane juvenis esset, quod ex vultu ipsius cuivis manifeste apparebat, verba ista, φαινομένην νεωτερικήν, referri debent; non tamen prorsus abnuerim tempus *nuperae recentisque ordinationis* hic quoque posse intelligi. *Ordinem* vero apud Vet. Int. pro *ordinationem* poni tralatitium est. SMITH. Cf. Cangii Glossarium in voce. Locum misere corrupisse Interpolatorem contendunt Salmasius, Appar. ad Primatum Papae, pp. 57, 58. et Wandalinus in Diatribe Hist. Theol. contra Langium, ap. Graevii Syntagma, p. 240. et *novum ordinem, novellum institutum* intelligunt. Eumdem Wandalinum si audias, D. Paulus, II Tim. ii. 22. τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, non quidem *juveniles cupiditates* principe instituto prohibet, quo modo id plerique Patres et vulgus Intt. communiter acceperunt, sed *novas* vel *novarum rerum cupiditates*, et vana innovandi desideria vitari mandat. Pearsonus confert Irenaeum, IV. xx. [viii. 3. p. 237. ed. Massuet.] πᾶς βασιλεὺς δίκαιος ἱερατικὴν ἔχει τάξιν.

Πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πάντων ἐπισκόπῳ. Εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς, πρέπον ἐστὶν ἐπακούειν κατὰ μηδεμίαν ὑπόκρισιν· ἐπεὶ οὐχ ὅτι τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται· τὸ δὲ τοιοῦτον, οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς Θεὸν τὸν τὰ κρύφια εἰδότα.

Sic bonae studeant conscientiae.

Δ'. Πρέπον οὖν ἐστὶν μὴ μόνον καλεῖσθαι Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ εἶναι· ὥσπερ καί τινες ἐπίσκοπον μὲν καλοῦσιν, χωρὶς δὲ αὐτοῦ πάντα πράσσουσιν. Οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ εὐσυνείδητοί μοι εἶναι φαίνονται, διὰ τὸ μὴ βεβαίως κατ' ἐντολὴν συναθροίζεσθαι.

Numismata duo, Dei et Mundi.

Ε'. Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα ἔχει, καὶ ἐπίκει-

2. θελήσαντος ἡμᾶς] *volentis.* i. e. *amantis.* Vid. Ep. ad Rom. §. 8. MARKLAND. Cotelerius reponit ὑμᾶς, quod minime improbat Smithus. Pro ἐπακούειν Salvinius conjicit ὑπακούειν. Nihil autem esse mutandum patet ex Ep. ad Ephes. §. 2. ad finem; ἵνα ἐπιτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ . . . Eumdem sensum habes apud Herodotum, iv. 141. Ἱστιαῖος δὲ ἐπακούσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι. Hesiod. Opp. 273. καί νυ δίκης ἐπάκουε κ. τ. λ.

4. πλανᾷ τις] Ita Cod. MStus, non τὶς, uti e Salvinii apographo dedit Aldrichius.

5. παραλογίζεται] Infeliciter Coteler. *illudit invisibili*; Wakius et Chevall. *affronts;* Grassius, *on outrage;* ad mentem Int. Vet. qui textum interpolatum, . . . τὸν ἀόρατον παραλογίζεται, τὸν μὴ δυνάμενον παρά τινος παραλογισθῆναι, ita vertit, *illum invisibilem in eo contemnit, qui non potest ab aliquo contemni.* Melius Wocherus, *so betrügt er;* optime Ruchatus, *on entreprend de tromper;* quo sensu verbum adhibent tum D. Paulus ad Col. ii. 4. μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. tum D. Jacobus, i. 22. παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. necnon LXX Intt. Gen. xxix. 25. I. Sam. xix. 17. xxviii. 12. ἱνατί παρελογίσω με;

ib. τὸ δὲ τοιοῦτον κ. τ. λ.] Pseudo-Ignatius λόγον hic interpretatur ἀναφοράν. Quomodo et apud Mathematicos vocabulum istud accipitur. Sed tum melius legeretur, τοῦ δὲ τοιούτου οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς Θεόν. VOSSIUS. Si post τοιοῦτον ponatur interpunctio, omnis difficultas evanescit. 'Quod 'vero ad hoc monitum de vera 'et sincera obedientia juveni 'Episcopo praestanda spectat, 'ὁ λόγος, illud quod supra jam-'jam dixi, *non tantum ad homi-*'*nem quantum ad ipsum Deum,*

ipsi autem, sed Patri Jesu Christi omnium Episcopo. In honorem igitur illius volentis nos, decens est obedire, secundum nullam hypocrisim: quia nequaquam Episcopum hunc conspectum seducit quis, sed invisibilem paralogizat [m]. Tale autem non ad carnem sermo, sed ad Deum abscondita scientem.

1 Johan. iv. 19.

m *invisibile paralogizat.* C. C.

IV. Decens igitur est, non solum vocari Christianos, sed et esse: quemadmodum quidam Episcopum quidem [n] vocant, sine ipso autem omnia operantur. Tales autem [o] non bonae conscientiae mihi esse videntur, propter non firmiter secundum praeceptum congregari.

n *quidem* deest C. C.

o *autem* deest C. C.

V. Quia igitur finem res habent, et proponuntur

' qui intimos cordis recessus ' penetrat, et hanc hypocrisin ' celatamque contemptionem ' vindicabit, debet referri.' Vel si ὁ λόγος pro *ratione*, sensu Mathematicorum, accipiatur, sensus erit, parum diversus: ' hoc est ejusmodi consilium, in ' quo, *non hominum*, sed om- ' niscii *Dei*, ratio maxime ha- ' benda est.' SMITH. Forsitan τῷ δὲ τοιούτῳ, ex Heb. iv. 13. ad quem locum hic adluditur. MARKLAND. Firmatur haec conjectura e Parall. Sacr. Jo. Damasc. παραλογίζεται Θεὸν, τῷ δὲ τοιούτῳ οὐ πρὸς σάρκα λόγος.

8. Πρέπον οὖν κ. τ. λ.] Sic profertur a Damasceno in Eclogis Sacris, cap. περὶ Χριστιανισμοῦ. Πρέπον ἐστὶ μὴ μόνον ἀκούειν Χριστιανοὺς, ἀλλὰ εἶναι. COTEL.

9. ἐπίσκοπον μὲν καλοῦσιν] Justa auctoritate constitutum fatentur, illo tamen inconsulto omnia agunt. SMITH.

11. οὐκ εὐσυνείδητοι] Clem. Alex. saepe. Orig. in Matth. 381. [ed. Huet. Opp. iii. p. 671. ed. Ben.] et in Johan. 87. D. [ed. Huet. Opp. iv. 95. ed. Ben.] τὴν γραφὴν εὐσυνειδότως δεῖ ἐξετάζειν. Cyrill. Catech. 16. B. 22. C. [Opp. ed. Morel. Paris. 1631.] Vide etiam Artemidorum, I. 22. PEARSON.

12. διὰ τὸ μὴ βεβαίως] Eo quod non recta et *firma* fide, neque justo et *stabili* ordine, *juxta praeceptum* Christi et Apostolorum, ad sacros coetus sub cura peculiarium Episcoporum sese conferant. SMITH.

ib. κατ' ἐντολὴν] Absolute positum. Vide notata in Ep. ad Smyrn. §. 11. Mox, pro Cod. MSti lectione, Voss. συναθροίσασθαι, Cotel. συναθροίσεσθαι.

13. ἐπίκειται] *incumbunt* Cotel. πρόκειται Interpol. Cf. Xenophon. Memorab. II. i. 5. τηλικούτων μὲν ἐπικειμένων τῷ μοιχεύοντι κακῶν τε καὶ αἰσχρῶν.

ται τὰ δύο ὁμοῦ, ὅ τε θάνατος καὶ ἡ ζωή, καὶ ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον μέλλει χωρεῖν· ὥσπερ γάρ ἐστιν νομίσματα δύο, ὃ μὲν Θεοῦ, ὃ δὲ κόσμου, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἴδιον χαρακτῆρα ἐπικείμενον ἔχει, οἱ ἄπιστοι τοῦ κόσμου τούτου, οἱ δὲ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ χαρακτῆρα Θεοῦ Πατρὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐὰν μὴ αὐθαιρέτως ἔχωμεν τὸ ἀποθανεῖν εἰς τὸ αὐτοῦ πάθος, τὸ ζῆν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Hinc ordo observandus et unitati studendum.

ϛ'. Ἐπεὶ οὖν ἐν τοῖς προγεγραμμένοις προσώποις τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα ἐν πίστει καὶ ἠγάπησα, παραινῶ ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ σπουδάζετε πάντα πράσσειν, προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τόπον Θεοῦ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἐμοὶ γλυκυτάτων, πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς πρὸ αἰώνων παρὰ Πατρὶ ἦν, καὶ ἐν τέλει ἐφάνη. Πάντες

2. εἰς τὸν ἴδιον τόπον] Sic de Juda, Act. i. 25. Unicuique sc. *suus* post mortem assignatus est *locus*. Sic apud Clem. R. [§. 5.] Petrus dicitur abiisse εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον τῆς δόξης, Paulus autem εἰς τὸν ἅγιον τόπον. PEARSON. Cf. S. Polycarp. ad Philipp. §. 9. τὸν ὀφειλόμενον αὐτοῖς τόπον. De Gehenna exponitur Num. xxiv. 25. *Balaam ivit in locum suum.* Videsis Lightfoot. Hebr. et Talmud. Exerc. in Act. i. 25.

3. νομίσματα δύο] Mirum est quod putat Wocherus, Ignatium respicere ad duo illa numismata, Judaicum scilicet, quod in Templi usum pendebant, et Romanum, quo tributa solvebant Judaei. Cf. S. Matt. xxii. 20. xxi. 12.

ib. ὁ μὲν Θεοῦ, ὁ δὲ] Codex MStus exhibet ὁ μὲν Θεοῦ, ὁ δὲ . . . Edd. autem, si Aldrichium excipias, tacite reponunt τὸ μὲν Θεοῦ, τὸ δὲ . . . . Relativum saepissime pro articulo ponitur a Novi Testamenti Scriptoribus, quos imitatum esse Ignatium quid vetet nullus video. Cf. Rom. ix. 21. ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. Matt. xxi. 35. Act. xxvii. 44. I Cor. xi. 21. Sic quoque Thucyd. iii. 66. οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε . . . . . . οὓς δὲ χεῖρας προϊσχομένους κ.τ.λ. Plura dabit Bernhardy, *Syntax der Griech. Sprache.* p. 306. et sq.

7. αὐθαιρέτως] Cf. II. Cor. viii. 3. ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι.

ib. εἰς τὸ αὐτοῦ πάθος] *In similitudinem passionis ejus.* MARK-

duo simul, mors et vita; et unusquisque in proprium locum iturus est. Quemadmodum enim sunt numismata duo, hoc quidem Dei, hoc autem mundi: et unumquodque ipsorum proprium characterem superpositum habet; infideles, mundi hujus; fideles autem, in charitate characterem [p] Dei Patris per Jesum Christum; per quem nisi voluntarie habeamus mori in ipsius passionem, vivere ipsius non est in nobis.

[p] *caritate caracterem* C. C.

VI. Quia igitur in praescriptis personis omnem multitudinem speculatus sum in fide et dilectione [q] moneo, in concordia Dei studete omnia operari; praesidente Episcopo in loco Dei, et Presbyteris in loco consessionis Apostolorum, et Diaconis mihi dulcissimis habentibus creditam [r] ministrationem Jesu Christi; qui ante secula apud Patrem erat, et in fine apparuit. Omnes igitur eandem consuetudinem

[q] *in f. et dilectione: in fide et dilectione moneo* C. C.

[r] *creditam Dei* C. C.

LAND. h. e. *propter* Christi *passionem*, vel *juxta ipsius passionem*; quam, tanquam exemplar coram oculis positum exhibitumque, imitari, quavis justa occasione oblata, debemus. Male ergo inserit Interpolator *ὑπὲρ τῆς ἀληθείας*, et omnino praeter mentem S. Martyris. SMITH.

9. *προσώποις*] Notatis supra ad Clem. Rom. i. 1., de voce *πρόσωπον* hoc sensu posita, addas Can. 2. Concil. Nicaen. *εἰ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου ψύχικόν τι ἁμάρτημα εὑρεθείη περὶ τὸ πρόσωπον, κ. τ. λ.*

10. *καὶ ἠγάπησα*] Ita Cod. Med. atque ita Interpolator sec. editiones Pacaei et Vedelii. Usserius, e Cod. Nydprucc. dedit *καὶ ἀγάπῃ*, quam lectionem, a Pearsono minime improbatam, consentiente Int. Vet. exhibent Voss. Cotel. Smith. Russel. Hefelius.

13. *συνεδρίου τῶν ἀποστόλων*] *ὡς συνέδριον Θεοῦ*, Ep. ad Trall. §. 3. Conf. Epist. ad Philad. §. 5; ad Smyrn. §. 8; et Const. Apost. II. xxviii. *τοῖς δὲ Πρεσβυτέροις, ὡς ἂν κάμνουσι περὶ τὸν τῆς διδασκαλίας λόγον διηνεκῶς, διπλῇ καὶ αὐτοῖς ἀφοριζέσθω ἡ μοίρα, εἰς χάριν τῶν τοῦ Κυρίου ἀποστόλων, ὧν καὶ τὸν τόπον φυλάσσουσιν, ὡς σύμβουλοι τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τῆς Ἐκκλησίας στέφανος· εἰσὶ γὰρ συνέδριον καὶ βουλὴ τῆς Ἐκκλησίας.*

16. *ἐν τέλει ἐφάνη.*] *Christus, qui ante* omnia *saecula erat apud Patrem*, utpote aeterni Patris aeternus Filius, tandem

οὖν, ὁμοήθειαν Θεοῦ λαβόντες, ἐντρέπεσθε ἀλλήλοις, καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον, ἀλλ' ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ἀλλήλους διαπαντὸς ἀγαπᾶτε. Μηδὲν ἔστω ἐν ὑμῖν ὃ δυνήσεται ὑμᾶς μερίσαι, ἀλλ' ἑνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς προκαθημένοις, εἰς τύπον καὶ διδαχὴν ἀφθαρσίας.

Nihil sine Episcopo et Presbyteris agendum.

Ζ'. Ὥσπερ οὖν ὁ Κύριος ἄνευ τοῦ Πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν, ἡνωμένος ὤν, οὔτε δι' ἑαυτοῦ, οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων, οὕτως μηδὲ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, μηδὲν πράσσετε· μηδὲ πειράσητε εὔλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ μία προσευχὴ, μία δέησις, εἷς νοῦς, μία ἐλπὶς, ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ. Εἷς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστὸς, οὗ ἄμεινον οὐθέν ἐστιν. Πάντες οὖν ὡς εἰς

apparuit in fine mundi Judaici, quando novum saeculum sub Evangelio esset incipiendum: vel, *in fine mundi universi*. Crediderunt enim istius saeculi Christiani, rerum omnium consummationem non procul abfuisse. Ita verba, quae paullo antecedunt, videntur intelligenda: Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα ἔχῃ· *quum omnia jam ad interitum* sive *ad ultimum finem vergant:* ut in Ep. ad Ephes. §. 11. ἔσχατοι καιροί· more loquendi apud Apostolos frequentissimo. SMITH. Interpolator, pro his verbis, ὃς πρὸ αἰώνων παρὰ Πατρὶ ἦν, καὶ ἐν τέλει ἐφάνη, haec paraphrastice substituit: ὃς πρὸ αἰώνων παρὰ τῷ Πατρὶ γεννηθεὶς, ἦν Λόγος Θεὸς, μονογενὴς υἱός· καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων ὁ αὐτὸς διαμένει· "τῆς γὰρ βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔστι τέλος," φησὶ Δανιὴλ ὁ προφήτης.

1. ὁμοήθειαν Θεοῦ λαβόντες,] *Omnes igitur, acceptis iisdem divinis moribus.* In Damasceni Eclogis Sacris, cap. περὶ φιλαδελφίας, sic: πάντες ὁμοήθειαν Θεοῦ λαβόντες, ἀλλήλους ἐντρέπεσθε, καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον, ἀλλ' ἐν Χριστῷ ἀλλήλους διαπαντὸς ἀγαπᾶτε. COTEL. Cf. Ep. ad Polyc. §. 1. Interpolator habet, Πάντες οὖν ἐν ὁμονοίᾳ ἀλλήλους ἀγαπήσωμεν.

ib. ἐντρέπεσθε ἀλλήλοις] Ita Cod. Med. Salvinius conj. ἀλλήλους.

2. τὸν πλησίον] Ita dedi ex Interpolatore, et emendatione Toupii, comprobante Pearsono. Librarius, syllaba proxime praecedenti deceptus, exaravit τῷ; forsitan pro τὸ πλησίον uti nonnullis videtur. Hic iterum dormitat optimus Vossius, qui in contextu habet κλεπτέτω, in notis autem veram MSti lectionem

Dei accipientes, veneremur adinvicem; et nullus secundum carnem adspiciat proximum, sed in Jesu Christo adinvicem semper diligite. Nihil sit in vobis, quod possit vos partiri; sed uniamini[s] Episcopo et praesidentibus, in typum et doctrinam incorruptionis.

r. veneremini.

s unanimi C. C.

VII. Quemadmodum igitur[t] Dominus sine Patre nihil fecit, unitus existens, neque per seipsum, neque per Apostolos; sic neque vos sine Episcopo et Presbyteris aliquid operemini. Neque tentetis rationabile aliquid apparere proprie vobis: sed in idipsum una oratio, una deprecatio, unus intellectus, una spes, in charitate, in gaudio incoinquinato; quod est Christus Jesus, quo melius nihil est. Omnes ut in unum

t *igitur* deest C. C.

S. Johan. v. 19, 30

βλεπέτω tanquam conjecturam suam profert. Sic quoque statim *τόπον* pro *τύπον* exhibet.

4. *δυνήσεται*] Salvinius conj. *δυνήσηται*.

5. *προκαθημένοις*] Presbyteris, quos Episcopus supra vos, in curam regimenque animarum vestrarum, collocavit. SMITH.

7. *ἄνευ τοῦ Πατρὸς οὐδὲν*] Cf. Const. Apost. II. xxvi. xxx.

10. *πράσσετε — φαίνεσθαι*] Cod. MStus *πράσσεται—φαίνεσθε*. Interpolator exhibet, *οὕτω καὶ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου, μηδὲ πρεσβύτερος, μηδὲ διάκονος, μηδὲ λαϊκός· μηδέ τι φαινέσθω ὑμῖν εὔλογον, παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην*.

11. *ἰδίᾳ ὑμῖν*] h. e. *separatim*. *Neque aggrediamini, ut quicquam a vobis separatim*, extra communionem Episcopi et Presbyterorum, in conventiculis vestris factum, *rationi congruum, justum aut decens appareat*, falsusque color aliunde inducatur. SMITH.

13. *ἐν τῇ χαρᾷ κ. τ. λ.*] Interpres et Pseudo-Ignatius ita legisse videntur, *ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ, ἥ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστὸς*, &c. VOSSIUS. Vet. Int. *quod est*, ac si ὃ legisset: uti quoque habet Antiochus, Hom. lxxx. [*ὅ ἐστιν* I. X. *οὗ οὐδὲν θυμηδέστερον*.] Εἷς videtur esse melior lectio, quae mox repetitur. SMITH. Apud Interpolatorem legimus, *ἐν πίστει τῇ ἀμώμῳ, τῇ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν*.

14. *οὗ ἄμεινον οὐθέν*] Hanc serioris Atticismi formam legimus in Cod. MSto. Libri impressi, cum Interpolatore, *οὐδέν*. Cf. Ep. ad Rom. §§. 4, 5. *μηθέν*.

ib. *ὡς εἰς ναὸν*] Inepte deformavit haec Pseudo-Ignatius. [*Πάντες ὡς εἷς, εἰς τὸν ναὸν κ. τ. λ.*] Unde adparet, et jam ejus aevo corruptum fuisse hunc locum. Lege: *Πάντες οὖν ὡς εἰς ἕνα ναὸν συντρέχετε Θεοῦ*. Probat hanc lectionem Interpres

ναὸν συντρέχετε Θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ὡς ἐπὶ ἕνα Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἀφ' ἑνὸς Πατρὸς προελθόντα, καὶ εἰς ἕνα ὄντα καὶ χωρήσαντα.

Cavendum a falsis doctrinis, speciatim a Judaizantium erroribus,

Η'. Μὴ πλανᾶσθε ταῖς ἑτεροδοξίαις, μηδὲ μυθεύμασιν τοῖς παλαιοῖς ἀνωφελέσιν οὖσιν· εἰ γὰρ μέχρι νῦν κατὰ [νόμον] Ἰουδαϊσμὸν ζῶμεν, ὁμολογοῦμεν χάριν μὴ εἰληφέναι. Οἱ γὰρ θειότατοι προφῆται κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν ἔζησαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐδιώχθησαν, ἐνπνεόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος αὐτοῦ, εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς ἀπειθοῦντας, ὅτι εἷς Θεός ἐστιν ὁ φανερώσας ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,

Vetus. VOSSIUS. Toupius quoque nos jubet ὡς εἰς ἕνα ναόν legere. Cf. Pearson. Vind. Ign. P. ii. p. 55.

1. συντρέχετε] Pro hac MSti lectione Salvinius exhibet συνέρχετε, et in margine reponit συνέρχεσθε. Simili errore, in Ep. ad Ephes. §. 13. pro συνέρχεσθαι, Aldrichius, ex illius exemplari, habet συντρέχεσθαι.

ib. ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον] Cf. supra Ep. ad Eph. §. 5.

2. τὸν ἀφ' ἑνὸς Πατρὸς] *Filius*, quando in mundum venit, *a Patre exiisse* dicitur, et tamen *in Patre est:* (ἡνωμένος ὢν, ut paullo ante) *et ad Patrem reversus est*: h. e. post resurrectionem. Vide Vind. ii. 40. 55. et Bullum, p. 290. [Def. Fid. Nic. iv. 4. 14. tom. v. p. 795. ed. Burton.] Verba haec, penitus ab Interpolatore omissa, ad τὴν ἐμπεριχώρησιν personarum S. Trinitatis, cujus frequens mentio apud Graecos Patres occurrit, referri possunt. SMITH.

3. εἰς ἕνα ὄντα] Salvinius mallet ἰόντα.

4. ἑτεροδοξίαις] Haec est secunda hujus Epistolae pars, qua eos maxime praemunit contra Haereticos, eos praecipue, qui Judaismum introducere conabantur, contra quos clare et expresse disputat. Erant autem ii ea tempestate, qui Divinam Christi naturam negabant, ut Ebionitae, Cerinthiani, Nazaraei, et Helxaitae. Vid. Vindicias Ignat. p. 55. [P. ii.] PEARSON. In Ep. ad Smyrn. §. 6. habes καταμάθετε δὲ τοὺς ἑτεροδοξοῦντας. Origeni, uti monet Pearsonus, vox ἑτερόδοξοι familiaris est. Non agnoscuntur hae voces a Suicero.

ib. μυθεύμασιν] Ἰουδαϊκὴ μυθολογία. Origen. contra Celsum [ii. 6. tom. I. p. 391. ed. Bened.] PEARSON.

5. ἀνωφελέσιν] Hieronymus ad Oseae cap. iii. de Judaeis loquens, 'Illi,' inquit, 'res inutiles amant: traditiones hominum, et δευτερώσεων somnia diligentes.' [Opp. vi. p. 29. ed. Vallars.] PEARSON.

6. κατὰ [νόμον] Ἰουδαϊσμὸν ζῶμεν] Aut νόμον aut Ἰουδαϊσμόν

templum concurrite Dei, ut in unum altare; ut in unum[u] Jesum Christum, ab uno Patre exeuntem, et in unum existentem et revertentem. [u] *et unum* C. C. S. Johan. xvi. 28.

VIII. Non erretis extraneis opinionibus, neque fabulis veteribus, inutilibus existentibus. Si enim usque nunc secundum Judaismum vivimus; confitemur gratiam non recepisse. Divinissimi enim Prophetae secundum Christum Jesum vixerunt. Propter hoc et persecutionem passi sunt, inspirati a gratia ipsius, ad certificare[x] impersuasos, quoniam unus Deus est, qui manifestavit seipsum per Jesum Chri- 1 Tim. i. 4. iv. 7. Tit. i. 14. 1 Pet. i. 11. [x] *certificari* C. C.

interpretamentum esse summo consensu contendunt Editores; hoc Vossius, invito Vet. Int. in notis damnat; illud post Pearsonum Smithus uncis includit. Quod mihi quoque olim in mentem venerat, vulgatum sanum esse, in hoc sensu, *secundum Legem vitam Judaicam agimus*, id vix concedendum putat Pearsonus. At cur non licuit S. Patri eadem loquendi forma uti quam habemus in proverbio isto, λαγὼ βίον ζῶν, apud Demosth. de Corona, et Lucian. Somn. §. 9? ad quam normam Juvenal. ii. 3. *Bacchanalia vivunt*. Nihil frequentius quam βιοῦν βίον. Interea Vet. Int. secutus sum; nam §. 10. habemus κατὰ Χριστιανισμὸν ζῆν. Interpolator exhibet κατὰ νόμον Ἰουδαϊκόν.

7. προφῆται] Celeberrimos Christi sectatores intelligit Van Gilsaeus. Male: conf. §. 9. οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀναστραφέντες. et Ep. ad Philad. §. 5.

9. ἐνπνεόμενοι] Ita in Cod. MSto. Vide supra, p. 82. l. 15. Apud Interpolatorem legimus ἀπὸ τῆς χάριτος.

ib. εἰς τὸ πληροφορηθῆναι] Praecipuus finis et scopus *Prophetarum* est, ut adventum Christi praedicerent et enarrarent; per quem *Deus* voluntatem ejus universis hominibus esset tandem aliquando *manifestaturus*. SMITH.

10. ὅτι εἷς Θεὸς κ. τ. λ.] 'His 'verbis significat,' inquit Petavius qui hunc locum quantivis pretii aestimat, 'ex omni 'aeternitate processisse a Deo 'Patre filium, eumdemque Ver'bum. Et quid aliud est pro'cedere filium a Patre, nisi 'esse genitum? Ergo nullum 'tempus genituram illius ante'cessit: h. e. Verbi prolatio'nem. Alioquin infinito ante 'spatio, sive infinitis saeculis, 'locutionem illam, prolatio'nemque Verbi, adeoque gene'rationem ejusdem, qua filius 'est, praecessisset ἀγεννησία, 'quam σιγὴν vocat Ignatius, 'translatione sumpta ab hu'mana locutione, quae silen'tium sequitur ac rumpit.' Theolog. Dogmat. XVI. ii. §§. 7, 8. tom. iv. part. 2. p. 627.

ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος ἀΐδιος, οὐκ ἀπὸ σιγῆς προ-

1. λόγος ἀΐδιος, οὐκ ἀπὸ σιγῆς προελθὼν] Ecce tibi, inquiunt Ignatiano-mastiges, [Salmasius, Blondellus, Dallaeus,] aperta mentio Siges Valentini Haeresiarchae, qui post Ignatii martyrium fabulas suas propalavit. Respondent Ignatiani varie, secundum diversas sententias. In prima sententia, prolatus locus non debet assignari Ignatio, censeri debet additamentum esse cujusdam exscriptoris ad confodiendam Valentinianam haeresim, textui infartum. Ex secunda opinione, respexit Ignatius ad Gnosticos Valentino antiquiores, a quibus commentum de Sige acceptum fuerit. Ex tertia, petitur ipse Valentinus, quod vivente ac sciente Ignatio nonnullos jam seduxisset. Juxta ultimam denique sententiam, non hoc loco σιγή Valentinianam significat *Sigen*, sed simpliciter *silentium*. Immoremur paullisper in examine earum responsionum et sententiarum. Per primam nodus secatur, non solvitur. Nec periculo caret, ita gratis, absque ullo fundamento, hariolari. Secunda probabilis est. Constat enim ex Irenaeo, Lib. I. cap. 5; Tertulliano, de Praescr. Haeret. capp. 33, 46, 47; adversus Valentinianos, cap. 3, 4; Epiphanio multis in locis, Philastrio, Augustino, Theodoreto, &c. viam Valentino in erroribus suis atque Aeonibus patefecisse Gnosticos, Nicolaitas, Simonianos, aliosque haereticos. Quidni autem ab illis mutuatus fuerit processionem Verbi a Sige, caussam certam non afferunt docti homines; praesertim cum Veteres qui de haeresibus scripserunt, profitentur a se non commemorari omnes primorum haereticorum nugas; cumque Gregorius Nazianz., Orat. 23., Sigen tribuat Simoni quoque et Cerintho; ad quem locum videndus Eliae Cretensis Commentarius. Objiciuntur duo Tertulliani loca, de Praescr. Haeret. cap. 34. et adv. Marcionem, Lib. i. cap. 21. ex quibus concludunt, *temporibus Apostolorum nullos surrexisse haereticos, qui Creatorem universorum summum et unum esse Deum negarent, vel de eo controversiam moverent; Marcionem cum suo Apelle et Valentinum solos primosque fuisse, qui id genus litem moverint.* Hoc tamen quod concludunt, aperte falsum est: cum dubitari nequeat, quin Simon Magus, Menander, Basilides, Saturninus, Carpocrates, Cerinthus, Nicolaus, et Gnostici *unum Deum Creatorem* impiis contumeliosisque vocibus lacessiverint: partim ei jungentes Ennoeam, &c. multosque Aeones; partim affirmando mundum a primo Deo creatum non fuisse, sed vel ab alia Virtute, vel ab Angelis et principibus; partim Deum incognitum ac innominatum introducentes, commentique Judaeorum Deum esse unum ex Angelis. Neque etiam hoc dicitur a Tertulliano. Vult tantum neminem ante Marcionem, (cum quo involvit, mea quidem sententia, magistrum ejus Cerdonem) Apellem atque

stum filium ipsius; qui est ipsius Verbum aeternum,

Valentinum, aperte ac ipsis verbis plures Deos dixisse: quod nos non negamus; neque impedit quo minus docuerit illorum aliquis Logon a Sige processisse. Tertiae sententiae patrocinantur Victorinus et Rupertus in Apocalypsim, cum dicunt, Valentinum haeresim suam disseminasse, vivente Johanne Apostolo. Nec obstat quod nonnulli ex antiquis Valentinianae luis exortum ad tempora Antonini Pii retulerint. Quippe haereticorum satis cognitus mos est, diu clam docere, ita ut tunc a quibusdam cognoscantur, ab aliis ignorentur. Ad centesimum ergo, inquies, circiter annum Valentinus vitam produxit; quem sub Eleuthero Papa vixisse adhuc testatur Tertullianus, de Praescr. cap. 30. Ita sit. Quid vetat? quamquam Tertulliani verba haud dubie errorem vel mendum continent. Ultima sententia videtur nobis omnium optima, duplicem ob causam. Quia Ignatius, ut per contextus seriem clarum fit, pugnat pro more adversus Judaizantes Ebionitas, contra quos scripsisse memoratur ab Hieronymo: de Valentinianis, qui Vetus Testamentum respuebant, ne cogitat quidem. Sensus ergo verborum illius est, Filium Dei Jesum Christum esse aeternum Dei verbum, quod *non a silentio* instar humani sermonis *progrediatur*, non post silentium prodeat, non e silentio ducat originem. Accedit huc alia ratio, petita ex Interpolatore, cui οὐκ ἀπὸ σιγῆς προελθὼν est οὐ ῥητὸς, οὐ λαλιᾶς ἐνάρθρου φώνημα. COTEL. Ex omnibus Veteribus nemo est qui scripserit Valentinum novam sectam, aut novas condidisse opiniones: omnes illum veterem opinionem resuscitasse aiunt. Theodoretus, postquam de illis haeresibus egit quae Valentinum praecessere, pergit, [Haeret. Fab. Compend. i. §. 7. Opp. IV. i. p. 296. ed. Schulze] Ἐκ τούτων πασῶν τῶν αἱρέσεων ὁ Βαλεντῖνος λαβὼν ἀφορμὰς, τοὺς ἀπεράντους αὐτοῦ συνέθηκε μύθους. Tertullianus de eodem; [Adv. Valent. §. 4. p. 251. ed. Rigalt.] *cujusdam veteris opinionis semina nactus, Colarbaso viam delineavit.* Et omnium antiquissimus Irenaeus; ὁ μὲν γὰρ πρῶτος, ἀπὸ τῆς λεγομένης γνωστικῆς αἱρέσεως, τὰς ἀρχαίας, εἰς ἴδιον χαρακτῆρα, διδασκαλίας μεθαρμόσας Οὐαλεντῖνος. [I. xi. 1. p. 52. ed. Massuet.] Nihil itaque aliud fecit Valentinus, quam quod veteres haereses in meliorem ordinem digesserit; et, ut ait Irenaeus, ἴδιον illis χαρακτῆρα dederit. Nam quamvis et inter illos haereticos, qui Valentinum praecessere, alii alios secuti sint, et magnam partem haeresis suae ex aliena conflarint; quoniam tamen eorum opiniones non plane eaedem fuere ac decessorum; ideo SS. Patres, tanquam de diversa haeresi, loquuntur. De hoc autem haeretico longe aliter, tanquam de eo, qui veterem et obliteratam haeresim renovarit. Praeterea non ipse est, qui primus commentus sit Σιγήν. Translatum hoc ex veteri Comico Antiphane. Ille

ελθὼν, ὃς κατὰ πάντα εὐηρέστησεν τῷ πέμψαντι αὐτόν.

uti soli Christo magistro

Θ΄. Εἰ οὖν οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀναστραφέντες, εἰς καινότητα ἐλπίδος ἦλθον, μηκέτι σαββα-

enim, in Theogonia, de Nocte et Silentio Chaos emissum dixit, dehinc de Chao et Nocte Cupidinem, et Lumen, et reliquum primae generationis. Postea secundam deorum generationem finxit, et deos secundarios; item mundi et hominum creationem, &c. Ex hoc Antiphane, Valentinus et illi qui ante eum fuerunt Gnostici, omnes ferme suas genealogias, et aeonas, desumserunt, mutatis tantum nominibus. Non enim minus diligenter Gnostici illi antiquiores poëtas Graecos legebant, quam forsan ipse Valentinus. Ex Philistione et aliis poetis plurima illos desumsisse, veteres produnt. Hinc est, quod Epiphanius, agens de illis Gnosticis qui ante Valentinum fuere, dixerit, Graecos poetas, eorumque fabulas, occasionem omnibus sectis dedisse. Idem alibi, de Valentino loquens, satis ostendit et alios fuisse, qui ex poetis illis haereses suas formarint, quos ipse tantum secutus sit: καὶ αὐτὸς τὴν ἐθνόμυθον ποίησιν εἰς τὸν ἑαυτοῦ νοῦν λαβών, καὶ ἀπὸ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ πρὸ αὐτοῦ τῆς ἀληθείας ἐκπεπτωκότων τὴν ὑπόνοιαν κτησάμενος. VOSSIUS. Quartam illam sententiam a Cotelerio comprobatam primus protulit Petavius; eandemque Pearsonus eruditione summa, acumine singulari tuetur. Vindic. Ignat. P. ii. cap. iv. pp. 33–42. Cum Pearsono stat Rothaeus, *Die Anfänge der Christlichen Kirche.* i. 726. Contextus structura, Pearsono judice, probat Ignatium respexisse haeresin Ebionitarum, neque ullam aliam. Particula γάρ ostendit hanc ipsam sententiam prioris rationem continere; et sequentis particula οὖν ostendit eam ex hac sequi debere. Hunc locum adversus Valentinum urgent non Irenaeus, non Eusebius, non Athanasius, non Basilius; quamquam ad ejus haeresin refutandam verba illa, ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος ἀΐδιος, erant opportunissima.

ib. ἀΐδιος] Clem. Alex. Admon. ad Gentes, [p. 93. ed. Potter.] ἀΐδιος οὗτος, Ἰησοῦς εἷς, ὁ μέγας ἀρχιερεὺς Θεοῦ τε ἑνὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ Πατρός· quibus verbis, ipsam Ignatii Epistolam in animo habens, usus esse videatur. PEARSON. Vindic. P. ii. p. 50. Locum totum ita repraesentat Interpolator, ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος οὐ ῥητὸς, ἀλλ' οὐσιώδης, οὐ γάρ ἐστι λαλιᾶς ἐνάρθρου φώνημα, ἀλλ' ἐνεργείας θεϊκῆς οὐσία γεννητή.

ib. ἀπὸ σιγῆς] Secundum loquendi modum Graecis familiarem, *post silentium* reddi potest. Nihil tritius est apud Graecos, quam ut ἀπὸ et ἐκ pro μετὰ, apud Latinos quam ut *ab* et *ex* pro *post* accipiantur. PEARSON. Vindic. Ignat. P. ii. p. 42. Voculam οὐκ ante ἀπὸ

non a silentio progrediens; qui secundum omnia beneplacuit mittenti ipsum.

IX. Si igitur in veteribus rebus conversati, in novitatem spei venerunt, non amplius sabbatizantes [u],

[u] *sabatizantes* C.C.

σιγῆς e medio sublatam vult Venema, Hist. Eccles. Saec. ii. §. 12.

ib. προελθὼν] Vox qua maxime usi sunt in hac re Valentiniani alia plane erat, nempe προβάλλεσθαι, unde toties a SS. Patribus exagitantur. Ita Irenaeus, sententiam Valentinianorum accurate referens, lib. i. cap. 1. tradit προβαλέσθαι τὸν Βυθὸν ἀρχὴν τῶν πάντων, (Νοῦν scilicet,) συμπροβεβλῆσθαι δὲ αὐτῷ Ἀλήθειαν· et rursus, αἰσθόμενον σὲ τὸν μονογενῆ τοῦτον, (nempe Νοῦν,) ἐφ' οἷς προεβλήθη, προβαλεῖν καὶ αὐτὸν Λόγον καὶ Ζωήν, et mox, ἐκ δὴ τοῦ Λόγου καὶ τῆς Ζωῆς προβεβλῆσθαι κατὰ συζυγίαν Ἄνθρωπον καὶ Ἐκκλησίαν. Ea voce semper de Aeonibus utitur. Eandem et Origenes de Valentinianis agens usurpat, tom. 3. in Johan. [II. p. 71. Huet. tom. 2. 19. IV. p. 77. ed. Ben.] Πρὸς δὲ τοὺς τὴν περὶ αἰώνων ἀναπλάσαντας ἐν συζυγίαις μυθολογίαν, καὶ οἰομένους ὑπὸ Νοῦ καὶ Ἀληθείας προβεβλῆσθαι Λόγον καὶ Ζωήν, οὐκ ἀπίθανον καὶ ταῦτα ἀπορῆσαι. Atque haec est Aeonum genealogia κατὰ τὴν προβολήν, ut loquitur Irenaeus. PEARSON. Vindic. Ign. P. ii. p. 39. Cf. pp. 68—73.

1. εὐηρέστησεν] Aldrichii liber, ex typographi errore ut videtur, habet εὐηρέτησεν, quam vocem nihili in loco lectionis variantis ex MSto descriptae exhibet Russelius.

3. παλαιοῖς πράγμασιν] Forsitan δόγμασιν. MARKLAND. Interpolator, γράμμασιν. Usserius Judaeos ad Christianismum conversos intelligit. Pearsonus confert Epiphanium contra Ebionem disputantem, ὅτι οὐ χρὴ βαπτισμοῖς χρῆσθαι καὶ ἔθεσιν ἀνωφελέσιν. Haer. XXX. §. 21. Opp. i. p. 145. ed. Petav.

4. εἰς καινότητα ἐλπίδος] Alter Interpres *ad vacuam spem*: quasi legisset κενότητα, ut habet Codex Augustanus; Nydprucclanus vero νεότητα. SMITH.

ib. μηκέτι σαββατίζοντες] σαββατίζειν est *sabbatum observare*, sive *celebrare*: quod faciebant Judaei. Hunc morem Ecclesia observavit tunc, quum Auctor hic scripsit; non ergo quarto saeculo scripsit, ut vult Dallaeus; tunc enim Christiani sabbatum observabant praeter Dominicam. Canon. Apostolico 66. depositio interminatur cuivis Clerico, *qui aut die Dominico aut Sabbato, uno excepto, jejunaret.* Aliqua igitur Sabbati observatio fuit quando hic Canon scriptus est. Scriptus autem ille est, postquam Graeci Pascha Dominicum celebrabant, et antequam Romani sabbatis jejunabant. Non igitur hoc factum est ideo tantum, quod Marcionem aversarentur, qui mortuus est antequam Dominica Paschalis apud Graecos obtinebat. PEARSON. Cf. infra Polycarpi Martyrium, §. 8. ὄντος Σαββάτου μεγάλου, atque ibi notata.

attendamus.

τίζοντες, ἀλλὰ κατὰ κυριακὴν ζωὴν ζῶντες, ἐν ᾗ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλεν δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὅν τινες ἀρνοῦνται· δι' οὗ μυστηρίου ἐλάβομεν τὸ πιστεύειν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπομένομεν, ἵνα εὑρεθῶμεν μαθηταὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μόνου διδασκάλου ἡμῶν, πῶς ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι χωρὶς αὐτοῦ; οὗ καὶ οἱ προφῆται μαθηταὶ ὄντες, τῷ πνεύματι ὡς διδάσκαλον αὐτὸν προσεδόκουν· καὶ διὰ τοῦτο ὃν δικαίως ἀνέμενον, παρὼν ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ νεκρῶν.

Nolite judaizare.

Ι'. Μὴ οὖν ἀναισθητῶμεν τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. Ἂν γὰρ ἡμᾶς μιμήσεται καθὰ πράσσομεν, οὐκ ἔτι ἐσμέν. Διὰ τοῦτο μαθηταὶ αὐτοῦ γενόμενοι, μάθωμεν

1. *κατὰ κυριακὴν*] Τὸ *ἡμέραν* hic necessario subintelligendum est; quod ex sequentibus patet. SMITH. Cotelerius *ζωὴν* importune hic insertam putat, locumque obscurare existimat. Clariora haec quidem sunt, si vocem *ζωήν* omittamus, quam Int. Vet. non agnoscit. Si autem retineamus, eamque non cum praecedenti *κυριακήν*, sed cum sequenti *ζῶντες* conjungamus, idem plane sensus erit. *Ζῆν* et *Ζωὴν ζῆν* idem Graece significat. S. Johannes primo *κυριακὴν* vocavit; [Apoc. i. 10.] secundus Ignatius, vel fortasse primo S. Paulus, I Cor. xvi. 2. ubi Cod. Wechel. *κατὰ μίαν σαββάτων τὴν Κυριακήν*. PEARSON. Hoc nomine (*Κυριακὴ*) appellarunt hebdomadale Dominicae resurrectionis festum tum Melito, tum Dionysius Corinthius aequalis ejus. Cf. Routh. in Melitonis fragmenta adnotantem. Reliq. Sacr. i. p. 129. Diem Dominicam in laetitia agebant Christiani primaevi. *ἄγομεν τὴν ἡμέραν τὴν ὀγδόην εἰς εὐφροσύνην, ἐν ᾗ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν.* S. Barnab. Epist. i. 15. *Τὰς κυριακὰς ἀπάσας τρυφερὰς ἡγεῖται ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία.* Epiphan. Expos. Fid. §. 22.

2. *ἡ ζωὴ ἡμῶν*] Interpolator exhibet, *ἐν ᾗ* (scil. *τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου*) *καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλε, καὶ τοῦ θανάτου γέγονε νίκη ἐν Χριστῷ· ὃν τὰ τέκνα τῆς ἀπωλείας ἀρνοῦνται.*

3. *ὅν τινες ἀρνοῦνται*] Hinc colligit Observator, eos, contra quos hic scribit Ignatius, mortem Christi negasse. p. 167. Vet. Int. *quod quidam negant*. Ad marginem in editione Amstel. Alii *quem*. Inde observator *quam* expiscatus est: 'Alii,' inquit, 'ad 'Christum ipsum referentes, 'sic reddiderunt, *quem quidam* '*negant*. Quinam, quaeso, hi 'alii sunt, qui legebant *quem?*' Vulgatus Interpres neque *quod*, neque *quem* reddit; nam Interpolator haec verba Graece non habet, sed pro more suo alia

sed secundum Dominicam viventes, in qua et vita nostra orta est per ipsum et mortem ipsius, quod quidam negant; per quod mysterium [x] accepimus credere, et propter hoc sustinemus, ut inveniamur discipuli Jesu Christi, solius Doctoris nostri; quomodo nos poterimus vivere sine ipso? cujus et Prophetae discipuli existentes, spiritu [y] ipsum ut Doctorem expectabant; et propter hoc quod [z] juste expectabant, praesens suscitavit ipsos ex mortuis.

[x] *quem misterium* C.C.

S. Matt. xxiii. 10.

[y] *spiritum* C.C.

[z] l. quem.

X. Non igitur non sentiamus benignitatem ipsius. Si enim nos persequatur secundum quod operamur; non amplius sumus. Propter hoc, discipuli ejus

eorum loco adhibuit, quae sententiam magis perspicuam reddere putavit. Notaverat quidem Usserius, unum codicem veteris Interpretis habere *quod*, alterum *quem*: sed ad haec verba notatio illa non spectabat, verum ad sequentia, *per quod*, et *per quem*. Sed in MS. codice οἵτινες ἀρνοῦνται. Interpres secundum utrumque Cod. MS. *quod quidam*. Habemus igitur unam lectionem Graecam, et unam Latinam, sed a Graeca diversam. Graeca defendi non potest. Sed nec Latina, nisi in suo Cod. Interpres viderit scriptum ὅ τινες, unde ex acuto accentu factum est οἵτινες. Sed videndum an Graeca lectio defendi possit ex sequentibus. PEARSON. Apud Interpolatorem legimus ὃν τὰ τέκνα τῆς ἀπωλείας ἀρνοῦνται.

4. ὑπομένομεν] Ita proculdubio legendum, cum Vet. Int. et Libb. impr. non ὑπομένωμεν, ut in Cod. MSto. Pearsonus tamen Int. castigatum voluit ut hanc lectionem repraesentaret. Sed o et ω passim permutat Librarius.

6. πῶς ἡμεῖς —— ἐκ νεκρῶν.] Hunc locum laudat Severus Antiochensis in Catena illa in Epistolas Catholicas quam nuper edidit Cramerus. Vid. p. 67. ad D. Petri Ep. I. iii. 19, 20.

8. ὃν δικαίως] Vet. Int. *quod juste*. Sic Caiensis Codex, male; recte autem Montacutii, *quem*. PEARSON.

9. ἤγειρεν αὐτοὺς] Respexisse videtur S. Matt. xxvii. 52.

10. ἀναισθητῶμεν] ἀναίσθητοι ὦμεν Interpolator.

11. μιμήσεται] Vedelius et Vossius mallent τιμήσεται, uti legisse videtur Int. Vet.; Morelius τιμωρήσεται; Junius μωμοσκοπήσεται. Interpolator sec. Cod. Nydprucc. μωμήσεται; sec. Augustanum autem a Pacaeo editum, μιμήσηται. Lectionem Codicis MSti μιμήσεται, hoc sensu tolerat Smithus, *Si Deus eodem modo nobiscum egerit, quo contra ipsum agere solemus, miseri peribimus*. Ps. cxxx. 3.

12. μάθωμεν κατὰ—Θεοῦ.] In

κατὰ Χριστιανισμὸν ζῆν. Ὃς γὰρ ἄλλῳ ὀνόματι καλεῖται πλέον τούτου, οὐκ ἔστιν τοῦ Θεοῦ. Ὑπέρθεσθε οὖν τὴν κακὴν ζύμην τὴν παλαιωθεῖσαν καὶ ἐνοξίσασαν, καὶ μεταβάλεσθε εἰς νέαν ζύμην, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. Ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ διαφθαρῇ τις ἐν ὑμῖν, ἐπεὶ ἀπὸ τῆς ὀσμῆς ἐλεγχθήσεσθε. Ἄτοπόν ἐστιν Χριστὸν Ἰησοῦν λαλεῖν, καὶ Ἰουδαΐζειν. Ὁ γὰρ Χριστιανισμὸς οὐκ εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐπίστευσεν, ἀλλὰ Ἰουδαϊσμὸς εἰς Χριστιανισμόν, ὡς πᾶσα γλῶσσα πιστεύσασα εἰς Θεὸν συνήχθη.

Haec praemonendi, non exprobrandi causa scripsit.

ΙΑʹ. Ταῦτα δέ, ἀγαπητοί μου, οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τινὰς ἐξ ὑμῶν οὕτως ἔχοντας, ἀλλ᾽ ὡς μικρότερος ὑμῶν, θέλω προφυλάσσεσθαι ὑμᾶς, μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας, ἀλλὰ πεπληροφορῆσθαι

Eclogis Damasceni, cap. de Fide et Pietate in Deum. Parallel. Lib. iii. cap. 18. COTEL.

1. ἄλλῳ ὀνόματι] *Alio nomine quam Christianorum.* Ebionaeis et Gnosticis sacrum illud commune nomen a Christo inditum plane sordebat. SMITH.

2. Ὑπέρθεσθε] Vet. Int. *deponite,* vel *seponite, praeterite, omittite,* lectionem referens Interpolatoris in Cod. Nydprucciano, Ἀπόθεσθε. [Smithi et Hefelii judicio meliorem.] Sed melius ὑπέρθεσθε, ut Mediceus, Augustanus, et Anglicanus codex. Suidas, ὑπερτίθεται, ἀναβάλλεται. Τὸ παρὸν ὑπερθέμενος, *dilatione in praesens facta.* Artemid. 236. [ed. Rigalt.] PEARSON.

3. τὴν παλαιωθεῖσαν] I Cor. v. 7. τὴν παλαιὰν ζύμην. Vid. Orig. in Matt. 270. A. [ed. Huet. iii. p. 518. ed. Bened.] De Eustathio Episcopo Antiochiae Chrysostomus, in Encomio, Ἐζύμωσεν ἅπαντας εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν· καὶ οὐ πρότερον ἀπέστη, ἕως ὁ Θεὸς τὸν μακάριον Μελέτιον παρεσκεύασεν ἐλθόντα τὸ φύραμα ἅπαν λαβεῖν. [Opp. ii. p. 610. ed. Ben.] PEARSON.

4. ἐνοξίσασαν] Vet. Int. *exacuens,* male. Forte scripsit *exacescens.* Ὀξύω et ὀξύνω, *acuo:* sed ὀξίζω aliud, *acesco.* PEARSON. Interpolator σεσηπυῖαν. Cod. MStus exhibet ἐνοξίσασαν, non ἐνοξύσασαν, uti in Aldrichii libro.

ib. νέαν ζύμην] Christum, h.e. doctrinam a Christo revelatam; unde ad salem transit, quem loco fermenti adhibere Christus videtur. Novum hoc fermentum est, quod declaratur Matt. xiii. 33. Luc. xiii. 21. PEARSON. νέαν ζύμην χάριτος Interpolator.

effecti, discamus secundum Christianismum vivere. Qui enim alio nomine vocatur amplius ab hoc, non est Dei. Deponite igitur malum fermentum invete- 1 Cor. v. 7. ratum et exacuens; et transponite in novum fermentum, qui est Jesus Christus. Salvificemini in ipso, ut non corrumpatur aliquis in vobis, qui[z] ab [z] l. quia. odore redarguemini. Inconveniens est Jesum Christum perfari[a], et Judaizare. Christianismus enim [a] profari C. C. non in Judaismum credidit, sed Judaismus in Christianismum: ut omnis lingua credens in Deum con- Philipp. ii. 11. gregaretur.

XI. Haec autem, dilecti mei, non quia cognovi aliquos ex vobis sic habentes; sed, ut minor vobis, volo praeservari vos, ut non incidatis in hamos vanae

5. Ἀλίσθητε] Int. Vet. *salvificemini*, pro *salificemini*, i. e. *salimini*: ut recte observavit Vossius. Cf. Matt. v. 13. Marc. ix. 49. Gloss. ἅλισις, *salitura*. Interpolator, αὐλίσθητε. Interpres ejus, *exsultate*; quae ab hoc loco aliena sunt. Quamvis Interpolator ἀλίσθητε accepisse videtur pro *congregemini*, sive συναλίσθητε· quod non inepte reddi potest, συναυλίσθητε, *simul conjuncti et uniti vivite*; ut in Act. i. 4. συναλιζόμενος· ubi aliqui legebant συναυλιζόμενος, ut Beda, et Epiphanius, συνέφαγε καὶ συνηυλίσθη. De qua voce apud Hesychium legimus, συναλιζόμενος· συναλισθεὶς, συναχθεὶς, συναθροισθείς. PEARSON.

ib. ἵνα μὴ διαφθαρῇ τις] *ne quis putrescat*. PEARSON.

6. ὀσμῆς] Metaphoram Auctor persequitur, ut solet; nam ex putredine malus odor. PEARSON. Cod. MStus exhibet ὁρμῆς. Certissimam Vossii correctionem, post Usser. Pearson. et Smith. in textum admisi. Cf. Ep. ad Eph. §. 17. δυσωδίαν τῆς διδασκαλίας. ἐλεγχθήσεσθε quoque Vossius ut emendationem profert; sed ita revera legit Codex Mediceus, non ἐλεγχθήσετε.

7. λαλεῖν] Ita Cod. MStus, non καλεῖν, quod post Vossium exhibet Cotelerius. Interpol. λαλεῖν ἐπὶ γλώσσης, καὶ τὸν παυσθέντα Ἰουδαϊσμὸν ἐπὶ διανοίας ἔχειν.

10. συνήχθη.] Legendum videtur συναχθῇ. Apud Interpolatorem legimus, πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογησαμένη εἰς Θεὸν συνήχθη.

12. οὕτως ἔχοντας] i. e. non quod cognoverim aliquos vestrum Judaismum sectari.

13. προφυλάσσεσθαι] Vet. Int. minus recte. Melius Cotelerius, *cupio vobis cautum ne incidatis*.

14. πεπληροφορῆσθαι] Interpol. πληροφορεῖσθαι. Cf. Rom.

ἐν τῇ γεννήσει, καὶ τῷ πάθει, καὶ τῇ ἀναστάσει τῇ γενομένῃ ἐν καιρῷ τῆς ἡγεμονίας Ποντίου Πιλάτου· πραχθέντα ἀληθῶς καὶ βεβαίως ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἧς ἐκτραπῆναι μηδενὶ ὑμῶν γένοιτο.

Modestiam et humilitatem Magnesianorum eximie laudat.

ΙΒʹ. Ὀναίμην ὑμῶν κατὰ πάντα, ἐάνπερ ἄξιος ὦ. Εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι, πρὸς ἕνα τῶν λελυμένων ὑμῶν οὐκ εἰμί. Οἶδα ὅτι οὐ φυσιοῦσθε· Ἰησοῦν γὰρ Χριστὸν ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Καὶ μᾶλλον ὅτ' ἂν ἐπαινῶ ὑμᾶς, οἶδα ὅτι ἐντρέπεσθε· ὡς γέγραπται, "ὅτι ὁ δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος."

Ut pergant in fide in Christum et obedientia hortatur,

ΙΓʹ. Σπουδάζετε οὖν βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασιν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ἵνα πάντα ὅσα ποιῆτε κατευοδωθῆτε σαρκὶ καὶ πνεύματι, πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἐν Υἱῷ καὶ Πατρὶ καὶ ἐν Πνεύματι, ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει, μετὰ τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου ἐπισκόπου ὑμῶν, καὶ ἀξιοπλόκου πνευματικοῦ στεφάνου τοῦ πρεσβυτερίου ὑμῶν, καὶ τῶν κατὰ Θεὸν διακόνων. Ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις, ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ Πατρὶ κατὰ σάρκα, καὶ οἱ ἀπόστολοι τῷ Χριστῷ καὶ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι, ἵνα ἕνωσις ᾖ σαρκική τε καὶ πνευματική.

iv. 21. et supra Clem. Rom. I. §§. 42, 54.

3. πραχθέντα] Quasi ἃ ἐπράχθησαν, vel conjunge cum praecedentibus. COTEL. Praepone ἅ εἰσι, propter Grammaticae rationem; uti habet Vet. Int. *quae facta sunt*. SMITH. Supra Ep. ad Eph. §. 9. ἅτινα ἐπράχθη.

4. μηδενὶ ὑμῶν] Ita Cod. MS. non ἡμῶν, sicut exemplaris Aldrichiani exarator.

7. πρὸς ἕνα]. *Etsi enim ligatus sum pro Christo, non sum comparandus cum uno aliquo ex vobis qui ligati non sunt.* TOUP.

8. Ἰησοῦν γὰρ Χριστὸν] Conjunctio γάρ, e festinatione inter scribendum a Salvinio omissa, in Aldrichii libro non legitur. Cf. II. Ep. ad Cor. xiii. 5. ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε.

14. κατευοδωθῆτε] Vetus In-

gloriae: sed certificemini in nativitate et passione et resurrectione[b] facta in tempore ducatus Pontii Pilati; quae facta sunt vere et firmiter a Jesu Christo spe nostra, a qua averti nulli vestrum fiat.

[b] *passione Domini et resurrectione* C. C.

XII. Fruar vobis secundum omnia; siquidem dignus sim. Etsi enim ligatus sum, ad unum solutorum de vobis non sum. Novi quoniam non inflamini: Jesum enim Christum habetis in vobismetipsis. Et magis quando[c] utique laudo vos, novi quoniam verecundamini: sicut scriptum est; quoniam *justus sui ipsius accusator*[d]. Prov. xviii. 17. LXX.

[c] *quum* C. C.

[d] *accusator est.* C. C.

XIII. Studete igitur firmari in dogmatibus Domini et Apostolorum, ut omnia quaecunque facitis prosperentur, carne et spiritu, fide et charitate, in Filio et Patre et Spiritu Sancto[e], in principio et in fine; cum digne decentissimo Episcopo vestro, et digne complexa spirituali corona Presbyterii[f] vestri, et eorum qui secundum Deum Diaconorum. Subjicimini Episcopo et adinvicem, ut Christus[g] Patri secundum carnem, et Apostoli Christo et Patri et Spiritui; ut unio sit carnalis et[h] spiritualis.

[e] *Sancto* deest C. C.

[f] *Presbiterii* C. C.

[g] *ut Jesus Christus* C. C.

[h] *carnalis sit et* C. C.

terpres ac si legisset, κατευοδωθῇ. PEARSON. κατευοδωθήσηται Interpolator.

17. ἀξιοπλόκου] Cotelerius, *et cum digne contexta spirituali corona Presbyterii vestri.* Eamdem lectionem habet Interpolator in Codd. Nydprucc. et August. Morelius auctoritate sua dedit ἀξιονίκου; cujus conjecturam, a Vedelio admissam, recte repudiavit Usserius. Salvinius ad oram exemplaris reponit ἀξιαποστολικοῦ.

ib. στεφάνου] *Corona* (qua sedentium ἐν ἡμικύκλῳ situs describitur) *Presbyterii* vestri *Episcopalem Cathedram* ex utraque parte cingentis. Sic et ἐκκλησίας στέφανος, Constit. Apost. ii. 28. HAMMOND. c. Blondell. Diss. i. cap. 13. §. 7.

18. πρεσβυτερίου] Recte se habet MS. non πρεσβυτέρου, quod ex Salvinio dant Aldrichius et Russelius. Mire hunc locum vertit Vaarlenius, *et coronando spirituali Stephano presbytero vestro.*

19. καὶ ἀλλήλοις] Pro diversa nimirum ratione dignitatis et subordinationis. SMITH.

21. ἵνα ἕνωσις ᾖ κ.τ.λ.] Cotelerius conferri jubet D. Paulum in Ep. ad Ephes. iv. 4. ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα.

et pro se atque Ecclesia Antiochena preces fundant.

ΙΔʹ. Εἰδὼς ὅτι Θεοῦ γέμετε, συντόμως παρεκέλευσα ὑμᾶς. Μνημονεύετέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, ἵνα Θεοῦ ἐπιτύχω, καὶ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν οὐκ ἄξιός εἰμι καλεῖσθαι. Ἐπιδέομαι γὰρ τῆς ἡνωμένης ὑμῶν ἐν Θεῷ προσευχῆς καὶ ἀγάπης, εἰς τὸ ἀξιωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν δροσισθῆναι.

Salutationes.

ΙΕʹ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς Ἐφέσιοι ἀπὸ Σμύρνης, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, παρόντες εἰς δόξαν Θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, οἳ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν, ἅμα Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ Σμυρναίων. Καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ ἐκκλησίαι ἐν τιμῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσπάζονται ὑμᾶς. Ἔρρωσθε ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ, κεκτημένοι ἀδιάκριτον πνεῦμα, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.

1. *Θεοῦ γέμετε*] *Εἰδὼς ὑμᾶς πεπληρωμένους παντὸς ἀγαθοῦ*, Interpolator.

4. *οὐκ ἄξιός εἰμι καλεῖσθαι.*] Reticet S. Martyr titulum et nomen episcopalis dignitatis, humilitatis caussa. Igitur male additum est ab Interpolatore. SMITH.

7. *δροσισθῆναι.*] Pearsonus conferri jubet Clem. Alex. Paedag. ii. 10. *ἀγρὸς γὰρ, ὁ κόσμος· καὶ πόα ἡμεῖς, οἱ τῇ χάριτι δροσιζόμενοι τοῦ Θεοῦ.* p. 232. ed. Potter. Interpol. exhibet *ποιμανθῆναι ἐν Χριστῷ.*

8. *Ἐφέσιοι ἀπὸ Σμύρνης*] Duplici modo explicari potest. Ephesii qui Smyrnam ab Epheso mei caussa venerunt, et qui jam Smyrnae agunt: vel Ephesii, qui commercii et negotiorum caussa hic Smyrnae ante adventum meum degebant tanquam incolae, licet Epheso oriundi, et sorte nascendi istius metropoleos cives. Sed prior interpretatio magis

XIV. Sciens quoniam Deo pleni estis, compendiose deprecatus sum vos. Mementote mei in orationibus vestris, ut Deo fruar; et ejus quae in Syria[i] Ecclesiae, unde non dignus sum[k] vocari. Superindigeo enim unita vestra in Deo oratione et charitate[l], in dignificari eam quae in Syria Ecclesiam per Ecclesiam vestram irrorari[m].

XV. Salutant vos Ephesii a Smyrna (unde et scribo vobis) praesentes in gloriam Dei, quemadmodum vos[n]: qui secundum omnia me quiescere fecerunt, simul cum Polycarpo[o], Episcopo Smyrnaeorum. Sed et reliquae Ecclesiae in honore Jesu Christi salutant vos. Valete in concordia Dei, possidentes inseparabilem Spiritum, qui est Jesus Christus.

[i] *Siria* C. C.
[k] *non sum dignus* C. C.
[l] *caritate* C. C.
[m] *irrori.* C. C.
[n] *quemadmodum et vos* C. C.
[o] *Policarpo* C. C.

placet, utpote menti S. Ignatii longe accommodatior. SMITH.

9. ὥσπερ καὶ ὑμεῖς] Lege οἵ, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, κατὰ . . . Isthoc enim ordine articulus debet praeponi. SMITH. Salvinius mallet ὥσπερ καὶ ἡμεῖς.

12. ἐν τιμῇ] διὰ τιμῆς, *ob honorem*. SMITH. Cf. ἐν γνώμῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Inscript. Epist. ad Philadelphenos. Licetne intelligere Ecclesias a Jesu Christo in honore eximio habitas, Ecclesias prae caeteris singulari gratia ac favore gaudentes?

13. ἀδιάκριτον] Cf. Epist. ad Ephes. §. 2. ad Trall. §. 1. Cod. MS. habet διάκριτον. Sic tamen omnino scribendum, uti et Int. Vet. et Interpol. legebant; uti Vossius legendum voluit, uti Usserius et Smithus in textu reposuerunt. Vocem ἀδιάκριτος non agnoscit Suiceri Thesaurus, nisi quod in supplemento Editioni alteri subjecto hic locus Ignatii sit prolatus.

ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΙΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

'ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἠγαπημένῃ Θεῷ Πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ, τῇ οὔσῃ ἐν Τράλλεσιν τῆς Ἀσίας, ἐκλεκτῇ καὶ ἀξιοθέῳ, εἰρηνευούσῃ ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι, [καὶ] τῷ πάθει Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἀναστάσει· ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν τῷ πληρώματι, ἐν ἀποστολικῷ χαρακτῆρι, καὶ εὔχομαι πλεῖστα χαίρειν.

1. ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΙΣ] Cod. MS. Τραλιανοῖς, et mox ἐν Τράλεσιν. Interpres Vetus legebat, ut videtur, Τραλλησίοις, ut apud Interpolatorem exstat; cujus formae exemplum non facile invenies. In Martyrio S. Polycarpi, §. 21. legimus ἐπὶ Ἀρχιερέως Φιλίππου Τραλλιανοῦ, et sic passim in Inscriptionibus, quarum complures congessit Pearsonus. Codex Caiensis exhibet, 'Epistola 6ta Ignatii Tralesiis Asiae 6ta. Quomodo multitudo subjectorum cognoscatur per Episcopum bonum, et subjecti nihil agant sine Episcopo, sicut nec Apostoli sine Christo.'

3. τῇ οὔσῃ ἐν Τράλλεσιν] τῇ ἐν Τράλλεσι Eusebius; [H. E. iii. 36.] *ad Trallenses*, Hieronymus; [De Viris Illust. §. 16. tom. ii. p. 841. ed. Vallars.] sed Graecus ejus Interpres, πρὸς Τραλλιανοὺς, recte. Τράλλεις nomen urbis, plerumque numero plurali. Juvenalis, [iii. 70.] 'hic Trallibus aut Alabandis.' Eusebii Chronicon, 'Tralles terrae motu ceciderunt:' unde Balbum quendam Trallianum, qui vixit sub Marco et Commodo, vocat Phrynichus τὸν ἀπὸ Τράλλεων. p. 78. Christodorus Epicus scripsit Πάτρια Τράλλεων. Suidas, v. Χριστόδωρος. Philostratus in Polemone de Munatio, ὁ δὲ ἀνὴρ οὗτος ἐκ Τράλλεων. Apollonius Aphrodisiensis Historicus scripsit librum περὶ Τράλλεων, teste Suida. Cives etiam ab antiquis Latinis *Tralles* dicebantur, ut a Varrone apud Apuleium, p. 52. PEARSON.

4. τῆς Ἀσίας] Steph. *Lydiae*, Xen. *Phrygiae*. Τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ dixerat de Magnesia, non dicit de Trallibus, quamvis et illa πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ut Steph. Sed satis eam distinxerat; quia alia urbs *Tralles* in Asia [Propria] non fuit. In Caria quidem urbem quandam ponit Stephanus, quae prius

AD TRALLIANOS.

IGNATIUS, qui et Theophorus[a], dilectae Deo Patri Jesu Christi Ecclesiae sanctae, existenti in Trallesiis[b] Asiae, electae, et Deo dignae, pacem habenti in carne et sanguine et passione Jesu Christi, spei nostrae, in ea quae in ipsum resurrectione: quam et saluto in plenitudine, in Apostolico charactere, et oro plurimum gaudere.

a *Theophorus* C. C.

b *Tralesiis* C. C.

1 Tim. i. 1.

Charax, postea *Trallis* dicebatur: Ἔστι καὶ Καρίας ἄλλη πόλις Χάραξ, ἡ νῦν Τράλλις. S. Pet. I. i. 1. Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας. Ita apud Phrynichum distinguuntur Bithyni et Asiani, p. 40. Sic Derbaei et Asiani, Act. xx. 4. Cf. ii. 9. vi. 9. Apoc. i. 4. Non erant in hac Asia Pontus, neque Bithynia, neque Cilicia, neque Cappadocia. PEARSON. E Trallianis potissimum eligebantur οἱ Ἀσίαρχαι, de quibus vid. Act. xix. 31. uti docet Strabo, xiv. p. 929. ed. Falconer. συνοικεῖται καλῶς (ἡ τῶν Τραλλιανῶν πόλις) εἴ τις ἄλλη τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ εὐπόρων ἀνθρώπων, καὶ ἀεί τινες ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ πρωτεύοντες κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, (leg. ἱεραρχίαν) οὓς Ἀσιάρχας καλοῦσιν.

5. καὶ αἵματι [καὶ] τῷ πάθει] Ita legendum ex Int. vidit Vossius. Cod. MS. non habet καὶ ante τῷ πάθει.

7. ἣν καὶ ἀσπάζομαι] Particulam connexivam quam in exscribendo omisit Vossius, intra uncinos reposuit Usserius, ad oram libri Cotelerius, in ordinem admiserunt Smith. et Horneman. In Aldrichii libro, ex errore Salvinii vel forsitan typothetae, ἀσπάζομεν.

ib. ἐν τῷ πληρώματι] An πλήρωμα hic denotet universam Christianorum istius ecclesiae multitudinem? SMITH.

ib. ἐν ἀποστολικῷ χαρακτῆρι] Maestraeus et Smithus intelligunt *formam salutationis* qua uti solebant Apostoli. Vedelius infeliciter de auctoritate Apostolica explicat, ideoque haec verba surreptitia esse contendit, quia scilicet S. Pater hanc Apostolicam auctoritatem sibi negat, §. 3. Cf. Epist. ad Rom. §. 4. Alter locus quem laudat ex Epist. ad Philad. est Interpolatoris adsumentum. Sed in §. 2. Presbyteris quoque Ecclesiae Trallianae auctoritatem quandam Apostolicam tribuit Ignatius.

Laudat Trallianorum charitatem, quam, misso Polybio Episcopo, sibi declaraverint.

ΑΜΩΜΟΝ διάνοιαν, καὶ ἀδιάκριτον ἐν ὑπομονῇ ἔγνων ὑμᾶς ἔχοντας, οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν· καθὼς ἐδήλωσέν μοι Πολύβιος ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν, ὃς παρεγένετο θελήματι Θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Σμύρνῃ, καὶ οὕτως μοι συνεχάρη δεδεμένῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὥστε με τὸ πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι. Ἀποδεξάμενος οὖν τὴν κατὰ Θεὸν εὔνοιαν δι' αὐτοῦ, ἔδοξα εὑρὼν ὑμᾶς, ὡς ἔγνων, μιμητὰς ὄντας Θεοῦ.

Nihil sine Episcopo et Presbyterio agendum. Diaconorum munus.

Β΄. Ὅτ' ἂν γὰρ τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσεσθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ, φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα, ἵνα πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε. Ἀναγκαῖον οὖν ἐστίν, ὥσπερ ποιεῖτε, ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράσσειν ὑμᾶς· ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, ὡς τοῖς

1. ἀδιάκριτον] Alter Ignatius, ἀνυπόκριτον. Et paulo post idem: οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ κτῆσιν. Sed merito haec lectio suspicionem quasi parum foret genuina injecit viris doctis. [e. g. Vedelio.] Quid enim? An illa vera fides, et pietas, quae *sine usu* et exercitio est? Vide, quanto melior sit libri Florentini lectio, quae id ait, Trallianorum fidem et constantiam non posse tantum cognosci ex quotidianis eorum exercitiis, et bonis operibus, sed etiam ex naturali eorum bonitate. Ita enim accipienda haec Ignatii verba atque si scripsisset, οὐ κατὰ χρῆσιν μόνον, ἀλλὰ κατὰ φύσιν idque satis trito loquendi genere. VOSSIUS. Cf. supra Ep. ad Eph. §. 1. et ibi adnotata. Wakius et Chevall. interpretantur: *I have heard of your blameless and constant disposition, through patience, which not only appears in your outward conversation, but is naturally rooted and grounded in you.*

2. οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν] Lectionem Interpolatoris οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ κτῆσιν, a Vossio improbatam, Cotelerius longe saniorem esse arbitratur. Salvinius, conjectura satis infelici, mallet οὐ καθ' ὑπόκρισιν.

3. Πολύβιος] Polybii, Trallianorum Episcopi, meminisse hic Ignatium, confirmat Eusebius, H. E. iii. 36. USSER.

7. θεωρεῖσθαι.] In MS. ubi η et ει, αι et ε, saepissime permu-

I. INCOINQUINATAM mentem et inseparabilem in sustinentia cognovi vos habentes, non secundum usum, sed secundum naturam: quemadmodum ostendit mihi Polybius[c] Episcopus vester, qui advenit, voluntate Dei et Jesu Christi, in Smyrna; et sic mihi congavisus est vincto in Christo Jesu, ut ego omnem multitudinem vestram in ipso specularer. Recipiens igitur eam, quae secundum Deum, aequanimitatem per ipsum, gloriatus sum inveniens vos, ut cognovi, imitatores Dei.

c *Polibius* C. C.

II. Quum enim Episcopo subjecti estis ut Jesu Christo, videmini mihi non secundum homines viventes, sed secundum Jesum Christum, propter vos mortuum; ut, credentes in mortem ipsius, mori effugiatis. Necessarium igitur est, quemadmodum facitis, sine Episcopo nihil operari vos: sed subjici et

tantur, habes *θεωρῆσθε*. Libb. impr. sequuntur Vossium, qui cum Interpolatore exhibet *θεωρῆσαι*.

8. *εὔνοιαν*] Vet. Int. *aequanimitatem*: melius Vulgatus, *benevolentiam*. PEARSON.

ib. *ἔδοξα εὑρὼν*] Ita Cod. MStus et Interpolator; non *ἐδόξασα*, uti legebat Int. Vet. cujus errorem Cotelerius, mira incuria, retinet in versione sua. Pearsonus vertit, *videbar invenisse*. Vossius reponit, *ἔδοξα εὑρεῖν*.

10. *Ὅτ' ἂν*] Hanc scribendi rationem, diremptis vocibus, in Codd. vetustioribus frequentem esse monet Bastius, Comment. Palaeogr. ad Gregor. de Dialectis, p. 827.

11. *κατὰ ἄνθρωπον*] Cod. MS. exhibet *ἀ͞ν͞ο͞ν*, i. e. *ἄνθρωπον*, non *ἀνθρώπινον*, uti e Vossio libri plerique impressi. Phrasin *κατὰ ἄνθρωπον* usurpat D. Paulus, I Cor. xv. 32. Gal. iii. 15. Mox, pro *τὸν δι' ἡμᾶς*, Cotelerius et Marklandus mallent *τὸν δι' ὑμᾶς*.

16. *ὑποτάσσεσθαι*] Ita dedi cum Smitho: ita legit Vet. Int. atque ita hunc locum laudat Antiochus, Serm. 124. Vossius *ὑποτάσσεσθε* retinet, scripturam MSti, ubi mox quoque scribitur *φυλάσσεσθε*.

ib. *ὡς τοῖς ἀποστόλοις*] Causa hujus comparationis est quia Episcopi, Pastores, Presbyteri successerunt Apostolis: hinc saepe a Patribus Apostolorum successores vocantur. Cyprian. ii. Ep. 10. quae est 42 Pamelii, [Ep. 45. p. 88. ed. Fell.] et alibi quoque. Augustinus, in Ps. xliv. [vers. 17. sec. LXX. Opp. iv. p. 398. ed. Ben.] et

ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν ᾧ διάγοντες εὑρεθησόμεθα. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς διακόνους, ὄντας μυστηρίων Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πάντα τρόπον πᾶσιν ἀρέσκειν· οὐ γὰρ βρωμάτων καὶ ποτῶν εἰσὶν διάκονοι, ἀλλ' ἐκκλησίας Θεοῦ ὑπηρέται· δέον οὖν αὐτοὺς φυλάσσεσθαι τὰ ἐγκλήματα ὡς πῦρ.

His obediendum.

Γ'. Ὁμοίως πάντες ἐντρεπέσθωσαν τοὺς διακόνους, ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν, ὡς καὶ τὸν ἐπίσκοπον, ὄντα υἱὸν τοῦ Πατρός· τοὺς δὲ πρεσβυτέρους, ὡς συνέδριον Θεοῦ, καὶ ὡς σύνδεσμον ἀποστόλων. Χωρὶς τούτων ἐκκλησία οὐ καλεῖται· περὶ ὧν πέπεισμαι

saepius. Ex quibus haec orthodoxa ratio elicitur: Quandoquidem Ecclesiae pastores in locum Apostolorum successerunt, qui a Christo auctoritatem omnem et potestatem acceperunt, eandem igitur quoque Episcoporum seu pastorum Ecclesiae rationem esse, ita ut jurisdictionem, ut loquuntur, suam non a Pontifice, sed a Christo ipso acceperint. Vid. Tertull. de Praescript. §. 32. [p. 213. ed. Rigalt.] ubi duo observa: 1°. Omnes Cathedras Catholicas debere successionem Apostolorum habere. 2°. Tertullianum statuere eandem successionem Romanae et Smyrnensis Ecclesiae, seu non aliter successisse Clementem Petro, quam Polycarpum Johanni. VEDELIUS. Conf. Const. Apost. ii. 27, 28.

1. τῆς ἐλπίδος ἡμῶν] Ita recte Vossius caeterique; non ὑμῶν, ut in Aldrichii libro. Mox pro εὑρεθησόμεθα Edd. omnes post Vossium εὑρεθησώμεθα, ex Int. Vet. Ego quidem Cod. MSti lectionem retinui, quae sensum praebet satis bonum, et ab Interpolatore agnoscitur.

3. ὄντας μυστηρίων] Sensum non perceperunt interpretes; qui tamen satis est clarus. Dicit enim, *non debere esse quemquam, cui non placeant omnibus modis Diaconi*; illos enim non esse ministros esculentorum et poculentorum, sed ministros mysteriorum Dei, sive Sacramentorum. Ait itaque, Diaconos quidem immunes esse debere ab omni peccato; et ut ipsos decet, vitare crimina, tanquam ignem: alios vero debere tales debita reverentia prosequi. Miror autem Antiochum, qui Sermone cxxiv haec Ignatii citat, ita illa mutasse, ut id, quod de Diaconis hic dicitur, Presbyteris adtribuat. Modo apud illum locus sit integer, nec aliqua exciderint verba. VOSSIUS. Pro scriptura Codicis MSti, μυστήριον, quam *similitudinem, imaginem Christi* explicat Arndtius, μυστηρίων procuidubio legendum est, quem-

Presbyterio, ut Apostolis Jesu Christi spei nostrae; in quo conversantes inveniamur. Oportet autem et Diaconos, ministros existentes mysteriorum Jesu Christi, secundum omnem modum omnibus placere. Non enim ciborum et potuum sunt ministri; sed Ecclesiae Dei Ministri. Opportunum[d] igitur vos* observare accusationes, ut ignem. Col. i. 27. 1 Tim. i. 1.

[d] Optimum C. C.
* f. eos.

III. Similiter et omnes revereantur Diaconos, ut mandatum Jesu Christi; et Episcopum, ut Jesum Christum, existentem filium Patris; Presbyteros autem, ut concilium Dei et conjunctionem[e] Aposto-

[e] communionem C. C.

admodum et Int. Vet. et Interpolator. Barlovius, Episcopus olim Lincolniensis, interpretatur, *Oportet igitur hos (presbyteros), existentes diaconos mysteriorum Jesu Christi, omni modo omnibus placere.* Wocherus in his verbis adhortationem ad Diaconos videt.

4. οὐ γὰρ βρωμάτων καὶ ποτῶν] Apud Antiochum legitur, βρωμάτων καὶ πομάτων. VOSSIUS.

6. αὐτοὺς] Ita MS. pro quo Smithus mallet ὑμᾶς. Interpolator sec. Cod. August. habet αὐτῶν: sec. Cod. Nydprucc. αὐτούς.

ib. φυλάσσεσθαι] *vitare.* MARKLAND. Cf. infra p. 344. l. 4.

8. ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν] Pro hac lectione, quam retinet Antiochus, Homil. 124., Salvinius et Patr. Junius Ἰησοῦ Χριστοῦ. Melior est ratio Cotelerii, Smithi, et Hefelii, qui reponunt, ὡς ἐντολὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Sic enim legebat Int. Vet. uti quoque in Ep. ad Smyrn. §. 8. Locum sic refingit Swithunus Adee ad oram libri in Museo Britannico conservati: 'Ὁμοίως πάντες ἐντρεπέσθωσαν τοὺς διακόνους, καὶ τὸν ἐπίσκοπον ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν ὄντα υἱὸν τοῦ Πατρός. Quoad sententiam, cf. Ep. ad Magn. §. 6. ad Smyrn. §. 8. Polycarp. ad Philipp. §. 5. Galatas seipsum olim tanquam Christum Jesum excepisse in eorum memoriam revocat D. Paulus, iv. 14.

9. ὄντα υἱὸν τοῦ Πατρὸς] Antiochus habet καὶ τὸν ἐπίσκοπον ὡς τὸν Πατέρα, unde Smithus feliciter hunc locum mendosissimum reformat, καὶ τὸν ἐπίσκοπον ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν ὄντα υἱὸν τοῦ Πατρός. Cotelerius in hunc modum restituit, καὶ ἐπίσκοπον ὡς ὄντα τύπον τοῦ Πατρὸς, ex Interpolatore, qui exhibet, ὡς καὶ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Πατρὸς τῶν ὅλων τύπος ὑπάρχει.

10. σύνδεσμον] Librarius noster, summa qua ad hunc locum erat incuria, praebet σύνδεσμος. Cf. Ep. ad Magn. §. 6.

ib. Χωρὶς τούτων] Prorsus mirabilis est expositio Vedelii; '*sine istis*, h.e. obedientia quam 'in tres species distinxerat...

Commendatio hujus Episcopi.

ὑμᾶς οὕτως ἔχειν. Τὸ γὰρ ἐξεμπλάριον τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἔλαβον, καὶ ἔχω μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν, οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία, ἡ δὲ πραότης αὐτοῦ δύναμις· ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι, ἀγαπῶντας, ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτὸν πότερον, δυνάμενος γράφειν ὑπὲρ τούτου [εἰς τοῦτο] ᾠήθην, ἵνα ὢν κατάκριτος ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσωμαι.

'τούτων pro τούτου, uti a Graecis 'saepe pluralis pro singulari 'ponitur.'

1. τῆς ἀγάπης ὑμῶν] i. e. ὑμῶν, uti in Ep. ad Smyrn. §. 12. ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν, i. e. οἱ ἀδελφοί. Scriptores Ecclesiastici voce ἀγάπη utuntur eodem modo quo reperias ἡ εὐλάβεια ὑμῶν, ἡ εὐσέβεια ὑμῶν. Cf. Can. Concil. Constant. ap. Routh. Script. Eccles. Opusc. p. 371, 18; 372, 2; et Libr. Diurn. Rom. Pontif. ib. p. 502, 24. 'Cognoscat, itaque *vestra di- 'lectio*.' p. 508. 25. 'Sed et 'hoc *vestrae caritati*, Christo 'annuente, pollicemur.' Vide Suicerum et Meursium in voc.

2. μεθ' ἑαυτοῦ] Pro hac MSti lectione Edd. cum Vossio tacite reponunt μετ' ἐμαυτοῦ, quod habet Interpolator. Nemo autem nescit ἑαυτοῦ pro ἐμαυτοῦ et σεαυτοῦ in omnibus casibus tralatitium esse apud Graecos. Mox, οὐ φείδομαι ἑαυτὸν, et infra §. 8. ἀνακτίσασθε ἑαυτούς. Vid. Dorvillium, Animadv. in Chariton. p. 296. et Elmsleium ad Eurip. Heracl. 144, 814.

3. τὸ κατάστημα] Ad hunc locum adnotavit magnus Salmasius, non bene ab Interpretibus [e. g. Vedelio] haec verba esse accepta, qui reddiderunt, *cujus animi modestia*. Dicere enim Ignatium, se charitatis eorum exemplar in illorum cepisse Episcopo; cujus hoc ipsum esset κατάστημα: hoc est, *constitutio animi*, quae ad charitatem facit. Quasi diceret, Ex vestro Episcopo, qui charitatis est plenissimus, etiam collegi vos omnes charitate abundare. VOSSIUS. Quid sit κατάστημα, ex voce καθιστάνειν, de Episcoporum et Diaconorum ordinationibus usurpata, Tit. i. 5. Act. vi. 3. unde Suidae καταστὰς (sensu passivo, *constitutus, creatus*, ut apud Polycratem, Euseb. H. E. iv. 23. Πούπλιος καταστὰς ἐπίσκοπος) petendum videtur. HAMMOND. c. Blondell. Dissert. iv. §. 27. *Animi constitutio* Smith; *habitus* Cotel.; Ruchat. *dont la seule présentation est une grande instruction*. Pearsonus, inter alia, confert κατάστημα τῆς πόλεως, Joseph. 763. 21. [ed. Basil. B. J. II. xxii. 1. p. 1114. ed. Hudson. Addas ib. I. i. 4. p. 959.] βλέπεις μοι τὸ σεμνὸν τοῦτο τῆς ἐκκλησίας κατάστημα; Cyril. praef. in Catech. p. 3.

lorum. Sine his Ecclesia non vocatur: de quibus suadeo* vos sic habere. Exemplarium enim charitatis vestrae accepi, et habeo cum meipso in Episcopo vestro; cujus ipsa compositio magna est disciplinatio, mansuetudo autem ipsius potentia: quem existimo et impios revereri. Diligentes quod non parco ipsum aliqualem, potens scribere pro illo; in hoc existimer, ut existens[f] condemnatus, velut Apostolus vobis praecipiam.

* f. suadeor.

[f] existens deest C. C.

A. [ed. Morel.] Cf. omnino S. Paulum ad Tit. ii. 3. et Wetstenium in loc. Minus feliciter Usserius *κατάστημα* explicat per *καταστόλη* in I Tim. ii. 9.

5. *ἀγαπῶντας κ. τ. λ.*] Locus foede corruptus ac deploratus. Interpres certe corruptum invenit, nec quo modo verteret, novit. Videntur haec corrupta ante aetatem Interpolatoris, quod maximae antiquitatis indicium. Salmasius tentavit, sed infeliciter satis. [sc. in hunc modum, suffragante Vossio. Legit, *ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι, ἀγαπῶντας ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτοὺς πρότερον δυνάμενος γράφειν, ὑπὲρ τούτου οὐκ ᾠήθην, ἵνα μὴ ὢν κατάκριτος, ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσωμαι. ὑπὲρ τούτου ea gratia.*] Tu lege *ἐντρέπεσθαι ἀγαπῶντας*, sed quaere: pro *ἑαυτὸν πότερον*, lege *συντονώτερον*, ut Interpolator: *συν* facile in *εαυ*, et *ω* in *πο*: caeterae omnes literae apparent in *συντονώτερον*. Reliqua explicatione tantum egent: *εἰς τοῦτο ᾠήθην*, *in tantam mei existimationem deveni, ut* .... *Οἰέομαι, ᾠήθην*, unde et *οἴεσις* et *οἴημα*. Aliud enim *οἴομαι*, et aliud *οἰέομαι*. PEARSON. Eodem fere modo restituit Toupius: *ἀγαπῶντας, ὡς φείδομαι ἐμαυτοῦ, ὃς συντονώτερον δυνάμενος γράφειν ὑπὲρ τούτου, οὐκ ᾠήθην, ἵνα μὴ ὢν κ. τ. λ. gaudentes quia viribus meis parco, qui cum acrius de hac re scribere possem, non putavi faciendum, ne condemnatus, velut Apostolus vobis praecipiam.* Aliter conatus est Patr. Junius: *ἀγαπῶν ὑμᾶς, φείδομαι συντονώτερον γράφειν, δυνάμενος ὑπὲρ τούτου, ὡς ᾠήθην εἰς τοῦτο, ἵνα ὢ ἀκατάκριτος, οὐχ ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσομαι.* Junium sequitur Ruchatus. Conjecturam Arndtii, *ἀγαπῶντας, ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτοῦ*, in textum admisit Hefelius.

6. *εἰς τοῦτο*] Has voces uncinis inclusi; ex glossa enim irrepsisse videntur. Mox *ὢν κατάκριτος* habet Cod. Flor. non *ὡς*, uti ex Salvinio Aldrich. et Russel.

7. *ὡς ἀπόστολος*] Hic quidam [e. g. Cotelerius] inserendam volunt particulam negativam, ut haec sententia cum notissima B. Martyris humilitate, qua omnem sui arrogantem opinionem amolitur, conveniat; et sic legebat Interpolator, licet caetera parum intellecta muti-

Ardor zeli Ignatii mansuetudine temperandus.

Δ'. Πολλὰ φρονῶ ἐν Θεῷ· ἀλλ' ἐμαυτὸν μετρῶ, ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι· νῦν γάρ με δεῖ πλέον φοβεῖσθαι, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς φυσιοῦσίν με· οἱ γὰρ λέγοντές μοι μαστιγοῦσίν με. Ἀγαπῶ μὲν γὰρ τὸ παθεῖν, ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἄξιός εἰμι· τὸ γὰρ ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται, ἐμὲ δὲ πλέον πολεμεῖ. Χρήζω οὖν πραότητος, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου.

Utut sublimis sit scientia rerum coelestium in Ignatio, et jam vinctus

Ε'. Μὴ οὐ δύναμαι τὰ ἐπουράνια γράψαι; ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ νηπίοις οὖσιν ὑμῖν βλάβην παραθῶ· καὶ συγγνωμονεῖτέ μοι, μήποτε οὐ δυνηθέντες χωρῆσαι στράγγαλον θῆτε. Καὶ γὰρ ἐγὼ, οὐ καθότι

laverit. Mihi potius particula ista priori sententiae parti praefigenda videtur, εἰς τοῦτο οὐκ ᾠήθην, hoc nimirum sensu: Quum *Episcopus vester, ob externum corporis habitum et placidissimos mores, sit apud Haereticos et Gentiles plane venerabilis, non mihi temperandum est, quum id possim,* quin in tanti viri laudes vehementiori impetu me effundam: εἰς τοῦτο δὲ οὐκ ᾠήθην, *in hoc vero non id mihi assumo, ut ipse,* jam ex sententia Imperatoris *ad mortem damnatus, quasi Apostolus, vobis praecipiam.* Sed huic conjecturae, tanquam penitus incertae, vix fidendum habeo. SMITH.

ib. διατάσσωμαι] In hac voce allusionem apertam ad διαταγὰς Ἀποστόλων vidit Baratierius, Dissert. ii. de Const. Apost. p. 279. At vocem eandem jam usurpaverat D. Paulus ad Corinth. I. xi. 34. xvi. 1. ad Tit. i. 5.

1. Πολλὰ φρονῶ ἐν Θεῷ] Haec non agnoscit Interpolator. Cf. §. 5. ubi affirmat S. Pater se ἐπουράνια, ὁρατά τε καὶ ἀόρατα intelligere. Utrumque locum a modestia pii Martyris alienum esse, atque epistolam hanc minus genuinam arguere judicat Dallaeus, merito propterea a Pearsono castigatus in Vindic. P. 2. c. xi. p. 142. Ruchatus vertit, *Je me félicite de beaucoup de choses en Dieu.* Modestiam Ignatii produnt inter alia §. 13. infra, et Ep. ad Rom. §. 9.

2. ἀπόλωμαι] Interpolator subjungit, καλὸν δὲ τὸ ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθαι.

3. τοῖς φυσιοῦσίν με] τοῖς εἰκῇ φυσιοῦσίν με Interpolator; atque ita citatur hic locus in Maximi Locis Comm. Serm. 43. Cod. Barocc. 143. fol. 174.

ib. οἱ γὰρ λέγοντές μοι] Pseudo-Ignatius habet, οἱ γάρ με ἐπαινοῦντες μαστιγοῦσιν. Hic vero scribendum puto, οἱ γὰρ λέγον-

IV. Multa sapio in Deo: sed meipsum mensuro, ut non in gloriatione perdar. Nunc enim me oportet[f] plus timere, et non attendere inflantibus me. Dicentes[g] enim mihi, flagellant me. Diligo quidem enim pati: sed non novi si dignus sum. Zelus enim multis quidem non apparet, me autem plus oppugnat. Indigeo igitur mansuetudine; in qua dissolvitur princeps seculi hujus[h].

[f] *enim oportet me* C. C.

[g] *Adulatorie* in marg. C. C.

[h] *princeps hujus seculi*. C. C.

V. Nonne possum vobis supercoelestia scribere? Sed timeo ne parvulis existentibus vobis damnum apponam. Et condonate mihi: ne forte, non potentes capere, strangulemini. Etenim ego, non

τές με μαστιγοῦσίν με, *qui me loquuntur, flagellant me*: i. e. *qui* de *me loquuntur*; quoniam vix id fieri poterat sine laude. Ita Democritos, et Platonas loqui, loqui theatra, apud Martialem, et apud alios millena alia id genus. VOSSIUS. Hic prae modestia, vir sanctissimus verba hujusmodi, μάρτυς ἔσῃ, quae coram apud ipsum Tralliani aliique de futuri, quod instabat, martyrii gloria disserentes protulere, reticet; ne jactare et plus aequo efferri videatur. SMITH. Salvinius conjicit οἱ γὰρ εὖ λέγοντες. Cf. infra. §. 13. οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι.

5. τὸ γὰρ ζῆλος] Ita Cod. MS. non ὁ γὰρ, ut tacite reponunt Edd. Cf. supra notata ad Clem. Rom. ad Corinth. §. 4. p. 20. Interpolator exhibet ζῆλος τοῦ ἐχθροῦ, quem hoc adsumento contrarium plane sensum effinxisse summo jure statuunt Voss. et Smith. Sensus est, ut illius verbis utar, 'Desiderium consequendi martyrii 'tanto sibi majus esse, quanto 'minus id aliis adpareat. Sed 'quod ignoret, an ejus merita 'sint, ut beneficium martyrii a 'Deo promereatur; ideo moderatione opus esse, et fraenandam esse nimiam illam 'concupiscentiam.'

9. Μὴ οὐ δύναμαι τὰ] Cotel. Smith. et Hefelius ex Int. Vet. restitutum volunt, Μὴ οὐ δύναμαι ὑμῖν τὰ, κ. τ. λ. Apud Interpol. legimus, Μὴ γὰρ οὐκ ἐβουλόμην ὑμῖν μυστικώτερα γράψαι;

11. καὶ συγγνωμονεῖτέ μοι] Haec sunt in parenthesi includenda. SMITH.

12. στράγγαλον θῆτε.] Ita MS. στραγγαλωθῆτε Edd. et Interpolator. Imitatur B. Paulum, 1 Cor. iii. 1, 2. Pearsonus confert Orig. in Matt. 204. A. [ed. Huet. tom. iii. p. 440. ed. Ben.] Οὐδὲν ἐν τοῖς θείοις λόγοις ἔτι ἐστὶ σκολιὸν ἢ στραγγαλιῶδες. et Auctorem imperfecti operis in Matt. Hom. xlix. 'Ecclesiae 'filius modice justitia est nutriendus, quasi tenero lacte, 'secundum angustias faucium

sit, nondum ob haec discipulus Christi est.

δέδεμαι, καὶ δυνάμενος τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰς τοποθεσίας τὰς ἀγγελικὰς, καὶ τὰς συστάσεις τὰς ἀρχοντικὰς, ὁρατά τε καὶ ἀόρατα, παρὰ τοῦτο, ἤδη καὶ μαθητής εἰμι· πολλὰ γὰρ ἡμῖν λείπει, ἵνα Θεοῦ μὴ λειπώμεθα.

Ab haereticis sibi caveant, monet, salutarem doctrinam Christi veneno inficientibus.

ϛ'. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ἡ ἀγάπη Ἰησοῦ Χριστοῦ, μόνῃ τῇ Χριστιανῇ τροφῇ χρῆσθαι, ἀλλοτρίας δὲ βοτάνης ἀπέχεσθαι, ἥτις ἐστὶν αἵρεσις. Οἱ †καιροὶ† παρεμπλέκουσιν Ἰησοῦν Χριστὸν κατ'

'fidei suae.' 713. B. et Hom. xxxviii. 667. A. 'Sicut enim 'infanti si dederis fragmentum 'panis, quoniam angustas habet fauces, effocatur magis 'quam nutritur; sic homini 'imperfecto in fide, et puero in 'sensibus, si altiora mysteria 'sapientiae volueris dicere, angustam habens fidem et sensum, magis scandalizatur quam 'aedificatur.' Necnon in Vind. Ign. Part. ii. p. 141. adducit Tertullian. Epist. 64. Legas Hieronym. 84. ed. Vallars. tom. i. p. 521. 'Ex quo volunt 'intelligi, nos qui necdum initiati sumus, debere audire 'mendacium, ne parvuli atque 'lactentes solidioris cibi edulio 'suffocemur.'

ib. Καὶ γὰρ ἐγὼ, οὐ καθότι δέδεμαι] *Non facultatem hanc supercoelestia intelligendi mihimet arrogo, eo quod vinctus sim.* SMITH.

1. καὶ δυνάμενος] Leg. καὶ δυνάμενος γράψαι, ut paulo ante. Apud Int. Vet. *scribere* pro *scire*, et pro *sed* forsitan *et*; nisi pro δυνάμενος leg. δύναμαι νοεῖν. MARKLAND. Καὶ δυνάμενος νοεῖν ex Int. Vet. reponunt Usser. Vossius, Coteler. Smith, et Hefelius. Pearsonus, cui adstipulatur Toupius, mallet δύναμαι νοεῖν, quam quidem lectionem praebet Interpolator, non δυνάμενος, uti Vossio visum est.

ib. τὰς τοποθεσίας] Dallaeus significari putat, *loca in quibus vel singuli Angeli vel Angelorum ordines a Deo in hoc universo positi sunt.* Sed de hac interpretatione dubitari non immerito potest. Τόπος in hoc ipso Scriptore pro officio et dignitate sumitur, ut ad Smyrnaeos, τόπος μηδένα φυσιούτω. [§. 6.] ad Polycarpum, ἐκδίκει σου τὸν τόπον. [§. 1.] Quem locum sine dubio Origenes in animo habuit, cum in Commentariis ad Matthaeum scripsit, Ἐπεὶ δὲ οἱ τὸν τόπον τῆς Ἐπισκοπῆς ἐκδικοῦντες χρῶνται τῷ ῥητῷ. [xii. §. 14. iii. p. 531. ed. Ben.] Et τοποθεσία, eo sensu sumpta, ad Angelorum ordines rectius fortasse applicari potest; varia autem eorum officia dignitatesque vetustissimi Christiani agnoscebant. Chrysostomus asserit S. Ignatium arcana quaedam ab Apostolis accepisse :

secundum quodcunque ligatus sum, sed potens scire coelestia, et loci positiones Angelicas, et constitutiones, principationes,* visibiliaque et invisibilia: praeter hoc, jam et[i] discipulus sum. Multa enim vobis * deficiunt, ut Deo non deficiamus.

Col. i. 16.
* f. principales.
[i] et jam C. C.
* f. nobis.

VI. Deprecor igitur vos (non ego, sed charitas Jesu Christi) solo Christiano alimento[k] utamini; ab aliena autem herba recedite, quae est haeresis, quae et inquinatis implicat Jesum Christum: quemad-

[k] solo alimento Christiano C. C.

συνεγένετο τοῖς Ἀποστόλοις γνησίως, καὶ τῶν πνευματικῶν ναμάτων ἀπήλαυσεν· ὁποῖον οὖν εἶναι εἰκὸς τὸν συντραφέντα ἐκείνοις, καὶ πανταχοῦ συγγενόμενον, καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων αὐτοῖς κοινωνήσαντα; [Hom. in S. Ignat. Opp. ii. p. 593. ed. Ben.] Praeterea in Excerptis Clementis ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Διδασκαλίας, (vid. Gale ad Iamblichum, p. 206.) quae sane S. Ignatio incognita esse non potuit, nonnulla de Angelorum variis officiis et dignitatibus referuntur. PEARSON. Vind. Ign. II. c. xi. pp. 140, 141.

2. συστάσεις] Vide sis infra, Ep. ad Rom. §. 5.

3. παρὰ τοῦτο] *ideo, ea propter:* respondet τῷ διότι. PEARSON. Toupius probat Cotelerii *propter hoc;* quibuscum stat Ruchatus. Smithus autem sequitur Int. Vet. *licet haec sciam,* vel, *his exceptis praetermissisque.* Cf. Ep. ad Rom. §. 5. Pro ἤδη in MSto legitur εἰ δὴ, eodem errore cujus exempla complura dedi in Ep. ad Polyc. §. 6.

4. μαθητής εἰμι] οἷος Παῦλος καὶ Πέτρος, subnectit Interpolator, qui totam hanc sectionem mire amplificat.

ib. ἡμῖν λείπει] Ita recte se habet Cod. MS. uti in notis reponit Vossius, postquam ex festinatione inter exscribendum dederat ὑμῖν in contextu.

7. χρῆσθαι ... ἀπέχεσθαι] Veterem Interpretem in Codice suo χρήσασθε, et ἀπέχεσθε reperisse censeo. VOSSIUS.

8. ἀλλοτρίας δὲ βοτάνης] Cf. Ep. ad Philad. §. 3. τῶν κακῶν βοτανῶν......ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ.

9. Οἱ †καιροὶ† παρεμπλέκουσιν] In omnia abeunt Viri docti dum locum hunc vexatissimum restituere conantur. Interpolator habet, εἰσὶ γάρ τινες ...... καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τὸν ἰὸν προσπλέκοντες τῆς πλάνης τῇ γλυκείᾳ προσηγορίᾳ. Unde Vossius, quem in versione sequitur Ruchatus, in contextu Hefelius, fidenter reponit, Οἱ ·καὶ ἰοῖς παρεμπλέκουσιν . . . quam quidem lectionem minime improbat Cotelerius; ex Int. Vet. autem et ex scripturae vestigiis resarcit, οἱ καὶ ῥυπαροῖς: quam emendationem Meibomius quoque profert. Smithus quidem Vossianam correctionem verisimiliorem ducit; ne tamen symbolum suum non

ἀξίαν πιστευόμενοι· ὥσπερ θανάσιμον φάρμακον διδόντες μετὰ οἰνομέλιτος, ὅπερ ὁ ἀγνοῶν ἡδέως λαμβάνει ἐν ἡδονῇ, κἀκεῖ τὸ ἀποθανεῖν.

Hoc fit, si, humilitate ornati, unitati et ordini studeant.

Ζ΄. Φυλάττεσθε οὖν τοῖς τοιούτοις. Τοῦτο δὲ ἔσται ὑμῖν μὴ φυσιουμένοις, καὶ οὖσιν ἀχωρίστοις Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τῶν διαταγμάτων τῶν ἀποστόλων. Ὁ ἐντὸς θυσιαστηρίου ὤν, καθαρός ἐστιν· τοῦτ᾽ ἔστιν, ὁ χωρὶς ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτερίου καὶ διακόνου πράσσων τι, οὗτος οὐ καθαρός ἐστιν τῇ συνειδήσει.

Praemunit illos contra insidias Diaboli, mansuetudinem fidem charitatemque inculcans.

Η΄. Οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τοιοῦτόν τι ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ προφυλάσσω ὑμᾶς ὄντας μου ἀγαπητοὺς, προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου. Ὑμεῖς οὖν τὴν πραϋπάθειαν ἀναλαβόντες, ἀνακτίσασθε ἑαυτοὺς ἐν πίστει, †ὅς† ἐστιν σὰρξ τοῦ Κυρίου, καὶ ἐν ἀγάπῃ, ὅ ἐστιν

conferret, hariolatur *οἱ καὶ ῥυπαροὶ*, vel *οἱ μιαροί*. Pearsonus autumat *οἱ καιροὶ* male scriptum esse a librario pro *οἱ καὶ αἷροι*, i. e. abbreviate *αἱρετικοί*. Ego quidem exemplum talis abbreviaturae in Cod. nostro desidero. Junius reponit *οἱ πρόσκαιροι*. Apud Jo. Damascenum, ii. 772. ed. Le Quien. legimus *ἥτις ἐστὶν αἵρεσις· καὶ παρεμπλέκουσιν Ἰ. Χ. καταξιοπιστευόμενοι.*

1. *κατ᾽ ἀξίαν πιστευόμενοι*] Nec Interpol. neque Vet. Int. has voces agnoscunt. Vossio idem esse videntur quod *ἀξιόπιστοι*, Ep. ad Philad. §. 2. Cotel. interpretatur, *ratione dignitatis quam obtinent, fidem adepti.*

3. *κἀκεῖ*] Hanc MSti lectionem retinui cum Vossio et Smitho. Toupius reponit *κἀκεῖθε, atque exinde moritur.* Usserius et Hefelius, ex Int. Vet. in contextu habent *κακῇ*, quod mavult Cotelerius. Interpolator exhibet *ὥσπερ οἰνομέλιτι κώνειον κεραννύντες, ἵνα ὁ πίνων, τῇ γλυκυτάτῃ κλαπεὶς ποιότητι, τὴν γευστικὴν αἴσθησιν ἀφυλάκτως τῷ θανάτῳ περιπαρῇ.*

4. *τοῖς τοιούτοις.*] Ita MStus, uti et Vossius, Usser. Coteler. Smithus; non *τοὺς τοιούτους*, uti Aldrich. et Russel. et Hefelius. Nunquam quod sciam *φυλάττεσθαι* cum dativo construitur; ita tamen scripsisse Ignatium suspicantur nonnulli ex Int. Vet. Mihi verisimilius videtur librarium peccasse quod *φυσιουμένοις, ἀχωρίστοις* ante oculos habuerit. Interpolator exhibet, *ἀσφαλίζεσθε τοὺς τοιούτους.*

8. *καθαρός ἐστιν*] Addendum

modum mortiferum pharmacum dantes cum vino mellito; quod qui ignorat, delectabiliter accipit, et in delectatione mala mori.

VII. Observemini igitur a talibus. Hoc autem erit a vobis non inflatis, et existentibus inseparabilibus a Deo Jesu Christo, et Episcopo, et ordinibus Apostolorum. Qui intra altare est, mundus est: qui vero extra altare est, non mundus est: hoc est, qui sine Episcopo et Presbytero et Diacono operatur aliquid, iste non mundus est in conscientia.

VIII. Non quia cognovi tale quid in vobis: sed praeservo vos, existentes meos dilectos, praevidens insidias Diaboli. Vos igitur[1], mansuetam patientiam resumentes, recreate vosmetipsos in fide, quod est caro Domini, et in charitate, quod est sanguis

[1] *Diaboli in vos. Igitur* C. C.

volunt Voss. et Coteler. ex Int. Vet. ὁ δὲ ἐκτὸς ὤν, οὐ καθαρός ἐστιν· quae verba in uncinis reponunt Usserius et Hefelius, sine uncinis Smithus. Interpolator habet, ὁ δὲ ἐκτὸς ὤν, οὗτός ἐστιν ὁ χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων τι πράσσων, ὁ τοιοῦτος μεμίανται τῇ συνειδήσει. Hiulca certe videtur lectio Cod. MSti; talia autem alibi offendimus apud Ignatium; neque mirabitur qui ab homine captivo, festinanter effusas has fuisse Epistolas consideraverit.

9. διακόνου] Ita cum Cod. MSto Int. Vetus. Restituendum tamen videtur διακόνων, uti monent Vossius, Cotelerius, Salvinius, et Hornemannus. Interpolator exhibet, ὁ χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων τι πράσσων.

12. προορῶν] Cod. MS. πρὸ ὁρῶν.

13. τὴν πραϋπάθειαν] Pro hac Cod. MSti lectione Smithus πραεῖαν εὐπάθειαν exhibet, e Vossio, qui tamen in notis suis vitium istud ex typographia promanavisse monet. Articulum in Cod. a prima manu suprascriptum non agnoscit Hornemannus. Pro *mansuetam* apud Int. Vet. Marklandus vel *consuetam* vel *assuetam* reponit. Hesychius, Πραϋπάθειαν· πραΰτητα. Legitur πραϋπάθεια apud Philonem Jud. de Abrahamo. Opp. ii. 31. ed. Mangey. πραϋπαθεῖν apud eundem, de Profugis, i. 547.

14. ἀναλαβόντες] Clem. Rom. ad Cor. §. 3. ζῆλον ... ἀνειληφότας. Cf. §. 45.

ib. ἀνακτίσασθε] Ita cum Cod. MSto Vossius, Smith. Hornemann. ἀνακτήσασθε Junius, Cotel. Russel. ἀναστήσασθε Aldrich.

ib. πίστει, †ὅς† ἐστιν] ὅ ἐστιν

αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ· μηδεὶς ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίον ἐχέτω· μὴ ἀφορμὰς δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα μὴ δι' ὀλίγους ἄφρονας τὸ ἐν Θεῷ πλῆθος βλασφημῆται· "Οὐαὶ γὰρ δι' οὗ ἐπὶ ματαιότητι τὸ ὄνομά μου "ἐπί τινων βλασφημεῖται."

Qua de causa historiam Christi κατ' ἐπιτομὴν tradit,

Θ'. Κωφώθητε οὖν, ὅτ' ἂν ὑμῖν χωρὶς Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλῇ τις, τοῦ ἐκ γένους Δαβὶδ, τοῦ ἐκ Μαρίας, ὃς ἀληθῶς ἐγεννήθη, ἔφαγέν τε καὶ ἔπιεν, ἀληθῶς ἐδιώχθη ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἀληθῶς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν, βλεπόντων τῶν ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ ὑποχθονίων· ὃς καὶ ἀληθῶς ἠγέρθη ἀπὸ νεκρῶν, ἐγείραντος αὐτὸν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὁμοίωμα, ὃς καὶ ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ οὕτως ἐγερεῖ ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὗ χωρὶς τὸ ἀληθινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν.

contra Docetas, quos non dubitat

Ι'. Εἰ δὲ, ὥσπερ τινὲς ἄθεοι ὄντες, τουτέστιν ἄπιστοι, λέγουσιν τὸ δοκεῖν πεπονθέναι αὐτὸν, αὐτοὶ

Vossius. Cotel. Smith. Russel. Hornem. Ad oram libri Aldrichiani Salvinius conjicit ἤ ἐστιν.

1. κατὰ τοῦ πλησίον] Ita Cod. MS. atque ita Interpol. Edd. omnes, praeter Hefelium, πλησίου. Utroque modo dicitur. Cf. Lobeck. ad Soph. Aj. 1157. Usser. et Cotel. reponunt μηδεὶς ὑμῶν τι κατὰ . . . . Smithus et Hefelius, ...πλησίον τὶ ἐχέτω.

2. ἀφορμὰς δίδοτε] Phrasis Paulina. II Cor. v. 12. I Tim. v. 14.

3. τὸ ἐν Θεῷ πλῆθος] *Populus Christianus in coetibus sacris congregatus.* Hoc misere pervertit Interpolator, et de doctrina Christianorum interpretatur. SMITH. Pro βλασφημῆται Cod. MS. habet βλασφημεῖται, vel ex praesenti indicativo proxime sequenti, vel ex oscitantia illa cujus exempla videsis in not. in Ep. ad Polyc. §. 6.

5. ἐπί τινων] Interpolator ἐν τοῖς ἐθνέσιν.

6. Κωφώθητε οὖν] Locus hic, usque ad...καὶ ὑποχθονίων, ab Interpolatoris assumentis liber, a Theodoreto producitur in Dial. i. quem Ἄτρεπτον inscripsit. USSER. Cf. Ep. ad Ephes. §. 9. βύσαντες τὰ ὦτα κ. τ. λ.

7. τοῦ ἐκ Μαρίας κ. τ. λ.] Articulorum Fidei recensionem haud absimilem habemus in Ep. ad Smyrn. §. 1.

10. καὶ ἐπιγείων] καὶ omittunt

Jesu Christi. Nullus vestrum adversus proximum aliquid habeat. Non occasiones detis gentibus; ut non propter paucos insipientes ea quae in Deo multitudo blasphemetur. *Vae enim, per quem in vanitate nomen meum in aliquibus blasphematur.* Esai. lii. 5. Ezech. xxxvi. 23.

IX. Obsurdescite igitur, quando [m] vobis sine Jesu Christo loquitur quis: qui ex genere David, qui ex Maria; qui vere natus est, comedit et bibit; vere persecutionem passus est sub Pontio Pilato, vere crucifixus et [n] mortuus est, aspicientibus coelestibus et terrestribus et infernalibus; qui et vere resurrexit a mortuis, resuscitante ipsum Patre ipsius; qui et secundum similitudinem nos credentes ipsi sic resuscitabit Pater ipsius, in Christo Jesu, sine quo verum vivere non habemus.

[m] *quum* C. C.

[n] *crucifixus est et* C. C.

X. Si autem, quemadmodum quidam sine Deo existentes (hoc est, infideles) dicunt, secundum videri passum esse ipsum; ipsi existentes secundum

Libb. impr. Pro ὑποχθονίων Theodoretus habet καταχθονίων. Sic etiam Interpolator, qui pessime de iis qui cum Christo resurrexere παραφράζει.

12. κατὰ τὸ ὁμοίωμα, ὃς καὶ] Ita Cod. MS. Interpolator legebat, uti videtur, ὃς καὶ κατὰ τὸ ὁμοίωμα. Transpositionem verborum summo jure suspicatur Smithus, ὡς καὶ κατὰ τὸ ὁμοίωμα, quem sequuntur Gallandius et Hefelius.

14. ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ] Hae voces videntur abundare. MARKLAND.

17. τὸ δοκεῖν] Solem negaret meridie lucere, qui Docetas seu Phantasiastas Haereticos temporibus Apostolorum inficiaretur erupisse. Cum Irenaeus, Tertullianus, Epiphanius, Hieronymus, Philastrius, Augustinus, Theodoretus, aliique, δοκήσεως et φαντασίας errorem Simoni Mago attribuant. Cumque Johannes Apostolus in Epistola prima [iv. 3.] 'eos Antichristos vocet, qui Christum 'negarent in carne venisse;' Tertullianus de Praescript. §. 33. [p. 214. ed. Rigalt.] Insigniter a B. Hieronymo adversus Luciferianos cap. 23. scribitur; 'Apostolis adhuc apud Judaeam Christi sanguine recenti, 'phantasma Domini corpus asserebatur.' [Opp. ii. p. 197. ed. Vallars.] COTEL. Cf. Ep. ad Smyrn. §. 4. et Origen. c. Celsum, ii. 16. p. 402. tom. i. ed. Ben. Ignatius vestigiis Johannis Apostoli instat, qui contra Docetas egerat, necnon

atheos et infideles appellare.

ὄντες τὸ δοκεῖν, ἐγὼ τί δέδεμαι; τί δὲ εὔχομαι θηριομαχῆσαι; δωρεὰν οὖν ἀποθνήσκω· ἄρα οὐ καταψεύδομαι τοῦ Κυρίου;

Hi fugiendi, ceu plantae lethiferae.

ΙΑʹ. Φεύγετε οὖν τὰς κακὰς παραφυάδας, τὰς γεννώσας καρπὸν θανατηφόρον, οὗ ἐὰν γεύσηταί τις, παρ' αὐτὰ ἀποθνήσκει. Οὗτοι γὰρ οὐκ εἰσὶν φυτεία Πατρός· εἰ γὰρ ἦσαν, ἐφαίνοντο ἂν κλάδοι τοῦ σταυροῦ, καὶ ἦν ἂν ὁ καρπὸς αὐτῶν ἄφθαρτος, δι' οὗ, ἐν τῷ πάθει αὐτοῦ, προσκαλεῖται ὑμᾶς, ὄντας μέλη αὐτοῦ. Οὐ δύναται οὖν κεφαλὴ χωρὶς γεννηθῆναι ἄνευ μελῶν· τοῦ Θεοῦ ἕνωσιν ἐπαγγελλομένου, ὅς ἐστιν αὐτός.

Repetit monitum de

ΙΒʹ. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἀπὸ Σμύρνης, ἅμα ταῖς

contra eos qui simul cum Evangelio cultum Judaicum retinebant. Conf. Lücke, *Commentar über die Briefe des Evangelisten Johannes*. p. 69. sq. ed. secundae. Phrasin τὸ δοκεῖν quod spectat, conf. Ep. ad Smyrn. §§. 2, 4. Plato in Gorgia, §. 174. παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸν ἀλλὰ τὸ εἶναι.

2. ἄρα οὐ καταψεύδομαι τοῦ Κυρίου;] Vossius levi mutatione emendat. [ἆρα οὖν] Sed lectio Codicis Medicei, quam Vetus Interpres sequitur, retinenda videtur: et merito quidem, si verba interrogative accipiantur: *Nonne*, si Christus, ut ipsi blasphemant, putative solum *passus sit*, ipse *moriendo Dominum* Christum splendido hoc *mendacio traducam?* SMITH. Interpolator habet δωρεὰν οὖν ἀποθνήσκω· ἄρα καταψεύδομαι τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Aldrichius, quem sequitur Hornemannus, punctum interrogationis ad ἀποθνήσκω positum mavult: *certe de Domino mendacium non fingo.* Ruchatus vertit, *C'est donc inutilement que je meurs. Je mens donc en faveur du Seigneur.* Wocherus, *Also sterbe ich vergeblich? Also rede ich sogar vom Herrn lügenhaft?* Chevallier. Wakium secutus, *Then do I die in vain. Verily I lie not against the Lord.*

5. θανατηφόρον] Satis purus scriptor Artemidorus Daldianus, Ignatio nostro suppar, iv. 59. ἡ μὲν ἐλαία θανατηφόρος οὖσα τετήρηται. *Oleam* (in somnio visam) *mortiferam esse observatum est.* S. Jacob. iii. 8. μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. PEARSON. Hermas, Past. II. xii. 2. '*Mortifera* est enim haec cupiditas mala.' III. ix. 26. 'Sicut enim *mortiferum* est hominibus serpentum venenum.' Int. Vet. θανάσιμον vertit *mortiferum*, supra, §. 6.

videri; ego quid vinctus sum? quid autem et[o] oro cum bestiis pugnare? Gratis[p] igitur morior: ergo non reprehendor mendacii a Domino. [o] *et* deest C. C. 1 Cor. xv. 32. *sine causa* [p] *Gratis* C. C.

XI. Fugite ergo malas propagines, generantes fructum mortiferum; quem si gustet quis, statim moritur. Isti enim non sunt plantatio Patris. Si enim[q] essent, apparerent utique rami Crucis, et esset utique fructus illorum incorruptibilis: per quem, in passione ipsius, advocat vos, existentes membra ipsius. Non potest igitur caput nasci sine membris; Deo unionem repromittente, quod[r] est ipse. S. Matt. xv. 13. [q] *Si utique* C. C. [r] *quae* C. C.

XII. Saluto vos a Smyrna, cum compraesentibus

ib. γεύσηται] Russel. et Hornemannus cum Vossio γεύσεται. Cod. MStus exhibet γεύσητε [αι], correctionem certissime a prima manu factam, de qua Salvinius tacet. Quoad sententiam conf. Ep. ad Philad. §. 3.

6. παρ' αὐτὰ] Salvinius reponit παραυτίκα, quod apud Interpolatorem legitur. Sed nihil mutandum. Hesych. πάραυτα· παραχρῆμα, εὐθέως, παραυτίκα. Suid. ἐξ ὑπογυίου. Cf. Polyb. XXXVIII. iii. 11. Scriptura per duas voces melior est. Vid. Dorvillium ad Charit. p. 388. Consortes particulae temporis sunt κατ' αὐτὸ, ἐξ αὐτῆς. Lobeck. ad Phrynich. p. 47. Klausen. ad Aeschyl. Agam. 683. distinguit παρ' αὐτά, *similiter*, et παραυτά, *statim*.

ib. οὐκ εἰσὶν φυτεία κ. τ. λ.] Respicit ad Matt. xv. 13. et sapida (si quid ego sentio) metaphora utitur. Nonne enim optime quadrant plantatio, rami, arbor crucis, et fructus? COTEL. Hammondus c. Blondellum, p. 36. Gnosticos intelligit.

7. κλάδοι τοῦ σταυροῦ] Male Interpolator, τοῦ Πάτρος. Metaphora hac de arbore crucis plusquam semel usus est S. Ignatius. SMITH.

9. προσκαλεῖται ὑμᾶς] Interpolator, ὑμᾶς παρακαλεῖ Χριστὸς εἰς τὴν αὐτοῦ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ πάθους αὐτοῦ.

11. τοῦ Θέου...ὅς ἐστιν αὐτός.] Haec et quae praecesserunt, aut non habuit in suo Codice Interpolator, aut non intellexit. Sed non omisit Vet. Int.; quae suo in libro ita reperisse existimo, ὅ ἐστιν αὐτός. Eaque proculdubio vera est scriptura. VOSSIUS. Fortasse hoc vult B. Martyr, *qui* Deus *est ipse Christus*. SMITH. Vossius, Gallandius, et Hefelius mallent ὅ, Aldrichius vel ὅ vel ἥ.

charitate et concordia, et preces eorum expostulat.

συμπαρούσαις μοι ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, οἳ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν σαρκί τε καὶ πνεύματι. Παρακαλεῖ ὑμᾶς τὰ δεσμά μου, ἃ ἕνεκεν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιφέρω, αἰτούμενος Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Διαμένετε ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν, καὶ τῇ μετ᾽ ἀλλήλων προσευχῇ. Πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς καθ᾽ ἕνα, ἐξαιρέτως καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀναψύχειν τὸν ἐπίσκοπον εἰς τιμὴν Πατρὸς, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀποστόλων. Εὔχομαι ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ ἀκοῦσαί μου, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ἐν ὑμῖν γράψας. Καὶ περὶ ἐμοῦ δὲ προσεύχεσθε, τῆς ἀφ᾽ ὑμῶν ἀγάπης χρῄζοντος ἐν τῷ ἐλέει τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναί με τοῦ κλήρου οὗ περίκειμαι ἐπιτυχεῖν, ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὑρεθῶ.

Salutationes et Valedictio.

ΙΓ'. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη Σμυρναίων καὶ Ἐφεσίων. Μνημονεύετε ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας· ὅθεν καὶ οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι, ὢν ἔσχατος ἐκείνων. Ἔρρωσθε ἐν Ἰησοῦ

1. συμπαρούσαις μοι] Ita recte habent Interpol. et Int. Vet. Cod. MS. μου.

ib. οἳ κατὰ πάντα] Si quis ad Grammatices canonas restringere ista velit, legendum fuerit, αἳ κατὰ πάντα. Sed retinenda est haec lectio, quam etiam Vetus Interpres agnoscit. *Ecclesia* enim pro illis, qui *Ecclesiae* erant *membra*. Non adfirmarem haec, nisi toties viderem in Ignatio istam loquendi formulam occurrere. VOSSIUS. Interpolator, majoris explicationis causa, ut constructio inde salva fieret, et quidem non inficete, ὧν οἱ ἡγούμενοι. SMITH. Gallandius, αἳ; sed non est mutandum. Ignatius enim hic ad missos ecclesiarum illarum advertit. HEFELIUS.

2. Παρακαλεῖ ὑμᾶς τὰ δεσμά μου] S. Paul. ad Eph. vi. 20. ad Col. iv. 3, 18. ut adhortationes suae in animis lectorum stimulum relinquerent, suorum meminit vinculorum.

6. ἐξαιρέτως καὶ] Legendum videtur καὶ ἐξαιρέτως.

7. ἀναψύχειν] Vox ab Apostolo Paulo sumpta, 2 Tim. i. 16. et a vetustissimis Scriptoribus Christianis saepissime usurpata. PEARSON.

8. καὶ τῶν ἀποστόλων.] In Codice MSto legimus particulam καὶ, a Salvinio praetermissam, ideoque, ut videtur, a Russelio uncinis inclusam.

mihi Ecclesiis Dei; qui secundum omnia me quiescere fecerunt carne et spiritu. Deprecantur vos vincula mea, quae pro Jesu Christo fero, petens Deo frui. Permanete in concordia vestra, et ea quae cum adinvicem oratione. Decet enim vos singulos, praecipue et Presbyteros, refrigerare Episcopum, in honorem Patris, Jesu Christi, et Apostolorum. Oro vos in charitate audire me, ut non in testimonium sim in vobis scribens. Sed et pro me orate ea, quae a vobis, charitate indigente in misericordia Dei, ad dignificari me haereditate, qua conor potiri, ut non 1 Cor. ix. 27.
reprobus inveniar.

XIII. Salutat vos charitas Smyrnaeorum et Ephesiorum. Mementote in orationibus vestris ejus quae in Syria Ecclesiae; unde non dignus sum dici, existens extremus illorum. Valete in Jesu Christo; 1 Cor. xv. 9.

9. εἰς μαρτύριον] Cf. Ep. ad Philad. §. 6. ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ κτήσωνται.

10. ἐν ὑμῖν γράψας.] Pseudo-Ignatius hic reposuit, ὑμῖν γράψας, omissa praepositione. Quod tamen non erat opus. Nam non hoc minus rectum est quam alterum, et idem prorsus valet. Obviae sunt apud optimos etiam auctores id generis locutiones. VOSSIUS. Quoad exemplum illud similis locutionis ab Ep. ad Rom. §. 3. ductum, fallitur vir doctus; ibi enim Interpolator, etiam in editione Vossiana, ἐβασκάνατε οὐδενὶ, et Cod. Colbert. ἐβασκάνατε οὐδένα.

12. οὗ περίκειμαι] Vet. Int. *qua conor*: fortean mendose pro *coronor*, i. e. *circumdor, cingor: quae me*, morte appropinquante, *circumstat*. Alter Interpres, *cui subjaceo*. Vedelius legit παράκειμαι, *propinquus, vicinus sum*; et interpretatur, *quam propediem consequar*. Non vero mihi displicet prior lectio, quam Codex Mediceus et Vulgati prae se ferunt. An ὑπόκειμαι vel πρόκειμαι? SMITH.

14. ἡ ἀγάπη Σμυρναίων] i. e. Smyrnaei. PEARSON. Conf. supra, §. 3. et Ep. ad Smyrn. §. 12. ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν κ. τ. λ.

16. λέγεσθαι] Subintellige ποιμὴν sive *Episcopus*: quod ob modestiam et humilitatem reticet Vir sanctissimus. Vide Epist. ad Smyrnaeos, §. 11. et ad Ephesios, §. 21. SMITH. Cum Smitho facit Hornemannus: Vedelius vertit, *unde esse non dignus sum qui dicar, cum sim eorum ultimus*; eumque sequuntur Cotelerius, Ruchatus, Wakius, Chevallier. Wocherus.

Χριστῷ, ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῇ ἐντολῇ, ὁμοίως καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ· καὶ οἱ κατ' ἄνδρα ἀλλήλους ἀγαπᾶτε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. Ἁγνίζετε ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα, οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ὅταν Θεοῦ ἐπιτύχω. Ἔτι γὰρ ὑπὸ κίνδυνόν εἰμι· ἀλλὰ πιστὸς ὁ Πατὴρ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πληρῶσαί μου τὴν αἴτησιν καὶ ὑμῶν, ἐν ᾧ εὑρεθείητε ἄμωμοι.

1. ὡς τῇ ἐντολῇ] Si Veteri Interpreti fidendum sit, addendum fuerit τοῦ Θεοῦ. Sed neque id necessarium; neque ita sancte semper Interpres Graeca reddidit, quin et aliquando verbum unum, aut alterum, quamvis raro, de suo admensus sit. VOSSIUS. Conf. Ep. ad Smyrn. §. 11. κατὰ θέλημα δὲ κατηξιώθην, ubi alia hujus dictionis exempla notavi.

3. Ἁγνίζετε ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα] Int. Vet. sensu nullo. Unde apparet vetustissimum hoc in Graecis codicibus mendum. Inde Interpolator sic emendare conatus est: Ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα, ut in Ep. ad Romanos [§. 9.] scribitur, quod ab hoc loco alienum est, ut ex sequentibus patet. Lux autem aliqua nescio quo modo ex vulgato Interprete Latino, qui sic reddidit: *Castificet vos spiritus meus*: ut recte videretur levi mutatione hunc locum restituisse Vossius, dum legit Ἅγνισμα ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα. Vid. Ep. ad Ephes. §. 8. Nam si illic retineatur ἁγνίζομαι, hic legendum ἁγνίζεται.

subjecti Episcopo, ut Dei mandato, similiter et Presbyterio. Et singuli adinvicem diligite in impartibili corde. Castificate vestrum meum spiritum, non solum nunc, sed et quando utique Deo fruar[s]. Adhuc enim sub periculo sum: sed fidelis Pater in Jesu Christo[t] implere petitionem meam et vestram; in quo inveniamini incoinquinati.

[s] *sed et quum Deo utique fruar.* C. C.
[t] *in Christo Jesu* C. C.

PEARSON. Coteler. et Smithus putant Ignatium scripsisse ἁγνίζηται, ad quorum mentem locum interpretantur Hornemannus, *expiet vos vita mea*, vel *pro vestra salute me devoveo*; Wakius et Chevall. *My soul be your expiation*; Wocher. *Durch euch möge meine Seele gesühnet werden.* Ruchatus Cod. MSti lectionem tuetur, hoc scilicet sensu, *Purifiez votre esprit, qui est aussi le mien; et non seulement il l'est à présent, mais aussi quand j'aurai obtenu Dieu.* 'S. Ignace veut donc 'faire entendre aux Tralliens, '*que leur âme est la sienne*, c. d. 'qu'il les aime tendrement, 'comme lui-même, et qu'il 's'intéresse à leur salut, autant 'qu'au sien propre, et qu'il 'aura toujours ces sentiments 'pour eux, et pendant sa vie, 'et après sa mort.' Beyerus lectioni Interpolatoris, Ἀσπάζεται ὑμᾶς κ. τ. λ. longe majorem veritatis speciem tribuit. Dissert. Hist. Crit. Lips. 1722. p. 54. Hefelius mallet Ἁγνίζηται ὑφ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

ἸΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἠλεημένῃ ἐν μεγαλειότητι Πατρὸς ὑψίστου, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μόνου Υἱοῦ αὐτοῦ, ἐκκλησίᾳ ἠγαπημένῃ καὶ πεφωτισμένῃ ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος τὰ πάντα ἃ ἔστιν κατὰ ἀγάπην Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἥτις καὶ προκάθηται ἐν τόπῳ χωρίου Ῥω-

1. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ] Cod. Caiensis, 'Epistola Ignatii 'tertiadecima, ad Romanos. 'Quanto desiderio captat mori 'pro Christo, et quod non im-'pediant passionem ejus.' Haec ad Romanos Epistola, sola ex S. Ignatii Epistolis genuinis in Cod. Mediceo-Laurentiano non legitur. Exstat autem in Cod. MSto 1451. [olim 460.] Bibliothecae Colbertinae, e quo Ruinartus eam evulgavit anno 1689, in Appendice ad *Acta Primorum Martyrum Genuina atque Sincera*. Legebatur antea in Versione veteri Latina, cui ab Usserio jam olim publici juris factae, apprime consonus est textus Graecus. Quod in Codice Florentino desideraretur forsitan in causa fuit Argumentum Epistolae a caeteris diversum. In hac Epistola, necnon in ea ad Polycarpum, minus inter se variant Recensionum duarum lectiones.

2. Θεοφόρος] Addit Symeon Metaphrastes, qui integram hanc Epistolam citat, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Et plane contra morem Ignatii, et seculi. VOSSIUS.

ib. ἠλεημένῃ] Cod. Nydprucc. contra aliorum consensum, εὐλογημένῃ legit. USSER. Exemplar Symeonis Metaphr. in Bibliotheca Parisiensi ἠλειμμένῃ.

3. μεγαλειότητι] Vox de Deo usurpata a S. Petro, 2 Ep. i. 16. et a S. Luca Evangelista, ix. 43; de Christo, Orig. in Jo. 81. A. 122. E. [ed. Huet. Opp. iv. 87. E. 131. C. ed. Ben.] c. Celsum, p. 150. et p. 323. [ed. Spencer. Cantab. 1677.] Clem. Alex. vocat μεγαλεῖον κράτος. [Strom. vi. 16. p. 809. ed. Potter.] Tertull. 'Deus summum 'magnum'. [adv. Marcion. i. §. 3. p. 367. ed. Rigalt.] PEARSON.

ib. Πατρὸς ὑψίστου] Ὕψιστος proprium Dei epithetum: unde ὁ Ὕψιστος idem quod Deus,

AD ROMANOS.

IGNATIUS, qui et Theophorus[a], habenti propitiationem in magnitudine Patris altissimi, et Jesu Christi solius Filii ipsius, Ecclesiae dilectae et illuminatae in voluntate volentis omnia quae sunt secundum dilectionem Jesu Christi Dei nostri (quae et praesidet in loco chori Romanorum, digna Deo,

[a] *Theophe-rus* C. C.

Act. vii. 48. et Christus Υἱὸς Ὑψίστου, Luc. i. 32. PEARSON. Ita MS. non, uti Clericus, ὑψίστου Πατρός.

4. μόνου Υἱοῦ αὐτοῦ] Ita Cod. Colbert. ad cujus fidem et scripturam Clericus non revocavit lectionem Cotelerii τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ.

ib. ἠγαπημένῃ] Caeteri Graeci Codices habent ἡγιασμένῃ. Cum Codice Colbertino consentiunt Sym. et Vet. Int. SMITH.

5. θελήσαντος] In vulgatis ποιήσαντος. Sed lectio prior integra est, nec immutanda: quippe ad mentem S. Ignatii in Ep. ad Magn. §. 3. Εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος. Mutavit autem Interpolator ad vitandam, ut putabat, ταυτολογίαν, quia τὸ θελήματι praecessit. SMITH.

7. ἥτις καὶ] Particulam καὶ omittunt Codd. vulgati, neque restituit Clericus.

ib. προκάθηται] Eustathius in Dionysium, p. 118. [ed. Steph.] de Antiochia, ἐξ ὧν αὕτη ἡ τῆς κοίλης Συρίας προκαθημένη. Edictum exstat apud Johannem Antiochenum: Ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ μητροπόλει, ἱερᾷ καὶ ἀσύλῳ, καὶ αὐτονόμῳ, καὶ ἀρχούσῃ, καὶ προκαθημένῃ τῆς ἀνατολῆς, Ἰούλιος Γάϊος Καῖσαρ, κ. τ. λ. p. 278. [ed. Oxon. 1691.] PEARSON.

ib. ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων] *In ipsa urbe Roma cum suburbiis.* Libanius in Dianam, p. 666. [tom. ii. ed. Morell.] de Atheniensibus, δυοῖν δὲ ὄντοιν σφίσι πλείστου ἀξίοιν χωρίοιν, Πειραιῶς τε καὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Smyrn. Decret. ed. Oxon. p. 15. τὸ χωρίον Παλαιμαγνησίων. Orig. in Johan. 159. E. [ed. Huet. iv. 172. A. ed. Ben.] ἐκεῖ τοῦ τόπου χωρίου παρακλήσεως. I Cor. i. 2. ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν, idem quod ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. II Cor. i. 1. Non infrequenter nomen civitatis aut incolarum τῷ τόπῳ adjungitur; ut in titulo Epistolae, quam Abgarus Princeps Edessae ap. Euseb. H. E. i. 13. inscripsit Jesu Σωτῆρι ἀγαθῷ, ἀναφανέντι

μαίων, ἀξιόθεος, ἀξιοπρεπής, ἀξιομακάριστος, ἀξιέπαινος, ἀξιεπίτευκτος, ἀξίαγνος, καὶ προκαθημένη τῆς ἀγάπης, Χριστώνυμος, Πατρώνυμος, ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Πατρός, κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα ἡνωμένοις πάσῃ ἐντολῇ αὐτοῦ, πεπληρωμένοις χάριτος Θεοῦ ἀδιακρίτως, καὶ ἀποδι-

ἐν τόπῳ Ἱεροσολύμων· h. e. *praecipue quidem Hierosolymis et locis circumvicinis.* Χωρίον veteri Glossario *villa et rus.* An legebat Vet. Int. χοροῦ an χώρου? Judaei urbem incolebant tempore Augusti, Josephus xvii. 12; [ed. Basil. XVII. xiii. 1. p. 783. ed. Hudson.] trans Tiberim, Philo Legat. ad Caium, 1014. C. [ed. Turneb. et Hoeschel. Tom. ii. 568. ed. Mangey.] Christiani autem, non tantum in urbe trans Tiberim, sed in suburbiis. PEARSON. Barbaram hanc locutionem ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων putat Casaubonus, Exercit. xvi. ad Annales Baronii Num. 150. cujus auctoritate fretus Vossius ex Vet. Int. reponit χόρου: et fatendum est S. Ignatium Choris etiam alibi comparare Christianorum coetus. Usserius contra suspicatur Interpretem Veterem, Graeca voce retenta, *chorii* scripsisse. Meibomius, Praef. ad Dialog. de Proportionibus, pro χωρίου audacter et infeliciter restituit Κυρίου. Has conjecturas improbant Smith. et Clericus, quorum ille explicationem Pearsoni accipit, monetque non opus esse ut illa ad regiones suburbicarias referatur, quod suave aliquorum insomnium est; hoc enim esset res diversorum seculorum contra fidem historiae commiscere. Vedelius comparari jubet S. Lucae ix. 10. locum nequaquam parallelum, ibi enim vocem ἐρήμου habemus additam, quam in Evangelista laudando praetermittit editor Genevensis.

1. ἀξιόθεος, ἀξιοπρεπὴς κ. τ. λ.] Nisi parum admodum fiderem auctoritati Symeonis Metaphrastae, et ego possem credere omnia haec epitheta spuria esse. Sed cum vel ex hac sola Epistola adpareat, Logotheten istum non multo sanctius Ignatium tractasse, quam fecerit Pseudo-Ignatius, nulla est ratio, cur ei plus tribuamus, quam alteri. Veteris Interpretis auctoritas major mihi est, et hic, et ubique, quam istorum duorum. Praeterea si composita haec epitheta cujusquam aures offendant; nae ille parum versatus sit in primorum Christianorum scriptis legendis. Quantopere delectati sunt illi talibus vocabulis, vel sola Clementis Epistola ad Romanos testari possit. Sed neque Barnabae, et Polycarpi Epistola, iis plane destituuntur. Quod si Ignatius magis ea insectatur, quam alii: cogitandum, non omnibus esse eundem in scribendo genium.

digna decentia, digna beatitudine, digna laude, digne ordinata, digne casta, et praesidens in charitate, Christi habens legem, Patris nomen; quam et saluto in nomine Jesu Christi, filii Patris) secundum carnem et spiritum unitis in omni mandato ipsius, impletis gratia Dei indivisim, et abstractis ab omni

Neque etiam Christianitas hoc requirit, ut una omnibus sit dictio; praesertim in re diversa. Vide Epistolam ad Ephes. ubi similia epitheta in Ephesios congesta invenies. VOSSIUS. Haec novem epitheta non agnoscuntur a Symeone Metaphr. in Codd. Laur. et Paris. ubi legimus . . . . Ῥωμαίων, ἣν καὶ ἀσπάζομαι κ. τ. λ. eaque praetermittit Wakius.

2. ἀξιεπίτευκτος] Cod. Colbert. ἀξιοεπίτευκτος ἀξιόαγνος. Mire Vedelius, *dignissima quae invisatur*. Melius Ruinartus, *digna quae voti compos fiat*. Int. Vet. legebat ἀξιεπίτακτος, eamque veram lectionem esse perhibet Ruchatus. Cod. Nydprucc. ἀξιεπίστευτος, ἀξιάγιος.

ib. προκαθημένη τῆς ἀγάπης] Pulchra ἀνταναίκλασις, et a nostro saepius usurpata. Dixerat, ἥτις προκάθηται ἐν τόπῳ, *quae in loco* maxime *praesidebat*; nunc eandem *in charitate* etiam *praeeminere* Ecclesiam ostendit; et inter reliqua epitheta sane praeclara has etiam laudes inserit, quod inter reliquas Ecclesias Romana in operibus misericordiae et charitatis eminebat. Id vero nos docet Dionysius Corinthiorum Episcopus in Epist. ad Romanos, 55. post hanc anno scripta, apud Euseb. H. E. iv. 23. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ ὑμῖν ἔθος ἐστὶ τοῦτο, πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ποικίλως εὐεργετεῖν, ἐκκλησίαις τε πολλαῖς ταῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐφόδια πέμπειν. Vide ibi plura. PEARSON.

3. Χριστώνυμος] Smithus, post Vossium, mallet Χριστόνομος, uti Vet. Int. legisse videtur. Sed meliorem esse lectionem Codicis Colbertini ostendit sequens verbum Πατρώνυμος.

4. κατὰ σάρκα] Forte excidebat particula τοῖς, quam tamen non agnoscit Vet. Int. quae in vulgatis reperitur: quod videtur elegantius. SMITH.

5. ἡνωμένοις] Symeon Metaphr. in Codd. Paris. ἡνωμένην.

ib. πάσῃ ἐντολῇ] Vet. Int. legebat ἐν πάσῃ, quod fortasse suppleri debet. SMITH.

6. ἀδιακρίτως] Haec imitatus est Clemens Alex. 95. ἀδιακρίτως ἐνταῦθα ἠρραβωνισμένους. [Paedag. i. 6. p. 115. ed. Potter. qui interp. *absque ullo discrimine*.] PEARSON.

ib. ἀποδιυλισμένοις] Int. noster *abstractis* reddidit; Vetus vulgatus, *ablutis*; Morelius magis proprie, *expurgatis* ac *defaecatis* exposuit. Notum enim est ex Matt. xxiii. 24. quid sit διυλίζειν τὴν κώνωπα. USSER. *Illibatis et sanis, et ab omni admixtione haeretici dogmatis purgatis*: allusione ad lepram facta, quae colorem morbidum debi-

υλισμένοις ἀπὸ παντὸς ἀλλοτρίου χρώματος, πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀμώμως χαίρειν.

Desiderium videndi Romanos declarat, optatque Martyrium, ni Romani precibus suis moram ei afferant.

Α΄. ΕΠΕΙ εὐξάμενος Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν τὰ ἀξιόθεα πρόσωπα,[1] ὡς καὶ πλέον ᾐτούμην λαβεῖν, δεδεμένος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐλπίζω ὑμᾶς ἀσπάσασθαι, ἐάνπερ θέλημα τοῦ Θεοῦ ᾖ τοῦ ἀξιωθῆναί με εἰς τέλος εἶναι· ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ εὐοικονόμητός ἐστιν, ἐάνπερ χάριτος ἐπιτύχω, εἰς τὸ τὸν κλῆρόν μου ἀνεμποδίστως ἀπολαβεῖν. Φοβοῦμαι γὰρ τὴν ὑμῶν ἀγάπην, μὴ αὐτή με ἀδικήσῃ· ὑμῖν γὰρ εὐχερές ἐστιν,

taeque crasi contrarium corpori inducit. SMITH. Cf. Ep. ad Philad. §. 3.

3. Ἐπεὶ εὐξάμενος] Procul dubio male: licet idem quoque habeant codices vulgati et Symeon. [Vedel. et Usser. habent ἐπευξάμενος, et sic Symeon Metaphr. quoque in Codd. Paris.] Omnino enim legi oportet cum utroque Interprete ἐπευξάμενος, *deprecans*. Hac voce composita antea utitur S. Ignatius. Librarius vero, qui perperam dividebat, ad connectendum sensum, et ne oratio contra regulas Grammaticae suspensa videretur, particulam γάρ post δεδεμένος sustulit, quam retinet uterque Interpres. SMITH.

ib. ἐπέτυχον ἰδεῖν] Mos loquendi imposuit viris doctissimis, ut locum hunc immutatum irent. Et certe quis est, qui ex his verbis non colligat, Ignatium Romae fuisse, cum ista scriberet? Atqui Smyrnae haec sunt exarata, ut ex tota Epistola constat; non tantum ex fine. Quod eo magis dico, ne quis putet, epilogum esse spurium. Ait autem Ignatius, sese precibus suis a Deo impetrasse, ut Christianos illos, qui Romae erant, aliquando videat. Ἐπέτυχον autem vertit vetus tralator, *attigi*: nimirum, quod *scopum attingere* proprie hoc vocabulum significet. Sed quis sic loquentem hic intelligat? Rectius alter eo recentior interpres, et ipse tamen vetus, reddidit *merui*; et ita ubique. Non defuere tamen viri docti, qui hanc verbi ejus interpretationem, tanquam ineptam, exploserint. Quod forsan illis non excidisset, si scivissent, *mereri* non tantum significare ἀξιοῦσθαι, sed et τυγχάνειν. Plinius Junior: [Ep. i. 8.] 'Sequi enim gloria, non 'appeti, debet: nec si casu 'aliquo non sequatur, idcirco 'quod gloriam non meruit, 'minus pulchrum est.' Passim hoc verbi ita sumitur. VOSSIUS. Pro ἐπέτυχον Patricius Junius forte legendum existi-

alieno colore; plurimum in Domino Jesu Christo Deo nostro immaculate gaudere.

I. DEPRECANS Deum, attigi videre vestras dignas visione facies; ut et amplius petebam accipere. Ligatus enim in Christo Jesu, spero vos salutare, siquidem voluntas sit ut dignificer in finem esse. Principium quidem enim bene dispensatum est: siquidem gratia mea [c] potiar, ad haereditatem meam sine impedimento lucrari. Timeo enim charitatem vestram ne ipsa me laedat. Vobis enim facile est,

[c] mea C. C.

mat, ἐπιτυχὼν vel ἐπιτυχὼς: nisi forte interpungendo sic legatur; Ἐπευξάμενος, τοῦ Θεοῦ ἐπέτυχον, ἰδεῖν, &c. vel sic, Ἐπευξάμενος τοῦ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν καὶ ἰδεῖν. USSER. In loco Pliniano quem Vossius adducit, Cortius negationem omittere mavult, quo facto vis consueta verbi *meruit* retinetur.

4. ἀξιόθεα] Haec vox occurrit supra in Epist. ad Magn. §. 2. et in Inscrip. Epist. ad Trall. Symeon Metaphr. in Codd. Paris. habet ἀξιοθέατα, (uti legisse videtur Int. Vet.) in Cod. Laur. ἀξιόθεα.

ib. ὡς καὶ] In vulgatis codicibus οὖς. Male prorsus. SMITH.

5. ἀσπάσασθαι] D. Pearsonus in ora codicis sui emendavit, ἀσπάζεσθαι. Certissimum autem est, illud legisse utrumque Interpretem. SMITH.

6. θέλημα τοῦ Θεοῦ] τοῦ Θεοῦ omissum volunt Coteler. et Smithus. Legitur autem in Codice Colbertino.

7. εἰς τέλος εἶναι] Pat. Junius vult legendum ἰέναι, absque ulla necessitate. Versio literalis non displicet, *in finem esse, ut dignus habear, jamjam appropinquante fine vitae, martyrium hoc desideratissimum consequi.* Omnia enim isto tendere voluit viditque, et ab ejusmodi auspicatissimis initiis justum istud propositum attingendi spem in animo praeceperat S. Ignatius. Metaphrastes habet εἰς τέλος οὕτως εἶναι, parum eleganter, imo prorsus insubide. SMITH.

ib. ἡ μὲν γὰρ] ἡμῶν γὰρ Hornemannus.

ib. εὐοικονόμητος] Apud Medicos, *digestu facilis;* sicut et δυσοικονόμητος, *digestu difficilis.*

8. ἐάνπερ χάριτος] Symeon Metaphr. ἐάνπερ τῆς χάριτος ἐπιτύχω τὸν κλῆρόν μου κ. τ. λ.

10. ὑμῖν γὰρ εὐχερές] Martyrii desiderio flagrans B. Ignatius verebatur, ne Romani, vel precibus ad Deum et homines, vel pecunia, aut per vim eum a supplicio eximerent. Mos quippe erat Christianorum, tantum quantum poterant niti, ut fratres propter fidem captos et damnatos liberarent: quod discimus ex Const. Apost. iv. §. 9. v. §§. 1, 2. ex Luciani

ὃ θέλετε ποιῆσαι· ἐμοὶ δὲ δύσκολόν ἐστιν τοῦ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν, ἐάνπερ ὑμεῖς φείσησθέ μου.

II

Vehementer illos obtestatur, ne hanc ei gloriam invideant.

Β'. Οὐ γὰρ θέλω ὑμῖν ἀνθρωπαρεσκῆσαι, ἀλλὰ Θεῷ ἀρέσαι, ὥσπερ καὶ ἀρέσκετε. Οὐ γὰρ ἐγώ ποτε ἕξω καιρὸν τοιοῦτον Θεοῦ ἐπιτυχεῖν· οὔτε ὑμεῖς, ἐὰν σιωπήσητε, κρείττονι ἔργῳ ἔχετε ἐπιγραφῆναι. Ἐὰν γὰρ σιωπήσητε ἀπ' ἐμοῦ, ἐγὼ γενήσομαι Θεοῦ· ἐὰν δὲ ἐρασθῆτε τῆς σαρκός μου, πάλιν ἔσομαι τρέχων. Πλέον μοι μὴ παράσχησθε τοῦ σπονδισθῆναι Θεῷ, ὡς ἔτι θυσιαστήριον ἕτοιμόν ἐστιν· ἵνα, ἐν ἀγάπῃ

Peregrino, [§. 12.] et ex Eusebio, H. E. vi. 40. Quamvis autem id a Romanis effici nequiverit, amoris est nihilo minus omnia tuta timere. COTEL. Symeon Metaphr. habet ποιῆσαι ὃ θέλετε.

1. ἐμοὶ δὲ δύσκολόν κ. τ. λ.] Sensus fluit integer: *Difficile erit mihi Deo potiri, si quidem vos mihi parcatis;* h. e. *si vos impedimento sitis praetextu benevolentiae, quae plane carnem sapit, ergo me, quo minus martyrium, ad quod damnatus sum, Romae subeam:* προφάσει φιλίας σαρκίνης, ut explicationis causa addit Interpolator. Eandem cautionem mox repetit S. Ignatius, ἐάν περ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε. Hinc ergo emendanda est vetus versio, delendo particulam negativam, quae abest quoque apud Metaphrastam, et in codice, quo usus est alter Interpres etiam vetus, *tamen potero, si vos peperceritis mihi.* D. Pearsonus illam non male retineri posse censet, si debito suo loco in contextu Graeco restituatur. Illum vide fuse disserentem de hac periocha, Vindicat. Ignat. Part. ii. p. 135. SMITH. Conjecturae Pearsoni objicit Ruchatus lectionem μὴ ἐπιτυχεῖν flagitare δύσκολον ἂν ἦν pro δύσκολόν ἐστι. Clericus et Smithus, ὑμεῖς φείσησθέ μου cum Cod. Colbert. Particulam negativam, quam habent Interpol. et Int. Vet. ante φείσησθε, uncinis recte incluserat Usserius. Aldrichius, minime ad fidem Cod. Colbert. φείσεσθε.

3. ὑμῖν ἀνθρωπαρεσκῆσαι] *Nolo enim vobis tanquam hominibus placere.* Hanc lectionem perinde contra Grammaticae rationem atque auctoris mentem esse censet Smithus, qui e Metaphrasta et utroque Interprete restituit ὑμᾶς, quod in libris Clerici et Russelii legitur. Wocherus vertit *Nicht menschengefällig will ich seyn vor euch.* Serioris Graecitatis vocabula sunt ἀνθρωπαρέσκειν et ἀνθρωπαρεσκεία. Cf. Lobeck. ad Phrynichum, p. 621.

6. ἐπιγραφῆναι.] Ruchatus confert Eusebium H. E. ii. 25. de Nerone, ἐνέδει δὲ ἄρα τοῖς πᾶσι καὶ τοῦτ' ἐπιγραφῆναι αὐτῷ, ὡς ἂν

quod vultis facere: mihi autem difficile est Deo potiri, siquidem vos non parcitis mihi.

II. Non enim volo vos hominibus placere, [d] sed Deo placere, quemadmodum et placetis. Neque enim ego [e] habeo aliquando tempus tale Deo potiendi: neque vos, si taceatis, meliori operi habetis inscribi. Si enim taceatis a me, [f] ego ero Dei: si autem desideretis carnem meam, rursus factus sum vox. Plus autem mihi non tribuetis, quam sacrificari Deo, dum adhuc sacrificatorium paratum est:

[d] *sed Deo: quemadmodum* C. C.

[e] *habebo* C. C.

[f] *ego verbum Dei* C. C.

πρῶτος αὐτοκρατόρων, τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας πολέμιος ἀναδειχθείη.

7. ἀπ' ἐμοῦ] h. e. περὶ ἐμοῦ. Sed altera lectio, vetusta quidem, ut ex nostro Interprete liquet, tolerari potest. Neque enim S. Ignatius elegantias phrasium captare existimandus est. SMITH.

8. πάλιν ἔσομαι τρέχων.] Vet. Int. *vox*. Forte, ut in margine annotavit Usserius, *velox*. Iterum in hoc stadio, cujus metam prope attingo, *mihi erit decurrendum:* vel potius, in hoc cursu et itinere adhuc detinebor, nec Romam adibo. SMITH. Prior interpretatio longe melior est. Toupius infeliciter reponit ἔσομαι ματαίως τρέχων, conferens I Cor. ix. 26. et S. Polyc. ad Philipp. §. 9.

9. Πλέον μοι μὴ παράσχησθε] Locus recte constitutus ex MSto quem in vulgatis codicibus corruptum, πλέον δέ με παρέχεσθε, Usserius et Pearsonus ex veteri versione hoc modo restituerunt: πλέον δέ μοι μὴ παρέχεσθε vel οὐ παρέξεσθε. *Plus autem mihi non tribuetis:* h. e. non de me melius mereri, mihive majus beneficium conferre potestis. SMITH. Metaphrastes in MSS. Par. et Laur. πλεῖον δέ μοι παράσχεσθε. An pro παρέχεσθε? *potius autem mihi praebete, curam date ut immoler.*

ib. σπονδισθῆναι Θεῷ] Imitatur S. Paulum, qui cum Romae morti proximus esset, ἤδη σπένδομαι dixit. A σπένδω σπονδή: idem igitur est σπένδεσθαι et σπονδίζεσθαι, quamvis haec vox minus usitata. PEARSON. Cod. Colbert. exhibet σπονδιασθῆναι. Symeon Metaphr. in Codd. Paris. σπονδισθῆναι, in Cod. Laur. σπονδησθῆναι. Alio sensu, *foedere concilior,* legitur apud Johan. Damasc. Ep. ad Theoph. de Imagg. §. 18. τῷ διαβόλῳ σπονδιζόμενος. Opp. i. 639. D. ed. Le Quien.

10. ἵνα ἐν ἀγάπῃ χορὸς γενόμενοι, ᾄσητε] Carmen sc. quale Ecclesiae Deo canebant, quando martyr aliquis hujus cito labentis vitae certamen pro Christo intrabat: pie orantes, ut Deus daret illi felicem in eo consummationem; inquit hic Faber Stapulensis. USSER. Veteres Christiani carmen ca-

χορὸς γενόμενοι, ᾄσητε τῷ Πατρὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὸν ἐπίσκοπον Συρίας ὁ Θεὸς κατηξίωσεν εὑρεθῆναι, εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος. Καλὸν τὸ δῦναι ἀπὸ κόσμου πρὸς Θεὸν, ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω.

Potius Deum rogent, ut ei ad tantum certamen vires suppeditet.

Γ'. Οὐδέποτε ἐβασκάνατε οὐδένα· ἄλλους ἐδιδάξατε. Ἐγὼ δὲ θέλω, ἵνα κἀκεῖνα βέβαια ᾖ, ἃ μαθητεύοντες ἐντέλλεσθε. Μόνον μοι δύναμιν αἰτεῖσθε ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν, ἵνα μὴ μόνον λέγω,

nebant in laudem martyrum, qui feliciter certamen suum consummassent. Sed non id voluit hic Ignatius. Quamvis enim martyrum memoriae ingenti laudum commemoratione etiam in primitiva Ecclesia celebrarentur ; non tamen sanctitas Ignatii patiebatur, ut tale quid a Romanis postularet. Quam ab omni laude, et praeconio sui, alienus fuerit, pluribus in locis satis ostendit. Illud vero rogat, ut concorditer canant Deo, gratiasque illi agant, quod dignus habitus sit, qui martyrii beneficio adficeretur. VOSSIUS.

2. τὸν ἐπίσκοπον Συρίας] Quum Antiochia esset caput et metropolis Syriae, ipse autem esset Episcopus Antiochiae constitutus, non immerito se *Episcopum Syriae* appellat. Nam licet *Metropolitae* nomen ea tempestate non inveniatur, ille tamen Episcopus, qui in metropoli consistebat, aliquod jus habuit in ecclesias in aliis urbibus metropoli subjectis secundum leges Romanas. Unde postea talis Episcopus Μητροπολίτης, a Latinis *Metropolitanus* dicebatur. PEARSON.

ib. εὑρεθῆναι, εἰς δύσιν] Codex Colbertinus hac in periocha accuratissime consentit cum veteri nostro Interprete, cujus auctoritas hinc maximi aestimanda est. Facessant ergo omnes conjecturae, utut ingeniosae, ut πορευθῆναι εἰς δύσιν, nota distinctiva illic posita, pro εὑρεθῆναι, [quod reponit Patr. Junius] et hariolationes Interpolatoris, qui male legendo καλῶν pro καλόν (a qua voce nova incipit sententia, sive pium S. Martyris epiphonema) et pro libidine sua, quum mentem S. Ignatii minime intellexerit, alia verba addendo, omnia misere corrupit et pervertit. Eadem habet Symeon cum utrisque, nisi quod τοῦτον superflue inferciat ante μεταπεμψάμενος, et in fine sententiae ἀνατείλωμεν pro ἀνατείλω prorsus male habeat. Δύσις enim et ἀνατολή respectu Antiochiae, unde devenerat, et Romae, quo properabat, ob diversam climatum positionem hic opponuntur. De occasu suo in hoc mundo sibi gratulatur S. Ignatius, utpote in altero apud Deum, instar

ut, in charitate chorus effecti, cantetis Patri in Jesu Christo; quoniam Episcopum Syriae dignificavit Deus inveniri, in [g] Occidentem ab Oriente transmittens. Bonum occidere a mundo in Deum, ut in ipso oriar. [g] *Occidente* C. C.

III. Nunquam invidistis in aliquo: alios edocuistis. Ego autem volo, ut et illa firma sint, quae docentes praecepistis. Solum mihi potentiam petatis ab intra et ab extra, ut non solum dicam, sed et

solis aut stellae exoriturus. Hujus loci ampliorem illustrationem vide apud Pearsonum, Vindic. Ignat. part. i. p. 131. SMITH.

3. ἀπὸ ἀνατολῆς] Maestraeus diem obitus sui propinquum designasse Ignatium asserit; quem ab eo vocari *exortum* et *natalem* addit, communi illo more a Christianis recepto, quo dies, quibus Martyres passi fuerant, *Natalitii* appellabantur. Probabilius multo Vedelius Ignatium metaphora *a siderum ortu et occasu* ducta usum fuisse existimat. Quo referendum et illud Chrysostomi, de eodem Ignatio, tom. v. ed. Savil. p. 503. [ii. 598. ed. Ben.] καθάπερ ἥλιός τις ἐξ ἀνατολῆς ἀνίσχων, καὶ πρὸς τὴν δύσιν τρέχων· et Graecorum in Menaeo suo (ad diem 20 Decembris) Ignatium ita alloquentium; τοῖς δρόμοις τῆς πίστεως, ὡς ἥλιος, τὴν γῆν γενναίως διέδραμες ἀπ' ἄκρων οὐρανοῦ, καὶ δύνας ἀδύτως ἀπὸ γῆς εἰς Χριστὸν τὸ φῶς συναστράπτει αὐτῷ τῆς ἀφθαρσίας. USSER.

6. ἐβασκάνατε οὐδένα] Codd. vulgati et Symeon, οὐδενί· quod plane idem est. Utrumque enim casum regit verbum. Int. Vet. ἐν οὐδενί. Hanc gloriam moriendi pro Christo nemini adhuc invidistis: vos, inquam, qui alios exemplo et hortatibus ad martyrium pro nomine Christi subeundum animare soliti fuistis. SMITH. Grammatici veteres distinguunt βασκαίνειν τινί· *invidere*, et βασκαίνειν τινά· *calumniari*. Formam usitatiorem ἐβασκήνατε exhibet Symeon Metaphrastes. Wakius vertit, *Ye have never envied any one*; Wocherus, *Noch nie habet ihr jemand beneidet*. Ruchatus ita παραφράζει: *Vous n'avez jamais été jaloux du bonheur de qui que ce soit, et jamais la jalousie ne vous a porté à mettre obstacle au bonheur de quelqu'un*. Cf. infra §. 7. Βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω.

8. Μόνον μοι δύναμιν] Russelius, Μόνον δύναμιν αἰτεῖσθέ μοι . . . Symeon Metaphrastes exhibet, Μόνον μοι δύναμιν αἰτήσασθε δοθῆναι παρὰ Θεοῦ, ἵνα μὴ μόνον λέγωμαι Χριστιανὸς, ἀλλὰ καὶ εὑρεθῶ, καὶ λέγεσθαι δύνωμαι· καὶ τότε πιστὸς εἶναι ὀφθήσομαι ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι.

ἀλλὰ καὶ θέλω· ἵνα μὴ μόνον λέγωμαι Χριστιανὸς, ἀλλὰ καὶ εὑρεθῶ. Ἐὰν γὰρ καὶ εὑρεθῶ, καὶ λέγεσθαι δύναμαι, καὶ τότε πιστὸς εἶναι, ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι. Οὐδὲν φαινόμενον, αἰώνιον. “Τὰ γὰρ “βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώ“νια.” Ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐν Πατρὶ ὢν, μᾶλλον φαίνεται. Οὐ σιωπῆς μόνον τὸ ἔργον, ἀλλὰ μεγέθους ἐστὶν ὁ Χριστιανισμός.

Ferarum dentibus commoli cupit, ut purus Christi panis inveniatur.

Δ'. Ἐγὼ γράφω ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ ἐντέλλομαι πᾶσιν, ὅτι ἐγὼ ἑκὼν ὑπὲρ Θεοῦ ἀποθνήσκω, ἐάνπερ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε. Παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ εὔνοια ἄκαιρος γένησθέ μοι. Ἄφετέ με θηρίων εἶναι

1. ἵνα μὴ μόνον] ὅπως μὴ μόνον Russel.

2. Ἐὰν γὰρ καὶ εὑρεθῶ] Male inseritur particula καί nec agnoscit Vet. Int. Sensus videtur plane talis: *Si tandem moriendo pro Christo servatore meo, vere Christianus esse inveniar, tunc Christianus appellabor, et ex numero fidelium qui in Christum credunt esse, morte cruenta in testimonium hujus fidei quam profiteor prompte obita, et non antea habebor.* SMITH.

4. αἰώνιον.] Legebat Vet. Int. ἀγαθόν. SMITH.

ib. Τὰ γὰρ βλεπόμενα—αἰώνια.] Hunc versiculum S. Pauli, II Cor. iv. 18., retinet Metaphrastes, non habet Int. Vet. in cujus exemplari fortasse librarius festinante oculo praetermiserat verba quae sequuntur αἰώνιον, propter similitudinem vocum αἰωνίου et αἰώνια.

6. Ὁ γὰρ Θεὸς κ. τ. λ.] Hanc reliquam hujus sectionis partem penitus omisit Symeon, priorem sententiam vero Interpolator. S. Ignatius hoc modo, ni fallor, explicandus est. Passionibus Christianorum, qui pro ipsius nomine mortem, tanta cum animi lubentia et constantia, oppetunt, *Christus Deus noster*, licet jam in coelo apud Deum humana natura existens, hominibus *manifestior fit:* vel si malis, qui *in Patre est*, per ineffabilem divinae essentiae communicationem, *magis* hoc modo *manifestatur;* seque incredulo mundo, invicta martyrum fortitudine, tanquam novis clarioribusque indiciis, ex quo terras reliquerit, dignoscendum praebet. SMITH.

7. Οὐ σιωπῆς—ὁ Χριστιανισμός.] Ita Cod. Colb. cujus, si Clericum audias, sententia est, Christianam religionem non esse quae timido silentio premi debeat, sed quam μεγαληγορία (quod vult Ignatius voce μεγέθους) comitetur necesse est,

velim; non ut solum dicar Christianus, sed et inveniar. Si enim inveniar, et dici possum; et tunc fidelis esse, quando[h] utique mundo non appareo. Nihil apparentia bonum est. Deus enim noster Jesus Christus in Patre existens magis apparet. Non suasionis opus sed magnitudinis est Christianus; quando[i] utique oditur a mundo.

[h] *quum* C. C.

[i] *quum* C.C.

IV. Scribo Ecclesiis, et praecipio[k] omnibus, [l]quoniam volens pro Deo morior; siquidem vos non prohibeatis. Deprecor vos, non concordia intempestiva fiatis mihi. Dimittite me bestiarum esse cibum, per

[k] *praecipue* C. C.

[l] *quum* C.C.

qualem in antecedentibus et sequentibus verbis animadvertere est. MSti lectionem, cum Vossio, ita refingunt Smithus et Ruchatus ex Int. Vet. Οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον ἀλλὰ μεγέθους ἐστὶν ὁ Χριστιανός, μάλιστα ὅταν μισῆται ὑπὸ κόσμου. Symeon Metaphr. habet, Οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον ἀλλὰ μεγέθους ἐστὶν ὁ Χριστιανός· ὅταν μισῆται ὑπὸ κόσμου φιλεῖται παρὰ Θεοῦ. Nimis audacter nec tamen feliciter emendat Toupius, qui, ad marginem exemplaris sui, 'Lego 'οὐχ ἕδρας ἔργον,' οὐδ' ἀμβολᾶς, 'ut respexerit Bacchylid. et 'Int. Vet. forsitan *sessionis*.' Quam quidem locutionem laudatam habes a Dionysio Halic. in libro Περὶ Συνθέσεως Ὀνομάτων: p. 234. ed. Upton. necnon ab Athenaeo, xiv. 30. V. 289. Schweigh. Mire Wakius, *A Christian is not a work of opinion, but of greatness of mind, (especially when he is hated by the world.)* Wocherus praestat, *Nicht blos in Stilleseyn bestehet das Christenthum, sondern in der (geistigen) Grösse.*

9. ταῖς ἐκκλησίαις] Russelius exhibet πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις. A Codicibus autem abest πάσαις.

12. εὔνοια] Ita cum Cod. Colbert. Metaphrastes. Vet. Int. in Codice suo videtur reperisse ὁμόνοια. Mox pro γένησθε Smithus reponit γένηται.

ib. Ἄφετέ με κ. τ. λ.] Adeone hospites fuisse in Ecclesiastica Antiquitate viros, qui in litteris consenuerant, ut Ignatio studium effundendi pro Christo sanguinis sui, tamquam rem miram exprobrarent? Eja, vos appello quotquot vel a limine salutastis sacram disciplinam; quid aliud personant Theologicae Vetustatis monumenta, Acta et Vitae Martyrum et Sanctorum, Historiae Ecclesiasticae, Cyprianicae Epistolae, Opera Patrum, quam votum flagitationemque Martyrii, ardorem atque impatientiam moriendi patiendique ad verae Religionis testimonium? Hinc Martyrum, Confessorum, Sanctorum, alii alia fecisse memorantur: precibus suis caeterorumque Christianorum a Deo sibi suisque postulasse Martyrii donum; sese Magistratibus

βορὰν, δι' ὧν ἔνεστιν Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Σῖτός εἰμι Θεοῦ· καὶ δι' ὀδόντων θηρίων ἀλήθωμαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος εὑρεθῶ τοῦ Χριστοῦ. Μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία, ἵνα μοι τάφος γένωνται, καὶ μηθὲν καταλίπωσι τοῦ σώματός μου, ἵνα μὴ κοιμηθεὶς βαρύς τινι γένωμαι. Τότε ἔσομαι μαθητὴς ἀληθῶς τοῦ Χριστοῦ,

jussu Dei obtulisse, mortem ab iis gratiae loco petiisse, ad fugam non potuisse adigi ; e carcere, in quem conclusi fuerant, noluisse exire, cum liceret, cumque rogarentur ; judicibus et carnificibus, quod per illos vita excederent, gratias egisse ; doluisse cum liberati essent, aut dilati ; multaque id genus designasse, quae infinitum sit sermone prosequi. Duo ad exemplum erunt fortia facta Cypriani et Basilii, quantae pietatis, quantae doctrinae Episcoporum ! Ille jussit spiculatori aureos dari viginti aut viginti quinque. Hic, testibus Socrate [H. E. iv. 26.] ac Theodoreto, [H. E. iv. 19.] dixit Modesto, Praefecto, qui mortem minabatur, *Utinam te non mutares, minasque exsequereris.* Ex innumeris vero Ecclesiae Magistrorum locis pauca producam. 'Voti tunc,' ait Hieronymus in Vita Pauli Eremitae, [§. 2. Opp. ii. p. 3. ed. Vallars.] 'Christianis erat, pro 'Christi nomine gladio percuti. 'Verum hostis callidus tarda 'ad mortem supplicia conquirens, animas cupiebat jugulare, non corpora. Et ut ipse, 'qui ab ipso passus est, Cyprianus ait, [Ep. 56. ed. Fell.] '"Volentibus mori non permittebatur occidi."' In Severo, Lib. ii. Sacrae Historiae, de persecutione Diocletianea sic habetur : 'Quippe certatim gloriosa in certamina ruebatur ; 'multoque avidius tum martyria gloriosis mortibus quaerebantur, quam nunc Episcopatus pravis ambitionibus appetuntur.' [p. 140. ed. Drus.] Quae gravis adversus multorum mores querela non latebat doctos Hierarchiae Ecclesiasticae inimicos. De Petro et Paulo quae objiciuntur loca Act. xii. 5. et xxi. 13. ad rem nullatenus faciunt, nec adversariorum caussam sublevant. Magis nostram adjuvat Paulus, Phil. i. 21. &c. prout a Veteribus explicatur. Quod ad S. Ignatium spectat, satis mentem illius declarat effatum, ἐγὼ τῶν θηρίων ἐκείνων ὀναίμην, apud Chrysostomum in ejus Encomio. COTEL.

1. βορὰν] Cod. Colbert. βορρὰν, uti et Codd. Paris. Metaphrastae. Forma usitatior legitur in Cod. Laur.

ib. Σῖτός εἰμι κ. τ. λ.] Praeclarae sententiae ab Ignatio scriptae nunc, et in agone postea ore editae, varias lectiones, absque sensus diversitate, colliges ex Interpolatore, Interpretibus, Actis Ignatii, ac Menaeo Graecorum, necnon ex Irenaeo, v. 28. Eusebio, H. E.

quas est Deo potiri. Frumentum sum Dei: et per dentes bestiarum molar, ut mundus panis inveniar Christi. Magis blandite bestiis, ut mihi sepulchrum fiant, et nihil derelinquant eorum quae corporis mei; ut non dormiens gravis alicui[m] inveniar. Tunc ero discipulus verus Jesu Christi, quando[n] neque corpus

[m] *alicui gravis* C. C.
[n] *quum* C. C.

iii. 36. Rufino ibidem. Hieronymus; 'Cumque jam damnatus esset ad bestias, ardore 'patiendi, cum rugientes audiret leones, ait; Frumentum 'Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus 'inveniar.' [De Vir. Illust. §. 16. Opp. ii. p. 843. ed. Vallars.] COTEL.

2. ἀλήθωμαι] Ita dedi cum Pearson. et Cotel. uti legit Int. Vet. ἀλέθομαι Cod. Colb. Infra scribitur ἀλησμοί §. 5. ἀλήθομαι hic habent Metaphrastae Codd. Paris. et Laur. infra ἀλεσμοί.

3. Μᾶλλον κολακεύσατε κ. τ. λ.] 'Id paene tantumdem est, ac si 'eos roget, ut sui sint carni-'fices:' exclamat Dallaeus. Quantos igitur excitasset tumultus, si ab Ignatio simile quid factum dictumve fuisset Dionysii Alexandrini facto, et dicto magni Basilii, quae narrantur ab Eusebio ac Rufino? Scilicet, Dionysius, cum e manibus abducentium eriperetur per Christianos, vociferatus rogavit obtestatusque est hos, coepto desisterent; aut, si quid praeclari efficere vellent, satellites praevenirent, eique caput abscinderent. Basilii vero vox fuit; *Utinam aliquid mihi esset digni muneris, quod offerrem huic, qui maturius Basilium de nodo follis hujus absolveret.* COTEL. Non tali auxilio eget Ignatius. Hisce et talibus dictis, quae Martyrii studium aequo forsitan vehementius produnt, B. Pater, non sine tumore quodam Asiatico, testatur se ad omnes cruciatus perferendos alacrem et promptum, pro Christo lubentissime esse moriturum.

4. μηθὲν καταλίπωσι τοῦ σώματός μου] Proculdubio excidebat τὸ τῶν ante τοῦ, uti legebat Vet. Int. et habent vulgati codices, quod elegantius videtur: Symeon vero omisit. Ex ratione addita satis liquet, S. Ignatium, quantum in ipso erat, nimiam superstitum in colligendis martyrum reliquiis diligentiam amoliri sategisse. SMITH. Cod. Colbert. μηθὲν hic et infra §. 5. non μηδὲν uti in libr. imp.

5. κοιμηθεὶς] *mortuus*. Conf. B. Paul. I Cor. xv. 18. [vii. 39.] TOUP. Vide Clem. Rom. Ep. i. §. 44.

ib. τινι γένωμαι.] V. I. *inveniar*, quasi τὸ εὑρεθῶ, quod praecedit, hic iterum in textu repeteretur. Sed manus ipsius et oculus errasse videntur. SMITH. Interpolator exhibet εὑρεθήσομαι. Metaphrastes μὴ βαρὺς γένωμαι.

6. ἔσομαι μαθητής] Lactantius de Mortibus Persecutorum, §. 16. 'Hoc est esse discipulum

ὅτε οὐδὲ τὸ σῶμά μου ὁ κόσμος ὄψεται. Λιτανεύσατε τὸν Χριστὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα διὰ τῶν ὀργάνων τούτων θυσία εὑρεθῶ. Οὐχ ὡς Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομαι ὑμῖν· ἐκεῖνοι ἀπόστολοι, ἐγὼ κατάκριτος· ἐκεῖνοι ἐλεύθεροι, ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος. Ἀλλ' ἐὰν πάθω, ἀπελεύθερος Ἰησοῦ, καὶ ἀναστήσομαι ἐν αὐτῷ ἐλεύθερος. Νῦν μανθάνω δεδεμένος μηδὲν ἐπιθυμεῖν κοσμικὸν ἢ μάταιον.

Idem Martyrii desiderium am-

Ε'. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, δεδεμένος δέκα

'Dei, hoc est militem Christi.' PEARSON. Pro *ἀληθῶς* Metaphrastes, *ἀληθής*, et mox *τὸ σῶμά μου ἔτι ὁ κόσμος ὄψεται.* Int. Vet. legebat *ἀληθής* quam lectionem unice veram existimat Smithus.

2. *διὰ τῶν ὀργάνων*] *Membra Ignatii a feris lacerata* intelligit Hornemannus; Ruchatus, *dentes ferarum:* melius sane.

3. *τούτων θυσία*] Interseri debet τὸ Θεοῦ, ex fide Vet. Int. Vulgati codices habent Θεῷ. Abest vero apud Symeonem, qui superflue addit *καθαρά.* SMITH.

ib. *ὡς Πέτρος καὶ Παῦλος*] Horum meminit, quippe qui ex sanctis Apostolis soli Christianis Romanis interfuerant.

5. *ἐλεύθεροι*] *Au dessus de l'infirmité humaine, par l'abondante mesure de grace, qu'ils avoient reçue.* RUCHAT.

ib. Ἀλλ' *ἐὰν πάθω*] Metaphrastes, Ἀλλ' *ἐὰν θελήσητε.*

6. *ἀπελεύθερος* Ἰησοῦ] Vulgati codices hic optime consentiunt cum Vet. Int. *ἀπελεύθερος γενήσομαι* Ἰησοῦ Χριστοῦ. SMITH. Metaphrastes in Codd. Laur. et Paris. 1490. *ἀπελεύθερος* Ἰησοῦ Χριστοῦ. in Paris. 1531. *ἀπελεύθερος* Ἰησοῦ Χριστοῦ *γενήσομαι.* Cf. I Cor. vii. 22. *ἀπελεύθερος* Κυρίου.

8. *κοσμικὸν ἢ μάταιον.*] Desunt haec verba apud Vet. Int. nostrum; et fortasse obliterari debent, licet in caeteris quoque reperiantur. SMITH.

9. Ἀπὸ Συρίας *μέχρι* Ῥώμης] Citatur integra haec sectio ab Eusebio, H. E. iii. 36. et Hieronymo in Script. Eccl. Catalogo: ex cujus translatione Latina novam Graecam concinnavit interpres ipsius Sophronius. Producuntur ista a Gilda quoque, in Epistola qua castigat Clerum Britanniae, sed ex Rufiniana Eusebii versione. USSER. Hunc locum imitatus est Pseudo-Ignatius in initio Epistolae ad Tarsenses. Ἀπὸ Συρίας *μέχρι* Ῥώμης *θηριομαχῶ· οὐχ ὑπὸ ἀλόγων θηρίων βιβρωσκόμενος· ταῦτα γὰρ ὡς ἴστε,* Θεοῦ *θελήσαντος, ἐφείσαντο τοῦ* Δανιήλ· *ὑπὸ δὲ ἀνθρωπομόρφων· κ. τ. λ.*

ib. *θηριομαχῶ*] Conf. I Cor.

meum mundus videbit. Orate Christum pro me, ut per organa ista Dei sacrificium inveniar. Non ut Petrus et Paulus praecipio vobis. Illi Apostoli, ego condemnatus; illi liberi, ego usque nunc servus. Sed si patiar, manumissus fiam Jesu Christi; ut* resurgam liber. Et nunc disco, vinctus, nihil concupiscere. * f. et.

V. A Syria° usque Romam cum bestiis pugno, per terram et per mare, nocte et die; vinctus decem ° Siria C.C.

xv. 32. Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ κ. τ. λ. quem locum de certatione cum hominibus belluinis animis et moribus feris explicant.

ib. διὰ γῆς καὶ θαλάσσης] Male haec suggillant quidam, quae recte explicari possunt, praesertim e Philone, p. 1028. B, C. [ed. Turneb. et Hoeschel. De Leg. ad Caium; ii. p. 583. ed. Mangey.] *terra marique: terra* sc. ab Antiochia ad Seleuciam, et jam nunc Smyrnae; *mari*, a Seleucia ad Smyrnam. Vide Baronium A. 109. §. 7. PEARSON.

10. δεδεμένος] Custodia et miles una catena ligabantur, ut observavit eruditissimus Lipsius ad Tacitum. [Cf. Act. xii. 6.] Recte admodum observatum est Holstenio ad Passionem S. S. Perpetuae et Felicitatis, prae oculis Ignatii fuisse morem bestiarios alligandi ad feras. Sed adversus Epistolam nostram insurgit infinitae vir lectionis Bochartus, in Hierozoico: [P. I. iii. 8.] ubi colligit, eam saeculo Constantini fuisse scriptam, ex eo quod vox *leopardi* (inquit) usurpari tunc coeperit; nec reperiatur in Romanis Scriptoribus ante Spartianum, Lampridium, Capitolinum, Vopiscum, Symmachum, &c. Quis vero docuit Bochartum, omnia vocabula eo demum aevo nata esse, quo in libris posita cernuntur? Bene tamen habet, quod, multo ante Constantinum, sub Severo, Scriptor Passionis SS. Perpetuae et Felicitatis non uno in loco *leopardorum* meminerit. Imo et adhuc antiquius esse id appellationis indicatur per haec verba Capitolini de Geta [Ael. Spartiani, p. 260. ed. Boxhorn.]; 'Familiare illi fuit has quaestiones Grammaticis proponere, ut dicerent singula animalia quo modo vocem emitterent: velut, agni balant, porcelli grunniunt, palumbes minurriunt, ursi saeviunt, leones rugiunt, *leopardi* rictant, elephanti barriunt, ranae coaxant, equi hinniunt, asini rudunt, tauri mugiunt; easque de Veteribus approbare.' Atque etiam verisimile fit, Verrium Flaccum, saeculi Augusto Principe felicis scriptorem, *leopardos* nominasse. Legimus enim apud Festum; '*Bigenera* dicuntur animalia ex diverso genere nata, ut leopardus ex leone et panthera.' De leopardis

plius et valde emphaticis verbis declarat.

λεοπάρδοις, ὅ ἐστι στρατιωτῶν τάγμα, οἳ καὶ εὐεργετούμενοι χείρους γίνονται. Ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν μᾶλλον μαθητεύομαι· ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαίωμαι. Ὀναίμην τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων, καὶ εὔχομαι ἕτοιμά μοι εὑρεθῆναι· ἃ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν, οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἥψαντο. Κἂν αὐτὰ δὲ ἄκοντα μὴ θελήσῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. Συγγνώμην μοι

additur a Bocharto, id vocabulum apud Graecum alium auctorem non exstare, esse mere Latinum, pro quo Graece dicebatur λεοπάρδαλις, quamquam hoc non legerit. Ego, qui dictionum indices nunquam composui, notabam haec in Vita S. Antonii, tom. ii. Opp. B. Athanasii p. 458. *καὶ ἦν ὁ τόπος εὐθὺς πεπληρωμένος φαντασίας· λεόντων, ἄρκτων, λεοπαρδάλων, ταύρων, καὶ ὀφέων.* [§. ix. tom. i. P. 2. p. 803. ed. Ben.] COTEL. Hos eosdem locos congessit Pearsonus, pp. 91–94. P. ii. Vindiciarum Ignatianarum quae 1672. prodierunt, eodem scilicet anno quo Cotelerius priorem suam editionem evulgavit. Verba Spartiani, quae Capitolino tribuit Cotelerius, a Pearsono recte allegantur.

1. στρατιωτῶν τάγμα] Vet. Int. non recte τάγμα *ordinem* transtulit. Τάγμα, *numerus militaris*. Vid. Vales. p. 249. [not. in Euseb. de Vit. Const. iv. 52.] Alicubi idem significat in Eusebio quod apud nostrum, *Manipulus*. Vid. Libanium in necem Juliani p. 266. D. [Opp. ii. ed. Morell.] ubi eleganter agit de ferocia et truculentia custodum et militum. PEARSON. Smith. et Cotel. ex Eusebio et vulg. Codd. reponunt στρατιωτικόν. Utrumvis legas, glossam sapit tota haec clausula.

ib. εὐεργετούμενοι] Intelligenda sunt, si Wocherum audias, beneficia militibus collata a Christianis, qui eos mansuetiores erga Ignatium per munera reddere sperarent.

2. τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν] Vet. Int. legisse videtur ἀδικαιώμασιν; vel saltem in animo habuit barbaram hanc vocem, quam ita interpretatus est. SMITH.

3. ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαίωμαι.] Idem quod διὰ τοῦτο, sive ἐν τούτῳ. Verba haec, ut observat D. Usserius, Paulinis respondent, I Cor. iv. 4. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι. Habentur apud Eusebium, et in caeteris codicibus, desunt vero apud Metaphrastam, ut inde, uti ex innumeris aliis, de hujus exscriptoris oscitantia et hariolationibus certum faciamus judicium. SMITH. Cf. supra, p. 342. l. 3.

4. Ὀναίμην] Chrysostomus in Ignatii nostri Encomio [§. 5. Op. ii. 599. ed. Ben.] Ἀκούσας ὅτι οὗτος αὐτὸν τῆς τιμωρίας ὁ τρό-

leopardis, quod est militaris ordo: qui et beneficiati deteriores fiunt. In injustificationibus autem ipsorum magis erudior: *sed non propter hoc justifica-* 1 Cor. iv. 4.
tus sum. Sortiar bestiis mihi esse paratis; et oro promptas mihi inveniri: quibus et blandiar cito me devorare; non quemadmodum quosdam timentes non tetigerunt. Sed et, si ipsae volentem non velint, ego vim faciam. Veniam mihi habete: quid mihi

πος μένει, Ἐγὼ τῶν θηρίων ἐκείνων ὀναίμην, ἔλεγεν. Hieronymus in vita ejusdem, 'Utinam fruar 'bestiis.' USSER. Aliter Pearsonus, potiar feris *potius quam* his leopardis.

5. ἕτοιμα] Apud Eusebium [H. E. iii. 36.] legitur etiam σύντομα. Sed Vossius legit σύντονα· neque aliter legisse videtur Rufinus, qui ita transtulit, *quas et ego opto acriores parari:* unde Vossii lectionem probat Valesius. PEARSON. Metaphrastes habet ἕτοιμα. Apud Eusebium Strothius retinuit σύντομα.

ib. ἃ καὶ κολακεύσω] Blanditiae istae et provocatio bestiarum homines nostros mirum in modum irritarunt; immemores tot exemplorum. Paucà de multis subjiciam ex probatis auctoribus. Germanicus ultro et alacriter in se attraxit et vi adegit bestiam. *Epist. Smyrnensium.* [§. 3. vid. infra.] S. Cyprianus moram carnificis urgere tentabat. *Pontius Diaconus.* Quod convenit cum illis B. Polycarpi, κάλει θηρία· τί βραδύνεις; Trecenti viri, fide armati, se ictu rapidissimo jecerunt in ignem. *Actus Passionis S. Cypriani.* Agapius ursae, quae adversus ipsum dimissa fuerat, concito cursu obviam occurrit, seque ipsum bestiae devorandum obtulit. *Euseb. de Martyribus Palaestinae.* Porphyrius flammam, qua circumseptus erat, longius distantem, hinc et inde ore abripuit. Nec disconvenit inter exempla Martyrum et Patrum doctrinam. Vide praesertim Hilarium in Psalm. lxv. 10. [Opp. 180. F. ed. Ben.] Gregor. Nazianzenum Orat. xxii. et Severum Epist. ad Aurelium. COTEL. Ruchatus confert Ep. ad Polycarpum §. 2. et Const. Apost. i. 2. ... τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ μόνον βουλόμενος ἀρέσκειν, καὶ ταύτην κολακεύειν ἐντίμως.

6. συντόμως] Hesychius, διὰ βραχέων. Sed alibi, Συνειλημμένα· ἅμα, ὁμοῦ, συντόμως. Optat, ut bestiae non singulatim, sed simul communi laceratione comminuant. PEARSON.

7. ἤψαντο.] ἥψατο. Euseb. edd. Steph. Stroth. et Heinichen.

ib. ἄκοντα μὴ] Ita quoque Eusebius et Metaphrastes, respectu habito ad τὸ θηρίων, quod praecedit, hoc nimirum sensu: '*si vero ferae quasi in-* '*vitae,* et a naturali rabie co- 'hibitae, *noluerint.*' Vetus vero Interpres et Interpolator ἑκόντα

ἔχετε, τί μοι συμφέρει ἐγὼ γινώσκω· νῦν ἄρχομαι μαθητὴς εἶναι. Μηθέν με ζηλώσῃ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω. Πῦρ καὶ σταυρὸς, θηρίων τε συστάσεις, ἀνατομαὶ, διαιρέσεις, σκορπισμοὶ ὀστέων, συγκοπὴ μελῶν, ἀλησμοὶ ὅλου τοῦ σώματος, κακαὶ κολάσεις τοῦ διαβόλου ἐπ' ἐμὲ ἐρχέσθωσαν· μόνον ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.

legebant, illud ad B. Martyrem referentes, hoc sensu: '*si* '*vero* me hoc unice *volentem*, 'et ardenti desiderio id fieri 'cupientem, aggredi *noluerint*.' SMITH. In Cod. Laur. Metaphrastes habet παραβιάσομαι.

1. νῦν ἄρχομαι] Cf. Ep. ad Eph. §. 3. Pearsonus conferri jubet Irenaeum, II. xlvii. i. e. ni fallor, hunc locum, ἵνα ἀεὶ μὲν ὁ Θεὸς διδάσκῃ, ἄνθρωπος δὲ διὰ παντὸς μανθάνῃ παρὰ Θεοῦ. II. xxviii. 3. ed. Ben.

2. Μηθέν με ζηλώσῃ] Legebat Vet. Int. una cum Eusebio ζηλῶσαι, uti codd. vulg. habent, modo infinitivo: non male quidem, praesertim si subaudiatur particula conjunctiva ὥστε, quae est conjectura D. Pearsoni, hoc sensu: '*adeo ut*, despectis *re*-'*bus visibilibus et invisibilibus*, '*ne* quicquam horum *aemulari* 'et desiderare aut velim aut 'possim, &c.' S. Hieronymus videtur legisse ζηλώσαις, Rufinus autem ζηλώσαι modo optativo, aut ζηλώσῃ cum codice Colbertino: ac si voluisset, 'nemo 'aut hominum, aut Angelo-'rum, sive bonorum, sive ma-'lorum, hunc *mihi* honorem '*invideat*.' Qui sensus hic optime quadrare videtur, et maxime eligendus est. SMITH.

Sic Valesius quoque et Toupius. *Nemo mihi invideat hanc gloriam discipuli Christi, nemo me ab ejus complexu divellat.* Hesych. ζηλοῖ· φθονεῖ, ἐρίζει. Haec verba μηθὲν—ἀοράτων desiderantur in Metaphrasta sec. Codd. Par. et Laur.

3. Πῦρ καὶ σταυρὸς κ. τ. λ.] Exprimit tormenta Christianis adhiberi solita, et ad quodcunque eorum se paratum esse ostendit. De Diocletiano Lactantius, 'Sedebat ipse, atque 'innocentes igne terrebat.' [de Mort. Pers. §. 14.] Idem, 'Omnis sexus et aetatis homi-'nes ad exustionem rapti.' [Ib. §. 15.] Chrysostom. in descriptione gravissimae persecutionis, tom. v. Orat. 42. p. 275, 33. [ed. Savil. οὐδεὶς παρελιμπάνετο κολάσεως τρόπος· πῦρ, καὶ σίδηρος, καὶ θηρίων ὀδόντες, καὶ κρημνοὶ, καὶ καταποντισμοὶ, καὶ βάραθρον, καὶ ξύλον, καὶ σταυρὸς, καὶ κάμινος, καὶ πάντα, ὅσα ὤφθη πώποτε, βασανιστήρια εἰς μέσον ἐφέροντο.] PEARSON.

4. συστάσεις] Wakius, cum Int. Vet. *the companies of wild beasts*. Valesius, *impetus*: quem sequuntur Wocherus, *der wilden Thiere wüthende Anfälle*; et Ruchatus, *les attaques de bêtes féroces*. Interpretationi

confert, ego cognosco. Nunc incipio discipulus esse; nihil me zelare visibilium et invisibilium, ut Jesu Christo fruar. Ignis et [p] crux, bestiarumque congregationes, dispersiones ossium, concisio membrorum, molitiones totius corporis, malae punitiones Diaboli in me veniant; solum ut Jesu Christo fruar.

[p] *et* deest C. C.

Wakii favet hujus vocis usus in Ep. ad Trall. §. 5. τὰς συστάσεις τὰς ἀρχοντικάς. Σύστασις exponitur apud Plutarch. Vit. Poplic. §. 21. Opp. i. p. 423. ed. Reisk. *Apparatus bellicus, qui fit communi sensu.* Apud Herodian. IV. xv. 9. VI. iii. 14. ἐκ συστάσεως ἡ μάχη, *proelium collato pede pugnatum.* Σύστασιν ἔχειν interpretantur *subsistere,* apud Hippolyt. c. Noetum §. 15. Routh. Script. Ecclesiast. Opusc. ii. 69. τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας σύστασιν, *quidquid ex ignoratione coagmentatum fuerit, ignorantiae statum,* ap. Irenaeum, I. xviii. 4. Affertur σύστασις etiam pro *Numerus militum* 32.

ib. ἀνατομαὶ, διαιρέσεις] Dele haec, quae ab Interpolatore adjecta sunt. VOSSIUS. Habentur apud Symeonem, quae in suo codice non legebat Vet. Int. neque Eusebius. Omittuntur quoque ab Hieronymo et Rufino; et plane superflua videntur. SMITH.

5. σκορπισμοὶ ὀστέων] *Dissipationes.* Ps. xxi. 15. Διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου· quod interpretatur Origenes per διασκεδασθῆναι. in Joan. p. 185. [ed. Huet. iv. 198. B. ed. Ben.] Lucian. 150. 1. τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀποσεισάμενος. Artemidor. ii. 31. [p. 119. ed. Rigalt.] ἐπιδόσεις δὲ δημοσίους ἐπιδιδόναι παρ' ἑαυτοῦ, τοῖς μὲν νοσοῦσι θάνατον προαγορεύει, καὶ τῆς οὐσίας σκορπισμὸν καὶ διάλυσιν. Lactantius de Mort. Persecut. §. 21. 'Quorum artus quum dissiparentur.' PEARSON.

ib. συγκοπή] Ita quoque legebant S. Hieronymus, Symeon, et uterque Interpres, numero singulari. Eusebius vero et Graeci codices vulgati habent συγκοπαί, quos exprimit Rufinus. SMITH.

ib. ἀλησμοὶ] Ita Cod. Colb. ubi mox ὠστέων, μελλῶν. Metaphrastes in Codd. Par. et Laur. ἀλεσμοί. Eusebii Codd. exhibent ἀλεσμοὶ et ἀλησμοί. Illam et usitatiorem formam dat Valesius. *Contusiones,* Ruinartus.

6. κακαὶ κολάσεις] Hieronymus [*tota*] *tormenta,* unde apud Sophronium βάσανοι, Rufinus *supplicia.* [Eusebius simpliciter κολάσεις quem sequitur Metaphrastes.] Puta has κολάσεις vetustissimis Christianis frequenti sermone usurpatas esse, qualium exempla non pauca memorantur. Hinc Celsus apud Orig. p. 303. [ed. Spencer. vi. §. 42. Opp. i. p. 663. C. ed. Ben.] Ὁ τοῦ Θεοῦ παῖς ἄρα ἡττᾶται ὑπὸ διαβόλου· καὶ κολαζόμενος ὑπ' αὐτοῦ, διδάσκει καὶ ἡμᾶς τῶν

Morte vitam veram adsequi desiderat.

ϛʹ. Οὐδέν μοι ὠφελήσει τὰ τερπνὰ τοῦ κόσμου, οὐδὲ αἱ βασιλεῖαι τοῦ αἰῶνος τούτου· μᾶλλόν μοι ἀποθανεῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, ἢ βασιλεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς. "Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, "ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ "ζημιωθῇ;" Ἐκεῖνον ζητῶ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα· ἐκεῖνον θέλω, τὸν δι' ἡμᾶς ἀναστάντα· ὁ δὲ τοκετός μοι ἐπίκειται. Σύγγνωτέ μοι, ἀδελφοί· μὴ ἐμποδίσητέ μοι ζῆσαι, μὴ θελήσητέ μοι ἀποθανεῖν, τὸν τοῦ Θεοῦ θέλοντα εἶναι· κόσμῳ μὴ χαρήσησθε. Ἄφετέ με καθαρὸν φῶς λαβεῖν· ἐκεῖ παραγενόμενος, ἄνθρωπος Θεοῦ ἔσομαι. Ἐπιτρέψατέ μοι μιμητὴν εἶναι τοῦ πάθους τοῦ Θεοῦ μου. Εἴ τις αὐτὸν ἐν

ὑπὸ τούτου κολάσεων καταφρονεῖν. Unde mihi videtur, Christianos ea aetate *punitiones diaboli* memorasse, tanquam a Christo praedictas. Orig. in Joan. 146. D. [ed. Huet. iv. p. 157. D. ed. Ben.] διὰ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν. Justinus 360. [ed. Morell. Dial. c. Tryph.] Κολάσεις μέχρι θανάτου ὑπὸ τῶν δαιμονίων καὶ τῆς στρατιᾶς τοῦ διαβόλου. Vid. Suid. ἡμέρα πονηρά. PEARSON. Sensum hujus loci mirum in modum pervertit Grotius, Annot. in Ep. ad Rom. ix. 3.

1. Οὐδέν μοι ὠφελήσει] Ita Cod. Colb. Metaphrastes με. Sed ὠφελεῖν cum dativo construitur etiam ab optimis Scriptoribus. e. g. Aeschyl. Pers. 828. Wellauer. Soph. Antig. 560. Aristoph. Av. 420. Dindorf.; ab Aristotele, et serioris aevi auctoribus saepissime.

ib. τὰ τερπνὰ] Ita Metaphrastes quoque habet. Interpolator autem cum Vet. Int. πέρατα, quam lectionem tuetur Smithus, sequitur Wakius.

2. μᾶλλον] Ita Cod. Colb. *rem majoris momenti* interpretatur Clericus. Sed καλόν legendum est, cum Vet. Int. Interpol. et Metaphrasta.

3. εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν] Rectius Vet. Int. et Interpolator, διὰ Ἰησοῦν Χριστόν. Symeon habet ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. SMITH.

4. Τί γὰρ ὠφελεῖται] Vet. Int. omittit hunc S. Matthaei versiculum [xvi. 26.]; nec dubito quin ab antiquissimis codicibus abfuerit. SMITH. Metaphrastes habet e S. Marco, viii. 36. desumptum, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

7. ἐκεῖνον θέλω—μοι ἐπίκειται.] Desiderantur haec apud Symeon. Metaphrastam.

ib. ὁ δὲ τοκετός] Alludit ad illud S. Pauli ad Philipp. i. 21. καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. Int. Vet. refert articulum ὁ ad Christum,

VI. Nihil mihi proderunt[q] termini mundi, neque regna seculi hujus. Bonum mihi mori propter Jesum Christum, quam regnare super terminos terrae. Illum quaero, qui pro nobis mortuus est; illum volo, qui propter nos resurrexit. Ille lucrum mihi adjacet. Ignoscite mihi, fratres: non impediatis me vivere, non velitis me mori, Dei volentem esse; per mundum non separetis me, neque per materiam seducatis. Dimittite me purum lumen accipere: illuc adveniens homo * ero. Sinite me imitatorem esse passionis Dei mei. Si quis ipsum in seipso

[q] *proderint* C. C.

* Deest *Dei*.

parum, ut mihi quidem videtur, considerate. Hanc sententiam omiserunt Interpolator et Symeon. SMITH. Mire Toupius, ad oram versionis in exemplari suo, '*partus*, *γένεσις*.' Saepissime *τοκετός* pro *lucro* sumitur. Wocherus ad mentem Toupii, *Mir aber steht die Geburt bevor.*

9. *ζῆσαι*] Ruchatus confert Ciceron. Somn. Scip. §. 3. 'Ii 'vivunt qui ex corporum vinculis, tanquam e carcere evolaverunt; vestra vero *quae dicitur vita, mors est*.'

ib. *μοι ἀποθανεῖν*] Lege *με*, ut habent vulgati codices, Symeon, et Vet. Int. S. Martyr in hisce circumstantiis constitutus vitam productiorem quasi pro morte habuit. Hunc sensum paene attigit Interpolator, addendo, *θανατὸς γάρ ἐστιν ἡ ἄνευ Χριστοῦ ζωή*. SMITH.

10. *κόσμῳ μὴ χαρήσησθε.*] Rectius legebat Vet. Int. *διὰ κόσμου οὔ με χωρίζησθε*, *per mundum non separetis me*: '*Ne me sejungatis* 'a communione Dei, ulteriorem moram in *hoc mundo* intercessionibus vestris procurando:.' vel, si altera interpunctio sit admittenda, *Dei volentem esse, per mundum non separetis me*. Sed prior distinctio forte melior est. Quod vero additum est in Veteri versione nostra, *neque per materiam seducatis*, in nullo Graeco codice hactenus memorato, reperitur. SMITH. *χωρίζησθε* exhibet Hefelius. Wakius Int. Vet. sequitur. Chevallier. *Rejoice not in the world.* Wocher. *Habet nicht Lust an der Welt.* Ruchatus legit *χαρίσησθε*, *ne m'accordez point au monde*. Clericus conjicit *συγχαρήσησθε*.

11. *ἐκεῖ παραγενόμενος*] Metaphrastes, *ἐκεῖ γὰρ παραγενόμενος*.

13. *τοῦ Θεοῦ μου.*] Anastasius Sinaïta in Ὁδηγῷ, cap. xii. Ἐάσατε μιμητὴν εἶναι πάθους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μου. [Imo; Ἐάσατε μιμητὴν γένεσθαι τοῦ πάθους τοῦ Θεοῦ μου. p. 216. ed. Gretser.] Non legebat Vet. Int. in suo codice Χριστοῦ, nec opus est: videtur addi explicationis causa. Quod vero ad ultima verba, *τοῦ Θεοῦ μου*, spectat, quum caeteri

ἑαυτῷ ἔχει, νοησάτω ὃ θέλω, καὶ συμπαθείτω μοι, εἰδὼς τὰ συνέχοντά με.

Denuo Romanos obtestatur, ne ad Deum contendenti obstaculo sint.

Ζ'. Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου διαρπάσαι με βούλεται, καὶ τὴν εἰς Θεόν μου γνώμην διαφθεῖραι. Μηδεὶς οὖν τῶν παρόντων ὑμῶν βοηθείτω αὐτῷ· μᾶλλον ἐμοῦ γίνεσθε, τοῦτ' ἔστιν τοῦ Θεοῦ. Μὴ λαλεῖτε Ἰησοῦν Χριστὸν, κόσμον δὲ ἐπιθυμεῖτε. Βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω· μηδ' ἂν ἐγὼ παρὼν παρακαλῶ ὑμᾶς, πείσθητέ μοι· τούτοις δὲ μᾶλλον πείσθητε, οἷς γράφω ὑμῖν. Ζῶν γράφω ὑμῖν, ἐρῶν τοῦ ἀποθανεῖν· ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ

codices et ambo Interpretes consentiant, miror Symeonem ea omittere aut velle, aut posse, aut audere. SMITH.

2. *συνέχοντά με.*] Int. Vet. *continent*, potius *constringunt, coarctant*. Phrasis Scripturaria, S. Luc. viii. 45. xii. 50. PEARSON.

3. *Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου*] In animo habuisse videtur S. Johannem, xvi. 11. ubi legitur *ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου*. Cf. II Cor. iv. 4.

6. *ἐμοῦ γίνεσθε*] Int. Vet. *ipsi autem* &c. Hinc in sua editione reponit Cotel. *αὐτοὶ δὲ μᾶλλον ἐμοὶ γένεσθε*. Sed *τὸ αὐτῷ*, ut habet hic Codex, [Colbert.] cum quo consentiunt vulgati Codd. et Symeon, mihi magis placet, et ad antecedentem periochen potius referri videtur: *ἐμοί* etiam [ut in Metaphrastae Codd. Paris. et Laur.] retineri potest, modo cum D. Vossio *πληθυντικῶς* sumatur. Quod quum aliqui non intellexerint, quasi dativo casu singulari positum esset, ob analogiam Grammaticae substituerunt, *τούτεστι, τῷ Θεῷ*. SMITH. Marklandus monet ex praecedenti *βοηθείτω* subaudiendum esse *βοηθοί* post *ἐμοῦ*, quam vocem excidisse suspicatur Clericus.

8. *Βασκανία*] *La jalousie* Ruchat. *Missgunst* Wocher. Eodem sensu hanc vocem posuisse Cyrillum Alex., et saepissime Chrysostomum; *φθόνον καὶ βασκανίαν* locis pluribus conjunxisse Philonem, docet G. Dindorfius, in nova Thesauri ed. Paris.

ib. *μηδ' ἂν κ. τ. λ.*] Paullo aliter hanc sententiam, inde obscuratam, legisse videtur Vet. Int. eodem tamen sensu: '*His* '*potius, quae* jam mente firma 'et maxima deliberatione *scri*'*bo, fidem adhiberi* volo, quam 'iis, quae fortasse mediis in 'angustiis positus, et cogita'tionibus mentem avocantibus 'distractus, in carcere, si da'retur copia, scripturus sum.' SMITH. Lege *ὑμᾶς, μᾶλλον πείσθητέ μοι· τούτοις δὲ πείσθητε*

habet, intelligat quod volo; et compatiatur mihi, sciens quae continent me.

VII. Princeps seculi hujus rapere me vult, et eam quae in Deum meum sententiam corrumpere. Nullus igitur [r] praesentium de vobis adjuvet: ipsi autem magis mei fiatis, hoc est, Dei mei. Non loquimini Jesum Christum, et mundum concupiscatis. Invidia in [s] vobis non inhabitet: neque utique ego vos praesens deprecor [t], credere* mihi. His autem magis credite [u] quae scribo vobis. Vivens enim scribo vobis, desiderans mori. Meum deside-

[r] *ergo* C. C.
[s] *in* deest C. C.
[t] *ego praesens vos deprecor* C. C.
* l. credite.
[u] *His magis vero credite* C. C.

οἷς . . . . TOUP. Confer Galat. i. 8. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κ. τ. λ.

10. Ζῶν γράφω] Addenda est particula γάρ ex Int. Vet. aliisque codicibus. Corruptissima sunt apud Metaphrastam, ἐξ ὧν γάρ. SMITH.

11. ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται] Duplicem his verbis sensum tribuerunt Scriptores Ignatio posteriores, aliis per *amorem* intelligentibus *Christum*, aliis pro *concupiscentia rerum mundanarum* accipientibus. Pro priori sensu adduci potest triga antiquorum Scriptorum. Origenes enim in Prologo Commentarii in Canticum Canticorum: 'Nec puto, quod 'culpari possit, si quis Deum, 'sicuti Joannes *charitatem*, ita 'ipse *amorem* nominet. Deni-'que memini aliquem Sancto-'rum dixisse, Ignatium no-'mine, de Christo, *Meus Amor* '*crucifixus est*; nec reprehen-'di eum pro hoc dignum ju-'dico.' [Opp. iii. p. 30. ed. Ben.] Auctor Libri de Divinis Nominibus, qui sub Dionysii Areopagitae nomine editus est, cap. iv. Καί τοι ἔδοξέ τισι τῶν καθ' ἡμᾶς ἱερολόγων, καὶ θειότερον εἶναι τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα τοῦ τῆς ἀγάπης. Γράφει δὲ ὁ θεῖος Ἰγνάτιος· Ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται. Denique a Cotelerio citatus Theodorus Studita, Serm. Catechetico iii., qui et Cod. 130. Barocc. extat, ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται Χριστός. ubi Χριστός explicatio est. Recentiorum nomina plura sunt, quam ut recenseri possint. Quorum sententiae etiam subscripsit Tentzelius in Dissertatione, qua in istud S. Ignatii Apophthegma erudite commentatus est. Contra vox ἔρως ab aliis pro *rerum mundanarum amore* accipitur, velut ab Halloixio, Quaest. ii. de Vita et Operibus Dionysii Areopagitae; [Opp. ii. p. 404. ed. Corder.] Natali Alexandro Hist. Eccles. Saecul. i. Dissert. xxiii; D. Cavio in Vita Ignatii. [p. 108.] Quibus olim praeivit Andreas Cretensis, Orat. in S. Georgium pag. 183. ut ex antecedentibus istius loci verbis colligitur. Uterque sensus sane pietati S. Ignatii, posterior tamen sequentibus ejus

ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλόϋλον, ὕδωρ δὲ ζῶν, καὶ λαλοῦν ἐν ἐμοὶ, ἔσωθέν μοι λέγον, "Δεῦρο πρὸς τὸν Πατέρα." Οὐχ ἥδομαι τροφῇ φθορᾶς, οὐδὲ ἡδοναῖς τοῦ βίου τούτου. Ἄρτον Θεοῦ θέλω, ἄρτον οὐράνιον, ἄρτον

verbis magis congruit. Voce ἔρως autem Ignatius ideo usus est, quia ἐπιτεταμένη ἀγάπη ἔρως λέγεται, *dilectio vehementior dicitur amor*, Gregor. Nyssen. Homil. xiii. in Cantic. Canticorum. [Opp. i. 664. B. Paris. 1638.] GRABIUS. Partes Antiquorum, qui haec verba, de Christo crucifixo, unico amoris S. Ignatii objecto, in quod flagrantissimo animae aestu propendebat, interpretantur, quam Neotericorum, qui de vanis hujus mundi cupiditatibus et desideriis illa intelligi debere censent, tueri mallem. Illos Graeci communissime sequuntur, ut ex Menaeo ad 20. Decembris de S. Ignatii die natali patet: Ὡς τετρωμένος ἔρωτι ἀγάπης τοῦ Κυρίου σου, Ὁ ἐμὸς ἔρως, ἐβόας, Χριστὸς ἐσταύρωται θέλων. SMITH. Ruchatus, *Jesum Christum* intelligit; *cupidinem mundanam* Wocherus.

1. πῦρ φιλόϋλον] *Amans mundum et res mundi.* TOUP. Ignis materialis est φιλόϋλος; *amans materiae;* qua, nempe, alitur. Sed spiritualis ignis, quo urebatur Ignatius *materiae*, h. e. rerum corporearum, amans non erat. Quod est nonnihil coactum, ut et sequentia, de *aqua in eo loquente.* Sed sancti viri sermo refertus est ejusmodi violentis adlusionibus. CLERICUS. Cum Cod. Colb. conveniunt Symeon et Menaeum Graecorum ad 20. diem Decembris. Sed longe praeferenda videtur vulgatorum codicum et Veteris Interpretis, cujus versio paene in omnibus ad literam exigitur, lectio, luxata quidem, sed quae absque vel unius literulae mutatione restitui possit: h. e. si, ut optime pro solita illius ἀγχινοίᾳ suggerit D. Pearsonus, legamus una voce φιλοῦντι pro φιλοῦν τι, i. e. ἐρῶντι· ubi distinctio adhiberi debet. Hac vero neglecta, Interpres iste Vetus participium dativi casus, quod cum pronomine ἐμοί convenit, in duas voces dividens, posteriorem contra regulas Grammaticae cum sequente ὕδωρ (quo novam, eamque oppositam, sententiam incipere particula adversativa satis clare ostendit) plane aliud agens, perperam connectit. SMITH. Vossius reponit φιλοῦν τι ὕδωρ, *ignis qui in me est non amat aquam*, i. e. *refrigerium.* Ego autem Pearsonum et Smith. sequor.

ib. ὕδωρ δὲ ζῶν καὶ λαλοῦν ἐν ἐμοὶ] Sic cum Cod. Colbert. Metaphrastes et Graeci in Menaeo, nisi quod μᾶλλον inseratur ante ζῶν. Vulg. ὕδωρ δὲ ζῶν, ἀλλόμενον ἐν ἐμοί. . . . quae lectio Cotelerio, Pearsono et Smitho perplacet, ut nimirum Ignatius respexisse intelligatur ad S. Johan. iv. 14. Jortinum si audias, *Remarks on Ecclesiastical History*, i. p. 354., B. Pater hanc dicendi formulam

rium crucifixum est; et non est in me ignis amans aliquam aquam: sed vivens et loquens est in me, intus me dicit; "Veni ad Patrem." Non delector cibo corruptionis, neque delectationibus vitae hujus.

sumpsit a superstitione Ethnicorum, qui aquis fontium quorundam (e quibus sine dubio fuit Daphnensis prope Antiochiam) vim attribuerint bibenti mentem fatidicam reddendi; quas propterea *vocales* sive *loquentes* passim appellaverint, e. g. Statius, Sylv. I. ii. 6. V. v. 2. Anacreon, Od. xiii. 7. λάλον πιόντες ὕδωρ. Aliter Frommannus, qui in Prolusione peculiari de hoc loco conscripta et Coburgi 1758. edita, ejusmodi allusiones ad profanorum auctorum dictiones a scribendi genere Ignatiano alienas esse putat; atque in Servatoris verbis, S. Joh. vii. 38. dictionem ὑδῶρ ζῶν reperit; ... indidemque B. Patrem τὸ ὕδωρ λαλοῦν desumpsisse suspicatur. Intelligit igitur per ὕδωρ λαλοῦν Spiritum Sanctum monitorem, sive, quod eodem redit, indicium de instanti morte a Spiritu Sancto Ignatio factum. Frommanno adstipulatur Sprengerus, Thesaur. Rei Patrist. i. 470.

2. ἔσωθεν] *Ab intus, ab intra:* ἐκ κοιλίας, S. Joan. vii. 38. PEARSON.

ib. Δεῦρο] S. Matt. xix. 21. Beza, *adesdum.* S. Jo. xi. 43. Act. vii. 3. PEARSON.

3. ἡδοναῖς τοῦ βίου] ἡδοναῖς ταῖς τοῦ βίου Metaphrastes in Cod. Laur.

4. Ἄρτον Θεοῦ θέλω κ. τ. λ.] Multa hic, quae occurrunt quoque apud Metaphrastam, et in vulgatis codicibus, manifestam sapiunt interpolationem. Sed explicationibus, utut piis et orthodoxis, textus non erat temerandus. An hoc innuere velit S. Ignatius, se, omnibus eduliorum corruptioni obnoxiorum delectamentis, hujusque vitae voluptatibus ejuratis, non alium cibum et potum desiderare, praeter Eucharisticum; cui haec magnifica elogia maxime conveniunt? nec id si Baronio concederetur, video fidem Christianam inde quicquam damni passuram esse. Non autem nimis rigide ad regulas Graecae eloquentiae exigendus est stylus Ignatianus: quippe aliquid dandum est martyrii candidato, extra se quasi rapto, dum totus in contemplatione rerum spiritualium et coelestium defigebatur, si ejusmodi novis phrasibus uteretur, quae tamen facili ac bona interpretatione, prout aequum postulat, leniri possint. Iniquissimum ergo foret, si quis hac de causa in eum morose animadvertere velit, eo quod sanguinem Christi, vino Eucharistico repraesentatum, τὴν ἀγάπην ἄφθαρτον, *charitatem incorruptibilem,* appellaverit; quum sanguis ille pretiosus, in cruce effusus, dici mereatur fundamentum *charitatis* Dei erga fideles in aeternum duraturae. An vero potius dicendum sit, S. Ignatium, sacramentalibus hisce locutionibus utentem, hoc tantum innuere,

ζωῆς, ὅς ἐστιν σὰρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ γενομένου ἐν ὑστέρῳ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἀβραάμ· καὶ πόμα Θεοῦ θέλω τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἀγάπη ἄφθαρτος, καὶ ἀέναος ζωή.

Η΄. Οὐκ ἔτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν· τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν ὑμεῖς θελήσητε. Θελήσατε, ἵνα καὶ ὑμεῖς θεληθῆτε. Δι' ὀλίγων γραμμάτων αἰτοῦμαι ὑμᾶς· πιστεύσατέ μοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὑμῖν ταῦτα φανερώσει, ὅτι ἀληθῶς λέγω· τὸ ἀψευδὲς στόμα, ἐν ᾧ ὁ Πατὴρ ἐλάλησεν ἀληθῶς. Αἰτήσασθε περὶ ἐμοῦ, ἵνα ἐπιτύχω. Οὐ κατὰ σάρκα ὑμῖν ἔγραψα, ἀλλὰ κατὰ γνώμην Θεοῦ. Ἐὰν πάθω, ἠθελήσατε· ἐὰν ἀποδοκιμασθῶ, ἐμισήσατε.

Ecclesiam Syriae precibus ipsosum commendat, et Ecclesia-

Θ΄. Μνημονεύετε ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ἥτις ἀντὶ ἐμοῦ ποιμένι τῷ Θεῷ χρῆται· μόνος αὐτὴν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπισκοπήσει,

se jam, omnibus mundanis vanitatibus spretis abjectisque, morti propinquum, unicum hoc cupere, ut ad praesentiam Christi humana natura in coelis regnantis, admitteretur, illic aeterna visionis Dei beatitudine fruiturus? Quae interpretatio, magis quam altera, ad mentem enthei Scriptoris congruere mihi quidem videtur. Vide vero Is. Casaubonum hac de re latius et doctissime disserentem, Exercitat. xvi. ad Annal. Eccl. Baronii, cap. 39. SMITH. De Sacramento Eucharistiae explicant Grabius et Wocherus; de communione quam per fidem Christiani habent cum Domino, hic agi putat Ruchatus; de ipsius Dei fruitione in coelo per Martyrium, Usserius et Halloixius.

ib. ἄρτον ζωῆς] Cf. S. Johann. vi. 35.

1. ὅς ἐστιν σὰρξ] Cod. Paris. ὅ ἐστιν σάρξ.

2. ἐν ὑστέρῳ] *in posteriori tempore*. Int. Vet. non agnoscit haec verba, quae habentur a Metaphrasta. Patr. Junius conj. γεννωμένου ἐν ὑστέρᾳ.

5. κατὰ ἀνθρώπους] κατ' ἄνθρωπον, phrasis Apostolica. PEARSON.

6. θελήσητε.] Ita quoque Symeon: sed Vetus Int. et vulgati codices θέλητε, rectius. SMITH. Cod. Colb. recte se habet: non θελήσατε, uti in Aldrichii libro.

ib. Θελήσατε, ἵνα] Symeon θελήσατε οὖν, ἵνα—sed vulgati Codd. plane omittunt, et ver-

Panem Dei volo; quod est caro Jesu Christi, ejus qui ex genere David: et potum volo sanguinem ipsius; quod est charitas incorruptibilis.

VIII. Non amplius volo secundum homines vivere: hoc autem erit, si vos velitis. Velite autem, ut et vos acceptemini. Per paucas literas deprecor vos: credite mihi. Jesus autem Christus vobis manifestabit haec, quoniam vere dico; non mendax os, in quo Pater vere locutus est. Petite pro me, ut attingam. Non secundum carnem vobis scripsi; sed secundum sententiam Dei. Si patiar, voluistis; si reprobus efficiar, odivistis.

IX. Mementote in oratione vestra ejus quae in Syria Ecclesiae, quae pro me pastore Deo utitur. Solus ipse[x] Jesus Christus vice Episcopi sit, et

[x] *ipsi* C. C.

siculum 20 cap. ii. Epistolae ad Galatas interpolant, qui non solum in Cod. Colb. et apud Vet. Int. ut vides, sed etiam apud Symeonem abest. SMITH.

7. Δι' ὀλίγων γραμμάτων] *Breviter:* sicut B. Paulus ad Gal. vi. 11. πηλίκοις γράμμασιν, *quam copiose.* Vid. infra Ep. ad Polyc. §. 7. Pro αἰτοῦμαι Vossius mallet παρακαλῶ.

9. φανερώσει, ὅτι] Mutilantur haec a Symeone, Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὑμῖν ταῦτα φανερώσει, τὸ ἀψευδὲς στόμα, ὅτι ἀληθῆ λέγω. Interpolator, αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ καὶ ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς φανερώσει ὑμῖν ταῦτα, ὅτι ἀληθῶς λέγω. SMITH.

ib. ἀληθῶς λέγω] ἀληθῆ λέγω· Metaphr. in Cod. Paris.

11. ἵνα ἐπιτύχω.] Leg. ἐπιτύχω Θεοῦ. Οὐ κατὰ σάρκα κ. τ. λ. TOUP.

12. ἠθελήσατε] i. e. *amatis me.* MARKLAND. Conf. τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς, ad Magn. §. 3.

ib. ἐὰν ἀποδοκιμασθῶ] *Si reprobus efficiar, si repudier,* Marc. viii. 31. PEARSON. Si a morte liberabor, quasi rejectaneus, et hoc honore quem tanto animi cum fervore ambio prorsum indignus. SMITH.

14. ἐν Συρίᾳ] Ergo non tantum in urbe, sed in provincia Syriae jurisdictionem habuit Ignatius: ut de Polycarpo loquitur Hieronymus. PEARSON. Cf. supra, p. 362. l. 2.

15. ποιμένι τῷ Θεῷ] i. e. Christo: ut ex immediate sequentibus clarissime liquet. Male ergo habet Interpolator, τῷ Κυρίῳ, τῷ εἰπόντι, ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Hac enim superflua explicatione enervat testimonium, quod ubique in his Epistolis ingerit S. Ignatius, de Divinitate Christi. SMITH.

16. ἐπισκοπήσει] Vet. Int. sponsionem et securitatem pro-

rum, per quas transiit, studia in se laudat.

καὶ ἡ ὑμῶν ἀγάπη. Ἐγὼ δὲ αἰσχύνομαι ἐξ αὐτῶν λέγεσθαι· οὐδὲ γὰρ ἄξιός εἰμι, ὢν ἔσχατος αὐτῶν, καὶ ἔκτρωμα· ἀλλ' ἠλέημαί τις εἶναι, ἐὰν Θεοῦ ἐπιτύχω. Ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐκκλησιῶν τῶν δεξαμένων με εἰς ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐχ ὡς παροδεύοντα· καὶ γὰρ αἱ μὴ προσήκουσαί μοι, τῇ ὁδῷ τῇ κατὰ σάρκα, κατὰ πόλιν με προῆγον.

Concludit, commendans nonnullos ipsorum benevolentiae.

Ι'. Γράφω δὲ ὑμῖν ταῦτα ἀπὸ Σμύρνης δι' Ἐφεσίων τῶν ἀξιομακαρίστων. Ἔστιν δὲ καὶ ἅμα ἐμοὶ σὺν ἄλλοις πολλοῖς Κρόκος, τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. Περὶ τῶν προελθόντων με ἀπὸ Συρίας εἰς Ῥώμην εἰς

missi pro voto sumens, reddit plane ad eundem sensum. Sed forte legebat ἐπισκοπῆσαι modo optativo, et αὐτὸς pro αὐτήν. SMITH.

1. καὶ ἡ ὑμῶν ἀγάπη.] Phrasis S. Ignatio familiaris. Frustra addit Interpolator, εἰς αὐτόν· charitas enim quam implorat, ad Antiochenos, potius quam ad Christum, debet referri. SMITH.

2. ὢν ἔσχατος κ. τ. λ.] Imitatur S. Paulum, 1 Cor. xv. 8, 9. PEARSON.

4. ἡ ἀγάπη τῶν ἐκκλησιῶν] Vide in Epistola ad Philad. [§. 11.] Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι· et ad Trallianos, [§. 13.] Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη Σμυρναίων. SMITH. Addas ejusdem Ep. ad Trall. §. 3.

6. οὐχ ὡς παροδεύοντα] Int. Vet. quasi legisset ὡς οὐ. Sed videtur esse error exscriptoris istam particulam negativam transponentis. *Me receperunt ecclesiae in nomine Christi, non tanquam advenam, illas in hoc itinere festino praetergredientem, sed tanto cum amore et zelo, ac si essem illarum Episcopus.* Quidam codices habent ὡς ὄνομα, intolerabili librariorum sive inscitia sive licentia. SMITH.

ib. αἱ μὴ προσήκουσαί μοι] Int. Vet. male. Potius, *ad me non spectantes; ad meam jurisdictionem non spectantes.* Interpres male putavit Ignatium per urbes illas peditem Smyrnam usque pervenisse. Sed cogita. Hic enim locus accuratam explicationem postulat, ut cum passione conspiret. PEARSON.

7. τῇ κατὰ σάρκα] Has voces Ruchatus librarii adsumentum esse censet, et in versione sua praetermittit.

8. προῆγον.] Προάγειν ut προπέμπειν, Tit. iii. 13. dum ille mari, isti terra. PEARSON.

11. Κρόκος] Praepone particulam καί, ut habent Vet. Int. et Symeon. Crocus ab Ephesiis

vestra charitas. Ego autem erubesco ex ipsis dici. Non enim sum dignus, existens extremus ipsorum, et abortivum: sed misericordiam consecutus sum aliquis esse, si Deo fruar. Salutat vos meus spiritus, et charitas Ecclesiarum, quae receperunt me in nomine Jesu Christi [y], ut non transeuntem. Etenim non advenientes mihi in via quae secundum carnem, secundum civitatem me praecesserunt.

[y] *Domini Jesu Christi* C. C.

X. Scribo autem vobis haec a Smyrna per Ephesios digne beatos. Est autem et simul mecum cum aliis multis et Crocus, desideratum mihi nomen. De advenientibus mecum a Syria in Romam, ad gloriam

ad illi, versus illam urbem tendenti, occurrendum mittebatur. SMITH. Metaphrastes alio ordine hanc clausulam exhibet; ἔστιν δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς ἅμα ἐμοὶ καὶ Κρόκος. Mox, praepositione perperam omissa, τὸ ποθητὸν ὄνομα τῶν συνελθόντων μοι κ. τ. λ.

12. Περὶ τῶν προελθόντων με] Lectio proba, quam verba sequentia satis clare firmant. Verisimillimum enim est, quosdam Christianos, relicta circa idem tempus Antiochia, recta via et citra omnes ambages Romam petiisse. Hos novos hospites, et peregrinos homines, vere pios probosque, quos Romanorum charitati et benevolentiae impensissime commendat, edoceri vult, se non longe ab ista urbe abfuturum. Non enim dubitandum erat, quin illi e Syria fratres, Romam longe maturius pertingentes, eorundem sacrorum consortes, de Ecclesiarum Syriacarum statu, et praesertim de S. Ignatio ad bestias damnato, sigillatim certos reddidissent. Haec a Veteri nostro Interprete confunduntur, qui προσελθόντων cum Interpolatore, aut συνελθόντων cum Symeone, addito pronomine μοί, legisse videtur. Quid autem de suis praecursoribus scribat S. Ignatius, quum minime intellexerit Metaphrastes ille, totum illud penitus omisit, hisce tantummodo retentis: Ἔστι δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς ἅμα ἐμοὶ καὶ Κρόκος, τὸ ποθητόν μοι ὄνομα τῶν συνελθόντων ἀπὸ Συρίας εἰς δόξαν Θεοῦ. Ἔγραψα κ. τ. λ. Verum si προσελθόντων retineatur, Veteris Interpretis versio, quae in editione Usseriana, inserta parenthesi, (*quibus et manifestatis*) perplexa et vix cujuspiam boni sensus capax videtur, hoc modo restitui potest: *De advenientibus* (h. e. παρὰ τῶν παρελθόντων, ut bene conjectatur D.r Pearsonus) *mecum a Syria*, (qui simul egressi mecum ex Antiochia, compendiosiorem viam sectati sunt) *in Romam ad gloriam Dei, credo vos cognovisse,*

δόξαν τοῦ Θεοῦ, πιστεύω ὑμᾶς ἐπεγνωκέναι, οἷς καὶ δηλώσατε ἐγγύς με ὄντα· πάντες γάρ εἰσιν ἄξιοι τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμῶν· οὓς πρέπον ὑμῖν ἐστιν κατὰ πάντα ἀναπαῦσαι. Ἔγραψα δὲ ὑμῖν ταῦτα τῇ πρὸ ἐννέα καλανδῶν Σεπτεμβρίων, τουτέστιν Αὐγούστου εἰκάδι τρίτῃ. Ἔρρωσθε εἰς τέλος, ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

(viz. quicquid ad ecclesias istas, quicquid ad me spectat): *quibus et manifestatis* (proculdubio pro *manifestabitis*, ita enim scribi oportuit) *prope me exsistentem*. SMITH.

4. Ἔγραψα δὲ] δὲ non legitur apud Metaphrastam.

ib. τῇ πρὸ ἐννέα] Augusti igitur vicesimo quarto die Smyrnae scripsit Ignatius ad Romanos, apud quos postea passus

Dei, credo vos cognovisse; quibus et manifestatis prope me existentem. Omnes enim sunt digni Deo et vobis: quos decens est vos secundum omnia quietare. Scripsi autem vobis haec, in ea quae ante IX. Kalendas Septembris. Valete in finem, in sustinentia Jesu Christi.

est. Metaphrastes, Σεπτεμβρίου, nulla necessitate. *Kalendae Septembres* recte dicitur. Graeci solebant mensibus Romanorum uti. Vide Reines. p. 984. et alios. PEARSON.

5. τουτέστιν—τρίτη.] Haec verba, quae Smith. et Clericus optimo jure ut glossema rejiciunt, non habet Metaphrastes, neque agnoscit Int. Vetus.

6. Ἔρρωσθε εἰς τέλος] Ἔρρωσθε εἰς τέλος, ἀγαπητοί, Metaphrastes.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Φιλαδελφίᾳ τῆς Ἀσίας, ἠλεημένῃ, καὶ ἡδρασμένῃ ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ, καὶ ἀγαλλιωμένῃ ἐν τῷ πάθει τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀδιακρίτως, καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ πεπληροφορημένῃ ἐν παντὶ ἐλέει· ἣν ἀσπάζομαι ἐν αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐστὶν χαρὰ αἰώνιος καὶ παράμονος, μάλιστα ἐὰν ἐν ἑνὶ ὦσιν σὺν τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, ἀποδεδειγμένοις ἐν γνώμῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὓς κατὰ

1. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ] Interpres, *Ad Philadelphicos:* potius *Philadelphenses.* Male posteriores, *Ad Philadelphenos.* Steph. ὁ πολίτης Φιλαδελφεύς. S. Hieronymus in Ignatio: 'inde 'egrediens, scripsit ad *Phila*'*delpheos.*' [de Viris Illust. §. 16.] Nam cives Philadelphiae Asiaticae Φιλαδελφηνοί non dicebantur, sed tantum Philadelphiae Syriacae. Josephus, initio libri XX. Antiq. Stephan. de Urb. Φιλαδελφία πόλις Λυδίας ... Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Φιλαδελφίας Λυδίας. ... Τρίτη Φιλαδελφία ἐπιφανὴς πόλις Συρίας. PEARSON. Codex Caiensis, EPISTOLA IGNATII PHILADELPHICIS Quinta. Int. Vet. in vulg. quoque, *ad Philadelphicos.* Pearsonus statuit cives Philadelphiae Asiaticae non *Philadelphenos* dictos fuisse, sed tantum Philadelphiae Syriacae. Quae distinguendi ratio quibus argumentis probetur, nescio. Apud Tacit. Ann. ii. 47. et Plin. H. N. v. 29. legimus *Philadelphenos.*

4. τῆς Ἀσίας] Ut ab iis distinguat, quae extra Asiam, imo ut ostendat eandem esse, ad quam scripsit S. Johannes, Apoc. i. 4, 7. Ecclesiae in Asia eae sunt, v. 11. Ephesus, Smyrna, Pergamus, Thyatira, Sardis, Philadelphia, Laodi-

AD PHILADELPHENOS.

IGNATIUS, qui et Theophorus[b], Ecclesiae Dei Patris et Jesu Christi, quae est in Philadelphia Asiae, habenti propitiationem, et firmatae in concordia Dei, et exultanti in passione Domini Jesu Christi inseparabiliter, et in resurrectione ipsius certificatae in omni misericordia: quam saluto in sanguine Jesu Christi, qui est gaudium aeternum, et incoinquinatum, maxime si in uno sumus* cum Episcopo, et eis qui cum ipso Presbyteris et Diaconis, manifestatis in sententia Jesu Christi, quos secundum propriam

[b] *Theophorus* C. C.

* f. sint.

caea. Ad tres ex his scripsit Ignatius. Trallenses etiam memorat τῆς Ἀσίας. PEARSON. Philadelphia in Lydia cum aliis undecim urbibus terrae motu collapsa est A. D. 17. Plinius, Hist. Nat. v. 18. memorat Philadelphiam in regione Decapolitana, quae a Josepho, Bell. Jud. III. iii. 3. in Peraea collocatur.

ib. ἠλεημένῃ καὶ ἡδρασμένῃ] Ita recte se habet Cod. MS. ἐλεημένη καὶ ἡδρασμένη Pacaeus. ἐλεημένη καὶ ἑδρασμένη Usser. et Vossius. ἠλεημένη καὶ ἑδρασμένη Coteler.

6. καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει] καὶ omittit Vossius.

7. ἐν αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ] Ruchatus exponit, quam saluto ut membrum verum Ecclesiae Catholicae, corporis mystici Domini, scil. propter fidem quam in sanguine Jesu Christi habet.

9. παράμονος] *Gaudium stabile, et quod, nullis vicissitudinibus quae menti aegritudinem inducere solent obnoxium, perpetuo manet.* Vulgatus interpres habet, *singulare;* vera et Grammatica vocis notatione non intellecta. Vet. Int. *incoinquinatum:* ac si legisset ἄμωμος. [? πανάμωμος.] Occurrunt enim haec verba conjunctim in Epistola ad Magnes. §. 7. ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ. Identidem reddit hanc vocem in Epistola ad Trall. [§. 1.] ἄμωμον διάνοιαν. SMITH.

11. ἐν γνώμῃ] h. e. διὰ γνώμης, *juxta sententiam* et ordinationem *Christi* per Apostolos factam. SMITH. Cf. Ep. ad Magn. §. 15. ἐν τιμῇ.

τὸ ἴδιον θέλημα ἐστήριξεν ἐν βεβαιωσύνῃ, τῷ Ἁγίῳ αὐτοῦ Πνεύματι·

Episcopum Philadelphenorum eximiis laudibus prosequitur.

Α'. ὋΝ ἐπίσκοπον ἔγνων, οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, οὐδὲ δι' ἀνθρώπων, κεκτῆσθαι τὴν διακονίαν τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀνήκουσαν, οὐδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ καταπέπληγμαι τὴν ἐπιείκειαν, ὃς σιγῶν πλείονα δύναται τῶν μάταια λαλούντων· συνευρύθμισται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς, ὡς χορδαῖς κιθάρα. Διὸ μακαρίζει μοῦ ἡ ψυχὴ τὴν εἰς Θεὸν αὐτοῦ γνώμην, ἐπιγνοὺς ἐνάρετον καὶ τέλειον οὖσαν, τὸ ἀκίνητον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀόργητον αὐτοῦ ἐν πάσῃ ἐπιεικείᾳ Θεοῦ ζῶντος.

3. ὋΝ ἐπίσκοπον] Sensus hujus loci mancus videtur, nisi legamus Τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν. Ita habet Interpolator, cum additamento, Θεασάμενος ὑμῶν τὸν ἐπίσκοπον. SMITH. Mihi quidem olim in mentem venerat Ὧν. Neque spiritum neque accentum habet haec vox in MSto, ubi vocales ο et ω saepissime permutantur. Librarius noster in initio hujus Epistolae exscribendo summam incuriam exhibet, e. g. in §. 1. habet τα̂όργητον, ταῖ͂ἐντολαις, εἰς τὸν κοινόν.

ib. οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ κ. τ. λ.] *Non ex proprio impulsu* aut *inanis gloriae affectatione*, aut quopiam malo affectu, neque emendicatis ambitisque *suffragiis populi*; sed *designatus*, ἀποδεδειγμένος, declaratus, et constitutus *Episcopus: sed* solo *Dei et Christi amore* ductus, Episcopale hoc munus sive ministerium, *in commune bonum* universi Populi Christiani et Ecclesiae ab ipsius beatissimo Fundatore institutum, ex intuitu et sensu ejuscemodi publicae utilitatis, in se suscepit. SMITH. B. Paulum imitatur, ad Galat. i. 1. Παῦλος, ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ Πατρός.

4. εἰς τὸ κοινὸν] Ita recte Libb. impr. et Interpolator. Cod. MS. τὸν κοινόν.

5. κενοδοξίαν] Conf. Ep. ad Magnes. §. 11.

7. καταπέπληγμαι] Vet. Int. *obstupui*, h. e. *valde admiratus sum*. PEARSON. Sic Plutarch. Apophth. Reg. Opp. Moral. i. 564. ed. Wyttenb. πάντων δὲ τὸ φρόνημα τοῦ ἀνδρὸς καταπλαγέντων. Diod. Sic. Excerpt. de Virtutibus et Vitiis, ii. 617. ed. Wessel. καταπλήττεσθαι καὶ θαυμάζειν τὴν ἀρετήν.

voluntatem firmavit in firmitudine Sancti Spiritus ipsius*. * *Al.* Sancto ipsius Spiritu.

I. QUEM Episcopum cognovi, non a seipso neque per homines possedisse administrationem in commune convenientem, neque secundum inanem gloriam, sed in charitate Dei Patris et Domini Jesu Christi; cujus obstupui mansuetudinem, qui silens plura potest his qui vana loquuntur. Concordes enim estis mandatis, ut chordis[c] cithara. Propter quod beatificat mea anima eam quae in Domini ipsius sententiam; cognoscens virtuosam et perfectam existentem, immobile ipsius et inirascibile in omni mansuetudine Dei viventis. [c] *cordis* C. C.

Alio prorsus sensu in Ep. ad Polyc. §. 3.

7. ἐπιείκειαν] Modestiam. PEARSON. Cf. D. Paul. ad Philipp. iv. 5.

ib. ὃς σιγῶν] Vide Epist. ad Ephes. §§. 6. et 15. Hic illius Episcopi modestiam laudat et admiratur S. Ignatius, qui se mitem ac mansuetum erga immorigeros gessit, et tacuisse visus est; isthoc tamen silentio potentior, potestate episcopali tempore commodo majori cum fructu usurus, quam ii qui effraeni, verborum profusione, dogmatumque vanorum ostentatione, aures et mentes Christianorum conturbant. SMITH. Ruchatus confert Macarium; Βίος ἄνευ λόγου πλεῖον ἐνεργεῖν πέφυκεν ἢ λόγος ἄνευ βίου. Ὁ μὲν γὰρ σιγῶν ὠφελεῖ, ὁ δὲ καὶ νοῶν ἐνοχλεῖ· εἰ δὲ καὶ λόγος καὶ βίος συνδραμοῦνται εἰς ἕν, φιλοσοφίας ἁπάσης ἀποτελοῦσιν ἄγαλμα. Apophthegm. Opusc. pp. 234, 5.

8. συνευρύθμισται] Interpolator συνήρμοσται, quae vox occurrit in Ep. ad Ephes. §. 4. συνήρμοσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ. Hic vero casibus inversis, ὡς χορδαῖς κιθάρα, quia de solo Episcopo loquitur, quem tanquam citharam chordis consonam, h. e. cum populo suo convenientem, repraesentat. Perperam ergo reddit Vet. Int. *concordes estis.* SMITH. Cod. MS. recte se habet, non συνευρίθμισται, sicut in Aldrichii editione. Falsus erat Smithus eo quod interpretationem Pearsonianam, *concordis enim est*, lectionem esse Codicis Caiensis existimavit.

11. τέλειον] Ita Cod. MS. non τελείαν, uti in libris impressis. τέλειος communis generis est plerumque apud Scriptores Atticos.

Ut ei adhaereant, rejectis falsis doctoribus, monet;

Β΄. Τέκνα οὖν φωτὸς, [καὶ] ἀληθείας, φεύγετε τὸν μερισμὸν, καὶ τὰς κακοδιδασκαλίας· ὅπου δὲ ὁ ποιμήν ἐστιν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε· πολλοὶ γὰρ λύκοι ἀξιόπιστοι ἡδονῇ κακῇ αἰχμαλωτίζουσιν τοὺς θεοδρόμους· ἀλλ' ἐν τῇ ἑνότητι ὑμῶν οὐχ ἕξουσιν τόπον.

unitati studeant,

Γ΄. Ἀπέχεσθε τῶν κακῶν βοτανῶν, ἅστινας οὐ γεωργεῖ Ἰησοῦς Χριστὸς, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς φυτείαν Πατρός. Οὐχ ὅτι παρ' ὑμῖν μερισμὸν εὗρον, ἀλλ' ἀποδιυλισμένον. Ὅσοι γὰρ Θεοῦ εἰσὶν καὶ

1. *φωτὸς [καὶ] ἀληθείας*] Particulam *καὶ* inserendam esse ex Int. Vet. cum Smitho et Gallandio duxi: ita locum interpretantur Wakius, Ruchatus, Wocher. Interpolator post *μερισμόν* frustra interserit *τῆς ἑνότητος*.

2. *κακοδιδασκαλίας*] Verbum *κακοδιδασκαλεῖν* habes apud Clem. Rom. Ep. ii. §. 10.

4. *λύκοι*] S. Paulus, Act. xx. 29. *λύκοι βαρεῖς*. Eusebius in praef. Historiae Ecclesiasticae. Auctor. Resp. ad Quaest. 4. *Διὰ τὴν αἰτίαν λύκοι βαρεῖς ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ὠνομάσθησαν οἱ τῶν αἱρέσεων ἀρχηγοί*. Rhodon vocavit Marcionem *λύκον Ποντικόν*. [Euseb. H. E. v. 13.] Ita Nazianz. Orat. xxxiv. p. 537. [tom. i. ed. Paris. 1609.] *Λύκος Ἀραβικὸς, καὶ ἀλλόφυλος*. Cyril. Hierosol. Catech. vii. [p. 63. C. Paris. 1631.] *συναγελάζου τοῖς προβάτοις, φεῦγε τοὺς λύκους, τῆς ἐκκλησίας μὴ ἀναχώρει*. PEARSON.

ib. *ἀξιόπιστοι*] Putaret aliquis legendum esse *ἀναξιόπιστοι*· sed haereticos intelligit, qui, quum fide digni maxime videntur, tum fallunt. Aristides de Oratione Politica, p. 654. [inter Rhetor. Ald. Ven. 1508.] *ἀξιοπιστίας δὲ καὶ τὸ ἐπικαταψεύδεσθαι*, &c. Hi sunt Ep. ad Trall. §. 6. *κατ' ἀξίαν πιστευόμενοι*. Gloss. *Tetricus, durus, severus*. *Αὐστηρὸς, σοβαρὸς, ἀξιόπιστος*. De haereticis Epiphanius, Haer. xix. *τὸ πεπλασμένον σοβαρὸν, καὶ πρὸς ἀπάτην ἕτοιμον*. Ita apud Euseb. Pseudo-Prophetae describuntur, ii. 20. ex Josepho, et v. 16. De Themisone Montanista antiquus Auctor apud Euseb. H. E. v. 18. *ὅτι δὲ καὶ Θεμίσων ὁ τὴν ἀξιόπιστον πλεονεξίαν ἠμφιεσμένος*, quem locum nullus Interpretum intellexit. PEARSON. *Ἀξιόπιστος* non tantum accipitur de illis, qui fide digni sunt; sed etiam de iis, qui tales videntur. Ita quoque Lucianus Alexandro *ψευδομάντει* adtribuit orationem *πιθανὴν καὶ ἀξιόπιστον, καὶ ὑποκριτικὴν τοῦ βελτίονος*. [§. 5. Opp. v. p. 67. ed. Bipont. de *animae tempe-*

II. Filii igitur lucis et veritatis, fugite partitionem, et malas doctrinas: ubi autem Pastor est, illic ut oves sequimini. Multi enim lupi fide digni de- Act. xx. 29. lectatione mala captivant in Deum cursores: sed in unitate vestra non habent locum.

III. Recedite a malis herbis, quas non colit Jesus Christus: propter non esse ipsas plantationem Pa- S. Matt. xv. 13. tris. Non quoniam apud vos partitionem inveni; sed abstractionem. Quotquot enim Dei sunt et

ratura autem loquitur Lucianus.] VOSSIUS. Expressius dixit S. Ignatius in Epist. ad Polycarp. [§. 3.] οἱ δοκοῦντες ἀξιόπιστοι εἶναι. SMITH. Cotel. *fide digni habiti.* Aliter prorsus Ruchatus, *loups qui méritent d'être réconnus pour tels.* Apud Interpolatorem legimus, πολλοὶ γὰρ λύκοι κωδίοις ἠμφιεσμένοι· *pellibus ovium induti.*

ib. ἡδονῇ κακῇ] Blanditiis carnis, impurarumque cupiditatum permissu et indulgentia: quod Gnosticis aliisque Haereticis exprobrarunt Apostoli, et antiquissimi Ecclesiae Scriptores. SMITH.

ib. αἰχμαλωτίζουσιν] II Tim. iii. 6. Hoc expressit Irenaeus in Praefatione de Haereticis sui temporis: Διὰ τῆς πανούργως συγκεκροτημένης πιθανότητος παρεισάγουσι τὸν νοῦν τῶν ἀπειροτέρων, καὶ αἰχμαλωτίζουσιν αὐτούς. [§. 1. p. 2. ed. Massuet.] et paullo post, αἰχμαλωτίζουσιν ἀπὸ τῆς ἀληθείας τοὺς μὴ ἑδραίαν τὴν πίστιν . . . διαφυλάσσοντας. [I. iii. 6. p. 18.] PEARSON.

5. θεοδρόμους] Christianos, *qui, medio versus Deum cursu,* voluptatum praestigiis irretiti, flaccescunt et praeda fiunt hosti animarum. Alio sensu usus est hoc vocabulo in Epist. ad Polycarp. §. 7. pro legato aut nuncio; quem in Epist. ad Smyrn. §. 11. θεοπρεσβύτην appellat. SMITH.

ib. ἀλλ' ἐν τῇ ἑνότητι] Ita in Cod. MSto, ubi, Salvinii cura ac diligentia freti, articulum deesse affirmant Aldrich. et Russel.

ib. οὐχ ἕξουσιν] Int. Vet. οὐκ ἔχουσιν legebat, quam lectionem veram esse suspicor, nam Cod. MS. exhibet οὐκ ἕξουσιν.

7. Ἀπέχεσθε κ. τ. λ.] Vet. Int. *Recedite.* An legit ἀπέρχεσθε? sed et ita vertit in Epist. ad Trall. §. 6. PEARSON. Cf. Ep. ad Trall. §. 11.

8. αὐτοὺς φυτείαν] αὐτὰς ex Int. Vet. et Interpolatore legendum autumant Vossius aliique, quibus adstipulatur Hefelius. Cod. Aug. quoque sec. Pacaeum habuit αὐτούς. Similem metaphoram de haereticorum doctrina habes in Ep. ad Trall. §. 6.

10. ἀποδιυλισμένον.] Scribo ἀποδιυλισμόν. Nihil certius. VOSSIUS. Vet. Int. *abstractionem,* quae licet mala versio sit (*excolationem* Cotel.) veram

Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσίν· καὶ ὅσοι ἂν μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἑνότητα τῆς ἐκκλησίας, καὶ οὗτοι Θεοῦ ἔσονται, ἵνα ὦσιν κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ζῶντες. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου· εἴτις σχίζοντι ἀκολουθεῖ, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομεῖ· εἴτις ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ περιπατεῖ, οὗτος τῷ πάθει οὐ συγκατατίθεται.

et una Eucharistia utantur.

Δ'. Σπουδάσατε οὖν μιᾷ εὐχαριστίᾳ χρῆσθαι· μία γὰρ σὰρξ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἓν

tamen lectionem indicat. Idem enim in epigraphe Epistolae ad Romanos ἀποδιυλισμένοις reddidit *abstractis*. Legit igitur ἀποδιυλισμόν, quod rectum, *separationem factam, defaecationem, percolationem*, quod Interpolator exprimere non potuit, ideoque prudens omisit; et ejus Interpres in epïgraphe Epist. ad Rom. ἀποδιυλισμένοις reddidit *ablutis*. Hic autem ablutionem reddere non potuit. διυλιζόντες S. Matt. xxiii. 24. Clemens Alex. Paedagogi Lib. i. 96. B. *Gnostici*, inquit, *vocabant meliorum recordationem* διυλισμὸν τοῦ πνεύματος, *percolationem spiritus*. Quam ipse sic interpretatur, διυλισμὸν δὲ νοοῦσι, τὸν ἀπὸ τῆς ὑπομνήσεως τῶν ἀμεινόνων, τῶν χειρόνων χωρισμόν. [p. 117. ed. Potter.] Idem Christianos dicit διυλιζομένους βαπτίσματι. [ibid.] ἔν τε πόνοις καὶ ταλαιπωρίαις ψυχὴ γενομένη, εἰς διυλισμὸν αὐτῆς. Ita Valentiniani apud Iren. I. xi. [I. xiv. 8. p. 73. ed. Massuet.] unde Clemens explicandus est. PEARSON. Conf. etiam Excerpt. e Script. Prophet. ad calcem Opp. Clem. Alex. p. 991. ed. Potter. σημεῖον γοῦν......τοῦ πνεύματα ἀκάθαρτα συμπεπλεγμένα τῇ ψυχῇ διυλίζεσθαι ἀπὸ τῆς γενέσεως τῆς καινῆς τε καὶ πνευματικῆς. Wakius vertit, *all manner of purity*. Wocher. *eine geläuterte Reinheit*. Kistius retinet ἀποδιυλισμένον, jubetque subaudire μερισμόν.

2. μετανοήσαντες] Πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίει ὁ Κύριος, ἐὰν μετανοήσωσιν εἰς ἑνότητα Θεοῦ, καὶ συνέδριον τοῦ ἐπισκόπου. Haec de Haereticis et Schismaticis dicta, non adeo adjuvant Catholicam doctrinam contra Montanistarum errorem, ut omnino necesse fuerit ea in illa controversia adhiberi. Ostendunt vero nobis ex Tertulliano viri docti, objecta fuisse Montano multo clariora non pauca: verbi gratia, historiam de Johanne Apostolo et de juvene quodam, apud Eusebium, H. E. iii. 23. ex Clemente Alexandrino: Epistolam Clementinam Ecclesiae Romanae ad Corinthiacam, capp. 7, 8, 9, 51, &c. finem Dialogi cum Tryphone a Justino Martyre conscripti: et multa Irenaei loca. COTEL.

Jesu Christi, isti cum ipso * sunt: et quotquot utique poenitentes veniunt in unitatem Ecclesiae, et isti Dei erunt; ut sint secundum Jesum Christum viventes. Non erretis, fratres mei. Si quis schisma facientem sequitur, regnum Dei non haereditat: si quis in aliena sententia circumambulat, iste passioni non concordat.

* l. Episcopo, ut ad Eph. §. 3. ad Smyrn. §. 8.

IV. Studete igitur una gratiarum actione uti.

3. ἐκκλησίας, καὶ οὗτοι] Ita MS. Vossius καί, quod in exscribendo omiserat, mox ex Int. Vet. inserendum monuit.

6. ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ] *Si quis ambulat in falsa doctrina.* ἀλλοτρία γνώμη idem est quod ἑτεροδοξία. VEDELIUS. Cf. Ep. ad Trall. §. 6. ἀλλοτρίας βοτάνης ἥτις ἐστὶν αἵρεσις. Ep. ad Rom. Inscr. ἀλλοτρίου χρώματος.

7. οὐ συγκατατίθεται.] Vet. Int. *non concordat*, potius, *non credit, non praebet assensum.* Λύσεις τοιαῦται συγκατάθεσιν ἐπισπώμεναι. Origen. in Johan. 76. A. [ed. Huet. Opp. iv. p. 82. ed. Ben.] πιστευόντων συγκατάθεσις, p. 86. D. [ib. p. 93. ed. Ben.] PEARSON. *Non consentit* huic veritati, Christum nimirum sanguine suo fundasse Ecclesiam, quam schismate convellit et evertere conatur. Interpolator, οὗτος οὐκ ἔστι Χριστοῦ, οὔτε τοῦ πάθους αὐτοῦ κοινωνός· perperam omnino, nec ad mentem sensumque S. Martyris. SMITH. Perperam etiam Wocherus, *der hat am Leiden (Christi) keinen Theil.* Paullum obscurius Wakius, *he agrees not with the passion of Christ.* Ruchatus, *un tel* [homme] *n'ajoute point foi à la passion* [du Seigneur.] συγκατατίθεμαι, sensu *probare, assentiri*, usurpant Plato in Gorgia, §. 122. et Plutarchus, de Repugn. Stoic. ad finem. Cf. II Cor. vi. 16. τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων;

8. Σπουδάσατε] Ita Cod. MS. Libb. impr. sequuntur Vossium, qui tacite reposuit Σπουδάζετε. Non sine jure suspicantur Viri Doctissimi idem eo tempore accidisse quod in Ecclesia Corinthiaca D. Paulus, I. Ep. xi. 17—22. reprehendit.

ib. εὐχαριστίᾳ] De gratiarum actione Int. Vet. Melius, ut abunde docet σάρξ et ποτήριον in contextu, de Coena Domini Usser. et Coteler. qua quidem significatione hanc vocem positam habes apud Justin. Mart. Apol. i. §. 66. Καὶ ἡ τροφὴ αὕτη καλεῖται παρ' ἡμῖν Εὐχαριστία. p. 83. ed. Ben.; apud Irenaeum, adv. Haer. IV. xviii. 5. Ὡς γὰρ ἀπὸ γῆς ἄρτος προσλαμβανόμενος τὴν ἔκκλησιν τοῦ Θεοῦ, οὐκέτι κοινὸς ἄρτος ἐστὶν, ἀλλ' Εὐχαριστία, κ.τ.λ. p. 251. ed. Massuet.; apud Origen. c. Celsum, viii. Opp. i. p. 784. ed. Ben. Ἔστι δὲ καὶ σύμβολον ἡμῖν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐχαριστίας, ἄρτος Εὐχαριστία καλούμενος.

ποτήριον εἰς ἕνωσιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ· ἓν θυσιαστήριον, ὡς εἷς ἐπίσκοπος, ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ, καὶ διακόνοις τοῖς συνδούλοις μου, ἵνα ὃ ἐὰν πράσσητε κατὰ Θεὸν πράσσητε.

Amorem erga illos declarat, et preces illorum expetit; ipsos etiam Prophetas in Christum sperasse et ab eo salutem consequutos fuisse.

Ε′. Ἀδελφοί μου, λίαν ἐκκέχυμαι ἀγαπῶν ὑμᾶς, καὶ ὑπεραγαλλόμενος ἀσφαλίζομαι ὑμᾶς· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐν ᾧ δεδεμένος φοβοῦμαι μᾶλλον, ὡς ἔτι ὢν ἀνάρπαστος. Ἀλλ' ἡ προσευχὴ ὑμῶν εἰς Θεόν με ἀπαρτίσει, ἵνα ἐν ᾧ κλήρῳ ἠλεήθην, ἐπιτύχω· προσφυγὼν τῷ εὐαγγελίῳ ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ὡς πρεσβυτερίῳ ἐκκλησίας. Καὶ τοὺς προφήτας δὲ ἀγαπῶμεν, διὰ τὸ καὶ

5. ἀγαπῶν] Ita recte se habet MS. non ἀγαπᾶν, sicut ex Salvinio dedit Aldrichius.

8. ἀνάρπαστος.] Hoc vocabulum satis bene Ignatio convenire ostendunt Vossius et Pearsonus. Nam eos qui ex provinciis revocabantur, et violenter quodammodo retrahebantur proprie ἀναρπάστους dixere Veteres. Josephus, Antiq. Jud. XIV. viii. 4. p. 622. ed. Hudson. Δικαίως δὲ ἔλεγεν Ἀριστόβουλον μὲν εἰς Ῥώμην ἀνάρπαστον γεγονέναι. al. Codd. ἀνάσπαστον. Dixerit itaque Ignatius sese quidem esse ligatum et abductum e provincia sua, nondum tamen certum esse de fine suo, et propterea nondum perfectum. Ego autem non dubito quin vera lectio sit ἀναπάρτιστος, sicut viris illis doctissimis visum est. ἀναπάρτιστος habet Interpolator, atque ita proculdubio legebat Int. Vet. Proxime sequitur ἀπαρτίσει; infra §. 9. habemus ἀπάρτισμα; et in Ep. ad Ephes. §. 3. locum parallelum, εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι ἐν τῷ ὀνόματι, οὔπω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Wakius ἀνάρπαστος vertit, *as being yet only in the way to suffering*. Wocherus et Ruchatus, ἀναπάρτιστος, *als noch unvollendet*; Ruchatus, *comme n'étant point encore accompli*.

9. ἀπαρτίσει] Vox a Philosophis usurpata, ut a Phavorino Synchrono, quem saepissime corripit Phrynichus, ut minus Atticum. Ἀπηρτισμένον, ἀπήρτικα, καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἅπαντα σόλοικα. PEARSON. Lobeck. ad Phryn. p. 447. docet vocem ἀπαρτίζειν apud Hippocratem, Aristotelem, aliosque, reperiri.

10. ἐπιτύχω] Salvinius conjicit, Θεοῦ ἐπιτύχω, προσφυγὼν τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῷ εὐαγγελίῳ.

ib. προσφυγὼν] Pearson. et Smith. mallent προφύγωμεν, ut cum sequenti ἀγαπῶμεν melius conveniret. Toupius reponit προσφύων vel προσφύωμεν. Lessingius totum locum ita refingit: προσφυγὼν τῷ Ἐπισκόπῳ ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς Πρεσβυτέ-

Una enim caro Domini nostri Jesu Christi, et unus calix in unionem sanguinis ipsius, unum altare, et * unus Episcopus, cum Presbyterio et Diaconis * conservis meis; ut quod facitis, secundum Deum faciatis. * f. ut.

V. Fratres mei, valde effusus sum diligens vos, et superexultans corroboro vos: non ego autem, sed Jesus Christus, in quo vinctus timeo magis, ut adhuc imperfectus [e]. Sed oratio vestra me perficiet, ut in qua haereditate propitiationem habuero, potiar; confugiens Evangelio ut carni Jesu, et Apostolis ut Presbyterio Ecclesiae. Sed et Prophetas diligamus;

[e] *adhuc existens imperfectus.* C. C.

ροις τῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἀποστόλοις· καὶ τοὺς Διακόνους δὲ ἀγαπῶ ὡς προφήτας Χριστὸν καταγγέλλοντας. *Theolog. Nachlass.* p. 124. cf. p. 187. probante Münschero, qui conferri jubet Ep. ad Smyrn. §. 8. et Const. Apost. ii. 30. *Handbuch der Christlichen Dogmengeschichte,* i. p. 290. ed. 1802.

ib. τῷ εὐαγγελίῳ—καὶ τοῖς ἀποστόλοις] h. e. ad Novum Testamentum. Sic enim locuti sunt vetustissimi Christiani. Καὶ τοὺς προφήτας h. e. Vetus Testamentum a Prophetis scriptum. PEARSON.

ib. ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ] Hieronymus, vel quisquis author fuit Commentariorum illorum in Ps. cxlvii. 'Ego corpus Jesu, 'Evangelium puto: Sanctas 'Scripturas, puto doctrinam 'ejus.' [Opp. vii. Append. p. 385. ed. Vallars.] Vid. Clement. Alexandrin. Paedagog. i. 6. [pp. 121—126. ed. Potter.] Origen. in Levit. Homil. vii. [§. 5. tom. ii. p. 225. ed. Ben.] et Euseb. Caesariens. lib. iii. [§. 12.] Ecclesiasticae Theologiae, contra Marcellum Ancyranum. USSER. *ut ad Christum adhuc viventem, et ad Apostolos, quasi adhuc gubernarent.* HEFELIUS.

11. ἀποστόλοις ὡς πρεσβυτερίῳ] Apostolos vocat presbyteros Ecclesiae. Sic S. Petrus se presbyterum vocat, I. Ep. v. 1. Sic quidem etiam putant S. Johannem se presbyterum vocare, II. Ep. 1. III. 1. Apostoli sunt presbyteri Ecclesiae universalis, non particularis. Dicuntur autem Apostoli presbyteri Ecclesiae universalis, per allusionem ad ordinem qui erat olim in Ecclesiis particularibus. Quemadmodum enim in Ecclesia aliqua particulari primus erat Episcopus, cui postea immediate suberant presbyteri, sic in Ecclesia universali primus est Christus princeps Episcoporum, proximum locum tenent Apostoli tanquam presbyteri. VEDELIUS.

12. τοὺς προφήτας] Infeliciter Eichhornius, aliique exponunt

αὐτοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον κατηγγελκέναι, καὶ εἰς αὐτὸν ἐλπίζειν, καὶ αὐτὸν ἀναμένειν· ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσώθησαν ἐν ἑνότητι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὄντες ἀξιαγάπητοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι ἅγιοι, ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ μεμαρτυρημένοι, καὶ συνηριθμημένοι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῆς κοινῆς ἐλπίδος.

Nec tamen Judaismum admittendum esse, cujus doctores columnis sepulchralibus similes sunt.

ϛʹ. Ἐὰν δέ τις Ἰουδαϊσμὸν ἑρμηνεύῃ ὑμῖν, μὴ ἀκούετε αὐτοῦ. Ἄμεινον γάρ ἐστιν παρὰ ἀνδρὸς περιτομὴν ἔχοντος Χριστιανισμὸν ἀκούειν, ἢ παρὰ ἀκροβύστου Ἰουδαϊσμόν. Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴ λαλῶσιν, οὗτοι ἐμοὶ στῆλαί εἰσιν καὶ τάφοι νεκρῶν, ἐφ' οἷς γέγραπται μόνον ὀνόματα ἀνθρώπων. Φεύγετε οὖν τὰς κακοτεχνίας, καὶ ἐνέδρας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, μήποτε θλιβέντες τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἐξασθενήσητε ἐν τῇ ἀγάπῃ·

de Doctoribus Christianis, quales Eph. iv. 11. memorantur. Cf. infra, §. 9. et Ep. ad Magnes. §. 8.

1. εἰς τὸ εὐαγγέλιον κατηγγελκέναι] Sic infra §. 9. κατήγγειλαν εἰς αὐτὸν. sc. Χριστόν.

ib. εἰς αὐτὸν ἐλπίζειν] Vossius et Smithus mallent εἰς Χριστόν, quemadmodum legisse videtur Int. Vet. Lessius monet τὸ subaudiendum esse ante ἐλπίζειν et ἀναμένειν, ita ut hi infinitivi de κατηγγελκέναι pendeant.

5. συνηριθμημένοι] '*Prophetae* ' cum Apostolis *in Evangelio* '*connumerati :*' utpote de quibus utrisque insigne testimonium illic reliquit Christus. SMITH. Leg. συνηρυθμημένοι, ut §. 1. MARKLAND.

7. Ἐὰν δέ τις Ἰουδαϊσμὸν κ. τ. λ.] Perinde erit, sive de Ebionitis et Cerinthianis, sive de Gnosticis haec periocha intelligatur; qui, quum essent ἀκρόβυστοι, aliis, ut circumciderentur, subdolis Scripturarum de necessaria istius Judaïci ritus observatione interpretamentis, Judaeis praesertim, quorum gratiam hac ex parte captatum ibant, persuasere. SMITH.

ib. ἑρμηνεύῃ] Vet. Int. *interpretetur :* nimis stricte et dilute. Ἑρμηνεύειν majus aliquid significat. Celsus ap. Orig. iii. 146. [ed. Spencer. §. 58. I. 485. ed. Ben.] οὐδὲ δυνήσονται τοῖς παισὶν ἑρμηνεύειν ἀγαθόν. PEARSON. Cod. MS. habet ἑρμηνεύῃ ἡμῖν, errore manifesto ex η immediate praecedente, quem tacite correxit Vossius.

9. περιτομὴν ἔχοντος] Multi enim Judaei Christianam fidem

propter et ipsos in Evangelium annunciasse, et in Christum sperare, et ipsum expectare: in quo et credentes salvati sunt, in unitate Jesu Christi existentes digne dilecti, et digne admirabiles sancti, a Jesu Christo testificati, et connumerati in Evangelio communis spei.

VI. Si autem [*quis*] Judaïsmum interpretetur vobis, non audiatis ipsum. Melius est enim a viro circumcisionem habente Christianismum audire, quam ab habente praeputium Judaïsmum. Si autem utrique de Jesu Christo non loquantur, isti mihi columnae sunt et sepulchra [f] mortuorum; in quibus scripta sunt solum nomina hominum. Fugite igitur malas artes, et insidias Principis seculi hujus [g]; ne forte tribulati sententia ipsius, infirmemini in chari-

[f] *sunt illi sepulchra* C. C.

[g] *et principis hujus seculi insidias* C. C.

amplexi sunt, contra quos Judaeum disputantem introduxit Celsus non diu post mortem Ignatii; et Origenes, qui toto saeculo et amplius post Celsum scripsit, male respondit, ii. 56. PEARSON.

ib. Χριστιανισμὸν] Quaere, an ut Antiochiae primo nomen Χριστιανός, ita ab Ignatio [Antiochiae Episcopo] primum usurpata vox Χριστιανισμός? PEARSON.

10. ἀκροβύστου] S. Paulus saepe ἀκροβυστία utitur, nunquam ἀκρόβυστος. Sed illi dicitur ὁ ἐν ἀκροβυστίᾳ, I Cor. vii. 18. et ita ἀκρόβυστος opponitur τῷ περιτεμνομένῳ sive περιτετμημένῳ. PEARSON.

11. στῆλαι] *Columnae sepulchrales*. Ut in Euseb. H. E. ii. 23. Thucyd. i. 93. ii. 43. Herodot. vii. 228.

12. τάφοι νεκρῶν κ. τ. λ.] Simile illud Laberii de seipso;

Sepulcri similis nihil nisi nomen retineo.

Seneca, Epist. 55. 'Nunquam 'aliter hanc villam Vatia vivo 'praeteribam, quam ut dicerem; *Vatia hic situs est*.' VOSSIUS. Eodem modo haereticos cippis et titulis mortuorum comparat Hieronymus, lib. ii. Comment. in Osee, cap. x. [Opp. vi. 105, 6. ed. Vallars.] USSER. Mox pessime Interpolator, ὀνόματα νεκρῶν ἀνθρώπων. Cf. Ep. ad Smyrn. §. 5.

15. ἐξασθενήσητε] Ita recte habet Interpolator. Cod. MS. in quo, ut jam supra notavi, αι saepissime pro ε scribuntur, exhibet ἐξασθενήσεται, cujus lectionis vitiorum alterum retinent Voss. Usser. Smith. dum reponunt ἐξασθενήσετε. Vocem ἐξασθενῆσαι usurpat Irenaeus, c. Haer. I. ii. 3. p. 10. ed. Massuet.

ἀλλὰ πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. Εὐχαριστῶ δὲ τῷ Θεῷ μου, ὅτι εὐσυνείδητός εἰμι ἐν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι, οὔτε λάθρα οὔτε φανερῶς, ὅτι ἐβάρησά τινα ἐν μικρῷ ἢ ἐν μεγάλῳ· καὶ πᾶσι δὲ, ἐν οἷς ἐλάλησα, εὔχομαι ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ κτήσωνται.

Quomodo, Spiritu impellente, praesens illis unitatem et imitationem Christi inculcaverit.

Ζʹ. Εἰ γὰρ καὶ κατὰ σάρκα μέ τινες ἠθέλησαν πλανῆσαι, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα οὐ πλανᾶται, ἀπὸ Θεοῦ ὄν· οἶδεν γὰρ πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. Ἐκραύγασα μεταξὺ ὤν, ἐλάλουν μεγάλῃ φωνῇ· "Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, καὶ τῷ "πρεσβυτερίῳ, καὶ δια[illegible] Οἱ δὲ †πτέσαντές† με, ὡς προειδότα τ[illegible]γειν ταῦτα· μάρτυς δέ μοι ἐν ᾧ δέδεμαι, ὅτι ἀπὸ σαρκὸς ἀνθρωπίνης οὐκ ἔγνων. Τὸ δὲ Πνεῦμα ἐκήρυσσεν, λέγων τάδε· "Χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε· τὴν "σάρκα ὑμῶν ὡς ναὸν Θεοῦ τηρεῖτε· τὴν ἕνωσιν "ἀγαπᾶτε· τοὺς μερισμοὺς φεύγετε· μιμηταὶ γίνεσθε "Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ."

5. εὔχομαι ἵνα μὴ κ. τ. λ.] '*Hoc vero a Deo precor, ut illud, quodcunque sit, quod dixi, non cedat in testimonium contra ipsos.*' SMITH. MS. pro κτήσωνται, quam veram esse lectionem probant Vet. Int. et Interpolator, habet κτίσωνται, eodem errore quem notavi in Ep. ad Smyrn. §. 10.

6. εἰς μαρτύριον] Sic in Ep. ad Trall. §. 12. ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ἐν ὑμῖν γράψας.

8. πλανῆσαι] *Esse deceptorem.* MARKLAND.

ib. τὸ Πνεῦμα] Spiritus Sanctus in corde Ignatii habitans. Vid. Tillemont. *Mémoires*, ii. 193.

11. μεγάλῃ φωνῇ] Coteler. Pearson. et Smith. reponunt Θεοῦ φωνῇ, quae verba hic praetermissa fuisse a librario suspicantur. Quam quidem pleniorem lectionem Interpolator quoque tueri videtur ......ἐλάλουν μεγάλῃ φωνῇ, οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ Θεοῦ. Verbum βοᾶν saepe de Philosophis firmiter pronuntiantibus ponitur; uti docet Wyttenbachius ad Platon. Phaed. §. 52.

12. Οἱ δὲ †πτέσαντές† με] Omnino rescribendum est, οἱ

tate. Sed et omnes in idipsum fiatis, in impartibili corde. Gratias autem ago Deo meo, quoniam bonam habens conscientiam ego sum in vobis; et non habet aliquis[h] gloriari, neque occulte neque manifeste, quoniam gravavi aliquem in parvo vel in magno. Sed omnibus[i] in quibus locutus sum oro, ut non in testimonium ipsum possideant.

[h] *alias* C.C.

2 Cor. xi. 9.

[i] *Sed et omnibus* C. C.

VII. Si enim et secundum carnem me quidam voluerunt seducere; sed Spiritus non seducitur, a Deo existens. Novit enim unde venit, et quo vadit, et occulta redarguit. Clamavi in intermedio existens, locutus sum magna voce, Dei voce: "Episcopo attendite, et Presbyterio, et Diaconis." Quidam autem suspicati sunt[k] me, ut praescientem divisionem quorundam, dicere haec: testis autem mihi in quo vinctus sum, quia a carne humana non cognovi. Spiritus autem praedicavit, dicens haec: "Sine Episcopo nihil faciatis; carnem vestram, ut "templum Dei, servate; unitatem diligite: divi-"siones fugite; imitatores estote Jesu Christi, ut et "ipse Patris ipsius."

S. Johann. iii. 8.

[k] *sunt* deest C. C.

δ' ὑποπτεύσαντές με, &c. ut et Pseudo-Ignatius et Vetus Interpres legerunt. VOSSIUS. Salvinius conjicit, πιστεύσαντες, s. ὑποπτεύσαντες. Absurde et contra sensum auctoris, judice Smitho, in Ep. ad Hearnium. Smithus ipse, ὑπώπτευσαν; Coteler. vel ὑπώπτευσαν vel ὑπωπτεύσαντο.

13. προειδότα] Infeliciter Wakius, *as foreseeing the division that should come among you*; quemadmodum Ruchatus quoque et Grassius. Providentiam autem Ignatius nullo modo sibi adrogat. Vel Philadelphiae jam ipse fuerat, uti monet Wocherus, vel de conversatione eorum nuntios quosdam acceperat.

15. λέγων] Salvinius et Smithus, Vossium secuti, jubent rescribi λέγον ex Interpolatore, quam lectionem admisit Hefelius. Mire Crednerus, "λέγων, *Wenn ich sage; Andere* λέγον." Ignatius, ut videtur, D. Paulum imitatur, τῷ Πνεύματι...ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας. ad Ephes. i. 13, 14.

Nihil per contentionem faciendum: in Christo acquiescendum.

Η'. Ἐγὼ μὲν οὖν τὸ ἴδιον ἐποίουν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ἕνωσιν κατηρτισμένος. Οὗ δὲ μερισμός ἐστιν καὶ ὀργή, Θεὸς οὐ κατοικεῖ. Πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίει ὁ Κύριος, ἐὰν μετανοήσωσιν εἰς ἑνότητα Θεοῦ, καὶ συνέδριον τοῦ ἐπισκόπου. Πιστεύω τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς λύσει ἀφ' ὑμῶν πάντα δεσμόν· παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς μηδὲν κατ' ἐριθείαν πράσσειν, ἀλλὰ κατὰ Χριστομαθίαν. Ἐπεὶ ἤκουσά τινων λεγόντων, ὅτι ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις εὕρω, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ οὐ

3. ἀφίει] Interpolatoris lectionem ἀφίησιν meliorem censet Vossius.

6. ὑμῶν] Ita recte Cod. MS. non ἡμῶν, uti in Aldrichii libro.

ib. πάντα δεσμόν] Interpolator addit ἀδικίας.

ib. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς] Transitus hic fit ad eos refutandos, qui tunc judaïzabant, nihilque admittere voluerunt ex Evangelio depromptum, nisi quod ex lege Judaïca probari potuit. Monet igitur Fideles, ut ab altercatione cum talibus Haereticis abstineant, nihilque faciant κατ' ἐριθείαν, (Suid. ἐριθεία, ἡ διὰ λόγων φιλονεικία, ubi vane et contentiose serra ducitur. *Ambitus*, κενοδοξία, ἐριθεία.) sed ut omnia faciant κατὰ Χριστομαθείαν, *secundum eam doctrinam, quam a Christo iidem didicerant.* Opponit enim, per quandam ἀντανάκλασιν, Χριστομαθείαν contra ἐριθείαν, ut tanquam Χριστοῦ μαθηταὶ illius doctrinam amplecterentur; vel eam, quam ἀπὸ Χριστοῦ μαθητῶν, *a Discipulis Christi*, vel ipsi hauserant, vel ab iis traditam acceperant. Hanc cautionem urget ab experientia. Novit enim, quod tales Haeretici, quando cum ipso disputabant, dicere solebant: quales erant, qui primo Antiochiae populum docebant Legem adimplere; et sine dubio illic etiam postea eandem doctrinam praedicabant, et in Asia. Cerinthus enim illic potissimum versatus est. Ἐγένετο δὲ οὗτος ὁ Κήρινθος ἐν τῇ Ἀσίᾳ διατρίβων, κἀκεῖσε τοῦ κηρύγματος τὴν ἀρχὴν πεποιημένος. Epiphan. [Haer. xxviii. §. 1. Tom. i. p. 110. ed. Petav.] Idem de Ebione, Οὗτος μὲν οὖν ὁ Ἐβίων, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἶχε τὸ κήρυγμα [καὶ Ῥώμῃ. Haer. xxx. §. 18. Tom. i. p. 142.] Ipse igitur, cum hujusmodi Haereticis saepe congressus, in litem et jurgium incidit. Idem igitur consilium dat de Ebionis et Cerinthi discipulis, qui tunc in Asia dispersi erant. PEARSON.

7. μηδὲν κατ' ἐριθείαν] Phrasis Paulina, ad Philipp. ii. 3. Ἐριθεία et ζῆλος copulantur in Ep. S. Jacobi iii. 16. II Cor. xii. 20. et Galat. v. 20. Alteram significationem vocis ἐριθεία

VIII. Ego quidem igitur[1] proprium faciebam, ut homo in unitatem perfectus. Ubi autem divisio est et ira, Deus non habitat. Omnibus igitur poenitentibus dimittit Deus; si poeniteant in unitatem Dei, et concilium Episcopi. Credo gratiae Jesu Christi, qui solvet a vobis omne vinculum. Deprecor autem vos, nihil secundum contentionem facere[m], sed secundum Christi disciplinam. Quia audivi quosdam

[1] *Ego igitur quidem* C. C.

Philipp. ii. 3.

[m] *secundum contentionem nihil facere* C. C.

mavult Crednerus, *μισθαρνίαν* nempe, *mercedis acceptionem, mercenariorum indolem.*

8. Χριστομαθίαν.] Hac voce carent Lexica. Alteram formam Χριστομαθείαν, ex Interpolatore, exhibet Suicerus.

9. *ἐν τοῖς ἀρχαίοις*] Pro hac MSti lectione quam tuetur Int. Vet. quam sensus, ut mihi quidem videtur, postulat, Vossius, Coteler. Smith. et Hefelius, ex sequentibus, necnon ex Interpolatore, reponunt ἀρχείοις, quasi Haereticorum sententia quam hic protulit S. Ignatius haec esset, Codices istos Evangeliorum quos tractarent Catholici novitios esse, ideoque nullius auctoritatis. Emendationem Vossii probant Semlerus, *Abhandlung von freier Untersuchung des Canon.* iii. 8. Halle, 1773; Orellius, *Selecta Patt. Capp. ad* Εἰσηγητικὴν *Sacram pertinentia.* P. i. 14. Turici, 1820; Gieselerus, *über die Entstehung &c. der Schriftlichen Evangelien*, 162. Et sic hunc locum interpretantur Wakius (*in the Originals;*) et Wocherus. Codicis scripturam sequuntur Ruchatus et Unterkircherus; eandemque veram esse lectionem contendunt Lessius, *über die Religion*, i. 532; Griesbachius, *Opusc. Acad.* ii. 66–68.; Münscherus, *Handbuch der Christlichen Dogmengeschichte.* i. 290. Marburg, 1802; Crednerus, *Beiträge zur Einleitung in die Biblischen Schriften*, i. 15. Halle, 1832.

ib. *ἐὰν μὴ—εὕρω*] Hoc dicebat Ignatius, ut ne Philadelphenses sese a Judaeis, Vetus tantum Testamentum laudantibus, decipi paterentur; quod liquet ex cap. 6. Nec ad alios pertinet quod hic habet, *se audivisse quosdam dicentes, Nisi invenero in antiquis* (nempe vaticiniis), *Evangelio non credo;* et cum dixisset, *Scriptum* in iis *esse, respondisse eos,* [Non] *proponi* (nempe, in V. T. Evangelium). *Mihi vero,* inquit, *pro antiquis* (vaticiniis) *est Jesus Christus: illibata antiqua* (dogmata) *crux ejus et mors et resurrectio et fides, quae per eum est:* hoc est, Doctrinam Christianam esse loco *antiquitatis* quam Judaei jactabant; et revera *crucem Christi, mortem, resurrectionem et fidem quae ei debetur,* esse *incorrupta atque antiqua* dogmata. Scio Vossium et Cotelerium, ex auctoritate Pseudo-Ignatii et sequentibus, non ἀρχαίοις hic velle legi, sed ἀρχείοις, *archivis.* Sed caret omnino ea

πιστεύω· καὶ λέγοντός μου αὐτοῖς, "ὅτι γέγραπται," ἀπεκρίθησάν μοι, "ὅτι πρόκειται." Ἐμοὶ δὲ ἀρχεῖά

lectio, ut mihi quidem videtur, sensu: nam in quibusnam *archivis* debuerunt esse Evangelia? Non in Judaïcis, neque in Ethnicis. In Christianis sine dubio fuerunt, cum in Ecclesiis hoc saeculo legi solerent, ut liquet ex prima Justini Apologia. Non erat ergo, cur quisquam negaret se posse credere Evangelio, nisi in Archivis esset. Sed poterant dicere Judaei, se ei fidem non habere, nisi id quod habet in ἀρχαίοις *antiquis* libris, nempe Prophetarum, in iis inveniretur. Quod pluribus ostendimus in Hist. Eccles. saec. II. ad num. xxvi. CLERICUS. οἱ ἀρχαῖοι, ut opinor, sunt קדמים *veteres* rabbini sive magistri ac doctores Hebraeorum, qui aliquot annis ante Domini nostri adventum claruerunt; quorum παραδόσεις et διδάγματα Judaei, et qui cum ipsis insaniere, pro oraculis habuerunt. BULL. Jud. Eccl. Cath. vii. 9. tom. vi. p. 208. ed. Burton.

1. γέγραπται] Sensu praegnanti, Scriptoribus Sacris et Ecclesiasticis perquam familiari, ἐν ταῖς γραφαῖς *scriptum est.* e. g. S. Matt. xxi. 13. S. Marc. xiv. 27. S. Luc. iv. 10. Rom. viii. 36. Gal. iv. 22, 27, &c.

2. ὅτι πρόκειται.] Pseudo-Ignatius verba haec, forsan quod non caperet, more suo omisit. Vetus autem Interpres et ipse quidem reddidit; ita tamen, ut non magis Latina, quam Graeca, possint intelligi. Si addideris particulam negativam, habebis sensum loco convenientissimum. Οὐ πρόκειται hic est, οὐ παράκειται, ut saepe. [παρακειμένων pro προκειμένων, perperam dabant libri ante Schweighaeuser. Polyb. XXVIII. xi. 3.] VOSSIUS. πρόκειται, i. e. *prius scriptum invenitur.* Vox saepissime usitata. Athen. p. 646. [xiv. 14. tom. v. p. 350. ed. Schweigh.] Μνημονεύει αὐτῶν Ἔφιππος ἐν Κύδωνι· πρόκειται τὸ μαρτύριον. Interpres, *Eorundem meminit et Ephippus: testimonium exstat in Cydone.* Minus recte: *Eorundem meminit Ephippus in Cydone: testimonium in superioribus habetur,* sive *ante citatum et productum est.* nempe p. 642. [xiv. 12. p. 333. ibid.] PEARSON. Correctionem Vossianam probat Aldrichius. Pearsonus, teste Smitho, margini sui codicis adscripserat ἴσως ὅτι pro οὔ τι. Ittigius, Hist. Eccl. Capp. Sel. ii. 97. docet Vossium ad calcem Variarum ejus Obss. ex hoc loco Ignatii collegisse, intra A. D. 98. quo Josephus suos Antiq. Jud. libros absolvit, et A. D. 121. quo Ignatius juxta ejus calculum passus est, Hebraea S. Codicis exemplaria depravari coepisse. Locum ita denuo explicavit: Judaei regesserunt ὅτι πρόκειται, (quae vox juxta Hesych. nonnunquam idem significat ac παράκειται) quasi dicerent: *Non est scriptum in Hebraeis exemplaribus, sed tantum in versione adjacente;* vel si πρόκειται in notiori signifi-

dicentes; "Quoniam si non in veteribus[n] invenio, "in Evangelio non credo:" et dicente me ipsis[o],

n si in veteribus non C. C.

o ipsis deest C. C.

catione pro re ubique obvia et omnium oculis exposita accipiatur, *vulgo quidem legitur*, h. e. in versione LXX Intt. non item in Hebr. Codd. Quibus posterioribus Vossii cogitationibus priores illas sapientiores fuisse diserte pronuntiat Ittigius. Interpolator, sec. Cod. August. οὐ γὰρ πρόκειται τὰ ἀρχεῖα τοῦ πνεύματος· sec. Cod. Nydprucc. οὐ γὰρ προκρίνεται τὰ ἀρχεῖα τοῦ πνεύματος. Quibus subjicit, σκληρὸν τὸ πρὸς κέντρα λακτίζειν, σκληρὸν τὸ Χριστῷ ἀπιστεῖν, σκληρὸν τὸ ἀθετεῖν τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων· unde suspicatur Bullus, Interpolatorem vocem πρόκειται hoc sensu intellexisse; *abjicitur, rejicitur ut res vilis nulliusque pretii.* Routhius, Reliq. Sacr. ii. 212. ita reddit; *veris ac germanis Scripturis adjectum est:* quem interpretandi modum tuetur ex Hesychio; Προκείμενα· παρακείμενα. et Πρόκειται· παράκειται. et ex Epiphan. De Mensuris et Pond. §. 8. Πάλιν δὲ ἐν τῷ ἑβδομηκοστῷ ψαλμῷ, 'Καὶ ἔντιμον 'τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ·' ἀντὶ δὲ τούτου πρόκειται, 'καὶ ἔν'τιμον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν ὀφθαλ'μοῖς αὐτοῦ.' Lessius, *über die Religion*, i. 533, has voces ὅτι πρόκειται ita vertit; *itaque propositum est*, i. e. *credere*. Griesbachio si audias, πρόκειται idem est ac γέγραπται; *cum ad quaedam Scripturae oracula provocarem, illi sacrorum librorum exemplaria praesto esse respondebant.* Crednerus ita interpretatur; *so ist die Sache ausgemacht, so hat es seine Richtigkeit.* Hug., *Einleitung in die Schriften d. N. T.* i. p. 110. Stuttgard. et Tübing. 1826. *dieses verdient den Vorzug;* atque hoc quidem probari video Heringio in Dissert. peculiari, *es ist eher da gewesen, es ist älter, und hat wegen seines Alterthums, oder eheren Daseyns, den Vorzug.* qui conferri jubet Tertullian. de Praescr. §. 31. Opp. ed. Rigalt. p. 213. 'Ita 'ex ipso ordine manifestatur id 'esse Dominicum et verum, 'quod sit prius traditum; id 'autem extraneum et falsum, 'quod sit posterius immissum.' Ruchatus vertit, *c'est cela qui est en question;* atque ut hunc sensum vocis πρόκειται tueatur provocat ad Clem. Alex. Strom. vii. 1. p. 829. ed. Potter. πρόκειται παραστῆσαι ἡμῖν, μόνον τὴν γνωστικὸν ὅσιόν τε καὶ εὐσεβῆ· ad Origen. c. Marcion. Sect. 3. i. e. ad Dial. de Recta in Deum Fide Origeni falso adscriptum; Opp. i. p. 836. ed. Ben. τέως περὶ αἰσθητῶν πρόκειται ἡμῖν τὸ λέγειν· necnon ad Plutarch. de Placit. Philos. I. 1. πρόκειται ἡμῖν τὰ φυσικὰ θεωρῆσαι. Opp. Mor. iv. 348. ed. Wyttenb. Quibus locis addas, Orig. c. Cels. iii. §. 1. τρίτον τοῦτον ἐνιστάμεθα λόγον, ἐν ᾧ πρόκειται ἀγωνίσασθαι πρὸς ἃ ἐκτίθεται ὡς ἀπὸ ἰδίου προσώπου. Wocherus, *es bleibt noch dahingestellt;* quem sequitur Hefelius, *hoc adhuc demonstrandum est.* Unterkircherus, *antworteten sie mir, sie wären damit beschäftiget*

ἐστιν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὰ ἄθικτα ἀρχεῖα ὁ σταυρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ· ἐν οἷς θέλω ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι.

Bonum est Vetus Testamentum, melius Novum Foedus.

Θ'. Καλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς· κρεῖσσον δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ὁ πεπιστευμένος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὃς μόνος πεπίστευται τὰ κρυπτὰ τοῦ Θεοῦ· αὐτὸς ὢν θύρα τοῦ

darüber nachzuforschen. Wakius, *they answered what lay before them in their corrupted copies.* Chevallier. *It is found written before; [in the Law]* ad mentem Bulli, qui locum nostrum ita explicat, Jud. Eccl. Cath. vii. 9. tom. vi. p. 208. 'Haereticos Ignatio, contra ipsos ex Novi Testamenti Scripturis disputanti, respondisse, sententiam suam prius (antequam scilicet Scripturae istae editae fuerunt) statutam ac stabilitam fuisse; nempe ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.' Stosch. de Can. Nov. Test. p. 67. interrogationis notam apponit; *nunc publice ita propositum est?* in exemplari sc. publica Ecclesiae auctoritate recepto. Artemidorus, i. Inscr. πολλάκις προετράπην ἐπὶ τὴν πραγματείαν τὴν προκειμένην ὁρμῆσαι, et infra, Ἰτέον δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὸ προκείμενον. Polybius verbum προκεῖσθαι saepius usurpat: tum sensu proprio, de locis, *ante situm esse in anteriore parte situm esse;* tum metaphorico, *propositum, destinatum esse.* Conf. Heb. xii. 1. τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα . . . 2. τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς. Addas II. Cor. viii. 12.

ib. Ἐμοὶ δὲ ἀρχεῖά ἐστιν] Lege Ἐμοὶ δὲ ἀρχαῖοί ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός· *mihi autem Antiqui est* [vel *sunt*] *Jesus Christus.* Sic Poeta ap. Plin. in Epistolis: [iv. 27.]

Unus Plinius est mihi *Priores,*

i. e. pro *Antiquis,* ut hoc loco Ignatii. MARKLAND.

1. τὰ ἄθικτα] [Cod. MStus, ἄθηκτα.] Cyrilli Lex. Ἄθηκτον· ἀψηλάφητον, ubi pariter legendum ἄθικτον. θήγειν· ἅψασθαι, pro θίγειν. In omnibus enim libris MSS. et Inscriptionibus η saepe pro ι ponitur ex vulgari vitiosa Graecorum pronunciatione. Ἄθικτον, *intactum, inviolatum, purum.* Hesych. Θιγμάτων· μιασμάτων. Sunt enim quae vel tactu violantur, aut etiam inquinantur. PEARSON. *Mihi autem* ipse *Jesus Christus* supplet vicem omnium *Archivorum:* nec opus est aliis *Archivis* quam publica Christianorum *fide in Christum,* in ipsius passionem, quam pro salute humani generis in *cruce* subiit, et *mortem,* et ab inferis *resurrectionem.* Haec sunt nostra *Archiva* ἄθικτα, *illibata,* ab impuris Haereticorum glossis *intacta,* quae nulla audax manus polluere et temerare potest. SMITH. Leg. ἄτηκτα, *non liquescentia,* aut diffluentia, sicut legalia haberi

"Quoniam scriptum est;" responderunt mihi, "Quo-"niam praejacet." Mihi autem principium est Jesus Christus; inapproximabilia principia crux ipsius et mors[p], et resurrectio ipsius, et fides quae per ipsum: in quibus volo in oratione vestra justificari.

[p] *ipsius crux et mors* C. C.

IX. Boni et sacerdotes; melius autem Princeps sacerdotum, cui credita sunt sancta sanctorum, cui soli credita sunt occulta Dei; qui ipse est janua

debent, sed semper durantia; uti Heb. xii. fin. VENEMA, H. E. Saec. ii. §. 37.

2. καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ] Haec verba praetermisit Salvinius; ideoque in Aldrichii libro non leguntur.

5. Καλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς] Locus hic valde insignis est, quo distinctio ponitur inter Sacerdotes et summum Sacerdotem. Summus autem Sacerdos attribuitur Christo, Hebr. iv. 14. Clem. Rom. [Ep. i. 58.] Orig. in Matt. 410. D. [ed. Huet. tom. iii. p. 711. ed. Ben. ἐλθόντος ἀληθινοῦ ἀρχιερέως, ὁ συμβολικὸς ἀρχιερεὺς ἐπαύσατο. Cf. Hom. i. in Jerem. §. 12. iii. p. 132. ed. Ben. Euseb. H. E. i. 3.] PEARSON. ἱερεῖς de Presbyteris Christianis explicat Cotelerius; de Christianis Philadelphenis, Rothius, *Die Anfänge der Christl. Kirche*, i. 732. Rectius, ut opinor, Pearsonus, Smithus, et Marklandus Sacerdotes Leviticos sub Mosaica dispensatione constitutos intelligunt.

ib. κρεῖσσον] Videtur potius legendum κρείσσων, sed nihil mutandum, quia κρεῖσσον legebat Interpres. PEARSON. Salvinius conj. κρείσσων, uti apud Interpolatorem; atque ita legi debere pertendit Marklandus, nisi pro καλοὶ legamus καλόν. Vulgatam nescio an tueantur S. Matt. xii. 41, 42. S. Luc. xi. 31. πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

ib. ὁ ἀρχιερεὺς] Nihil clarius quam hic intelligi Christum. Vulgatus vero Ignatius depravavit, more suo, omnia haec, et Episcopis ea adtribuere voluit. VOSSIUS. Ut summus Sacerdos Judaeorum solus ingressus est Sancta Sanctorum, ita Christus ἀρχιερεὺς διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια. Hebr. ix. 11, 12. Cf. iv. 14. x. 21. S. Polycarp. Ep. ad Philipp. [§. 12.] SMITH.

7. αὐτὸς ὢν θύρα] Christus ipse se *januam* vocavit, Jo. x. 7, 9. et ipsis Apostolicis temporibus haec vox saepe usurpata est: unde illa ad Jacobum Justum, Ἀπάγγειλον ἡμῖν, τίς ἡ θύρα τοῦ Ἰησοῦ σταυρωθέντος; ut refert Hegesippus apud Euseb. H. E. ii. 23. Ipse est qui aperit *ostium* verbi, II Cor. ii. 12. Coloss. iv. 3. Act. xiv. 27. θύρα τῆς πίστεως. PEARSON. Conf. Clem. Alex. Strom. i. §. 7. p. 339. ed. Potter. πολλῶν τοίνυν ἀνεῳγμένων πυλῶν ἐν δικαιοσύνῃ, αὕτη ἦν ἐν Χριστῷ, ἐν ᾗ μακάριοι πάντες οἱ εἰσελθόντες, καὶ κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐ-

Πατρὸς, δι' ἧς εἰσέρχονται Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ οἱ προφῆται, καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἡ ἐκκλησία· πάντα ταῦτα εἰς ἑνότητα Θεοῦ. Ἐξαίρετον δέ τι ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ πάθος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνάστασιν. Οἱ γὰρ ἀγαπητοὶ προφῆται κατήγγειλαν εἰς αὐτόν· τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας. Πάντα ὁμοῦ καλά ἐστιν, ἐὰν ἐν ἀγάπῃ πιστεύητε.

Quum pacem consequuta sit Ecclesia Antiochena, par

Ι'. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν προσευχὴν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὰ σπλάγχνα ἃ ἔχετε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπηγγέλη μοι εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς

τῶν ἐν ὁσιότητι γνωστικῇ. et Strom. iv. §. 16. p. 609. ὅτι μὲν οὖν μίαν σωτηρίαν λέγει ἐν Χριστῷ τῶν δικαίων καὶ ἡμῶν κ. τ. λ. nempe justorum qui ante Christum vixerunt, et Christianorum quibus eadem est per Christum ad salutem via.

2. οἱ προφῆται, καὶ οἱ ἀπόστολοι] D. Paulus ad Ephes. iii. 5. τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις. D. Petrus, Ep. II. iii. 2. τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς.

3. εἰς ἑνότητα Θεοῦ.] Pearsonus suspicatur Int. Vet. legisse πίστεως. Nihil autem mutandum. Interpolator habet εἰς ἑνότητα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

ib. Ἐξαίρετον δέ τι] Sic infra ad Smyrn. §. 7. προσέχειν δὲ τοῖς Προφήταις, ἐξαιρέτως δὲ τῷ Εὐαγγελίῳ.

4. τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χ.] Pro Κυρίου Interpolator habet Σωτῆρος, quam vocem inserendam vult Cotelerius.

6. κατήγγειλαν εἰς αὐτόν·] Excidisse videtur vox πιστεύειν, vel ἐλπίζειν, ut §. 5. MARKLAND. S. Barnabas, §. 5. "Prophetae ab ipso habentes "donum, *in illum prophetaverunt.*"

7. ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας] S. Luc. xiv. 28. ἀπαρτισμός. PEARSON. An *morum*, an *immortalitatis* per resurrectionem, quando corruptibile fiet incorruptibile? Evangelium enim exquisitiores vitae instituendae regulas proponit; et ubique resurrectionis et vitae immortalis in altero mundo fidem ingerit, et quasi saepius inculcando *perficit*. Forte etiam ἀπάρτισμα ἀφθαρσίας idem est ac ἀπάρτισμα ἄφθαρτον, *perfectio incorrupta*, i. e. integra puraque completio eorum quae praedixerunt *Prophetae*, de quibus immediate ante locutus est S. Ignatius. SMITH. Melius forsitan Heringius, *perfecta doc-*

Patris, per quam ingrediuntur Abraham et[q] Isaac et Jacob, et Prophetae, et Apostoli, et Ecclesia. Omnia haec in unitatem fidei.* Praecipuum autem aliquid habet Evangelium, praesentiam Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, passionem ipsius, et[r] resurrectionem. Dilecti enim Prophetae annunciaverunt in ipsum; Evangelium autem perfectio[s] est incorruptionis. Omnia simul bona sunt, si in charitate creditis.

[q] *et* deest C. C.

* f. Dei.

[r] *et* deest C. C.

[s] *perfecta* C. C.

X. Quia secundum orationem vestram, et secundum viscera misericordiae quae habetis in Christo Jesu, annunciatum est mihi pacem habere Eccle-

trina quae semper manebit, post quam nihil amplius revelabitur. Pertinentia quaedam affert Crednerus e Recognition. Clement. Scriptore, i. 59. 'Non 'ideo credendum esse Jesu, 'quia de eo Prophetae prae-'dixerint, sed ideo magis cre-'dendum esse Prophetis, quod 'vere Prophetae sint, quia eis 'Christus testimonium reddat. 'Nam praesentia et adventus 'Christi illos vere Prophetas 'fuisse designat. Decebat [al. 'Dicebat] enim non ab infe-'rioribus majori, sed a majore 'inferioribus fidei testimonium 'dari.'

9. πιστεύητε.] Ita Cod. MStus. Int. Vet. tuetur lectionem Vossianam, πιστεύετε, quam libri impressi exhibent.

10. Ἐπειδὴ] Hanc MS. lectionem retinet Usserius. Cotel. et Smithus cum Voss. exhibent Ἐπεὶ δέ.

ib. καὶ κατὰ τὰ σπλάγχνα] καὶ omisit Vossius.

12. εἰρηνεύειν] Ex hac et Ep. ad Smyrn. §. 11. [Cf. ad Polyc. §. 7.] cognoscimus Ignatium, priusquam minorem Asiam reliquisset, de pace Ecclesiae Antiochenae reddita certiorem factum fuisse. Quod hoc tempore contigisse, dum Trajanus Antiochiae adhuc moratus de bello Parthico gerendo consilium caperet, ita nos docuit in xi Chronicorum libro Jo. Malala Antiochenus Historicus, Ἐν τῷ δὲ διατρίβειν Τραϊανὸν βασιλέα ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, βουλευόμενον τὰ περὶ τοῦ πολέμου, ἐμήνυσεν αὐτὸν Τιβεριανὸς, ἡγεμὼν τοῦ πρώτου Παλαιστινῶν ἔθνους, ταῦτα. Deinde, recitatis Tiberiani ad Imperatorem literis, quid illae apud eum effecerint, sic enarrat; καὶ ἐκέλευσεν αὐτῷ ὁ αὐτὸς Τραϊανὸς παύσασθαι τοῦ φονεύειν τοὺς Χριστιανοὺς, ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πανταχοῦ ἄρχουσι τοῦτο ἐκέλευσεν, μὴ φονεύειν τοῦ λοιποῦ τοὺς λεγομένους Χριστιανούς· καὶ ἐγένετο ἔνδοσις μικρὰ τοῖς Χριστιανοῖς. USSER. Literas Tiberiani infra videsis Actis Ignatii subjectas. In Usserii sententiam it Pearsonus, vid. not. in

esse, ut misso legato eidem felicitatem gratulentur.

Συρίας, πρέπον ἐστὶν ὑμῖν, ὡς ἐκκλησίᾳ Θεοῦ, χειροτονῆσαι διάκονον εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ Θεοῦ πρεσβείαν, εἰς τὸ συγχαρῆναι αὐτοῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γενομένοις, καὶ δοξάσαι τὸ ὄνομα. Μακάριος ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃς καταξιωθήσεται τῆς τοιαύτης διακονίας, καὶ ὑμεῖς δοξασθήσεσθε. Θέλουσιν δὲ ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀδύνατον ὑπὲρ ὀνόματος Θεοῦ· ὡς καὶ αἱ ἔγγιστα ἐκκλησίαι ἔπεμψαν ἐπισκόπους, αἱ δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους.

Indicat, quinam fidelium sibi adsint, et gratias agit,

ΙΑ'. Περὶ δὲ Φίλωνος τοῦ διακόνου ἀπὸ Κιλικίας, ἀνδρὸς μεμαρτυρημένου, ὃς καὶ νῦν ἐν λόγῳ Θεοῦ ὑπηρετεῖ μοι ἅμα Ῥέῳ Ἀγαθόποδι ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ,

Ep. ad Polyc. §. 7. Cotelerius autem profitetur suspectam sibi rem totam facere Eusebii silentium.

ib. Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας] Vid. not. in Ep. ad Smyrn. §. 11.

2. χειροτονῆσαι διάκονον κ. τ. λ.] *Constituere quempiam e Diaconis, ut hac legatione fungatur:* juxta laxiorem istius vocis significationem. SMITH. Reposuit hic Pseudo-Ignatius ἐπίσκοπον. Quod tamen opus non erat. Nam non minus ad tales πρεσβείας eligebantur Diaconi, quam aut Episcopi, aut Presbyteri; ut adparet ex iis, quae statim subdit Ignatius, cum dicit, quasdam Ecclesias Antiochiam misisse Episcopos, alias Presbyteros, alias vero Diaconos. Quin saepius tale ad ministerium eligebantur Diaconi, quam aut Presbyteri, aut Episcopi. Neque enim illi ita commode ab Ecclesiis suis poterant abesse. Praeterea, cum istiusmodi πρεσβεῖαι munera sint ὑπηρετικά, magis ea videntur propria fuisse Diaconorum. VOSSIUS.

3. εἰς τὸ συγχαρῆναι αὐτοῖς] Perperam apud Pseudo-Ignatium legitur, συγχωρηθῆναι. VOSSIUS.

ib. ἐπὶ τὸ αὐτὸ γενομένοις] *in unum congregatis,* Cotel. et Toup. Cf. Ep. ad Eph. §§. 5, 13. Pessime Int. Vet. cujus hallucinatio eo notabilior, quod Smithum impulisse videtur ad conjecturam parum felicem, minime necessariam, qua γενόμενον reponit, hoc scilicet sensu, *ob tranquillitatem illis redditam.*

4. τὸ ὄνομα.] Addidit alter Ignatius τοῦ Θεοῦ, quod non erat opus; ut ex similibus locis adparet. VOSSIUS. Cf. not. in Ep. ad Smyrn. §. 12. et ibid. §. 11. κατὰ θέλημα. Cf. D. Johann. Ep. III. 7. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον.

6. οὐκ ἔστιν ἀδύνατον] *Hoc a vobis, si promptum animum ge-*

siam quae est in Antiochia Syriae, decens est vos, ut Ecclesiam Dei, ordinare Diaconum ad intercedendum illic Dei intercessionem; in congaudere ipsis in idipsum factis, et glorificare nomen. Beatus in Jesu Christo, qui dignificabitur tali ministratione[t]: et vos glorificabimini. Volentibus autem vobis non est impossibile, pro nomine Dei; ut et quaedam propinquae Ecclesiae[u] miserunt Episcopos, quaedam autem Presbyteros et Diaconos.

[t] *in tali ministratione* C. C.

[u] *Ecclesiae propinquae* C. C.

XI. De Philone autem Diacono a Cilicia, viro testimonium habente, qui et nunc in verbo Dei ministrat mihi cum Reo Agathopode viro electo,

ratis, licet non absque aliqua difficultate, fieri potest. Pessime Interpolator: οὐ πᾶσιν ἀδύνατον. Frustra emendavit Junius, παντάπασιν· nec sensum expiscari potuerunt aut ille aut Usserius, qui ex vera lectione codicis Medicei, quam confirmat Vet. Int. facile fluit. SMITH.

10. Περὶ δὲ Φίλωνος κ. τ. λ.] Pseudo-Ignatius ita haec accepisse videtur, tanquam si Philo testimonium a Cilicibus consecutus fuerit. Sed si verum sit, quod legitur in Epistola ad Tarsenses, illum fuisse Tarsi Diaconum; non dubito, quin illud, ἀπὸ Κιλικίας, referendum sit ad praecedens, non autem ad id quod sequitur. VOSSIUS. Manifestum est Philonem e Cilicia oriundum, non in Cilicia, sed cum Ignatio in Troade, ut perhibent, fuisse, quum hanc Epistolam exararet: ita Hebr. xiii. 24. οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας homines sunt Itali, eo ipso tempore quo Epistola ad Hebraeos conscripta fuit, extra Italiam cum istius Epistolae Scriptore, alibi, quo in loco non liquet, versantes. Cf. S. Matt. xv. 1. [Marc. vii. 1.] Act. xvii. 13. ORELLIUS.

11. μεμαρτυρημένον] Ut paullo post, ἀνδρὶ ἐκλέκτῳ. Haec proprie de Diacono dicuntur, Act. vi. 3. x. 22. xxii. 12. I Thess. ii. 12. I Tim. v. 10. III Ep. S. Johann. vers. 12. PEARSON. Stylus S. Martyris hic mire confusus videtur. Neque enim vinctus et militibus circumseptus elegantiae et accurationi sententiarum vacare potuit. SMITH. Vossius autem reddit viri *martyris vel confessoris*.

12. Ῥέῳ Ἀγαθόποδι] Cf. not. in Ep. ad Smyrn. §. 10. et ad Clem. Rom. i. §. 59. Interpolator sec. Usser. habet Γαΐῳ καὶ Ἀγαθόποδι, sec. Pacaeum Γαυΐᾳ καὶ Ἀγαθόποδι. Grabius conjicit eundem fuisse cum illo ad quem Valentinus literas dedit a Clemente Alexandrino laudatas. Strom. iii. §. 7. p. 538. ed. Potter. Vid. Spicil. Patt. ii. 53.

quod benigne ab illis habiti fuerint.

ὃς ἀπὸ Συρίας μοι ἀκολουθεῖ, ἀποταξάμενος τῷ βίῳ, οἳ καὶ μαρτυροῦσιν ὑμῖν· κἀγὼ τῷ Θεῷ εὐχαριστῶ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι ἐδέξασθε αὐτούς, ὡς καὶ ὑμᾶς ὁ Κύριος. Οἱ δὲ ἀτιμάσαντες αὐτοὺς λυτρωθείησαν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Salutationes.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου, πεμφθέντος ἅμα ἐμοὶ ἀπὸ Ἐφεσίων καὶ Σμυρναίων, εἰς λόγον τιμῆς. Τιμήσει αὐτοὺς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς ὃν ἐλπίζουσιν σαρκί, ψυχῇ, πίστει, ἀγάπῃ, ὁμονοίᾳ. Ἔρρωσθε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.

4. λυτρωθείησαν] *Ipsis condonet gratia Christi.* SMITH.

6. ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν] Vide supra notata p. 338. l. 1.

7. Βούρρου] Cf. Ep. ad Smyrn. §. 12. ad Ephes. §. 2. Interpolator ad hunc locum exhibet Βούργου. Mox εἰς λόγον τιμῆς, *honoris ergo*, ita vertit Int. Vet. ut sensu omnino careat.

9. Τιμήσει] Forte Τιμήσαι, Smithus in curis secundis, ver-

qui a Syria me sequitur, abrenuncians seculo, qui et testificantur vobis; et ego Deo gratias ago pro vobis, quoniam recepistis ipsos, ut et vos Dominus. Qui autem inhonoraverunt [x] ipsos, liberentur in gratia Jesu Christi. Salutat vos charitas multorum qui in Troade; unde et scribo vobis per Burrum, missum mecum ab Ephesiis et Smyrnaeis in verbum honoris. Honoret et [y] ipsos Dominus Jesus Christus; in quem sperent carne, anima, spiritu, fide, charitate, concordia. Valete in Christo Jesu, communi spe nostra.

[x] *inhonorarent* C. C.

[y] *et* deest C. C.

sione Int. Vet., ni fallor, adductus.

10. ψυχῇ, πίστει] Inter has voces Usser. Cotel. et Smith. inserendum volunt πνεύματι ex Int. Vet. et Interpol.

Epigraphe, ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ, quam, Vossium secuti, exhibent Coteler. et Smith. deest in Codice MSto.

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ ἠγαπημένου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἠλεημένῃ ἐν παντὶ χαρίσματι, πεπληρωμένῃ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἀνυστερήτῳ οὔσῃ παντὸς χαρίσματος, θεοπρε-

1. ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ] Omnium frequentissime ab antiquioribus citata reperitur haec ad Smyrnaeos Ignatii Epistola: Eusebio nimirum, Hieronymo, Theodoreto, Ephraemio Antiocheno, Maximo, Johanne Damasceno, &c. USSER.

2. ἐκκλησίᾳ Θεοῦ Πατρὸς] Interpolator nihil habuit quod huic loco adjiceret, praeter nomen *Altissimi*; quae vox etiam inserta est Epistolae ad Romanos. Notandum autem est S. Ignatium signanter vocare *Ecclesiam Patris et Christi*; quibus verbis explicare videtur S. Paulum, qui vocare solet ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. I Cor. i. 2. x. 32. xi. 16, 22. xv. 9. II Cor. i. 1. Sed in Epist. i. et. ii. ad Thess. τῇ ἐκκλησίᾳ...... ἐν Θεῷ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. PEARSON.

3. καὶ τοῦ ἠγαπημένου Ἰησοῦ Χριστοῦ] Interpolator hic inseruit Υἱοῦ αὐτοῦ, sed sine ulla necessitate. Nam ὁ ἠγαπημένος *dilectum Filium* significat, praecipue ubi ad Deum respectus habetur: ut Eph. i. 6. εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ. PEARSON.

ib. ἠλεημένῃ] Vet. Int. *habenti propitiationem*: minus apposite. Melius Vulg. *misericordiam consecutae*: ut Rom. xi. 30, 31. Sed quum addatur ἐν παντὶ χαρίσματι, ostendit quid consecuta fuerit Ecclesia Smyrnaeorum per misericordiam qua donata est, nempe varia Dei dona. Ut S. Paulus de seipso, I Cor. vii. 25. ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. Sic igitur interpretor ἠλεημένῃ ἐν παντὶ χαρίσματι, *omne donum per misericordiam Christi consecutae*. PEARSON. Cod. MS. ἠλεημένῃ, non ἐλεημένῃ, uti Vossius.

4. πεπληρωμένῃ κ. τ. λ.] Modus hic loquendi haud quidem usitatus est, tamen Apostolicus. Ephes. v. 18. Rom. xv. 14. Quod cum non animadverteret Interpolator, in πεπληροφορημένῃ nulla necessitate convertit. Sic Clemens Rom. [Ep. i. §. 2.] καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου ἔκχυσις ἐπὶ πάντας ἐγίνετο. PEARSON.

AD SMYRNAEOS.

IGNATIUS, qui et Theophorus [a], Ecclesiae Dei Patris et dilecti Jesu Christi, habenti propitiationem in omni charismate, impletae in fide et charitate, indeficienti [b] existenti omni charismate, Deo-decen-

[a] *Theophe-rus* C. C.

[b] *et caritate indeficienti, omni* C. C.

5. ἀνυστερήτῳ] Int. Vet. *indeficienti.* Vulg. *infraudatae:* potius, *indefectae;* et satis haec eleganter. *Indefectae* passive. Phaedrus, I. xxi. [3.] '*defectus* 'annis et desertis viribus.' De Sejano, Paterculus, ii. 116. 'Non merito, sed materia adi-'piscendi triumphalia *defectus* 'est;' et c. 120. ait: 'Varum 'magis Imperatoris *defectum* 'consilio, quàm virtute desti-'tutum militum.' Ad rem ipsam quod spectat, S. Ignatius sequitur Apostolum, I Cor. i. 7. ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι. Sic ipse ad Polycarpum [§. 2.] ἵνα μηδενὸς λείπῃ, καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Hic igitur Ignatius declarat, Ecclesiam Smyrnaeorum non tantum omnia dona per misericordiam Dei accepisse, sed et ea conservasse, et quum scriberet, nullo eorum destitutam fuisse. Quod quidem antiquitati harum Epistolarum haud parum patrocinatur. Nam quod de Corinthiis dictum est a S. Paulo, ut de Smyrnaeis etiam affirmaretur tot annis postea, insigne illius Ecclesiae praeconium fuit. Post Ignatii tempora legimus in aliquibus Ecclesiis aliqua charismata perdurasse. De dono Prophetiae Justinus in Dialogo, [§. 82. Opp. p. 179. ed. Ben.] παρὰ γὰρ ἡμῖν καὶ μέχρι νῦν προφητικὰ χαρίσματά ἐστιν. De dono prophetico aliisque nonnullis adhuc in Ecclesia manentibus, Irenaeus, II. lvi, lvii. [xxxi. §. 2. xxxii. §. 4. pp. 164, 166. ed. Massuet.] praecipue ad conversionem Gentium. De dono prophetico, et sanationis, et ejectionis Daemonum, ad sua usque tempora durante, Origenes, lib. i. contra Celsum, p. 34. et alibi. [ed. Spencer. lib. i. §. 46. Opp. i. p. 361. ed. Ben.] PEARSON.

ib. θεοπρεπεστάτῃ] Origenes in Exhortatione ad Martyrium Ἀμβρόσιε θεοπρεπέστατε. [§. 1. i. p. 274. ed. Ben.] et Dionysius Alex. apud Euseb. H. E. vi. 41. καὶ νῦν ὁ θεοπρεπέστατος σὺν ἡμῖν ἐστὶ Διόσκορος. De Christo ipso Origenes adv. Cels. iii. [§. 14. i. p. 456. ed. Ben.] θεοπρεπέστατος, καὶ ἀληθῶς θεόθεν πρὸς ἡμᾶς κατελθών. PEARSON. Ita Codex MS. non εὐπρεπεστάτῃ, uti in Aldrichii libro.

πεστάτῃ καὶ ἁγιοφόρῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας, ἐν ἀμώμῳ πνεύματι καὶ λόγῳ Θεοῦ πλεῖστα χαίρειν·

Gaudere se significat,

Α'. ΔΟΞΑΖΩΝ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Θεὸν τὸν

1. ἁγιοφόρῳ] Ecclesia recte *ferax sanctorum* dicitur, quia sanctis referta est, eosque quasi parere videtur. Sic Ephesii dicuntur ἁγιοφόροι. [ad Eph. §. 9.] PEARSON.

2. τῆς Ἀσίας] Apoc. i. 4, 11. Ad Episcopos quinque urbium Asiaticarum scribit Ignatius. Erasmus vult plures ecclesias in Asia quam septem non fuisse, quum Johannes Apocalypsin scripsit. Sed quaere. Undecim urbes Asiae certant apud Tacit. Ann. iv. [§. 55.] pro templo Tiberii. Urbes autem ad Commune Asiae pertinentes erant tredecim. Quatuor vero ex hisce quinque nomen Ἀσίας adjungit Ignatius, quarum tres memorantur inter Septem Asiae Ecclesias Apocalypticas; quintam autem, ut distinguat ab urbe ejusdem nominis satis celebri in eadem Asia sita, illa appellatione omissa, aliter describit, viz. ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ. Eodem igitur sensu hic intelligenda est *Asia*, quo locuti sunt Apostoli, Petrus, Paulus, et Johannes. Scriptores alii has urbes, sigillatim recensitas, aut Lydiae, aut Aeolidi aut Ioniae adscribunt, non Asiae. Lydia autem Aeolidem et Ioniam complectebatur, et Asiam proprie dictam constituebat: Ἀσία τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο ἡ Λυδία. De qua re videndus omnino Aristides in προσφωνητικῷ Σμυρναϊκῷ. tom. i. p. 475. [p. 271. ed. Jebb.] Smyrna urbs sub Tiberio omnium pulcherrima, ut testatur Strabo, hujus Asiae metropolis. Vid. Marm. Oxon. p. 47. [ed. Prideaux.] PEARSON. Infra, §. 11. ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας.

ib. ἐν ἀμώμῳ κ. τ. λ.] Haec ad posteriora pertinent, ut ex aliis Salutationibus patet. Ita enim ad Ephesios optans loquitur, πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἐν ἀμώμῳ χάριτι χαίρειν. et ad Romanos, πλεῖστα ἐν Θεῷ καὶ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἀμώμως χαίρειν. PEARSON.

ib. πνεύματι καὶ] Gronovius Praef. in Herodot. contendit notam compendiariam MSti legendam esse πνευματικῷ λόγῳ.

3. πλεῖστα χαίρειν] *Plurimum gaudere*: ut, *plurimum valere*. Digestorum l. viii. t. 3, 37. Λούκιος Τίτιος Γαΐῳ Σείῳ πλεῖστα χαίρειν. Solita haec in Epistolis salutatio, brevis et concisa. Ἴδιον γὰρ πάσης ἐπιστολῆς τὸ χαίρειν καὶ ἔρρωσο λέγειν, inquit Artemidorus, iii. 44. Ita S. Jacobus, [i. 1.] ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν. Neque tantum in Epistolis, sed et in congressibus et allocutionibus quotidianis, praesertim matutinis, eadem forma a Graecis usurpata est. De qua familiari salutatione intelligenda est illa

tissimae [c] et sanctiferae, existenti in Smyrna Asiae; in incoinquinato spiritu et verbo Dei, plurimum gaudere:

c condecentissimae C. C.

I. GLORIFICO Jesum Christum Deum, qui

S. Johannis cautio, epistola secunda, [vers. 10.] de seductore, χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. PEARSON.

4. Δοξάζων] Libb. imp. Δοξάζω. Similem participii usum praebent Epp. ad Eph. et Magnes. Vide supra, p. 264. l. 5.

ib. Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Θεὸν] Interpolator pro sua libidine, Δοξάζω τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα Ἰησοῦ Χριστοῦ· quibus verbis sententiam Ignatii de vera et summa Divinitate Christi obscuravit, quam tamen ipse Ignatius semper aperte agnoscit et profitetur. Non aliter intelligi potest δωρεὰ τοῦ Θεοῦ in hac ipsa Epistola, [§. 7.] et διακόνους Χριστοῦ Θεοῦ [§. 10]; in Ep. ad Polyc. ἐν Θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, [§. 8.]; in Ep. ad Ephes. καὶ αὐτὸς ᾖ ἐν ἡμῖν Θεὸς ἡμῶν, et λαβόντες Θεοῦ γνῶσιν, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός· [§§. 15, 17.]; et ad Rom., ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. [Inscr. Addas ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, §. 3.] Quae omnia ad imitationem S. Johannis et S. Thomae dicta sunt, qui aperte Christum ἐθεολόγουν, ut loquuntur Veteres, i. e. *diserte nobis ut Deum repraesentabant.* Ita certe Ignatii aetate loquebantur, et qui statim postea secuti sunt. Vid. Plinii Ep. ad Trajanum, [x. 97.] et Euseb. H. E. v. 28. ix. 1. Clem. Alex. 790. A. b. [Paris. 1629. p. 969. ed. Potter.] Insignis locus est Origenis adv. Celsum, 230. [ed. Spencer. περὶ αὐτοῦ θεολογοῦσιν αἱ ἱεραὶ γραφαί. lib. 4. ad fin. i. 577. ed. Ben.] et in Johan. 139. [ed. Huet. μετὰ τὰς Ἰωάννου μαρτυρίας, πρώτην μὲν τὴν ὑπὸ κεκραγότος λεγομένην καὶ θεολογοῦντος. iv. p. 149. ed. Ben.] Arnobius adv. Gentes, ii. p. 85. [Lugd. Bat. 1651.] 'Et ideo Christus 'licet vobis invitis Deus, Deus 'inquam Christus; hoc enim 'saepe dicendum est, ut infi-'delium dissiliat et dirumpatur 'auditus.' Unde peculiari notione Θεολογία doctrina de Deitate Christi: cui opponitur doctrina de humanitate, quae Οἰκονομία dicebatur; et Θεολογικά dicebantur, quae tractabant de Deitate Christi. PEARSON. Conf. Routh. Reliq. Sacr. ii. p. 26.

ib. τὸν οὕτως ὑμᾶς σοφίσαντα] *Qui vos adeo sapientes reddidit;* sapientia sc. salutari atque divina. Ita enim loquitur more Apostolico: ut II Tim. iii. 15. Hac voce solus inter Novi Testamenti scriptores S. Paulus usus est. Reperitur vero identidem cum accusativo personae in Graeca Versione Psalmorum. Ps. xviii. 7. civ. 22. Vetus Interpres οὕτως non agnoscit; agnoscit autem Interpolator cum suo Interprete, et sine dubio ita scripsit Ignatius. PEARSON.

quod firmi persistant in fide Evangelii, cujus summa capita, quoad doctrinam de Jesu Christo, recitat.

οὕτως ὑμᾶς σοφίσαντα· ἐνόησα γὰρ ὑμᾶς κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει, ὥσπερ καθηλωμένους ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, σαρκί τε καὶ πνεύματι, καὶ ἡδρασμένους ἐν ἀγάπῃ ἐν τῷ αἵματι Χριστοῦ, πεπληροφορημένους εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, ἀληθῶς ὄντα ἐκ γένους Δαβὶδ κατὰ σάρκα, υἱὸν Θεοῦ κατὰ θέλημα καὶ δύναμιν Θεοῦ, γεγενημένον ἀληθῶς ἐκ παρθένου, βεβαπτισμένον ὑπὸ Ἰωάννου, ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη ὑπ' αὐτοῦ, ἀληθῶς ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ Ἡρώδου τετράρχου καθηλωμένον ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκί. Ἀφ' οὗ καρποῦ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ θεομακαρίστου αὐτοῦ πάθους, ἵνα ἄρῃ

1. *ἐνόησα γὰρ*] *Observavi enim.* Quapropter fuerat jam ipse Smyrnae; et ad Smyrnaeos haec Troade constitutus scribit, jam Asiae valedicturus, et in Thraciam perrecturus. PEARSON.

2. *καθηλωμένους*] Immobilitatem et firmitatem fidei illorum illustrat, dum eos adeo stabiles pronunciat, ac si clavis quibusdam fixi essent cruci Christi. *Χριστῷ συνεσταύρωμαι.* Gal. ii. 20. Cf. vi. 14. In Actis Pionii *καθηλώσεις* illius Martyris memorabantur, ut tradit Eusebius. [H. E. iv. 15.] Eleganter haec exprimuntur a Clem. Alex. Paedag. iii. 12. [p. 303. ed. Potter.] Greg. Naz. 276. A. [tom. i. ed. Morel.] Vide etiam Theodotum Ancyranum, p. 25. [*πῶς ὁ Κύριος τῆς δόξης ἐσταύρωται, εἰ μὴ ἄρα ἕνωσιν πρὸς τὸν καθηλωθέντα ἐκτήσατο*;] Ps. cxix. 121. *καθήλωσον τὰς σαρκάς μου* de Christo aliqui interpretati sunt, ut Barnabas, p. 219. [ed. Voss. §. 4.] PEARSON.

3. *σαρκί τε καὶ πνεύματι*] Phrasis Ignatio maxime familiaris: h. e. *toti et penitus, ac si ita Christo deservirent tum corpore tum animo, ut ab illo avelli non possent.* Cf. I Cor. vi. 20. Clemens Alex. 275. B. [ed. Sylburg. Lutet. 1629. Strom. i. 1. p. 323. ed. Potter.] *καὶ πνεύμασι, καὶ σώμασιν.* Ecclesia Gallicana *σώματι καὶ ψυχῇ* apud Euseb. 159. C. [H. E. v. 1.] Orig. in Joan. 9. D. [ed. Huet.] *Διόπερ ἀναγκαῖον πνευματικῶς καὶ σωματικῶς χριστιανίζειν.* PEARSON.

4. *καὶ ἡδρασμένους*] Secunda firmitatis metaphora, ut in Ep. ad Polyc. [§§. 1, 3,] et hac ipsa [§. 1.] et in Ep. ad Eph. [§. 10.] S. Paulo *ἑδραῖοι*, I Cor. vii. 37. et xv. 58. Coloss. i. 23. Clem. Alex. *τῆς ἀληθείας ἑδραιότης.* [*τῆς γνώμης*, Strom. vii. §. 7. p. 859. Potter.] PEARSON. *καί* omiserunt Voss. Cotel. et Clericus. *ἡδρασμένους* dedi e Cod. MSto. Libb. imp. ad unum *ἑδρασμένους.*

5. *πεπληροφορημένους κ. τ. λ.*] Theodoretus, Dial. 1. [tom. iv.

vos sapientes fecit. Intellexi enim vos perfectos in immobili fide; quemadmodum clavifixos in cruce Domini nostri Jesu Christi, et carne et spiritu; et firmatos in charitate, in sanguine Christi; certificatos in Dominum nostrum Jesum Christum, vere existentem de genere David secundum carnem, filium Dei secundum voluntatem et potentiam Dei, genitum vere ex Virgine, baptizatum a Johanne, *ut* Matt. iii. 15.
impleatur omnis justitia ab ipso; vere sub Pontio Pilato et Herode Tetrarcha clavifixum pro nobis in carne; a cujus fructu nos, a[d] divine beatissima [d] *a* om. C.C.

p. 49. ed. Schulze.] citat hoc modo, πεπληροφορημένους ἀληθῶς κ. τ. λ. et paulo post, υἱὸν Θεοῦ κατὰ θεότητα καὶ δύναμιν. Male autem apud illum est, ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, cum Σμυρναίους legendum sit; nisi sit ἁμάρτημα μνημονικόν. VOSSIUS. Cf. Ep. ad Magn. §. 8. §. 11. Clem. Rom. I. §. 42. S. Luc. i. 1. Rom. iv. 21. xiv. 5.

7. κατὰ θέλημα] Lectionem Theodoreti, υἱὸν Θεοῦ κατὰ θεότητα καὶ δύναμιν, invitis Cod. MSto et Int. Vet. tuetur Wesselingius, Probabil. Lib. Sing. cap. xxxiii.

8. βεβαπτισμένον κ. τ. λ.] Haec ad veritatem humanae naturae spectant, quod fuerit Joannis manibus contrectatus, quod aquis immersus, quod ablutus, ut alii. PEARSON.

10. ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου] Ut in Ep. ad Magn. [§. 11.] Praeter eos, qui enarrarunt historice, primus Paulus, I Tim. vi. 13. Iren. I. xxix. [de Marcione, I. xxvii. §. 2. ed. Massuet.] Justin. Apol. [i. §. 13.] juxta Symbolum Apostolicum. Haec ad Trallianos [§. 9.] e Smyrna brevius; eadem nunc e Troade ad Smyrnaeos scribit plenius et explicatius. PEARSON.

11. Ἀφ' οὗ καρποῦ] Vet. Int. *A cujus fructu*, ligni sc. quod hic subintelligendum est. Patet hoc ex Ep. ad Trall. §. 11. Ipse enim Christus, pendens in ligno, quasi fructus ejus intelligitur. Interpolator, quum non videret quo modo haec recte intelligi possent, expuncta voce καρποῦ, Ἀφ' οὗ καὶ ἡμεῖς ἔσμεν simpliciter dixit. PEARSON.

12. θεομακαρίστου] Hanc lectionem, veram ni fallor, Interpolator exhibet. Edd. θεομακαρίου habent, et in Cod. MS. θεομακαρίτου scriptum esse affirmant. Sed membrana hic adeo in rugas replicata est, ut duas has literas σ τ, quas librarius noster arctissime conjungere solet, olim intra hoc spatium exstitisse facillime cum Salvinio credas. Θεομακαριστότατε habet B. Pater in Epist. ad Polyc. §. 7. μακαρίου et μακαρίτου saepe confunduntur. Vid. Routh. Reliq. Sacr. ii. 515.

ib. ἵνα ἄρῃ σύσσημον] Phrasis

σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας διὰ τῆς ἀναστάσεως, εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ, εἴτε ἐν Ἰουδαίοις, εἴτε ἐν ἔθνεσιν, ἐν ἑνὶ σώματι τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ.

Vere, non in apparentia passum esse contra Docetas asserit.

Β΄. Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθεν δι' ἡμᾶς, ἵνα σωθῶμεν. Καὶ ἀληθῶς ἔπαθεν, ὡς καὶ ἀληθῶς ἀνέστησεν ἑαυτόν· οὐχ ὥσπερ ἄπιστοί τινες λέγουσιν τὸ δοκεῖν αὐτὸν πεπονθέναι, αὐτοὶ τὸ δοκεῖν ὄντες· καὶ καθὼς φρονοῦσιν καὶ συμβήσεται αὐτοῖς, οὖσιν ἀσωμάτοις καὶ δαιμονικοῖς.

Prophetica, Es. v. 26. xlix. 22. lxii. 10. Neque LXX. soli hac voce utuntur, sed et Aquila, Es. lix. 19. Αἴρειν σύσσημον idem quod Graecis αἴρειν σημεῖον, qua phrasi nulla illis usitatior; unde Hesychius et Suidas, Σύσσημον· σημεῖον. Ut ante, finem baptismi, ita nunc finem crucifixionis ostendit. Crux Christi omnes τοῦ συσσήμου usus exprimit, ad colligendum exercitum, ad collectum convocandum, ad expectandum hostem, ad pugnandum, ad victoriam. PEARSON. Vide infra in Fragm. Polycarpi, 5. 'Crucis 'vexillum.' Aliter Vossius, 'Resurrectionem Christi vocat 'σύσσημον, quia nobis haec 'data commune resurrectionis 'futurae signum.' Vairlenius loco vocis σύσσημον legendum putat συσσώμους, vertitque, *ut assumeret vos concorporales*— qua voce et Apostolus utitur, Ep. ad Ephes. iii. 6. Ita legisse videtur Epistolarum interpolatarum Int. Vet.; vertit enim, *ut tollat secum sibi conjunctos in saecula.*

2. τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ] Valde signanter haec scripsit, quia Christus post resurrectionem solis fidelibus apparuit. PEARSON.

ib. εἴτε ἐν Ἰουδαίοις, εἴτε ἐν ἔθνεσιν] Cod. MS. ἔν τε ἐν Ἰουδαίοις, ἔν τε ἐν ἔθνεσιν, ex incuria, ut videtur, librariis perquam familiari, qui in scriptura, tum unciali tum minuscula, passim commutant praepositiones ἐν et εἰς, praesertim in vocibus compositis. εἴτε repetita phrasis Paulina. e. g. I Cor. xii. 13. εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες. ib. xiii. 8. xiv. 7. Philipp. i. 18, 20, 27. Col. i. 16, 20, &c.

4. Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθεν] Omnia quandam passionem includebant; multa enim sustinuit praeter crucem. Δι' ἡμᾶς, phrasis praecipue notanda: an *loco nostri?* ut duo dicat, an *pro nobis*, an *propter nos?* Rom. iv. 25. I Cor. viii. 11. II Cor. viii. 9. I Thess. v. 10. I Pet. i. 20. Finis passionum Christi ἵνα σωθῶμεν· plane Apostolice. Cf. Polycarp. ad Philipp. §. 8. PEARSON.

5. ἀνέστησεν ἑαυτόν·] Infra §. 6. σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν . . . ἣν ὁ Πατὴρ ἤγειρεν. Cf. S. Jo-

ipsius passione; ut levet signum in secula, per resurrectionem, in sanctos et fideles ipsius, et in Judaeis et in Gentibus, in uno corpore Ecclesiae ipsius.

II. Haec enim omnia passus est pro nobis, ut salvemur. Et vere passus est, ut et vere resuscitavit seipsum: non, quemadmodum infideles quidam dicunt, secundum videri ipsum passum esse, ipsi secundum videri[e] existentes: et quemadmodum sapiunt, et accidet ipsis, existentibus incorporeis et daemoniacis.

[e] *videre* C. C.

han. x. 17. et Rom. iv. 24. S. Hippolytus c. Noetum, §. 18. *τριήμερος ὑπὸ Πατρὸς ἀνίσταται, αὐτὸς ὢν ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή.*

6. *ἄπιστοι*] Haereticos vocat *infideles*, quod essent verae fidei vacui. Gloss. *Perfidus, ἄπιστος.* Haereticorum non fides, sed perfidia, ut post, §. 5. Ep. ad Trall. §. 10. S. Cyprianus ad Demetrianum, p. 195. [ed. Fell.] 'Quae tunc erit fidei 'gloria, quae poena perfidiae,' &c.? Epiphanius *ἀπίστους καὶ κακοπίστους* distinguit, et *ἀπίστους* vocat *Ἕλληνας* seu *Gentiles*. p. 504. [ed. Basil. Ancorat. §. 84. ii. p. 88. ed. Petav. PEARSON.

ib. *τὸ δοκεῖν κ. τ. λ.*] Unde hi Haeretici *Δοκηταί.* Eorum origo a Simone Mago. His autem maxime in Episcopatu infestus est S. Ignatius. Nam Menander, discipulus Simonis et Doceta, Ignatio synchronus fuit. De eo Justinus Martyr paucis annis post Ignatii Martyrium: *Μένανδρον ... ἐν Ἀντιοχείᾳ γενόμενον, πολλοὺς ἐξαπατῆσαι διὰ μαγικῆς τέχνης οἴδαμεν.* [Apol. i. §. 26. Opp. p. 59. ed. Ben.] Menandri discipulus erat Saturnilus, ut tradit Irenaeus, I. xxii. [xxiv. 2. p. 100. ed. Massuet.] et post eum Epiphanes; qui etiam docuit Salvatorem *putative visum hominem*, et *τὰ πάντα ἐν τῷ δοκεῖν πεποιηκέναι.* PEARSON. Videtur inserendum *κατά* ante *τό*, vel potius utrobique legendum *τῷ δοκεῖν*, ut apud Theodoretum. SMITH. Nihil mutandum. Cf. infra §. 4. necnon Ep. ad Trall. §. 10. p. 346. l. 17.

7. *αὐτοὶ τὸ δοκεῖν ὄντες*] Ut ad Trall. [§. 10.] Acute. Haec imitatus est Tertullianus, de Valentinianis agens: 'Ita omnia 'in imagines urgent, plane et 'ipsi imaginarii Christiani.' p. 300. D. [Adv. Valentin. §. 28. Opp. p. 260. ed. Rigalt.] PEARSON.

8. *οὖσιν ἀσωμάτοις*] i. e. *phantasticis*, qui Christum non reale sed phantasticum corpus habuisse asseruerunt. SMITH.

9. *δαιμονικοῖς.*] Vet. Int. *daemoniacis*, male. *Δαιμονικός* et *δαιμονιακός* differunt: *δαιμονικός*

Verum fuisse hominem, etiam post resurrectionem; hocque discipulis demonstrasse.

Γ'. Ἐγὼ γὰρ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα, καὶ πιστεύω ὄντα. Καὶ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς, "Λάβετε, ψηλαφήσατέ με, "καὶ ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον." Καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἥψαντο, καὶ ἐπίστευσαν, κρατηθέντες τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ θανάτου κατεφρόνησαν, ηὑρέθησαν δὲ ὑπὲρ θάνατου. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν συνέφαγεν αὐτοῖς καὶ συνέπιεν ὡς σαρκικὸς, καίπερ πνευματικῶς ἡνωμένος τῷ Πατρί.

et δαιμονιώδης, *diabolicus :* S. Jac. iii. 15. Δαιμονιακός a δαιμονιάζω. Origenes contra Cels. viii. δαιμονικὸν μᾶλλον ἢ ἀνθρωπινόν. [§. 61. Opp. i. 787. ed. Ben.] Idem seu Rufinus in Prooem. Lib. περὶ Ἀρχῶν, 'In 'hoc libello incorporeum dae- 'monium dixit, pro eo, quod 'ille, quicunque est habitus 'vel circumscriptio daemonici 'corporis, non est similis huic 'nostro crassiori vel visibili 'corpori.' PEARSON.

2. οἶδα] Recte Rufinus, *scio.* Hieronymus, de Vir. Illustr. §. 16. ii. 841. ed. Vallars. cum Int. Vet. *vidi,* ac si εἶδον legisset; quam malam interpretationem ex S. Johann. xx. 8. profectam esse suspicatur Pearsonus. Lectionem autem MSti longe meliorem tuentur Interpolator, Int. Vulg. *novi,* Eusebius, H. E. iii. 36. et Theodoretus. Chrysostomus, qui omnia conquisivit quae ad Ignatium laudibus efferendum faciebant, diserte asserit eum nunquam aspexisse Christum. Homil. in S. Ignat. §. 4. Opp. ii. p. 599. ed. Ben. Optime igitur Grotius, Annot. in S. Matt. xxviii. 17. monet non de visus sensu hic agere B. Patrem, sed de fide, quam non suo sed aliorum testimonio confirmat. ει et οι confusa habes apud Clem. Rom. Ep. ii. §. 7. in Codice Alexandrino. Idem Codex praestat τοῖχον, Esai. xxxviii. 2. ubi τεῖχον legitur in exemplari Vaticano. Sic etiam in Epist. Circ. Eccl. Smyrn. §. 8. οἶδεν habent Codd. Vindob. et Paris. εἶδε Cod. Barocc. Cf. I Johan. v. 18, 20.

ib. τοὺς περὶ Πέτρον] Maxime miror a viro Graece peritissimo Is. Casaubono, Exercit. xvi. in Baron. cap. 126. reprehendi interpretationem Hieronymianam, *ad Petrum et ad eos qui cum Petro erant,* et Rufinianam, *ad Petrum caeterosque,* verti autem *ad Petrum;* cum sequentia omnino evincant non de uno agi Petro; notaque sit tironibus significatio duplex phraseos οἱ περὶ τὸν δεῖνα, de qua post alios Usserius. Act. xiii. 13. οἱ περὶ τὸν Παῦλον. Vulgata; *Paulus et qui cum eo erant.* Caeterum citationem Apocryphorum non caussabitur contra Ignatium, quicunque

III. Ego enim et post resurrectionem in carne ipsum vidi, et credo existentem. Et quando ad eos qui circa Petrum venit, ait ipsis: *Apprehendite,* S. Luc. xxiv. 39.
palpate me[f], *et videte, quoniam non sum daemonium incorporeum.* Et confestim ipsum tetigerunt, et crediderunt, convicti carne ipsius et spiritu[g]. Propter hoc et mortem contempserunt; inventi autem sunt super mortem. Post resurrectionem autem comedit cum eis et bibit, ut carnalis; quamvis spiritualiter unitus Patri.

f Deest *me* C. C.

g *convicti, carni ipsius et spiritui.* ap. Aldrich.

meminerit a Clemente idem committi in Epistola illa ἀνομολογουμένῃ παρὰ πᾶσιν ad Corinthios, teste etiam Photio. COTEL.

3. Λάβετε κ. τ. λ.] Optime Eusebius [H. E. iii. 36.] οὐκ οἶδα ὁπόθεν τοῖς ῥητοῖς κέχρηται, quia talis locutio in Evangelistarum nullo exstat. Hieronymus autem, qui Evangelium secundum Hebraeos, quo utebantur Nazaraei, tum in Graecum, tum in Latinum sermonem transtulerat, ex illo Evangelio testimonium hoc Ignatium transtulisse asserit. [in Catalogo Script. Ecclesiast. §. 27.] Sed quum illud Evangelium Hebraice tantum, non Graece exstitisse ante aetatem Hieronymi videatur, aut certe illud quo tum utebantur Nazaraei, quodque transtulit Hieronymus, interpolatum fuerit, quumque eadem verba in libello, qui Διδαχὴ Πέτρου dictus est, de eadem re exstarent, credibile potius est, haec tria loca non ex libris aliquibus, sed ex historia verbis illis vulgo tradita desumi. Cf. Rufin. in Prooemio Lib. περὶ Ἀρχῶν. PEARSON. Vedelius, P. ii. pp. 186–8. contendit ex sententia verborum S. Lucae, xxiv. 36–40. deductum fuisse hoc testimonium.

4. δαιμόνιον ἀσώματον.] Contra deterrimum Apocryphum. τῶν Φανταστιαστῶν, inscriptum Περίοδοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, prout refertur Actione quinta Synodi septimae: ἄλλοτε δὲ πάλιν ψηλαφῶντός μου αὐτὸν, ἄϋλον ἦν καὶ ἀσώματον τὸ ὑποκείμενον, καὶ ὡς μηδὲ ὅλως ὄν. Cum quo consentiunt fabulosae illae traditiones, citatae in Commentariolis quae sub Clem. Alex. nomine prodierunt, ad 1 Joh. i. 1. Videndae Apost. Const. vi. 26. COTEL.

5. κρατηθέντες] Ita Edd. omnes post Vossium. MS. κραθέντες, compendiaria, ut videtur, scriptione.

8. συνέφαγεν κ. τ. λ.] Apud Theodoretum, Dial. ii. καὶ συνέφαγε, καὶ συνέπιεν αὐτοῖς, ὡς σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς ἡνωμένος τῷ Πατρί. Quam lectionem, ad Cotelerii et Smithi mentem, ex hoc loco correxit Schulzius in editione sua, IV. P. i. p. 128.

9. ἡνωμένος] Ut in Ep. ad Magn. [§. 7.] ἡνωμένος ὤν.—

Monet, ut caveant sibi ab istis Haereticis; nisi enim vere haec a Domino essent peracta, nunquam se tantum laboris et periculi susceptu-rum fuisse.

Δ'. Ταῦτα δὲ παραινῶ ὑμῖν, ἀγαπητοί, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑμεῖς οὕτως ἔχετε. Προφυλάσσω δὲ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπομόρφων, οὓς οὐ μόνον δεῖ ὑμᾶς μὴ παραδέχεσθαι, ἀλλ' εἰ δυνατόν ἐστι μηδὲ συναντᾷν, μόνον δὲ προσεύχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ἐάν πως μετανοήσωσιν· ὅπερ δύσκολον. Τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν. Εἰ γὰρ τὸ δοκεῖν ταῦτα ἐπράχθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, κἀγὼ τὸ δοκεῖν δέδεμαι. Τί δὲ καὶ ἑαυτὸν ἔκδοτον δέδωκα τῷ θανάτῳ, πρὸς πῦρ, πρὸς μάχαιραν, πρὸς θηρία; ἀλλ' ἐγγὺς μαχαίρας, ἐγγὺς Θεοῦ· μεταξὺ θηρίων, μεταξὺ Θεοῦ· μόνον ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ συμπαθεῖν αὐτῷ, πάντα ὑπο-

Clem. Rom. Ep. ii. §. 9. Εἷς Χριστὸς ὁ Κύριος, ... ὢν μὲν τὸ πρῶτον πνεῦμα, ἐγένετο σάρξ. Epiphanius, εἰς θεότητα συνενωθείς. PEARSON. ἑνωμένος Vossius, Clericus, Hornemannus.

2. ἀπὸ τῶν θηρίων ἀνθρωπομόρφων] Pseudo-Ignatius ad Tarsenses, §. 1; Philo Judaeus de Abrahamo; [ii. p. 6. ed. Mangey.] Chrysostomus adversus vituperatores Vitae Monasticae, i. 2. [Opp. i. p. 47. ed. Ben.] et alibi. Pari modo apud Philonem, i. de Vita Mosis, [ib. p. 87.] et Lib. de Decalogo, [ib. p. 194.] invenies ἀνθρωποειδῆ θηρία· quemadmodum Constitut. Apost. ii. 21. In Eusebii autem H. E. x. 4. ἀνθρωπόμορφον θῆρα. COTEL. Epiphan. θηριόμορφοι, p. 52. 50. [ed. Basil. Haer. xxviii. 8. i. p. 110. ed. Petav.] ὀφιόμορφοι, 184. 8. [ib. Haer. li. 1. i. p. 422.] Vulg. Int. *hominum figuras habentibus*. Ita quidem origo haec accipitur. Inde Ἀνθρωπομορφῖται, haeretici qui Deum tanquam ἀνθρωπόμορφον sub figura hominis colebant. Hic autem loquitur de Haereticis, qui sub forma humana sive essentia naturam bestialem habebant: ut apud S. Paulum μορφὴ Θεοῦ et μορφὴ δούλου duas essentias, divinam et humanam, significant. Μορφὴ enim proprie non est figura, sed forma. PEARSON. *Bestias humana specie indutas*, hominum nempe ratione praeditorum nomine indignos. Raupach. in Dec. secunda Obss. Sacr. e Patt. Apost. p. 33. Conf. S. Matt. vii. 15.

5. προσεύχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν] Oratio pro Haereticis quam antiqua! Irenaeus, III. xlvi. [xxv. §. 7. p. 224. ed. Massuet.] PEARSON. Ecclesiae

IV. Haec autem monefacio vobis, dilecti, sciens quoniam et vos sic habetis. Praemunio autem vos a bestiis anthropomorphis: quos non solum oportet vos non recipere, sed, si possibile, neque eis obviare[h]; solum autem orare pro ipsis, si quo modo poeniteant, quod difficile. Hujus autem habet potestatem Jesus Christus, verum nostrum vivere. Si autem secundum videri haec operata sunt a Domino nostro: ergo[i] et ego secundum videri ligor. Quid autem et meipsum traditum dedi morti, ad ignem, ad gladium, ad bestias? Sed prope gladium, prope Deum: inter medium bestiarum, inter medium Dei. Solum in nomine Jesu Christi, ad compati ipsi, omnia susti-

h *obviare eis* C. C.

i Deest *ergo* C. C.

primitivae usui consentanea est tertia e Collectis quas die Passionis Dominicae adhibemus.

6. Τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν] Nullo modo communicandum Haereticis docuit, donec poenitentiam agerent, et sic, ut poenitentes, admitterentur in Ecclesiam. Durum autem videri poterat, quod Catholici ad horum poenitentiam nihil agerent. Hoc igitur relinquendum esse Christo innuit, qui, ut nos ab illorum communione abstinere jussit, ita *habet potestatem hujus*, sc. dandi illis poenitentiam, ut recipiantur. PEARSON. Cf. Act. v. 31.

7. τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν.] Ita in Epist. ad Ephes. §. 3. Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἀδιάκριτον ἡμῶν ζῆν. et ad Magn. §. 1. Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ διαπαντὸς ἡμῶν ζῆν. Pearsonus conferre jubet Origen. ὥσπερ οὐκ ἐχόντων τὸ ἀληθινὸν φῶς, οὕτως οὐδὲ τὸ ἀληθινὸν ζῆν. in Johan. tom. i. §. 28. Opp. iv. p. 31. ed. Ben.

9. κἀγὼ τὸ δοκεῖν δέδεμαι.] Haec verba omisit Aldrichius, Salvinii apographum nimis presse secutus. Exstant in Cod. MSto. In Ep. ad Trall. §. 10. uti et supra §. 2. habemus τὸ δοκεῖν, quare non mutandum cum Edd. in τῷ δοκεῖν. Neque enim, ut Vossii verbis utar, hoc magis Graecum quam alterum.

ib. ἑαυτὸν] Pronomen reciprocum primae personae significationem induit, uti in Ep. ad Trall. §. 3. Exempla dabunt Rom. viii. 23. ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν. I Cor. xi. 31. εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν. I Johan. i. 8. ἑαυτοὺς πλανῶμεν. Libb. impr. Vossium secuti exhibent ἐμαυτόν.

13. εἰς τὸ συμπαθεῖν] Rom. viii. 17. εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

ib. ὑπομένω] Ita Cod. MS. Interpres Vetus legebat ὑπομενῶ.

μένω, αὐτοῦ με ἐνδυναμοῦντος τοῦ τελείου ἀνθρώπου γενομένου.

Periculum hujus erroris porro declarat, illosque hac ratione Christum abnegare.

Ε΄. Ὅν τινες ἀγνοοῦντες ἀρνοῦνται, μᾶλλον δὲ ἠρνήθησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ, ὄντες συνήγοροι τοῦ θανάτου μᾶλλον ἢ τῆς ἀληθείας· οὓς οὐκ ἔπεισαν αἱ προφητεῖαι, οὐδὲ ὁ νόμος Μωσέως, ἀλλ᾽ οὐδὲ μέχρι νῦν τὸ εὐαγγέλιον, οὐδὲ τὰ ἡμέτερα τῶν κατ᾽ ἄνδρα παθήματα· καὶ γὰρ περὶ ἡμῶν τὸ αὐτὸ φρονοῦσιν. Τί γάρ με ὠφελεῖ τις, εἰ ἐμὲ ἐπαινεῖ, τὸν δὲ Κύριόν μου βλασφημεῖ, μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον; Ὁ δὲ τοῦτο μὴ λέγων, τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται, ὢν νεκροφόρος. Τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν, ὄντα ἄπιστα, οὐκ ἔδοξέ μοι ἐγγράψαι· ἀλλὰ μηδὲ γένοιτό μοι αὐτῶν

1. ἐνδυναμοῦντος] Vox Paulina. e. g. ad Philipp. iv. 13. ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ. ad Tim. I. i. 12. II. iv. 17.

3. μᾶλλον δὲ ἠρνήθησαν] Haec epanorthosis, ut in Ep. ad Polycarp. [Inscr.] ἐπισκόπῳ...μᾶλλον ἐπεσκοπημένῳ. Vid. etiam II Tim. ii. 12, 13. PEARSON. Addas Gal. iv. 9.

4. συνήγοροι] Haeretici qui pro veritate advocati esse deberent, quae ducit ad vitam, facti sunt haereseos patroni, quae ducit ad mortem. PEARSON.

7. τῶν κατ᾽ ἄνδρα] *Nostrae singulorum passiones*, i. e. quas singuli pertulimus. Interpolator τὰ κατ᾽ ἄνδρα, [quod malunt Usser. et Pearson.] sed τῶν potest retineri. SMITH. Int. Vet. melius §. 12. infra, *singillatim.*

9. ὠφελεῖ] Ita dedi cum Edd. omnibus praeter Voss. qui ex MSto ὀφελεῖ. Sed ο et ω in hoc Codice ut in aliis saepissime commutantur.

ib. εἰ ἐμὲ ἐπαινεῖ, κ. τ. λ.] Quis non videt Ignatium ad nomen Θεοφόρου Epistolae praefixum alludere, quod agnovit sibi ne quidem a Docetis negatum fuisse? Illorum autem laudes non acceptabat, dum eum Θεοφόρον vocarent, negarent autem Christum σαρκοφόρον, et se probarent νεκροφόρους. PEARSON. Vindic. Ign. ii. 145.

10. σαρκοφόρον] Christus dicitur σαρκοφόρος, σῶμα φορῶν, ut Orig. contra Cels. 340. [ed. Spencer. lib. vii. §. 13. Opp. i. p. 703. ed. Ben.] PEARSON.

11. τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται, ὢν νεκροφόρος.] Dum vivit mortuus, ille νεκροφόρος. Matt. viii. 22. I Tim. v. 6. Apoc. iii. 1.

nebo: ipso me fortificante, qui perfectus homo factus est. Phil. iv. 13.

V. Quem quidam ignorantes, abnegant; magis autem abnegati sunt ab ipso[j]; existentes concionatores mortis magis, quam veritatis: quos non persuaserunt Prophetiae, neque lex Moysi[k]; sed neque usque nunc Evangelium, neque nostrae eorum qui secundum virum passiones. Etenim de nobis idem sapiunt. Quid enim juvat me quis, si me laudat, Dominum autem meum blasphemat, non confitens ipsum carniferum? Qui autem hoc non dicit, ipsum perfecte abnegavit, existens mortifer. Nomina autem ipsorum, existentia infidelia, non visum est mihi[l] inscribere: sed neque fiat mihi ipsorum recordari,

[j] *abnegantes ignorantes magis abnegati ab ipso* C. C.
[k] *Moisis* C. C.
[l] *non est visum mihi* C. C.

Clem. Rom. Ep. ii. §. 1. καὶ ὁ βίος ἡμῶν ὅλος ἀλλὸ οὐδὲν ἦν εἰ μὴ θάνατος. Νεκροφόρος potius est *mortuum bajulans*, quam *mortifer*, qui Ignatio nostro θανατηφόρος est. Aliud θάνατος, aliud νεκρός. Onomasticum vetus, *Vespillo*, et *Pollinctor*, νεκροφόρος. Glossarium Philoxeni, *Bispello*, νεκροφόρος. *Sandapila*, νεκροφορεῖον. PEARSON. Praeclare ac eleganter, ut omnia, B. Cyprianus, De Lapsis; 'Animam tuam misera 'perdidisti; spiritaliter mortua 'supervivere hic tibi, et ipsa 'ambulans funus tuum portare 'coepisti.' [p. 135. T. ed. Fell.] Item Hieronymus, Epist. 13. [58. ed. Vallars. i. 317.] 'Quanti hodie diu vivendo por-'tant funera sua?' In Optato, Lib. ii. 'Ereptae portant funera 'dignitatis.' [p. 59. ed. Albaspin.] COTEL. Theodoretus, ἀπήρνηται ὡς νεκροφόρον, quod jure improbant Vossius, Pearson. et Cotel. Locum insigniter parallelum habes, Ep. ad Philad. §. 6.

12. Τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν] Statuit hic Ignatius nullum haereticum nominare, quod in aliis etiam Epistolis religiose observavit. Nullius enim haeretici nominatim meminit. Unde apparet, 1°. Interpolatoris inscitia, qui in lacinia Epistolae ad Trall. Menandri, Basilidis, Theodoti, et Cleobuli diserte meminit; 2°. Adversariorum ἀκρισία, qui haec vero Ignatio opposuerunt. PEARSON.

ib. ὄντα ἄπιστα] Hic animadvertendus mos S. Scripturae, qui, licet obscure, hoc loco insinuatur. Nam ἐγγράψαι ὀνόματα proprie et vulgari modo dicitur de ipsis virorum nominibus. Sed illud ὄντα ἄπιστα alium loquendi modum spectat, quo ὄνομα ipsam personam refert. PEARSON. Cf. Act. i. 15. ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων.

μνημονεύειν, μέχρις οὗ μετανοήσωσιν εἰς τὸ πάθος, ὅ ἐστιν ἡμῶν ἀνάστασις.

Heterodoxos istos plane adversos esse sententiae Dei.

ϛʹ. Μηδεὶς πλανάσθω. Καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ ἡ δόξα τῶν ἀγγέλων, καὶ οἱ ἄρχοντες ὁρατοί τε καὶ ἀόρατοι, ἐὰν μὴ πιστεύσωσιν εἰς τὸ αἷμα Χριστοῦ, κἀκείνοις κρίσις ἐστίν. Ὁ χωρῶν χωρείτω. Τόπος μηδένα φυσιούτω· τὸ γὰρ ὅλον ἐστὶ πίστις καὶ

1. μέχρις οὗ κ. τ. λ.] *Usque dum renuncient errori de passione ejus, quam fictam et imaginariam somniant, virtute cujus nos tandem resurgemus.* Verba post μετανοήσωσιν omisit Interpolator, utpote ab ipso non intellecta. SMITH. Obscurus locus. Forte καταντήσωσιν, quasi dixisset, *usque ad diem Judicii*, quando illi punientur, nos vero resurgemus. Vide tamen infra §. 7. ἐν ᾧ τὸ πάθος κ. τ. λ. unde forte explicari potest hic locus sine ulla mutatione. MARKLAND. Cf. infra §. 9. εἰς Θεὸν μετανοεῖν. et Ep. ad Philad. §. 8. ἐὰν μετανοήσωσιν εἰς ἑνότητα Θεοῦ. τὸ πάθος absolute positum sicut §. 7. et in Inscr. Ep. ad Eph.

3. Μηδεὶς πλανάσθω.] Ita quoque alibi loquitur Ignatius. [ad Eph. §§. 5, 16. ad Magn. §. 8.] Videntur autem haec verba defuisse in Cod. unde Impostor ille nobis consarcinavit vulgarem Ignatii contextum. Utique qui ex Dionysio et Clemente adsuit tam multa, non haec resecuisset. VOSSIUS. Plura hujus loquendi formulae exempla ap. Test. Nov. adsunt, e. g. S. Luc. xxi. 8. I Cor. xv. 33. Gal. vi. 7. Jacob. i. 16.

ib. τὰ ἐπουράνια] Phil. ii. 10. Vet. Int. *supercoelestia:* uti etiam in Epist. ad Trall. [§. 5.] quod est ὑπερουράνια. Origen. in Jo. 15. D. [ed. Huet. Opp. iv. p. 17. ed. Ben.] contra Celsum 288, 316. [ed. Spencer. Lib. vi. §§. 19, 59. i. pp. 644, 678. [ed. Ben.] PEARSON.

ib. ἡ δόξα τῶν ἀγγέλων] Forte ἄγγελοι τῆς δόξης. Epiphan. 541. [ed. Basil. De Mensuris et Pond. §. 22. ii. 178. ed. Petav.] οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί. Rom. viii. 38. PEARSON. Conf. I Pet. iii. 22.

4. ἄρχοντες ὁρατοί τε κ. τ. λ.] An qui apparere solent, et qui nunquam apparent? PEARSON. [Aliter in Vindic. Ign. ii. 90. *quilibet magistratus.*] Ne ipsi quidem Angeli, juxta mentem S. Ignatii, salutem assequi possunt absque fide in sanguinem Christi. S. Hieron. Lib. ii. Comment. in Ephes. 'Descendit ergo in inferiora terrae, et 'ascendit super omnes coelos 'Filius Dei, ut non tantum Legem Prophetasque compleret, 'sed et alias quasdam occultas 'dispensationes, quas solus 'ille novit cum Patre. Neque 'enim scire possumus, quo 'modo et Angelis, et his qui 'in inferno erant, sanguis Christi profuerit; et tamen quin

usque quo poeniteant in passionem, quae[m] est nostra resurrectio. [m] *panem, qui* C. C.

VI. Nullus erret. Et supercoelestia, et gloria Angelorum, et Principes visibiles et invisibiles[n], si non credant in sanguinem Christi, et illis judicium est. *Qui capit, capiat:* qualiter[o] nullus infletur; totum enim est fides et charitas[p]: quibus nihil

[n] *invisibiles et visibiles* C. C.
S. Matt. xix. 12.
[o] *quale* C.C.
[p] *caritas* C. C.

'profuerit, nescire non possu-'mus.' [Opp. vii. p. 614. ed. Vallars.] SMITH.

5. πιστεύσωσιν] Correctionem Vossianam recepi, pro MSti πιστεύσωμεν, (non πιστεύωμεν uti post Aldrich. Russelius.) quod falsum arguunt et Medicei Cod. contextus, et Interpolatoris paraphrasis, ἐὰν μὴ πιστεύσῃ . . . καὶ ὁμολογήσῃ . . . κἂν βασιλεὺς ᾖ, κἂν ἱερεὺς κ. τ. λ. ubi obiter notandum est, ne verbum quidem legi de Angelis et Principibus Invisibilibus.

6. Ὁ χωρῶν χωρείτω] Int. Vet. *qui capit, capiat:* potius, *qui capax est, capiat.* S. Matt. xix. 12. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Origen. in Johan. 50. E. 66. D. [ed. Huet. Opp. iv. pp. 55, 72. ed. Ben.] ὡς ἕκαστος χωρεῖ. PEARSON.

ib. Τόπος μηδένα φυσιούτω] Τόπος hic, sive officium Ecclesiasticum, sive ordo et gradus ministerii: qui quidem ordo ideo *locus* dictus est, quia illis ordinibus diversis distincta etiam loca in Ecclesia designabantur. Ante Ignatium Clemens Rom. 58. [§. 40.] Locus est insignis. Non diu post, acceptam hanc Epistolam ita locutus est Polycarpus [§. 11.] 'quod sic ignoret is *locum*, 'qui datus est ei.' Sic etiam Latini veteres post Ignatium nostrum locuti sunt. Ita Cyprianus factiosos Presbyteros 'nec Evangelii, nec *loci sui* 'memores fuisse' docet, Epist. 10. [ed. Pamel. Ep. 16. p. 36. ed. Fell.] Et Diaconum Rogatiani Episcopi contumeliosum incusat quod 'immemor '*Sacerdotalis loci*, et officii, ac 'ministerii sui oblitus esset.' Epist. 65. [ed. Pamel. Ep. 3. p. 5. ed. Fell.] ubi *Sacerdotalis locus* est *ordo Episcopalis*, qui Rogatiano competebat. I Cor. xiv. 16. ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, scil. Laici, quod subinnuit alios fuisse locos Cleri. PEARSON. Vetus Interpres forte pro τόπος legit τὸ πῶς. ALDRICH. Apud Int. Vet. pro *qualiter* Vossius et Smith. mallent *qualitate.* πῶς vertitur per *qualiter*, infra, p. 428. l. 3. et in Ep. ad Eph. §. 19. Vedelius, quia locum illum Clem. Rom. nunquam vidisset, non dubitat contendere vocem *Laicorum* Ignatii tempore in usu non fuisse. Interpolator exhibet, Τόπος καὶ ἀξίωμα καὶ πλοῦτος μηδένα φυσιούτω· ἀδοξία καὶ πενία μηδένα ταπεινούτω. Cf. infra Ep. ad Polyc. §. 1. ἐκδίκει σου τὸν τόπον, atque ibi notata.

7. φυσιούτω] Vox haec nostro saepius usurpata est. φυ-

Haereticis istis desunt virtutes Christianae.

ἀγάπῃ, ὧν οὐδὲν προκέκριται. Καταμάθετε δὲ τοὺς ἑτεροδοξοῦντας εἰς τὴν χάριν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν εἰς ἡμᾶς ἐλθοῦσαν, πῶς ἐναντίοι εἰσὶν τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ. Περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς, οὐ περὶ χήρας, οὐ περὶ ὀρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου, οὐ περὶ δεδεμένου ἢ λελυμένου, οὐ περὶ πεινῶντος ἢ διψῶντος.

Ab Eucharistia abstinent.

Εὐχαριστίας καὶ προσευχῆς ἀπέχονται, διὰ τὸ μὴ

σιώσεις, II Cor. xii. 20. Irenaeus, IV. xliv. [3. p. 262. ed. Massuet.] 'principalis confes'sionis *tumore elati.*' MS. *concessionis*, unde legendum puto *consessionis*, ut *principalis consessio* nihil aliud sit, quam πρωτοκαθεδρία. PEARSON.

2. ἑτεροδοξοῦντας] ἑτερόδοξοι, vox Origeni familiaris, in Jo. 14. D. 79. E. [ed. Huet. Opp. iv. pp. 15, 86. ed. Ben.] de Gnosticis 91. E. 114. C. [pp. 99, 122. ed. Ben.] de Valentinianis et Marcionitis, 74. C. [p. 80. ed. Ben.] et saepe alibi. Clem. Alex. ἡ τῆς ἑτεροδόξου διδασκαλίας ἔκθεσις. 805. B. [Paris. 1629. p. 997. ed. Potter.] PEARSON.

ib. εἰς τὴν χάριν] *in*, i. e. *contra*, Cotelerius et Marklandus. Aliter Smithus, i. q. περὶ τῆς χάριτος, quemadmodum interpretantur Hornemann. Ruchat. Wakius, Wocherus.

3. τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ.] Epist. ad Rom. §. 8. Apoc. xvii. 17. PEARSON. *Divinae voluntati in Evangelio*, de vitae humanioris erga alios quoscunque exercendae officiis, *peculiarem in modum manifestatae*. SMITH.

4. οὐ μέλει αὐτοῖς] De Valentinianis Epiphanius, p. 93. [ed. Basil. Haer. xxxi. 34. i. p. 206. ed. Petav.] παρ' οἷς οὐκ ἔλεος, οὐκ οἶκτος εὑρίσκεται. De Manichaeis Athanasius, Ep. ad Solitarios, 851. C. [§. 61. Opp. I. i. p. 381. ed. Ben.] Παρὰ Μανιχαίοις γὰρ ἔλεος οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ἐχθρόν ἐστι παρ' αὐτοῖς τὸ ἐλεεῖν πένητα. PEARSON.

5. θλιβομένου] Barnabas, Ep. p. 226. [ed. Voss. §. 6.] ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον, καταπονοῦντες τὸν θλιβόμενον. Describit Gnosticum suum Clem. Alex. vii. [Strom. §. 12. p. 873. ed. Potter.] ἀμέλει θλιβόμενον ἐπικουφίζει παραμυθίαις. Artemidorus, iii. 67. [p. 193. ed. Rigalt.] οὔτε φορτικὸν ἔτι ἔχων τὸν πατέρα, οὔτε ὑπὸ τῆς πενίας θλιβόμενον. Ecclesiae antiquitus viduas et indigentes seu infirmos publico sumptu alebant. Cornelius Episcopus Rom. Epist. ad Fabium Episc. Antioch., docet suo tempore fuisse in Romana Ecclesia χήρας σὺν θλιβομένοις ὑπὲρ τὰς χιλίας πεντακοσίας, οὓς πάντας ἡ τοῦ δεσπότου χάρις καὶ φιλανθρωπία διατρέφει. Euseb. H. E. vi. 43. Inde Valesius satis probabiliter in Epist. Cleri Romani ad Clerum Carthaginiensem de Secessu Cypriani, pro *clydomeni* legit *thlibomeni*. PEARSON. Sic etiam Fell. Ep. 8.

praepositum est. Considerate autem aliter opinantes in gratiam Jesu Christi, eam quae in nos venit; qualiter contrarii sunt sententiae Dei [q]. De charitate non est cura ipsis, non de vidua, non de orphano, non de tribulato, non de ligato vel soluto, non de esuriente vel sitiente. Ab Eucharistia [r] et oratione

[q] *qualesque facti sumus Dei.* C. C.

[r] *Eucaristia* C. C.

p. 18. E. ubi Rigalt. *clinomeni*. Tu vero legas *clydonizomeni*. Vid. Bingham. Orig. Eccl. XVIII. iv. 3. Conf. I. ad Tim. v. 10. εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν.

5. δεδεμένου ἢ λελυμένου] Locum hunc de podagricis et paralyticis, aliisque, quorum nervosque artusque morbi pro varia illorum ratione et temperamento afficiunt, interpretandum reor. Si quis vero de debitoribus, aliisve ob Christianae fidei professionem in carcerem conjectis, et de qualicunque θλίψει, sive ex aegritudine, sive ex atroci Gentilium odio orta, oppressis interpretari velit, non multum refragabor. SMITH. Cod. MS. exhibet ἢ λελυμένου, non καὶ λελυμένου, uti in Aldrichii libro. Pro *soluto* apud Int. Vet. Marklandus minus feliciter reponit *fatigato, deficiente;* quo sensu ἐκλυόμενοι, habes Gal. vi. 9. Heb. xii. 3. Cf. 5. et τὰ παραλελυμένα γόνατα, ib. 12. Ignatii sententiae lucem adfert ejusdem ad Hebraeos Epistolae locus, xiii. 3. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι. Cf. supra p. 358. l. 10. not.

6. οὐ περὶ πεινῶντος] Sic Cyprianus de Lapsis, 'Esurientibus in Ecclesia fratribus non subvenire.' p. 124. T. ed. Fell.

7. Εὐχαριστίας καὶ προσευχῆς ἀπέχονται] Haec verba desunt in Pseudo-Ignatio, cum tamen citentur a Theodoreto, Dial. iii. hoc modo: Εὐχαριστίας καὶ προσφορὰς οὐκ ἀποδέχονται. [iv. 1. p. 231. ed. Schulze.] Nostram tamen lectionem etiam agnoscit Armachani Vetus Versio. VOSSIUS. Noluerunt hi Haeretici celebrare Eucharistiam, in qua caro Christi typice repraesentatur; quia tunc confiteri adigerentur, Christum fuisse vere incarnatum. Quum vero hoc negaverint Gnostici, ab omni eucharistia et oblatione, precibusque statis isti officio convenientibus, ex principiis ipsorum sibi esse abstinendum duxerunt. Fides S. Martyris hac ex parte neutiquam convellenda est, etiamsi de ejusmodi haereticis primi et secundi saeculi ab eucharisticis ritibus plane abhorrentibus taceant Ecclesiastici Scriptores. Sola ipsius auctoritas sufficit. Eodem argumenti genere utitur Tertullianus adv. Marc. iv. 40. ut a D. Usserio aliisque hanc rem tractantibus observatum est. Hujus autem periochae defensionem vide in Vind. Ign. ii. 131. Tota haec sectio omittitur in vulgatis Graecis Codd. quam Cod. Mediceus conservavit integram, uti et Theodoretus, et vetus noster Interpres. In causas hujusce omissionis inquirere non libet, quum Interpolatores pro libi-

ὁμολογεῖν τὴν εὐχαριστίαν σάρκα εἶναι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν παθοῦσαν, ἣν τῇ χρηστότητι ὁ Πατὴρ ἤγειρεν.

Fugiendos ergo istos, et attendendum Prophetis Evangelioque.

Ζ΄. Οἱ οὖν ἀντιλέγοντες τῇ δωρεᾷ τοῦ Θεοῦ, συζητοῦντες ἀποθνήσκουσιν. Συνέφερεν δὲ αὐτοῖς ἀγαπᾷν, ἵνα καὶ ἀναστῶσιν. Πρέπον οὖν ἐστὶν ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων, καὶ μήτε κατ' ἰδίαν περὶ αὐτῶν λαλεῖν, μήτε κοινῇ· προσέχειν δὲ τοῖς Προφήταις, ἐξαιρέτως δὲ τῷ Εὐαγγελίῳ, ἐν ᾧ τὸ πάθος ἡμῖν δεδήλωται, καὶ ἡ ἀνάστασις τετελείωται.

Respiciendum ad Presbyterium, praecipue autem ad Episcopum.

Η΄. Τοὺς δὲ μερισμοὺς φεύγετε, ὡς ἀρχὴν κακῶν. Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ Πατρί· καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς τοῖς ἀποστόλοις· τοὺς δὲ διακόνους ἐντρέπεσθε, ὡς Θεοῦ ἐν-

dine et arbitrio suo, interdum ex rei ignorantia, interdum ex propriorum dogmatum, quae a communi regula fidei et morum desciscunt, amore, multa in vetustis auctoribus aut expungendi, aut mutandi, aut refingendi facultatem sibi assumpserint. SMITH. Constat ex Epiphan. Haer. xxvi. n. 4, 7, 8, 9, 11, 15, 16. [i. p. 86—98. ed. Petav.] xxxvii. n. 5. [ib. p. 272.] Tertull. De Praesc. Haer. §. 47. [p. 220. ed. Rigalt.] Hieronymi Indiculo, Augustino, &c. rejectam fuisse a Phantasticis, Haereticis vetustissimis, Gnosticis, et Ophitis, veram Eucharistiam, substituta in illius locum falsa, infanda nimirum turpitudine, consuetudine impia et βλασφήμῳ. COTEL. In Libb. impr. ante Εὐχαριστίας caput falsum praefixum esse videtur; arctissime enim cohaerent haec praecedentibus.

p. 428. l. 7. προσευχῆς] Wakius, *the public offices.*

2. τῶν ἁμαρτιῶν] Articulum e MSto restitui.

4. τῇ δωρεᾷ τοῦ Θεοῦ] Graeci vocant Eucharistiam Δῶρα, et in Latino dicitur *Donum*. ALDRICH.

6. ἀγαπᾷν] *Acquiescere* in revelationibus Evangelii, nec mysterium hoc sanctissimum vanis blasphemisque oppositionibus et disputationibus solicitare, sed cum affectu et amore amplecti hanc δωρεὰν τοῦ Θεοῦ. Ἀγαπᾷν enim videtur opponi τῷ ἀντιλέγοντες. SMITH. Aliter Cotel. Aldrich. et Hefelius, *Agapen celebrare*: sed hoc, ut videtur ex sequentibus, §. 8. est ἀγάπην ποιεῖν.

7. ἀπέχεσθαι] Hac voce utitur Apostolus semper de rebus malis; hic autem de personis Haereticorum, a quibus fideles

recedunt [s]; propter [t] non confiteri Eucharistiam carnem esse Salvatoris nostri Jesu Christi pro peccatis nostris passam, quam benignitate Pater resuscitavit.

VII. Contradicentes ergo huic dono [u] Dei, perscrutantes moriuntur. Conferens [x] autem esset ipsis diligere, ut resurgant. Decens est recedere a talibus, et neque seorsum de * ipsis loqui, neque communiter: attendere autem Prophetis, praecipue vero [y] Evangelio, in quo passio nobis ostensa est, et resurrectio perfecta est.

VIII. Partitiones autem [z] fugite, ut principium malorum. Omnes Episcopum sequimini, ut Jesus Christus Patrem; et Presbyterium, ut Apostolos: Diaconos autem revereamini, ut Dei mandatum.

[s] Deest *recedunt* C. C.
[t] *propterea* C. C.
[u] *dono* exp. *Eucaristia* in marg. C. C.
[x] *conferens* exp. *utile* in marg. C. C.
* Al. *cum.*
[y] *vero* deest C. C.
[z] *autem* deest C. C.

abstinere vult. Unde postea a Latinis excommunicati dicebantur *abstenti.* PEARSON. Int. Vet. videtur legisse ἀπέρχεσθαι. MARKLAND. Cyprian. Ep. 3. p. 7. ed. Fell. 'hunc quoque .... vel coercere 'poteris vel *abstinere.*' Ep. 4. p. 9. 'consulte et cum vigore 'fecisti, frater carissime, *abstinendo* Diaconum.' Ep. 68. p. 177. 'Novatiano nuper 'retuso et refutato, et per totum orbem a sacerdotibus 'Dei *abstento.*' Ibid. '*abstento* 'Marciano, alius in locum ejus 'substituatur.'

ib. περὶ αὐτῶν] Interpol. μετ' αὐτῶν, ut sensus clarior sit. An spectat ad περιλαλεῖν per tmesin? Sic alibi [Qu. ad Polyc. §. 5. ?] περὶ αὐτῶν ὁμιλίαν μὴ ποιεῖν. PEARSON.

10. ἡ ἀνάστασις τετελείωται.] Resurrectio Christi tot claris indiciis, probationibus, et testimoniis in Evangelio patet, ut perfectae demonstrationis vim apud omnes habere debeat. Ad confirmationem firmissimae fidei in hoc articulo nihil amplius potest desiderari. Vide Ep. ad Philad. §. 9. SMITH.

11. Τοὺς δὲ μερισμοὺς] Praeceptum hoc generale jungendum est omnino cum sequentibus. Apud Edd. caput septimum vocibus ἀρχὴν κακῶν explicit.

12. Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ κ. τ. λ.] Nemini mirum videri debet, si et hic, et alibi, tantam auctoritatem Episcopis et Presbyteris adtribuit Ignatius: non aliter de illis loquitur Polycarpus. [Ep. ad Philipp. §. 5.] VOSSIUS. A Damasceno citatur hic locus in Parallel. ii. 25. Vide supra in Ep. ad Magn. §. 7. USSER.

14. ὡς Θεοῦ ἐντολήν.] *tanquam*

τολήν. Μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου τὶ πρασσέτω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία ἡγείσθω, ἡ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον οὖσα, ἢ ᾧ ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ. Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω, ὥσπερ ὅπου ἂν ᾖ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. Οὐκ ἐξόν ἐστιν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν· ἀλλ' ὃ ἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ Θεῷ εὐάρεστον, ἵν' ἀσφαλὲς ᾖ καὶ βέβαιον πᾶν ὃ πράσσεται.

Honorem Episcopi

Θʹ. Εὔλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι· καί, ὡς ἔτι

Dei praecepto institutos, ut in Ep. ad Trall. [§. 13.] PEARSON. Frustra et male addit Interpolator διακονοῦντας. SMITH. Ruchatus vertit, *comme un ordre établi de Dieu.*

1. χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου] Vet. Int. *sine Episcopo*, quod est ἄνευ, non satis plene. *Separatim ab Episcopo, vel seorsim.* χωρὶς nunc ut adverbium, nunc ut praepositio Graecis usurpatur. Ubi adverbium est, clare *separationem* indicat; sed et eadem significatio est, ubi loco praepositionis ponitur. Vide Gatak. Misc. pp. 2, 3. [Opp. Crit. 410, 411.] ubi ex loco Xenophontis haec optime explicantur. S. Jo. xv. 5. χωρὶς ἐμοῦ, ad quem locum vide Bezam. PEARSON.

ib. πρασσέτω] Ita cum Libb. impr. Cod. MStus; et ad cap. finem πράσσεται, non πραττέτω et πράττεται quae exhibet Aldrichius. Antiochus, Hom. 124. χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε· χρὴ οὖν ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράσσειν ἡμᾶς.

2. ἀνηκόντων εἰς] Cf. supra Clem. Rom. i. §. 45.

3. ἢ ᾧ ἂν κ. τ. λ.] Vet. Int. *quam*, ἣν, sensu non dispari. Ista Eucharistia solummodo pro vera, firma, et licita habenda est, quae vel ab ipso Episcopo, vel sub ipso, h. e. illo praesente, sub ipsius oculis peragitur, vel quam ipse aliis in locis a Presbyteris ad hoc sacrum munus obeundum deputatis fieri permittit aut jubet. SMITH. Hanc voculam ᾧ in Cod. MSto, uti mihi visum est, emendator quidam antiquus rescripsit.

4. Ὅπου ἂν φανῇ κ. τ. λ.] Citat hunc locum Antiochus, Serm. 124. sed longe aliter: Ὅπου γὰρ ἂν φανῇ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἤτω· ὥσπερ ὅπουπερ ἂν ὀνομασθῇ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐπισυνάγεται. Οὐ γὰρ ὅπου βούλονται βαδίζουσιν τῶν θρεμμάτων αἱ ἄγελαι, ἀλλ' ἔνθαπερ οἱ ποιμένες αὐτὰς ἀποφέρουσιν· τὰ δὲ ἔξω τῆς ἀγέλης απομένοντα ἐναρπάζουσιν οἱ θῆρες, καὶ τροφὴν ἑαυτῶν ποιοῦνται τὸ

Nullus sine Episcopo aliquid [b] operetur eorum quae conveniunt in Ecclesiam. Illa firma gratiarum actio reputetur, quae sub ipso* est, vel quam utique ipse concesserit. Ubi utique apparet Episcopus, illic multitudo sit: quemadmodum utique ubi est Christus Jesus, illic Catholica Ecclesia. Non licitum est sine Episcopo neque baptizare, neque agapen facere: sed quod utique ille probaverit, hoc est [c] Deo beneplacitum; ut stabile sit et firmum omne quod agitur.

[b] *aliquid* deest C. C.

* f. Episcopo, ut supra p. 393.

[c] *et* C. C.

IX. Rationabile est de caetero evigilare; et cum

πεπλανημένον. Οὐκ ἐξὸν οὖν ἐστὶν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν [male vulgo βαδίζειν] οὔτε ἀγάπην ποιεῖν· ἀλλ' ὃ ἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ Θεῷ εὐάρεστον. Sed neque vetus Versio Armachani haec agnoscit; et certe non videntur Ignatii, verum potius Antiochi verba. VOSSIUS.

6. ἡ καθολικὴ ἐκκλησία.] Catholicae cognomen quando primum adhaeserit Ecclesiae Dei difficile est dicere, inquit Valesius ad Euseb. [H. E. vii. 10. not. 13.] Prima illius mentio in Polycarpi Martyrio, [§§. 8, 19.] sub M. Antonino; secunda in Passione Pionii, sub Decio. Male. Haec ab eo observatio facta est priusquam verum Ignatium viderat. Nam Interpolator alio haec traxerat. PEARSON. Cf. omnino Bull. Judic. Eccl. Cath. vi. 14. Opp. vi. p. 150.

7. οὔτε βαπτίζειν] Cf. Tertullian. de Baptismo, §. 17. 'Dandi 'quidem (Baptismum) habet 'jus summus sacerdos, qui est 'Episcopus, dehinc Presbyteri 'et Diaconi, non tamen sine 'Episcopi auctoritate, propter 'Ecclesiae honorem, quo salvo, 'salva pax est.' Opp. p. 230. ed. Rigalt.

ib. ἀγάπην ποιεῖν] Ut δοχὴν ποιεῖν. Luc. v. 29. xiv. 13. De Eucharistia intelligere videtur Int. Vet. ut et Interpol. qui pluribus verbis reddidit: οὔτε βαπτίζειν, οὔτε προσφέρειν, οὔτε θυσίαν προσκομίζειν, οὔτε δοχὴν ἐπιτελεῖν. Sed de Eucharistia antea locutus est. Videtur igitur solennem coenam significare, qua se excipiebant Christiani. De his coenis Judas Apostolus. [vers. 12.] Clem. Alex. p. 142. [Paed. ii. 1. p. 166. ed. Potter.] Tertull. Apol. §. 39. Augustin. c. Faustum xx. 20. Canon xi. Concil. Gangr. Salmasius, in Apparatu, ex hoc loco mire concludit Agapas invaluisse ad finem secundi seculi. PEARSON.

9. ἵν' ἀσφαλὲς] Ita in Cod. MSto. ἵνα ἀσφαλὲς Libb. impr.

11. λοιπὸν] τὸ λοιπόν. Vide supra Ep. ad Eph. §. 11.

ib. ἀνανῆψαι] II Tim. ii. 26. [ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος.] PEARSON.

porro urget; et gratias Smyrnaeis agit pro officiis sibi praestitis,

καιρὸν ἔχομεν, εἰς Θεὸν μετανοεῖν. Καλῶς ἔχει Θεὸν καὶ ἐπίσκοπον εἰδέναι. Ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον ὑπὸ Θεοῦ τετίμηται· ὁ λάθρα ἐπισκόπου τὶ πράσσων τῷ διαβόλῳ λατρεύει. Πάντα οὖν ὑμῖν ἐν χάριτι περισσευέτω, ἄξιοι γάρ ἐστε. Κατὰ πάντα με ἀνεπαύσατε, καὶ ὑμᾶς Ἰησοῦς Χριστός· ἀπόντα με καὶ παρόντα ἠγαπήσατε· ἀμείβοι ὑμῖν Θεὸς, δι' ὃν πάντα ὑπομένοντες αὐτοῦ τεύξεσθε.

et Philoni, Rheo, caeterisque comitibus exhibitis.

Ι'. Φίλωνα, καὶ Ῥέον Ἀγαθόπουν, οἳ ἐπηκολούθησάν μοι εἰς λόγον Θεοῦ, καλῶς ἐποιήσατε ὑποδεξάμενοι ὡς διακόνους Χριστοῦ Θεοῦ· οἱ καὶ εὐχαριστοῦσιν τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι αὐτοὺς ἀνεπαύσατε κατὰ πάντα τρόπον. Οὐδὲν ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολεῖται. Ἀντίψυχον ὑμῶν τὸ πνεῦμά μου, καὶ τὰ δεσμά μου, ἃ οὐχ ὑπερηφανήσατε, οὐδὲ ἐπαισχύν-

1. *Θεὸν καὶ ἐπίσκοπον εἰδέναι.*] *honorare, colere.* Eundem hujus verbi usum habes apud B. Paulum, I Cor. xvi. 15. I Thess. v. 12. quo modo adhibuerunt Aristides quoque . . . *πεπαίδευται τοὺς κρείττους εἰδέναι.* i. p. 66. ed. Jebb., et Aelianus, Var. Hist. ii. 13. *οὐκ ᾔδει θεοὺς, οὐδ' ἐτίμα·* quae loca inter alia congessit Abreschius, Animadv. ad Aeschylum, i. p. 543.

7. *ἀμείβοι*] Edd. omnes *ἀμείβῃ.* Sed Cod. MS. exhibet *ἀμοίβει,* ubi librarii oscitantia meliorem ac proculdubio veram lectionem satis clare indicat.

9. *Φίλωνα*] Cf. Ep. ad Philad. §. 11.

ib. *Ῥέον Ἀγαθόπουν*] Male duo nomina efformarunt Intt. Unum id esse nomen apparet cum ex hoc loco, tum etiam magis ex Ep. ad Philad. [§. 11.] Hic est, puto, ille Agathopus, ad quem scribit Valentinus Haereticus apud Clem. *Στρωμ.* iii. [p. 538. ed. Potter.] In Inscriptionibus nomen Agathopus saepius occurrit. VOSSIUS. Idem existimavit Pearsonus ad h. l. et Grabius, Spicil. Saec. ii. pp. 22, 53. Vide supra p. 408. l. 12. Cod. MStus praestat *Ῥέων.* De forma accusativi *Ἀγαθόπουν* videndus Fischer. Animadv. ad Gr. Gr. Welleri. iii. 182.

10. *εἰς λόγον Θεοῦ*] Cf. ad Philad. §. 11. *εἰς λόγον τιμῆς.* D. Paul. ad Philipp. iv. 15. *εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως.* Thucyd. iii. 46. *ἐς χρημάτων λόγον.* De formula *εἰς λόγον,* *quod attinet ad,* Vid. Abresch. Diluc.

adhuc tempus habemus, in Deum poenitere.***** [e] Honorans Episcopum, a Deo honoratus est: qui occultans ab Episcopo aliquid operatur, Diabolo praestat obsequium. Omnia igitur vobis in gratia superabundent: digni enim estis. Secundum enim omnia me quiescere fecistis: et vos Jesus Christus. Absentem me et praesentem dilexistis: retribuat vobis Deus, propter quem omnia sustinentes, ipsum adipiscemini.

[e] *Bene habet et Deum et Episcopum cognoscere.* C. C.

X. Philonem et Reum et Agathopum, qui secuti sunt me in verbum Dei, bene fecistis suscipientes ut ministros Dei Christi: qui et gratias agunt Domino pro vobis; quoniam [f] ipsos quiescere fecistis secundum omnem modum. Nihil vobis utique deperibit. Conformis animae vestrae spiritus meus, et vincula mea, quae non despexistis, neque erubuistis:

[f] *quia* C. C.

Thucyd. p. 325. et Wyttenbach. in Biblioth. Crit. III. ii. 9.

12. ὑπὲρ ὑμῶν] Cod. MS. ἡμῶν.

14. Ἀντίψυχον κ. τ. λ.] Loquitur tanquam martyr, vitam suam eorum loco positurus; ideoque addit καὶ τὰ δεσμά μου. PEARSON. Athanasius, in Oratione de Incarnatione Verbi: Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἰκότως τὸν ἑαυτοῦ ναὸν καὶ τὸ σωματικὸν ὄργανον προσάγων ἀντίψυχον ὑπὲρ πάντων, ἐπλήρου τὸ ὀφειλόμενον ἐν τῷ θανάτῳ. [§. 9. Tom. i. p. 54. E. ed. Ben.] et post, ὡς πρόβατον, ὑπὲρ τῆς πάντων σωτηρίας, ἀντίψυχον τὸ ἑαυτοῦ σῶμα εἰς θάνατον παραδούς. Chrysostomus, Orat. v. contra Judaeos. Opp. vi. p. 365. ed. Savil. Δύναται πολλάκις μία κερδηθεῖσα ψυχὴ μυρίων ὄγκον ἁμαρτημάτων ἀφανίσαι, καὶ γένεσθαι ἡμῖν ἀντίψυχον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. USSER. Joseph. de Macc. §. 18. p. 1410. ed. Hudson. ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας. Cf. Ep. ad Eph. §. 21. et ad Polyc. §§. 2, 6.

15. ὑπερηφανήσατε] MS. habet ὑπεριφανήσατε, uti in Ep. ad Polyc. §. 4. ὑπεριφάνει, et ad Philad. §. 6. κτίσωνται pro κτήσωνται. Quae omnia vitia in Salvinii apographo tacite corriguntur. Sic quoque ad Trall. §. 8. ἀνακτίσασθε pro ἀνακτήσασθε. Cf. Ep. ad Philad. §. 8.

ib. ἐπαισχύνθητε] Eamdem formam exhibent Codd. nonnulli, II Tim. i. 16. ἐπαισχύνθη pro ἐπῃσχύνθη.

θῆτε· οὐδὲ ὑμᾶς ἐπαισχυνθήσεται ἡ τελεία πίστις, Ἰησοῦς Χριστός.

Ecclesiam Antiochenam pace frui: mittendum ergo a Smyrnaeis legatum, qui illi hoc nomine gratuletur.

ΙΑ΄. Ἡ προσευχὴ ὑμῶν ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας· ὅθεν δεδεμένος θεοπρεπεστάτοις δεσμοῖς πάντας ἀσπάζομαι, οὐκ ὢν ἄξιος ἐκεῖθεν εἶναι, ἔσχατος αὐτῶν ὤν· κατὰ θέλημα δὲ κατηξιώθην, οὐκ ἐκ συνειδότος, ἀλλ' ἐκ χάριτος Θεοῦ, ἣν εὔχομαι τελείαν μοι δοθῆναι, ἵνα ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν Θεοῦ ἐπιτύχω. Ἵνα οὖν τέλειον ὑμῶν γένηται τὸ ἔργον, καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ, πρέπει

1. ἡ τελεία πίστις] Forte haec verba separatim a sequentibus intelligi debent, hoc modo: *neque fides vestra, quam integram servastis, vos unquam in ruborem dabit; neque ipse Jesus Christus, in quem credidistis.* Interpolator habet ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, et pro πίστις reponit ἐλπίς. SMITH. Cf. S. Johan. I. iv. 18. ἡ τελεία ἀγάπη. Ruchatus exponit, *la fidélité parfaite; c'est-à-dire, parfaitement fidèle dans ses promesses.* Wocherus vertit, *die vollkommene Treue*, et conferri jubet Heb. xii. 2. τὸν τῆς πίστεως . . . τελειωτὴν Ἰησοῦν. Addas Col. i. 27. Rom. ix. 33. x. 11.

3. Ἡ προσευχὴ ὑμῶν ἀπῆλθεν] An fama sola, an literis, an effectu? ut in fine hujus periochae et alibi in his Epistolis. SMITH. Effectu, proculdubio.

4. Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας] Ut distinguatur a reliquis ejusdem nominis urbibus, quae plures erant; at haec earum, ut loquitur Stephanus, πρώτη. Ἀντιοχεῖαι δέκα πόλεις ἀναγράφονται· decem sc. urbes eo nomine insignitas invenerat ἐν ἀναγραφαῖς· εἰσὶ δὲ, inquit, πλείους. Ipse sc. plures observaverat, et tredecim enumerat, ut nunc editur. Addenda autem est decima quarta ex MS. veteri, ιδ΄ Ἰσαυρίας ἡ Λαμωτὶς λεγομένη. Appianus etiam tradit, sedecim Antiochias ab uno Seleuco conditas esse, in memoriam patris sui. Syriacis p. 86. [ed. Steph. 1551.] Recte etiam Antiochia Syriae dicitur, ut non solum distinguatur ab illa Antiochia, quae in ipsa Asia Lydiaca sita est; sed etiam ab earum una, quae in ipsa Syria fuit, sed non ejusdem famae, quae dicebatur *Antiochia ad Euphratem;* haec autem *ad Daphnum*, aut *ad Orontem*, dicta est *Antiochia Syriae*, quia Syriae metropolis fuit; quam Strabo *caput Syriae*, [xvi. p. 1066. ed. Falconer.] Marcellinus *pulchrum Orientis apicem* vocat. [xxii. 9.] Stephanus: Δάφνη, προάστειον ἐπισημότατον τῆς Ἑῴας Ἀντιοχείας μητροπόλεως. Hic quidem Ignatius non dicit, sed indicat se

neque vos erubescet perfecta fides, Jesus Christus.

XI. Oratio vestra pervenit ad Ecclesiam quae est in Antiochia Syriae; unde ligatus Deo decentissimis vinculis omnes saluto; non existens dignus inde[g] esse, extremus ipsorum existens: secundum voluntatem autem[h] Dei dignus factus sum, non ex conscientia, sed ex gratia Dei; quam oro perfectam mihi dari, ut in oratione vestra Deo potiar. Ut igitur perfectum vestri fiat opus, et in terra et in coelo,

[g] *inde dignus* C. C.

[h] *autem* deest C. C.

fuisse Episcopum Antiochiae, et ibi in vincula conjectum, ad Troadem jam perductum esse. Sed in Ep. ad Rom. [§§. 2, 9.] vocat seipsum diserte τὸν ἐπίσκοπον Συρίας, quod idem et aliquid majus significat. Et certe Veteres omnes tradunt eum Episcopum Antiochiae fuisse; et quia constat, tum Petrum, tum Paulum Antiochiae versatos esse, ideo ab Apostolis ordinatum fuisse aliqui tradunt, quod non est perinde certum. PEARSON.

ib. δεδεμένος] i. q. δέσμιος ἀποπεμφθείς. Cf. δεδεμένον ἀπὸ Συρίας. ad Eph. §. 1.

5. θεοπρεπεστάτοις δεσμοῖς] *vinculis mihi Deum colenti honorificis*. Horneman. *mit den so Gottgefälligen Banden abgeführt*. Wocher. *liens très beaux devant Dieu*. Ruchat. *chains which are the fittest ornament of a servant of God*. Chevallier.

ib. οὐκ ὢν ἄξιος ἐκεῖθεν εἶναι] Modestiae et humilitatis causa reticet titulum Episcopi. *Non dignus illo episcopatu fungi, utpote omnium infimus*. Saepe hoc in his Epistolis repetit. Tantum in Epist. ad Rom. [§§. 2, 9.] quum necessitas id postulaverit, seipsum Episcopum Syriae et Ποιμένα nuncupat. Ἐκεῖθεν videtur poni pro ἐκεῖ, ut ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν, in Ep. ad Ephes. §. ult. SMITH. Pari modestia de se loquitur Ignatius, ad Trall. §. 13. ad Magn. §. 14. ad Rom. §. 9.

6. κατὰ θέλημα] Absolute pro *voluntate Dei*, ut in Ep. ad Polycarp. [§. 8.] ὡς τὸ θέλημα προστάσσει· et propius ad hanc rem in initio Ep. ad Rom. PEARSON. Cf. ad Eph. §. 20. Ita infra §. 12. ἡ χάρις. Ep. ad Polyc. §. 1. ἐν χάριτι. ad Trall. §. 13. ὡς τῇ ἐντολῇ. ad Magn. §. 4. κατ' ἐντολήν. Smithus, Int. Vet. et Interpol. secutus, inserit Θεοῦ.

7. οὐκ ἐκ συνειδότος] Hanc dignitatem mihi contigisse *ex sola gratia et favore Dei* agnosco: *non quod mihimet ipsi vel minimum sim conscius, quasi ipse meruissem*. SMITH.

ib. ἐκ χάριτος Θεοῦ] τοῦ Θεοῦ Aldrichius; sed Cod. MS. articulum non agnoscit.

10. καὶ ἐπὶ γῆς] *coram Deo et*

εἰς τιμὴν Θεοῦ χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπρεσβύτην εἰς τὸ γενόμενον ἕως Συρίας συγχαρῆναι αὐτοῖς, ὅτι εἰρηνεύουσιν, καὶ ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος, καὶ ἀποκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωματεῖον. Ἐφάνη μοι οὖν ἄξιον πρᾶγμα πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς, ἵνα συνδοξάσῃ τὴν κατὰ Θεὸν αὐτοῖς γενομένην εὐδίαν, καὶ ὅτι λιμένος ἤδη ἐτύγχανεν τῇ προσευχῇ ὑμῶν. Τέλειοι ὄντες τέλεια καὶ φρονεῖτε· θέλουσιν γὰρ ὑμῖν εὖ πράσσειν Θεὸς ἕτοιμος εἰς τὸ παρασχεῖν.

A fratribus, qui sunt Troade, illis salutem dicit.

ΙΒ'. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου, ὃν ἀπεστείλατε μετ' ἐμοῦ ἅμα Ἐφεσίοις, τοῖς ἀδελφοῖς

hominibus. SMITH. Aldrichio, in cujus editione *καί* desideratur, hic quoque fraudi fuit Salvinii apographum.

1. χειροτονῆσαι] II Cor. viii. 19. Πρεσβεύονται, οἱ τοὺς πρέσβεις χειροτονοῦντες καὶ πέμποντες. Thomas Magister. PEARSON.

2. θεοπρεσβύτην] Ita Cod. MStus. Haec vox ab Interpolatore hic retinetur, et in Ep. ad Philad. §. 10. sic explicatur, χειροτονῆσαι διάκονον, εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ Θεοῦ πρεσβείαν. *Sacrum Legatum*, Vairlen. et Cotelerius; *Divinum Legatum*, Marklandus; *virum sacrae huic legationi destinatum*, Hornemannus; *some worthy delegate*, Wakius et Chevallier. Int. Vet. videtur legisse θεοπρεπεστάτην, quod Vossius quidem retinet, subauditque τινά, vel τινὰ πρεσβεύσοντα.

ib. εἰς τὸ γενόμενον] *ut cum ad Syriam usque venerit, congratuletur illis &c.* COTEL.

3. ἀπέλαβον κ. τ. λ.] *Restituitur hodie jam Antiochenorum Ecclesiae pristinus splendor et magnitudo, quae tantae civitati, reginae Orientis, conveniebat. Christianis jam licet conventus sacros agere, et idem, quod antea, Ecclesiae corpus constituere:* quod satis ostendit unitatem particularis Ecclesiae sub uno Episcopo, licet jam per vim abducto. *Omnium vestrum corpus.* S. Polycarp. ad Philipp. [§. 11.] SMITH. De remissione ista persecutionis hic memorata, cf. Ep. ad Polyc. §. 7. et ad Philad. §. 10.

4. ἀποκατεστάθη] Cod. MS. ἀπεκατεστάθη.

ib. σωματεῖον.] *Corpus, Collegium.* lib. 2. Basilic. tit. 5. cap. 27. πραγματικὸς δὲ θεῖος τύπος μὴ

decet, ad honorem Dei, ordinare Ecclesiam vestram Deo venerabilem, in factum usque Syriam congaudere ipsis, quoniam[i] pacem habent, et acceperunt propriam magnitudinem, et restitutum est ipsis proprium corpusculum. Visum est mihi igitur Deo digna res, mittere aliquem vestrorum cum epistola: ut conglorificent* eam, quae secundum Deum, ipsis factam tranquillitatem; et quoniam portu jam potita est, oratione vestra. Perfecti existentes, perfecta et sapite. Volentibus enim vobis benefacere[k], Deus paratus est ad tribuere[l].

[i] *qui* C. C.

* f. conglorificet.

[k] *et benefacere* C. C.

[l] *adtribuere.* C. C.

XII. Salutat vos charitas fratrum, qui in Troade: unde et scribo vobis, per Burrum, quem misistis mecum simul Ephesiis fratribus vestris: qui secun-

ἐκφωνείσθω πρὸς ἰδιωτικὴν τινος ἰδιωτικοῦ πράγματος δέησιν, ἀλλὰ μόνον πρὸς σωματεῖον, ἢ ἕτερον σύστημα, ἢ πόλιν, ἢ ἐπαρχίαν. Addas cap. 8. lib. 7. tit. 8. cap. 11. tit. 11. cap. 20. Biblioth. Juris Canonici, p. 129, &c. CANGIUS, in Gloss. Med. et Infim. Graecitatis. *Corpusculum* videtur coetus esse Christianorum, qui propter Imperatoris ac Praesidentis Romani vexationem dilapsi, et post eam repressam ac sedatam reversi fuerant. Act. Erud. Lips. Ann. 1731. p. 459.

5. ἄξιον πρᾶγμα] Int. Vet. legebat ἀξιόθεον. MARKLAND.

8. ἐτύγχανεν] Ita in Cod. MSto. Salvinius conj. ἐτύγχανον.

ib. Τέλειοι ὄντες κ. τ. λ.] Citatur in Maximi Loc. Comm. Serm. ii. [p. 165. Tigur. 1546.] et in alio Graeco Locorum Communium libro MS. in Oxoniensis Academiae bibliotheca publica, [Barocc. 143. f°. 60. b.] cap. 9. omissa in utroque καὶ conjunctione. USSER.

9. θέλουσιν γὰρ κ. τ. λ.] Ibidem quoque et ista legitur sententia; et utrobique non conjunctio solum omittitur, sed παρέχειν etiam legitur pro παρασχεῖν. Citatur et a Damasceno, in Parallel. i. 9. *Volentibus nobis bene agere, Deus ad largiendum promptus est.* ἡμῖν pro ὑμῖν posito. USSER.

11. ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν] i. e. ἀδελφοί. I Cor. xvi. 20. Phil. iv. 21. Tit. iii. 15. PEARSON. Cf. Ep. ad Trall. §. 13.

12. γράφω] Ita MS. non ut in Aldrichii libro γράψω.

13. Ἐφεσίοις, τοῖς ἀδελφοῖς] Euplo et Frontone. SMITH. Cf. Ep. ad Eph. §. 2.

ὑμῶν· ὃς κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν. Καὶ ὄφελον πάντες αὐτὸν ἐμιμοῦντο, ὄντα ἐξεμπλάριον Θεοῦ διακονίας. Ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις κατὰ πάντα.

Salutat Episcopum, Presbyteros, Diaconos,

Ἀσπάζομαι τὸν ἀξιόθεον ἐπίσκοπον, καὶ θεοπρεπέστατον πρεσβυτέριον, τοὺς συνδούλους μου διακόνους, καὶ τοὺς κατ' ἄνδρα καὶ κοινῇ πάντας, ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ αἵματι, πάθει τε καὶ ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ, † ἐν ὀνόματι, † ἐν ἑνότητι Θεοῦ καὶ ὑμῶν. Χάρις ὑμῖν, ἔλεος, εἰρήνη, ὑπομονὴ διὰ παντός.

et fratres cum familiis, virginesque.

ΙΓ'. Ἀσπάζομαι τοὺς οἴκους τῶν ἀδελφῶν μου σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ τὰς παρθένους τὰς λεγο-

1. ὃς κατὰ πάντα] Voss. ὅτι κ. π. MS. tamen ὅς, cui consentit Int. Vet.

ib. ὄφελον] Alter Interpres videtur legisse ὤφελον. *Et debuerant quidem omnes eum imitari.* ὤφελον πάντες αὐτὸν μιμεῖσθαι· mutata verborum constructione. Sed lectio prior neutiquam debuerat sollicitari, utpote recta et sana, etsi elegantiis Atticis non satis congrua. SMITH. Imitatur D. Paulum, I Cor. iv. 8. καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε.

2. ἐξεμπλάριον] Eo vocabulo et alibi utitur Ignatius. [ad Eph. §. 2. ad Trall. §. 3.] Sed et Polycarpus usurpasse in Epistola ad Philippenses videtur; quamvis ea pars [§. 10.] Epistolae ejus Graece deperierit. VOSSIUS.

3. ἡ χάρις] Absolute, ut in Ep. ad S. Polyc. §. 8. Frustra et absque omni necessitate addit Interpolator τοῦ Κυρίου. SMITH. Sic B. Paulus ad Titum, iii. 15. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Cf. supra p. 436. l. 6.

5. τοὺς συνδούλους] καὶ τοὺς συνδούλους Smith. Cotel. et Russel. Cod. MStus copulam non exhibet.

9. †ἐν ὀνόματι†, ἐν ἑνότητι] Jam praecessit ἐν ὀνόματι [Ἰησοῦ Χριστοῦ]. Itaque non opus est repetere illa verba, quae hic locum non habent. Delenda proinde ut irreptitia, vel ex similitudine sequentium, vel repetitione priorum. VOSSIUS. Verba rejiciunt Pearson. Smith. Markland. Galland. et Hefelius. Apud Interpolatorem legimus, πάθει τε καὶ ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ ἑνότητι Θεοῦ καὶ ὑμῶν.

11. Ἀσπάζομαι] Ἀσπασμός videtur esse tum salutatio propter salutem, tum valedictio. Artemid. ii. 2. Ἀσπάζεσθαι δὲ τοὺς συνήθεις, καὶ προσαγορεύειν,

dum omnia me quiescere fecit. Et utinam omnes ipsum imitentur, existentem exemplarium Dei ministerii. Remuneret ipsum gratia secundum omnia. Saluto Deo dignum Episcopum, et Deo decens Presbyterium, et conservos meos Diaconos; et singillatim et communiter omnes, in nomine Jesu Christi, et carne ipsius, et sanguine, et passione, et resurrectione, carnali et spirituali, in unitate Dei et vestri. Gratia vobis, et misericordia, et pax, et sustinentia semper[n].

XIII. Saluto domos fratrum meorum, cùm uxoribus et filiis; et virgines vocatas viduas. Valete

n *Gratia vobis, pax et misericordia et sustinentia semper.* C. C.

καὶ καταφιλεῖν, ἀγαθόν. [p. 82. ed. Rigalt.] Salutationes signa communionis Ecclesiasticae: unde Lucianus Confessor, inter Epistolas Cypriani, 22. [p. 48. E. ed. Fell.] 'Saluta Numeriam et Candidam.' PEARSON.

ib. τοὺς οἴκους] Οἴκους vocat, quos S. Paulus nunc οἴκους, nunc οἰκίας nominat; familiae autem quae intelligantur, explicat σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Hinc lux illi loco I Cor. i. 16. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· i. e. non tantum Stephanam, sed omnes, qui ad ejus familiam pertinebant. PEARSON.

12. τὰς λεγομένας χήρας.] Vir doctissimus legebat, καὶ τὰς λεγομένας χήρας. Ego tamen vulgatam lectionem probo. Quid enim hic facit τὰς λεγομένας? Quid opus erat illud addere? Simpliciter dixisset Ignatius καὶ τὰς παρθένους καὶ τὰς χήρας. Nostram quoque lectionem probat Vetus Versio. *Virgines* autem, sive mulieres quae virum non habuissent, etiam *viduarum* appellatione contineri, patet ex Javoleno, Dig. Lib. I. Tit. xvi. de Verb. Sign. §. 242. 'Viduam non solum eam quae aliquando nupta fuisset, sed eam quoque mulierem quae virum non habuisset, appellari ait Labeo.' Pro viduis est Clem. Alex. Strom. vii. [§. 12. p. 875. ed. Potter.] ἡ χήρα διὰ σωφροσύνης αὖθις παρθένος. Puto autem, hic Ignatium loqui non de illis quae simpliciter essent viduae, sed de iis quae erant Diaconissae. Electas esse ad hoc ministerium quandoque virgines, adparet ex Tertulliano, Lib. de Virgin. Veland. §. 9. ['Plane scio alicubi virginem in viduatu ab annis nondum viginti collocatam.' Qua de re queritur.] VOSSIUS. Salutat Smyrnensis Ecclesiae Diaconissas, quae virgines erant, et vocabantur viduae. Virgines erant: quales eum in ordinem

μένας χήρας. Ἔρρωσθέ μοι ἐν δυνάμει Πνεύματος. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Φίλων, σὺν ἐμοὶ ὤν. Ἀσπάζομαι τὸν οἶκον Ταουΐας, ἣν εὔχομαι ἑδρᾶσθαι πίστει καὶ ἀγάπῃ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Ἀσπάζομαι Ἄλκην, τὸ ποθητόν μου ὄνομα, καὶ Δάφνον τὸν

adlectas fuisse constat ex Const. Apost. vi. 17.; Epiphanio, Expos. Fidei, §. 21. [Καὶ αὗται δὲ μονόγαμοι ἐγκρατευσάμεναι, ἢ χηρεύσασαι ἀπὸ μονογαμίας, ἢ ἀειπάρθενοι οὖσαι. Opp. i. p. 1104. ed. Petav.]; Gregorio Nyss. in Vita Macrinae [Opp. ii. p. 197. ed. Morel.]; quibus addi possunt Sozomenus, viii. 23.; Novellae, Zonaras, [p. 66.] Balsamon, [p. 299.] alii. *Viduae* vocabantur; quia in gradu Viduali seu Diaconico erant constitutae. Ecclesiae quaedam mandati Apostolici tenaces, et nominis *viduatus*, τοῦ χηρικοῦ, memores, virginum denique consulentes quieti, non alias ad Diaconatum provehebant, quam viduas. Idque postea sancitum fuit lege Theodosii. COTEL. Interpolator praestat, καὶ ἀειπαρθένους καὶ τὰς χήρας.

1. ἐν δυνάμει Πνεύματος.] Cotelerius, ad fidem Int. Vet. mallet ἐν δυνάμει Πατρός.

2. Φίλων] Φίλων ὁ συνδιάκονος, Interpol. Cf. supra, §. 10.

3. Ταουΐας] Haec est vera scriptura, quam probat etiam Vet. Int. ut videtur. Frustra sunt illa nomina, quae in Pseudo-Ignatii variis codicibus leguntur, Gavia, Grania, Gravia, Gaia, &c. quae omnia non sunt assis. Ταουΐα, sive *Tabia*, hic est vera lectio. Forsan hoc nomen translatum ab urbe, ut solent multa mulierum nomina; nam Tabia Galatarum urbs. Sed quis omnia veterum Christianorum nomina explicaverit? Vel in hoc ipso Ignatio occurrunt aliqua, quae nusquam alibi reperire est. Sed nulli hoc mirum videri debet, qui norit, Christianorum veterum non minimam partem fuisse servos, aut libertos, tam mulieres, quam viros; ac proinde nomina ipsis imposita fuisse saepe barbara ac inusitata, et e re nata. VOSSIUS. Vulg. legit Γαυΐας· quumque Γ et Τ tam similes literae sint, et in MSS. saepe confusae reperiantur, dubitari non immerito potest, an mulieris hujus nomen Gavia fuerit, an Tavia. Mihi Gavia potius fuisse videtur. De Gavia enim saepe legimus, de Tavia non item. Gruter. p. 1031. 8. *Gaviae Gorgoniae.* Reines. p. 664. *Gaviae Domatae.* (vel Donatae.) p. 693. *Gaviae Quadratillae.* p. 743. *Gaviae Florae.* Gavius inter Graecos nomen tritissimum. PEARSON. Forsitan Φλαουΐας, *Flaviae.* MARKLAND.

5. Ἄλκην] Cf. Ep. ad Polyc. §. 8. Inscript. xxxii. in Append. Marm. Oxon. Ἄλκη Τει-

mihi in virtute Patris. Salutat vos Philon, mecum existens. Saluto domum Thaviae, quam oro firmari fide et charitate carnali et spirituali. Saluto Alken, desideratum mihi nomen, et Daphnum incompara-

μοκράτους τοῦ Ἀπέλλου. Inter Latinos, Gruter. 310. 4. *Alce fecit.* Alce nomen erat cujusdam feminae, quae tricesimo plus minus abhinc anno Smyrnae vixit, et soror erat Nicetae; quem certum est hoc ipso tempore Ignatii vixisse, et patrem fuisse Herodis, qui tunc Smyrnae Irenarcha fuit, (de Niceta Smyrnaeo vide Reines. p. 609. qui eum ante vixisse vult) quum S. Polycarpus passus est, A. D. 147. Quae quidem eadem esse potuit cum hac nostra; nam Christiana inde fuisse videtur, quia Acta Polycarpi eam honoris causa nominant. [§. 17.] Idem nomen fuit, si non et eadem femina, ratione cujus, utpote Christianae, frater ejus Nicetes intercesserat pro Polycarpo. PEARSON.

ib. τὸ ποθητόν μου ὄνομα] Ita Cod. MS. sicut etiam in Ep. ad Polyc. §. 8. Vossius et Coteler. reponunt μοι. Pearsonus confert S. Paulum ad Phil. iv. 1. ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι.

ib. καὶ Δάφνον κ. τ. λ.] Haec verba usque ad ὄνομα, quae ab Int. Vet. et Pseudo-Ignatio agnoscuntur, e Codice MSto librarii culpa excidisse queritur Vossius, deceptus, ni fallor, a voce ὄνομα intra spatium tam breve repetita.

ib. Δάφνον] Inscript. apud Reinesium, pp. 589, 590. *L. Valerius Daphnus.* p. 640. *Ti. Claudius Dapnios.* (pro Daphnus.) p. 693. *C. Gavius Daphnus.* Daphnus enim vulgare nomen erat ea aetate, ut multae Inscript. ap. Gruter. ostendunt. p. 654. 1. *Daphnus.* p. 333. 5. *Daphno Sumptuario.* p. 1069. 8. *Daphnus Imp. T. Caes. Aug. Vespasiani Serv. Pecul.* p. 240. *M. Coelius Daphnus. A. Cascellius Daphnus. P. Faunius Daphnus.* Inter Deipnosophistas Athenaei numeratur Daphnus Ephesius. PEARSON.

ib. τὸν ἀσύγκριτον] Ἀσύγκριτος S. Paulo viri nomen est, Rom. xvi. 14. hic autem epithetum esse articulus Daphnum sequens indicat, et *incomparabilem* significare videtur, ad Latinae linguae phrasim accommodatum. Graeci enim veteres aliter eam vocem usurparunt. Hesychius, Ἀσύγκριτον· ἀνόμοιον, ὑπερέχον. Glossa vero, Ἀσύγκριτος, *incomparabilis.* Epiphanius, 418. et 413. [ed. Basil. contr. Haer. iii. tom. i. p. 990. A. p. 976. A. ed. Petav.] Hermes, p. 50. [Coteler. Patt. Ap. ed. 1672. Mandat. vii.] ἡ πρᾶξίς σου ἀσύγκριτος ἔσται. Vox *incomparabilis* in Inscriptionibus frequenter occurrit. Reines. p. 656. *Filiis incomparabilibus.* Cf. pp. 664, 919. p. 1022.

ἀσύγκριτον, καὶ Εὔτεκνον, καὶ πάντας κατ' ὄνομα. Ἔρρωσθε ἐν χάριτι Θεοῦ.

Marito incomparabili. pp. 423, 710. *Conjugi inc.* p. 425. *Amico suo inc.* p. 710. *Patri inc.* PEARSON. Smithus suo periculo omittit articulum, et Ἀσύγκριτον exhibet. Epistolarum Interpol. Int. Vet. *et Daphnum incomparabilem et bonum filium.*

1. κατ' ὄνομα.] *nominatim.*—MARKLAND. D. Johannes, Ep. III. 15. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα. Vide supra, ad Eph. §. 20. ἐξ ὀνόματος.

2. Ἔρρωσθε] Solennis formula. Ita Apostoli, Act. xv. 29.

bilem, et Eutecnum, et omnes secundum nomen. Valete in gratia Dei.

Vid. Artemid. i. 85. [Ἔρρωσο δὲ καὶ ὑγίαινε, οὔτε λέγειν οὔτε ἀκούειν ἀγαθόν. p. 78. ed. Rigalt.] PEARSON. Conf. Ep. ad Magn. §. 15.

ib. ἐν χάριτι Θεοῦ.] His verbis subjicitur in Cod. Mediceo ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ ΑΠΟ ΤΡΩΑΔΟΣ. Verum autem non est quod in notis ad hunc locum asserit Vossius, omnibus Epistolis addi ad quos sint perscriptae. Ad finem Epp. ad Polycarpum et ad Magnesianos quidem talis epigraphe legitur ; caeteris autem deest.

ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ὁ καὶ Θεοφόρος, Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Σμυρναίων, μᾶλλον ἐπεσκοπημένῳ

1. ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ.] Inter omnes Ignatii Epistolas nulla est, de cujus veritate magis disceptatum sit inter doctos. Nec inficior, aliqua hic esse, quae potuerint reddere suspectam; plura tamen, majoraque esse puto, quae aliud iis debuerant persuadere. Verba enim Polycarpi ex Ep. ad Philipp. ap. Eusebium, ἐγράψατέ μοι καὶ ὑμεῖς καὶ Ἰγνάτιος, aliter intelligi quam de hac Epistola, neque possunt, neque debent. Citat quoque eam Chrysostomus, Homil. de Uno Legislatore, [vi. 410. ed. Ben. a quibus haec Homilia Chrysostomo abjudicatur.] Antiochus, et Damascenus. Sed quid sibi vult Hieronymus in Catalogo, [§. 16. Opp. ii. 841. ed. Vallars.] cum inquit: 'Inde egrediens scripsit ad Philadelpheos, et ad Smyrnaeos, et proprie ad Polycarpum, commendans illi Antiochensem Ecclesiam; in qua et de Evangelio, quod nuper a me translatum est, super persona Christi ponit testimonium, dicens, &c.?' Verum est, Ignatium in Epistola ad Polycarpum commendare illi Ecclesiam Antiochenam; alter vero ille locus, quem subdit, desumtus est ex Epistola ad Smyrnaeos. Casaubonus parenthesi locum sanari posse putabat; quod tamen non est vero simile. Omnino erravit Hieronymus in reddendis Eusebii verbis: [H.E. iii. 36.] Ἤδη δὲ ἐπέκεινα τῆς Σμύρνης γενόμενος, ἀπὸ Τρωάδος τοῖς τε ἐν Φιλαδελφείᾳ αὖθις διὰ γραφῆς ὁμιλεῖ, καὶ τῇ Σμυρναίων ἐκκλησίᾳ, ἰδίως τε τῷ ταύτης προηγουμένῳ Πολυκάρπῳ, ὃν οἷα δὴ ἀποστολικὸν ἄνδρα εὖ μάλα γνωρίζων, τὴν κατ' Ἀντιόχειαν αὐτῷ ποίμνην, οἷα γνήσιος καὶ ἀγαθὸς ποιμὴν, παρατίθεται, τὴν περὶ αὐτῆς φροντίδα διὰ σπουδῆς ἔχειν αὐτὸν ἀξιῶν. Ὁ δ' αὐτὸς, Σμυρναίοις γράφων, οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ῥητοῖς συγκέχρηται τοιαῦτά τινα περὶ τοῦ Χριστοῦ, διεξιών. Priora illa recte vertit Hieronymus. Sed peccavit, vel dum nimium festinat in compilando Eusebio, vel quod mutilum nactus sit exemplar, vel, quod potius credo, quod ita verba ista intellexit, ut putarit illam ad Smyrnaeos, et Polycarpum, esse unam eandemque episto-

AD POLYCARPUM.

IGNATIUS, qui et Theophorus, Polycarpo[a] Episcopo Ecclesiae Smyrnaeorum, magis autem

[a] *Theopherus Policarpo* C. C.

lam. Quod si verum esset, non usus fuisset Eusebius illo loquendi genere, ut diceret; *ὁ δ' αὐτὸς Σμυρναίοις γράφων·* aliis verbis significasset, ex eadem Epistola, de qua hactenus locutus esset, sequentia esse desumta. Nemo praeterea Veterum est, qui Epistolam ad Smyrnaeos cum illa ad Polycarpum confundat. Illud verum puto, simul utrasque missas fuisse, et hinc esse, quod illas simul nominet Eusebius, et quod in manuscriptis alia aliam statim sequatur. VOSSIUS. Codex Caiensis exhibet, "EPISTOLA 2da IGNATII Smyrnensis a Troade Policarpo."

2. Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος] Vulgo [ap. Interpol.] legebatur: *Ἰγνάτιος, ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ,* &c. Duo hic displicent; nam neque verisimile Ignatium semetipsum Martyrem appellasse, quod vocabulum tum temporis vix aliter accipiebatur quam peculiari illa significatione de illo, qui pro Christi confessione sanguinem suum effudisset, aut saltem multa fuisset perpessus. Sed et ipse Ignatius alibi inquit, sese nescire an dignus sit martyrii praerogativa: quî itaque hic martyrem sese vocaret? Neque habemus exemplum, quod quispiam in primitiva illa Ecclesia Episcopi titulum sibi adtribuerit. Ita nec Polycarpus, quem tamen et Ignatius noster et omnes Episcopum vocant, nomen illud expressit, cum ad Philippenses scribit: Πολύκαρπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι. VOSSIUS. Fugerat, ut videtur, virum doctissimum locus ille in Ep. ad Rom. §. 2.

3. *μᾶλλον ἐπεσκοπημένῳ*] Pulchra epanorthosis et plane Apostolica. Gal. iv. 9. PEARSON. Vairlenius, ut redderet quantum licebat paronomasiam hancce, dedit in versione sua, *inspectori, immo qui inspectus est a Deo.* Verborum lusus habet Ignat. ad Trall. §§. 5, 10. ad Rom. 8. ad Smyrn. §§. 2, 5, 10. ad Polyc. §. 3. a quibus minime abhorruerunt Scriptores Sacri, e. g. S. Paulus ad Philem. 11, 20. Conferendus Hippolytus c. Noetum, §. 8. *Νόητος μὴ νοῶν τὴν ἀλήθειαν.* Clem. Alex. Paed. iii. 11. *καὶ τὰ ἐν κόσμῳ κοσμίως κατὰ Θεὸν ἀπάγειν οὐ κεκώλυται.* p. 299. ed.

ὑπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλεῖστα χαίρειν·

Laudat Deum propter firmam Polycarpi pietatem; et ad varias virtutes exhortatur:

Α΄. ΑΠΟΔΕΧΟΜΕΝΟΣ σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην ὡς ἐπὶ πέτραν ἀκίνητον, ὑπερδοξάζω, καταξιωθεὶς τοῦ προσώπου σου τοῦ ἀμώμου, οὗ ὀναίμην ἐν Θεῷ. Παρακαλῶ σε ἐν χάριτι, ᾗ ἐνδέδυσαι, προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου, καὶ πάντας παρακαλεῖν, ἵνα σώζωνται. Ἐκδίκει σου τὸν τόπον ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ.

Potter. Plura dabit Glassius, Crit. Sac. p. 227. ἐπεσκοπημένῳ dedi cum Cotelerio. Vossius et Russel. retinent Cod. MSti scripturam ἐπισκοπημένῳ. Smithus exhibet μᾶλλον δὲ ἐπισκοπημένῳ. Cf. I. Pet. ii. 25. ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. v. 4. φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος.

3. ΑΠΟΔΕΧΟΜΕΝΟΣ] Gloss. Ἀποδέχομαι, *probo, acceptum habeo, comprobo. Comprobat,* ἀποδέχεται. PEARSON. Vide supra p. 414. l. 4.

ib. τὴν ἐν Θεῷ γνώμην] Ut in Epist. ad Rom. [§. 7.] τὴν εἰς Θεόν μου γνώμην. PEARSON.

5. τοῦ προσώπου σου] Nunquam igitur ante viderat Polycarpum. PEARSON.

6. οὗ ὀναίμην] Vide supra Ep. ad Eph. §. 2. p. 268. l. 12.

ib. ἐν χάριτι, ᾗ] Smithus, contra auctoritatem MSti, ἐν χ. Θεοῦ. Cf. notata ad Smyrn. §. 11.

ib. ᾗ ἐνδέδυσαι] Ita Graeci, qui hanc loquendi formam a Latinis accepisse videntur. Imitatur autem S. Paulum, qui voce ἐνδύω et ἐνδύομαι hoc sensu saepe utitur. Ephes. vi. 14. Coloss. iii. 12. Vide etiam Luc. xxiv. 49. PEARSON.

7. προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου] Conf. πληροῦν τὸν δρόμον· Act. xiii. 25. τελειοῦν τὸν δρόμον, Act. xx. 24. II Tim. iv. 7. PEARSON. Haec et alia, quae in hac Epistola occurrunt, imitatur Impostor, qui S. Ignatii nomen mentitus est, in Ep. ad Heronem. [§. 1. Παρακαλῶ σε ἐν Θεῷ προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου, καὶ ἐκδικεῖν σου τὸ ἀξίωμα κ. τ. λ.] SMITH. Ruchat. interpretatur, *Je vous exhorte de fournir votre carrière avec une nouvelle ardeur.*

8. Ἐκδίκει σου τὸν τόπον] Gloss. Ἐκδικῶ, *vindico, defendo, ulciscor.* Τόπος autem *locus, quem habuit in Ecclesia,* sc. *Episcopatus.* [Cf. ad Smyrn. §. 6.] Hortatur igitur Polycarpum, ut locum et dignitatem officii sui tueatur et defendat; eaque, quae ad sedem suam pertinebant, vindicet. Ita Origen. in Matt. 279. [ed. Huet.] οἱ τὸν τόπον τῆς ἐπισκοπῆς ἐκδικοῦν-

visitato a Deo Patre et Jesu Christo, plurimum gaudere:

I. ACCEPTANS tuam in Deo sententiam, firmatam ut supra petram immobilem, superglorifico, dignificatus tua facie immaculata, qua fruar in Deo. Deprecor te in Dei gratia, qua indutus es, apponere cursui tuo, et omnes deprecari ut salventur. Justifica locum tuum in omni cura, carnali et spirituali. Unionem cura, qua nihil melius. Omnes

τες. Novatianus, ut scribit Cornelius, Episcopos tres μετὰ βίας ἠνάγκασεν εἰκονικῇ τινὶ καὶ ματαίᾳ χειρεπιθεσίᾳ ἐπισκοπὴν αὐτῷ δοῦναι· ἣν ἐνέδρᾳ καὶ πανουργίᾳ, μὴ ἐπιβάλλουσαν αὐτῷ ἐκδικεῖ. ap. Euseb., H. E. vi. 43. Imo idem Novatianus seipsum ἐκδικητὴν εὐαγγελίου vocabat. Ita apud Latinos veteres *locus* nominatur. Cyprianus, Epist. xv. initio, 'Sollicitudo loci nostri.' [p. 33. E. ed. Fell.] Epist. xl. de Numidico Presbytero: 'Promovebitur quidem, quum Deus permiserit, ad ampliorem locum religionis suae.' h. e. ad Episcopatum. [p. 79. E. ed. Fell.] Alexander Episcopus Hierosolymitanus ante Cyprianum in epistola ad Antinoitas ap. Euseb. vi. 11. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Νάρκισσος, ὁ πρὸ ἐμοῦ διέπων τὸν τόπον τῆς ἐπισκοπῆς τὸν ἐνθάδε. Opus imperfectum Hom. xliii. p. 695. A. 'Cathedra non facit Sacerdotem, sed Sacerdos Cathedram. Non locus sanctificat hominem; sed homo locum.' Haec in Didascalia primo, post in Constit. ii. 2. ὁπότ' αὐτὴν χειροτονίαν λαμβάνων καθίσταται ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐπισκοπῆς. Epiphanius, Οὕτω κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἦσαν οἱ τόποι. p. 386, 42. [ed. Basil. i. p. 908. D. ed. Petav.] Plinius Panegyrico: [§. 44.] 'Nemo est ergo tam tui, tam ignarus sui, ut locum istum post te concupiscat.' PEARSON. Ruchatus vertit, *Remplissez votre emploi;* et conferri jubet Const. Apost. ii. 28. εἰς χάριν τῶν τοῦ Κυρίου Ἀποστόλων, ὧν καὶ τὸν τόπον φυλάσσουσιν. Addas Tertullian. de Baptismo, §. 17. 'Sciant in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit . . . . i ço discessisse.' Hieronymus, de Vir. Illustr. §. 7. Tertull. cit. t. Cf. Clem. Rom. i. §. 40. p. 1. l. 9.

9. ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ, κ. τ. λ.] In omnium cultu virtutum, tam quae ad animum, quam quae ad corpus quoque spectant. I Cor. vii. 34. ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι. Non mirum autem, Polycarpo dari consilia per Ignatium, qui erat longe illo et natu grandior, et in Episcopatu antiquior. COTEL. Has voces σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ non agnoscit Interpolator.

Τῆς ἑνώσεως φρόντιζε, ἧς οὐδὲν ἄμεινον· πάντας βάσταζε, ὡς καί σε ὁ Κύριος· πάντων ἀνέχου ἐν ἀγάπῃ, ὥσπερ καὶ ποιεῖς· προσευχαῖς σχόλαζε ἀδιαλείπτοις· αἰτοῦ σύνεσιν πλείονα ἧς ἔχεις· γρηγόρει, ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος· τοῖς κατ᾽ ἄνδρα κατὰ βοήθειαν Θεοῦ λάλει· πάντων τὰς νόσους βάσταζε, ὡς τέλειος ἀθλητής· ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος.

ad illas in primis, quae Episcopum decent.

Β΄. Καλοὺς μαθητὰς ἐὰν φιλῇς, χάρις σοι οὐκ ἔστιν· μᾶλλον τοὺς λοιμοτέρους ἐν πραότητι ὑπότασσε. Οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θερα-

4. αἰτοῦ] Russelii liber, ex incuria typothetarum, αὐτοῦ.

5. ἀκοίμητον πνεῦμα] Videtur opponi πνεύματι κατανύξεως. Rom. xi. 8. SMITH. Apud Damascenum, qui hunc locum citat, Parall. ε. xvii. legitur ἀκοίμητον ὄμμα, quod idem est; intelligit enim ὄμμα τῆς ψυχῆς, ut Isidor. Pelus. Lib. iii. Ep. 324. PEARSON. Sap. Sal. vii. 10. ἀκοίμητον τὸ ἐκ ταύτης φέγγος. ad quem locum respicere videtur Clem. Alex. Paed. ii. 10. λογισμοὺς δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν οὓς ἀκοιμήτους λύχνους ὠνόμασεν ἡ Γραφή.

6. βοήθειαν] Markland. hanc MSti lectionem tuetur, pro qua Pearson. et Toup. substitutum volunt ὁμοήθειαν ex Ep. ad Magn. §. 6: ille Int. Vet. et Interpol. morem gerens, hic Hesychii auctoritate nixus, v. ὁμαιχμή· ubi leg. ὁμαιχμίη· ὁμήθεια. Sed quaenam est, licet cum Smitho quaerere, illa *Dei consuetudo*, quam singulis, prout illorum 'res tulerint, locuturus S. Polycarpus, debet imitari? 'Locutio sane dura et omnino 'rejicienda.' Euseb. H. E. i. 4. τῆς παρὰ Θεοῦ βοηθείας.

ib. τὰς νόσους βάσταζε] Quid est βαστάζειν τὰς νόσους, vide Matt. viii. 17. ex Esaia, secundum Hebr. non LXX. unde fortasse colligi potest, S. Matthaeum Hebraice scripsisse. Grotius ad locum, 'Ἐβάστασε '*portavit, abstulit*, interpretatur Tertullianus.' Minime gentium; sic enim Tertull. adv. Marcion. iii. 17. [Opp. p. 407. ed. Rigalt.] 'Ipse enim imbecillitates nostras abstulit, et 'languores portavit.' Ἐβάστασεν igitur Tertullianus, ut alii, *portavit*, non *abstulit*, interpretatus est; *abstulit*, autem posuit pro ἔλαβε. PEARSON.

7. τέλειος ἀθλητής·] Polycarpum ut *Athletam* hortatur, et quidem perfectum, sive pancratiasten, sive pentathlon: unde τέλειον et τελεώτατον γυμνάσιον apud Galen. de Sanit. tuenda, iii. [§. 2. tom. vi. pp. 94, 95. ed. Charter.] Plato, ὁ τελέως πὰγκράτιον ἠσκηκώς, ἢ πυγμὴν ἢ πάλην. vii. de Legg. [§. 5.] PEARSON. Infra §. 3.

supporta; ut et te Dominus. Omnes sustine in charitate; quemadmodum et [b] facis. Orationibus vaca indesinentibus: pete intellectum ampliorem eo quem habes. Vigila, non dormientem spiritum possidens: singulis secundum consuetudinem Dei loquere. Omnium aegritudines porta, ut perfectus athleta: ubi major labor, multum lucrum.

[b] *et* deest C. C.

1 Thess. v. 17.

Gal. vi. 2.

II. Bonos discipulos si diligas, gratia tibi non est: magis deteriores in mansuetudine subjice. Non omne vulnus eodem emplastro curatur. Exacerba-

Μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ κ. τ. λ.

ib. ὅπου πλείων κόπος, κ. τ. λ.] Vide I Cor. iii. 8. Pulchra haec est γνώμη sive sententia, quam exhortationibus interseruit. Κόπος labor vehemens, et agitatio corporis violenta, unde lassitudo oriri solet: major scil. quam quae a corpore ferri possit. Κόπος athletas proprie spectat. Galen. l. c. PEARSON.

9. χάρις σοι οὐκ ἔστιν] Eodem sensu, quo ap. I Pet. ii. 19. τοῦτο γὰρ χάρις, et 20. τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ. SMITH.

10. λοιμοτέρους] Antiochus, Antonius, et Damascenus, sensum respicientes, verba mutarunt, et exhibuerunt ἀπειθεστέρους. Est enim quasi pestis Ecclesiae inobedientia. Act. xxiv. 5. Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν. Cf. I Sam. ii. 12. Prov. xxi. 24. xxii. 10. in Versione LXXvirali. Sic ἄνδρες λοιμοί in libris Maccab. saepius, I. x. 61. xv. 3, 21. Hieronymus ad Ephes. iv. [vers. 27. vii. p. 629. ed. Vallars.] *Filii pestilentiae*. Orig. c. Celsum. viii. p. 394. [ed. Spencer. §. 25. Opp. i. p. 760. ed. Ben.] ὥσπερ οἱ φαῦλοι ἄνθρωποι, ἄνθρωποι ἁμαρτίας, υἱοὶ λοιμοί, ἢ υἱοὶ ἀδικίας. Cyprian., de Unit., [p. 111. T. ed. Fell.] 'Quos 'designat in Psalmis Spiritus 'Sanctus, sedentes in pestilen'tiae cathedra pestes et lues 'fidei.' PEARSON. Sic Barnab. Ep. §. 10. ταῦτα .... ὄντα λοιμὰ τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν. Demosthenes, c. Aristog. 1. οὗτος οὖν αὐτὸν ἐξαιτήσεται, ὁ φαρμακός; ὁ λοιμός; i. p. 794. ed. Reiske.

11. Οὐ πᾶν τραῦμα κ. τ. λ.] Apud Damascenum etiam, cap. περὶ διαφορᾶς καταστάσεως, &c. Proverbialis est locutio. In Antonii Melissa, Lib. ii. Serm. 69. ex Clemente; ἐν μιᾷ ἐμπλάστρῳ καὶ σεαυτὸν καὶ τὸν πλησίον ἰασάμενος. [p. 134. Tigur. 1546.] Hieronymus, Ep. lxv. §. 1, [lxxxiv. §. 4. p. 522. ed. Vallars.] 'Scilicet uno 'medicamine omnes simul mor'bos debuere curari.' Ep. lxi. 2. [c. Johan. Hieros. §. 5. ii. p. 412. ed. Vallars.] 'Im'periti medici ad omnes oculo'rum dolores uno utuntur col'lyrio.' Sic Prooemio in Ep. ad Ephes. Praeter Const.

πεύεται. Τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. Φρόνιμος γίνου ὡς ὄφις ἐν ἅπασιν, καὶ ἀκέραιος, ὡσεὶ περιστερά. Διὰ τοῦτο σαρκικὸς εἶ καὶ πνευματικὸς, ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς· τὰ δὲ ἀόρατα αἴτει ἵνα σοι φανερωθῇ, ὅπως μηδενὸς λείπῃ, καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ σε, ὡς κυβερνῆται ἀνέμους, καὶ ὡς χειμαζόμενος λιμένα, εἰς τὸ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Νῆφε ὡς Θεοῦ ἀθλητής· τὸ θέμα ἀφθαρσία καὶ ζωὴ αἰώνιος, περὶ

Apost ii. 20. et 41. legatur Salvianus, paullo ante finem Lib. vi. de Gubernatione Dei, cum Rittershusii Commentariis. COTEL.

1. Τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε.] Falsa est plane, ne dicam ridicula, lectio, quae apud Damascenum exstat in Parallelis: ἐν βρόχοις παῦε. Nam quorsum laquei, aut restes, in paroxysmis? an ideo, ut sese aegri suspendant? Lectio vulgata verissima est. Int. Vet. habet *impluviis*: nimirum quod ἐμβρέχω, *impluo*, Glossae interpretentur. Rectius medici ἐμβροχήν *superfusionem* vocant. Posterioris aevi homines hanc *embrocationem* adpellarunt.—VOSSIUS. Cod. MStus ἐν βροχαῖσ. Unde venerit lectio Damasceni nullo modo exputare possum. Ἐμβρόχος, ὁ, ἡ, affertur in Schneider. Lex. sed ἀμαρτυρῶς.

2. ὡσεὶ] Ita Edd. omnes, proculdubio recte, pro ὡσ ἡ Cod. MSti. A librario nostro saepissime permutantur ει et η.

4. τὰ φαινόμενα] i. e. Corpus tuum. PEARSON. *Quae coram manifesta sunt, inque oculos tuos incurrunt.* SMITH. Pro σου alii σοι.

ib. εἰς πρόσωπον] S. Matth. xxii. 16. S. Marc. xii. 14. οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. II. Cor. viii. 24. εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. xi. 20. εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.

ib. κολακεύῃς] *blandientium more tractes et placide feras.* SMITH. *coram te demulceas.* COTEL. Leg. κολακεύῃς τά τε ἀόρατα· αἴτει ἵνα &c. sed vocem κολακεύῃς corruptam puto. MARKLAND. Vossius et Pearson. mallent κολακεύῃ. Interpol. habet ἐπανορθώσῃς, unde in eam suspicionem Toupius incidisse videtur κολάζῃς reponendum esse.

ib. τὰ δὲ ἀόρατα κ. τ. λ.] *Futura vero, quae omnem conspectum humanum fugiunt,* a Deo pete, ut tibi manifesta fiant: vel, *arcana illa mysteria, quae obtutu humano perfecte discerni et dignosci non possunt,* nisi Deo revelante. SMITH. Aliter Junius, in Comment. ad Quaest. Theolog. Lugd. Bat. 1833. p. 53. 'Ea quae tibi 'manifestata sint, eorum agen-'di rationem, qui palam Epi-

tiones impluviis [c] quieta. *Prudens fias, ut serpens, in omnibus; et simplex, ut columba.* Propter hoc carnalis es et spiritualis, ut manifesta in tuam faciem blandiaris: invisibilia autem petas ut tibi manifestentur; ut nullo deficias, et omni charismate abundes [d]. Tempus expetit te, ut gubernatores ventos, et ut qui in procella est portum a Deo potiendum. Vigila, ut Dei athleta: thema incorruptio, vita aeterna; de qua et tu confisus es secundum

c *in pluviis* C. C. in marg. *Annon dulcibus et suadentibus eloquiis quieta.*
S. Matt. x. 16.
1 Cor. i. 7.
d *carismate habundes.* C. C.

'scopatus dignitati sese opponunt, placide feras; quae autem non appareant, *quae clam* [οἱ] λοιμότεροι *agant*, ut Episcopi dignitas frangatur, *a Deo petas, ut tibi revelentur, ut sic rite et juste Episcopi munere fungaris, et omni beneficio, ne revelationis quidem excepto, abundes.*'

5. αἴτει] MS. quod tolerari potest. Coteler. [ad oram libri] αἰτῇ, citra necessitatem. SMITH. αἰτῇς, Interpol.

8. εἰς τὸ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν.] Vet. Int. *a Deo potiendum.* Error proculdubio librarii, pro *ad Deo potiundum:* ut notarunt Usser. et Pearson. *Ut ipse cum caeteris tuae curae commissis Deum assequaris. In hac tua statione, in hac temporum lucta, res afflictae Christianorum tuam opem desiderant, imo et exposcunt, ut navarchi prosperos ventorum flatus, ac mari procelloso jactati portum.* Hanc periochen neutiquam intellexit Interpolator, qui supplendi sensus causa post ἀπαιτεῖ σε male addidit εὔχεσθαι. SMITH.

ib. Νῆφε ὡς Θεοῦ ἀθλητής·] In Ep. ad Smyrn. [§. 9.] ἀνανῆψαι. II Tim. iv. 5. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον. Vid. Philon. apud Euseb. ii. 18. Origen. in Johan. 146. B. ed. Huet. iv. p. 157. ed. Ben.] Celsum apud Orig. iii. 157. [ed. Spencer. §. 76. Opp. i. p. 497. ed. Ben.] Philon. Jud. p. 1030. E. [ed. Hoeschel. ii., 586. ed. Mangey.] Polycarp. [ad Philipp. §. 7.] νήφοντες πρὸς τὰς εὐχάς. Tertullian. ad Mart.: [p. 138. ed. Rigalt.] 'Nempe enim ut Athletae segregentur in strictiorem disciplinam, ut robori aedificando vacent, continentur a luxuria, a cibis lautioribus, a potu jucundiore; coguntur, cruciantur, fatigantur: quanto plus in exercitationibus laboraverint, tanto plus de victoria sperant.' Vide quoque Theophylactum ad 2 Tim. iv. 5. PEARSON.

9. τὸ θέμα] Vet. Int. quum recte reddere non potuit, caute Latinis literis expressit. Interpolator pro sua libidine vocem mutavit, et pro θέμα θέλημα posuit. Hujus vocabuli, quum variae et valde diversae significationes ei tribuuntur, expositio hoc in loco pendet ex praecedentibus νῆφε κ. τ. λ. Est enim vox Agonistica, ad Ath-

ἧς καὶ σὺ πέπεισαι. Κατὰ πάντα σου ἀντίψυχον ἐγὼ, καὶ τὰ δεσμά μου ἃ ἠγάπησας.

Ad patientiam et constantiam.

Γ'. Οἱ δοκοῦντες ἀξιόπιστοι εἶναι καὶ ἑτεροδιδασκαλοῦντες, μή σε καταπλησσέτωσαν. Στῆθι ἑδραῖος ὡς ἄκμων τυπτόμενος. Μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ τὸ δέρεσθαι καὶ νικᾷν· μάλιστα δὲ ἕνεκεν Θεοῦ πάντα ὑπομένειν ἡμᾶς δεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὑπομείνῃ. Πλέον σπουδαῖος γίνου οὗ εἶ. Τοὺς καιροὺς

letas pertinens. Vult igitur Polycarpum, ut athletam, non hominum, sed Dei, praemium quidem, ut athletae solebant, expectare, non autem humanum, non coronam aut pecuniam, sed a Deo dandum, et munus Deo dignum, immortalitatem sc. et vitam aeternam. Illud enim est ἆθλον Dei proprium. Sic eam vocem usurpavit posteriorum Sibyllinorum conditor, secundi saeculi scriptor, praemium ipsum nunc θέμα simpliciter, nunc ἆθλον τοῦ θέματος appellans, p. 196. [ed. Opsop.]

Ἁγνὸς γὰρ Χριστὸς τούτοις τὰ δίκαια βραβεύσει,
Καὶ δοκίμους στέψει, αὐτὰρ θέμα μάρτυσι δώσει
Ἀθάνατον, μέχρι καὶ θανάτου ποιοῦσιν ἀγῶνα.
Παρθενικοῖς δὲ δραμοῦσι καλῶς ἄφθαρτον ἄεθλον
Δώσει τοῦ θέματος. [Lib. ii. 45—49.]

Haec, Phrygia foemina, ejusdem cum S. Ignatio saeculi, scripsit. Nam Agonum victores a praemio vel στεφανῖται vel θεματῖται dicebantur, vel θεματικοί, ut Jul. Poll. iii. 30. Θεματικοί autem ἀργυρῖται dicti sunt. Et apud Athen. p. 584. C. [v. p. 111. ed. Schweigh.] Οὐ γὰρ στεφανίτης ὁ ἀγὼν ἐστιν, ἀλλ' ἀργυρίτης. Θέμα etiam quoddam argentum sive pecuniam significabat, quum apud Trapezitas depositum fuit. Vid. Salmas. de Foenore Trapez. p. 563. [Lugd. Bat. 1640.] Huc refer Tobiae iv. 9. θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης. Inter Marmora Arundeliana recitantur Publii Citharoedi Agones, additurque, θεματικούς τε καὶ ταλαντιαίους. Seldenus reddit, *omnia proposita proemia habuere, et fuere difficillima.* At quis ταλαντιαῖον Graece dixit pro *difficillimo?* Agones omnes illi erant argentarii seu pecuniarii, neque ullum ex illis praemium habuit talento minus. Orig. in Matt. 347. E. [ed. Huet. iii. 628. ed. Ben.] ταλαντιαῖοι λίθοι. Suidas in τάλαντον. [e Joseph. Bell. Jud. VI. vii. 3. p. 1232. ed. Hudson.] Hesychius ταλαντιαῖον· βαρύ. Socrates Rhodius in descriptione convivii Cleopatrae ap. Athenaeum. p. 148. [iv. 29. ii. p. 79. ed. Schweigh.] ταλανταίους εἰς ῥόδα μισθοὺς δέδωκε. PEARSON. Vossius τὸ θέμα exp. *depositum;* Cotelerius caeterique cum Pearsono

omnia. Tui refrigerium[d] ego, et vincula mea quae dilexisti.

[d] *omnia et tui refrigerium* C. C.

III. Qui videntur fide[e] digni esse et altera docent, non te stupefaciant: sta firmus, ut incus percussa. Magni est athletae discerpi et vincere. Maxime autem propter Deum omnia sustinere[f] nos oportet: ut et ipse nos sustineat. Plus studiosus fias, quam es. Tempora considera: eum qui supra tempus expecta,

[e] *fide* deest C. C.

[f] *omnia nos sustinere* C. C.

faciunt. Pessime Milnerus, *History of the Church of Christ*, i. p. 171. *Thy* theme *is immortality*.

1. ἀντίψυχον] Int. Vet. mire reddidit *refrigerium*, quasi legisset ἀνάψυχον, ut ipse in Epist. ad Trall. [§. 12.] ἀναψύχειν vertit *refrigerare*. PEARSON. Wakius, quem sequitur Chevallier. reddit, *your surety*. Ruchatus interpretatur, *Puissé-je être à tous égards une victime pour vous, moi et mes liens, que vous avez aimé!* Wocherus, *In allem lass mich und meine Bände, die du geliebt hast, nun eine Gegenerquickung (und Labung) für dich seyn!* Grassius, *Puissiez-vous, comme moi, vous voir près de consommer votre sacrifice, et porter des chaînes, qui sont tout l'objet de vos désirs.* Hornemannus, *in omni re, me, quem vinctum quoque dilexisti, quasi dimidium animae tuae tibi devinctissimum semper habebis.* Cf. Ep. ad Smyrn. §. 10. ad Eph. §. 21.

3. ἑτεροδιδασκαλοῦντες] I Tim. i. 3. et vi. 3. δύσφημοι ἑτερόδοξοι. Euseb. p. 522. D. [ed. Vales. De Vit. Const. iii. 66.] PEARSON.

4. Στῆθι ἑδραῖος, κ. τ. λ.] In Damasceno, cap. Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας, [ii. p. 788. ed. Le Quien.] ut apud Antonium, [ii. §. 89.] Στῆκε ὡς ἄκμων. Job. xli. 15. ἕστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλατος. S. Ephraem Syrus, Paraen. 33. [ii. p. 157. ed. Voss.] 'Praebeamus ergo nos 'velut incudes percussi,' .... 'Caesi vincamus adversarium 'per patientiam.' [γινώμεθα ὡς ἄκμονες τυπτόμενοι, ... δερόμενοι νικήσωμεν τὸν ἀντίπαλον διὰ τῆς ὑπομονῆς. ii. p. 367. ed. Asseman.] Apud Hieronymum, Ep. 151. quaest. 5. [Ep. 121. i. p. 855. ed. Vallars.] 'Ut si 'forsitan surrexisset contra 'eum malleus universae terrae, 'quasi incus durissima resiste'ret, malleumque contereret.' COTEL. Haec, usque ad finem capitis, ita laudat Antiochus, Hom. 85. Στῶμεν οὖν ἑδραῖοι, ὡς ἄκμων τυπτόμενοι, κ. τ. λ. Eamdem metaphoram adhibet Aeschylus, Pers. 51. λόγχης ἄκμονες. Cf. supra ad Eph. §. 10. Pearson. confert I Cor. vii. 37. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ.

6. ἕνεκεν Θεοῦ] Ita saepe Christus ἕνεκα ἐμοῦ. Rom. viii. 36. ἕνεκά σου. PEARSON.

ib. πάντα ὑπομένειν] Exemplo S. Pauli, II Tim. ii. 10. PEARSON.

καταμάνθανε· τὸν ὑπὲρ καιρὸν προσδόκα, τὸν ἄχρονον, τὸν ἀόρατον, τὸν δι' ἡμᾶς ὁρατὸν, τὸν ἀψηλάφητον, τὸν ἀπαθῆ, τὸν δι' ἡμᾶς παθητὸν, τὸν κατὰ πάντα τρόπον δι' ἡμᾶς ὑπομείναντα.

Officium erga viduas, servos, et ancillas.

Δ'. Χῆραι μὴ ἀμελείσθωσαν· μετὰ τὸν Κύριον σὺ αὐτῶν φροντιστὴς ἔσο. Μηδὲν ἄνευ γνώμης σου γινέσθω, μηδὲ σὺ ἄνευ Θεοῦ τι πρᾶσσε· ὅπερ οὐδὲ πράσσεις, εὐσταθής. Πυκνότερον συναγωγαὶ γινέσθωσαν· ἐξ ὀνόματος πάντας ζήτει· δούλους καὶ δού-

1. καταμάνθανε] S. Matt. vi. 28. καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. PEARSON.

ib. τὸν ὑπὲρ καιρὸν] Ita Cod. MStus, divise: τὸν ὑπέρκαιρον composite, Libb. impr. Alio prorsus sensu, *immodicus*, σίτων ὑπερκαίρων Athenaeus, xiv. 1. v. p. 221. ed. Schweigh. e Xenoph. Ages. ubi tamen divise legitur ὑπὲρ καιρόν. Pearsonus expl. *Omni tempore priorem, ante orbem conditum.* Apud Antioch. legimus, τὸν ὑπέρχρονον προσδοκοῦντες, τὸν ἄχρονον.

ib. τὸν ἄχρονον] *Supra tempus*, h. e. aeternum. Nam ea fuit hujus viri Apostolici simplicitas, ut nequaquam putandus sit lusisse in voce *temporis*, ut post modum luserunt subdoli Ariani. BULLUS. Clemens Alex. vii. [Strom.] 700. [829. ed. Potter.] Τὴν ἄχρονον καὶ ἄναρχον ἀρχήν τε καὶ ἀπαρχὴν τῶν ὄντων, τὸν Υἱόν. Ad hunc alludere videtur Epiphanius, 396. 20. [ed. Basil. i. 932. ed. Petav.] Vid. Athanas. 2 Dial. de Trinitate. PEARSON.

2. τὸν ἀόρατον κ. τ. λ.] Iren. 277. D. [ed. Feuard. III. xvi. 6. p. 206. ed. Massuet.] 'Invisibilis et visibilis factus, et 'incomprehensibilis factus com'prehensibilis, et impassibilis 'passibilis.' PEARSON. Heb. xi. 27. τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε.

ib. τὸν ἀψηλάφητον] δι' ἡμᾶς δὲ ψηλαφηθέντα, subjungit Antiochus.

3. τὸν ἀπαθῆ, κ. τ. λ.] Naz. Orat. xvii. 273. C. [i. ed. Morel.] τὰ τοῦ ἀπαθοῦς πάθη. Orat. xl. 671. C. ἀπαθῆ θεότητι, παθητὸν προσλήμματι. Orat. li. 738. C, D. παθητὸν σαρκὶ, ἀπαθῆ θεότητι· quem et vocat Θεὸν παθητὸν κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Orat. xxxvi. [577. D.] Videndus omnino Eranistes Theodoreti et discutiendus. PEARSON. Hippolyt. c. Noetum, §. 15. ὑπὸ πάθος ἦλθεν ὁ ἀπαθὴς τοῦ Θεοῦ Λόγος.

7. ἄνευ Θεοῦ] Ita MS. ἄνευ Θεοῦ γνώμης Interpolator; atque ita citatur hic locus ab auctore Homiliae illius de unico utriusque Testamenti Legislatore, quae vulgo Chrysostomo tribuitur. Vossius et Cotel. inserunt γνώμης.

ib. ὅπερ οὐδὲ πράσσεις, εὐσταθής.] Pessime haec reddidit

intemporalem, invisibilem, propter nos visibilem; impalpabilem, impassibilem, propter nos passibilem, secundum omnem modum propter nos[g] sustinentem.

[g] *propter nos* deest C. C.

IV. Viduae non negligantur: post Dominum tu ipsarum curator esto. Nihil sine sententia tua[h] fiat; neque tu sine Deo quid operare: quod autem operaris, sit bene stabile[i]. Saepe[j] congregationes fiant: ex nomine omnes quaere. Servos et ancillas

[h] *sine tua sententia* C. C.

[i] *bonum stabile.* C.C.

[j] *Saepius* C. C.

Vet. Int. ac si legisset δὲ pro οὐδὲ, et εὐσταθές pro εὐσταθής. Lectio Cod. MS. vera est. Tu igitur cum Vossio redde: *quod neque facis, constans quum sis.* Ex hoc loco desumpta sunt, et in Didascaliam Ignatii conjecta, quae nunc Const. Apost. ii. 2. exstant de Episcopo: Ἔστω οὖν καὶ νηφάλιος, σώφρων, κόσμιος, εὐσταθής. Nescire se profitetur Phrynichus, [p. 282. ed. Lobeck.] qui post Ignatium scripsit, unde εὐστάθεια et εὐσταθής in Graecam linguam irrepserint; et eam rem consideratione dignam existimavit. Nos igitur paullo consideremus. Εὐσταθές quidem de constitutione corporis usurpabant Epicurei: de qua Orig. contra Cels. iii. p. 159. [ed. Spencer. i. p. 500. ed. Ben.] τὸ τῆς σαρκὸς εὐσταθὲς κατάστημα. De animo potius accipitur, et de constanti et immoto ejus tenore, et stabili, placido, et quieto statu. Appianus in Syr. p. 66. τῆς πολιτείας οὐδὲν βέβαιον, οὐδὲ εὐσταθὲς ἐχούσης. [ed. Steph. Paris, 1551.] Orig. contra Cels. p. 128. 56. [ed. Spencer. i. 466. ed. Ben.] et 152. 35. [ib. p. 492. ed. Ben.] εὐσταθοῦντας apud Hermam, p. 48. [ap. Coteler. Patt. Ap. 1672. Mandat. v. 2.] Orig. in Joan. ποιμαινόμενοι ὑπὸ Χριστοῦ διὰ τὸ σφῶν αὐτῶν . . . πρᾶον μὲν καὶ εὐσταθές. 30. B. [ed. Huet. iv. p. 32. ed. Ben.] et contra Celsum, 50.] [ed. Spencer. i. 380. ed. Ben.] εὐσταθὲς καὶ πρᾶον. Joseph. 739. 29. [ed. Basil. Bell. Jud. II. xiv. 5. p. 1079. ed. Hudson.] Cyril. Catech. Saepe utitur Philo τὸ ἐπιεικὲς καὶ τὸ εὐσταθές. PEARSON.

8. Πυκνότερον] Pearsonus de confertis et plenis, non de crebris conventibus exponit. At cf. Ep. ad Eph. §. 13.

ib. συναγωγαὶ] De sacris Christianorum conventibus, sicut apud S. Jacob. ii. 2. Nondum enim Fideles nomen συνάξεως adhibebant, ut se a Judaeis distinguerent.

9. ἐξ ὀνόματος] Conf. infra §. 8. In hac clausula emphasin sibi vindicat vox πάντας, quod monstrant sequentia δούλους κ. τ. λ. hoc scilicet sensu; Ne infimi quidem e fratribus Christianis sunt praetermittendi: universos nominatim ad congressus sacros convoca. Dodwellus, Dissert. Cypr. v.

λαὶς μὴ ὑπερηφάνει· ἀλλὰ μηδὲ αὐτοὶ φυσιούσθωσαν, ἀλλ' εἰς δόξαν Θεοῦ πλέον δουλευέτωσαν, ἵνα κρείττονος ἐλευθερίας ἀπὸ Θεοῦ τύχωσιν· μὴ ἐράτωσαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐλευθεροῦσθαι, ἵνα μὴ δοῦλοι εὑρεθῶσιν ἐπιθυμίας.

Quid conjugibus, caelibibus, sponsis sit inculcandum.

Ε΄. Τὰς κακοτεχνίας φεῦγε, μᾶλλον δὲ περὶ τούτων ὁμιλίαν ποιοῦ. Ταῖς ἀδελφαῖς μου προσλάλει, ἀγαπᾷν τὸν Κύριον, καὶ τοῖς συμβίοις ἀρκεῖσθαι

§. 19. de matricula Ecclesiae intelligit, ut idem hic valeat ἐξ ὀνόματος quod alibi κατ' ἄνδρα.

ib. Δούλους] Totam hanc sententiam ipsissimis verbis exscripsit auctor incertus in libro, qui exstat in Biblioth. Medicea, scamno vi. num. 4. cui titulus est *Expositio praeceptorum Christi*, qui sic habet fol. 18. Τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης. Δούλους καὶ δούλας &c. usque ad ἐπιθυμίας. PEARSON.

3. μὴ ἐράτωσαν κ. τ. λ.] Antonius, Melissae ii. 23. [p. 98. ed. Tigur.] Οἱ δοῦλοι μὴ ἐράτωσαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐλευθεροῦσθαι, ἀλλ' εἰς δόξαν Θεοῦ πλέον δουλευέτωσαν, ἵνα κρείττονος ἐλευθερίας ἀπὸ Θεοῦ τύχωσιν· ultimis verbis hujus periochae omissis, aliisque inversis; quod citantibus frequenti usu venit. ἐράτωσαν, *desiderent:* uti hic quoque praeter Antonium habet Antiochus; et recte quidem. Interpol. αἱρέτωσαν, *eligant:* quum hoc non esset in illorum potestate. SMITH. Haec sententia eodem modo profertur per Damascenum, cap. περὶ δούλων χρηστῶν. [Lit. δ. Tit. 34. ii. p. 778. ed. Le Quien.] . . . ἀλλ' εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ τὸ πλεῖον δουλευέτωσαν. COTEL.

4. ἀπὸ τοῦ κοινοῦ] An a communi sorte et conditione servorum? An a communitate, cui addicti erant? alii enim civitatis servi, alii privatorum. An a communibus sumptibus sive publico aerario Christianorum? SMITH. Κοινός Hesychio est δεσπότης. Κοινόν commune Christianorum, seu Ecclesiam significat in Luciani Peregrino, [§. 13.] et Euseb. H. E. ii. 1. Τὰ κοινὰ vero de publica pecunia dici monent Lexicographi, atque ea significatione accipi potest in illustri Eusebii loco, De Vita Constantini, i. 14. Primae interpretationi nonnihil favet Brunneri Editio, dum pro κοινοῦ exhibet Κυρίου. Nec ei officit Apostoli effatum I Cor. vii. 21. quamvis aliter videatur Usserio. Chrysostomus quippe ad eum textum, [Hom. 19. in Ep. i. ad Cor. Opp. x. p. 164. ed. Ben.] et Serm. 5. in Genesim, [§. 1. iv. p. 666. ed. Ben.] Theodoretus, [tom. iii. P. 1. p. 207. ed. Schulze,] aliique, μᾶλλον χρῆσαι exponunt, *permane in servitute*. COTEL. τὸ κοινὸν τῶν Ἀκαρνάνων legimus ap. Xenoph. Hell. IV. vi. 4. τὸ κοινὸν

ne despicias: sed neque ipsi inflentur; sed in gloriam Dei plus serviant, ut meliori libertate a Deo potiantur. Non desiderent a communi liberi fieri; ne[k] servi inveniantur concupiscentiae.

1 Cor. vii. 22.

k *ut non* C. C.

V. Malas artes fuge: magis autem de his homeliam[l] fac. Sorores meas alloquere, diligere Dominum, et viris sufficere carne et spiritu. Similiter

l *omeliam* C. C.

τῶν Λακεδαιμονίων. VI. i. 2. ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν ap. Lucian. Tox. §. 49. Vide notata ad Polyc. Mart. §. 12. Ita Cicero dixit, '*Commune* Milyadum.' in Verr. i. 38. '*Commune* Siciliae.' ib. ii. 63. Captivorum redemptio semper in Ecclesia inter primaria charitatis officia reputata fuit, uti docet Fellus in notis ad Cyprian. Ep. lxii. p. 147. Vide Clem. Rom. §. 55.

5. ἐπιθυμίας.] Libb. impr. Vossium secuti, τῆς ἐπιθυμίας. Sed Cod. MS. articulum non habet.

6. κακοτεχνίας] Cf. ad Philad. §. 6. ib. §. 2. φεύγετε τὰς κακοδιδασκαλίας. *Haereses* intelligit Ruchatus.

7. ὁμιλίαν ποιοῦ] *De hisce malis artibus orationes frequentes coram populo fac habeantur, quo ab iisdem magis sedulo caveatur.* Cod. MSti lectionem, quam tuetur Int. Vet. cum Pearsono retinui. Vossius, Cotel. Smith. Hornemann. et Hefelius sequuntur Interpolatorem, ὁμιλίαν μὴ ποιοῦ: quomodo hunc locum interpretantur Wakius, Ruchat. Wocher. Chevallier.

8. τοῖς συμβίοις] *Viris, maritis.* ὁ σύμβιος *maritus*, ἡ σύμβιος *uxor*. Gruter. 1068. 1. [780. 4, 6.] Reines. 906. 929. Dionysius Alex. ap. Euseb. H. E. vi. 42. de Chaeremone Episcopo Nili, Οὗτος εἰς τὸ Ἀράβιον ὄρος ἅμα τῇ συμβίῳ φυγὼν, οὐκ ἀπανελήλυθεν. Unde συμβίωσις, *mariti et uxoris in vita consuetudo*. Clem. Alex. 178. A. 423. A. [ed. Sylburg. Paedag. ii. 8. p. 208. ed. Potter. Strom. ii. §. 23. p. 505.] PEARSON. Nimia subtilitate haec ita distinxit F. J. A. Junius, ut ἀδελφαί intelligerentur, *uxores religioni Christianae addictae*, et σύμβιοι, *mariti Christianam religionem non profitentes*; uti mox ἀδελφοί, *mariti Christiani*, et αἱ σύμβιοι, *mulieres gentilium sacris adscriptae*. Comm. Theol. p. 54. Lugd. Bat. 1833.

ib. ἀρκεῖσθαι] Vet. Int. male. Potius, *acquiescere, contentas esse*. Luc. iii. 14. I Tim. vi. 8. Hebr. xiii. 5. Orig. in Cels. p. 116. [ed. Spencer. iii. §. 9. i. p. 453. ed. Ben.] τῇ χρείᾳ μόνῃ ἀρκουμένοις. ad finem operis: Εὖ ἂν ἔχοι ἀρκεῖσθαι ἡμᾶς τοῖς ὀκτὼ πρὸς τὸν λόγον αὐτοῦ ὑπαγορευθεῖσι βιβλίοις. p. 166. [ib. iv. §. 9. i. 507. ed. Ben.] de Christo, τούτου μᾶλλον ἀρκεσθῆναι τῷ αὐτὸς ἔφα, ἢ ἄλλου οὑτινοσοῦν. Male illic interpres, Epiphan. 452. 8. [ed. Basil. I. 1071. C. ed. Petav.] αἱρησάμενοι

σαρκὶ καὶ πνεύματι. Ὁμοίως καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου παράγγελλε ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀγαπᾷν τὰς συμβίους, ὡς ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν. Εἴ τις δύναται ἐν ἁγνείᾳ μένειν εἰς τιμὴν τοῦ Κυρίου τῆς σαρκὸς, ἐν ἀκαυχησίᾳ μενέτω· ἐὰν καυχήσηται, ἀπώλετο· καὶ ἐὰν γνωσθῇ πλέον τοῦ ἐπισκόπου, ἔφθαρται. Πρέπει δὲ τοῖς γαμοῦσι καὶ ταῖς γαμουμέναις, μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γάμος ᾖ κατὰ Θεὸν, καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν. Πάντα εἰς τιμὴν Θεοῦ γινέσθω.

σπέρμασιν ἀρκεῖσθαι ἢ τραπέζῃ καὶ βρώμασι. n. 14. [ib. p. 1072. A. ed. Petav.] ἀρκεῖσθαι τῷ λόγῳ κηρύττειν. in Ancorato c. 106. ii. p. 107. B. ed. Petav.] ἐρώσης μὲν καὶ μὴ ἀρκουμένης τοῖς ἔξωθεν ἀνδράσιν. Sic Irenaeus dixit Valentinianos *nulla apolytrosi sensibili usos esse*, καὶ ἀρκεῖσθαι αὐτοὺς τῇ τῶν ὅλων ἐπιγνώσει. Int. Vet. *et sufficere iis universorum agnitionem* : potius, *contentos esse*. I. xviii. [xxi. 4. p. 96. ed. Massuet.] Alexander. ap. Joseph. Bell. Jud. II. [vii. 4. p. 1059. ed. Hudson.] Ἀπέχρη σοι ὁ κατὰ Λιβύην γάμος· σὺ δὲ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, κ. τ. λ. PEARSON. ἀρκεῖσθαι praebet Cod. MStus, non ἀρκεῖν quod post Aldrichium dedit Russelius ; quod Marklandus ad marginem exemplaris Routhiani ita correxit, ' ἀρέσκειν. ' I Cor. vii. 34.' Cf. Clem. Rom. §. 2. τοῖς ἐφοδίοις τοῦ Θεοῦ ἀρκούμενοι.

2. τὰς συμβίους] Has voces in contextu male omisit Vossius ; in notis autem ex veteri versione legendas jussit.

4. ἐν ἁγνείᾳ] Hanc vocem hic stricte accipit pro castitate quae in coelibatu est, et distincta ab ea quae est in conjugio, celebrata ab Apostolo, Heb. xiii. 4. Tit. ii. 5. I Pet. iii. 1—7 ; a Paphnutio in Synodo Nicaena ; [Socrat. Hist. Eccles. i. ii.] ab Augustino de S. Virginitate, §. 12. ; [vi. p. 252. ed. Ben.] ab aliis. Refutatur ex hoc loco error et praxis Romanensium, qui non permittunt matrimonium iis qui coelibatum voverunt. Damnat Ignatius eam virginitatem quae cum καυχήσει conjuncta est. VEDELIUS. Antioch. Hom. 21. Μέγα οὖν ἐστὶν ἐν ἁγνείᾳ μένειν εἰς τὴν τιμὴν τῆς σαρκὸς τοῦ Κυρίου ἐν ἀκαυχησίᾳ· ἐὰν γὰρ καυχήσηται, ἀπώλετο. His vocibus praetermissis, Antonius, Melissae i. 14. p. 15. ed. Tigur. exhibet . . . μενέτω. καὶ ἐὰν γνωσθῇ κ. τ. λ. Conf. Clem. Rom. i. §. 38. Cotelerius, ex Interpol. et Int. Vet., exhibet ἐς τιμὴν τῆς σαρκὸς τοῦ Κυρίου, quae Smithius ita explicare conatur, *in honorem Christi incar-*

et[m] fratribus meis annuncia, in nomine Jesu Christi, diligere uxores[n], ut Dominus Ecclesiam. Si quis potest in castitate manere, in honorem carnis Domini, in ingloriatione Domini maneat. Si glorietur, perditur: et si videri velit plus Episcopo, corruptus est. Decet autem ducentes et ductas, cum sententia Episcopi unionem facere; ut sit secundum Dominum, et non secundum concupiscentiam. Omnia in honorem Dei fiant.

m *et* deest C. C.
n *annuntia diligere uxores in nomine J. C.* C. C.
Eph. v. 25.

nati, qui humanam naturam sanctificavit et castissime vixit. Optimum mihi quidem videtur transpositionem cum Vossio suspicari, atque ita totum locum vertere; Εἴτις δύναται ἐν ἁγνείᾳ τῆς σαρκὸς μένειν εἰς τιμὴν τοῦ Κυρίου. Cf. S. Paul. I ad Cor. vii. 9.

ib. τοῦ Κυρίου τῆς σαρκὸς] Ita MS. quae lectio, si vera est, eo spectare videtur quod docet S. Paulus in I Cor. vi. 14.

5. ἐν ἀκαυχησίᾳ] Vet. Int. in *ingloriatione.* Qui *in gloriatione* legebant, addiderunt *Domini.* PEARSON. Similem errorem habes §. 7.

6. ἐὰν γνωσθῇ πλέον] *Si quis* inani δοκησισοφίᾳ elatus, aut ex morum castitatisque ostentatione *se magis aequo spectandum cognoscendumque velit, ut in aliorum opinione Episcopo praeferatur,* ille omni sano judicio vacuus est. SMITH. *Si quis* sibi γνῶσιν arrogans, *Episcopum ut minus scientem contempserit.* Hammond. c. Blondell. Diss. i. §. 12. *wer sich über dem Bischofe erhaben dünkt.* Gieseler. *über die Entstehung der Schriftlichen Evangelien.* p. 169. Ego quidem sic intelligo, *if he, being endued with the grace of continence, glory over the* married *Bishop,* &c. Interpolator, ἐὰν γνωσθῇ πλὴν τοῦ ἐπισκόπου, *si idipsum* (votum coelibatus) *statuatur sine Episcopo, corruptum est.*

ib. ἔφθαρται.] Cf. Concil. Gangr. circ. A. D. 325. Can. 4. Εἴ τις τῶν παρθενευόντων διὰ τὸν Κύριον, κατεπαίροιτο τῶν γεγαμηκότων, ἀνάθεμα ἔστω.

7. Πρέπει δὲ] Nuptiae scil. in Ecclesia fiebant, et benedictio sacerdotalis solenniter impertita nuptis, hoc seculo secundo. Clem. Alex. Paedag. iii. 11. p. 248. B. [ed. Sylburg.] Τίνι γὰρ ὁ πρεσβύτερος ἐπιτίθησι χεῖρα; τίνα δὲ εὐλογήσει; οὐ τὴν γυναῖκα τὴν κεκοσμημένην, ἀλλὰ τὰς ἀλλοτρίας τρίχας. Tertull. ad Ux. ii. cap. ult. et de Pudic. cap. 4. Ex his omnibus 'haud 'evinci potest'——inquit Seldenus, ['contractui nuptiali aut 'necessario aut ex more ministrum sacrum interfuisse aut 'quid aliud ad ipsas nuptias 'attinens praestitisse.'] Ux. Hebr. ii. 28. qui hic confutandus. PEARSON. Vid. Bingham. Orig. Sacr. XXII. ii. 2.; iv. 1.

9. κατ' ἐπιθυμίαν.] καὶ μὴ κατ' αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν. ap. Anton. Meliss. i. 14.

Episcopo, Presbyteris et Diaconis honorem praestandum: unitatem, aliaque officia commendat.

ϛʹ. Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, ἵνα καὶ ὁ Θεὸς ὑμῖν. Ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ, πρεσβυτέροις, διακόνοις· καὶ μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο σχεῖν ἐν Θεῷ. Συγκοπιᾶτε ἀλλήλοις, συναθλεῖτε, συντρέχετε, συμπάσχετε, συγκοιμᾶσθε, συνεγείρεσθε, ὡς Θεοῦ οἰκονόμοι, καὶ πάρεδροι, καὶ ὑπηρέται. Ἀρέσκετε ᾧ στρατεύεσθε, ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώ-

1. Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε] Hic est locus, [usque ad ἐν τῇ ἀναστάσει ὑμῶν παθητήν. §. 7.] quo maxime evertere conati sunt quidam [Scultetus, Vedelius, Usserius,] hujus Epistolae auctoritatem. Quid enim, inquiunt, itane sui oblitus fuit Ignatius, ut nesciret, se ad Episcopum scribere? Non certe: ipsi videntur obliti esse praecedentium verborum, qui haec carpunt. Supra enim dixit Ignatius, προσλάλει, παράγγελλε, &c. Non itaque Polycarpo scribit, ut Episcopo obediat; sed rogat eum, ut hortetur Smyrnaeos haec facere. Quorsum enim alias omnia ista, quae sequuntur, συγκοπιᾶτε, συντρέχετε, ἀρέσκετε, &c. quae non uni dicuntur? Apparet ergo, esse fictionem personae Polycarpi, Smyrnaeos hortantis. VOSSIUS. Quia ad Smyrnae Episcopum destinata Epistola ex more antiquo legenda etiam erat Smyrnensibus, ideo sanctissimus Martyr intermiscet praecepta ad populum: exemplo Apostoli, qui in I. ad Tim. multa praecipit omnibus Reipublicae Christianae ordinibus; aitque sicut hic, [iv. 12.] *Nemo adolescentiam tuam contemnat;* et Tit. ii. 15. *Nemo te contemnat.* COTEL. Sic B. Paulus, ad Philipp. iv. 3, Episcopo sive Ecclesiae Philippensis fratri alicui eximio seorsim scribit. Smithus conferri jubet personarum imitationes quas legimus Apoc. ii. 10. Kistius censet hanc Epistolam potius inscribendam esse, *ad Polycarpum et Presbyterium.*

ib. ὑμῖν.] Ita Cod. MStus. Salvinii apographum fraudi fuit Aldrichio, apud quem ἡμῖν legitur.

2. Ἀντίψυχον] Cf. Int. Vet. Ep. ad Eph. §. 21. Apud Antioch. Hom. 124. legimus, τῷ ὑποτασσομένῳ, *recreor in Episcopo, qui mihi subrogatus est.* Kistius suspicatur voces πρεσβυτέροις, διακόνοις e loco suo motas fuisse, veramque lectionem esse . . . ὑμῖν πρεσβυτέροις, διακόνοις. Ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ μετ' αὐτῶν κ. τ. λ. Quam emendationem si non admittas, mavult vir doctus Ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ πρεσβυτέρων, διακόνων ...Dissert. de Potestatis Episcopalis Origine, cujus versionem Germanicam praestat Illgenii *Zeitschrift für die Historische Theologie.* Tom. ii. P. 2. p. 47. sq. Apud Damascen. Sacr. Parall.

VI. Episcopo attendite, ut et Deus vobis. Unanimis ego cum subjectis Episcopo, Presbyteris, Diaconis: et cum ipsis mihi pars[o] fiat capere in Deo. [o pars mihi C. C.] Collaborate adinvicem, concertate, concurrite, compatimini, condormite, consurgite, ut Dei dispensatores et assessores et ministri. Placete cui militatis; [2 Tim. ii. 4.] a quo et stipendia fertis. Nullus vestrum otiosus

Lit. ε. Tit. 48. ii. p. 779. ed. Le Quien. Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, ἵνα καὶ ὑμῖν ὁ Θεός. Ἐγὼ ἀντίψυχον τῶν ὑποτασσομένων ἐπισκόπῳ, πρεσβυτερίῳ, διακόνοις· μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο ἐν Θεῷ.

4. Συγκοπιᾶτε κ. τ. λ.] Alloquitur Episcopum, Presbyteros, et Diaconos; οἱ κοπιῶντες ἐν τῷ λόγῳ. II Tim. ii. 6. PEARSON. Non sunt haec ad literam exigenda; et perversi et rixosi ingenii est ita rigide interpretari, quae metaphorarum, quas vel pueri norunt, ope, plana et manifesta sunt. *Omnia facite concorditer*. SMITH. Pro συναθλεῖτε Cod. MStus συναθλῆτε, quemadmodum in Ep. ad Eph. §. 19. καθηρῆτο; ad Trall. §. 5. εἰδῆ pro ἤδη. Cf. S. Paul. ad Phil. i. 27. μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου.

5. συγκοιμᾶσθε, συνεγείρεσθε] Ruchatus Smitho adstipulatur, atque has locutiones proverbiales fuisse perhibet. Rectius, ut mihi quidem videtur, Wocherus, qui adlusionem latere suspicatur ad mortem et resurrectionem.

6. καὶ πάρεδροι] Hanc copulam praetermisit Salvinius. A Pearsono haec ita distinguuntur, ut οἰκονόμοι sint Episcopi, πάρεδροι Presbyteri, ὑπηρέται Diaconi. D. Paulus ad Tit. i. 7. Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον.

7. ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώνια κομίζεσθε.] Et ex hoc, et ex sequentibus locis, voluerunt ostendere viri docti, Epistolam hanc non esse Ignatii, vel saltem hanc partem; quod in ea tot Latina vocabula occurrerent. Nam, inquiunt, itane rudis fuit Ignatius linguae Graecae, ut nesciret, quid *depositum*, quid *accipere*, quid *desertorem*, sermo Graecus vocet? Fefellit, ut puto, viros doctissimos judicium suum. Omnia enim haec verba desumta sunt ex militia, et jure Romano; neque Graecis minus nota, quam Romanis; imo etiam vernaculis notiora. Quis est, qui nesciat omnia militaria vocabula etiam apud Graecos obtinuisse? Hoc qui ignorat, nunquam Tacticos legit; e quibus discere est, non tantum officia, partes exercitus, militum exercitia, similiaque, sed etiam leges militares Latine fuisse scriptas, et recitatas. Eadem quoque est ratio in jure Graeco-Romano, cujus innumera vocabula, una cum imperio, in Graeciam fuere translata. Hoc nos nescire non patiuntur ve-

νια κομίζεσθε. Μήτις ὑμῶν δεσέρτωρ εὑρεθῇ. Τὸ βάπτισμα ὑμῶν μενέτω ὡς ὅπλα, ἡ πίστις ὡς περικεφαλαία, ἡ ἀγάπη ὡς δόρυ, ἡ ὑπομονὴ ὡς πανοπλία· τὰ δεπόσιτα ὑμῶν, τὰ ἔργα ὑμῶν, ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίσησθε. Μακροθυμήσατε οὖν μετ' ἀλλήλων ἐν πραότητι, ὡς ὁ Θεὸς ὑμῶν. Ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντός.

Legatum in Syriam mitti jubet, qui Antiochenae Ec-

Ζ'. Ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας εἰρηνεύει, ὡς ἐδηλώθη μοι, διὰ τὴν προσευχὴν ὑμῶν, κἀγὼ εὐθυμότερος ἐγενόμην ἐν ἀμεριμνίᾳ Θεοῦ,

terum Jurisconsultorum libri. In actis Smyrnaeae Ecclesiae de Polycarpo, habes κομφέκτωρ, et sexcenta alibi id genus, etiam in libris Novi Foederis. VOSSIUS. Ὀψώνια κομίζεσθαι, idem quod S. Paulo λαβεῖν ὀψώνιον. II Cor. xi. 8. [Rom. vi. 23. I Cor. ix. 7. S. Luc. iii. 14.] PEARSON. Similis imago est apud Clem. Rom. i. §. 21. λειποτακτεῖν. §. 28. αὐτομολούντων.

1. δεσέρτωρ κ. τ. λ.] Perquam eleganter δεσέρτωρ et μενέτω opponuntur; nec inscite subjungitur δεπόσιτα, cui voci respondet nomen ἄκκεπτα. COTEL. Miratur Vossius quid Int. Vet. in mentem venerit ut pro *desertore* substitueret *otiosum*. Cod. MStus adhuc exhibet vocem ἀργός margini hoc modo adscriptam; atque hoc glossema inusitatioris δεσέρτωρ transtulit Int. Vet.

2. μενέτω] Nam desertores arma abjiciebant. Vet. Int. *ut scutum*, quasi ἀσπὶς legisset, vel ὅπλον, et quia scuti postea mentio nulla. Onomasticon Vet. *Scutum*, ὅπλον. Philox. Glossa, *Scutum*, ἀσπίδα καὶ ὅπλον. Alludere videtur ad τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. Rom. xiii. 12. PEARSON.

ib. ἡ πίστις ὡς περικεφαλαία] Fides comparatur scuto apud S. Paulum, [ad Eph. vi. 16.] quod idem significat: quoniam utrumque inter τὰ σκεπαστὰ ὅπλα numerantur. PEARSON. Apud Antioch. Hom. 104. Ἐνδυσώμεθα θώρακα τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ περικεφαλαίαν τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἀσπίδα τε καὶ δόρυ τὴν εἰς αὐτὸν ἀγάπην, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι τὰ λογία αὐτοῦ.

4. δεπόσιτα] Δεπόσιτον, παρακαταθήκη, Glossae Juris. Τῆς οὐσίας ὑπὸ τοῦ φίσκου καταληφθείσης. Artemidorus 237. [ed. Rigalt.] PEARSON. Quicquid vobis a Deo in vicem talenti committitur et deponitur, illud in usus necessarios tum vestri tum aliorum impendendum est: ut debitam bonorum operum mercedem ex infinita Dei benignitate tandem in altera vita reportetis. SMITH. διπόσητα habet Cod. MS. permutatione literarum librario nostro per-

inveniatur. Baptisma vestrum maneat ut scutum, fides ut galea, charitas[p] ut lancea, sustinentia ut omnis armatura. Deposita vestra, opera[q]; ut accepta vestra digna feratis. Longanimiter ferte igitur vos adinvicem in mansuetudine, ut Deus vos. Fruar vobis semper.

p *caritas* C. C.
q *Vestra deposita opera* C. C.

VII. Quia Ecclesia quae in Antiochia Syriae pacem habet, ut ostensum est mihi, per orationem vestram, et ego laetior factus sum in sollicitudine

quam familiari. e. g. §. 4. ὑπεριφάνει for ὑπερηφάνει. ad Philad. §. 6. κτίσωνται pro κτήσωνται. Ruchatus confert Sueton. Vit. Domitian. §. 7. 'Geminari castra legionum prohibuit: nec plus quam mille nummos a quoquam ad signa *deponi*, quod L. Antonius, apud duarum legionum hiberna res novas moliens, fiduciam cepisse etiam ex *depositorum* summa videbatur.' Addas Vegetium, ii. §. 20. 'Illud ab antiquis divinitus institutum est, ut ex donativo quod milites consequuntur, dimidia pars sequestraretur apud signa, et ibidem ipsis militibus servaretur .... Miles deinde qui sumtus suos scit apud signa *depositos*, de deserendo nihil cogitat, magis diligit signa.'

ib. ἄκκεπτα] In rationum libris alterum caput est *accepti*, alterum *expensi*. Cic. pro Q. Rosc. Com. 2. 'in Codice *accepti* et expensi.' de Amic. 16. 'ut par sit ratio *acceptorum* et datorum.' in Verr. Act. II. i. 36. 'expensa Chrysogono servo HS sexcenta millia, *accepta* pupillo Malleolo retulit.'

5. κομίσησθε.] Ita Cod. MStus. Libb. impr. κομίζησθε.

ib. Μακροθυμήσατε κ. τ. λ.] Damasceni Ecloga de Patientia: [ii. p. 788. ed. Le Quien.] Μακροθυμεῖτε μετ' ἀλλήλων ἐν πραΰτητι, ὡς ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν διὰ παντός. COTEL. Legendum μεθ' ὑμῶν, ut apud Antonium [et Interpolatorem]. SMITH.

8. Ἐπειδὴ] Ita Cod. MStus. Edd. cum Vossio, ἐπεὶ δέ. Vide supra Ep. ad Smyrn. §. 11. ad Philad. §. 10.

9. ὡς ἐδηλώθη μοι] Quum esset Troade, certior factus est, finem persecutioni Antiochiae per Trajanum impositum esse. De qua re dubitari non debet: nam a Johanne Antiocheno, Historico probato, apud Suidam, observatum est, ὅτι Τραϊανὸς τοῖς Χριστιανοῖς ἀνακωχήν τινα τῆς τιμωρίας παρέσχεν· et tum subjungit Tiberiani historiam. Tiberiani autem relatio facta est ad Trajanum, quum esset Antiochiae, ut testatur Johannes Malala, [Lib. xi.] Antiochenus et ipse. PEARSON.

10. ἐν ἀμεριμνίᾳ] Apud Int. Vet. sine dubio scriptum fuit,

clesiae pacem gratuletur.

ἐάν περ διὰ τοῦ παθεῖν Θεοῦ ἐπιτύχω, εἰς τὸ εὑρεθῆναί με ἐν τῇ ἀναστάσει ὑμῶν παθητήν. Πρέπει, Πολύκαρπε θεομακαριστότατε, συμβούλιον ἀγαγεῖν θεοπρεπέστατον, καὶ χειροτονῆσαί τινα ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε καὶ ἄοκνον, ὃς δυνήσεται θεοδρόμος καλεῖσθαι· τοῦτον καταξιῶσαι, ἵνα πορευθεὶς εἰς Συρίαν δοξάσῃ ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην εἰς δόξαν Χριστοῦ. Χριστιανὸς ἑαυτοῦ ἐξουσίαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ Θεῷ σχολάζει. Τοῦτο τὸ ἔργον Θεοῦ ἐστὶν καὶ ὑμῶν, ὅταν αὐτῷ ἀπαρτίσητε. Πιστεύω γὰρ τῇ χάριτι, ὅτι ἕτοιμοί ἐστε εἰς εὐποιίαν Θεῷ ἀνήκουσαν· εἰδὼς

in insollicitudine ; uti supra §. 5. *ἐν ἀκαυχησίᾳ, in ingloriatione.*

2. ἐν τῇ ἀναστάσει] An legit Int. Vet. ἀνατάσει; ea enim vox aliquoties male ἀνάστασις scribitur? Imo potius legit αἰτήσει, ut apud Interpolatorem exstat. Sed Montacutii Codex, *in resurrectione :* quod verum est, et illud *oratione* abbreviatura est. PEARSON. Cotelerius conjicit ἀναιτήσει. Interpolatorem sequuti sunt Wakius, Ruchatus. Cod. MSti lectionem interpretatus est Wocherus.

ib. παθητήν.] Quaere, an, ut a μαθεῖν μαθητής, ita a παθεῖν παθητής. PEARSON. Libb. impr. cum Vossio μαθητήν, uti Int. Vet.

ib. Πρέπει, κ. τ. λ.] Haec refert S. Polycarpus in Ep. ad Philipp. [§. 13.] PEARSON.

3. Πολύκαρπε] Propter hoc caput, et consequens, scribit Eusebius, [H. E. iii. 36.] ab Ignatio Ecclesiam Antiochenam Polycarpo fuisse commendatam; idque postea in Catalogum suum retulit Hieronymus. Vide sis Jus Graeco-Romanum, p. 179. [tom. i. ed. Freher. Τραϊανὸς ἔτη ιθ', κ. τ. λ. ἐπὶ τούτου ..... Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος τὴν ποίμνην Πολυκάρπῳ παρέθετο.] COTEL.

ib. θεομακαριστότατε] Vet. Int. *Deo beatissime.* Hinc colligo hanc Interpretationem factam fuisse ante A. D. 650. quando Scriptor quidam Martinum Papam *Deo-beatissimum* vocat, p. 66. B. PEARSON.

5. ὃς δυνήσεται] Ita Cod. MStus; non ὡς uti post Vossium Libb. impr.

ib. θεοδρόμος] Qui in Epist. ad Smyrnaeos [§. xi.] vocatur θεοπρεσβύτης. VOSSIUS. Exinde quidam omnem fidem his Epistolis adimere conantur. Dicunt enim, nullum in veteri Ecclesia officium aut ordinem Ecclesiasticum fuisse *divini cursoris* nomine indigitatum. Male. Nam nec Ignatius hoc loco id inter ordines Ecclesiasticos refert, nec ejus mentionem facit tan-

Dei; siquidem, per pati, Deo potiar, in inveniri me in oratione vestri discipulum [r]. Decet, Polycarpe Deo beatissime, concilium congregare Deo decentissimum, et ordinare aliquem quem dilectum valde habetis et [s] impigrum, qui poterit Dei cursor vocari: et hunc dignificari, ut vadens [t] in Syriam, glorificet vestram impigram charitatem in gloriam Dei. Christianus sui ipsius potestatem non habet, sed Deo vacat. Hoc opus Dei est et vestri, quoniam ipsi [u] perfecti estis. Credo enim gratiae, quoniam

[r] *potiar invenire in me in oratione vestrum discipulum.* C. C.
[s] *habetis valde et* C. C.
[t] *ut vadat in S. et glorificet* C. C.
[u] *qui ipsi* C. C.

quam ordinarii muneris. Vult saltem aliquem Antiochiam mitti, qui eo excurrat, *ut celebret impigram eorum charitatem ad Dei gloriam,* ut ipse loquitur. Igitur is qui sanctum adeo et Deo gratum iter initurus erat extraordinarie, θεοδρόμος vocatur. Occurrit eadem vox in Ep. ad Philad. [§. 2.] tributa omnibus fidelibus, qui θεοδρόμοι ibi vocantur, quia velut in stadio spiritualis vocationis decurrunt. VEDELIUS. Hic θεοδρόμος non dicitur quia in Syriam erat decursurus, sed quia Christianus, h. e. spectata probitate ac morum suorum sanctitate carus erat Christianorum coetui, et ad communia coetus negotia obeunda paratissimus. Etenim vita Christianorum jam multo ante hac similitudine significari coepit. Philipp. iii. 14. II Tim. iv. 7. Act. Erud. Lips. 1731. p. 457. Ex hoc loco minus feliciter collegit Baronius ann. 107. fuisse certos Ecclesiae antiquae ministros id muneris obtinentes, ut quandocunque, urgente persecutione, necesse erat frequenter mutare loca quibus convenirent Christiani, singulos privatim admonerent, quo tempore et loco conventus habendus esset, et hos θεοδρόμους vocatos esse. Vid. Bingham. Orig. Eccles. VIII. vii. 15.

6. καταξιῶσαι] Ita dedi cum Edd. omnibus, pro καταξιῶ σε, lectione Cod. MSti, quam contextus recusat. ε et αι a librario nostro saepissime commutantur; cujus oscitantiae exemplum notabile extat in Ep. ad Magnes. §. 7. ubi in una eademque periocha pro πράσσετε...φαίνεσθαι Cod. MS. habet πράσσεται...φαίνεσθε.

10. αὐτῷ ἀπαρτίσητε.] Ita Cod. MS. non αὐτό, uti in Libb. impr. Non erat igitur cur textum ita refingeret Pearsonus, οἱ αὐτοὶ ἀπαρτίσητε. Apud Int. Vet. *ipsi,* ni fallor, dativus est; et sensus loci, non uti Marklando visum, *quando istud perficitis,* sed potius, *quando id illius gratia, in illius honorem perfeceritis.*

ib. Πιστεύω γὰρ τῇ χάριτι, ὅτι] Transpone verba, ὅτι τῇ χάριτι, h. e. διὰ τῆς χάριτος. SMITH.

οὖν ὑμῶν τὸ σύντονον τῆς ἀληθείας, δι᾿ ὀλίγων ὑμᾶς γραμμάτων παρεκάλεσα.

Vult ut Polycarpus vicinis Ecclesiis scribat, idem ut faciant.

Η΄. Ἐπεὶ πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἠδυνήθην γράψαι διὰ τὸ ἐξαίφνης πλεῖν με ἀπὸ Τρωάδος εἰς Νεάπολιν, ὡς τὸ θέλημα προστάσσει, γράψεις ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις, ὡς Θεοῦ γνώμην κεκτημένος, εἰς τὸ καὶ αὐτοὺς τὸ αὐτὸ ποιῆσαι· οἱ μὲν δυνάμενοι πεζοὺς πέμψαι, οἱ δὲ ἐπιστολὰς διὰ τῶν ὑπὸ σοῦ πεμπομένων, ἵνα δοξασθῆτε αἰωνίῳ ἔργῳ, ὡς ἄξιος ὤν.

1. τὸ σύντονον τῆς ἀληθείας] Proba est haec [MSti] lectio, ut quidem puto. Interpres attamen videtur legisse τὸ σύντομον. [sicut et Interpolator.] VOSSIUS. Legit Int. Vet. ut Interpolator, Codd. Nydprucc. et Florent. σύντομον· Augustanus autem Codex et Anglicanus ut et Mediceus, recte habent σύντονον. Σύντονον· σφοδρὸν, ἰσχυρὸν, συνεχές. Suidas, τὸ εἰς τὰς πράξεις σύντονον. voc. Μάρτιος. Saepe σύντομον et σύντονον confunduntur in veteribus Scriptoribus: ut apud Suidam in Ἀλφειὸς, συντόμως τρέχει· sed verba sunt Symmachi apud Scholia Aristophanis, [Aves, 1121.] συντόνως τρέχει, ὡσεὶ Ὀλυμπιακὸς σταδιοδρόμος. Σύντονον autem τῆς ἀληθείας, ut ἄοκνον τῆς ἀγάπης. PEARSON. *Votre parfait attachement à la vérité*, Ruchatus. *Your earnest affection for the truth*, Wakius et Chevallier.

ib. δι᾿ ὀλίγων γραμμάτων] *Brevibus literis*, hac nempe ad Polycarpum, et altera ad Smyrnaeos. PEARSON. An rectius *brevi epistola*, uti in Ep. ad Rom. §. 8? Cf. I Pet. v. 2. δι᾿ ὀλίγων ἔγραψα. Gal. vi. 11. πηλίκοις γράμμασιν. Hebr. xiii. 22. διὰ βραχέων ἐπέστειλα.

3. Ἐπεὶ πάσαις] οὖν, quod legitur apud Interpolatorem, intra uncinos inseruerunt Coteler. et Russel. Ἐπεὶ [οὖν] πάσαις κ. τ. λ.; sine uncinis Hornemannus, ex Smithi mente, qui ut Graeca cum Int. Vet. congruerent omnino voluit.

ib. πάσαις ἐκκλησίαις] Scripserat ad Ecclesiam Smyrnaeorum et Philadelphensium: ad alias autem scribere non potuit. Quare scribit privatim ad Polycarpum, ut ipse ejus loco ad alias scriberet. PEARSON.

4. ἀπὸ Τρωάδος εἰς Νεάπολιν] Ut S. Paulus, Act. xvi. 11. PEARSON.

5. τὸ θέλημα] Mandatum Imperatoris Trajani. Sed dubito. SMITH. Cum Smitho stant Hefelius, et Wocherus, *wie der Wille (des Kaisers) gebietet*. Aliter Ruchatus, *par la volonté de mes Maîtres*. Et sic Chevallier. post Wakium, *so is the will of those to whom I am sub-*

parati[x] estis ad beneficentiam Deo decentem. Sciens vestrum compendium veritatis, per paucas vos literas consolatus sum.

[x] *qua parati* C. C.

VIII. Quia igitur omnibus Ecclesiis non potui[y] scribere, propter repente navigare me a Troade in Neapolim, ut Voluntas praecipit: scribes aliis Ecclesiis, ut Dei sententiam possidens, idem et ipsos facere; hi[a] quidem potentes pedites mittere, hi autem epistolas per a te missos[b], ut glorificeris aeterno opere. Ut dignus existens, saluto[c] omnes ex no-

[y] *non omnibus Ecc. p.* C. C.

[a] *hii* C. C.

[b] *epistolas a te missas* C. C.

[c] *aeterno opere ut dignus existens. Saluto* C. C.

ject. Potius, ut mihi quidem videtur, *Dei voluntas.* θέλημα absolute ponitur Ep. ad Smyrn. §. 11. ubi vide notata.

ib. ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις] Int. Vet. male; quid esset ἔμπροσθεν non intellexit. Redde, *prioribus* seu *anterioribus illis Ecclesiis*, quae in Asia versus Syriam jacebant, praeter Philadelphicos, ad quos ipse scribebat de eadem re. Ἔμπροσθεν tam de loco, Philipp. iii. 14. quam de tempore, Esai. xliii. 10. PEARSON. Ecclesiis quae inter Smyrnam et Antiochiam sitae sunt; quarum aliquot vicinae S. Ignatium, quum, relicta Syria, et longo isto Minoris Asiae littore praeternavigato, Smyrnam appulisset, per Episcopos et Presbyteros suos inviserant. SMITH. Pearsonum sequitur Routhius, Script. Eccles. Opusc. i. p. 27. Vedelius interpretatur, *Ecclesiis ulterioribus.* Cotelerius, *scribes vicinis Ecclesiis;* cui adstipulantur Wakius, Ruchat. Hornemann. Wocher. Chevallier.

6. ὡς Θεοῦ γνώμην κεκτημένος] Smith. *utpote perspecto Dei consilio.* Cotel. *tanquam qui sententiae Dei compos sis.* Wakius, *as being instructed in the will of God.* Ruchat. *comme sachant ce qui est agréable à Dieu.* Wocher. *so wirst du, der du den Sinn Gottes dir eigen gemacht hast.*

9. ἵνα δοξασθῆτε αἰωνίῳ ἔργῳ, ὡς ἄξιος ὤν.] Ita haec distinguenda. Vetus enim Versio. et novi Interpretes, male haec distinguendo, malum quoque effecere sensum. Frustra quoque fuere, qui locum hunc corrigere voluerunt. Locutio enim haec satis solemnis apud Graecos, neque ipsi Ignatio inusitata: ut qui, cum alibi, tum in initio Epist. ad Eph. dicat, τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα ὃ κέκτησθε, κ. τ. λ. VOSSIUS. Smithus mallet δοξασθῇς. Vide supra, p. 264. l. 6.

ib. αἰωνίῳ ἔργῳ] Phrasis Oratoribus usitata. Hoc charitatis et benevolentiae Christianae officio longum duraturo, imo in aeternum celebrando. SMITH. Ruchatus, cui durior videtur haec locutio quam ut tolerari possit, reponit vel ἐν αἰνῷ ἔργου, vel αἰνετῷ ἔργῳ.

ib. ὡς ἄξιος ὤν.] Haec de S.

Salutationes.

Ἀσπάζομαι πάντας ἐξ ὀνόματος, καὶ τὴν τοῦ Ἐπιτρόπου, σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων· ἀσπάζομαι Ἄτταλον τὸν ἀγαπητόν μου· ἀσπάζομαι τὸν μέλλοντα καταξιοῦσθαι τοῦ εἰς Συρίαν πορεύεσθαι· ἔσται ἡ χάρις μετ᾽ αὐτοῦ διὰ παντὸς, καὶ τοῦ πέμποντος αὐτὸν Πολυκάρπου. Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς διὰ παντὸς ἐν Θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ εὔχομαι, ἐν ᾧ διαμείνητε ἐν ἑνότητι Θεοῦ καὶ ἐπισκοπῇ. Ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μου ὄνομα. Ἔρρωσθε ἐν Κυρίῳ.

Polycarpo intelligenda sunt, et non cum sequentibus conjungenda; hoc enim non sinit S. Martyris humilitas et modestia. SMITH.

1. τὴν τοῦ Ἐπιτρόπου] Fortasse illius maritus erat aut mortuus aut absens. SMITH. Epitropi *viduam*, intelligunt Markland. et Ruchatus; *uxorem*, Coteler. Hornemann. Wocher. et Wakius.

2. σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ] MS. exhibet συνόλῳ. Apud Aldrichium perperam omittitur articulus τῷ.

5. ἔσται ἡ χάρις μετ᾽ αὐτοῦ διὰ παντὸς] Ex versione antiqua, et vulgatis, ita legendum videtur: ἔσται ἡ χάρις μετ᾽ αὐτοῦ διαπαντὸς, καὶ τοῦ πέμποντος αὐτὸν Πολυκάρπου· ἐρρῶσθαι ὑμᾶς διὰ παντὸς ἐν Θεῷ ἡμῶν, &c. Nisi forte Florentini codicis lectio sit melior. Supra enim dixit, concilium convocandum, ut statueretur, quis in Syriam esset mittendus. Itaque penes Polycarpum solum non erat hujus rei arbitrium; quod tamen ex altera lectione consequi videtur. Sed sciendum, quod quamvis tales ab Ecclesiis et Presbyteriis ordinabantur, tamen ab Episcopis missi dicerentur, vel quod ipsi essent primi Presbyterorum, vel quod talium decretorum essent executores. Ita Polycarpus de hac ipsa re loquens inquit, ὅπερ ποιήσω, ἐὰν λάβω καιρὸν εὔθετον, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὃν πέμψω πρεσβεύσοντα καὶ περὶ ὑμῶν. [ad Philipp. §. 13.] Quae verba adprime conveniunt cum Ignatianis. Quoniam enim quaedam

mine; et eam quae Epitropi, cum domo tota ipsius et filiorum. Saluto Attalum[d] dilectum meum. Saluto futurum dignificari ad eundum in Syriam: erit gratia cum ipso semper, et mittente ipsum Polycarpo[e]. Valere vos semper[f] in Deo nostro Jesu Christo oro; in quo permaneatis in unitate Dei et visitatione. Saluto Alken, desideratum mihi nomen. Valete in Domino.

d *Athalum* C. C.
e *ipso Polycarpo* C. C.
f *Valete semper vos* C. C.

Ecclesiae miserant Episcopos suos Antiochiam, ut adparet ex Epistola ad Philadelphenses, eo adhuc incertus erat Polycarpus, utrum ipse eo mittendus esset, an vero alius quispiam Presbyter, sive Diaconus. VOSSIUS.

ib. καὶ τοῦ πέμποντος] Haec usque ad ὑμᾶς διὰ παντὸς in exscribendo praetermisit Vossius, ab homoioteleuto clausularum, uti videtur, deceptus.

7. Ἰησοῦ Χριστοῦ] MS. ῑῡ χ̄ῡ.

8. ἐπισκοπῇ.] Sub cura et regimine unius Episcopi, nimirum vestri Polycarpi. Alloquitur jam universos istius urbis Christianos. Codd. Augustanus et Leicestrensis habent ἐπισκόπου, et fortasse rectius. SMITH. Ita Kistius, *und durch Ihn verharren in der Einheit Gottes, und unter der bischöflichen Aufsicht.* Hornemannus ἐπισκοπῇ in contextu retinet, alteram autem lectionem interpretatur, *uniti cum Deo et Antistite.* Aliter prorsus Wakius, *continue in the unity and protection of God.* cum quo faciunt Chevallier. Ruchatus, et Wocherus.

9. Ἄλκην] Idem nomen occurrit in Ep. ad Smyrn. §. 13. ubi vide notata, necnon in Mart. Polyc. §. 17. In Ep. ad Smyrn. eadem adjungit, τὸ ποθητόν μου ὄνομα. Neque stylo neque indoli Ignatii incongruum erat in hoc nomine ludere; ἀλκὴν scilicet, *robur, fortitudinem desiderabat* ad martyrium subeundum.

ib. Ἔρρωσθε ἐν Κυρίῳ] Subjicitur in Cod. MSto, ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ.

S. IGNATII

QUAE FERUNTUR

FRAGMENTA.

I.

Βούλεσθε μαθεῖν οἷά τις ἐφθέγξατο, ἅγιός τις πρὸ ἡμῶν τῆς διαδοχῆς τῶν ἀποστόλων γενόμενος, ὃς καὶ μαρτυρίου ἠξίωτο; Δεικνὺς τούτου τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν, τοιούτῳ ἐχρήσατο ὑποδείγματι· "Ὃν τρόπον ὁ περιθεὶς ἑαυτῷ ἁλουργίδα βασιλικὴν, ἰδιώτης τυγχάνων, αὐτός τε καὶ οἱ αὐτῷ συνεργήσαντες ὡς τύραννοι ἀναιροῦνται· οὕτως," ἔφη, "οἱ τῇ δεσποτικῇ ἀποφάσει χρησάμενοι, καὶ ἀνάθεμα τῆς ἐκκλησίας ποιήσαντες ἄνθρωπον, εἰς παντελῆ ὄλεθρον ἀπάγουσιν ἑαυτοὺς, τὴν ἀξίαν τοῦ Υἱοῦ ἀφαρπάζοντες."

I.

Vultis discere, quid dixerit vir quidam sanctus, qui ante nos et de successione Apostolorum fuit, ac martyrio dignatus est? Ut hujus verbi molestiam indicaret, hoc usus exemplo est: "Quemadmodum si quis, privatus cum sit, regiam purpuream induerit, tum ipse, tum commilitones ejus, quasi tyranni e medio tolluntur; sic qui dominico utuntur decreto, et hominem Ecclesiae anathema faciunt, in extremam se perniciem abducunt, dignitatem Filii usurpantes."

Apud Chrysostom. Homil. de Anathemate, §. 3. tom. i. p. 693. C. ed. Ben. Baronius, Ann. 382. §. 52., censet Chrysostomum, memoriter loquentem, respexisse ad Ep. ad Smyrn. interpol. §. 11. Εἰ γὰρ ὁ βασιλεῦσιν ἐπεγειρόμενος κ. τ. λ. Negat renuitque Tillemontius, *Mémoires*, xi. 364. In Baronii Sententiam concedit Montfauconius. Ignatio haec verba diserte abjudicat Gallandius, Prolegom. p. lviii.

II.

'Ανὴρ δέ τις ἅγιος εἶπέ τι, δοκοῦν εἶναι τολμηρὸν, πλὴν ἀλλ' ὅμως ἐφθέγξατο.. Τί δὲ τοῦτό ἐστιν; "Οὐδὲ μαρτυρίου "αἷμα ταύτην δύνασθαι "ἐξαλείφειν τὴν ἁμαρτί-"αν."

II.

Dixit autem sanctus quispiam vir quiddam, quod magnam prae se fert audaciam, sed tamen est elocutus. Quid hoc est autem? "Ne qui-"dem sanguinem mar-"tyrii delere posse hoc "peccatum." [Schisma scil. de quo loquitur.]

Apud eundem Chrysostomum, Homil. xi. in Epist. ad Ephes. tom. xi. p. 86. C.

Haec pridem legenti mihi incidebat, Chrysostomum nota forte habuisse quaedam S. Martyris Cypriani Scripta, ac respexisse ea quae Lib. de Oratione Dominica post medium habet verba: [p. 150. T. ed. Fell.] "Discordans "et dissidens et pacem cum fratribus non habens, secun-"dum quod beatus Apostolus et Scriptura sancta testatur, "nec si pro nomine Christi occisus fuerit, crimen dissen-"sionis fraternae poterit evadere..... Quale delictum "est, quod nec baptismo sanguinis potest ablui! quale "crimen est, quod martyrio non potest expiari!" Quibus gemina scripsit Epist. 52. ad Antonianum, [Ep. 55. ed. Fell. p. 114.] et Lib. de Unitate Ecclesiae, non adeo multum ab initio. [p. 113. T. ed. Fell.] Sed mutavi sententiam, ubi postea in Johannis Antiocheni Oratione in Donationes Monasteriorum Laicis factas, tom. i. Monumentorum Ecclesiae Graecae Cotelerii, p. 176. et seq. legi: Τῷ δὲ 'Εκκλησίαν Θεοῦ σκανδαλίσαντι οὐδὲ μαρτυρίου αἷμα,

9. *delere posse hoc peccatum.*] Hermas, Past. III. ix. 28. 'Quicunque propter nomen 'Domini passi sunt, honorati 'apud Dominum habentur, et 'omnium eorum *deleta sunt* '*delicta*, quia propter nomen 'Filii Dei mortem obierunt.'

κατὰ τὸν Θεοφόρον Ἰγνάτιον, ἀρκεῖ εἰς συγχώρησιν. *Ei qui Ecclesiam Dei offenderit, neque martyrii sanguis, juxta Ignatium Theophorum, ad veniam sufficit.* Ignatii igitur esse hoc dictum nullus dubito; at unde petitum, an ex deperdita ad Antiochenos Epistola, aut alia quapiam, an potius ex Didascalia ejus nomini adscripta, cum ignarissimis me nescire fateor. GRABIUS. Vide notata ad Clem. Rom. §. 54. supra, p. 190. l. 8. not.

III, IV.

Τῷ Καίσαρι ὑποτάγητε, ἐν οἷς ἀκίνδυνος ἡ ὑποταγή.

Εὐεργεσία τοῖς ὑποδεεστέροις καὶ ἄρχειν ἑαυτῶν μὴ ἐπισταμένοις, τὸ δουλεύειν τοῖς κατ᾽ ἐπιστήμην ἄρχουσιν.

III, IV.

Caesari subjecti estote in iis rebus, in quibus ei parere periculo caret.

Inferioribus et iis qui sibi ipsis imperare nesciunt, beneficii pars est, ut iis serviant qui recte et scite praesunt.

Apud Johannem Damascenum in Sacr. Parallel. Lit. *a.* Tit. xxi. Ex ed. Paris. 1712. tom. ii. p. 358. D. Adi, si placet, Epist. ad Philadelph. interpol. §. 4. GALLAND.

Hoc fragmentum exstat in spuria Epistola ad Antiochenos §. 11. Notandum tamen hic, quia neque Usserius, neque Cotelerius animadvertit, quod prior tantum periodus, *Caesari in his .... periculo caret,* sit inde petita; posterior vero pars apud Damascenum, loc. cit. *Inferioribus* &c. ad alterum spectet auctorem, cujus nomen in margine Latinae Editionis Parallelorum Damasceni perperam est omissum; nam non solum nusquam in S. Ignatii Epistolis,

sive genuinis, sive spuriis, exstat; sed et in Cod. cxliii. Barocc. fol. 227. p. 1. prior pars istius sententiae, tanquam S. Ignatii, sine posteriori legitur. GRABIUS, Spicil. Patt. ii. p. 23.

Ad hanc sententiam respexit ineditus Actorum Ignatii scriptor, quum Trajanum Imp. ita affatum eum fuisse refert: *Τίνας δὲ ἡμῶν ἔγνως στάσιν καὶ πόλεμον ἀγαπῶντας; οὐχὶ δὲ ὑποτασσομένους ἄρχουσιν, ἐν οἷς ἀκίνδυνος ἡ ὑποταγή;* Quo spectat et Polycarpi illa professio in Smyrnensis Ecclesiae Epistola de illius martyrio, [§. 10.] *Δεδιδάγμεθα ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναις τιμὴν κατὰ τὸ προσῆκον, τὴν μὴ βλάπτουσαν ἡμᾶς, ἀπονέμειν.* et illud in Constit. Apost. iv. [§. 13.] *Πάσῃ βασιλείᾳ καὶ ἀρχῇ ὑποτάγητε ἐν οἷς ἀρέσκει Θεῷ.* USSER.

V.	V.
Μόνους ἄνδρας τοὺς ὁμοζύγους εἶναι νομιστέον ταῖς γυναιξὶν, οἷς καὶ ἡνώθησαν κατὰ γνώμην Θεοῦ.	Solos viros conjuges esse suos existiment mulieres, quibus et unitae sunt secundum consilium Dei.

Ibid. Lit. γ. Tit. xvii. p. 777. B.

Haec quoque, ni fallor, Johannes Damascenus deprompsit ex eadem spuria Ep. ad Antiochenos; legimus enim §. 9. *Αἱ γυναῖκες τιμάτωσαν τοὺς ἄνδρας, ὡς σάρκα ἰδίαν· μηδὲ ἐξ ὀνόματος αὐτοὺς τολμάτωσαν καλεῖν· σωφρονιζέτωσαν δὲ, μόνους ἄνδρας τοὺς ὁμοζύγους εἶναι νομίζουσαι, οἷς καὶ ἡνώθησαν κατὰ γνώμην Θεοῦ.*

19. *κατὰ γνώμην Θεοῦ.*] Ep. ad Polyc. §. 5. *μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου.*

VI.

Παρθενίας ζυγὸν μηδενὶ ἐπιτίθει· ἐπισφαλὲς γὰρ τὸ κτῆμα καὶ δυσφύλακτον, ὅταν κατ᾽ ἀνάγκην γίνηται.

Τοῖς νέοις ἐπίτρεπε γαμεῖν, πρὶν διαφθαρῶσιν εἰς ἑταίρας.

VI.

Virginitatis jugum nemini impone. Periculosa quippe res est, et servatu difficilis, quando necessitate fit.

Junioribus ante nubere permitte, quam cum scortis corrumpantur.

Ibid. Lit. π. Tit. x. p. 642. C.

Haec Melissa perinde Ignatio tribuit: nec aliunde accipi potuerunt quam ex alterutra Epistola ad Polycarpum, quum tamen in neutra occurrant. Sed nec in Epistola ad Antiochenos, ad quam pertinere feruntur in cod. Rupefucald. LE QUIEN.

Haec in Latina Damasceni editione et Antonii Melissa Ignatii nomini adscripta sunt, haud expresso tamen, in quo exstiterint, tractatu. Ast in Graeco MS. Parallelorum Damasceni Codice Collegii Claromontani ea diserte ex Epistola ad Antiochenos leguntur citata, teste Cotelerio in notis ad spuriam Ignatii ad Antiochenos Epistolam. Neque obstat, quod monita ista uni singulari personae, non toti Ecclesiae Antiochenae, data videantur. Potuit enim S. Martyr, digressione facta, Heroni, futuro in Episcopatu Antiocheno successori, peculiaria quaedam praescribere observanda; sicut Paulus in Epist. ad Philipp. iv. 3. Episcopo sive eximio Ecclesiae Philippensis membro seorsim scripsit: *Rogo et te, germane compar, adjuva illas, quae mecum laboraverunt in Evangelio.* Vix igitur dubito, recitatas duas sententias Ignatii germanas esse; quarum

8. διαφθαρῶσιν εἰς] Cf. Aristoph. Nub. 779. et Eq. 889. οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ; Av. 916. κατὰ τί δεῦρ᾽ ἀνεφθάρης; De simplici φθείρεσθαι vide sis Cardwell. ad Joseph. Bell. Jud. IV. ix. 4....

9. ἑταίρας] Al. ἑτέρας.

priori consona fuit vox Paphnutii in Concilio Nicaeno perorantis, μὴ βαρὺν ζυγὸν ἐπιθεῖναι τοῖς ἱερώμενοις ἀνδράσι, *non esse imponendum sacris personis grave hoc jugum*, apud Socratem, Lib. i. Hist. Eccl. cap. 11. Posteriori respondet dictum Apostoli, I Timoth. v. 14. et monitum parentibus datum Lib. iv. Constit. Clementis, cap. 11. Σπουδάζετε ὥρᾳ γάμου ζευγνύναι καὶ συναλλάσσειν αὐτὰ, ἵνα μὴ, τῆς ἡλικίας ἐν τῇ ἀκμῇ ζεούσης, ἔθη πορνοκόπα ἀποβῇ. *Operam date ut cum ad tempus conjugio aptum pervenerint, eos* (liberos) *matrimonio jungatis ac copuletis, ne inter aetatem in flore suo ferventem mores scortatorum contrahant.* GRABIUS.

VII.

Χρὴ τὸν προεστῶτα ἀνεπίληπτον μελετᾷν καὶ ἀσκεῖσθαι βίον, καὶ μηδὲν ἀνεπιτήδευτον ἔχειν τῶν ἀρεσκόντων Θεῷ.

VII.

Praesulem oportet ab omni reprehensione alienum esse, et vitam exercitationibus excolere; nec ullius rei quae Deo grata sit, studium praetermittere.

Ibid. Lit. ε. Tit. xvii. p. 515. B.

Apud cl. Le Quien. ex Cod. Rupef. hic locus dicitur Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιζ΄. βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανόν. Quod pridem monuerat Grabius, Spicil. ii. p. 25. GALLAND.

8. πορνοκόπα] De voce πορνοκόπος adeas Lobeck. ad Phrynichum, p. 415. Altera forma, πορνοσκόπος, occurrit in Epistola spuria ad Antioch. §. 11.

15. ἀνεπίληπτον] Haec vox occurrit infra Mart. Polyc. §. 17.

ib. μελετᾷν] *Exercere.* Irenaeus I. vi. 4. τὸ τῆς συζυγίας μελετᾷν μυστήριον.

VIII.

Εἰ γὰρ ᾔδεις ὅτι Θεοῦ υἱὸς ἦν, ἐγίνωσκες ὅτι τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνενδεὲς ποιήσας τὸ φθαρτὸν σῶμα, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐδύνατο τοῦτο ποιῆσαι. Διὰ τί οὖν πεινᾷ; ἵνα δείξῃ ὅτι ἀληθῶς ἀνέλαβε σῶμα ὁμοιοπαθὲς ἀνθρώποις· διὰ μὲν γὰρ τοῦ πρώτου ἔδειξεν ὅτι Θεὸς, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι καὶ ἄνθρωπος.

VIII.

Si enim scires quia Dei filius erat, cognosceres utique quia in quadraginta diebus nihili indigum faciens corruptibile corpus, et in continuatione hoc facere poterat. Sed idcirco esuriit, ut ostenderet quia vere suscepit corpus passibile, simile hominibus. Propterea et primo ostendit, quia Deus erat, et in secundo quia homo fuit.

Apud Angeli Maii Script. Vett. Nov. Coll. vii. p. 22. ab auctore Antiquorum Patt. Doctrinae de Verbi Incarnatione, ita allegatur, Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου καὶ μάρτυρος, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἐν Ταρσῷ. ad quem locum Vir eruditissimus monet, in Ep. ad Tarsenses uti hodie legitur, hoc fragmentum non exstare. Exstat autem in Ep. spuria ad Philippenses, §. 9. Lectionum varietatem, quae collatione Maii cum editis instituta se prodidit, infra exhibui.

IX.

Πᾶς ὁ λέγων, φησὶ, παρὰ τὰ διατεταγμένα,

IX.

Quicunque, inquit, dixerit quippiam praeter ea

1. ἐγίνωσκες Ep. ad Philipp. ib. υἱὸς Θεοῦ Ib.
2. ὅτι ὁ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις καὶ ἰσαρίθμοις νυξὶν Ib.
6. τὸ σῶμα Ib.
ib. εἰς τὸ διηνεκές] Cf. Ep. ad Hebraeos x. 12, 14.
9. κατ' ἀλήθειαν Ep. ad Philipp.
11. γὰρ deest Ib.

κἂν ἀξιόπιστος ᾖ, κἂν νηστεύῃ, κἂν παρθενεύῃ, κἂν σημεῖα ποιῇ, κἂν προφητεύῃ, λύκος σοι φαινέσθω ἐν προβάτου δέρει, προβάτων φθορὰν κατεργαζόμενος.

quae constituta sunt, tametsi fide dignus sit, quamvis jejunet, quamvis castus degat, quamvis miracula edat, quamvis propheta sit, pro lupo illum habeas, qui sub ovina pelle exitium adfert ovibus.

Haec in eodem Codice Bibliothecae Caesareo-Vindobonensis reperi ex quo fragmentum Clementi Romano tributum deprompsi. Vide supra p. 266. Eadem jam inprimi curaverat cel. Routhius, Script. Eccles. Opusc. i. p. 26. e Cod. MSto M. Eugenii, metropolitae Ephesini, qui ea adducit tanquam ex Ignatii Epistola ad Polycarpum . . . Καὶ πρὸ τούτων ὁ Θεοφόρος Ἰγνάτιος ἐν τῇ πρὸς τὸν θεῖον Πολύκαρπον τὸν Σμύρνης ἐπιστολῇ, κ. τ. λ. Leguntur in Epistola spuria ad Heronem. §. 2. p. 164. ed. Usser.

1. ἀξιόπιστος] Hanc vocem usurpat Ignatius ad Philadelphenos; §. 2. Ad Polyc. §. 3.

4. λύκος] Sic in Epist. Interpol. ad Eph. §. 5. λύκος ἐστὶν ἐν προβάτου δορᾷ, ἥμερον ἐπιδεικνὺς μορφήν.

6. δέρει] Cod. Vindob. δερῷ. De forma δέρος vid. Elmsl. ad Eur. Med. 5.

S. POLYCARPUS.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ,

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΚΑΙ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ,

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ *καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Πρεσβύτεροι τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ παροικούσῃ Φιλίππους· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν πληθυνθείη.*

Laudat Philippenses propter benignitatem illis

Α΄. ΣΥΝΕΧΑΡΗΝ *ὑμῖν μεγάλως ἐν Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, δεξαμένοις τὰ μιμήματα τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης, καὶ προπέμψασιν, ὡς ἐπέβαλεν*

5. ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ] Cod. 20. Plut. xxiii. Bibliothecae Mediceo-Laurentianae: *Incipit Epistola B. Polycarpi Martyris, Episcopi Smyrnensium, discipuli Johannis Evangelistae, ad Philippenses, confirmans fidem.* Codex membranaceus est, qui Versionem veterem exhibet scriptura quidem nitidissima, summa autem incuria et inscitia exaratam.

7. *τῇ παροικούσῃ*] *peregrinanti.* Hujus vocis vim non agnoscit Int. Vet. quem sequuntur Wakius et Chevall. Melius Herzogius, *welche als Fremdling wohnet zu Philippi.* cui adstipulantur Ruchatus et Hornemannus. Conferendus Clemens Rom. in Inscr. Ep. i.

ib. *Φιλίππους*] Ita dedi e Cod. Vat. Libb. impr. ante Routhium, *Φιλίπποις*, ut habent Codd. Laur. et Par. ad quam vocem summo jure Smithus desiderat *ἐν*. Utramque scribendi rationem habes in Inscript. Epist. Circul. Smyrnensium de S. Polycarpi Martyrio, infra.

8. *καὶ Κυρίου Ι. Χ.*] Deest *Κυρίου*, in Codd. Laur. Vat. Par.

11. *ἐν Κυρίῳ ἡμῶν*] *ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν*, Codd. L. V. P.

SANCTI POLYCARPI
MARTYRIS,
SMYRNAEORUM EPISCOPI,
DISCIPULI S. JOHANNIS EVANGELISTAE,
AD
PHILIPPENSES EPISTOLA.

POLYCARPUS[a] et qui cum eo sunt Presbyteri Ecclesiae Dei quae est Philippis[b]: misericordia vobis et pax a Deo omnipotente et Jesu Christo Salvatore nostro abundet[c].

a *Policarpus* Cod. Laur.
b *Philippensis* Fab. Stap. Tit. ii. 13.
c *habundet* L.

I. CONGRATULATUS sum vobis magnifice in Domino nostro Jesu Christo, suscipiens imitabilia[d] verba dilectionis quam ostenditis[e] in illis, qui prae-

1 Pet. i. 2. 2 Pet. i. 2. Jud. 2.
d *immutabilia* Fab. Stap.
e *ostendis* L. l. ostendistis.

12. δεξαμένους—δεσμοῖς] Haec verba, cum nec recte legeret, nec omnino intelligeret Vetus Interpres, ita transtulit, *suscipiens imitabilia verba dilectionis quam—connexis*. Ita ille, δεξάμενος pro δεξαμένοις legens, atque ideo reliqua omnia aliorsum trahens: tu vertas, *Congavisus sum vobis, qui vera charitatis exemplaria excepistis et deduxistis, ut vestro officio conveniebat, involutos vinculis, quae sanctis ornamento sunt*. PEARSON. Vind. Ign. P. 1. cap. 5. p. 72.

ib. τὰ μιμήματα] *simulacra* vertit Cotel. in qua interpretatione acquieverunt Smith. et Marklandus. Wakius habet, *the patterns*. Herzog. *die Abbilde*. Grassius, *le modelle*. Aliter prorsus Ruchatus, *ceux qui imitent la véritable charité*. et Hornemannus, *quod genuini amoris Christiani sectatores, hospitio benigne excepistis* &c. quasi μιμήματα pro μιμηταί positum fuisset.

13. προπέμψασιν] Deduxerunt, ut ait Pearsonus, [Vind. Ign. ubi supra] a Philippensibus missi aliqui Ignatium vinctum comitesque ejus per Macedoniam. ROUTH. προπέμπειν vox Apostolica; Rom. xv. 24. I Cor. xvi. 6, 11. II Cor. i. 16. Tit. iii. 13. III S. Johan. 6.

ib. ὡς ἐπέβαλεν ὑμῖν] Cod.

qui persecutionem passi sunt, exhibitam, et propter fidem pietatemque.

ὑμῖν, τοὺς ἐνειλημμένους τοῖς ἁγιοπρεπέσι δεσμοῖς, ἅτινά ἐστι διαδήματα τῶν ἀληθῶς ὑπὸ Θεοῦ καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκλελεγμένων· καὶ ὅτι ἡ βεβαία τῆς πίστεως ὑμῶν ῥίζα, ἐξ ἀρχαίων καταγγελλομένη χρόνων, μέχρι νῦν διαμένει, καὶ καρποφορεῖ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃς ὑπέμεινεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἕως θανάτου καταντῆσαι· ὃν ἤγειρεν ὁ Θεὸς, "λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ ᾅδου·" εἰς ὃν οὐκ ἰδόντες πιστεύετε, "πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ "ἀνεκλαλήτῳ, καὶ δεδοξασμένῃ·" εἰς ἣν πολλοὶ ἐπιθυμοῦσιν εἰσελθεῖν, εἰδότες "ὅτι χάριτί ἐστε σεσω-"σμένοι," "οὐκ ἐξ ἔργων," ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Hortatur ut persistant, argumento a resurrectione Domini nostraque, et futuro judicio petito;

Β'. "Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας" ὑμῶν δουλεύσατε τῷ Θεῷ ἐν φόβῳ καὶ ἀληθείᾳ, ἀπολιπόντες τὴν κενὴν ματαιολογίαν, καὶ τὴν τῶν πολλῶν πλάνην, πιστεύσαντες εἰς τὸν ἐγείραντα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόντα αὐτῷ δόξαν καὶ θρόνον ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· ᾧ ὑπετάγη τὰ πάντα

Vat. ἐπέβαλλεν. Vertit Maderus, *quantum in vobis est*: Halloixius, *ut vobis Dominus inspiravit.* Recte Pearsonus, *ut vestro officio conveniebat.* Sic Euseb. H. E. vi. 43. ἐπισκοπὴν ... μὴ ἐπιβάλλουσαν αὐτῷ. Sic Aristoteles, Polit. II. iii. 4. τῶν γὰρ ἰδίων μάλιστα φροντίζουσι, τῶν δὲ κοινῶν ἧττον ἢ ὅσον ἑκάστῳ ἐπιβάλλει. III. vi. 3. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον συνάγει, καθ' ὅσον ἐπιβάλλει μέρος ἑκάστῳ τοῦ ζῆν καλῶς. VII. 1. ... ἑκάστῳ τῆς εὐδαιμονίας ἐπιβάλλει τοσοῦτον. Sic Artemidorus, i. 85. Ἡ μὲν οὖν πρώτη τῆς πραγματείας βίβλος τὸν ἐπιβάλλοντα λόγον ἀποχρώντως .... ἀπείληφεν, *pertinentem ad se et debitum sermonem.* p. 78. ed. Rigalt. Cf. S. Luc. xv. 12. τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. et Lucian. Navig. §. 16. διελόμενοι τὴν ὁδὸν κατὰ τοὺς ἐπιβάλλοντας ἕκαστος σταδίους. Plura dabit Schweighaeuseri Lexicon Polyb. in voc. Herodotus cum accusativo construit, ii. 180. cum dativo, vii. 23.

1. ἅτινά ἐστι διαδήματα] Cf. Ignat. ad Eph. §. 11. S. Paulus vincula sua Romae in lucrum Evangelii cessisse docet,

missi sunt, viris sanctis, decorosis[f] vinculis connexis, quae sunt coronae electae Deo, illius veri regni, per Dominum nostrum Jesum Christum: et quia firmitas fidei vestrae a principio usque nunc permanet, et fructificat[g] in Domino Jesu Christo, qui sustinuit pro peccatis nostris usque ad mortem: *quem resuscitavit Deus, dissolvens dolores inferni. Quem quum non videritis, nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes, creditis: credentes autem gaudebitis gaudio inenarrabili et glorificato*: in quod[h] multi desiderant introire, scientes quia *gratia salvi facti estis*[i], *non ex operibus*, sed in voluntate Dei, per Jesum Christum.

f *decoris* Fab. Stap.
Phil. i. 5.
g *sanctificatur* Fab. Stap.
Act. ii. 24.
I Pet. i. 8.
h *in quem* L. *in quo* F. S.
Ephes. ii. 8.
i *estis salvi facti* L.

II. *Propter quod succincti lumbos vestros servite Deo*[k] *cum timore* et in veritate: dimisso inani vaniloquio[l] et multo errore. *Credite* ergo[m] *in illum qui resuscitavit Dominum nostrum Jesum Christum ex mortuis, et dedit ei gloriam,* et sedem in dextera

Eph. vi. 14.
I Pet. i. 13.
Psal. ii. 11.
k *Domino* Fab. Stap.
I Pet. i. 21.
l *dimisso in vanitate* L.
m *ergo* om. L.
Eph. i. 20.
Philipp. ii. 10.

ad Phil. i. 13. eademque alibi saepius commemorat. Cf. ad Col. iv. 18. II Tim. i. 16.

4. ἐξ ἀρχαίων καταγγελλομένη] Int. Vet. omisit καταγγελλομένη, quemadmodum paulo post καταντῆσαι. Philippenses eximia laude ornat D. Paulus in Epistola, i. 3–9. ii. 15. iv. 10–20. Pro καρποφορεῖ Faber Stap. habet *sanctificat*. Cf. Coloss. i. 6.

8. εἰς ὃν οὐκ ἰδόντες] Clausulam redundantem habet Int. Vet. quasi post ᾅδου, ex I Pet. i. 8. legisset ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε.

9. πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε] Has voces om. Codd. L. V. P. Int. Vet. legebat ἀγαλλιάσεσθε.

14. τὰς ὀσφύας ὑμῶν] Pronomen restituendum duxi; exstat enim in Codd. L. V. P. necnon ab Int. Vet. agnoscitur. D. Petrus habet τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν. Ep. I. i. 13. Cf. supra, p. 202. l. 2.

15. ἀπολιπόντες] Codd. ἀπολείποντες. Vocem ματαιολογίαν adhibet S. Paulus, I Ep. ad Tim. i. 6. ματαιολόγοι, ad Tit. i. 10. Mox Int. Vet. *multo errore*, corrigas cum Halloix. et Toupio *vulgi errore*, vel cum Cotel. *relinquentes plurimorum errorem*.

18. δόξαν καὶ θρόνον] Sic Cod. Vat. sicut et Libb. impr. Alio ordine leguntur in Codd. L. et P. θρόνον καὶ δόξαν.

19. ὑπετάγη τὰ πάντα] Cf. Ep. I. ad Cor. xv. 27, 28. πάντα

ἐπουράνια καὶ ἐπίγεια· ᾧ πᾶσα πνοὴ λατρεύει· ὃς ἔρχεται κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν· οὗ τὸ αἷμα ἐκζητήσει ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἡμᾶς ἐγερεῖ, ἐὰν ποιῶμεν αὐτοῦ τὸ θέλημα, καὶ πορευώμεθα ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἃ ἠγάπησεν, ἀπεχόμενοι πάσης ἀδικίας, πλεονεξίας, φιλαργυρίας, καταλαλιᾶς, ψευδομαρτυρίας· "μὴ ἀποδιδόντες κακὸν "ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας," ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου, ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας· μνημονεύοντες δὲ ὧν εἶπεν ὁ Κύριος διδάσκων· "μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ "κριθῆτε·" ἀφίετε, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν· ἐλεεῖτε, ἵνα ἐλεηθῆτε· "ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται "ὑμῖν·" καί, ὅτι "μακάριοι οἱ πτωχοί," καὶ "οἱ

γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ .... ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα...

1. ἐπουράνια καὶ ἐπίγεια] Int. Vet. in exemplari suo invenisse videtur καὶ καταχθόνια, quod quidem legitur apud D. Paulum in Ep. ad Philipp.

ib. πνοὴ λατρεύει] Vocem πνοή hoc sensu ponunt LXX. Ps. cl. 6. Esai. lvii. 16. Cod. Vat. cum vulg. et Int. Vet. habet λατρεύει. Cod. L. λατρεύσει. P. λατρεύσῃ.

2. ἔρχεται] Melius ἐλεύσεται, [ita Patr. Junius quoque] ut legebat Vet. Int. Sed prius verbum tolerari potest: quasi diem ultimi judicii prope instare, quae erat communis Christianorum istius saeculi, et etiam sequentium, opinio, credidisset sanctissimus Martyr. SMITH. Nihil mutandum. Hujus enim verbi praesens de futuris adhiberi notissimum est. Cf. S. Johan. v. 25. I Thess. i. 10. Apoc. i. 7. et sic etiam in Symbolo Nicaeno ... καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης.

7. πάσης ἀδικίας, πλεονεξίας] τὸ *hoc est* ap. Int. Vet. omnino superfluum et delendum. SMITH.

9. γρόνθον ἀντὶ γρόνθου] Quid si μομφὴν ἀντὶ μομφῆς? JUNIUS. Vocabulum rarius et Graecae linguae communis initio Patr. Junium in Ep. Polyc. §. 2. fefellerat: postea didicit exemplis oblatis alibi quoque occurrere. Schol. Homer. ad Il. B. 219. Achilles Thersitem γρόνθῳ παίσας ἀναιρεῖ, plane ut Hercules Cyathum πλήξας κονδύλῳ ἀνεῖλεν, apud Enarrat. Apoll. Rh. ad i. 1212. Χεῖρα κραταιὰν Quintus Calaber testis a Scholiaste parvo citatus vocat. i. 740. Solemne est Grammaticis πυγμὴν et κόνδυλον ex-

sua; cui subjecta sunt omnia coelestia et terrestria
et subterranea; cui omnis spiritus servit [n]; qui [n] *deservit* L.
venturus est judicare vivos et mortuos; cujus san- Act xvii. 31.
guinem requiret Deus ab eis qui non crediderunt in
eum: qui et resuscitavit eum a mortuis; qui et nos 1 Cor. vi. 14.
resuscitaturus est in vita, si fecerimus voluntatem 2 Cor. iv. 14. Rom. viii. 11.
ejus, et ambulaverimus in mandatis ipsius, et dilexe-
rimus quae ipse [o] dilexit; abstinentes [p] nos ab omni [o] *quem ipse* L. *quae et*
injustitia, hoc est, a concupiscentia, ab avaritia, a *ipse* Fab. S.
detractione [q], a falso testimonio; *non reddentes* [p] *avocantes* ibid.
malum pro malo, aut injuriam pro injuria, aut con- [q] *ac detractione* L.
tumeliam pro contumelia, aut maledictum pro male- 1 Pet. iii. 9.
dicto. Mementote quae Dominus docens dixit:
Nolite judicare, ne judicemini; dimittite, et dimit- Matt. vii. 1.
tetur vobis; miseremini, et Dominus miserebitur Luc. vi. 37.

ponere γρόνθον. Hesych. in Πυγμή, Πύκτας, Πύξ. Etymolog. in Πυγμαίως, τὸν γρόνθον τῆς χειρός. Tzetz. ad Lycophr. 981, 999. Joann. Diacon. ad Hesiod. Ἀσπ. 302. κονδυλίζοντες ἀλλήλους, ἤγουν τῷ γρόνθῳ βάλλοντες. Aquila et Symmachus, Judic. iii. 16. γρόνθου παλαιστιαίου dederunt, ubi in Graecis et Theodotione fuit σπιθαμῆς, cujus admonitus sum ab egregio viro J. J. Wetstenio. Propius ad originem inferior aetas extrito ν accessit: vide Meurs. Gl. Graec. Barb. et Du Cangium in Γρόθος. HEMSTERHUSIUS ad Lucian. i. p. 491. Hac voce utitur Photius ad Πύξ explicandum. Lex. p. 475. Vid. Sallier. ad Moer. p. 295. ed Koch.

10. μνημονεύοντες] Ita ex Codd. L. V. P. dedi pro vulg. μνημονεύσαντες. Int. Vet. legisse videtur vel μνημονεύσατε, vel μνημονεύετε.

11. εἶπεν ὁ Κύριος] Simili fere modo varia loca ex Evangeliis in unum congessit Clem. Rom. i. §. 13.

12. ἐλεεῖτε — ὑμῖν] Desunt haec in Salmasiano exemplari. USSER. ἐλεᾶτε L. V. P.

13. ἐν ᾧ μέτρῳ κ. τ. λ.] Praepositionem, quam deletam vult Smithus, non agnoscunt Codd. L. V.

14. οἱ πτωχοὶ] Smithus et Routhius addunt ex Int. Vet. et e S. Matt. v. 3. τῷ πνεύματι, quam quidem vocem omittit S. Lucas vi. 20. Quid autem vetat S. Patrem locum parallelum S. Lucae in animo habuisse? Crednero, qui, *Beiträge zur Einleitung in die biblischen Schriften*, i. 21. videtur suspicari τῷ πνεύματι apud S. Matthaeum adsumentum esse recentioris aevi, neutiquam assentiri possum.

« διωκόμενοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ « βασιλεία τοῦ Θεοῦ."

obsequentes mandatis Pauli Apostoli, cujus epistolam vehementer commendat, aedificantem in fide, spe, et caritate.

Γ'. Ταῦτα, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐμαυτῷ ἐπιτρέψας γράφω ὑμῖν περὶ τῆς δικαιοσύνης· ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς προεπεκαλέσασθέ με. Οὔτε γὰρ ἐγὼ, οὔτε ἄλλος ὅμοιος ἐμοὶ δύναται κατακολουθῆσαι τῇ σοφίᾳ τοῦ μακαρίου καὶ ἐνδόξου Παύλου· ὃς γενόμενος ἐν ὑμῖν κατὰ πρόσωπον τῶν τότε ἀνθρώπων, ἐδίδαξεν ἀκριβῶς καὶ βεβαίως τὸν περὶ ἀληθείας λόγον· ὃς καὶ ἀπὼν ὑμῖν ἔγραψεν ἐπιστολὰς, εἰς ἃς ἐὰν ἐγκύπτητε, δυνηθήσεσθε οἰκοδομεῖσθαι εἰς τὴν δοθεῖσαν ὑμῖν πίστιν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν, ἐπακολουθούσης τῆς

3. οὐκ ἐμαυτῷ ἐπιτρέψας] S. Patrem ἐξ ἐμαυτοῦ scripsisse suspicatur Junius. Apud Int. Vet. Cotel. et Smith. legunt *impetrans*. Halloix. vertit *non ex meo arbitrio*. Cotel. *non quod mihi arrogem*. Marklandus, *non mihi ipsi* hanc libertatem *permittens; sed*.. Cf. Ign. ad Eph. 3. Οὐ διατάσσομαι ὑμῖν ὡς ὤν τις.

4. προεπεκαλέσασθε] Ita libri omnes post Halloixium, qui unde hanc lectionem eruerit, nisi ex Int. Vet., omnino nescio. Magis placet certe quam προεπηλακίσασθε, quod exhibent Codd. P. et L. ubi V. habet πρὸ ἐπελακίσασθε. Christianos enim Philippenses contumeliis Polycarpum affecisse nemo non videt esse absurdissimum. Vid. infra §. 13. ἐπέμψαμεν ὑμῖν καθὼς ἐνετείλασθε.

6. τῇ σοφίᾳ κ. τ. λ.] Insigni elogio Polycarpus cohonestat S. Paulum *ob sapientiam*; qua voce S. Petrus de eodem utitur, 2 Epist. iii. 15. h. e. ob scientiam coelestium arcaniorum et mysteriorum Evangelii: quem Patres omnis fere aevi accumulatis istiusmodi elogiis secutos esse notius est, quam ut testimoniis congerendis citra necessitatem insistam. SMITH.

7. κατὰ πρόσωπον] Mire Halloixius, *aliorum hominum more qui tunc erant*, tanquam si legisset κατὰ τὸν τρόπον. Dicitur κατὰ πρόσωπον *coram in conspectu*, quemadmodum κατενώπιον, et quod habes infra §. 9. κατ' ὀφθαλμούς. Sic Ὡς δὲ κατὰ πρόσωπον ἔστη Τραϊανοῦ. Mart. Ign. §. 2. Vide sis ibi notata. Sic Act. Apost. iii. 13. κατὰ πρόσωπον Πιλάτου. xxv. 16. κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους. II Cor. x. 1. ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν. Cf. Schweighaeus. Lex. Polyb.

10. ἐπιστολὰς] Infra §. 11. *qui estis in principio Epistolae ejus*. *Epistolas* et de una Epistola dici, observatum doctis Scripturarum interpretibus, ad libros

vestri: *qua enim mensura mensi fueritis, remetietur* Matt. vii. 2.
eadem vobis. Et quod dictum est: *Beati pauperes* Matt. v. 3,
spiritu, et qui persecutionem patiuntur propter justi- 10.
tiam; quoniam ipsorum est regnum coelorum.

III. Haec autem, fratres mei, non a meipso imperans*, scribo vobis de justitia, sed quoniam vos[r] provocastis. Propter quod[s] neque ego, neque similis alius mei poterit sequi sapientiam beati et gloriosi Pauli: qui fuit apud vos, et visus est secundum faciem illis, qui tunc erant, hominibus; qui docuit certissime atque firmissime[t] verbum veritatis; qui et absens scripsit[u] vobis Epistolas, ad quas deflectamini[x], ut possitis aedificari in fide quae

* f. impetrans.
r *nos* L.
s *Propterea quia* Fab. S.
t *verissime* F. S.
u *scribo* L.
x *deflectimini* F. S.

Maccabaeorum. Eusebius, E. H. vi. 11. Μνημονεύει γέ τοι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ἰδίαις ἐπιστολαῖς . . . . . . ταῦτα κατὰ λέξιν ἐπὶ τέλει γράφων τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς. Et cap. 43. de una Epistola Cornelii et alia Cypriani ait: Ἦλθον δ' οὖν εἰς ἡμᾶς ἐπιστολαὶ Κορνηλίου Ῥωμαίων ἐπισκόπου . . . . . καὶ ἄλλαι πάλιν, Ῥωμαϊκῇ φωνῇ συντεταγμέναι, Κυπριανοῦ καὶ τῶν ἅμ' αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀφρικὴν ἐπισκόπων.—Quae secunda sic retulit Hieronymus in Catalogum suum; *Cornelius scripsit Epistolam* &c. COTEL. Non exertim et expresso nomine plures; sed innuere videtur quasdam alias Epistolas S. Pauli, sive ad Thessalonicenses, non valde procul a Philippensibus dissitos, sive ad Corinthios missas, iisdem pro more communicatas, adeoque ad ipsos Philippenses quodammodo spectare. SMITH. Plura dabit Raupachius in Decade 2da Obss. Sacr. ex Patt. Apost. p. 16. sq. ubi rem agit cum Ensio, qui, ex his verbis Polycarpi, plures Epistolas a S. Paulo exaratas esse contendit, non paucos Novi Foederis libros periisse inde demonstraturus. B. Patrem de unica Epistola loqui vel illud argumento esse existimat, quod unius ad Philippenses datae paulo post mentionem facit §. 11. Cf. Gottleber. ad Thucyd. i. 132. 'Plurali utitur 'et postea, ubi de una Epistola 'sermo est. Sic viii. 39. [ad'das iv. 50.] Abreschius com'mode hac observatione refellit 'qui ad II Cor. x. 10. plures 'Epistolas ad Corinthios, quam 'habeamus, colligunt. Vid. 'Diluc. p. 134.'

11. πίστιν...ἐλπίδος...ἀγάπης] Haec tria, quorum indolem ac nexum hic describit Polycarpus, saepius in S. S. conjunctim occurrunt. Cf. I Cor. xiii. 12. Gal. v. 5, 6. Col. i. 5, 6. I Thess. i. 3, 5, 8. Heb. vi. 10—12.

12. ἥτις ἐστὶ μήτηρ] Mutuatus est Polycarpus verba Apostoli

ἐλπίδος, προαγούσης τῆς ἀγάπης, τῆς εἰς Θεὸν καὶ Χριστὸν καὶ εἰς τὸν πλησίον. Ἐὰν γάρ τις τούτων ἐντὸς ᾖ, πεπλήρωκεν ἐντολὴν δικαιοσύνης· ὁ γὰρ ἔχων ἀγάπην, μακράν ἐστι πάσης ἁμαρτίας.

Contra avaritiam. Officia conjugum mulierum, et viduarum;

Δ'. Ἀρχὴ δὲ πάντων χαλεπῶν φιλαργυρία. Εἰδότες οὖν ὅτι "οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον," ἀλλ' "οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι" ἔχομεν, ὁπλισώμεθα τοῖς ὅπλοις τῆς δικαιοσύνης, καὶ διδάξωμεν ἑαυτοὺς πρῶτον, πορεύεσθαι ἐν τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου· ἔπειτα καὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἐν τῇ δοθείσῃ αὐταῖς πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγνείᾳ, (στεργούσας τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ, καὶ ἀγαπώσας πάντας ἐξ ἴσου ἐν πάσῃ ἐγκρατείᾳ,) καὶ τὰ τέκνα παιδεύειν τὴν παιδείαν τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. Τὰς χήρας σωφρονούσας περὶ τὴν τοῦ Κυρίου πίστιν, ἐντυγχανούσας ἀδιαλεί-

in Ep. ad Galat. iv. 26. De hoc interea vocis πάντων apud Paulum interdum omissae firmamento silent critici ad locum. ROUTH. Ita in Actis quoque S. Justini Philosophi et sociorum ejus. 'Quaesivit 'praefectus et ab Hierace, ubi'nam gentium essent ejus pa'rentes. Cui respondit Hierax: 'Verus pater noster Christus 'est, et mater fides, qua in ip'sum credimus: terreni vero 'parentes mei mortui sunt.' Ruinart. Act. Sinc. Mart. p. 44. Röszlerus legendum conjicit, μήτηρ πάντων καλῶν, quippe quibus opposita habemus, Ἀρχὴ δὲ πάντων χαλεπῶν §. 4.

ib. ἡμῶν] Hanc Codd. L.V.P. lectionem, post Halloixium, et Aldrichium, pro ὑμῶν in textum recepit cl. Routhius. Caeteri editores ut conjecturam in marginem relegaverunt.

1. προαγούσης] Cf. Ep. ad Hebraeos, vii. 18. προαγούσης ἐντολῆς. ad Tim. I. i. 18. τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας.

ib. τῆς εἰς Θεὸν] τῆς πρὸς Θεὸν Cod. Par.

2. Ἐὰν γάρ τις τούτων ἐντὸς ᾖ, κ. τ. λ.] Legendum videbatur ἐὰν γάρ τις τούτων ἐντὸς ᾖ πλήρης, πεπλήρωκεν ἐ. δ. cum vox πλήρης in sequente absorpta esset. Atque ita Anglicam versionem suam formasse cl. Cavium post vidi. ROUTH. Huic Viri venerandi conjecturae nescio an quodammodo patrocinari videatur Int. Vet. Halloixius interpretatur, *Si quis enim haec in se habuerit;* Ruchatus, *Car si quelqu'un est revêtu de ces vertus.* Sensum satis bonum prae-

data est vobis, quae est mater omnium nostrum[y], [y] *vestrorum* L.
subsequente spe, praecedente dilectione, quae est
in Deo, et in Christo, et in proximo. Si enim quis Rom. xiii. 10.
horum intrinsecus repletus fuerit mandatis justitiae, Gal. v. 14.
et habuerit dilectionem, longe est ab omni peccato. 1 Tim. i. 5.

IV. Principium autem omnium malorum est avaritia[z]. Scitote ergo, quia *nihil intulimus in hunc* [z] *avaritia est.* L.
mundum, neque auferre possumus. Armemur armis 1 Tim. vi. 10, 7.
justitiae; et doceamus nosmet[a] ipsos primum, ambu- Eph. vi. 11.
lare in mandatis Domini: et post hoc[b] etiam muli- [a] *nos* L. [b] *haec* L.
eres vestras, in fide quae data est eis, et dilectione,
et castitate, amantes suos viros in omni veritate et
charitate[c]; diligentes omnes aequaliter in omni con- [c] *caritate* L.
tinentia; et filios erudire in disciplina et timore
Dei. Viduae[d] vero pudicae circa fidem Dei inter- [d] *Viduae—Dei om.* haec in L.
pellent incessanter pro omnibus, elongantes se[e] ab [e] *se elongantes* L.

bet Versio Cotelerii, *Si quis enim intra haec fuerit.* Haud prorsus absimilia habet Ignatius ad Eph. §. 5.

5. χαλεπῶν] Infra Polyc. Mart. §. 11. ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐπὶ τὰ δίκαια.

10. τὰς γυναῖκας ὑμῶν] Forte ἡμῶν. JUNIUS. Hanc conjecturam probant Smith. et Routhius. At Int. Vet. ὑμῶν tuetur; neque ullam varietatem praebent Codd.

11. στεργούσας — ἐγκρατείᾳ] Parenthesin apponendam putavimus, ut τὸ πορεύεσθαι *ambulare*, repetatur ἀπὸ κοινοῦ in priore membro; et infinitivum παιδεύειν, *erudire*, constet in posteriore. USSER. Conferatur Clem. Rom. i. §. 21. Ruchatus vertit ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ, *avec une entière sincérité.*

15. περὶ τὴν τοῦ Κυρίου πίστιν] Ed. Aldrichiana, typographi errore, articulum τὴν omnino omittit. Vertit Cotel. *circa fidem Domini prudentes.* Wakius et Chevallier. *sober, as to what concerns the faith of the Lord.* Grassius, *à l'égard des veuves, qu'elles soient extrémement reservées à juger des choses qui regardent la foi.* Int. Vet. sequitur Herzogius, *dass sie züchtig sein im Glauben an den Hernn*, quo quidem sensu plerique intelligunt σωφρονεῖν apud B. Paulum, Ep. ad Tit. ii. 6. Cum Wakio et Chevall. facit Ruchatus, qui τὰς χήρας intelligit fuisse *Diaconissas*. Cf. Ign. Ep. ad Smyrn. §. 13. S. Paul. ad Tit. ii. 3, 4. πρεσβύτιδας... ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας. et Rom. xii. 3. Σωφροσύνην pro *castitate ea quae in matrimonio observatur* posuit Euripides in

πτως περὶ πάντων, μακρὰν οὔσας πάσης διαβολῆς, καταλαλιᾶς, ψευδομαρτυρίας, φιλαργυρίας, καὶ παντὸς κακοῦ· γινωσκούσας ὅτι εἰσὶ θυσιαστήριον Θεοῦ, καὶ ὅτι πάντα μωμοσκοπεῖται, καὶ λέληθεν αὐτὸν οὐδὲν, οὔτε λογισμῶν, οὔτε ἐννοιῶν, οὔτε τι τῶν κρυπτῶν τῆς καρδίας.

Officia diaconorum, juniorum, virginum:

Ε'. Εἰδότες οὖν, ὅτι "Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται," ὀφείλομεν ἀξίως τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ καὶ δόξης περιπατεῖν. Ὁμοίως διάκονοι ἄμεμπτοι κατενώπιον αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὡς Θεοῦ καὶ Χριστοῦ διάκονοι, καὶ οὐκ ἀνθρώπων· μὴ διάβολοι, μὴ δίλογοι, ἀφιλάργυροι, ἐγκρατεῖς περὶ πάντα, εὔσπλαγχνοι, ἐπιμελεῖς, πορευόμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Κυρίου, ὃς ἐγένετο διάκονος πάντων· ᾧ ἐὰν εὐαρεστήσωμεν ἐν τῷ

Medea, 634. ed. Porson. ad quam denotandam scriptoribus Ecclesiasticis hanc vocem saepissime fuisse usurpatam fuse docet Suicerus. Vid. Ep. ad Tim. I. ii. 15.

1. διαβολῆς, καταλαλιᾶς] Recte distinguuntur διαβολή et καταλαλία, ut diversa mentis et linguae vitia, in libris sacris et scriptis Ethnicorum. SMITH. Codd. L. P. διαβολικῆς καταλαλιᾶς, sicuti Int. Vet. legebat.

2. φιλαργυρίας] D. Paulus ad Tim. I. vi. 10. Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία.

3. ὅτι εἰσὶ θυσιαστήριον] Ita Codd. L. V. P. neque aliter Int. Vet. Sic Pseudo-Ignatius quoque in Ep. ad Tarsenses, §. 9. τὰς ἐν σεμνότητι χήρας, ὡς θυσιαστήριον Θεοῦ. Libb. impr. praebent θυσιαστήρια. Sed ναὸς non ναοί habet D. Paulus I Cor. iii. 16. II Cor. vi. 16. Cf. Tertull. ad Uxor. i. 7. p. 165. ed. Rigalt. 'Viduam ad'legi in ordinem, nisi univi'ram, non concedit; *aram* enim '*Dei* mundam proponi oportet.' Miror Herzogium non vidisse, quod monet cl. Usserius, multo verisimilius esse Pseudo-Clementem in Constitutionibus Apostolicis hanc comparationem viduarum cum altaribus a Polycarpo fuisse mutuatum, quam Patrem nostrum id ex Constitutionibus sumsisse.

4. πάντα μωμοσκοπεῖται] Ita Cod. Vat. proculdubio recte. Eandem vocem inter duas lineas satis inepte divisam agnoscunt Codd. L. et P. quorum ille μώμω—σκοπεῖται exhibet, μόμος orae libri adscripto, hic μόμος—σκοπεῖται. Sic omnino legendum dudum observarunt Usser. et Smith. quamquam et ipsi cum caeteris omnibus edi-

omnibus diabolicis detractionibus, et falso testimonio, et ab omni malo; cognoscentes seipsas, quia sunt sacrarium Dei: quoniam omnia Deus prospicit, et nihil eum latet, neque cogitatio, neque conscientia, neque aliquod abditum cordis. Heb. iv. 12, 13.

V. Scientes ergo[f] quia *Deus non deridetur*, debemus digne in mandatis ejus et gloria ambulare. Similiter Diaconi inculpabiles sint in conspectu justitiae ejus[g], sicut Dei et Christi ministri, et non hominum: non criminatores, neque detractores, neque avari; sed omnia tolerantes, in omnibus misericordes, diligentes in omnibus, ambulantes in veritate Domini, qui factus est minister omnium: cui si S. Matt. xx. 28.

[f] *autem* F. S. Gal. vi. 7.

[g] *ejus justitiae* L.

toribus, si Routhium, qui S. Patrem ad Apostoli locum in Ep. ad Hebr. iv. 12, 13. respexisse arbitratur, excipias, dant πάντα ἡμῶν σκοπεῖται. Vocem μωμοσκοπεῖν usurpat Clemens Rom. Ep. i. §. 41.

5. οὔτε τι τῶν κρυπτῶν] Ittigius, Aldrich., et Le Moynius, cum Halloixio οὔτ' ἔτι. Male, ut visum Usserio, qui ex Salmasii apographo emendavit; cujus correctionem, a Marklando probatam, recepit Routhius. ὀύτέ τῒ exhibet Cod. V. οὔτέ]ῐ L. οὔτέ τι P.

7. Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται] μοικτειρίζεται Codd. L. V. P.

8. καὶ δόξης] Wakius, Chevall. et Herzog. Int. Vet. secuti sunt. Aliter Ruchatus, *d'une manière qui convienne à son commandement, et à son sentiment;* et Grassius, *d'une manière digne de sa volonté et de ses préceptes.*

9. κατενώπιον αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης] Erit fortasse qui, cum Routhio, τῇ δικαιοσύνῃ malit, quod mihi quoque olim in mentem venit. Sed vulgatam tuetur Int. Vet. atque ἐν δικαιοσύνῃ S. Patrem dicturum fuisse arbitror, sicut D. Lucas i. 75. B. Judas κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ habet in Epistola Catholica, vers. 24.

10. ὡς Θεοῦ καὶ Χριστοῦ] Hanc Codicum L. V. P. atque Int. Vet. lectionem recepit in textum Routhius, pro Halloixii Θεοῦ ἐν Χριστῷ. Sic ad hujus capitis finem ὡς Θεῷ καὶ Χριστῷ.

11. μὴ δίλογοι] Ita Codd. L. V. P. pressius ad verba B. Pauli in Ep. I. ad Tim. iii. 8. quam δίγλωσσοι, quod habent Libri impressi. ἐγκρατεῖς περὶ πάντα, male vertit Int. Vet. Melius Halloix. et Cotel. *continentes in omnibus.*

13. ὃς ἐγένετο διάκονος] Sic cum Codd. Coteler. Ittig. Aldrich. et Hefelius. Caeteri ἐγίνετο, quod dederat Halloixius.

νῦν αἰῶνι, ἀποληψόμεθα καὶ[1] τὸν μέλλοντα, καθὼς ὑπέσχετο ἡμῖν ἐγεῖραι ἡμᾶς ἐκ νεκρῶν· καὶ ὅτι ἐὰν πολιτευσώμεθα ἀξίως αὐτοῦ, "καὶ συμβασιλεύσομεν" αὐτῷ, εἴγε πιστεύομεν. Ὁμοίως καὶ νεώτεροι ἄμεμπτοι ἐν πᾶσι, πρὸ παντὸς προνοοῦντες ἁγνείας, καὶ χαλιναγωγοῦντες ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Καλὸν γὰρ τὸ ἀνακόπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ· ὅτι πᾶσα ἐπιθυμία κατὰ τοῦ πνεύματος στρατεύεται· καὶ οὔτε πόρνοι, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν, οὔτε οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα. Διὸ δέον ἀπέχεσθαι ἀπὸ πάντων τούτων, ὑποτασσομένους τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, ὡς Θεῷ καὶ Χριστῷ· τὰς παρθένους ἐν ἀμώμῳ καὶ ἁγνῇ συνειδήσει περιπατεῖν.

Presbyterorum. Officia communia.

Ϛ'. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι δὲ εὔσπλαγχνοι, εἰς πάν-

1. καὶ τὸν μέλλοντα] Int. Vet. legisse videtur τὰ μέλλοντα.

3. πολιτευσώμεθα ἀξίως] Sic D. Paulus ad Philipp. i. 27. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε. Cf. iii. 20.

ib. συμβασιλεύσομεν] Sic legendum cum Int. Vet. vidit Routhius, et sic Codd. L. et P. Cod. Vat. συμβασιλεύσωμεν ut in Libb. impr.

5. πρὸ παντὸς προνοοῦντες ἁγνείας] Hoc est, *Juvenes ante omnia debent esse de castitate et pudicitia maxime solliciti*. Vet. Int. *omnem ignorantiam praevidentes:* quasi in suo codice legisset ἀγνοίας· prorsus male. Exemplar Salmasianum habet, πρὸς πάντα προγνοοῦντες. Dubito, an recte exscriptum. SMITH. Vocem χαλιναγωγεῖν bis usurpat D. Jacobus, i. 26. iii. 2.

6. Καλὸν γὰρ τὸ ἀνακόπτεσθαι] Sic cum Usser. Ittig. Le Moynio dedi ex Codd. L. V. P. et sic legebat Int. Vet. Sic Herzogius quoque in versione sua, *denn gut ist es abgeschnitten zu sein von allen Begierden in der Welt*. Cotel. Aldrich. Smith. Routh. et Hefelius, post edit. principem, praebent ἀνακύπτεσθαι, quod Halloixius *absistere* interpretatur, Aldrichius *declinare*, Cotel. *separari*. Melius Smithus, *emergere et sursum quasi ex aquis attolli*. Ἀνακόπτεσθαι, *retundi, inhiberi, impediri*, vel in voce media, *seipsum arcere*. Sensu eodem D. Paulus usurpat ἐγκόπτειν in Ep. ad Galat. v. 7. ubi alteram lectionem ἀνέκοψε tuetur et illustrat Kreb-

complaceamus[h] in hoc seculo, percipiemus ea quae futura sunt, secundum quod repromisit[i] resuscitare nos a mortuis: et si digne eo[k] conversati fuerimus, et si crediderimus, *conregnabimus cum eo.* Juvenes similiter inculpabiles sint in omnibus; omnem ignorantiam praevidentes[l], refrenantes se ab omni malo. Bonum est enim abscindi[m] ab omnibus concupiscentiis mundi[n]: quoniam omnis *concupiscentia adversus spiritum militat:* quia *neque fornicarii, neque molles, neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt,* neque illicita facientes. Propter[o] quod abstineri oportet ab omnibus his. Subjecti estote Presbyteris et Diaconis, sicut Deo et Christo. Virgines[p], immaculata et casta conscientia ambulate[q].

VI. Et Presbyteri simplices sint, in omnibus

h *Huic si placemus* F. S.
i *promisit* L. S. Johan. v. 25. vi. 40.
k *in eo* F.S. 2 Tim. ii. 12. Apoc.iii.21.
l *providentes* F. S.
m *abscidi* F. S.
n *mundi* deest F. S.
1 Pet. ii. 11.
1 Cor. vi. 9, 10.
o *Propterea* L.
p *Virgines autem* L.
q *ambulare* L.

sius, Obss. in Nov. Test. e Josepho, p. 323.

7. ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν] Articulum post ἐπιθυμιῶν addidi e Codice Vaticano.

11. οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα.] Sic LXX. Job. xxxiv. 12. Οἴει δὲ τὸν Κύριον ἄτοπα ποιήσειν; xxvii. 6. Οὐ γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πράξας. Sic quoque S. Lucas, xxiii. 41. οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. Concil. Ephes. Can. 5. Ὅσοι δὲ ἐπὶ ἀτόποις πράξεσι κατεκρίθησαν ..... ap. Routh. Script. Eccles. Opusc. 391. II Thess. iii. 2. ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων. Hesych. Ἄτοπα· πονηρὰ, αἰσχρά. Ἀτοπία· αἰσχρότης, πονηρία. Ἀτοπία, inquit Ernestius, *late patet, et omnem vitiositatem et perversitatem rerum, animorum &c. significat.* Schweigh. Lex. Polyb. v. Ἀτοπία.

13. τὰς παρθένους κ. τ. λ.] Plenam distinctionem Halloix. Usser. Le Moynius, Russel. et Routhius post Χριστῷ exhibent. Ego quidem cum Cotel. Ittig. et Smith. ita interpungendum duxi ut cerneret lector infinitivum περιπατεῖν ad τὸ δέον referendum esse. Nihil certe est quod, cum Junio, παραγγέλλετε desideremus, vel ex Int. Vet. Graecum ita corrigamus Αἱ παρθένοι .... περιπατεῖτε.

14. ἁγνῇ συνειδήσει] Cf. Clem. Rom. i. 2, 34, 42.

15. εὔσπλαγχνοι] Hanc vocem Apostolicam, Eph. iv. 32. I Pet. iii. 8. infeliciter vertit Int. Vet. Neque melius Halloix. *pie affecti.* Recte Cotel. *ad misericordiam proni.* Herzog. *barmherzig. Et,* quod ante *Presbyteri* deest, restitui e Cod. L.

τας ἐλεήμονες, ἐπιστρέφοντες τὰ ἀποπεπλανημένα, ἐπισκεπτόμενοι πάντας ἀσθενεῖς, μὴ ἀμελοῦντες χήρας, ἢ ὀρφανοῦ, ἢ πένητος· ἀλλὰ προνοοῦντες ἀεὶ τοῦ καλοῦ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀπεχόμενοι πάσης ὀργῆς, προσωποληψίας, κρίσεως ἀδίκου· μακρὰν ὄντες πάσης φιλαργυρίας· μὴ ταχέως πιστεύοντες κατά τινος· μὴ ἀπότομοι ἐν κρίσει, εἰδότες ὅτι πάντες ὀφειλέται ἐσμὲν ἁμαρτίας. Εἰ οὖν δεόμεθα τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡμῖν ἀφῇ, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς ἀφιέναι· ἀπέναντι γὰρ τῶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἐσμὲν ὀφθαλμῶν, καὶ πάντας δεῖ παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δοῦναι. Οὕτως οὖν δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου καὶ πάσης εὐλαβείας, καθὼς αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ οἱ εὐαγγελισάμενοι ἡμᾶς ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται οἱ προκηρύξαντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ζηλωταὶ περὶ τὸ καλὸν, ἀπεχόμενοι τῶν σκανδάλων καὶ τῶν ψευδαδέλφων, καὶ τῶν ἐν ὑποκρίσει φερόν-

1. τὰ ἀποπεπλανημένα] Forte τοὺς ἀποπεπλανημένους. Nisi forte πρόβατα intelligatur, quod duriusculum videtur, quum statim sequitur πάντας ἀσθενεῖς in genere masculino. JUNIUS. Invenisse Vetus Interpres videtur πάντας ἐπιστρέφοντες τοὺς ἀποπεπλανημένους. ROUTH.

2. χήρας, ἢ ὀρφανοῦ] Lactant. Epit. §. 65. 'Pupillis defensio, 'viduis tutela nostra non desit.' Cf. Ign. ad Smyrn. §. 6. ad Polyc. 4. Hermas, Past. I. ii. 3. 'Grapte autem commonebit 'viduas et orphanos.' II. viii. 1. 'Viduis administrare, orphanos 'et pauperes non despicere.'

5. προσωποληψίας] Hanc vocem non agnoscit Int. Vet.

7. μὴ ἀπότομοι ἐν κρίσει] Recte Cotel. *non severi nimium.* Adjectivum nusquam in N. T. legitur. ἀποτομία habet B. Paulus, Ep. ad Rom. xi. 22. ἀποτόμως, II. ad Cor. xiii. 10. ad Tit. i. 13. Polybius XVII. xi. 2. de Graecorum legatis . . . εἰσελθόντες εἰς τὴν σύγκλητον πάντες, κατηγόρουν ἀποτόμως τοῦ Φιλίππου.

10. τῶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ὀφθαλμῶν] Significari videtur his verbis solus Christus. Apud veterem tamen Interpretem voces καὶ Θεοῦ desunt. Interea in celebri loco Act. Apost. xx. 28. praestant plurimi MSti,

misericordes, omnes ab errore convertentes, omnes infirmos visitantes; viduas et[r] pupillos et pauperes non negligentes: sed semper *providentes bona coram Deo et hominibus.* Abstinete vos[s] ab omni iracundia, a judicio injusto: *longe*[t] *ab omni avaritia* estote. Non cito consentiatis adversus aliquem, ne praevaricemini[u] in judicio: scientes quia debitores sumus peccati. Si ergo deprecamur Dominum, ut nobis dimittat, debemus etiam nos dimittere. Ante conspectum enim[v] oculorum Domini sumus, et *omnes oportet astare*[x] *ante tribunal Christi,* et *unumquemque pro se rationem reddere.* Sic ergo serviamus ei[y] cum timore, et omni reverentia, secundum quod[z] evangelizaverunt nobis Apostoli Domini, et Prophetae annunciaverunt[a] adventum Domini nostri Jesu Christi: zelantes bona; abstinentes[b] vos a scandalis, et falsis fratribus, et[c] qui in hypocrisim portant nomen Domini, qui aberrare faciunt[d] inanes homines.

Ez. xxxiv. 4. Heb. v. 2.
[r] *et* deest F. S.
Rom. xii. 17. 2 Cor. viii. 21.
[s] *vos deest* L.
[t] *longe estote* L.
[u] *praevaricemur* F. S.
Matt. vi. 12.
[v] *enim* deest F. S.
[x] *oportet nos astare* F. S.
Rom. xiv. 10. 2 Cor. v. 10.
[y] *Serviamus ergo ei* F. S.
[z] *quod si ergo* L.
[a] *annunciaverunt nobis* L.
Act. vii. 52.
[b] *abstinete a scandalis* F. S.
[c] *et* deest F. S.
[d] *in vanum —oberrant* F. S.

ποιμαινεῖν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. ROUTH. Clausula haec ab *ἀπέναντι γὰρ —λόγον δοῦναι·* in Cod. L. ab Int. Lat. infra ponitur post *τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.*

12. *ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δοῦναι.*] *ὑπὲρ αὐτοῦ* Codd. L.V.P. Deest Int. Vet. *quemadmodum ipse praecepit:* vel tale quid.

15. *εὐαγγελισάμενοι ἡμᾶς*] *εὐαγγελισάμενοι ὑμᾶς* Codd. L. V. P. Smithus mallet *ἡμῖν.* Clem. Rom. i. 42. *Οἱ ἀπόστολοι ἡμῖν εὐηγγελίσθησαν. . . .*

ib. *καὶ οἱ προφῆται*] *οἱ* om. Codd. L. P. Vid. Ignat. ad Philad. §. 5. et ad Smyrn. §. 5. Cf. Eph. ii. 20.

17. *ἀπεχόμενοι τῶν σκανδάλων*] Articulum agnoscunt Codd. L. V. P. omittunt Halloix. Cotel. Ittig. Le Moynius.

18. *ψευδαδέλφων*] II Cor. xi. 26. Galat. ii. 4.

ib. *ἐν ὑποκρίσει*] Int. Vet. *qui in hypocrisin portant.* Forte, *in hypocrisi.* MS. Petavianus habet, *qui important nomen Domini.* Jac. Faber supplevit, *qui in vanum portant,* pro quo nos ex Magdal. MS. substituimus, *qui in hypocrisin,* vel *hypocrisi* potius, convenienter Graeco *τῶν ἐν ὑποκρίσει.* JUNIUS. Cf. Ignat. ad Eph. §. 7. *δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν.*

των τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, οἵτινες ἀποπλανῶσι κενοὺς ἀνθρώπους.

Antichristus; Primogenitus Satanae. Falsi doctores vitandi. Orandum.

Ζʹ. Πᾶς γὰρ, ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστός ἐστι· καὶ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστί· καὶ ὃς ἂν μεθοδεύῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας, καὶ λέγῃ μήτε ἀνάστασιν μήτε κρίσιν εἶναι, οὗτος πρωτότοκός ἐστι τοῦ Σατανᾶ. Διὸ ἀπολείποντες τὴν ματαιότητα τῶν πολλῶν, καὶ τὰς ψευδοδιδασκαλίας, ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν παραδοθέντα λόγον ἐπιστρέψωμεν, νήφοντες πρὸς τὰς εὐχὰς, καὶ προσκαρτεροῦντες νηστείαις· δεήσεσιν

1. *κενοὺς ἀνθρώπους.*] Hermas, Past. II. v. 2. 'Evertit 'enim (iracundia) *vacuos* et 'dubios.' xi. 1. 'Applicat au-'tem se dubiis et *vacuis*.'

3. Ἰησοῦν Χριστὸν — καὶ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ] His omissis Codd. L. et. P. habent Πᾶς γὰρ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ. Docetas intelligit Ruchatus.

4. ἐληλυθέναι] In Johannis Apostoli loco excitando, pro vulgata lectione ἐληλυθότα praestat cum aliis scriptoribus et codicibus ἐληλυθέναι Polycarpus, quod quidem signare ad Novum Testamentum critici omiserunt. ROUTH. Formam inauditam ἐληλυθῆναι, quae in editionem Usserianam, ex incuria, ni fallor, irrepserat, repetitam habes in Libb. impr. omnibus, si Clericum et Routhium excipias.

5. τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ] *La verité de la croix*. Grassius. *His suffering upon the cross*, Wakius, et Chevall. *das Leiden am Kreuze*, Herzog. Cui versioni patrocinantur Veteres, Graecorum Theologi, Theodoretus scilicet et Theophylactus, (qui τὸ μαρτύριον apud B. Paulum in I Tim. ii. 6. ad τὸ πάθος τὸ σωτήριον retulerunt,) et Photius, qui interpretatur τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ejusdem Apostoli, I Cor. i. 6. τὸ ἑκούσιον καὶ τὸ σωτήριον πάθος. Vid. Suicer. in voce Μαρτύριον.

6. ὃς ἂν μεθοδεύῃ] *deflexerit* Halloix. *traduxerit* Cotel. *umwandelt* Herzog. *perverts* Chevallier. 'Isti quippe Simonis asseclae,' inquit Hammondus c. Blondell. Diss. I. vii. 4. 'γνῶ-'σιν, i. e. Scripturae Sacrae 'mystice interpretandae facul-'tatem sibi arrogantes, multa 'Vet. Test. mysteria ad im-'puros usus suos accommo-'dabant. Vid. Epiphan. in 'Haer. Gnost.' De Critolao, Achaeos ad bellum concitante, Polybius XXXVIII. iv. 10. καὶ

VII. *Omnis* enim *qui non confitetur Jesum*[e] *Christum in carne venisse, hic Antichristus est;* et qui non confitetur martyrium crucis, ex Diabolo est: et qui deviaverit eloquia Domini ad propria desideria, et dixerit neque resurrectionem, neque judicium esse, hic primogenitus est Satanae[f]. Propter quod relinquentes vanitatem[g] multorum, et falsas doctrinas, ad illud quod traditum est nobis a principio verbum revertamur. Sobrii simus in orationibus, et jejunia tolerantes; supplicationibus petentes omnium perspectorem[h] Dominum, *ne nos inducat in tentationem:* secundum quod dixit Dominus;

e *Hiesum* L. 1 Joh. iv. 3.
f *Satanae est.* F. S. *Sathane* L.
g *vanitates* F. S.
1 Pet. iv. 7.
h *prosperatorem* F. S.
Matt. vi. 13.

πολλὰ δή τινα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐμπορεύων καὶ μεθοδευόμενος, ἐκίνει καὶ παρώξυνε τοὺς ὄχλους. Eustathius, p. 754. 21. (a Lobeckio ad Soph. Aj. v. 1299. indicatus) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐντεῦθεν (Il. ι΄. 327.) ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο, ταὐτόν τι λογισάμενος τὸ διὰ τὴν αὐτοῦ καὶ τὸ διὰ τὴν τοῦ Μενελάου τοῦ ἀδελφοῦ. Alia dabit D'Orvillius ad Charit. p. 594. ed. Reiske.

7. *μήτε κρίσιν εἶναι*] *εἶναι* om. Codd. L. V. P.

8. *οὗτος πρωτότοκός ἐστι τοῦ Σατανᾶ.*] Ita S. Polycarpus appellavit Marcionem, quum se in conspectum ipsius protrusisset, ut illum agnosceret et salutaret ut fratrem et Christianae communionis socium orans, apud Iren. III. iii. [4. p. 177. ed. Massuet.] *ἐπιγίνωσκε ἡμᾶς.* cujus rei historiam Graece retulit Eusebius H. E. iv. 14. *ἐπιγινώσκω τὸν πρωτότοκον τοῦ Σατανᾶ.* SMITH. Elymam Magum *υἱὸν διαβόλου* B. Paulus Act. xiii. 10. et Simonem Magum (primitivorum haereticorum parentem) *τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν* appellat Ignatianae ad Trall. Epistolae Interpolator. USSER. Cf. S. Johan. viii. 44. *Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, κ. τ. λ.*

9. *Διὸ ἀπολείποντες κ. τ. λ.*] Ita in Codd. L. V. P. non *ἀπολιπόντες*, ut dedit Halloixius, in cujus libro legitur ex incuria typographi *ἐπιστρέψαμεν.*

ib. *τὴν ματαιότητα κ. τ. λ.*] Conf. supra §. 2. p. 486. l. 16.

10. *παραδοθέντα λόγον*] Cf. Ep. S. Judae. 3. *τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.*

11. *νήφοντες πρὸς τὰς εὐχὰς*] Faber Stapulensis, *Sobrii simus, in orationibus jejunia tolerantes, et supplicationibus &c.*

12. *δεήσεσιν αἰτούμενοι*] Paullo aliter distinxit Halloixius, *προσκαρτεροῦντες νηστείαις, δεήσεσιν· αἰτούμενοι κ. τ. λ.* Caeteri omnes hunc locum ad mentem Int. Vet. interpungunt.

αἰτούμενοι τὸν παντεπόπτην Θεὸν μὴ εἰσενεγκεῖν ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος· "τὸ μὲν "πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής."

Ad perseverantiam hortatur: item ad patientiam, proposito Christi exemplo.

Η΄. Ἀδιαλείπτως οὖν προσκαρτερῶμεν τῇ ἐλπίδι ἡμῶν, καὶ τῷ ἀρραβῶνι τῆς δικαιοσύνης ἡμῶν, ὅς ἐστι Χριστὸς Ἰησοῦς, "ὃς ἀνήνεγκεν ἡμῶν τὰς "ἁμαρτίας τῷ ἰδίῳ σώματι ἐπὶ τὸ ξύλον·" "ὃς "ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ "στόματι αὐτοῦ·" ἀλλὰ δι' ἡμᾶς, ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπέμεινε. Μιμηταὶ οὖν γενώμεθα τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ, καὶ ἐὰν πάσχωμεν διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, δοξάζωμεν αὐτόν· τοῦτον γὰρ ἡμῖν τὸν ὑπογραμμὸν ἔθηκε δι' ἑαυτοῦ, καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἐπιστεύσαμεν.

Eis item exemplum proponit non tantum Ignatii, Zosimi, Rufi, sed etiam

Θ΄. Παρακαλῶ οὖν πάντας ὑμᾶς πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἀσκεῖν πᾶσαν ὑπομονὴν, ἣν καὶ ἴδετε κατ' ὀφθαλμοὺς, οὐ μόνον ἐν τοῖς μακαρίοις Ἰγνατίῳ, καὶ Ζωσίμῳ, καὶ Ῥούφῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν

1. παντεπόπτην] Recte in Latina versione, ubi ex oscitantia librarii ponitur *prosperatorem*, ex codice Magdalenensi *perspectorem* substituit Usserius. SMITH. De hac voce temere judicavit Patr. Junius, vix ullum scriptorem ea usum fuisse praeter Clem. Rom. §§. 55, 58. Vide quae supra notavimus. Loca e Cyrillo et Clem. Alex. indicavit Suicerus in voce.

4. προσκαρτερῶμεν τῇ ἐλπίδι ἡμῶν] Infeliciter Int. Vet. Melius haec transtulit Halloixius, *Indesinenter igitur adhaereamus spei nostrae et pignori justitiae nostrae.* Cf. Ignat. ad Ephes. §. 1. ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος καὶ ἐλπίδος κ. τ. λ.

5. τῷ ἀρραβῶνι] Vox Paulina II Cor. i. 22. v. 5. Eph. i. 14.

10. πάντα ὑπέμεινε.] Cf. Ignat. ad Polyc. 3. τὸν κατὰ πάντα τρόπον δι' ἡμᾶς ὑπομείναντα.

ib. τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ] Desideratur in Codd. L.V. P. αὐτοῦ.

11. διὰ τὸ ὄνομα] S. Johan. Ep. III. 7. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον. Cf. Ignat. ad Eph. §. 7. ad Smyrn. §. 11.

12. δοξάζωμεν] Ita Le Moynius et Routh. Caeteri δοξάζομεν. Lectionem quam e Cod. Laur. admisi, tuetur Int. Vet. neque aliam, teste Usserio, habuit MS. Salmasii.

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Matt. xxvi. 41. Marc. xiv. 38.

VIII. Indeficienter ergo[i] toleremus propter spem nostram et pignus justitiae, quod est Jesus Christus: *qui sustulit peccata nostra in corpore suo*[k] *super lignum: qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus;* sed propter nos omnia sustinuit, *ut vivamus in ipso.* Imitatores ergo efficiamur tolerantiae ejus: et si passi fuerimus pro nomine ejus, glorificemus eum. Hoc enim nobis indicium[l] posuit de seipso: et nos hoc credidimus.

i *autem* F. S.
k *suo* deest F. S.
1 Pet. ii. 24, 22.
1 Johan. iv. 9.
Act. v. 41.
l *judicium* F. S.

IX. Rogo igitur vos omnes[m] insistere verbo justitiae et patientiae, quam et[n] oculata fide vidistis, non solum in beatissimis illis Ignatio et[o] Zosimo et

m *omnes vos* L. et F. S.
n *et* deest F. S.
o *his beatissimis, Ignatio scilicet* L.

13. ὑπογραμμὸν] Hanc vocem a S. Petro, Ep. I. ii. 21. adhibitam, non semel usurpat Clemens Rom. Vide notata ad Ep. i. §. 5. p. 28. l. 5.

ib. τοῦτο ἐπιστεύσαμεν.] Lege τούτῳ, vel si retineatur τοῦτο, subintellige εἶναι. SMITH. Haud favet quidem mutationi Int. Vetus: ad oram tamen exempli mei Aldrichianae edit. vir cl. Marklandus manu sua τούτῳ rescripsit. ROUTH.

15. Παρακαλῶ οὖν πάντας] Totus hic locus usque ad ἀναστάντα, est ab Eusebio prolatus, H. E. iii. 36.

16. καὶ ἀσκεῖν πᾶσαν] Cod. Vat. praestat καὶ ὑπομένειν πᾶσαν ὑπομόνην.

17. ἣν καὶ ἴδετε] Sic Codd. L. V. P. Particulam καί non agnoscit Eusebius, ideoque, ni fallor, omiserunt eam Edd. ante Routhium, qui testatur MStum Magdalenensem tueri particulam *et*, quam nescit hujus Interpretationis editio princeps. Apud Eusebium legitur εἴδετε, idemque praestant Maderus et LeMoynius; sed huic lectioni adversatur cum Int. Vet. ut jam recte monuit Routhius, tum scriptura, quamvis mendosa, Cod. Vat. ἴδατε.

ib. μακαρίοις] Hi viri sancti de vita jam decesserant, ut videtur, antequam hanc epistolam scripsit S. Polycarpus. Vid. infra Polyc. Mart. §. 1.

18. Ζωσίμῳ καὶ Ῥούφῳ] Indicat Smithus Martyrologium Romanum ad xviii. Decembris, ubi haec posita sunt. 'Philippis in 'Macedonia, natalis sanctorum 'martyrum Rufi et Zosimi; qui 'ex eo numero discipulorum 'fuerunt, per quos primitiva 'ecclesia in Judaeis et Graecis 'fundata est: de quorum etiam 'felici agone scribit S. Poly-'carpus in Epistola ad Philip-'penses.' p. 314. ed. Paris. an. 1584. ROUTH.

ib. ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑμῶν] Ita hodierna Polycarpi

Pauli reliquorumque Apostolorum.

ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑμῶν, καὶ ἐν αὐτῷ Παύλῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις· πεπεισμένους, ὅτι οὗτοι πάντες οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, ἀλλ' ἐν πίστει καὶ δικαιοσύνῃ· καὶ ὅτι εἰς τὸν ὀφειλόμενον αὐτοῖς τόπον εἰσὶ παρὰ τῷ Κυρίῳ, ᾧ καὶ συνέπαθον· οὐ γὰρ τὸν νῦν ἠγάπησαν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα, καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ [τοῦ Θεοῦ ἀναστάντα.]

exemplaria et Eusebii. Sed ἡμῶν in Eusebii codice D. Savilii et Nicephoro et apographo Salmasii legi, notavit calamo in libri sui ora Usserius. Probabile est de sui temporis persecutione intelligendum esse Polycarpum, quanquam hic Apostolos etiam ipsos in exemplorum numero recensuerit. Ita illum si intelligamus, vel de suae Smyrnensis Ecclesiae martyribus loquitur, vel de illius ad quam scribit Philippensis. Si de suae, non alium fuisse crediderim quam hanc Arrii, ut dixi, Antonini. Si de alia Ecclesiae Philippensis, illa quoque fuerit Ignatii martyrio coaeva, circiter annum Domini quem dixi cvii. DODWELL. Dissert. Cyprian. xi. §. 27.

1. τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις] Cod. Vat. τοῖς ἄλλοις ἀποστόλοις.

2. πεπεισμένους] Ita Codd. L. V. P. neque aliter Eusebius. Halloixius dederat πεπεισμένοι; correxit denique nescio quis πεπεισμένος, nisi haec emendatio debetur editionis Aldrichianae typographis.

3. οὐκ εἰς κενὸν] Sic D. Paulus ad Galat. ii. 2. μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. ad Philipp. ii. 16. ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. Pro *non in vacuum* ap. Int. Vet. Codex Mediceo-Laurentianus habet *non in vano*.

4. εἰς τὸν ὀφειλόμενον αὐτοῖς κ. τ. λ.] Cf. Clem. Rom. i. §. 5. Post τόπον addendum censuerunt Junius et Gul. Burton. ἐπορεύθησαν καί. Smithus post αὐτοῖς interserere jubet πορευόμενοι. Sed nullius mutationis opus est, ut jam Routhius vidit, cum εἰς pro ἐν hic positum videatur. Vid. supra p. 418. l. 2. Consulendus omnino Heinichenius ad Euseb. H. E. ii. 25. not. 16. Cf. notata ad Ignat. Ep. ad Magn. §. 5. p. 314. l. 2.

ib. παρὰ τῷ Κυρίῳ] *Apud Dominum*. Halloix. Coteler. et sic Anglici Interpretes recentiores, Clementson, *with the Lord*. Chevallier. *in the presence of the Lord*. Sic etiam Herzogius, *bei dem Herrn*. Minus recte Cavius et Wakius, Int. Vet. ut videtur, secuti, *by the Lord*.

5. ἠγάπησαν αἰῶνα] Cf. II Tim. iv. 10. Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα.

6. τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα] Hic locus eodem modo legitur, apud Eusebium, H. E. iii. 36. Symeonem Metaphrastam in Vita Ignatii, et Nicephorum

Rufo, sed et[p] in aliis qui ex vobis sunt, et in ipso[q] Paulo, et caeteris Apostolis: confidentes[r] quia hi omnes non in vacuum cucurrerunt, sed in fide et justitia; et ad debitum sibi locum a[s] Domino, cui et compassi sunt, abierunt: quia non hoc seculum dilexerunt; sed eum qui pro ipsis et pro nobis mortuus est, et a Deo resuscitatus.

p *et* deest F.S.
q *ipso* deest F.S.
r *Apostolis confidentes:* L.
s *cum* F.S.

[Desiderantur Graeca quae sequentibus respondeant, praeter pauca quae servavit Eusebius.]

X. In his ergo state, et Domini exemplar sequimini; firmi in fide et immutabiles, fraternitatis ama-

Varia officia inculcat, speciatim constantiam.

Callisti, iii. 19. Rufinus tamen Eusebii, et Polycarpi vetus Interpres, *eum qui pro ipsis et pro nobis mortuus est,* hic reddidit: pro quo apud Adonem, Rufinianam versionem secutum, in libello de Festivitatibus Apostolorum (xv. Kal. Jan.) excusum reperitur, *qui pro ipsis et pro omnibus mortuus est.* USSER.

7. ὑπὸ [τοῦ Θεοῦ ἀναστάντα.] Post ὑπό, Graecum Salmasii deficit nos exemplar. τοῦ Θεοῦ ἀναστάντα, ex Eusebii et Nicephori citatione, hic supplevimus; licet passivum ἀνασταθέντα, et veteris nostri Interpretis auctoritas, qui *a Deo resuscitatus* vertit, et ipsa constructionis requirat ratio. Unde Metaphrastes ἀναστάντα in Graeco, et Rufinus *resurrexit* in suo ita retinuit Latino, ut illud, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, *a Deo,* ut minus cum eo cohaerens, uterque praetermiserit. Actorum Ignatii scriptor anonymus Polycarpi locum hunc ita interpolatum nobis exhibuit, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα Χριστὸν, τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐπόθησαν. Ubi vetus Latinus eorumdem interpres tantum habet, *eum qui pro nobis mortuus est Christum, et a Deo resuscitatus.* USSER. Verba uncinis inclusa ex Eusebio et Nicephoro supplevit etiam Halloixius. Gallandius exhibet ἀνασταθέντα. Codd. MSti, nulla interposita distinctione, post ὑπό exhibent τὸν λαὸν κενὸν [i. e. καινὸν] ἑτοιμάζων, ἐπιδείξῃ, ἐπὶ τῆς γῆς ὢν κ. τ. λ. a quibus scilicet verbis incipiunt Barnabae quae Graece supersunt. Librarius ille, cujus sive errore sive oscitantia periit textus Polycarpi, Epistolam Barnabae prosequitur usque ad benedictionem, cui in Cod. Vat. subjiciuntur, Ἐπιστολὴ Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου, συνεκδήμου Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου. Codicum L. et P. descriptores haec posteriora sicuti priora Polycarpo tribuisse videntur.

11. fraternitatis amatores] Cf. I Pet. ii. 17. τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε.

tores, diligentes invicem, in veritate sociati, mansuetudinem Domini alterutri praestantes, nullum de-
Prov. iii. 28. spicientes. Quum potestis benefacere, nolite dif-
Tob. iv. 11. xii. 9. ferre: quia *eleemosyna de morte liberat.* Omnes
1 Pet. v. 5. vobis invicem subjecti estote; *conversationem ve-*
1 Pet. ii. 12. *stram irreprehensibilem habentes in gentibus:* ut ex
t *omnibus* L. bonis[t] operibus vestris et vos laudem accipiatis, et Dominus in vobis non blasphemetur. Vae autem
u *illi* om. L. illi[u], per quem nomen Domini blasphematur. Sobrietatem ergo docete omnes: in qua et vos conversamini.

Valentis presbyteri defectionem luget, quem errantem ut in viam reducat Do-

XI. Nimis contristatus sum pro Valente, qui Presbyter factus est aliquando apud vos: quod sic ignoret is locum, qui datus est ei. Moneo itaque vos ut abstineatis ab avaritia, et sitis casti et vera-

1. mansuetudinem Domini alterutri] Sic Halloix. et Faber Stapulensis, et sic Cod. L. Libb. impr. omittunt *Domini.* Pro *praestantes* Al. *praesentantes.*

3. nolite differre: quia *eleemosyna*] Halloix . . nolite differre. *Eleemosyna*... Hunc locum e l[illegible]o Tobiae profert Cyprianu[s] Ep. 55. p. 110. ed. Fell. [q]ui contra Novatianos agit.

5. *conversationem—habentes*] Faber Stapulensis *considerantes irreprehensibilem.* Halloixius dederat *conversationem vestram inter gentes habentes bonam.* Mox, pro *ex bonis operibus,* Cod. L. habet *ex omnibus operibus.*

9. nomen Domini blasphematur.] Cf. Ignat. ad Trall. §. 8.

13. quod sic ignoret is] Pessime in Cod. L. et Fab. Stap. *quod sic ignoretis.*

15. ut abstineatis ab avaritia] *dass ihr euch enthaltet des Geizes,* Herzog. et Intt. Gallici. Longe melius, ni fallor, Chevallier. *that ye abstain from concupiscence.* Presbyterus enim ille, uti recte monet Smithus, in flagitium *illiciti concubitus* videtur fuisse lapsus, licet uxorem habuisset: illam quoque ejusdem flagitii ream. Graecum sine dubio et hic et infra, *Si quis non abstinuerit se ab avaritia,* habuit πλεονεξίας. Verum sensum optime illustrat Suicerus e Clem. Alex. Strom. p. 464. [552. iii. ed. Potter.] ἡ πλεονεξία πορνεία λέγεται, τῇ αὐταρκείᾳ ἐναντιουμένη. 'Adulter 'ergo est πλεονέκτης, quia sua 'uxore non est contentus, sed 'aliena sibi vendicat. Atque 'ita hanc vocem accipiendam 'esse vult cl. Heinsius ad Eph. 'v. 3. in voc. πλεονεξία.' Cur *masculae Veneris usum* cum

ces. Abstinete vos[r] ab omni malo. Qui autem in his non potest se gubernare, quo modo alii[s] pronunciat hoc? Si quis non abstinuerit se[t] ab avaritia, ab idololatria coinquinabitur; et tanquam inter gentes judicabitur. Qui autem ignorant[u] judicium Domini? *An nescimus, quia sancti mundum judicabunt?* sicut Paulus docet. Ego autem nihil tale sensi in vobis, vel audivi, in quibus laboravit beatus Paulus; qui estis in principio Epistolae ejus. De vobis etenim gloriatur in omnibus Ecclesiis, quae Deum solae tunc[x]

minus, orat.

Ab avaritia sibi caveant.

r *vos* deest F. S.

s l. *aliis*.

t *se* deest F. S.

u *Quis ignorat* F. S.

1 Cor. vi. 2.
Heb. vi. 9.

x *quae solae tunc Dominum* L.

Hammondo c. Blondell. p. 9. ubi Gnosticorum piacula nefanda recenset, intelligamus, equidem non video. Cf. II Cor. ii. 11. ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ.

1. Abstinete vos ab omni malo.] Halloix. *Abstinete ab omni,* sicuti et mox infra, *Si quis non abstinuerit ab &c.*

2. quo modo alii &c.] Cf. I Tim. iii. 5. Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; *quo modo aliis* mallet Gallandius.

4. coinquinabitur;] Hermas, Past. II. iii. 1. "coinquinant "mandatum Domini." iv. 1. "qui carnem suam coinqui- "nant." Vocem *incoinquinatus* usurpat Ignatii Int. Vet. ut exprimat ἄμωμος, Ep. ad Magn. 7. ad Trall. 1, 13. ad Smyrn. Inscr.

5. Qui autem ignorant] Halloix. Quis ignorat .... *An nescitis quoniam Sancti de hoc mundo judicabunt?* quibus verbis hic locus S. Pauli exhibetur in Versione Vulgata. Conferendus est Dionysius Alexandrinus in Ep. ad Fabium; αὐτοὶ τοίνυν οἱ θεῖοι μάρτυρες παρ' ἡμῖν, οἱ νῦν τοῦ Χριστοῦ πάρεδροι, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κοινωνοί, καὶ μέτοχοι τῆς κρίσεως αὐτοῦ καὶ συνδικάζοντες αὐτῷ, τῶν παραπεπτωκότων ἀδελφῶν τινὰς ὑπευθύνους τοῖς τῶν θυσιῶν ἐγκλήμασι γενομένους, προσελάβοντο. Euseb. H. E. vi. 42.

7. sicut Paulus docet.] Hic locus suspicionem praebet Crednero, quia scilicet Polycarpus, in locis ex Epistolis Apostolicis excitandis, nomen Scriptoris sacri quem adlegat, nunquam profert. *Beiträge zur Einleitung in die biblischen Schriften.* p. 29.

ib. Ego autem nihil tale] Cf. Ignat. ad Magn. §. 11. οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τινὰς ἐξ ὑμῶν οὕτως ἔχοντας. ad Trall. §. 8. Οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τοιοῦτόν τι ἐν ὑμῖν.

9. qui estis in principio Epistolae ejus.] Supplere vult Smithus *laudati,* vel quippiam tale. Vide supra §. 1. ROUTH. Chevallier. post Wakium, vertit, *who are named in the beginning of his Epistle.* Herzog. *wie ihr da geschildert seid im Anfange Seines Briefes.*

cognoverant: nos autem nondum noveramus. Valde ergo, fratres, contristor pro illo et pro[y] conjuge ejus: quibus det Dominus poenitentiam veram[z]. Sobrii ergo estote et vos in hoc; et non sicut inimicos tales existimetis[a], sed sicut passibilia membra et errantia eos revocate; ut omnium vestrum corpus salvetis. Hoc enim agentes, vos ipsos aedificatis.

y *pro* deest F.S.
z *vestram* F.S.
2 Thess. iii. 15.
a *aestimetis* L.
1 Cor. xii. 26.

Votum, et adhortatio ad praecationem.

XII. Confido enim vos bene exercitatos esse in sacris literis, et nihil vos latet; mihi autem non est

1. nos autem nondum noveramus] Per *nos*, *Polycarpum* ipsum intelligit Usserius: rectius forsitan *Smyrnenses* Coteler. Smith. Ruchat. Cf. Act. xvi. 6, 12. cum xix. 2, 10.

2. pro conjuge ejus] Nullum coelibatus votum a clericis tamquam ordinationis suae conditio tribus prioribus saeculis requirebatur. Ad Cleri coelibatum minime pertinent canones qui συνεισάκτων meminerunt, quo tamen referuntur a Pontificiis; uti docet Dodwellus, Diss. Cypr. iii. 17. Chaeremon Nili Episcopus, una cum conjuge tempore persecutionis fugit Euseb. H. E. vi. 42. Novatus presbyter erat Carthaginiensis illigatus conjugio. Cyprian. Ep. 52. p. 97. ed. Fell. Haec et alia exempla congessit Bingham. Orig. Eccles. IV. v. 5. falsus in eo quod Pagium adlegat ut fatentem Cyprianum in matrimonio vixisse: Baronio enim Cyprianum conjugatum fuisse affirmanti contradicit Pagius, Crit. ad ann. 248. n. 4. tom. i. p. 231. quem viri eruditissimi errorem notavit Grischovius.

9. et nihil vos latet] Comparat cl. Routhius I. Ep. S. Johan. ii. 20. Similia fere habet Ignatius, ad Ephes. §. 14. Ὡς οὐδὲν λανθάνει ὑμᾶς.

ib. mihi autem non est concessum modo.] Supple, *graviter et indecore irasci*, vel *me nimis severum atrocemque adversus illos gerere*. Sed dubito, annon a scopo aberraverim. SMITH. Halloixius: *latet; mihi autem non est concessum modo, ut his Scripturis dictum est:* Irascimini &c. Verba *mihi —modo* lunulis includit Faber Stapulensis. Routhio haec verba παρενθετικῶς posita esse videntur. Paullo aliter habentur in Cod. L. *non est concessum modo uti his Scripturis. Dictum est enim* .... Haud absimile quid habet Hermas, Past. I. ii. 3. "illi enim permissum est." Vulgatam vertit Chevall. post Wakium, *But at present it is not granted unto me to practise that which is written* .... Herzogius, *Denn mir ist es nicht zugetheilt worden, wie es in den Schriften steht: Zürnet ihr*, &c. Ruchatus, *il ne m'est pas seulement permis (de me mettre en colère.)* Grassius, *pour moi je ne suis*

concessum modo. Ut his Scripturis dictum est; *Irascimini, et nolite peccare; et, Sol non occidat super iracundiam vestram.* Beatus qui meminerit*: quod ego credo esse in vobis. Deus autem et Pater Domini nostri Jesu Christi, et ipse sempiternus Pontifex, Dei Filius, Jesus Christus, aedificet vos in fide et veritate, et in[b] omni mansuetudine; et sine iracundia, et in patientia et longanimitate[c] et tolerantia, et castitate: et det vobis sortem et partem inter sanctos suos; et nobis vobiscum, et omnibus qui sunt sub coelo, qui credituri sunt in Dominum nostrum[d] Jesum Christum, et in ipsius Patrem, *qui resuscitavit eum a mortuis.* Pro omnibus sanctis orate. Orate etiam pro regibus et potestatibus, et principibus, atque[e] pro persequentibus et odientibus vos, et pro inimicis crucis, ut fructus vester manifestus sit in omnibus, ut sitis in illo perfecti.

Ps. iv. 4. LXX. Ephes. iv. 26.
* Al. crediderit.
b *in* om. L.
c *et in longanimitate, tolerantia.* F. S.
Act. viii. 21.
d *Dominum nostrum et Deum* L.
Gal. i. 1. 1 Tim. ii. 2. S. Matt. v. 44.
e *atque principibus et* L.

ΙΓ'. Ἐγράψατέ μοι καὶ ὑμεῖς καὶ Ἰγνάτιος, ἵνα ἐάν τις ἀπέρχηται εἰς Συρίαν, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν

XIII. Scripsistis mihi et vos et Ignatius, ut si quis[f] vadit ad Syriam, deferat literas meas, quas

De Epistolis Ignatii, quas Philippensibus mittit Polycarpus.
f *qui* L.

point encore arrivé à ce degré d'intelligence. Nihil horum mihi placet, neque meliorem explicationem ipse habeo; nisi si distinctionem poneremus post *concessum*, et *vos aedificare* ex verbis *vos ipsos aedificatis* ad finem §. 11. subaudiremus, *mihi autem non est concessum* (*vos aedificare*). *Modo ut* &c. Sequitur p. 509. l. 6. *aedificet vos.*

7. in omni mansuetudine] Praepositionem non agnoscit Halloixius. Abest a Cod. L. uti mox *et* ante *in patientia.*

16. *pro inimicis crucis*] D. Paulus ad Philipp. iii. 18. τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.

18. Ἐγράψατέ — ἀνήκουσαν.] Habentur Graeca haec apud Eusebium, H. E. iii. 36. Ignatii Fragmentum a Routhio, Script. Eccl. Opusc. tom. i. p. 26. prolatum e Cod. MSto penes D. Thomam Phillips Baronettum, idem contigit mihi in Cod. MSto Bibliothecae Caesareo-Vindobonensis reperire. Verba habes p. 480.

21. Συρίαν] sc. Antiochiam. Ignatius §. 8. Ep. ad Polyc. omnibus ecclesiis vicinis man-

ἀποκομίσῃ γράμματα· ὅπερ ποιήσω, ἐὰν λάβω καιρὸν εὔθετον, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὃν πέμψω πρεσβεύσοντα καὶ περὶ ὑμῶν. Τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ'

fecero ad vos; si habuerimus tempus opportunum, sive ego, seu[g] legatus quem misero pro vobis. Epistolas sane Ignatii, quae transmissae sunt vobis ab eo[h], et alias, quan-

[g] sive h

[h] habeo F. S.

daverat, ut legatos seu epistolas ad Ecclesiam Antiochenam ob pacem restitutam mitterent. Philippenses, ut hic locus docet, literas suas Smyrnaeis mandaverunt, quorum legatus eas Antiochenis traderet. HEFELIUS.

P. 509. l. 21. καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἀποκομίσῃ] Pro ὑμῶν, in Nicephoro et quibusdam Eusebii exemplaribus, legitur ἡμῶν· quod et Rufinus secutus fuisse videtur, quum reddidit, *deferat litteras ad vos;* et Polycarpi vetus Interpres, quum vertit, *deferat litteras meas quas fecero, ad vos:* ita enim illud, ὅπερ ποιήσω, exprimere volebat. Quod non animadvertens Jacobus Faber, *quas et dedero ad vos,* hic substituit; contra MSS. fidem. Ubi tamen et nostrum hunc Polycarpi, et Eusebii interpretem Rufinum deceptum fuisse apparet, de litteris ad Philippenses deferendis ista accipientem, cum ad Antiochenos dandae litterae intelligantur; vel ab ipsis Philippensibus, si παρ' ὑμῶν, vel a Polycarpo et Smyrnaeis suis, si παρ' ἡμῶν hic legendum fuerit. Quod posterius ex Ignatii verbis illis, in Epist. ad Smyrnaeos [§. 11.] firmamentum accipit. Ὁ ἐφάνη μοι ἄξιον, κ. τ. λ. USSER. Haec viri magni sunt; quae vero nihil cogunt ut ἡμῶν pro lectione recepta ὑμῶν, quod et Patricio Junio visum erat, substituatur. A nuntio Polycarpi litterae illae tam Philippensium, quam Smyrnaeorum deferri possent; id quod particula καί in verbis καὶ τὰ παρ' ὑμῶν et in sequentibus πρεσβεύσοντα καὶ περὶ ὑμῶν significare videtur. ROUTH.

1. ὅπερ ποιήσω] Int. Vet. legisse videtur, ἅπερ. Mox pro πέμψω Eusebius habet πέμπω, uti monuit Junius. Locum ita interpretatur Halloixius, *ut si quis eat in Syriam, vestras etiam perferat literas. Quod equidem faciam* &c. Faber Stapulensis praestat, *literas meas quas et dedero ad vos...*

4. πρεσβεύσοντα καὶ περὶ ὑμῶν] τά pro καί legendum monuit Marklandus adposito S. Pauli ad Coloss. iv. 8. Sed nihil hic mutandum videtur. ROUTH. Cf. Ignat. ad Smyrn. §. 11. ad Polyc. §. 7.

5. Τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου κ. τ. λ.] Designantur duae Ignatii Epistolae: una ad Polycarpum; altera ad Polycarpi seu Smyrnensem Ecclesiam. COTEL.

6. τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ' αὐ-

αὐτοῦ, καὶ ἄλλας ὅσας εἴχομεν παρ' ἡμῖν, ἐπέμψαμεν ὑμῖν, καθὼς ἐνετείλασθε· αἵτινες ὑποτεταγμέναι εἰσὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ· ἐξ ὧν μεγάλα ὠφεληθῆναι δυνήσεσθε. Περιέχουσι γὰρ πίστιν, καὶ ὑπομονὴν, καὶ πᾶσαν οἰκοδομὴν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ἀνήκουσαν.

tascunque apud nos habuimus, transmisimus vobis, secundum quod mandastis; quae sunt subjectae huic Epistolae: ex quibus magnus vobis [i] erit profectus. Continent enim fidem, patientiam, et omnem aedificationem ad Dominum nostrum pertinentem. Et de ipso

[i] *ex omnibus enim vobis magnus* F. S.

τοῦ] Ita locum hunc citant Eusebius, Nicephorus, et Graecus Actorum Ignatii scriptor anonymus: quam legitimam esse lectionem agnoscit etiam Baronius. In Versione *ab eo* (Graeco ὑπ' αὐτοῦ respondens) ex Magdalenensis Collegii exemplari restituimus: quod alii codices in *habeo* transmutarunt. USSER. Apud Int. Vet. corrige audacter cum Smitho *nobis*, quod exhibet Halloixius.

1. καὶ ἄλλας κ. τ. λ.] Vide nostram de Ignatii et Polycarpi scriptis Dissertationem, cap. ii. In eo vero quod sequitur ἐξ ὧν μεγάλα ὠφεληθῆναι δυνήσεσθε, anonymus Martyrii B. Ignatii descriptor legit ὠφεληθήσεσθε, quomodo et vetus Polycarpi Interpres reddidit. USSER. Halloix. *juvari poteritis*.

11. ἀνήκουσαν.] Vide supra Ign. ad Smyrn. §. 8.

ib. Et de ipso Ignatio, ... significate.] Hujus ita in Bibliotheca sua, [Cod. cxxvi.] de Polycarpi hac ad Philippenses Epistola agens, meminit Photius: Λέγει καὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῖς Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου ἀπεσταλκέναι, καὶ αἰτεῖται ἀναδιδαχθῆναι παρ' αὐτῶν, εἴ τι περὶ ἐκείνου διακούσαιεν. In Halloixii tamen editione verba ista sunt omissa: quae docent eodem tempore, quo a Syria ad martyrium Romam abductus est Ignatius, scriptam a Polycarpo istam fuisse Epistolam, 'in 'qua,' inquit idem Halloixius, 'cum color et lineamenta, quibus eam Irenaeus, Eusebius, 'et Photius describunt reperiantur; quin ipsius Martyris germana sit, dubitari non 'potest. Nam et forma fidei 'ejus, atque praedicatio veritatis (quam Irenaeus inde 'posse addisci admonet) clare 'in ea elucet; et testimonia, 'quae illic citari e priore Petri 'Epistola Eusebius docet, multa comparent: et frequentes 'commonitiones cum perspicuitate sermonis atque simplicitate, juxta Ecclesiasticam interpretandi formam, '(quibus eam abundare Pho-

k *ipsis* F. S.

Ignatio, et de his[k] qui cum eo sunt, quod certius agnoveritis, significate.

Crescentem et sororem ejus commendat.

l *enim* deest F. S.

m *et* deest F. S.

XIV. Haec vobis scripsi per Crescentem, quem in praesentem diem commendavi vobis, et nunc commendo. Conversatus est enim[l] nobiscum inculpabiliter: credo quia et[m] vobiscum similiter. Sororem autem ejus habebitis commendatam, quum venerit ad vos. Incolumes estote in Domino Jesu Christo. Gratia cum omnibus vobis. Amen[n].

n deest *Amen* in Cod. Laur.

'tius profitetur) passim sese 'offerunt et ostentant: ita ut 'ad perfectam ejus recognitio-'nem vix desiderari amplius 'quicquam possit.' USSER. De morte Ignatii Polycarpus jam certior factus erat §. 9. sed circumstantias, dicta, &c. ut videtur, ignorabat. Postulat ergo a Philippensibus ut sibi significent, quidquid Ignatii mortem spectans iis esset cognitum.

3. quem in praesentem diem commendavi] Hanc editionis principis et Fabri Stapulensis lectionem praetulimus, praeeunte cl. Routhio, qui suspicatur Polycarpum scripsisse ὃν μέχρι τοῦ παρόντος ὑμῖν συνέστηκα, καὶ νῦν συνίστημι. Vulgatam *in praesenti* exhibent Codd. Laur. et Magd. Vertunt Clementson. et Chevall. cum Wakio. *in the present Epistle.* Cavius, *hitherto.* Herzogius, *welchen ich für jetzt empfohlen habe.* Ruchatus, *que je vous ai dejà ci-devant recommandé.*

6. credo quia &c.] Cf. I. Pet. v. 12. Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, κ. τ. λ.

9. Gratia cum omnibus vobis.] Ita concluditur Epistola apud Halloixium; atque eadem est conclusio Epistolis ad Titum et ad Hebraeos. Vulgatam, quam retinet Hefelius, *Incolumes estote in Domino Jesu Christo, in gratia cum omnibus vestris,* pressius quam clarius ita interpretatur Herzog. *Gehabet euch wohl in unserm Herrn Jesu Christo, in der Gnade mit Allen den Eurigen.* Versiones vernaculae habent, *and His grace be with you all,* lectionem codicis Petaviani, *et gratia ipsius cum omnibus vobis,* ab Usserio indicatam, secutae. Cod. Magdal. praestat, *omnibus nostris.* Ruchatus, *La grace de (notre) Seigneur Jésus-Christ soit avec vous, et avec tous ceux qui vous appartiennent.* Grassius, *Que le Seigneur vous conserve dans sa grace avec tous les vôtres.*

FRAGMENTA

QUINQUE

E RESPONSIONUM CAPITULIS,

S. POLYCARPO

ADSCRIPTIS;

VICTORIS EPISCOPI CAPUANI CATENAE IN IV. EVANGELISTAS INSERTA.

Haec Fragmenta, 'non aspernanda' judice Bullo, Def. Fid. Nic. II. iii. 7. Feuardentius ad calcem annotationum suarum in Irenaei lib. iii. cap. 3. apposuit, existimans ea ex variis Polycarpi Epistolis deprompta esse. Eadem Halloixius in Vit. Patt. Orient. i. 532. Usserius post Martyrium Polycarpi, Freyius, ed. Ignat. &c. p. 162. exhibuerunt. Jure scribit Cavius, 'an genuina sint, non sine ratione dubitare licet.' Hist. Lit. i. 47. Tentzelius ea excerpta esse e Διδασκαλίᾳ Polycarpiana suspicatur. Exercit. p. 164.

I.

MATTHAEUS Dominum dixisse testatur, quod Matt. xix. 5.
Moyses scribit Adam locutum fuisse hoc modo:
Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro ex carne mea: Gen. ii. 24.
propter hoc relinquet homo patrem et matrem, &c.
Sed concordant Domini verba cum Moysi sermoni-

6. De tempore Victoris oscitat Cavius. "Claruit circa "A. D. 545." Hist. Lit. i. p. 523. ed. 1740. "Latine vert"tit fragmenta Polycarpi circa "A. D. 480." ibid. p. 47. A. D. 480. dat Feuardentius. 'Scriptor erat non adeo accuratus,' inquit LeMoynius, 'utpote qui 'Praefationem ediderit in Harmoniam Evangelicam quam 'credidit esse Tatiani, cum es'set Ammonii.' Var. Sacr. Proleg.*14.

15. De Patrum Διδασκαλίαις et Διδάχαις adeas sis Pfaffium Irenaei Fragm. i. notis illustrantem. pp. 11—19.

bus; qui Adam praebens officium inspiratione divina prophetavit, ipse a Moyse hoc dixisse refertur. Deus vero, qui per inspirationem divinam in corde Adam ista verba formavit, ipse Pater a Domino recte locutus fuisse refertur. Nam et Adam hanc prophetiam protulit: et Pater qui eum inspiravit, recte dicitur protulisse.

II.

IDEM, ad haec verba Christi, *Calicem meum bibetis*, &c. S. Matt. xx. 23.

Per hujusmodi potum, significat passionem. Et Act. xii. 2. Jacobum quidem novissimum martyrio consummandum: fratrem vero ejus Johannem transiturum absque martyrio; quamvis et afflictiones plurimas, et exsilia tolerarit: sed praeparatam martyrio mentem Christus martyrem judicavit. Nam Apostolus Pau- 1 Cor. xv. 31. lus, *Quotidie*, inquit, *morior;* dum impossibile sit quotidie mori hominem ea morte, qua semel vita haec finitur. Sed quoniam pro Evangelio ad mortem jugiter erat praeparatus, se mori quotidie sub ea significatione testatus est. Legitur et in dolio ferventis olei, pro nomine Christi, beatus Johannes fuisse demersus.

12. novissimum] Tillemontio, ii. 635. n. 4. haec prorsus indigna Polycarpo videntur, quia scilicet Jacobus, Johannis frater, *primus* inter Apostolos pro Christo sanguinem fudisse perhibetur. Respondet Gallandius, interpretem legisse ἔσχατον, quam vocem obvio sensu accepit, quum vertere debuerit *primum*. Hesych. Ἔσχατον—πρῶτον. Cf. Pindar. Nem. x. 59. ab Abreschio indicatum.

21. Legitur &c.] Quin postremum hoc membrum aliena manu assutum sit, nequaquam dubito. Neque enim Polycarpus, qui omnia B. Joannis acta, tanquam ejus discipulus, vel videbat ipse, vel ex eo audiebat, vel ex comitibus addiscebat, scripsisset *Legitur*, quasi scilicet id non aliunde, quam ex libris sciret. HALLOIX. i. p. 597. Gallandius putat hunc locum orae Cod. Graeci, quo usus est Victor, additum fuisse e Tertulliano, de Praescr. §. 36. vel ex Hieronymo, adv. Jovin. i. 26.

III.

IDEM, de initio Evangelii secundum S. Marcum.

Rationabiliter Evangelistae principiis diversis utuntur, quamvis una eademque evangelizandi eorum probetur intentio. Matthaeus, ut Hebraeis scribens, genealogiae Christi ordinem texuit, ut ostenderet, ab ea Christum descendisse progenie, de qua eum nasciturum universi Prophetae cecinerant. Johannes autem ad Ephesum constitutus, qui legem tanquam ex Gentibus ignorabant, a causa nostrae redemtionis Evangelii sumsit exordium: quae causa ex eo apparet, quod Filium suum Deus pro nostra salute voluit incarnari. Lucas vero a Zachariae sacerdotio incipit, ut ejus filii miraculo nativitatis, et tanti praedicatoris officio, Divinitatem Christi Gentibus declararet. Unde et Marcus antiqua prophetici mysterii competentia adventui Christi declarat: ut non nova, sed antiquitus prolata ejus praedicatio probaretur. Aut per hoc Evangelistis curae fuit, eo uti prooemio, quod unusquisque judicabat auditoribus expetere. Nihil ergo contrarium reperitur, ubi licet diversis scriptis, ad eamdem tamen patriam pervenitur.

IV.

IDEM, in illud, *Noli vocare amicos tuos, sed pauperes et debiles*, &c. S. Luc. xiv. 12.

Praecipit, non amicos, sed infirmos quosque vocandos ad prandium. Quod si claudus aut quilibet eorum sit amicus, sine dubio talis pro amicitia minime est rogandus: unde ipsa quasi videntur se impugnare mandata. Nam si non amici, sed claudi et caeci sunt invitandi, ipsosque quoque amicos esse

contingat, nequaquam rogare debemus. Sed amicos, arbitror, intelligi hoc loco debemus illos, quos pro mundi hujus terrena consideratione diligimus, non pro Divinae contemplationis intuitu. Hi sunt igitur amici relinquendi. Denique, ideo debilium exempla proposuit, quos pro nullius possumus appetere necessitate negotii, nisi tantum pro fructu retributionis aeternae.

V.

IDEM, in illud: *Opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam.* S. Johan. xvii. 4.

Quomodo opus salutis humanae adimplesse commemorat, quum necdum crucis vexillum conscenderat? Sed definitione voluntatis, de qua cuncta venerandae passionis insignia adire decreverat, jure se opus perfecisse significat.

10. Hoc fragmentum Grotius integrum exscribit. Annot. in loc.

13. *conscenderat*] ἀκυρολογίαν quamdam hic notari poterit: Nam *gestari* quidem vexillum crucis non semel audivimus; sed *conscensum* a Christo fuisse vexillum illud, nullibi adhuc invenimus. USSER. Minus apposite haec reddita videntur. Num *conscenderat* pro *sublatum, propositum fuerat?* Cf. Ignat. ad Smyrn. §. 1. *ἵνα ἄρῃ σύσσημον*. Int. Vet. *ut levet signum*.

MARTYRIUM

S. IGNATII.

PRAEFATIO
THOMAE SMITHI
IN
ACTA MARTYRII
S. IGNATII.

ACTA haec, quae recudi oportet, mihi quidem genuina et sincera plane videntur; licet fortasse, quod tamen vix affirmaverim, versus finem quippiam labis admistum habeant. Vetus autem Versio, quam edidit D. Usserius Armachanus ex codice Caiensi, ut cuivis ex leviuscula collatione facile constare poterit, maxime convenit cum Graeco exemplari Colbertino. Utriusque mendis, quae passim irrepsere, sublatis, editionem, quum sibi invicem mutuam lucem foenerentur, longe integriorem jam damus. A familiaribus S. Ignatii, qui illum ab Antiochia Romam usque comitati sunt, et illius ultimo et maxime glorioso agoni interfuere, descripta fuisse, multa in ipsis Actis id testatissimum reddunt[a], et extra omne dubium ponunt; et quidem non longe post ipsius consummationem, et proximo, ut verisimillimum videtur, anno, dum res gestae cum totius itineris ratione in recenti fidelius inhaeserint memoria.

Illos autem fuisse Philonem et Agathopodem, quorum meminit sanctissimus Martyr in Epistolis ad Smyrnaeos et ad Philadelphenses, hunc Antiochenae, illum vero Tarsensis Ecclesiae Diaconum, vix a quoquam dubitari aut potest, aut debet. Quaedam autem a tertio Ignatianarum Epistolarum Collectore interserta et male addita fuisse affirmat D. Usserius, (consentiente postea D. Pearsono, qui illius

[a] Sect. 5. ἡμεῖς μὲν ἄκοντες ἀπηγόμεθα, στένοντες ἐπὶ τῷ ἀφ' ἡμῶν μέλλοντι χωρισμῷ τοῦ δικαίου γίνεσθαι. et 6. συναντῶμεν τοῖς ἀδελφοῖς. et 7. Τούτων αὐτόπται γενόμενοι.

auctoritate nimium quantum abreptus, oculis suis, licet perspicacissimis, illud non vidit, quod absque Graeci textus lumine vix esset videndum) ad id quidem leviusculis suspicionibus inductus; tum quod in altera versione codicis Cottoniani, in qua multae absurdae et fabulosae narrationes contra fidem historiarum ex novitiis Actis interpolatis desumptae, et quae merito illum edidisse puduerit, continentur, abessent; tum quod in istis periochis velit Interpolatorem ad Epistolarum Ignatianarum Syllogen, tunc recens factam, respexisse. Sed manifestum est, tum alterum istum Interpretem, utpote nullius judicii, et fidei suae prodigum, maxime de historia S. Ignatii sollicitum, Epistolam ejusdem ad Romanos, quae necessario erat interponenda, inconsiderate admodum neglexisse, quasi ad ipsius propositum neutiquam attinuisset, (ut solent quandoque Interpretes, vel potius, quod dicendum videtur, Exscriptores, praefationes, aliaque in textu recte collocata, pro libidine sua omittere); tum suspicionem istam *de Literis praecedentibus*, quasi in isthac collectione simul positis (quum longe aliud per ista verba [§. iv.] διὰ τῶν ἡγουμένων, h. e. *per Praefectos* sive *Episcopos*, intelligi debere, ex integro ante positae sectionis argumento clarissime liquet) ex mala interpunctione, et legendo *Literas appositas* pro *Literis appositis*, (quem errorem facile inter festinandum admisit imperitus oscitansque librarius) utpote non alii fundamento innixam, ortum habuisse; quae ex Graeco textu ..... ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ὑπαντησάσαις αὐτῷ διὰ τῶν Ἡγουμένων, γραμμάτων εὐχαριστῶν ἐκπεμφθέντων πρὸς αὐτὰς, et restituta jam Latina Versione omnino diluitur. Nec tamen abnuerim, si quispiam dixerit, Interpretem nostrum, neglecta solita in vertendis ad literam Graecis diligentia, periocham hanc, juxta facilem debitamque verborum constructionem neutiquam ab ipso intellectam, mala et imperita versione corrupisse.

Mirae et putidae prorsus sunt exceptiones, quas adversus itineris rationem, hisce Actis recensitam, objiciunt osores Episcopalis hierarchiae, iniqui admodum, et hac ex parte parum ingenui adversarii. Iter vero istud hoc modo insti-

tutum erat, quod compendio describam. Primo Antiochia Seleuciam descendit S. Ignatius: illic nave conscensa Smyrnam navigavit: relicta Smyrna Troadem appulit: a Troade Neapolim navi abducebatur: hinc iter terrestre iniens, Philippos, urbem satis celebrem, pervenit, reliquamque Macedoniae partem, qua itur ad Epidamnum, pedes peragravit: hic reperta nave per Adriam in mare Tyrrhenum delatus, multasque insulas illic sitas, et civitates juxta littora, et praecipue Puteolos (quos maxime invisisse cupiebat, ut S. Pauli, illuc non longe post naufragium ex insula Melitensi transeuntis, sacra vestigia relegeret, si per saevas, quae hieme solent ingruere, tempestates licuisset) praetervectus, tandem ad Portum prope Ostiam appulit, et inde mox a militibus abreptus, alacer et cum gaudio, post tot labores terra marique exantlatos, Romam ducitur, laurea martyrii coronandus.

Frustra hic contra fidem Actorum objiciunt hi Censores tot tantasque hujus itineris circuitiones, quod nimirum longe rectiori breviorique cursu e Syria in Italiam esset navigandum: quasi fuisset in potestate S. Ignatii illud, prout lubebat, melius et commodius ordinasse; aut militibus, quorum curae erat traditus, sive imperata facere, sive pro arbitrio agere per hosce delicatos homines haud licuisset. Qualis autem est ista ingenii perversitas, ex malesano partium studio orta, si quispiam rei gestae historiam et veritatem frivolis quibusdam argutiis convulsum ire velit, hoc solo nomine, quum eam aliter fieri aut potuisse aut debuisse in animum inducat suum? praesertim quum circumstantiae rerum, quae universam, ex tot seculorum intervallo obductam, tollerent obscuritatem, sint incompertae, nec certum, quo agebantur custodes isti, consilium vel conjectura assequi liceat. Isthoc seculo non qualibet anni tempestate adeo facile aut crebro erat navigatum. Occasiones, prout sese obtulerint, captandae. Recta ad oras maritimas Syriae Seleuciam usque Antiochia abducitur S. Ignatius. Illic, ut par est credere, navis in anchoris stabat, Smyrnam versus, urbem nempe commerciis celeberrimam, post aliquantillum temporis solutura. Hanc conscendere

coactus est S. Ignatius a militibus, qui, ut nostris Censoribus placet, navi conducta, procul relictis Asiae Minoris littoribus, iter destinatum maturare debuissent. Inter Smyrnam et Troadem naviculae ultro citroque transibant: a Troade autem ad oras Macedoniae mari finitimas facilis frequensque erat trajectus: quod ex Actis Apostolorum et aliunde ex historiis istorum temporum satis constat. Quum vero naves Italiam directo itinere petituras reperire haud facile esset, quidni dixerim, illos hac mentis intentione et proposito Neapolim tetendisse, ut inde Macedoniam commodo suo peragrarent? Quod de reliquo itinere dici poterat, illos quasi aut necessitate compulsos, aut majoris commodi gratia ejusmodi viarum ambagibus usos fuisse. Nolo autem conjecturam hanc amplius venditare, adversus quam an quippiam solidi objici possit, dubito. Scio a quibusdam aliam longeque diversam laboriosae hujus circumgyrationis causam, aliudque consilium assignari solere; nec eam facile rejiciendam putaverim: quasi hujusmodi ingratissimis moris, tamque longi et anfractuosi itineris malis incommodisque S. Ignatium fatigare, ejusque constantiam frangere, ex instinctu Diaboli, animo habuissent Christiani nominis infensissimi hostes, a quibus ferali sententia ad bestias damnatus fuisset: τῷ μόχθῳ τῆς ὁδοιπορίας sive τῷ μήκει τῆς ὁδοῦ καὶ τῷ πλήθει, ut observavit S. Chrysostomus in Oratione de laudibus S. Ignatii Antiochiae habita; qui ad haec Acta, in quibus totam itineris rationem comprehensam legerat, alludere hic plane mihi videtur. Quicquid fuerit, sive hoc, sive illud, ex alterutra hypothesi admissa, ineptis Magdeburgensium Centuriatorum, Blondelli, aliorumque cavillationibus abunde satisfieri posse, cordatus ingenuusque Lector, uti credo, pro candore et sagacitate sua censebit.

Unum eundemque fuisse Versionis horum Actorum ac Epistolarum Auctorem, praeterquam quod in eodem manuscripto codice Caiensi simul exstent conjunganturque, multa sunt, quae id facile dent evictum. Stylus aeque barbarus, et a puritate Latini sermonis abhorrens: et praecipue verborum phrasiumque rigidissima ad literam versio; quasi Interpres opinaretur, de illius fide dubitari posse,

nisi hisce apicibus, qui illam plane obscurant, sensumque reddunt intricatiorem, ad superstitionem usque, et quasi affectata nimiae diligentiae laude, mordicus adhaesisset.

Hactenus de Actis genuinis; quae sequioribus seculis foede erant corrupta, et ab impuris Interpolatorum manibus inquinata: qui dum aut credulae plebis, ad amplexandum avidissimis auribus, quicquid illis figmentorum lenocinio placeret, pronae, segni stupidaeque indoli et ingenio indulgere, aut gloriam Sanctorum et Martyrum inventis fabellis, licet inficetis, prodigiosisque narrationibus, humanam sortem exsuperantibus, augere studuerint, veritatem misere corruperunt, mendaciisque suis serae posteritati ivere illusum; idque quidem citra omne remedium, nisi puriora vetusti aevi monumenta, e tenebris quorundam eruditorum diligentia in lucem educta, illorum fraudes, imposturas, perfidiamque detexissent.

Acta haec interpolata, quae *posteriora* appellabimus, sexto aut saltem septimo seculo primum ficta fuisse, veri perquam simile D. Pearsono, aliisque Viris doctissimis, videtur: et deinde progressu temporis, novis, iisque miris, commentis aucta constat. Prae modestia enim hac ex parte laudandus videbitur Simeon Metaphrastes, hisce malis artibus fraudulentisque incrustationibus ex luxuriantis ingenii vitio satis famosus, si cum aliis Actorum architectis et consarcinatoribus conferatur. Horum Actorum exemplar exstat in Bibliothecae Bodleianae Archivis Baroccianis Cod. CXCII. ex quo multa excerpta habentur apud D. Usserium in Annotationibus suis ad hujus sanctissimi Praesulis Martyrium. Ex hoc impuro fonte profluxerunt, ut ibi quoque vir ille maximus observavit, mirae istae narrationes, quae non solum apud Vincentium Bellovacensem, aliosque recentiores, sed quae apud Bedam et Adonem in Martyrologiis suis occurrunt.

Exstant Latine ejusmodi Acta Martyrii S. Ignatii in Archivis Laudinis ejusdem Bibliothecae. L. 23. [Laud. Lat. 31.] quae dum olim percurri, omnia juxta novum hoc exemplar Graecum mire interpolata, multis quoque de variis sermonibus inter Trajanum, quem fingunt Romae tunc

fuisse, et S. Ignatium habitis, de sententia mortis ab isto Imperatore et Senatu Romano in S. Martyrem prolata, deque cruciatibus huic irrogatis, ubique insertis, (quod pariter quoque legitur in Menaeo Graecorum, ad natalem S. Ignatii xx. die Decembris celebratum,) ne alia vana, puerilia, falsa, et S. Ignatio indigna memorem, vel perfunctorie legendo reperi. Item prostant in iisdem Archivis L. 21. [Laud. 114.] Acta alia Latina, ejusdem fere in omnibus tenoris. Reperi quoque in eadem Bibliotheca alium codicem manuscriptum, NE.E. 7. 5. [Bodl. 336.] continentem quaedam ex Actis Interpolatis, ex quibus pauca haec exscripsi. fol. 57. 6. *Legitur autem, quod beatus Ignatius inter tormentorum genera nunquam ab invocatione nominis Jesu Christi cessabat: quem quum tortores requirerent cur hoc nomen toties replicaret, ait:* Hoc nomen cordi meo inscriptum habeo, et ideo ab ejus invocatione cessare non valeo. *Post mortem igitur ejus, illi qui audierant, volentes curiosius experiri, cor ejus ab ejus corpore avellunt, et illud scindentes per medium, totum cor inscriptum hoc nomine* IHC. XPC. *literis aureis inveniunt. Unde ex hoc plurimi crediderunt.* Sed in hisce putidis frivolisque fabulis enarrandis immorari plane piget.

Quod vero ad alteram Latinam Versionem a D. Usserio ex Bibliotheca Cottoniana editam spectat, si excipiamus pudenda ista insomnia et deliria ex Actis Graecis posterioribus versus finem addita, quae in lucem vulgari, ut supra dixi, merito magnum illum virum puduerit, interpretem istum verum Actorum Graecorum exemplar, quoad ea omnia nimirum quae in editione Usseriana in adversa columna apponuntur, coram oculis habuisse ex utriusque collatione satis liquet; licet ille verborum Graecorum sensum in multis neutiquam assecutus fuerit. Verum dico exemplar, licet non integrum, quum sectio una et altera in Versione ista desideretur: nisi potius dicendum sit, aut ipsum Interpretem aut Exscriptorem, ea, quae seriei historiae non adeo bene convenire pro captu suo judicaverit, ex industria omisisse.

DISSERTATIO

JOHANNIS PEARSONI,

DE ANNO QUO

S. IGNATIUS A TRAJANO ANTIOCHIAE

AD BESTIAS ERAT CONDEMNATUS.

EX Johanne Malela docet Usserius Ignatium condemnatum esse ineunte anno 107; sed aut Malela ipse falsus, aut non recte explicatur. Nam Trajanus non vidit Antiochiam post adeptum imperium ante finem anni 112, sexennio fere post illud tempus quo eum volunt Ignatium condemnasse. Quod est primo a nobis demonstrandum.

I. Dubitari non potest quin Hadrianus Trajanum in expeditione Orientali comitatus sit. Hadrianus autem A. D. 112 factus est Archon Athenis, et Trajanus eo ipso tempore fuit Athenis, ubi aliquamdiu moratus est. Trajanus A. D. 111 consul designatus est VI. ob hanc expeditionem, quam tum molitus est. A. D. 112 consulatum iniit Romae; absens enim suscipere consulatum noluit. Suscepto consulatu veris initio expeditionem iniit, ac primo in Achaiam trajecit, ubi dum moratur, ad eum veniunt legati ex Oriente, etiam ab Indis. Ex Achaia in Asiam aut Aegyptum transiit. In Aegypto duo fecit: quaesivit de eventu belli; et dedicavit spolia Casio Jovi, in quae Epigramma exstat Hadriani: et inde cum exercitu per Seleuciam profectus est Antiochiam.

Hanc Dissertationem e schedis Pearsonianis hausit Smithus, e cujus libro Russelius recudendam curavit. Exstat in Bibl. Bodleian. MS. Smith. 44.

II. Idem inde demonstratur, quod ante illum annum semper in Occidente versatus est. Secundo Tribunitiae potestatis anno Consulatum suscipere noluit, quia Kalend. Jan. in Germania fuit. Tertio Trib. Pot. anno suscepit Consulatum Romae, ibique mansit. Trib. Pot. quarto iniit Romae Consulatum quartum, ut bellum primum Dacicum susciperet, quod eodem anno confecit. Trib. Pot. quinto Consulatum non suscepit, quia nondum Romam a primo bello Dacico redierat. Trib. Pot. sexto iniit Consulatum quintum, ut bellum secundum Dacicum susciperet: quod bellum peregit, occiso Decebalo, σὺν χρόνῳ καὶ μόλις. Trib. Pot. decimo, A. D. 106. ex SC. trophaea; apud Spanhemium in Juliani Caesares, p. 233. Per totum annum 106. permansit in Dacia, civitates condidit, et provinciam tributariam fecit[b]. Dum in Dacia moratus est, Arabia a Palma recepta; unde Imperator VI. dictus est.

III. Ex numero victoriarum, unde Imperator dictus, idem clarissime ostenditur. Post fugam Decebali, primo bello Dacico confecto, dictus est Imperator IV.; triumphavit de victo Decebalo A. D. 102.: ex Dacia reversus, ex SC. hunc titulum habuit sub finem ejus anni, ut patet ex inscriptione apud Occonem, p. 200. Neque Imperator V. dictus est ante annum 106.; nam Tribunitiae potestatis nono adhuc Imperator IV. ut patet ex inscriptione apud Gruter. 247. 1. exeunte scil. anno 105., vel ineunte 106. Sed eodem Trib. Pot. nono, A. D. 106. dictus est Imperator V. ut constat ex Occone[c], Grutero, et Reinesio, victo rursum Decebalo. Anno 107., invenit thesauros Decebali; et Decebalus seipsum interfecit. Trajanus autem civitates condidit in Dacia, eamque provinciam tributariam fecit, quo tempore Palma recepit Arabiam. Anno 108. Trajanus e Dacia Romam reversus triumphavit secundo de Dacis, et tunc dictus est Imperator VI. hoc anno exeunte, Gruter. 190. 4. Post hunc annum titulo Imperatoris VI. diu contentus est, ut inscriptiones ap. Gruter. indicant.

b tributariam fecit.] Has voces alia manu exaratas exhibet MS.

c Trib. Pot. 7. Imp. IV. Occo. p. 202. [Impp. Rom. Numism. Aug. Vind. 1601.] Trib. Pot. 8. Imp. IV. p. 203. Trib. Pot. 9. Imp. V. p. 204.

"Trib. Pot. 13. Imper. VI....Trib. Pot. 14. Imper. VI.... "Trib. Pot. 16. Imper. VI....:Trib. Pot. 17. Imper. VI." Hucusque igitur, sub finem A. D. 113. nullam victoriam obtinuerat in Oriente. An. 114. exeunte, vel ineunte 115. Trib. Pot. 18, Imp. VII. a prima in Oriente victoria. Anno 115, Trib. Pot. 18, Imp. VIII. et IX. et adhuc Dacicus. Quadratus, Cos. A. 105., fuit Praeses Syriae antequam Trajanus Parthicus appellatus est. Inscript. Smith. p. 7.[d] An. 116, Trib. Pot. 19, Imp. XI. sed quaere. Ex his omnibus inscriptionibus patet, Trajanum non ante annum 114. in Oriente Imperatorem appellatum esse. Quod si intrasset Antiochiam ineunte A.D. 107. et tunc contra Parthos expeditionem fecisset, per septennium integrum nulla victoria contra Parthos potitus esset: quod est maxime sane incredibile.

IV. Facile probari potest, Trajanum ex Occidente ante annum 112. pedem non tulisse. Nam sepeliverat Suram, antequam reliquit Romam, ut tradit Dio. Sura autem Consul fuit Anno 107.; et sub eo Cos. factus est Hadrianus Praetor. Hadrianus jam Praetor existens, factus est Legatus Leg. Minerviae, et approbatus a Trajano bello hoc Dacico secundo, factus est Consul An. 109. suffectus scilicet. In Consulatu comperit a Sura, adoptandum se a Trajano esse, Spartian.[e] [p. 4. ed. Obrecht.] Ergo Sura adhuc in vivis, anno 109. jam affecto.

V. Trajanus in Occidente fuit, et quidem in Italia tunc quum Plinius erat Proconsul Bithyniae: ex Oriente autem in Italiam nunquam reversus est. At Plinius non profectus est in Bithyniam ante annum 109[f].

Variae sunt Virorum doctorum de Proconsulatu Plinii sententiae, dum explicant Eusebium in Chronico. Prima est Baronii, qui tradit Plinium, quinto Trajani anno missum in Bithyniam, eodemque tempore scripsisse literas ad

[d] Sept. Asiae Eccles. Notit. Muratorius quoque protulit, 317. 1.

[e] adoptandum — Spartian.] Has voces alia manu exaratas exhibet MS.

[f] annum 109.] Post has voces in MSto legimus; 'quod 'probandum; nam consul erat 'Anno 100 jam affecto. Centumcellis erat cum Trajano 'A. 102. quo A°.' [Sic in MSto.]

Trajanum de Christianis; sed eum, opinor, nemo secutus est. Secunda est sententia Halloixii, missum quinto, venisse in provinciam sexto Trajani, ibi per plures annos officio functum esse, ac demum literas scripsisse ad Trajanum de Christianis, anno imperii ejus 10, ut puto 11. Tertia Usserii, qui Halloixii argumenta probat, et ad annum Trajani decimum literas refert.

Sed ex his nemo quicquam certi affert. Baronius primum ex principiis manifesto falsis statuebat, eum quinto Trajani anno missum. Halloixius concedit Baronio, tunc eum missum fuisse: ipse nullam concessionis rationem reddit. Usserius probat Halloixii plures annos.

Ego neque quarto, neque quinto Trajani anno, missum fuisse Plinium in Bithyniam censeo, sed demum undecimo. Non quarto; quia tunc erat Trajanus in Dacia, neque ulla ex Bithynia epistola ejus scripta est ad Trajanum in Dacia. Non quinto; tunc enim erat Centumcellis in Italia judex. Non sexto; tunc enim Trajanus in Dacia rursus, ubi permansit per quadriennium: neque rediit Romam, ante annum imperii undecimum. Tunc autem adhuc erat in Italia Plinius; nam ibi scripsit epistolam ad Caninium de scribendo Poëmate de utroque bello Dacico.

Dico igitur, eum missum in Bithyniam sub aestatem anni undecimi, ibique permansisse per biennium, usque ad aestatem anni decimi tertii. In more enim positum fuit, ut Magistratus Bithynorum per biennium officio fungerentur; cum Proc. Bithyniae apud Imperat. Claudium, alterum biennium. Sic postea apud Lactant. (De Mort. Persecutor. §. xvi.) legimus de Donato, quod per decennium in carcere permansit: id factum fuisse sub Praefectis Bithyniae, Flaccillo, (ita lego, non Flaccino,) Hierocle, et Prisciliano, biennio sub singulis, postquam sc. Diocletianus et Maximianus purpuram deposuerant. Nam Praefectus, decessor Flaccilli, non nominatur, sed sine nomine innuitur his verbis[g].... ubi *profectus* corrupte scribitur,

[g] his verbis] scil. 'repente 'adhuc dubia luce ad Ecclesiam profectus cum ducibus 'et tribunis et rationalibus 'venit.' §. xii.

et legendum, *Praefectus.* Successor Priscilliani erat Eratineus. §. xl. Nempe quinque fuere Praesides Bithyniae per tractum temporis decennalis persecutionis, quorum primus non nominatur, quia quum illic esset Imperator, per Praefectum Praetorio (*res*)[h] Nicomediae gestae sunt.

Sed quia pluribus annis Plinium in Bithynia fuisse asserit Halloixius, idque colligit ex pluribus natalibus Trajani a Plinio in provincia celebratis, quorum aliquos nominat, alios omittit; ex his ego potius colligendum putavi, non plures quam duos annos in Bithynia permansisse Plinium. Nam intra quinque menses tres solennitates observatae sunt: sex autem, neque plures, neque pauciores, a Plinio indigitantur, et a Trajano grato animo agnoscuntur. Harum omnium 1. Natalis ejus genuinus. Plinius autem per totum hoc biennium ad Trajanum scribit, Romae vel in Italia consistentem. Nam quum primo venit in provinciam, scribit de mensuris fideliter agendis. Rescribit Trajanus, " Mensores vix etiam iis operibus, quae aut " Romae, aut in proximo fiunt, sufficientes habeo." Lib. x. Ep. 29. Rursus scribit de Architectis ad Trajanum, qui respondet, " Modo ne existimes brevius esse ex Urbe mitti, " quum ex Graecia etiam ad nos venire soliti sunt." Ep. 49. Rursus Edicta plura mittere ad Trajanum Domitiani, Vespasiani, et Augusti voluerat: quod tamen omisit, " quia," inquit, Ep. 71. " vera et emendata in scriniis tuis " esse credebam." Scrinia autem illa, ubi, nisi Romae, erant? Quod si haec vera sint, quis non (*credit,*) Trajanum ante decimum quartum vel decimum quintum imperii sui annum Romam non reliquisse?

Quid igitur sentiendum est de anno, quo Trajanus S. Ignatium Antiochiae ad bestias condemnavit, et Romam misit ad hoc supplicium subeundum? Res ipsa certe expedita est. Nam Trajanus imperii sui anno decimo octavo, Messala et Pedone Consulibus, (Consulatus Pedonis ad A. D. 115. Urbis 868.) Antiochiae hibernavit. Ubi ingens

[h] Voces typis Italicis designatas lunulisque inclusas supplevit Smithus. MS. ' Praefectum praet. Nicomediae gesta ' sunt.'

terrae motus exstitit, ex quo Imperator aegre evasit; ut observat Dio. Hos terrae motus ideo contigisse Gentiles (*crediderunt,*) quia eorum Dii negligebantur; id autem imputabant Christianis: et erat exercitus Trajani valde Gentilis. Quare quum Ignatius, Antiochiae Episcopus, Christianorum in Syria quasi Princeps (*haberetur*), hunc Imperator, vere in Parthos exercitum ducturus, in judicium vocat, et vocatum condemnat: quod ab eo nunquam factum ante legimus: sed ex liberis sanctissimi Episcopi responsis hoc fecit. Non haec nos excogitamus: sunt autem a Joanne Malela, qui Antiochenus fuit, diserte tradita. Vide Usser. p. 53, 54. [Nott. in Ignatii Acta.]

Sed quid tandem sentiemus de loco illo Malelae, in quo suam sententiam fundavit optimus Usserius? Respondeo, si intelligatur de Trajano, qui in imperio Nervae successit, falsissimus est, ut ostendimus: si referatur ad martyrium S. Ignatii, etiam illud contra mentem Malelae fit. Sed si aliter eum intelligamus, neque veritati, neque Malelae injuriae fiet. Sic igitur Malelam interpretor: Trajanus, Trajani filii Nervae pater, rediit Antiochiam A. D. 79. Pone Trajanum patrem pro filio, et An. 79. pro 107. et omnia constabunt, et ipse sibi Malela. Factum hoc sub Vespasiano, qui Trajanum in pretio habuit, quod ille sub ipso Vespasiano Tribunus fuit in bello Judaico An. 67. forte Consul suffectus 74. Hunc igitur fecit Vespasianus Procos. Asiae An. 79. quo postea ipse mortuus est. Confer Inscript. eandem apud Smithum, p. 41. Sponium, iii. p. 143. Sub patre tunc militavit Trajanus filius juvenis adhuc 21 annos natus. Pater Trajanus An. 78. Parthos superavit, et ad Antiochiam reversus est Januarii 7. An. 79, ad suscipiendum Proconsulatum Asiae, quem ei indulsit Vespasianus pater. De qua victoria Parthica intelligendus est Plinius: "Nonne incunabula haec tibi, Caesar, et rudi-"menta, quum puer admodum Parthica lauro gloriam "Patris augeres?" [Paneg. §. 14.]

Damnatus igitur est ad bestias S. Ignatius A. D. 116. eodem anno exeunte Romae passus est.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ.

Ignatius gregis sui curam habet.

Α'. ἌΡΤΙ διαδεξαμένου τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν Τραϊανοῦ, Ἰγνάτιος ὁ τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου μαθητὴς, ἀνὴρ ἦν τοῖς πᾶσιν ἀποστολικὸς, καὶ ἐκυβέρνα τὴν ἐκκλησίαν Ἀντιοχέων ἐπιμελῶς, τοὺς πάλαι χειμῶνας μόλις παραγαγὼν τῶν πολλῶν ἐπὶ Δομετιανοῦ διωγμῶν, καθάπερ κυβερνήτης ἀγαθὸς, τῷ οἴακι τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας, καὶ τῇ συνεχείᾳ τῆς διδασκαλίας, τῷ τόνῳ τῷ πνεύματι, πρὸς τὴν ζάλην

2. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ] Cod. Laur. Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος.

4. Ἄρτι διαδεξαμένου—Τραϊανοῦ] Trajanus Imperii primordia cepit A. D. 98. Ignatius, si Usserium et Burtonum audias, passus est A. D. 107; si Guerikium, A. D. 108; sin autem Greswellium, A. D. 115. Pearsonus et Clericus B. Patris martyrium ad annum 116 referunt. Quo anno Lloydius quoque persecutionem, per quam Ignatius martyr factus est, accidisse constituit, probante Schulthessio, Symbol. ad Internam Criticen Libb. Canon. &c. i. 177.

5. ὁ τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου μαθητὴς] De discipulatu S. Ignatii sub cura et institutione S. Joannis Apostoli altum silent Scriptores Ecclesiastici; quorum plerique omnes, in enarrandis Sanctorum Martyriis occupati, parentum, patriae, nataliumque memoriam, et universam illorum vitae praecedentis rationem, institutum, reliquasque περιστάσεις, litteris mandare posterisque tradere neglexerint. Interim ex horum Actorum fide statuendum videtur, Ignatium fuisse auditorem S. Joannis, licet de tempore et loco, sive in Palaestina, sive in Syria, sive potius una cum S. Polycarpo (quod asseritur §. 3.) in Asia Minori, nondum constet. SMITH.

MARTYRIUM

SANCTI HIEROMARTYRIS

IGNATII THEOPHORI.

I. NUPER recipiente principatum Romanorum Trajano, Apostoli et Evangelistae Joannis discipulus Ignatius, vir in omnibus Apostolicus, gubernabat Ecclesiam Antiochenorum. Qui quondam procellas vix mitigans multarum sub Domitiano persecutionum, quemadmodum gubernator bonus, gubernaculo orationis et jejunii, continuitate doctrinae, robore spirituali, fluctuationi adversantis[a] se opposuit po-

[a] *adversanti* Cod. Laur.

6. ἦν τοῖς] Lege ἐν pro ἦν, quod in codice suo non habebat Vet. Int. particula καί, quae sequitur, deleta. SMITH.

7. ἐπιμελῶς] Hanc vocem neuter Interpretum agnoscit.

ib. τοὺς πάλαι χειμῶνας] ὃς τοὺς πάλαι χειμῶνας Grabius.

8. παραγαγὼν] Int. Vet. *mitigans*, male. *Egressus, transiens, quum vix procellas evasisset.* [sic etiam Ruchat. Wakaeus, et Chevallier.] Quaenam autem illa mala essent, quae S. Ignatius in ista persecutione sub Domitiano passus fuerat, et ex quibus eluctatus est, ex defectu historiarum pariter nos latet. SMITH.

11. τῷ τόνῳ τῷ πνεύματι] *contentione spiritus*, Ruinartus, qui ad oram libri ex ingenio dederat vel τοῦ πνεύματος vel τῷ πνευματικῷ. Priorem emendationem probat Clericus, suspicatur tamen Martyrii auctorem scripsisse τῷ ἐντόνῳ πνεύματι, h. e. *firmo et constanti*. Smithus, Interpretem Cottonianum ab Usserio editum secutus, *labore spirituali*, reponit πόνῳ πνευματικῷ, quam lectionem amplexi sunt Wakius, et Chevall. *Avec un esprit fervent.* Ruchat.

τὴν ἀντικειμένην ἀντεῖχεν· δεδοικὼς, μή τινα τῶν ὀλιγοψύχων ἢ ἀκεραιοτέρων ἀποβάλῃ. Τοιγαροῦν ηὐφραίνετο μὲν ἐπὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας ἀσαλεύτῳ, λωφήσαντος πρὸς ὀλίγον τοῦ διωγμοῦ· ἤσχαλλεν δὲ καθ' ἑαυτὸν, ὡς μήπω τῆς ὄντως εἰς Χριστὸν ἀγάπης ἐφαψάμενος, μηδὲ τῆς τελείας τοῦ μαθητοῦ τάξεως. Ἐνενόει γὰρ τὴν διὰ μαρτυρίου γινομένην ὁμολογίαν πλεῖον αὐτὸν προσοικειοῦσαν τῷ Κυρίῳ. Ὅθεν ἔτεσιν ὀλίγοις ἔτι παραμένων τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ λύχνου δίκην θεϊκοῦ τὴν ἑκάστου φωτίζων διάνοιαν διὰ τῆς τῶν [θείων] γραφῶν ἐξηγήσεως, ἐπετύγχανεν τῶν κατ' εὐχήν.

Β'. *Τραϊανοῦ γὰρ μετὰ ταῦτα, ἐννάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἐπαρθέντος ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ κατὰ Σκυθῶν καὶ Δακῶν καὶ ἑτέρων πολλῶν ἐθνῶν, καὶ*

1. μή—ἀποβάλῃ.] *veritus ne amitteret*, Clericus, quem sequitur Chevallier. *ne illa* (*tempestas*) *dejiceret*, Ruinart. cum Int. Vet. et sic Ruchat. et Wakius.

ib. τῶν ὀλιγοψύχων] D. Paulus ad Thess. I. v. 14. παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους.

2. ἀκεραιοτέρων] *ne aliquem pusillanimem aut infirmum amitteret*, Int. Cotton. quem sequitur Clericus. Eodem sensu Wakius et Chevall. *not well-grounded in the faith*. Grabius, *quemquam simpliciorem*; Ruchatus, *quelq'un . . . des plus simples*. Vox ἀκέραιος occurrit Matt. x. 16. Rom. xvi. 19. Phil. ii. 15. ad quem locum videndus Krebsius, in Obss. Flav. p. 331.

3. ἐπὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας ἀσαλεύτῳ] τῷ omittitur apud Grabium, ex operarum incuria, ut videtur. Concil. Chalced. Defin. Fid. τὸ τοῦ κηρύγματος ἄνωθεν ἀσάλευτον ἐκδιδάσκουσα. ap. Routh. Script. Eccles. Opusc. p. 424. l. 12. Cf. Ep. ad Hebr. xii. 28. βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες.

4. ἤσχαλλεν δὲ] Minus apte Int. Vet. neque melius Cotton. *consideravit*. Tu vertas cum Smitho, *dolebat animo, tristitia afficiebatur*.

7. Ἐνενόει γὰρ] Grabius tacite admisit ἐνόει.

8. προσοικειοῦσαν] *similiorem reddentem*. CLERICUS. Rectius, ni fallor, Ruinartus, *proximiorem reddentem*; et Wakius, *for he thought that the confession which is made by martyrdom would bring him to a yet*

tentiae: timens, ne aliquem eorum qui pusillanimes et magis simplices prosterneret. Igitur laetabatur quidem[b] de Ecclesiae inconcussione, quiescente ad paucum persecutione: dubitavit autem secundum seipsum, quod nondum vere in Christum charitatem attigerat, neque perfectum discipuli ordinem. Cogitavit enim eam quae per Martyrium confessionem plus ipsum adducere ad familiaritatem Domini. Unde annis paucis adhuc permanens Ecclesiae, et, ad lucernae modum divinae[c], cujusque illuminans cor per Scripturarum enarrationem, sortitus est iis[d] quae secundum votum.

[b] *quidem* deest C.C.

[c] *divinae* . . . . . . C.C.

[d] *hiis* C.C.

II. Trajano enim, post quartum annum imperii sui, elato de victoria illa quae adversus Scythas et Thraces[e] et alteras multas et diversas gentes; et

[e] *de victoria Scytharum et Dacum* MS. Cott.

* *more close and intimate communion with the Lord.* προσοικειοῦν legendum putat Smithus; sed non video quid praestet vulgatae.

9. λύχνου δίκην] Cf. S. Johan. v. 35. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων.

10. διὰ τῆς τῶν [θείων] γραφῶν] Neuter Interpretum θείων agnoscit: lunulis igitur inclusi, sicut olim Smithus et Gallandius.

13. ἐννάτῳ ἔτει] Apud Int. Vet. Usser. et Smith. pro *quarto* anno *nonum* (IX. pro IV.) reponunt e Codice Cottoniano. In textu Graeco δεκάτῳ ἐννάτῳ ἔτει corrigit Grabius, qui ιθ' scriptum fuisse suspicatur; atque Martyrium Ignatii, ad mentem Pearsoni, ponit anno Trajani 19°. scil. A. D. 116. Wakius, lectore inconsulto, emendationem Grabii sequitur. Sed longe corruptiora sunt haec Acta, idque plurimis in locis, quam ut sperare liceat remediis talibus textum hodiernum ad pristinam integritatem revocari posse. Temporum notae praesertim, ut cuivis ex inspectione nequaquam acerrima constare poterit, misere confunduntur passim. Conferendus omnino Greswellius noster in libro cui titulus, *Dissertations upon an Harmony of the Gospels*, iv. 415—454. ed. 2dae. ubi, inter alia, optimo jure statuere videtur, e Plinii Ep. vi. 31. Trajanum aestatem A. U. C. 860. (Imperii nonam) Centumcellis, non Antiochiae, egisse.

15. Δακῶν] Primum quidem bellum Dacicum, victo Decebalo, in quarto Trajano consulatu, eodemque potestatis tribunitiae anno quarto, confectum est; ut vetus nos docet in-

νομίσαντος ἔτι λείπειν αὐτῷ πρὸς πᾶσαν ὑποταγὴν τὸ τῶν Χριστιανῶν θεοσεβὲς σύστημα, καὶ εἰ μὴ τὴν τῶν δαιμόνων ἕλοιτο λατρείαν μετὰ πάντων ὑπεισιέναι τῶν ἐθνῶν, διωγμὸν ὑπομένειν ἀπειλήσαντος, [ὁ φόβος] πάντας τοὺς εὐσεβῶς ζῶντας ἢ θύειν ἢ τελευτᾷν κατηνάγκαζεν. Τότε τοίνυν φοβηθεὶς ὑπὲρ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, ἑκουσίως ἤγετο πρὸς Τραϊανὸν, διάγοντα μὲν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, σπουδάζοντα δὲ ἐπὶ Ἀρμενίαν καὶ Πάρθους. Ὡς

Coram Trajano sistitur.

scriptio, apud Gruterum, ccxlvi. 6. unde in Italiam reversus Trajanus, *de Dacis et Scythis triumphavit ;* ut in Eusebiano Chronico legimus. Verum posterius bellum Dacicum, quod Armeniacam et Parthicam expeditionem proxime antecessit, hic intelligitur : cujus is exitus fuit, ut Decebalus sibi ipsi manus attulerit, et in Daciam colonias Trajanus deduxerit. USSER.

2. τὸ τῶν Χριστιανῶν θεοσεβὲς σύστημα] σύστημα vertit Int. Cotton. *cultum ;* Ruinart. *coetum ;* Wakius, *company*. Melius Clericus, qui Christianorum, prout res tunc temporis erant, *corpus* seu societatem ubicunque intelligit. Ruchat. *le pieux corps des Chrétiens.* Vox est recentioris Graecismi, de qua videndus Schweighaeuser. in Lex. Polyb. Adhibet Dio Cassius quoque, e. g. lv. 24. de *Evocatis*, εἰσὶ καὶ νῦν σύστημα ἴδιον. In Ep. ad Philipp. Ignatio adscripta, §. 15. τὸ σύστημα τῶν παρθένων, τὸ τάγμα τῶν χηρῶν. Coetus sodalitatesque valde aversabatur Trajanus. Cf. Plin. Ep. x. 42, 43, 97, 98.

3. τῶν δαιμόνων] Non ita loquebatur Trajanus, qui Daemonas infimi generis Deos esse, cum caeteris Romanis et Graecis, norat. Sed scriptor Martyrii Christianus verbis Christianis mentem ejus exposuit. CLERICUS.

ib. ἕλοιτο] *eligeret, vellet.* Male Vetus Interpres refert ad Trajanum, reddendo *cogeret*, [sic etiam Int. Cotton. *inclinaret.*] Sed fortasse haec lectio vitiosa est ; pro qua τό *cogitaret*, vel quippiam simile, mihi quidem videtur substituendum. SMITH. Ruchatus conferri jubet Euseb. H. E. ix. 10. προσιέναι τῇ θρησκείᾳ ταύτῃ ἣν ἐξ ἔθους θρησκεύειν εἵλετο.

5. [ὁ φόβος]] Lunulis incluserunt Grabius, Smith. Galland. et quidem recte. Adsumentum enim est quod neuter Interpretum in Cod. suo legebat. Mox puo εὐσεβῶς ζῶντας, Smithus corrigit εὐσεβεῖς ὄντας.

8. ἑκουσίως ἤγετο] *Sponte duci*

existimante adhuc deficere ipsi ad omnem subjectionem Christianorum Deum venerantem congregationem, nisi[f] daemoniacam cogeret culturam cum omnibus subintrare gentibus: persecutionem comminans, omnes ipsos Dei cultores existentes vel sacrificare vel mori cogebat. Tunc igitur timens pro Antiochenorum Ecclesia virilis Christi miles, voluntarie ductus est ad Trajanum, agentem quidem secundum illud tempus apud Antiochiam, festinantem autem ad Armeniam et Parthos. Ut autem coram

[f] ut C. C.

dicitur hic, qui non refugit ire ad Trajanum; quanquam nemo cogebat, ex rescripto Trajani ad Plinium.... Sed cur ibat ad Trajanum Ignatius? Cur non potius latitabat, aut Antiochia aberat, dum illic erat Imperator, non malus quidem, sed caeteroqui Christianis minus aequus? Crediderim, aut potius suspicer, sed ex ipsa re, Ignatium ivisse ad Trajanum, ut eum placaret expositione doctrinae Christianae, si modo eam audire vellet; aut etiam, ne quid dissimulem, ut, si minus Trajanum placare posset, totam iram ejus ipse exciperet, Ecclesiamque Antiochenam sic metu liberaret. Illis enim temporibus, Episcopi potissimum poenas luebant spreti Ethnicismi; populus plerumque negligebatur. Numquam promiscue in Christianos omnes inquisitum aut saevitum esse constat, vel ex ipsis antiquissimis Martyrologiis; unde liquet multos adfuisse Christianos candidatis, ut Tertullianeo loquendi genere utar, crucis, dum in carcere essent, et ipso illo tempore quo consummabantur; quod videmus vel in hoc Martyrio, atque antiquissimis quibusvis id genus narrationibus. CLERICUS.

10. *καὶ Πάρθους.*] Symeon Metaphrastes, *μέλλοντι κατὰ Περσῶν ἐκστρατεύειν.* Ubi *Persas* ille nominat, quos alii *Parthos* vocabant: quemadmodum Osroem sive Cosroem, adversus quem a Trajano tunc bellum gestum est, ab Aurelio Victore quidem *Persarum*, [de Caesar. cap. 13.] a Dione vero *Parthorum* regem videmus appellatum. [lxviii. 17.] Sic et *Parthici* regni initia post Alexandrum M. explicans Julianus, Orat. 1. in laudes Constantii, [p. 21. ed. Schaefer.] *Persarum* usurpat nomen; et Justinianus, tum in initio, tum sub finem Constitutionis de Vetere Jure enucleando, quae in utraque lingua Pandectis Florentinis praefixa legitur, *τῇ πρὸς Πέρσας εἰρήνῃ* Graece expressit, quod per bella *Parthica* abolita, et aeterna pace sopita, Latina lingua significaverat. '*Persarum* regna, quae nunc *Parthorum* intelligimus;' inquit Plinius, vi. 13. et 'Ipsa *Persis* in *Parthorum*

δὲ κατὰ πρόσωπον ἔστη Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως· "Τίς εἶ, κακόδαιμον, τὰς ἡμετέρας σπουδάζων διατάξεις ὑπερβαίνειν, μετὰ τὸ καὶ ἑτέρους ἀναπείθειν, ἵνα κακῶς ἀπολῶνται;" Ἰγνάτιος εἶπεν· "Οὐδεὶς Θεοφόρον ἀποκαλεῖ κακοδαίμονα· ἀφεστήκασι γὰρ ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ὅτι τούτοις ἐπαχθής εἰμι, [καὶ] κακόν με πρὸς τοὺς δαίμονας ἀποκαλεῖς, συνομολογῶ· Χριστὸν γὰρ ἔχων ἐπουράνιον βασιλέα, τὰς τούτων καταλύω ἐπιβουλάς." Τραϊανὸς εἶπεν· "Καὶ τίς ἐστιν Θεοφόρος;" Ἰγνάτιος ἀπεκρίνατο· "Ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν στέρνοις." Τραϊανὸς εἶπεν· "Ἡμεῖς οὖν σοι δοκοῦμεν κατὰ νοῦν μὴ ἔχειν Θεούς, οἷς καὶ χρώμεθα συμμάχοις πρὸς τοὺς πολεμίους;" Ἰγνάτιος εἶπεν· "Τὰ δαιμόνια τῶν ἐθνῶν Θεοὺς προσαγορεύεις πλανώ-

'jampridem translata nomen.' ib. 25. USSER.

1. κατὰ πρόσωπον] Cf. Epist. Polyc. ad Philipp. §. 3. κατὰ πρόσωπον τῶν τότε ἀνθρώπων. Supra, p. 490. l. 7. Haec formula, quae a LXX. saepe ponitur, e. g. Deut. vii. 14. ix. 2. eo notanda est, quia Hieronymus, Opp. vii. p. 407. ed. Vallars. consentientibus quidem Graecis nonnullis interpretibus, verba D. Pauli ad Galat. ii. 11. κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην exponit, tamquam Paulus Petro restitisset ficte tantum, secundum faciem publicam, utili quadam simulatione. Vid. Bull. Judic. Eccl. Cathol. ii. 13.

ib. τοῦ βασιλέως] Vide sis supra notata ad S. Clem. Ep. i. 37.

2. Τίς εἶ, κακόδαιμον] Nemo est qui ignoret ab Ethnicis κακοδαίμονα dictum, sine ulla contumelia, quemvis *infelicem*. [Conferendus omnino cl. Pearsonus in Vind. Ign. Par. ii. p. 146.] Attamen Ignatius vocem Christianorum more interpretatur, quasi Trajanus κακοδαίμονα dixisset ἐνεργούμενον, ut loquamur Ecclesiastico more, seu a malo Daemone obsessum. Qua in re, quod cum pace sanctissimorum manium dictum esto, nonnulla tamen cavillatio fuisse videtur. CLERICUS. Ut credam virum Apostolicum dicteriis istiusmodi usum fuisse a me quidem impetrare nequeo. κακοδαιμονᾷς, *insanis, larvae te agitant*, habes apud Aristophanem, Plut. 372.

ib. τὰς ἡμετέρας—διατάξεις] Videtur aut plurali numero

facie stetit Imperatoris Trajani, Trajanus dixit: "Quis est[g] cacodaemon, nostras festinans praeceptiones transcendere; cum et alteros persuadere, ut perdantur male?" Ignatius dixit: "Nullus Theophorum vocat cacodaemonem[h]: recesserunt enim longe a servis Dei daemonia. Si autem quoniam iis[i] gravis sum, malum me adversus daemones vocas, confiteor. Christum enim habens[j] supercoelestem regem, dissolvo horum insidias[k]." Trajanus dixit: "Et quis est Theophorus?" Ignatius respondit: "Qui[l] Christum habet in pectore." Trajanus dixit: "Nos igitur tibi videmur non habere secundum intellectum Deos, quibus utimur compugnatoribus adversus adversarios?" Ignatius dixit: "Daemonia gentium Deos appellas errans.

g *es tu* MS. Cott.

h *Nullum Theophorum voca cacodaemonem* C. C.

i *hiis* C. C.

j *habens* deest C. C.

k *has insidias* C. C.

l *respondit, et qui* C. C.

significare unum illud Rescriptum, quod ad Plinium in Bithyniam miserat; aut id ipsum alibi promulgari jussit. Quamvis autem Rescripto hoc inquiri Trajanus in Christianos vetaret, attamen puniri eos jubet, si *deferrentur* atque *arguerentur*; hoc est, si Christianos esse se fateri necesse haberent, nec vellent sacra Diis facere. CLERICUS.

3. μετὰ τὸ] Leg. τοῦ. SMITH.

4. κακῶς ἀπολῶνται;] Habet quidem Cod. Colbert. ἀπολοῦνται in Indicativo; sed ἵνα regit Subjunctivum, aut Optativum; nec in re tantilla Scriptorem σολοικίζειν necesse est. *Male* autem *perire* hic dicuntur Christiani, non quod Magistratus in eos inquirerent; sed quod accusatos et convictos, aut sacra facere Diis, aut capite poenas dare oporteret. CLERICUS.

7. [καὶ] κακόν με] Particulam καί, quam supervacaneam esse monuerat Smithus, Clericus sic retinet in Versione sua, *Sin vero quia iis infestus sum, me etiam malum in Daemonas vocas, adsentior.*

9. καταλύω ἐπιβουλάς.] διαλύω apud Russelium ex incuria typothetarum natum videtur.

11. Ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν στέρνοις] Idem ac Χριστὸν ἐν καρδίᾳ φορῶν, quod mox sequitur: titulo quidem satis apto, qui omnibus vere Christianis pari jure indi possit. SMITH. Vide notata ad Ign. Ep. ad Ephes. Inscript. ὁ καὶ Θεοφόρος. et §. 9. Χριστοφόροι. Moshemius, de Rebus Christ. Saec. ii. §. 24. hoc nomen suspicatur commune Ignatio fuisse cum aliis Episcopis aetatis illius, hominemque significare, qui Deum seu mandata et voluntatem divinam fert, populoque significat.

“μενος· εἷς γάρ ἐστιν Θεὸς, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· καὶ εἷς Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενὴς, οὗ τῆς βασιλείας ὀναίμην.” Τραϊανὸς εἶπεν· “Τὸν σταυρωθέντα λέγεις ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου;” Ἰγνάτιος εἶπεν· “Τὸν ἀνασταυρώσαντα τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν μετὰ τοῦ ταύτης εὑρετοῦ, καὶ πᾶσαν καταδικάσαντα δαιμονικὴν πλάνην καὶ κακίαν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν αὐτὸν ἐν καρδίᾳ φορούντων.” Τραϊανὸς εἶπεν· “Σὺ οὖν ἐν ἑαυτῷ φέρεις τὸν σταυρωθέντα;” Ἰγνάτιος εἶπεν· “Ναί· γέγραπται γάρ· Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.” Τραϊανὸς

3. ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ] Uterque Interpres legebat ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

4. οὗ τῆς βασιλείας] Uterque Interpres legisse videtur φιλίας. Hic, *cujus amicitia fruar*, alter, *cujus amicitiam acquisivi*. Sed Graeci codicis lectio, quam aliquo modo paraphrasi sua firmat Symeon, neutiquam debet sollicitari. S. Ignatius enim, quum paullo ante Christum suum ἐπουράνιον βασιλέα nuncupasset, in *illius regnum* se admissum iri, illoque tandem *fruiturum*, jam ferventissima prece optat. SMITH.

6. Τὸν ἀνασταυρώσαντα] Contumeliose dixerat Trajanus σταυρωθέντα, quasi ignominiosum mortis genus satis ostenderet Jesum eum non esse, qui coli posset. Quamobrem Ignatius subjicit illico ea, ex quibus liquebat crucifixionem honori ei fuisse, non dedecori; cum ejus ope veniam impetrarit credituris, deque Daemonibus, quorum regnum sic evertit, triumpharit. Vide Col. i. 20. et seqq. ii. 14, 15. CLERICUS.

ib. τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν] Τὸ ἐμὴν superflue videtur additum; uti statim πλάνην καί. SMITH.

9. ἐν καρδίᾳ φορούντων.] Ex animo ei credentium et parentium. Quod loquendi genus mirum videri non debuit Trajano, cum a Romanis amici ab amicis *gestari in sinu* dicerentur. Terentius in Adelphis, Act. iv. Sc. v. 75. ‘Hic non amandus? hiccine non *gestandus in sinu* est?’ Sic et Cicero ad Q. Fratrem, Ep. 13. Libri ii. de Caesare: ‘mihi crede *in sinu est*.’ CLERICUS. Hermas, Past. II. xii. 4. ‘qui habet Dominum *in corde suo*.’ III. ix. 21. ‘quidam alii in labiis Dominum, non *in corde ferentes*.’

10. φέρεις τὸν σταυρωθέντα;] Uterque Interpres legebat φέρεις τὸν Χριστόν;

11. Ναί· γέγραπται γάρ· κ.τ.λ.] Hinc Johanni Constantinopolitano Episcopo, in Sermone de

"Unus enim est Deus, qui fecit coelum, et terram, 1 Cor. viii. 6.
"et[m] mare, et omnia quae in ipsis; et unus Christus [m] *et* deest C. C.
"Jesus, filius ipsius unigenitus, cujus amicitia
"fruar." Trajanus dixit: "Crucifixum dicis sub
"Pontio Pilato?" Ignatius dixit: "Crucifigentem Gal. ii. 20.
"peccatum cum ipsius inventore: et omnem con- Rom. viii. 10.
"demnantem daemoniacam malitiam sub pedibus
"eorum qui ipsum in corde ferunt." Trajanus
dixit: "Tu igitur in teipso Christum circumfers?"
Ignatius dixit[n]: "Etiam[o]. Scriptum est enim: [n] *Ignatius autem dixit* C. C.
"*Inhabitabo in ipsis, et inambulabo.*" Trajanus sen- [o] *etiam* deest C. C.

Levit. xxvi. 12. 2 Cor. vi. 16.

Pseudoprophetis, [inter Chrysostomo adscriptos, tom. vii. p. 218. ed. Savil.] Ignatius *τὸ τοῦ Θεοῦ οἰκητήριον* appellatur; quo et illa spectat paraenesis, in Epistola Ignatio tributa ad Heronem, [§. 6.] *Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει, ὡς Θεοῦ οἰκητήριον· ναὸς Χριστοῦ ὑπάρχεις.* USSER.

12. *Τραϊανὸς ἀπεφήνατο*] Hinc dubium solvitur a Scaligero in Eusebianis Animadversionibus, num. 2123. ita propositum. 'Quaerendum, quare ex Syria 'Romam homo bestiis objiciendus perducitur? Nam non 'solum de Christianis, sed et 'de Gentilibus cognitio erat 'ejus, qui provinciam rege- 'bat, et in ipsa provincia se- 'cundum jurisdictionem suam 'supplicium de illis sumebat. 'Soli cives Romani provoca- 'bant ad Caesarem; ut Paulus 'in Actis Apostolorum. Hoc 'modo, siquidem civis Roma- 'nus fuit, Ignatius potuit Ro- 'mam perduci. Sed civem 'Romanum bestiis objicere le- 'ges non sinebant....Quare hoc 'dubium aliis excutiendum re- 'linquimus. Ego ingenue fa- 'teor inscitiam meam.' Nam faciunt ista quidem ad Graecorum illorum Actorum *ἀνεκδότων* fidem minuendam, quae a provinciali Praefecto Ignatium Romam missum fuisse volunt Trajano in urbe tum commorante; sed legitima Acta non attingunt, quae ab ipso imperatore Antiochiae tunc agente, sententiam de Martyre in Romano Amphitheatro bestiis objiciendo prolatam fuisse indicant. In Actis vero apud Metaphrastam porro addicitur, id supplicii genus a Trajano potissimum fuisse electum, quod *hic mortis modus longe gravissimus* ipsi fuisset visus: de loci vero in quo perageretur delectu, Imperatori, ab ea Senatus parte quae praesens aderat, hanc consilii rationem fuisse redditam. *Οὐκ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνεβούλευον δεῖν γενέσθαι τὴν ἔκδοσιν, ἵνα μὴ ποθεινόν, φησιν, οὕτω καὶ μᾶλλον ἐπίδοξον παρὰ τοῖς οἰκείοις πολίταις τὸν Ἰγνάτιον ἐργασώμεθα, μαρτυρικῷ δῆθεν τέλει τὴν ζωὴν καταλύοντα. Ὥστε προσήκειν ἔφασκον εἰς Ῥώμην αὐτὸν ἀπαχθέντα δεσμώτην, ἐκεῖ τοῖς θηρσὶν ἐκδο-*

ἀπεφήνατο· "Ἰγνάτιον προσετάξαμεν, τὸν ἐν ἑαυτῷ "λέγοντα περιφέρειν τὸν ἐσταυρωμένον, δέσμιον ὑπὸ "στρατιωτῶν γενόμενον ἄγεσθαι παρὰ τὴν μεγάλην "Ῥώμην, βρῶμα γενησόμενον θηρίων εἰς τέρψιν τοῦ "δήμου." Ταύτης ὁ ἅγιος μάρτυς ἐπακούσας τῆς ἀποφάσεως, μετὰ χαρᾶς ἐβόησεν· "Εὐχαριστῶ σοι, "Δέσποτα, ὅτι με τελείᾳ τῇ πρός σε ἀγάπῃ τιμῆσαι "κατηξίωσας, τῷ ἀποστόλῳ σου Παύλῳ δεσμοῖς "συνδήσας σιδηροῖς." Ταῦτα εἰπὼν, καὶ μετ' εὐφροσύνης περιθέμενος τὰ δεσμὰ, ἐπευξάμενος πρότερον τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ταύτην παραθέμενος μετὰ δακρύων τῷ Κυρίῳ, ὥσπερ κριὸς ἐπίσημος, ἀγέλης καλῆς ἡγούμενος, ὑπὸ θηριώδους στρατιωτικῆς δεινότητος συνηρπάζετο, θηρίοις αἱμοβόροις ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἀπαχθησόμενος πρὸς βοράν.

Romam mittitur.

Γʹ. Μετὰ πολλῆς τοίνυν προθυμίας καὶ χαρᾶς, ἐπιθυμίᾳ τοῦ πάθους, κατελθὼν ἀπὸ Ἀντιοχείας εἰς

θῆναι. Οὕτω γὰρ τῷ μήκει τε τῆς πορείας χαλεπωτέραν ὑφέξει τὴν κόλασιν, καὶ ἅμα Ῥωμαίοις ἀγνοούμενος ὅστις εἴη, καθάπερ εἷς τῶν κακούργων ἀναιρεθῆναι δόξειε, καὶ οὐδὲ βραχείας τὸ μετὰ ταῦτα μνήμης παρ' ἐκείνοις ἀξιωθήσεται.— Quo et illa Chrysostomi [in Ignatii Encomio, ii. 598. ed. Ben.] faciunt, de Diaboli hac in re consilio. Οὐ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν, ὧν προειστήκεισαν, ἠφίει σφάττεσθαι τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλ' εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἄγων ἀνῄρει. Ἐποίει δὲ τοῦτο, ὁμοῦ μὲν ἐρήμους τῶν ἐπιτηδείων λαβεῖν σπεύδων, ὁμοῦ δὲ ἀσθενεστέρους ἐργάζεσθαι τῷ μόχθῳ τῆς ὁδοιπορίας ἐλπίζων. USSER.

1. *Ἰγνάτιον κ. τ. λ.*] Sententiae verba ipsa esse haec vix crediderim: neque enim Magistratus, Romani damnatis illudere, in ipsa sententia, solebant; nec Trajanus ferocis ingenii fuisse traditur. Nec diceret Romanus *παρὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην*, sed sic in Provinciis populi loquebantur. CLERICUS. Infra §. 5. *ἐν τῇ μεγάλῃ Ῥώμῃ.*

4. *βρῶμα θηρίων*] Sic Ign. ad Rom. §. 6. *Ἄφετέ με θηρίων εἶναι βοράν.* Cf. Euseb. H. E. viii. 13. *οὗτος μὲν θηρίων βορὰ μεθ' ἑτέρων ἐπ' αὐτῆς Ἐμίσης γενόμενος.*

ib. *εἰς τέρψιν*] Potius *ὄψιν*, ut habet Vet. Int. Alter vero consentit cum Graeco, *pro avocatione populi.* Infra §. 5. *ἵνα ἐπ' ὄψεσι τοῦ δημοῦ κ. τ. λ.* SMITH. Usserius conferri

tentiavit: "Ignatium praecipimus, in seipso dicen-"tem circumferre Crucifixum, vinctum a militibus "duci in magnam Romam [p]; cibum bestiarum, in "spectaculum plebis, futurum [q]." Hanc audiens sanctus Martyr sententiam, cum gaudio exclamavit: "Gratias ago tibi, Domine, quia me perfecta ad te "charitate honorare dignatus es, cum Apostolo tuo "Paulo vinculis collocari ferreis." Haec dicens, et cum gaudio circumponens vincula, oransque prius pro Ecclesia, et hanc cum lachrymis commendans Domino; velut aries insignis boni gregis dux, a bestiali militari duritia raptus est, bestiis cruda vorantibus ad Romam ad cibum adducendus.

p *in Romam duci magnam* C. C.
q *in spectaculum futurum plebis* C. C.

III. Cum multa igitur promptitudine et gaudio,

jubet Nicephor. H. E. iii. 19. Τραϊανῷ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν γενομένῳ, ἐπεὶ ἐλέγχων οὐκ ἀνίει τὴν δεισιδαιμονίαν τἀνδρὸς, δέσμιον ἐκεῖθεν εἰς Ῥώμην ἐκπέμπει λέουσι παραβληθῆναι βορὰν, μὴ τὴν εἰς Χριστὸν ἐξομνύμενον πίστιν.

5. ὁ ἅγιος μάρτυς] Serioris aevi locutio.

6. μετὰ χαρᾶς] In Grabii libro typographi oscitantia dedit κατὰ χαρᾶς.

7. ὅτι με τελείᾳ] Hunc locum Clericus ita refingit et interpretatur: ὅτι μοι τελείᾳ τῇ πρός με ἀγάπῃ κ. τ. λ. *Gratias tibi, Domine, ago, quod in me eam sententiam tuleris ut me mulctaveris vinculis quae sunt mihi instar maximi tui erga me amoris.* Lectio vulgata, quam tuetur uterque Interpres, mihi quidem sensum satis bonum praebere videtur.

8. δεσμοῖς συνδήσας σιδηροῖς.] In Vet. Int. corrige librarii mendum, et lege *colligari.* SMITH. Int. Cotton. habet *alligari.*

10. περιθέμενος] Non est *circumponens*, ut habet Vet. Int. sed ut alter, [Cottonianus] *suscipiens; hoc est, circumponi sibi passus.* CLERICUS.

11. τῇ ἐκκλησίᾳ] Idem ac ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. SMITH. Infra, §. 6. habes παρακαλέσας τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν.

14. αἱμοβόροις] Hunc locum addas illis quos e Patribus et Josepho collegit Hasius sub hac voce in nova Thesauri editione. Interpres, ut videtur, ὠμοβόροις legebat.

17. εἰς τὴν Σελεύκειαν] Erat *Seleucia* [*Seleucia* nempe *Pieriae*] urbs maritima, 130 stadiis ab *Antiochia* dissita, ut in Persicorum lib. ii. docet Procopius; [p. 62. l. 15. ed. Hoeschel.] ex qua, ut Paulus et Barnabas, Act. xiii. 4. ita nunc iter suum maritimum iniit Ignatius. USSER.

Smyrnam transit.

τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν εἴχετο τοῦ πλοός· καὶ προσχὼν μετὰ πολὺν κάματον τῇ Σμυρναίων πόλει, σὺν πολλῇ χαρᾷ καταβὰς τῆς νηὸς, ἔσπευδε τὸν ἅγιον Πολύκαρπον τὸν Σμυρναίων ἐπίσκοπον τὸν συνακροατὴν θεάσασθαι· ἐγεγόνεισαν γὰρ πάλαι μαθηταὶ τοῦ [ἁγίου] ἀποστόλου Ἰωάννου· παρ' ᾧ καταχθεὶς, καὶ πνευματικῶν αὐτῷ κοινωνήσας χαρισμάτων, καὶ τοῖς δεσμοῖς ἐγκαυχώμενος, παρεκάλει συναθλεῖν τῇ αὐτοῦ προθέσει, μάλιστα μὲν κοινῇ πᾶσαν ἐκκλησίαν· (ἐδεξιοῦντο γὰρ τὸν ἅγιον διὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων αἱ τῆς Ἀσίας πόλεις καὶ ἐκκλησίαι, πάντων ἐπειγομένων πρὸς αὐτὸν, εἴ πως μέρος χαρίσματος λάβωσι πνευματικοῦ·) ἐξαιρέτως δὲ τὸν ἅγιον Πολύκαρπον, ἵνα διὰ τῶν θηρίων θᾶττον ἀφανὴς τῷ κόσμῳ γενόμενος, ἐμφανισθῇ τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ.

Δ'. Καὶ ταῦτα οὕτως ἔλεγεν, καὶ οὕτως διεμαρτύρατο· τοσοῦτον ἐπεκτείνων τὴν πρὸς Χριστὸν ἀγά-

1. τοῦ πλοός·] Serioris aevi genitivus. Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 453. Eamdem formam adhibet S. Lucas, Act. xxvii. 9. Cf. τοῦ νοὸς I Cor. xiv. 19. II Cor. ii. 2.

2. μετὰ πολὺν κάματον] Cf. Ep. ad Rom. §. 5. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐνδεδεμένος δέκα λεοπάρδοις.

ib. τῇ Σμυρναίων πόλει] Ruinart. et Grabius, scripturam Cod. Colbert. serviliter secuti, Σμυρνέων.

3. τῆς νηὸς] Clericus, Ionismo offensus, de suo dedit τῆς ναὸς, hic, et infra §. 5.

5. τοῦ [ἁγίου] ἀποστόλου Ἰωάννου] Smithus et Gallandius uncinis incluserunt τοῦ ἀποστόλου, quam vocem agnoscit Int. Cotton.

6. παρ' ᾧ καταχθεὶς] Infeliciter haec post Int. Vet. vertit Wakius, *being brought to him*. Melius Ruinart. et Clericus, *apud quem diversatus*, quo sensu recentiores hanc vocem frequentasse docet Passovius.

8. συναθλεῖν τῇ αὐτοῦ προθέσει] Hoc est, precibus a Deo petere, ut Ignatium gloria martyrii donaret. Peti tamen hoc unum recte poterat a Deo, ut constantem praestaret, si ad sanguinem pro Christo fundendum eum vocaret. Omnes enim

ex desiderio passionis, descendens ab Antiochia in Seleuciam, illinc[r] habebat navigationem: et applicans post multum laborem Smyrnaeorum civitati[s], cum multo gaudio descendens de navi festinabat sanctum Polycarpum Episcopum coauditorem videre: (fuerant enim quondam discipuli Joannis[t].) Apud quem adductus, et spiritualibus[u] cum ipso communicans charismatibus, et vinculis glorians, deprecabatur concertare ipsius proposito, maxime quidem[x] communiter omnem Ecclesiam: (honorabant enim Sanctum per Episcopos, Presbyteros et Diaconos, Asiae civitates et Ecclesiae; omnibus festinantibus ad ipsum, si quo aliquam partem charismatis accipiant spiritualis:) praecipue autem Sanctum Polycarpum; ut velocius, per bestias disparens mundo factus, appareat faciei Christi.

[r] *illuc* C. C.
[s] *civitati* deest C. C.
[t] *Apostoli.* MS. Cott.
[u] *spiritualiter ei* MS. Cott.
[x] *quidem. Communiter omnes Ecclesiae honorabant. Honorabant enim* &c. C. C.

IV. Et hoc sic dixit, sic testificatus est: tamen extendens eam, quae circa Christum, charitatem, ut

Tota haec Sectio, cum parte prox-

preces ejuscemodi ex arbitrio Dei pendeant necesse est, cujus consilia homines ignorant. CLERICUS.

9. πᾶσαν ἐκκλησίαν] Intelligi hic non tantum Ecclesiam totam Smyrnensem, sed totum σύστημα Ecclesiarum Asianarum, sequentia sat clare ostendunt. CLERICUS.

13. μέρος χαρίσματος πνευματικοῦ] Locutio ex Ep. ad Rom. i. 11. desumpta; ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν. Per πνευματικὰ χαρίσματα Symbola Eucharistica intelligit Clericus; quam Interpretationem vellem exemplis vocis χάρισμα hoc sensu usurpatae confirmasset. Rationem longe aliam adfert Burtonus, qui de donis quae vocantur miraculosis sermonem esse opinatur. *Lectures on the Ecclesiastical History of the Second and Third Centuries*, p. 231. Dona illa extraordinaria Spiritus Sancti non modo secundo sed et sequenti saeculo Ecclesiae liberaliter concessa fuisse, docet Moshemius, de Rebus Christianorum ante Constantinum. Saec. ii. §. 5. Cf. Saec. iii. §. 4. Operae pretium facies si de hac quaestione adieris Praesulem eruditissimum Johannem Kaye, in libro inscripto, *The Ecclesiastical History of the Second and Third Centuries illustrated from the Writings of Tertullian*, pp. 98—100.

πὴν, ὡς οὐρανοῦ μέλλειν ἐπιλαμβάνεσθαι διὰ τῆς καλῆς ὁμολογίας καὶ τῆς τῶν συνευχομένων ὑπὲρ τῆς ἀθλήσεως σπουδῆς, ἀποδοῦναι δὲ τὸν μισθὸν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ὑπαντησάσαις αὐτῷ διὰ τῶν ἡγουμένων, γραμμάτων εὐχαριστῶν ἐκπεμφθέντων πρὸς αὐτὰς, πνευματικὴν μετ' εὐχῆς καὶ παραινέσεως ἀποσταζόντων χάριν. Τοιγαροῦν τοὺς πάντας ὁρῶν εὐνοϊκῶς διακειμένους περὶ αὐτὸν, φοβηθεὶς μή ποτε ἡ τῆς ἀδελφότητος στοργὴ τὴν πρὸς Κύριον αὐτοῦ σπουδὴν ἐκκόψῃ, καλῆς ἀνεῳχθείσης αὐτῷ θύρας τοῦ μαρτυρίου, οἷα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐπιστέλλει Ῥωμαίων ὑποτέτακται.

Legitur hic Epistola ad Romanos.

Ε'. Καταρτίσας τοίνυν, ὡς ἠβούλετο, τοὺς ἐν Ῥώμῃ τῶν ἀδελφῶν ἄκοντας διὰ τῆς ἐπιστολῆς, οὕτως ἀναχθεὶς ἀπὸ τῆς Σμύρνης (κατεπείγετο γὰρ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὁ Χριστοφόρος φθάσαι τὰς φιλοτιμίας

1. ὡς οὐρανοῦ μέλλειν] Toupio assentior reponendum esse μέλλων.

4. διὰ τῶν ἡγουμένων] *Per Praefectos* sive *Episcopos*. Vet. Int. *per praecedentes*, (hic enim interpunctio apponenda est, nec ad *literas*, quae subsequuntur, referri aut potest aut debet) h. e. *dignitate praecedentes;* vel potius rescribendum, *Praesidentes*, quo titulo Episcopi merito suo olim gavisi sunt. Hoc potius malo, quam ut fingam Interpretem nostrum in suo codice προηγουμένων reperisse. Versionem autem Latinam ad exemplar Graecum, in quo sensus integer et intellectu facilis est, omnino conformari oportere quis non videt? Male hanc et alteram, quae sequitur, sectionem imaginatus est D. Usserius ab Ignatianarum Epistolarum collectore fuisse intersertas: quas series narrationis necessario exigit, et quae procul omni dubio in originalibus Martyrii Actis exstabant, ut hodie Graece exstant. SMITH. Vocem ἡγούμενοι usurpat auctor Ep. ad Hebraeos, xiii. 7, 17, 24. quibus in locis Vulgata Versio, habet *praepositi*. Beza *ductores*. Hermas, Past. I. ii. 2. "Dices "ergo eis *qui praesunt* Eccle- "siae."

5. γραμμάτων εὐχαριστῶν] Lege εὐχαριστικῶν. GRABIUS. Forsitan διὰ γραμμάτων vel γραμμάτων εὐχαρίτων. TOUP.

6. ἀποσταζόντων χάριν.] Per-

coelum quidem apprehendere per bonam confessionem et per coorantium pro certamine studium, reddi autem mercedem Ecclesiis obviantibus Christi, per praecedentes literas gratias agens, appositas ad ipsas, spiritualem cum orationibus[y] et admonitionibus amplexantes gratiam. Igitur omnes videns amicabiliter dispositos ad ipsum, timens ne forte fraternitatis dilectio ad Dominum ipsius festinationem abscindat, bona aperta ipsi porta martyrii, talia ad Ecclesiam mittit Romanorum, ut subordinata sunt.

ime sequentis, usque ad verba *attigit ad Troadem*, abest a MS. Cott.

[y] *oratione* C. C.

Act. xxi. 13.

Vide supra p. 354.

V. Perficiens igitur, ut volebat, eos qui in Roma fratrum absentes per Epistolam, sic ductus[z] a Smyrna; (urgebatur enim a militibus Christophorus occupare

[z] *ductus fr. . . .* et chasma literarum plus quam quinque in C. C.

peram Int. Vet. Similem fere locutionem habes in Ep. ad Magn. §. 14. δροσισθῆναι.

10. σπουδὴν ἐκκόψῃ] Timebat nempe, ne Ecclesia Romana, ejus amore permota, amicos adhiberet apud Trajanum, non inclementem caeteroqui Principem, ut veniam sibi impetrarent; quod si factum fuisset, egregiam occasionem constantiae suae Deo et hominibus probandae amitteret. CLERICUS.

14. Καταρτίσας τοίνυν κ. τ. λ.] Rectius forte esset τινὰς τῶν ἐν Ῥώμῃ ἀδελφῶν, sed nihil muto. . . . . Καταρτίζειν, non videtur hic esse *perficere*, ut habet Vetus Int. Usserianus, sed *componere animos* aliter sentientium, eosque ad id probandum quod ipse cupiebat adducere. Idem Interpres ἀντὶ τοῦ ἄκοντας legit ἀπόντας. [quam lectionem praetulit Smithus.] Sed potior est Colbert. Cod. lectio. *Inviti* sane videbant Christiani eximium virum et qui Episcopali munere egregie fungeretur, ad mortem duci, quamvis caeteroquin ejus constantiam probarent. Vide de verbo καταρτίζω dicta ab Hammondo atque a nobis ad II Cor. xiii. 11. CLERICUS. Ruinartus vertit, *postquam ergo repugnantes fratres . . . . praeparasset;* quam interpretationem sequitur Chevallier. Paulo aliter Wakius, *and having thus strengthened such of the brethren as were against his martyrdom.* Ruchatus, *Ayant ainsi ramené par sa lettre ceux d'entre les frères de Rome,* &c.

17. ὁ Χριστοφόρος] Cf. Ep. ad Eph. §. 9. Χριστοφόροι, ἁγιοφόροι.

ib. φθάσαι τὰς φιλοτιμίας] Per hasce φιλοτιμίας intelligo ludos solennes, magno sumptu ac studio a munerum publicorum

ἐν τῇ μεγάλῃ Ῥώμῃ, ἵνα ἐπ' ὄψεσι τοῦ δήμου Ῥωμαίων θηρσὶν ἀγρίοις παραδοθεὶς, τοῦ στεφάνου τῆς ἀθλήσεως ἐπιτύχῃ,) πρόσεσχε τῇ Τρωάδι. Εἶτα ἐκεῖθεν καταχθεὶς ἐπὶ τὴν Νεάπολιν διὰ Φιλίππων παρώδευεν Μακεδονίαν, περὶ καὶ τὴν ἤπειρον τὴν πρὸς Ἐπίδαμνον, ἐν τοῖς παραθαλαττίοις νηὸς ἐπιτυχὼν, ἔπλει τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, κἀκεῖθεν ἐπιβὰς τοῦ Τυρρηνικοῦ, καὶ παραμείβων νήσους τε καὶ πόλεις, ὑποδειχθέντων τῷ ἁγίῳ Ποτιόλων, αὐτὸς μὲν ἐξελθεῖν ἔσπευδεν, κατ' ἴχνος βαδίζειν ἐθέλων τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ὡς δὲ ἐπιπεσὸν βίαιον πνεῦμα οὐ συνεχώρει, τῆς νηὸς ἐκ πρύμνης ἐπειγομένης, μα-

magistratuumque candidatis, qui inde gratiam et applausum plebis Romanae captabant, pro more exhiberi solitos. Quapropter S. Ignatius a feris militibus, jam occupata terra, ad iter maturandum urgebatur, ut Romam, antequam dies isti communis laetitiae et publicae festivitatis essent elapsuri, perveniret; bestiis nimirum in Amphitheatro, juxta sententiam ab ipso Trajano nuper Antiochiae latam, objiciendus. Patet autem ex Kalendario vetusto sub Imperatore Constantio, filio Constantini Magni, confecto, in quo sola Gentilium solemnia recensentur, quod edidit Lambecius in Appendice ad iv. Lib. Commentariorum de Bibliotheca Vindobonensi, illo ipso die, quo S. Ignatius martyrium passus est, nempe decimo tertio Kalendas Januarias, *Munus Kandida*, i. e. *Candidatorum*, celebratum fuisse. SMITH. Ita intellexerunt etiam Ruinartus et Clericus. Idem Kalendarium exhibet Graevius, Thes. Antiq. Rom. viii. p. 96. sq. Locus Demosthenis, quem minus accurate a Budaeo indicatum fuisse queritur Clericus, exstat in Orat. de Corona, tom. i. p. 312. ed. Reisk. *ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, ... ἐξελθόντι ἐκ παίδων, τἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας, μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας, ἀπολείπεσθαι.* Nostrum locum optime illustrat Lucianus, Asin. §. 53. *Εἶτα τὸ τελευταῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐνστάσης, ἐν ᾗ τὰς φιλοτιμίας ἦγεν ὁ ἐμὸς δεσπότης, εἰσάγειν ἔγνωσάν με εἰς τὸ θέατρον.* Liceat mihi, dum de hoc sensu vocis *φιλοτιμία* agitur, locum Plutarchi quem in Indice omisit Reiskius, exhibere. *ζηλοτυποῦσα δὲ Κλεοπάτρα τὰς Ὀκταβίας ἐν τῇ πόλει τιμὰς . . . πολλαῖς ἀνελάμβανε φιλοτιμίαις τὸν δῆμον.* Vit. Antonii, §. 57. *Φιλότιμον*, ut docet Cangius, e Crusii Tur-

honores in magna civitate, ut in conspectu plebis Romanorum bestiis feris projectus corona justitiae per tale certamen potiatur;) attigit ad Troadem[a]. Deinde illinc ductus ad Neapolim per Philippenses[b], pertransivit Macedoniam pedes, et terram quae ad Epidamnium. Cujus in juxta marinis nave potitus, navigavit Adriacum pelagus, et illinc[c] ascendens Tyrannicum[d], et transiens insulas et civitates, ostensis Sancto Pociolis, ipse quidem exire festinavit, secundum vestigia ambulare volens Apostoli Pauli. Ut autem incidens violentus non concessit ventus,

[a] *Trojae appropinquavit.* MS. Cott.
[b] *Philippesios* MS. Cott. *Philippenses transivit* C. C.
[c] *illuc* C. C.
[d] *Turannicum* C. C.
Act. xxviii. 13, 14.

co-Graecia, p. 502. appellant Graeci hodierni *munus*, quo Patriarcham donant, cum quarto aut quinto quoque anno cum suis comitibus metropoles Ecclesiae Graecanicae subjectas lustrat ac circumit. Glossar. Med. et Inf. Graecitatis, in voc.

1. ἐν τῇ μεγάλῃ Ῥώμῃ] Int. Vet. legebat, ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει. Vide quae supra notavimus ad §. 2.

2. τοῦ στεφάνου τῆς ἀθλήσεως] Supple ex Int. Vet. δικαιοσύνης διὰ τοιαύτης. SMITH.

5. Μακεδονίαν] Adde πεζῇ, ut legebat Vet. Int. et habet Symeon. SMITH. Cf. Act. xvi. 11, 12.

ib. τὴν ἤπειρον τὴν πρὸς Ἐπίδαμνον] h. e. ad illum tractum terrae continentis et mediterraneae, in quo sita est Epidamnus. SMITH. Aliter Grabius, et Clericus cum Ruinart. καὶ τὴν Ἤπειρον τὴν πρὸς Ἐπίδαμνον. *ad eam Epiri partem, quae ad Epidamnum sita est.* Sic Wakius quoque et Chevall. Apud Ruchat. pro *de l'Empire*, legendum *de l'Epire*. Paullum lucis adferunt Interpretes qui pro *Tyrrhenicum* praestant *Tyranicum* vel *Tyrannicum*, et quorum alter ex urbe Puteolana, quod jam monuerat Usserius, Pontiolum Episcopum fabricavit, quem et S. Ignatio obviam exisse finxit. Codex Caiensis non exhibet *et ad terram*, uti docet Smithus.

8. καὶ παραμείβων — πόλεις] Neque in altero Interprete ista leguntur, neque in Metaphrasta. USSER.

11. Ὡς δὲ ἐπιπεσὸν κ.τ.λ.] Interpres Vetus fraudi fuit Chevallierio, qui sic vertit: *But a violent wind arising, and driving back the ship.* Rectius Wakius, *driving on the ship.* Hoc scilicet vult Actorum Scriptor, Ignatium, quo pressius Pauli vestigiis incederet, iter a Puteolis Romam usque terra facere cupiisse; cujus voti compos fuisset, ni validus ventus aspirasset, et militibus Romam properantibus fidem fecisset, cursum maritimum compendiosiorem fore itinere pedestri.

12. τῆς νηός] Vide supra ad §. 3.

καρίσας τὴν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην, οὕτω παρέπλει. Τοιγαροῦν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ τῇ αὐτῇ, οὐρίοις ἀνέμοις προσχρησάμενοι, ἡμεῖς μὲν ἄκοντες ἀπηγόμεθα, στένοντες ἐπὶ τῷ ἀφ' ἡμῶν μέλλοντι χωρισμῷ τοῦ δικαίου γίνεσθαι. Τῷ δὲ κατ' εὐχὴν ἀπέβαινεν σπεύδοντι θᾶττον ἀναχωρῆσαι τοῦ κόσμου, ἵνα φθάσῃ πρὸς ὃν ἠγάπησεν Κύριον. Καταπλεύσας γοῦν εἰς τοὺς λιμένας Ῥωμαίων, μελλούσης λήγειν τῆς ἀκαθάρτου φιλοτιμίας, οἱ μὲν στρατιῶται ὑπὲρ τῆς βραδύτητος ἤσχαλλον, ὁ δὲ ἐπίσκοπος χαίρων κατεπείγουσιν ὑπήκουσεν.

ϛʹ. Ἐκεῖθεν γοῦν ἐώσθησαν ἀπὸ τοῦ καλουμένου Πόρτου· (διεπεφήμιστο γὰρ ἤδη τὰ κατὰ τὸν ἅγιον μάρτυρα·) συναντῶμεν τοῖς ἀδελφοῖς φόβῳ καὶ χαρᾷ πεπληρωμένοις, χαίρουσιν μὲν ἐφ' οἷς ἠξιῶντο τῆς τοῦ Θεοφόρου συντυχίας, φοβουμένοις δὲ διότι περ ἐπὶ θάνατον ὁ τοιοῦτος ἤγετο. Τισὶ δὲ καὶ παρήγγελλεν ἡσυχάζειν, ζέουσι καὶ λέγουσι καταπαύειν τὸν

Romam advertit.

ib. μακαρίσας] *beatos praedicans*, quod, per septiduum, Paulum hospitio excepissent. CLERICUS.

1. τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην] Ita ipse Ignatius ad Smyrn. [§. 12.] necnon ad Philad. [11.] Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι. GRABIUS.

3. ἡμεῖς μὲν ἄκοντες] Chevallierius, Ruinartum secutus, censet ex hoc loco satis constare haec Acta esse genuina, quia scilicet ad normam D. Lucae, Act. xvi. 8—10. transit scriptor a tertia ad primam personam.

5. μέλλοντι χωρισμῷ] *futura separatione*, per mortem Martyris. USSER. μέλλοντι—γίνεσθαι. Cf. Euseb. H. E. i. 4. τὸ μέλλον ἔσεσθαι προθεωρήσας.

8. μελλούσης λήγειν—φιλοτιμίας] In MS. [Vet. Int.] glossa haec ad marginem habetur apposita. *Inanem gloriam dicit militum; qui inaniter gloriabantur de eo, quod Sanctum vinctum ducebant ad mortis spectaculum.* USSER. Recte Ruinartus, *cum finis immundi spectaculi instaret.* Vide p. 544. l. 17.

12. Ἐκεῖθεν γοῦν ἐώσθησαν] Post ἐώσθησαν interpunxit Freyius. Caeteri libri exhibent ἐώθησαν. Vide sis Elmsleium ad Eurip. Med. 329.

ib. ἀπὸ τοῦ καλουμένου Πόρτου]

nave a prora repulsa, beatificans illam quae in illo loco fratrum charitatem, sic transnavigavit. Igitur in una die et nocte eadem prosperis ventis utentes, nos quidem nolentes abducimur, gementes de ea quae a nobis futura separatione: justo autem fieri ipsi secundum votum accidit; festinanti citius recedere de mundo, ut attingat ad quem dilexit Dominum. Navigantes igitur in Portum Romanorum, debente finem habere mundi inani gloria, milites quidem pro tarditate offendebantur, Episcopus autem gaudens festinantibus obediebat.

VI. Illinc igitur expulsi a vocato Portu, (diffamabantur enim jam quae secundum sanctum Martyrem[e],) obviamus fratribus, timore et gaudio repletis, gaudentibus quidem in quibus dignificabantur, eo quod Theophori consortio; timentibus autem, quod ad mortem talis ducebatur. Quibusdam autem et annunciavit silere, ferventibus et dicentibus quie-

[e] *secundum Martyrem sanctum* C. C.

Ad hunc etiam usque diem *Il Porto* vocato, de quo in xii. Ecclesiasticae suae Historiae libro Philostorgius. [cap. 3. p. 535. ed. Vales.] Μέγιστον οὗτος νεώριον Ῥώμης, λίμεσι τρισὶ περιγραφόμενος, καὶ εἰς πολέως μικρᾶς παρατεινόμενος μέγεθος. Portus autem iste Romanus, prope Ostiam a Claudio structus, a Trajano nuper in melius restauratus fuerat, tum aliis rebus postea, tum Portuensi Hippolyti Episcopatu celebris; qui a Johanne Zonara et aliis, ἐπίσκοπος τοῦ κατὰ Ῥώμην Πόρτου appellatur. USSER. Ostiam intelligit Clericus, Hist. Eccl. A. D. 116. §. 8. Humani quid passus est V. D. laeva enim Tiberis ripa sita est Ostia urbs, dextra autem Portus Romanus. Videatur omnino Cluverius. Ital. Antiq. p. 878.

14. συναντῶμεν τοῖς ἀδελφοῖς] Ita pro vulgata σὺν αὐτῷ μὲν reposui e Codice Parisiensi: quemadmodum legisse Int. Vet. constat, uti jam monuerat Smithus.

15. τῆς τοῦ Θεοφόρου] Apud Int. Vet. duo illa vocabula *eo quod* redundare videntur. Ita tamen in Cod. MS. exstare reperi. Distingue igitur hac punctuatione, *eo quod Theophori* (nempe *erant*) consortio. SMITH.

16. διότι περ ἐπὶ θάνατον] διότι τὴν ἐπὶ θάνατον mallet Toupius, et mox ἡσυχάζειν, σίζουσι.

18. ἡσυχάζειν] Hoc est, ut *quieti exspectarent* martyrii ejus

δῆμον πρὸς τὸ μὴ ἐπιζητεῖν ἀπολέσθαι τὸν δίκαιον, ὃς εὐθὺς γνοὺς τῷ πνεύματι, καὶ πάντας ἀσπασάμενος, αἰτήσας τε παρ' αὐτῶν τὴν ἀληθινὴν ἀγάπην, πλείονά τε τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ διαλεχθεὶς, καὶ πείσας μὴ φθονῆσαι τῷ σπεύδοντι πρὸς τὸν Κύριον, οὕτω μετὰ γονυκλισίας πάντων τῶν ἀδελφῶν, παρακαλέσας τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν, ὑπὲρ τῆς τοῦ διωγμοῦ καταπαύσεως, ὑπὲρ τῆς τῶν ἀδελφῶν εἰς ἀλλήλους ἀγάπης, ἀπήχθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἀμφιθέατρον. Εἶτα εὐθὺς ἐμβληθεὶς κατὰ τὸ πάλαι πρόσταγμα τοῦ Καίσαρος, μελλουσῶν καταπαύειν τῶν φιλοτιμιῶν, (ἦν γὰρ ἐπιφανὴς, ὡς ἐδόκουν, ἡ λεγομένη τῇ Ῥωμαϊκῇ φωνῇ τρισκαιδεκάτη, καθ' ἣν σπουδαίως συνήεσαν) οὕτως θηρσὶν ὠμοῖς παρὰ τῷ ναῷ παρεβάλλετο, ὡς παρ' αὐτὰ τοῦ ἁγίου μάρτυρος

consummationem, nec conarentur *populum sedare*, ne ipsum ad mortem posceret; quomodo faciebant ii, quos ζέοντας vocat, *ferventes*; cupiditate nempe ejus morti eripiendi. CLERICUS. ἡσυχάζειν, pro ἡσυχάζουσιν, cum Clerico, cui adstipulantur Ruinartus, Smithus, Grabius, Wakius, et Chevall. in textum recepi. Ruchatus alteram lectionem sequitur; *Il fit savoir son arrivée à quelques uns, qui vivoient dans la retraite.*

2. ὃς εὐθὺς] Legebat Vet. Int. οὗς. SMITH. S. Marcus, ii. 8. Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ...

4. ἐν τῇ ἐπιστολῇ] Nempe, ad Romanos, in qua vehementer eos orat, ne vellent pro se intercedere, ne Martyrium pateretur. CLERICUS. Cf. §. 7. Βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω· κ. τ. λ.

6. μετὰ γονυκλισίας] Sic §. 7. infra. Cf. Act. xxi. 5. θέντες τὰ γόνατα. Hermas, Past. I. i. 1. ii. 1. iii. 1. "positis genibus."

ib. πάντων τῶν ἀδελφῶν] 'Fratres pro dilectione sua cupidi sunt ad conveniendum et visitandum confessores bonos, quos illustravit jam gloriosis initiis Divina dignatio.' Cyprianus in Epistola 5. ed. Fell.

10. τὸ πάλαι πρόσταγμα] Sic loquitur Martyrii scriptor, quia ante aliquot menses sententiam pronunciarat Trajanus. CLERICUS.

12. ἐπιφανὴς] Nempe, ἑορτή. Eo die et seqq. celebrabantur *Sigillaria*; de quibus vide Lipsium, Saturnal. i. 4. [' Ipsa

tare plebem ad non expetere perdere justum: quos confestim spiritu cognoscens, et omnes salutans, petensque ab ipsis veram charitatem[f], pluraque iis[g] quae in Epistola disputans, et suadens non invidere festinanti ad Dominum, sic[h] (cum genuflexione omnium fratrum, deprecans Filium Dei pro Ecclesiis, pro persecutionis quietatione, pro fratrum adinvicem charitate) subductus est cum festinatione in Amphitheatrum. Deinde confestim projectus, secundum quondam praeceptum Caesaris[i], debentibus quiescere gloriationibus, (erat enim solennis, ut putabant, dicta Romana voce *Tertiadecima*, secundum quam studiose convenerunt) sic bestiis crudelibus ab impiis apponebatur, ut confestim sancti Martyris Ignatii[k] compleretur desiderium, secundum quod scriptum

f *veniam, caritatem* C. C.
g *hiis* C. C.
h *Sic que* C. C.
i *quondam Caesaris praeceptum* C. C.
k *sancti Ignatii Martyris* C. C.

'Saturnalia constabant diebus 'quinque; at Sigillaria, quae 'subsequebantur, binis.'] CLERICUS. *Sigillaria* Usserius item intelligit, quorum Saturnalibus 'adjecta celebritas,' ut habet Macrobius, [Saturn.] i. 10. ab Usserio indicatus, 'in 'septem dies discursum publi-'cum et laetitiam religionis ex-'tendit.' Huic solennitati non adeo bene convenire φιλοτιμίας nuncupationem arbitratur Smithus. Temporum autem ratio in Martyrologiis incertissima est. Vid. Pearson. Opp. Posth. p. 26.

ib. ἡ λεγομένη—τρισκαιδεκάτη] Infra §. 7. Ἐγένετο δὲ ταῦτα τῇ πρὸ δεκατρίων Καλανδῶν Ἰαννουαρίων.

14. παρὰ τῷ ναῷ] Forte legebat Vet. Int. παρὰ τῶν ἀνοσίων sive ἀνόμων. SMITH. Erat Amphitheatrum Jovi Latiari, aut Stygio, et Dianae sacrum; quamobrem mirum non est hic Templi mentionem fieri. Prudentius, Lib. i. contra Symmachum ver. 379. et seqq. ubi de Amphitheatralibus muneribus;

Respice terrifici scelerata sacraria Ditis,
Cui cadit infausta fusus gladiator arena.

Rursus ver. 396.

Funditur humanus Latiari in munere sanguis,
Consessusque *illo* spectantum solvit ad aram
Plutonis fera vota sui.

Ex hoc Martyrii loco liquet eorum, qui feris objiciebantur, sanguinem fusum ad Ædem quampiam, in qua fuisse videtur *ara*, Prudentio memorata. CLERICUS.

15. παρ' αὐτὰ] Vide quae supra notavimus ad Ignatii Ep. ad Trall. §. 11.

Ἰγνατίου πληροῦσθαι τὴν ἐπιθυμίαν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, "Ἐπιθυμία δικαίου δεκτή·" ἵνα μηδενὶ τῶν ἀδελφῶν ἐπαχθὴς διὰ τῆς συλλογῆς τοῦ λειψάνου γένηται, καθὼς φθάσας ἐν τῇ ἐπιστολῇ τὴν ἰδίαν ἐπεθύμει γενέσθαι τελείωσιν. Μόνα γὰρ τὰ τραχύτερα τῶν ἁγίων αὐτοῦ λειψάνων περιελείφθη, ἅτινα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀπεκομίσθη, καὶ ἐν λίνῳ κατε-

1. πληροῦσθαι τὴν ἐπιθυμίαν] Metaphrastes, ἔργῳ τῆς εὐχῆς τῷ ἀνδρὶ πληρωθείσης, ὥστε τάφον αὐτῷ τὰ θηρία γενέσθαι, καὶ μηδὲν ὑπολειφθῆναι τοῦ σώματος. et alter Biographus, verbis horum Actorum propius expressis; Ἔδραμον ἐπ' αὐτὸν οἱ λέοντες, καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν σπαράξαντες, κατέδοντο αὐτοῦ, ὡς παρ' αὐτὰ κ. τ. λ. quae Vetus Latinus Interpres in sensum menti Auctoris plane contrarium transformavit. *Accurrerunt ad eum duo leones, et ex utraque parte super eum incidentes, praefocaverunt eum tantummodo, et non tetigerunt carnes ejus.* Qui error inde ad posteriores Latinos, Bedam, in Martyrolog. viii. Kal. Dec., Adonem, in Libello de Festivitatibus Apostolor. Kal. Feb., Vincentium Bellovacensem, in Specul. Historial. Lib. x. cap. 56., Antonium Florentinum, in Chronic. Part. i. Tit. 7. cap. i. §. 11., et Petrum Equilinum, in Natal. Sanctor. Lib. iii. cap. 64., derivatus, et ipsius Martyris voto repugnat, et Graecorum Scriptorum consensui. Desiderium enim suum in Ep. ad Rom. Ignatius expresserat. De voti eventu communem hominum sententiam ita retulit Eusebius, H. E. iii. 36. Λόγος δ' ἔχει τοῦτον ἀπὸ Συρίας ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἀναπεμφθέντα, θηρίων γενέσθαι βοράν. Quibus, ex aliis scriptoribus Evagrius, i. 16. addidit; ὡς ἐβούλετο, τάφον τὰς τῶν θηρίων ἐσχηκὼς γαστέρας ἐν τῷ τῆς Ῥώμης ἀμφιθεάτρῳ. Graeci quoque in Menaeo, Decemb. 20. Βληθεὶς εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ὑπὸ τῶν ἀφεθέντων ἐπ' αὐτὸν λεόντων διεσπάσθη, et sermone ad ipsum Ignatium converso, Σπλάγχνα θηρίων σοι τάφος γεγόνασι. Nicephorus denique, xiv. 44. ὡς ἐκείνῳ βούλησις ἦν, τάφῳ ταῖς τῶν θηρίων ἐχρῆτο γαστράσιν ἐν τῷ τῆς Ῥώμης ἀμφιθεάτρῳ. In Usuardi et Romano Martyrologio, *leonum dentibus praefocatus* tantum fuisse legitur: quos et postea exanimati Martyris pedes lambisse, fide poetica, addit carminis ad Ignatium auctor, quod Romae, in Ecclesia S. Stephani in Coelio, spectandum publice proponitur.

Accurrit diffusa cohors hinc inde Quiritum,
Et septem resonant plena Theatra jugis:
Mitteris in fulvam fortis cum miles arenam,
Ut fias Libycis nobilis esca feris.
Ipse quidem dum non refugis, sed appetis ultro,
Optata lethi conditione cadis.
At cavea e plena spectat stupefacta leones
Exanimi linguis lambere Roma pedes.

USSER.

est, *Desiderium justi acceptabile:* ut sit nulli fratrum gravis per collectionem reliquiarum; secundum quod, praeoccupans in Epistola, propriam concupiscit fieri fruitionem. Sola enim asperiora sanctorum ossium derelicta sunt: quae in Antiochiam reportata sunt, et in capsa reposita, sicut thesaurus inappre- Prov. x. 24.

3. τοῦ λειψάνου] Frequentius plurali λείψανα vocant Ecclesiastici scriptores, quod reliquiae cadaveris in plura fragmenta essent divisae. Sic inferius. CLERICUS. λείψανον in singulari positum habes, Mart. Polyc. §. 17.

5. γενέσθαι τελείωσιν.] Sic vulgo vocant Ecclesiastici Scriptores mortem Martyrum, imitati, ut videtur, scriptorem ad Hebraeos, qui eorum animos vocat πνεύματα δικαίων τετελειωμένων, vel τὸ τέλος, seu finem bonorum adeptorum. CLERICUS. Vet. Int. *fruitionem.* Emenda *finitionem*, et adde *ipsius* e MSto. SMITH. Voces τελείωσις et τελειοῦσθαι a Scriptoribus Ecclesiasticis adhibentur, de morte piorum simpliciter, Euseb. H. E. iii. 35, et speciatim de morte Martyrum, vii. 15. Vid. Clem. Al. Strom. iv. 4. p. 570. ed. Potter. τελείωσιν τὸ μαρτύριον καλοῦμεν, οὐχ ὅτι τέλος τοῦ βίου ὁ ἄνθρωπος ἔλαβεν, ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλ' ὅτι τέλειον ἔργον ἀγάπης ἐνεδείξατο.

7. εἰς τὴν 'Αντιόχειαν ἀπεκομίσθη] In Graecorum Menaeo, die 29 Jan. hujus ἀνακομιδῆς et ἐπανόδου, *reportationis* et *reditus* Ignatii, memoria celebratur; ista narratione apposita. Χριστιανοί τινες ἄνδρες τὰ τίμια καὶ ἅγια λείψανα αὐτοῦ εἰς 'Αντιόχειαν ἐνεγκόντες, δῶρον ποθούμενον τοῖς ἀδελφοῖς δωροῦνται. Οἱ μετὰ πάσης τιμῆς καὶ φόβου ὑπὸ γῆν αὐτὰ κατέθεντο· οὗ δὴ χάριν, ἑορτὴν χαρμόσυνον ἡ ἐκκλησία πανηγυρίζει. Cum quibus conferendus et Adonis locus ille, in Libello de Festivitatibus Apostolorum et Discipulor. ad Kal. Feb. 'Reliquiae ejus a fratribus, qui 'eum usque ad martyrium de- 'duxerunt, Antiochiam relatae, 'jacent extra portam Daphniti- 'cam, in coemeterio Ecclesiae: 'ad sextumdecimum Calenda- 'rum Januarii illuc delatae.' Fratres vero illos, qui reliquias has Antiochiam retulerunt, eosdem fuisse qui ex Syria Romam comitati sunt S. Ignatium, Philonem videlicet Tarsensis, et Agathopodem Antiochenae Ecclesiae Diaconum, confirmat P. Halloixius in Notis ad Vitam Ignatii, cap. xv. et Caesar Baronius in Notis ad Romanum Martyrologium, April. 25. quo duorum horum Sanctorum memoria Antiochiae celebrari memoratur; quos eosdem et nos Acta haec conscripsisse, in Praemonitione eis praefixa significavimus. Cum autem quadraginta dierum spatium transferendis ab urbe Romana ad Antiochenam reliquiis vix aut ne vix quidem sufficere appareat, dicendum videtur, 29 die Jan. non primam hanc reportationem, sed alteram translatio-

τέθη, θησαυρὸς ἀτίμητος, ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μάρτυρι χάριτος τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καταλειφθέντα.

Martyrii annus et dies.

Ζʹ. Ἐγένετο δὲ ταῦτα τῇ πρὸ δεκατριῶν καλανδῶν Ἰαννουαρίων, τουτέστιν Δεκεμβρίῳ εἰκάδι, ὑπατευόντων παρὰ Ῥωμαίοις Σύρα καὶ Σενεκίου τὸ δεύτερον. Τούτων αὐτόπται γενόμενοι μετὰ δακρύων, κατ᾽ οἶκόν τε παννυχίσαντες, καὶ πολλὰ μετὰ γονυκλισίας καὶ δεήσεως παρακαλέσαντες τὸν Κύριον πληροφορῆσαι τοὺς ἀσθενεῖς ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς προγεγονόσιν, μικρὸν ἀφυπνώσαντες, οἱ μὲν ἐξαίφνης ἐπιστάντα καὶ περιπτυσσόμενον ἡμᾶς ἐβλέπομεν, οἱ δὲ

nem fuisse factam; quando, post Chrysostomi et Hieronymi tempora, reliquias hasce Theodosius junior a Coemeterio extra portam Daphniticam in Τυχαῖον, templum olim Fortunae a gentilibus dicatum, intra civitatem, magna cum pompa inferendas curavit. Eam enim historiam Evagrius, i. 16. ex Johanne Rhetore et aliis quum retulisset, subdit, ὅθεν καὶ δημοτελὴς ἑορτὴ καὶ πάνδημος εὐφροσύνη μέχρις ἡμῶν τελεῖται. Et post eum Nicephorus, xiv. 44. licet hic priorem in Coemeterio, et posteriorem in Tychaeo depositionem inter se confundat. Aliam Ignatii reliquiarum translationem numerat Martyrologium Romanum ad Dec. 17. qua ex urbe Antiochena 'rursus Romam translatae sunt, 'et in Ecclesia S. Clementis, 'una cum corpore ejusdem beatissimi Papae et Martyris, 'summa veneratione recondi'tae.' Ubi, tunc Antiochia ablatas fuisse opinatur Baronius, eumque secutus Maestraeus, 'quum, Justiniano imperante, 'civitas illa a Cosrhoe rege 'Persarum igne ferroque vas'tata est, anno Domini DXLI.' At si earum inde Romam facta aliqua fuerit translatio, post annum DCXXXVIII. eam accidisse potius dicendum est; quando in Saracenorum potestatem venit Antiochia. USSER.

ib. ἐν λίνῳ κατετέθη] Vet. Int. forte, si non in codice suo, saltem in animo habebat ἐν λάρνακι. Sed hoc est hariolari. SMITH.

1. θησαυρὸς ἀτίμητος] Praepone ὡς, ut in suo codice reperiebat Vet. Int. SMITH.

3. τῇ πρὸ δεκατριῶν] Ignatii festum Graeci vigesima die mensis Decembris celebrant, quo ipsum passum fuisse Acta testantur; Latini vero die prima Februarii, an ob aliquam sacrarum ejus reliquiarum translationem? plures enim fuisse constat. RUINART.

5. Σύρα καὶ Σενεκίου] Graves sunt rationes credendi, serius Martyrium hoc contigisse.

ciabilis; ab ea quae in Martyris[1] gratia sanctae Ecclesiae relicta. [1] *Martyre* C. C.

VII. Facta autem sunt haec die[m] ante xiii. Kalendas Januarias; praesidentibus apud Romanos Syria[n] et Senecio secundo. Horum ipsimet conspectores effecti cum lacrimis, et domi per totam noctem vigilantes, et multum cum genuflexione et oratione deprecantes Dominum certificare infirmos nos de prius factis: parum obdormitantes, hi[o] qui-

[m] *relicta autem facta sunt. Haec die &c.* C.C.
[n] *Sura* C.C.
[o] *hii* C. C.

Quod si verum est, nomina Consulum, in quibus errare non potuerunt Ignatii comites, a recentiore manu esse oportet. Quales additiones in permultis Historiis inveniuntur. CLERICUS. ., Consulatum gesserunt Sura et Senecio anno Trajani decimo, ut docebit Ant. Pagius. Cler. Hist. Eccl. p. 557. not. 15. Codex, quo usus est Ruinartus, praestat Σεδεκίου. Usserius, qui Consulum priorum Trajani annorum seriem digestam exhibet, scribit 'A.D. ' 107. Surano. III. Senecio II.' Mirum quam notae temporum permiscentur et turbantur ap. Codd. Metaphrastae, e. g. in Cod. 1491. Paris. haec habes: ἐν ἔτει πέμπτῳ. . . . τῆς βασιλείας Τραϊανοῦ Καίσαρος· δευτέρῳ ἔτει ἐν ὑπατείᾳ Ἀττίκου καὶ Σουρβούνου καὶ Μαρκέλλου.

8. δεήσεως] δεήσεων Cod. Par. 1451.

9. πληροφορῆσαι] Hoc est, plenam fidem facere accepti Deo Ignatii Martyrii, quod indicatur verbis, ἐπὶ τοῖς προγεγονόσι, satis obscuris; sed sequentia rem ita capiendam ostendunt. Possit et hoc suspicionem injicere additamenta esse haec recentioris aevi. Nam comites Ignatii non potuerunt de pietate ejus dubitare, aut revelatione indigere, ex qua intelligerent Ignatium genuinum Martyrem, Deoque gratum fuisse. Sed suspicari forte nonnulli potuerunt, an Deo placuisset nimia cupiditas Martyrii, qua vir alioqui sanctus exarserat; ut enim non est fugiendum Martyrium, si ita res ferat, sic nec nimis avide quaerendum. Verum haec in medio relinquimus. CLERICUS.

10. μικρὸν ἀφυπνώσαντες] De hisce insomniis, sive coelitus immissis, sive ex quotidianis cogitationibus, de glorioso illo S. Ignatii certamine, phantasiae illorum inter dormiendum, quod frequenti usu venit, suborientibus, non est quod quisquam indebite cautus sagaxve nimium sit sollicitus, quasi olerent figmentum; quum nihil hic aut a fide alienum, aut verisimilitudinis omnino expers assertum habeatur. SMITH. Meo quidem judicio haec omnia aetatem redolent Ignatio longe recentiorem.

11. ἐβλέπομεν—ἑωρῶμεν] Vet.

πάλιν ἐπευχόμενον ἡμῖν ἑωρῶμεν τὸν μακάριον Ἰγνάτιον, ἄλλοι δὲ σταζόμενον ὑφ' ἱδρῶτος ὡς ἐκ καμάτου πολλοῦ παραγενόμενον, καὶ παρεστῶτα τῷ Κυρίῳ. Μετὰ πολλῆς τοίνυν χαρᾶς ταῦτα ἰδόντες, καὶ συμβαλόντες τὰς ὄψεις τῶν ὀνειράτων, ὑμνήσαντες τὸν Θεὸν τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν, καὶ μακαρίσαντες τὸν ἅγιον, ἐφανερώσαμεν ὑμῖν καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν χρόνον, ἵνα κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μαρτυρίου συναγόμενοι, κοινωνῶμεν τῷ ἀθλητῇ καὶ γενναίῳ μάρτυρι Χριστοῦ, καταπατήσαντι τὸν διάβολον, καὶ τὸν τῆς φιλοχρίστου αὐτοῦ ἐπιθυμίας τελειώσαντι δρόμον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς αἰῶνας. Ἀμήν.

Int. in utroque loco *videbant :* quasi juxta illum, in eorum, quibus haec visa obtigerunt, numero, seipsos, qui glorioso Martyris agoni interfuere, non recensuissent : nec quidem recensendi videntur. Graeca potius mutanda sunt, ut Versioni, quae ad literam fit, conformia reddantur. SMITH.

2. *σταζόμενον ὑφ' ἱδρῶτος*] Lege ergo apud Vet. Int. *superrorantem.* Symeon Metaphrastes, *ἱδρῶτι καταρρεόμενον, καθάπερ ἄρτι τῶν τῆς ἀθλήσεως ἀναπεπνευκότα πόνων.* SMITH.

4. *καὶ συμβαλόντες—ὀνειράτων*] Desunt haec apud Int. Vet. et perperam quidem, ut mihi videtur. SMITH.

8. *συναγόμενοι*] pertinent haec ad celebrationem *τῶν γενεθλίων* sanctissimi Martyris, qualis etiam memoratur ab Eusebio, H. E. iv. 15. CLERICUS. Vide infra in Epistola Circulari Eccles. Smyrn. §. 18. Argumentis vellemus doceri, inquit Basnagius, anno 107. id observatum esse moris ut Natalitia Martyrum solemni Christianorum conventu celebrarentur. Cujus ritus primum exemplum Smyrnenses praebuere post extinctum, A. D. 169., Polycarpum. Annal. Polit. Eccl. ad A. D. 107. ii. p. 17.

9. *τῷ ἀθλητῇ*] Cf. Chrysost. Hom. 3. in Esai. vi. 2. *οὐκ ἰδεῖν δὲ κατηξιώθημεν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ σώματα τῶν ἀθλητῶν δέξασθαι, καὶ παρ' ἑαυτοῖς τοὺς στεφανίτας ἔχομεν νῦν.* tom. vi. p. 112. ed. Ben.

dem repente astantem et amplexantem nos videbant; hi autem rursus superorantem nobis videbant beatum [p] Ignatium, quemadmodum ex labore multo advenientem, et astantem Domino in multa confidentia et ineffabili gloria. Impleti autem gaudio haec videntes, et glorificantes Deum datorem bonorum, et beatificantes Sanctum [q], manifestavimus vobis diem et tempus: ut secundum tempus martyrii congregati, communicemus athletae et virili Christi Martyri, qui conculcavit Diabolum, et hujus insidias in finem prostravit; glorificantes [r] in ipsius venerabili et sancta memoria Dominum nostrum Jesum Christum; per quem et cum quo Patri gloria et potentia, cum Spiritu Sancto, in sancta Ecclesia in secula seculorum. Amen.

p *sanctum* C. C.

q *et Sanctum et ut* C. C.

r *glorificantes* deest C. C.

Atque haec sunt *Acta*, sive potius *Passio*, S. Martyris Ignatii, ex duplici Codice Latino edita primum ab Usserio, qui in Praefatione postremam saltem partem a Philone, Gaio, et Agathopode, ex Syria Romam usque beatum Martyrem secutis, conscriptam esse, ex sequentibus collegit formulis: *Nos quidem nolentes abducimur: gementes de ea, quae a nobis futura, separatione, obviamus fratribus, timore et gaudio repletis. Horum ipsimet conspectores effecti* &c. Ego contra, priora quidem, quae in utroque codice Latino exarata sunt, genuina et antiquissima, sed postremam *Actorum Ignatii* partem spuriam, et ab interpolatore quodam assutam esse arbitror; partim quia in altero eorum codice, scilicet Cottoniano, deest, partim quia ἀσύστατα atque falsa continet. Sane aperte sibi invicem repugnare videntur ista verba, §. 5. quae in Latino Usserii textu ita sonant: *Horum ipsimet conspectores effecti cum lachrymis, et domi per totam noctem vigilantes, et multum cum genuflexione et oratione deprecantes Dominum, certificare infirmos nos de prius factis.* Si enim haec facta ipsimet spectatores oculis usurpaverant, quid opus erat, ulteriorem de iis certitudinem a Deo postulare? Falsum autem, quod ista facta dicantur *praesidentibus apud Romanos Syria et Senecio secundo*, id est, anno 107. Aerae vulgaris

Christianae, ut ex Notis Usserii discere est: hoc, inquam, falsum esse apparet. Nam ex ipsis *Actis* constat, Ignatium a Trajano Imperatore damnatum esse, quando is, expeditione adversus Parthos suscepta, Antiochiam venit. At vero bellum Parthicum anno Christi 112. demum coepisse, egregie probarunt duo insignes rerum Chronologicarum magistri, Henricus Norisius in Epistola Consulari, p. 72. [Vid. apud Graevii Thes. Antiq. Rom. xi. p. 438.] et Antonius Pagi in Critica Historico-Chronologica in Annales Baronii ad A. C. 105. §§. ii. et iii. His accedit tertius, Chronologorum hujus temporis princeps, qui primo a me loco nominandus erat, Reverendus admodum Gulielmus Lloydius, nunc Episcopus Vigorniensis, patronus meus maximus: quem hanc in rem ipse Pagius ad An. 107. §. iii. et seqq. laudat, ejusque rationibus probat, S. Ignatium An. Christi 116. demum Martyrio defunctum esse. Jam alii quidem paulo citius, alii serius id contigisse existimant; in eo tamen omnes fere jam conveniunt, id post A. C. 112. accidisse. Se ipsum itaque prodidit Interpolator, dum falso anno martyrium S. Ignatii adsignavit, anno scil. Christi 107. sive Trajani 9.; seductus procul dubio istis Actorum verbis §. ii. ubi Trajanus ob victoriam a Scythis, Dacis, aliisque reportatam elatus atque insolens factus fuisse dicitur, ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Nam haec quidem satis vera sunt juxta rationes Pagii; (quem lege ad A. C. 103, 106, 107.) sed male ex iis collegit Interpolator, eodem ipso anno contigisse, quae in sequentibus de S. Ignatii martyrio narrantur. GRABIUS.

TIBERIANI,

PALAESTINAE PRIMAE PRAESIDIS,

AD TRAJANUM IMPERATOREM, DE CHRISTIANIS, RELATIO.

[Vid. p. 406. l. 12. supra.]

Αὐτοκράτορι Νικητῇ Καίσαρι θειοτάτῳ Τραϊανῷ.

Ἀπέκαμον τιμωρούμενος καὶ φονεύων τοὺς Γαλιλαίους, τοὺς τοῦ δόγματος τῶν λεγομένων Χριστιανῶν, κατὰ τὰ ὑμέτερα θεσπίσματα· καὶ οὐ παύονται ἑαυτοὺς μηνύοντες εἰς τὸ ἀναιρεῖσθαι· ὅθεν ἐκοπίασα τούτοις παραινῶν, καὶ ἀπειλῶν, μὴ τολμᾷν αὐτοὺς μηνύειν μοι ὑπάρχοντας ἐκ τοῦ προειρημένου δόγματος· καὶ ἀποδιωκόμενοι οὐ παύονται. Θεσπίσαι μοι οὖν καταξιώσατε τὰ παριστάμενα τῷ ὑμετέρῳ κράτει τροπαιούχῳ.

Imperatori invictissimo, Caesari divinissimo Trajano.

Defatigatus sum puniendo et neci tradendo Galilaeos, (qui nobis veniunt sub nomine Christianorum) secundum vestra mandata. Illi vero non cessant ad caedem sese patefacere. Et licet tam adhortationibus quam minis multum laboraverim, ut dogmatis illius esse se professores indicare mihi non auderent, persecutionem tamen passi, non quiescunt. Quae igitur imperio vestro visa fuerint, edicere mihi dignetur Majestas vestra.

Multa sunt quae hanc Epistolam suspectam faciunt, ab illius saeculi historia et moribus admodum aliena. Vel eo nomine suspecta est inprimis quod eam a Johanne Malala [p. 356. ed. Oxon. 1691.] ediderit praestantissimus Usserius, auctore fabulosissimo; nec alium in omni antiquitate repererit qui ejus meminit praeter Suidam, [voc. Τραϊανὸς] quem ex eodem Johanne habuisse verisimile est. At certe Palaestini praefecti Epistolam Eusebium, ipsum quoque

Palaestinum, vix est ut dicamus effugisse, vix est ut in ejus Historia Ecclesiastica illam hodie desideraremus si in illam incidisset. Palaestinae quoque illam distributionem in *primam* et *secundam* nemo est veterum qui meminerit Trajano coaevus. Reliquit Augustus Senatui Imperii Breviarium, quod quale fuerit, ex Strabone et Tacito et Plinio intelligimus; nec ullus memoratur Imperatorum qui eam provinciarum distributionem innovarit usque ad Hadrianum ...... Primam distributae Palaestinae in tres provincias mentionem observavit Gothofredus in Codice Theodosiano, anno 409. Sed et tituli quibus Trajanum ornavit Tiberianus, alieni etiam sunt ab aetate Trajani. Quod *νικητήν* appellet, quod *τροπαιοῦχον*, quod *θειότατον*, recentiorem fictoris aetatem plane sapiunt, omnia Constantinopolitanorum Imperatorum stylum referentia ...... Quod etiam plurali numero est usus, *ὑμέτερα θεσπίσματα*, *καταξιώσατε*, et *ὑμετέρῳ κράτει*, prodit auctorem Heraclio fortasse coaevum, qui filios habuit imperii socios, ut proinde plurium Imperatorum nominibus monumenta publica essent concipienda. DODWELL. Diss. Cypr. xi. §§. 23, 24.

Epistolae tanquam proculdubio genuinae versionem dedit Middletonus in libro inscripto, *An Inquiry into the Miraculous Powers, &c.* Opp. i. p. 163. Plura si cupias, adeas Tillemontium, *Mémoires* &c. ii. 571, 572.

MARTYRIUM

S. POLYCARPI.

ΤΗΣ

ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ,

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΚΟΣ.

Ἡ ἘΚΚΛΗΣΙΑ *τοῦ Θεοῦ, ἡ παροικοῦσα Σμύρναν, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ παροικούσῃ ἐν Φιλομηλίῳ, καὶ πάσαις ταῖς κατὰ πάντα τόπον τῆς ἁγίας*

3. ΠΕΡΙ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ] De hisce Polycarpi Actis et ejus generis aliis vetustissimis Ecclesiae Martyriis, in Animadversionibus suis Eusebianis (num. 2183.) sententiam suam ita aperuit illustrissimus Scaliger: eorum 'lectione piorum 'animus ita afficitur, ut nunquam satur inde recedat; 'quod quidem ita esse unusquisque pro captu suo et conscientiae modo sentire potest. 'Certe ego nihil unquam in 'historia Ecclesiastica vidi, a 'cujus lectione commotior recedam, ut non amplius meus 'esse videar.' USSER.

7. *παροικοῦσα*] Vide quae supra notavimus ad Clem. Rom. Ep. i. Inscr. et ad Polycarp. Ep. ad Philipp. Inscr. p. 484.

8. *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ*] Omittuntur haec in Cod. Vindob.

ib. *ἐν Φιλομηλίῳ*] Φιλομήλιον diversis tribuitur Provinciis. Eusebius et Nicephorus, iii. 34. inter Ponti civitates referunt; Strabo sub Phrygiam videtur locare; [lib. xii, p. 834. ed. Falconer.? sub Lyciam. xiv, 948.] Pisidiae accenset Notit. Provinc. Orient. quam ex MSto pervetusto Vaticano edidit Car. a S. Paulo, cui Subscriptio favet Consilii Constantinopolitani. Causa hujus discrepantiae est quod Imperatores Romani subinde Provinciarum limites, prout Imperii tempora atque usus exigebant, immutarent. Philomelium vero incendit at-

ECCLESIAE SMYRNENSIS

DE

MARTYRIO

SANCTI

POLYCARPI

EPISTOLA CIRCULARIS.

ECCLESIA Dei, quae est apud Smyrnam, Ecclesiis Dei salutem, Philomeliae et universis, quae in locis sunt, catholicis civitatibus, misericordia et pax

que evertit Frid. Barbarossa, teste Niceta Choniate, Lib. iii. [cap. 6.] MADER. Cod. Vind. praestat ἐν Φιλομηλίῳ, cum Int. Vet. et Euseb. H. E. iv. 15. non ἐν Φιλαδελφίᾳ, uti in Codd. Barocc. et Par. Et mihi quidem hujusce epistolae quae adhuc supersunt exemplaria omnia ex alia quavis recensione profluxisse videntur quam ex ea olim in Ecclesiae Philadelphenae usum facta. In epistola enim ad Philadelphenos transmittenda nequaquam credere possumus Christianos Smyrnenses tam cursim, tam frigide locuturos fuisse de undecim illis qui ex ea urbe martyrium erant passi. Vide infra §. 19.

9. ταῖς κατὰ πάντα τόπον] Insignis haec Epistola rectissime dici potest ἐγκύκλιος, utpote ad varias Ecclesias, tam in Asia Minori vicinas, quam alibi in aliis provinciis, κατὰ πάντα τόπον transmissa; quas de iis solis, quae κατὰ Πόντον sitae erant, male interpretatur Eusebius; quum ad omnes Ecclesias, ubi Christianae religionis professio vigebat, per Orientem praecipue sparsas, debeat propagari, et extendi ab ipsis Philadelphensibus, quantum in ipsis erat, τοῖς ἐπέκεινα ἀδελφοῖς [§. 20.] communicanda. SMITH.

ib. τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς] Cod. Vind. τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Vide Ignat. Ep. ad Smyrn. §. 8. atque ibi notata.

καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας παροικίαις, ἔλεος, εἰρήνη, καὶ ἀγάπη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθείη.

Propositum scribendi de Martyribus, et de beato Polycarpo.

Α΄. ἘΓΡΑΨΑΜΕΝ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὰ κατὰ τοὺς μαρτυρήσαντας, καὶ τὸν μακάριον Πολύκαρπον, ὅστις ὥσπερ ἐπισφραγίσας τῇ μαρτυρίᾳ αὐτοῦ κατέπαυσε τὸν διωγμόν. Σχεδὸν γὰρ πάντα τὰ προάγοντα ἐγένετο, ἵνα ἡμῖν ὁ Κύριος ἄνωθεν ἐπιδείξῃ τὸ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μαρτύριον· περιέμενεν γὰρ ἵνα παραδοθῇ, ὡς καὶ ὁ Κύριος, ἵνα μιμηταὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοῦ γενώμεθα, μὴ μόνον σκοποῦντες τὸ καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τοὺς πέλας· ἀγάπης γὰρ ἀληθοῦς καὶ βεβαίας ἐστὶν, μὴ μόνον ἑαυτὸν θέλειν σώζεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς.

Christus Martyrum exemplar.

Β΄. Μακάρια μὲν οὖν καὶ γενναῖα τὰ μαρτύρια

1. παροικίαις] Accipitur parochia vel *late*, pro tota dioecesi, ut apud Augustin. Epist. 261. [209. ed. Ben.] et hac significatione apud Christianos sequioris aevi denotabat *territorium et regionem Episcopi* . . . . vel *stricte*, pro districtu ecclesiarum quarumvis *particularium;* quae significatio eo invaluit tempore, postquam nomen dioeceseos regionibus Episcopis assignatis tribui coepit. BOEHMER. Jus Paroch. III. iii. 2.

3. πληθυνθείη] Hujus Epistolae inscriptioni simillima est illa quae ab Ecclesia Gotthiae (apud Sym. Metaphrast.) de Martyrio S. Sabae inscripta est his verbis. 'Ecclesia Dei quae 'est in Gotthia, Ecclesiae Dei 'quae est in Cappadocia, et 'omnibus Ecclesiae Catholicae 'Christianis ubique gentium 'habitantibus, misericordia, pax 'et charitas Dei Patris et Do'mini nostri Jesu Christi im'pleatur.' HALLOIX.

4. ἘΓΡΑΨΑΜΕΝ] Aoristus respicit eos qui hanc Epistolam lecturi sunt, qualis temporum usus in epistolis Latinorum solennis est. Sic supra, p. 540. l. 1. προσετάξαμεν. Cf. I Cor. v. 9. ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ.

ib. τὰ κατὰ τοὺς μαρτυρήσαντας] Ita Codd. Par. Vind. In Cod. Barocc. deest τά.

5. τὸν μακάριον] Μάκαρες et μακάριοι dicuntur mortui. Cornutus ad Pers. Sat. iii. Latini eodem modo utuntur *beati* voce. Ammian. Marcell. xxv. 3. 'quem

et amor Dei Patris ac Domini nostri Jesu Christi cum omnibus abundet in seculo.

I. SCRIPSIMUS vobis, fratres, de martyribus, et de beato Polycarpo, qui velut[a] signaculum fidei persecutionem sedavit inimici. Omnia enim quae transacta sunt Domino auctore praedicta sunt, secundum Evangelium: in quo quid sequi deberemus ostendit. In quo se et tradi passus est et crucifigi[b], per quem nos liberaremur, affixi[c]. Aemulos nos ergo sibi esse voluit; ac primus, virtute coelesti, injustorum justus obtemperavit imperio: dans scilicet secuturis viam, ut pius Dominus exemplum famulis se praebendo, ne onerosus praeceptor a quoquam putaretur. Pertulit ante illa, quae aliis perferenda mandavit; quo omnes ita formavit et docuit, ut non solum nos ipsos, sed etiam per nos fratres singulos salvaremus. Phil. ii. 4.

[a] *per* Colb.
[b] f. cruci.
[c] f. affigi.

II. Beatae enim passiones coelestia tolerantibus

'cum *beatum* fuisse Sallustius 'respondisset praefectus, intel'lexit occisum.' MADER. Vid. Heinichen. ad Euseb. H. E. vi. 46. Ittig. Hist. Eccles. Sel. Capp. ii. 200.

6. ὥσπερ ἐπισφραγίσας] De Silvano Episcopo, Eusebius; [de Mart. Palaest. cap. 13.] ὡς ἂν ὕστατον γένοιτο παντὸς τοῦ κατὰ Παλαιστίνην ἀγῶνος ἐπισφράγισμα. In Actis Petri Martyris; καὶ γενέσθω τὸ ἐμὸν αἷμα σφραγὶς, καὶ τέλος τοῦ διωγμοῦ τῆς ἠγαπημένης σοι ποίμνης. [ap. Symeon. Metaphrast. Novemb. 25.] ad quem locum vide Anastasii Collectanea sub finem. [ap. Sirmond. Opp. iii. 611.] Nec praeteribo elegantia verba Gregorii Nazianzeni sub persona Maccabaeorum fratrum; [Orat. 22. Opp. i. 404. ed. Paris. 1609.] καὶ ὁ πρῶτος ἔσται τοῖς ἄλλοις ὁδὸς, καὶ ὁ τελευταῖος σφραγὶς ἀθλήσεως. COTEL. Wakius vertit, *who by his sufferings put an end to the persecution; setting as it were his seal to it.* Melius Dalrymplius, *who appeased the persecution, sealing it up, as it were, with his testimony.*

ib. τῇ μαρτυρίᾳ] Eusebius, διὰ τῆς μαρτυρίας. USSER.

9. περιέμενεν γὰρ ἵνα παραδοθῇ] Cod. Vind. περιέμενεν γὰρ παραδοθῆναι καθὼς καὶ ὁ Κύριος. Perperam Russel. περιέμεινεν.

12. κατὰ τοὺς πέλας] Cod. Barocc. κατὰ τοῦ πέλας. Cod. Par. κατὰ τοὺς πλείονας. Cod. Vind. κατὰ τοὺς παῖδας.

Martyrum cruciatus varii. Eorum mira patientia. Consolationes Divinae in tormentis.

πάντα τὰ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γεγονότα· δεῖ γὰρ εὐλαβεστέρους ἡμᾶς ὑπάρχοντας, τῷ Θεῷ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἀνατιθέναι. Τὸ γὰρ γενναῖον αὐτῶν, καὶ ὑπομονητικὸν, καὶ φιλοδέσποτον, τίς οὐκ ἂν θαυμάσειεν; οἳ μάστιξι μὲν καταξανθέντες, ὥστε μέχρι τῶν ἔσω φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν τὴν τῆς σαρκὸς οἰκονομίαν θεωρεῖσθαι, ὑπέμειναν· ὡς καὶ τοὺς περιεστῶτας ἐλεεῖν καὶ ὀδύρεσθαι. Τοὺς δὲ καὶ εἰς τοσοῦτον γενναιότητος ἐλθεῖν, ὥστε μήτε γρύξαι μήτε στενάξαι τινὰ αὐτῶν, ἐπιδεικνυμένους ἅπασιν ἡμῖν, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ βασανιζόμενοι τῆς σαρκὸς ἀπεδήμουν οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ· μᾶλλον δὲ ὅτι παρεστὼς ὁ Κύριος ὡμίλει αὐτοῖς· καὶ προσέχοντες τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι, τῶν κοσμικῶν κατεφρόνουν βασάνων, διὰ μιᾶς ὥρας τὴν αἰώνιον κόλασιν ἐξαγο-

1. κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ] Sic infra §. 19. οὗ τὸ μαρτύριον... κατὰ τὸ εὐαγγέλιον Χριστοῦ γενόμενον. Cf. §. 4. ad finem.

ib. δεῖ γὰρ εὐλαβεστέρους] Ita Cod. Vind. καὶ γὰρ εὐλαβεστέρους Codd. Barocc. et Par. sensu plane nullo. Cotelerius e conjectura χρὴ ad oram libri posuerat. Langbainius, probante Usserio, δεῖ, aut simile quid addendum esse post ἀνατιθέναι monuit.

3. ἀνατιθέναι.] Ita Cod. Vind. Cod. Par. αὐτῷ ἀνατιθέναι. Cod. Baroc. ἀνατεθῆναι.

ib. Τὸ γὰρ γενναῖον αὐτῶν] Cod. Par. Τὸ γὰρ γενναῖον αὐτοῦ. Cod. Vind. Τὸ γὰρ γενναῖον, καὶ ὑπομονητικὸν, κ. τ. λ.

4. φιλοδέσποτον] ἀνδράποδα φιλοδέσποτα habet Herodotus, iv. 142. δῆμον φιλοδέσποτον Theognis, 849.

5. καταξανθέντες, ὥστε] Cod. Vind. καταξανθέντες τοσοῦτον ὥστε. Cf. Cyprian. Ep. 10. ed. Fell. 'Steterunt torti torquentibus fortiores; et pulsantes ac laniantes ungulas pulsata ac laniata membra vicerunt. Inexpugnabilem fidem superare non potuit saeviens diu plaga repetita, quamvis rupta compage viscerum, torquerentur in servis Dei jam non membra, sed vulnera.' Apud Int. Vet. *craticula*, Anglice *gridiron*, unde S. Laurentius *craticulatus* dicitur, uti docet Cangius in voc.

8. καὶ ὀδύρεσθαι.] Cod. Vind. καὶ ὀδύρεσθαι αὐτούς.

ib. Τοὺς δὲ] Ita Codd. Par. et Vind. Cod. Baroc. Τοῦ δὲ κ. τ. λ.

9. μήτε γρύξαι] Ita dedi e Cod. Vind. pro μήτε βρύξαι,

regna parturiunt: et post contempta haec omnia, opes, honores, parentes, coronae consummatio plena martyrium est. Quid enim dignum tam pio Domino famulorum reddat obsequium; si majora constat pro servis Dominum, quam servos pertulisse pro Domino? Unde oportet doctiores nos redditos omnia cum timore narrare, et singulorum militum Christi fidelia devotionum trophaea, ut gesta constat, exponere; quo amore circa Deum fuerint, qua patientia cuncta pertulerint. Quis enim non tanta admiratione teneatur, dulcia fuisse singulis dirorum verbera flagellorum, craticulas, eculeos, flammas, ferientis amabile gaudium[c], et initia[d] crepitantia tormenta flammarum? quum fluente utriusque lateris cruore, patefactis vitalibus omnia apparerent interna membrorum: ut ipsa etiam corona popularis viso fleret tantae crudelitatis horrore, nec sine lacrimis posset

[c] f. amabilem gladium.
[d] f. immitia *vel* immitium.

lectione Codd. Par. et Barocc.

10. *τινὰ αὐτῶν*] Ita Cod. Vind. Codd. Par. et Barocc. *τινὰ ἑαυτῶν*.

11. *ὅτι ἐν ἐκείνῃ*] Praepositionem addidi e Cod. Vind.

12. *οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ*] Ita Cod. Vind. Cod. Barocc. *οἱ μάρτυρες Χριστοῦ*. Cod. Par. *οἱ γενναιότατοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ*.

ib. p. 567. *eculeos*] Cyprian. de Lapsis, 127. T. ed. Fell. 'Cum durissimi judicis recrudescente saevitia jam fatigatum, jam lassum corpus, nunc flagella scinderent, nunc contunderent fustes, nunc equuleus extenderet, nunc ungula effoderet, nunc flamma torreret, caro me in colluctatione deseruit, infirmitas viscerum cessit, nec animus sed corpus dolore defecit.' Tertull. Apol. 30. 'Sic ita nos ad Deum expansos ungulae fodiant, cruces suspendant, ignes lambant, gladii guttura detruncent, bestiae insiliant, paratus est ad omne supplicium ipse habitus orantis Christiani.'

13. *ὁ Κύριος*] *ὁ Χριστὸς* Cod. Paris. Cyprianus, ubi supra; 'Certamini suo adfuit [Christus], praeliatores atque assertores sui nominis erexit, corroboravit, animavit. Et qui pro nobis mortem semel vicit, semper vincit in nobis.'

14. *τῶν κοσμικῶν*] Cod. Par. *καὶ τῶν κοσμικῶν*.

15. *ἐξαγοραζόμενοι*] D. Paulus ad Col. iv. 5. *τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι*. Cf. Eph. v. 16. Galat. iii. 13. iv. 5.

ραζόμενοι· καὶ τὸ πῦρ ἦν αὐτοῖς ψυχρὸν τὸ τῶν ἀπηνῶν βασανιστῶν. Πρὸ ὀφθαλμῶν γὰρ εἶχον φυγεῖν τὸ αἰώνιον καὶ μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ, καὶ τοῖς τῆς καρδίας ὀφθαλμοῖς ἀνέβλεπον τὰ τηρούμενα τοῖς ὑπομείνασιν ἀγαθά, ἃ οὔτε οὖς ἤκουσεν, οὔτε ὀφθαλμὸς ἴδεν, οὔτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη, ἐκείνοις δὲ ὑπεδείκνυτο ὑπὸ τοῦ Κυρίου, οἵπερ μηκέτι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἤδη ἄγγελοι ἦσαν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὰ θηρία κριθέντες ὑπέμειναν δεινὰς κολάσεις, κήρυκας μὲν ὑποστρωννύμενοι, καὶ ἄλλαις ποικίλαις βασάνοις κολαφιζόμενοι, ἵνα, εἰ δυνηθείη, ὁ τύραννος διὰ τῆς ἐπιμόνου κολάσεως εἰς ἄρνησιν αὐτοὺς τρέψῃ.

Germanicus feris

Γ'. Πολλὰ γὰρ ἐμηχανᾶτο κατ' αὐτῶν ὁ διάβολος·

1. τὸ τῶν ἀπηνῶν] τό om. Cod. Par.

3. μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ] Vocem πῦρ addidi e Cod. Vind.

5. τοῖς ὑπομείνασιν] Cod. Par. τοῖς ὑπομένουσιν.

ib. οὔτε οὖς ἤκουσεν] Ita Codd. Barocc. Vind. Cod. Par. ordinem B. Pauli simplicius sequitur: οὔτε ὀφθαλμὸς ἴδεν, οὔτε οὖς ἤκουσεν. I Cor. ii. 9.

7. ἐκείνοις δὲ ὑπεδείκνυτο] Cod. Vind. ἐκείνοις δὲ καὶ ὑπεδείκνυτο.

8. οἵπερ μηκέτι] Ita Cod. Barocc. Cod. Vind. εἴπερ μηκέτι. Cod. Par. εἴπερ μὴ ἄνθρωποι.

9. Ὁμοίως δὲ καὶ] δὲ om. Cod. Paris.

ib. ὑπέμειναν] Ita reposui e Codd. Vind. et Par. Cod. Barocc. χρόνον, pro qua voce ἔπαθον e conjectura dederat Patr. Junius. Veterem corruptamque lectionem ita vertit Wakius, *In like manner, those who were condemned to the beasts, and kept a long time in prison.*

10. κήρυκας] Rufinus *murices* vertit. Genus est marinae cochleae seu conchae, cujus mentio fit in veteri epigrammate Quinti cujusdam, ubi Damis piscator Apollini hujusmodi concham dedicat. VALESIUS. Aristot. Hist. Anim. v. 12. [3. Γίνονται αἱ πορφύραι περὶ τὸ ἔαρ, καὶ οἱ κήρυκες λήγοντος τοῦ χειμῶνος.] Oppian. Halieut. i. 316, 329. HEINICHEN. In Glossis recte: *Murices*, κήρυκες, πορφύρια. Inde Latinis in re militari *murices* dicti, qui Graecis τρίβολοι vel σανίδες κεντρωταί. Haec Casaubonus, a Schweighaeusero indicatus ad Athenaeum viii. 41. unde lusum Stratonici in ambiguitate vocis, μή ποτ' ἐπιβὰς κήρυκι τὸν

aspicere quod fieri ipse [e] voluisset. Nullus tamen erat patientium martyrum gemitus, aut ejulatio aliqua vi doloris exorta [f]: ut [g] libenter suscipiebantur singula, ita fortiter tolerabantur accepta. Praesens enim Dominus, susceptam fidelium oblationem servorum respiciens, non solum aeternam vitam et illa quae solet devotis praestare [h], sed etiam doloris illius violentiam temperabat: scilicet ne potentiam cruciatus corporis frangerent animi. Loquebatur enim cum illis Dominus, et exspectator [i] ac roborator animorum: et praesentia medebatur mala, et coronae illis coelestia, si perdurassent, promittebat imperia. Inde judicis ille contemptus; inde gloriosa patientia. Exui enim hac luce cupiebant; ut ad illa clara atque aeterna salutis habitacula, Domino jubente, transirent. Praeponebant vera falsis, terrenis sempiterna: morituris enim parabatur unius horae exitio gaudium nulla vetustate periturum.

e *ipsa* Colb.
f *extorta* Colb.
g *sed ut* Colb.
h f. praestitit. Usser.
i f. spectator. Usser.

III. Diabolus tamen multa machinatus est. Sed

ποδ'. ἀναπαρῶ, citavit Eustathius ad Iliad. ψ. p. 1324. 23. ed. Rom. De *muricibus* in re militari vid. Pitiscum, Lex. Antiq. Rom. Cod. Paris. exhibet, κολάσεις· ξίφη μὲν ὑποστρωννύμενοι. Cod. Vindob. κολάσεις· ξίφη τε ὑποστρωννύμενοι. Apud Eusebium legimus, τοὺς ἀπὸ θαλάττης κήρυκας, καί τινας ὀξεῖς ὀβελίσκους ὑποστρωννυμένους. Cf. Tertull. Apol. 12. '*Ungulis* deraditis 'latera Christianorum.' Ruchatus vertit, *ayant été étendus sur des machines remplies de pointes de fer.* Figuras ungularum, pectinum ferreorum, aliorumque quibus Martyrum carnes discerpebantur instrumentorum, proposuit Aringhius, Roma Subterranea, vi. 50. Ven. Beda de S. Felice Nolano, §. 3. apud Surium, i. p. 217. Januar. d. 14. '*Fragmenta* quo-'que *testarum* subter eum ster-'nebantur, ne inter horrorem 'et frigora longae noctis liga-'tus, vel somnum vel requiem 'capere aliquam, continuo ho-'rum acumine compunctus, 'sineretur.'

12. τῆς ἐπιμόνου] Ita recte Codd. MSti: uti in margine exemplaris sui correxit Pearsonus lectionem plane vitiosam τῆς ἐπὶ μόνον, quam ex Usserio praestant libri impressi.

13. τρέψῃ.] Cod. Paris. στρέψῃ.

traditur. Ejus fortitudo.

ἀλλὰ χάρις τῷ Θεῷ· κατὰ πάντων γὰρ οὐκ ἴσχυσεν. Ὁ γὰρ γενναιότατος Γερμανικὸς ἐπερρώννυεν αὐτῶν τὴν δειλίαν διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ὑπομονῆς· ὃς καὶ ἐπισήμως ἐθηριομάχησεν. Βουλομένου γὰρ τοῦ ἀνθυπάτου πείθειν αὐτὸν, καὶ λέγοντος τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ κατοικτεῖραι, ἑαυτῷ ἐπεσπάσατο τὸ θηρίον προσβιασάμενος, τάχιον τοῦ ἀδίκου καὶ ἀνόμου βίου αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι βουλόμενος. Ἐκ τούτου οὖν πᾶν τὸ πλῆθος, θαυμάσαν τὴν γενναιότητα τοῦ θεοφιλοῦς καὶ θεοσεβοῦς γένους τῶν Χριστιανῶν, ἐπεβόησεν· "Αἶρε τοὺς "ἀθέους! ζητείσθω Πολύκαρπος."

Quidam, nomine Quintus,

Δ'. Εἷς δὲ ὀνόματι Κοΐντος, Φρὺξ, προσφάτως ἐληλυθὼς ἀπὸ τῆς Φρυγίας, ἰδὼν τὰ θηρία ἐδειλίασεν·

1. κατὰ πάντων γὰρ] Cod. Par. ὅτι κατὰ πάντων οὐκ ἴσχυσεν.

2. Γερμανικὸς] Ejus memoriam Jan. 19. Latinorum celebrant Martyrologia. USSER.

4. τοῦ ἀνθυπάτου] Nomen proconsulis habes infra, §. 21. Lucius Statius Quadratus proconsulatum Asiae gessisse legitur apud Aristidem, Orat. Sac. iv. I. p. 336. ed. Jebb. Eumdem hunc esse observat Valesius cum L. Statio Quadrato, qui consul fuit principatu Antonini Pii. A. U. C. 895. Vid. Philostrat. de Vit. Sophist. ii. 7. p. 576. ed. Olear. Conferatur omnino Greswellius noster, *Dissertations on the Harmony of the Gospels*, vol. iv. p. 532. sq. ed. 2dae.

5. λέγοντος] Ita dedi e Cod. Par. Libb. impr. cum Codd. Barocc. et Vind. λέγειν. Veram lectionem jam viderat Patr. Junius. Vide infra §. 9.

7. τάχιον] καὶ τάχιον Cod. Paris.

ib. αὐτῶν] αὐτὸν Cod. Vindob. Eusebius, ὡς ἂν τάχιον τοῦ ἀδίκου καὶ ἀνόμου βίου αὐτῶν ἀπαλλαγείη.

9. θαυμάσαν] Ita e Codd. Vind. et Par. reposui pro θαυμάσας, quo vitio libri omnes laborant, Cod. Barocc. scilicet, pressius quam oportebat, secuti. Eusebius, τὸ πᾶν πλῆθος ἀποθαυμάσαν τῆς ἀνδρείας τὸν θεοφιλῆ μάρτυρα.

ib. θεοσεβοῦς γένους] Melito, Sardium Episcopus, in Apologia ad Imp. Antoninum Verum, τὸ τῶν θεοσεβῶν γένος. Vid. apud Euseb. H. E. iv. 26. Cf. infra §. 14. παντὸς τοῦ γένους τῶν δικαίων.

10. τοὺς ἀθέους] An legit ἀθῴους Int. Vet.? ita interrogat Pearsonus. Sed proculdubio non Interpreti, sed librario vitiosa haec scriptura debet imputari. Ille enim postea haec

gratia Domino nostro Jesu Christo, qui contra omnes fidus servorum suorum defensor adsistit. Nam fortissimus Germanicus, et omni Deo mente devotus, incredulorum animos potentia suae virtutis exstinxit. Hic feris traditus, quum Proconsulis in se miserationem cerneret, et ab eo persuaderetur, ut saltem vel aetatem suam cogitaret, si alia forte in se contemneret omnia; dolentem in se inimicum aspernatus est, et dedignatus est veniam, quam suaderet injustus. Quare ipse ad se feram bestiam vocabat: festinans mature mundi hujus labe exui, vel iniquitate privari. His visis vulgus universum, stupore confectum, Christianorum animum mirabatur intentius; et clamatum est: "Torqueantur innocentes: quaeratur Polycarpus."

IV. Tunc unus, incognitus[i] nomine, Phrygius, superveniens forte de patria, pronus ad patiendum, voluntate festinans, cruento judici se securus objecit. Sed voluntatem vicit infirmitas. Missis namque ad se feris, his aspectis timore perculsus, coepit velle quod noluisset; et, conversa ad Diabolum voluntate, probare illud, ad quod venerat destruendum. Hunc

[i] Al. *Cointus*, i. e. *Quintus*.

ipsa verba bis per *impios tolle* reddit; et in exemplari suo Ruinartus reperit, *torqueantur nocentes*. Christianos ita appellabant efferi hi idololatrae, quia istorum fictitiis numinibus supplicare et sacrificare noluerint. SMITH. Justin. Mart. Apol. I. vi. p. 47. ed. Maran. Ἐνθένδε καὶ ἄθεοι κεκλήμεθα. Καὶ ὁμολογοῦμεν τῶν τοιούτων νομιζομένων Θεῶν ἄθεοι εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἀληθεστάτου, καὶ Πατρὸς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ἀνεπιμίκτου τε κακίας Θεοῦ. ib. xiii. p. 50. Ἄθεοι μὲν οὖν ὡς οὐκ ἐσμὲν, τὸν δημιουργὸν τοῦδε τοῦ παντὸς σεβόμενοι, κ.τ.λ. De Atheismi crimine, veteribus Christianis objecto, conferatur Kortholtii Paganus Obtrectator, cap. x. necnon libellus ejusdem peculiaris, De Atheismo vett. Christ. ob templorum in primis aversationem, objecto &c.

12. Κόϊντος] Cod. Vind. Κυπτὸς, Φρὺξ τῷ γένει.

ib. προσφάτως] προσφάτος Cod. Barocc.

Phrygius, ultro se offerens persecutori, labitur. Improbantur qui sponte se ingerunt.

οὗτος δὲ ἦν ὁ παραβιασάμενος ἑαυτόν τε καί τινας ἄλλους προσελθεῖν ἑκόντας. Τοῦτον ὁ ἀνθύπατος πολλὰ ἐκλιπαρήσας, ἔπεισεν ὀμόσαι καὶ ἐπιθύσαι. Διὰ τοῦτο οὖν, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐπαινοῦμεν τοὺς προδίδοντας ἑαυτούς· ἐπειδὴ οὐχ οὕτως διδάσκει τὸ εὐαγγέλιον.

S. Polycarpus ab urbe secedit.

Ε′. Ὁ δὲ θαυμασιώτατος Πολύκαρπος, τὸ μὲν πρῶτον ἀκούσας οὐκ ἐταράχθη, ἀλλ' ἐβούλετο κατὰ πόλιν μένειν· οἱ δὲ πλείους ἔπειθον αὐτὸν ὑπεξελθεῖν· καὶ ὑπεξῆλθεν εἰς ἀγρίδιον οὐ μακρὰν ἀπέχον ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ διέτριβε μετ' ὀλίγων νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν ἕτερον ποιῶν, ἢ προσευχόμενος περὶ πάντων, καὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐκκλησιῶν, ὅπερ ἦν σύνηθες αὐτῷ. Καὶ προσευχόμενος ἐν ὀπτα-

1. *καί τινας ἄλλους*] Codd. Par. et Barocc. *καί τινας*.

2. *ὁ ἀνθύπατος κ. τ. λ.*] Alio ordine Cod. Vind. *ἐκλιπαρήσας πολλὰ ὁ ἀνθύπατος ἔπεισεν αὐτόν*.

4. *οὐκ ἐπαινοῦμεν κ. τ. λ.*] In his enarrandis, paullo liberius, nec satis fideliter versatus est Eusebius: metuens, opinor, ne Martyribus plurimis, qui se Judicibus, Deo instigante, obtulerunt, praejudicium fieret. COTEL. En vero nobile prudentiae pariter ac pietatis Christianorum veteris Smyrnae specimen! qui in hac Epistola, Quinti, Phrygis, in ipso agone a Christiana fide turpissime deficientis, pusillanimitatem sub oculis ponens, illorum, qui, nulla necessitate urgente, sese Magistratibus Ethnicis [obtulerunt], temeritatem, licet non penitus damnent, tamen approbare et laudare non sustinuerint; longeque aliud Martyrii genus ab exemplo Christi docent ipsis proponendum. Ideo martyrium hoc S. Polycarpi, (qui, donec a satellitibus deprehenderetur, prius fuga sibi consulens, *περιέμενεν*, i. e. aequo, sed tamen forti animo *exspectavit*) appellant *τὸ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μαρτύριον*· quod repetitur §. 19. et ejusmodi [dicitur] esse, ut omnes boni, qui ad illam moriendi pro Christo gloriam adspirant, hac ex parte summa cum laude sequi possint. SMITH.

ib. *προδίδοντας ἑαυτούς*·] Cod. Vind. *προδίδοντας ἑαυτοῖς* exhibet. Libb. impr. cum Codd. Barocc. et Par. praestant *προσιόντας ἑαυτοῖς*, quam lectionem e conjectura correxit Smithus, vel *προδόντας* vel *προσδόντας ἑαυτούς*. Langbainius, ex praecedentibus illis *τινὰς προσελθεῖν*

itaque Proconsul multis pellectionibus sacrificare persuasit. Ideo non eos, fratres, laudare debemus qui se ultro offerunt, sed eos qui inventi latentes in passione potius perseverant. Sic nos namque Evangelicus sermo confirmat, et hoc hortatur exemplo, quo cessisse videmus ultroneum, et vicisse compulsum.

V. Unde Polycarpus, vir eximiae prudentiae robustique consilii, his auditis latebram petiit. Nec tamen mente turbatus fugiebat haec, sed potius differebat: qui per singulas civitates ambulans, hortantes, ut celerius exiret, ac se quaerentibus aliqua ratione subtraheret, aspernatus, diutius morabatur. Tandem in agrum civitati proximum secedendum putavit. Ibi diebus ac noctibus sine intermissione orationi impendendo operam, Dei implorabat auxilium, quo fortior esset in poena. Signum tamen, ante triduum quam comprehenderetur, revelationis

ἑκόντας, legendum censuit *προσιόντας ἑκόντως*. Apud Clem. R. i. 55. *παραδεδωκότας ἑαυτούς*.

5. *οὐχ οὕτως διδάσκει τὸ εὐαγγέλιον.*] Jubet enim potius fugere ad aliam urbem S. Matt. x. 23. ita tamen ut si fugere non liceat, mors constanter feratur. CLERICUS. Cod. Vind. *τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον*.

7. *Ὁ δὲ θαυμασιώτατος*] Cod. Par. *Ὁ δὲ θαυμάσιος*. Cod. Vind. *Ὁ δὲ τίμιος καὶ θαυμασιώτατος*.

8. *κατὰ πόλιν*] Cod. Vind. *κατὰ τὴν πόλιν*. Int. Vet. sic emendavit et distinxit Smithus e Cod. Colbert. In ed. Usser. pro *hortantes—subtraheret, aspernatus hortabatur ne* &c. legimus *subtraheret*. *Aspernatus* &c. quasi ab hoc vocabulo sententia proxima incepisset.

10. *καὶ ὑπεξῆλθεν*] Cod. Vind. *καὶ πεισθεὶς ὑπεξῆλθεν εἰς τὸ ἀγρίδιον κ. τ. λ.*

11. *καὶ διέτριβε μετ᾽ ὀλίγων*] Ita dedi e Cod. Par. Cod. Vind. *καὶ ἔτριβε μετ᾽ ὀλίγων ἀδελφῶν*. Libb. impr. cum Cod. Barocc. *ἔτριβε μετ᾽ ὀλίγον*, ubi legendum monet Usserius vel *μὲν ὀλίγον* vel *μετ᾽ ὀλίγων*. Eusebius habet *διατρίβειν τε σὺν ὀλίγοις ἐνταῦθα*.

12. *οὐδὲν ἕτερον*] Cod. Vind. *μηδὲν ἕτερον*.

13. *καὶ τῶν*] *καὶ* om. Cod. Par.

14. *ἐν ὀπτασίᾳ*] Recte in Nicephoro reprehensus cernitur Eusebius, quod visionem hanc

Visio de martyrio suo ei oblata.

σίᾳ γέγονε πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοῦ συλληφθῆναι αὐτόν· καὶ εἶδεν προσκεφάλαιον αὐτοῦ ὑπὸ πυρὸς κατακαιόμενον. Καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς τοὺς συνόντας αὐτῷ προφητικῶς· "Δεῖ με ζῶντα καυθῆναι."

Iterum migrat. Proditur.

ϛʹ. Καὶ ἐπιμενόντων τῶν ζητούντων αὐτὸν, μετέβη εἰς ἕτερον ἀγρίδιον, καὶ εὐθέως ἐπέστησαν οἱ ζητοῦντες αὐτόν· καὶ μὴ εὑρόντες, συνελάβοντο παιδάρια δύο, ὧν τὸ ἕτερον βασανιζόμενον ὡμολόγησεν. Ἦν γὰρ καὶ ἀδύνατον λαθεῖν αὐτὸν, ἐπεὶ καὶ οἱ προδιδόντες αὐτὸν οἰκεῖοι ὑπῆρχον. Καὶ ὁ εἰρήναρχος, ὁ καὶ

dormienti Polycarpo oblatam fuisse putaverit. COTEL. *Ecstasi quadam correptus inter precandum.* Eodem modo visionem hanc S. Polycarpo obtigisse fortasse dicendum est, quo illam S. Petro factam fuisse legimus in Actorum cap. x. SMITH. Visiones et dona prophetica a temporibus Apostolorum permanserunt usque ad Cyprianum, si Dodwellium audias, Diss. Cypr. iv. Visionem nocturnam quae de passione sua Cyprianum admonuit narrat Pontius diaconus in Vita Cypriani, §§.12,13. ap. Ruinart. Act. Sinc. p. 211.

1. *πρὸ τριῶν ἡμερῶν*] Cod. Barocc. *πρὸ τῶν ἡμερῶν.* Cod. Vind. *τοῦ συλληφθῆναι αὐτοῦ.*

2. *καὶ εἶδεν*] Cod. Par. *καὶ ἴδεν.* Cod. Vind. *ἴδεν γὰρ τὸ προσκεφάλαιον αὐτοῦ.*

4. *Δεῖ με κ. τ. λ.*] Cod. Vindob. *Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, δεῖ με κ. τ. λ.* E Codd. Vind. Par. Barocc. *καυθῆναι* restitui. Libb. impr. Usserium secuti, *κατακαυθῆναι.* Euseb. *ὅτι δέοι αὐτὸν διὰ Χριστὸν πυρὶ τὴν ζωὴν μεταλλάξαι.*

5. *Καὶ ἐπιμενόντων*] Eusebius, *Ἐπικειμένων δὴ οὖν σὺν πάσῃ σπουδῇ τῶν ἀναζητούντων αὐτόν.*

ib. *τῶν ζητούντων*] Saevitia aucta erat a temporibus Trajani et Hadriani, qui *conquiri* Christianos noluerunt. Sed ita interpretabantur Rescripta Trajani et Hadriani ut conquirere liceret, si modo essent delatores ad eos palam accusandos parati. Re vera ita erant concepta, ut sic intelligi possent; et fortasse quidem data opera, ut ne deessent qui Christianis exitium crearent. CLERICUS.

6. *καὶ εὐθέως ἐπέστησαν*] Cod. Vind. *καὶ ἅμα τοῦ ἐπαναχωρῆσαι ἐπέστησαν.*

8. *ὧν τὸ ἕτερον*] Cod. Par. *ὧν τὸ στερρον κ. τ. λ.* Cod. Vind. *ἃ καὶ βασανιζόμενα ὡμολόγησαν.*

ib. *Ἦν γὰρ καὶ—ὑπῆρχον.*] Haec ex interpolatoris manu esse censet Dalrymplius.

9. *ἐπεὶ καὶ*] Cod. Vind. *ἐπειδὴ καί.*

ib. *οἱ προδίδοντες αὐτὸν*] Cod. Par. om. *αὐτόν.*

10. *ὑπῆρχον.*] Caetera hujus pericopae non agnoscit Cod.

accepit. Intuebatur cervicalem capitis sui flamma ambiente circumdari. Expergefactus itaque sanctissimus senex, vix adhuc stratis gravia membra subtraxerat, et ait his, qui cum eo erant, ignibus se cremandum.

VI. Ecce in alium agrum forte concesserat: statim quaerentes eum adfuerunt custodes. Sed quum ab his ille investigari non posset, uno ex his etiam verberato, latebram confessione infans aperuit. Nec enim ipse celari poterat, quem passio ipsa poscebat.

Vind. ubi legimus ὑπῆρχον· ἔχοντες οὖν τὰ παιδάρια, κ. τ. λ.

ib. ὁ εἰρήναρχος] Irenarchae munus erat, seditiosos homines et pacis publicae turbatores comprehendere, et praemissis notoriis ad tribunalia judicum perducere, ut docet Augustinus, Epist. cxl. et clix. [? clix. et clx. sc. Epp. 133, et 134. ed. Bened.] Hinc est quod Herodes, Irenarcha Smyrnaeorum, Polycarpum hic vehiculo suo excepisse dicitur, quem scilicet per satellites suos inquiri et comprehendi jusserat. Creabantur autem Irenarchae ex corpore curiae, ut indicat Lex 49. in Cod. Theodos. de Decurionibus, in qua *Praepositi Pacis* dicuntur, [i. p. 409. ed. Gothofred. et Ritter.] in Epistolis Libanii ἄρχοντες τῆς εἰρήνης. [Τοῦτον εὑρὼν τῆς εἰρήνης φύλακα. Ep. 446. p. 225. ed. Wolf.] Theodosius junior in Oriente penitus eos abolevit. [tom. iv. p. 647.] VALESIUS. Videntur restituti a Justiniano, Vid. ejus Cod. Lib. x. Tit. 75. de Irenarchis. ['Irenarchae qui 'ad provinciarum tutelam, quietis ac pacis per singula territoria faciunt stare concordiam, a decurionibus, judicio 'praesidum provinciarum idonei nominentur.'] CLERICUS. Apud Asianos, et hisce ipsis de quibus nunc agimus temporibus, Irenarchas deligendi quis mos fuerit, in Sacra Orat. iv. [p. 338. ed. Jebb.] ita explicat, qui tum apud eos vixit, Aristides: Ἐπέμπετο τοῖς ἡγεμόσι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀφ' ἑκάστης πόλεως, ἑκάστου ἔτους, ὀνόματα δέκα ἀνδρῶν τῶν πρώτων· ταῦτα ἔδει σκεψάμενον τὸν ἡγεμόνα, ἕνα ὃν προκρίνεται ἐξ ἁπάντων, καθιστάναι φύλακα τῆς εἰρήνης. Ubi notandum, 1. totius provinciae proprie dictae Asiae Proconsulem tunc fuisse Praesidem: licet sub eo alius quoque liberis Asiae civitatibus praefuerit. 2. In unaquaque Asiae civitate constitutum fuisse unum, cujus munus erat προστῆναι τῆς εἰρήνης (ut paullo post Aristides loquitur) *paci praeesse*, eumque annuum creatum fuisse; quem magistratum in urbe Smyrnensi hoc anno Herodes gesserit. USSER.

κληρονόμος τὸ αὐτὸ ὄνομα, Ἡρώδης ἐπιλεγόμενος, ἔσπευδεν εἰς τὸ στάδιον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν· ἵνα ἐκεῖνος μὲν τὸν ἴδιον κλῆρον ἀπαρτίσῃ, Χριστοῦ κοινωνὸς γενόμενος· οἱ δὲ προδόντες αὐτὸν, τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἰούδα ὑπόσχοιεν τιμωρίαν.

Perquiritur.

Ζ΄. Ἔχοντες οὖν τὸ παιδάριον, τῇ παρασκευῇ, δείπνου ὥρᾳ, ἐξῆλθον διωγμῖται καὶ ἱππεῖς, μετὰ τῶν συνήθων αὐτοῖς ὅπλων, ὡς ἐπὶ λῃστὴν τρέχοντες. Καὶ ὀψὲ τῆς ὥρας συναπελθόντες, ἐκεῖνον μὲν εὗρον ἔν τινι δωματίῳ κατακείμενον, ἐν ὑπερῴῳ· κἀκεῖθεν ἠδύνατο εἰς ἕτερον χωρίον ἀπελθεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθη, εἰπών· "Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γενέσθω." Ἀκούσας δὲ αὐτοὺς παρόντας, καὶ καταβὰς, διελέχθη αὐτοῖς· θαυμαζόντων τῶν παρόντων τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ καὶ τὸ εὐσταθὲς, καὶ ὅτι τοσαύτῃ σπουδῇ ἐχρή-

Recusat alio fugere.

1. κληρονόμος] Herodes ille, tunc temporis simul εἰρήναρχος et κληρονόμος ἐπιλεγόμενος, i. e. *electus* et *constitutus*, sive a Proconsule, sive a populo, (ita enim verba haec distinguenda censeo, ὁ καὶ κληρονόμος, τὸ αὐτῷ ὄνομα Ἡρώδης,) festinabat S. Polycarpum in arena sistere. Male hic positum arbitror κληρονόμος pro οἰκονόμος sive ἀγορανόμος. Isthoc enim tempore ille aliud munus publicum praeter εἰρηναρχίαν, quae unico anno terminabatur, videtur gessisse. Haec non intellexit Interpres, qui Irenarcham et Herodem diversos facit. SMITH. Cod. Par. exhibet ὁ κεκληρωμένος τὸ αὐτὸ ὄνομα. Has voces ὁ καὶ κληρονόμος τὸ αὐτὸ ὄνομα sicco pede praeterit Ruchatus. Wakius vertit, *So the officer who is called Cleronomus*. Chevallier. *So the keeper of the peace, who was also magistrate elect.* Apud Demosth. c. Midiam, §. 8. exponunt κληρονόμοι τῆς δίκης, *qui loco alterius satisfactionem ab aliquo violatore repetere debent, ad quos devolutum est jus poenas repetendi.* Cf. Orat. c. Androt. κληρονόμον σὲ καθίστησιν ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τοῦ πατρός. p. 603. ed. Reisk.

4. τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἰούδα] Ita Codd. Barocc. et Par. non τὴν αὐτοῦ Ἰούδα, uti in Russelii libro. Melius forsitan τὴν αὐτήν. Pro ὑπόσχοιεν Cod. Barocc. praestat ὑπόσχυεν.

6. τὸ παιδάριον] Cod. Vind. τὰ παιδάρια. Lectioni Codd. Barocc. et Par. favet Int. Vet. necnon Eusebius, παίδων, ὧν θάτερον αἰκισαμένους, ἐπιστῆναι

Proditores ejus domestici. Irenarcha et Herodes festinabant in arenam eum citius exhibere, ut et ille Christi, finita passione, sit socius; et proditores, exemplo Judae, poenam, quam merentur, accipiant.

VII. Habentes itaque infantulum, ante sabbatum, hora ipsius coenae egressi sunt, Polycarpum perquirentes, cum equorum magna copia vel armorum: quasi vero non servum Christi comprehenderent, sed latronem. Invenerunt eum nocte in tegulis se pre- S. Matt. xxvi. 55.
mentem. Fuerat quidem transgrediendi in alium agrum facultas: sed jam fessus ostendere se maluit quam celare, dicens: "*Compleatur voluntas Dei:* Act. xxi. 14.
"quamdiu voluit ille, distuli; et quando jussit, op-"tavi." Visis itaque illis, descendit: habuitque sermonem, qualem aut illa[k] aetas potuerat, aut Spiritus [k] *nulla* Colb.

δι' αὐτοῦ τῇ τοῦ Πολυκάρπου καταγωγῇ.

ib. τῇ παρασκευῇ] *die Sabbatum proxime praecedenti.* Cf. S. Luc. xxiii. 54. S. Johan. xix. 31.

7. δείπνου ὥρᾳ] Codd. Vind. et Par. secutus sum. Cod. Barocc. ὥραν.

ib. διωγμῖται] Erant hi levis armaturae milites ad persequendos et capiendos latrones comparati. VALESIUS. Wakius vertit, *the serjeants;* Dalrymplius, *the peace-officers;* Chevall. *the officers;* Ruchatus, *des ministres de la persécution.* διωγμῆται exhibent Codd. Barocc. et Vind. διωγμίται Cod. Par. Scripturam διωγμῖται veriorem esse statuit Dindorfius, ad calcem literae Δ in nova Thesauri editione.

8. ὡς ἐπὶ λῃστήν] Cod. Vind. ὡς ἐπὶ λῃστῇ.

9. συναπελθόντες] Cod. Par. καταλαβόντες. Codd. Barocc. et Vind. scripturam, ex Eusebii lectione ἐπελθόντες, correxit Usserius συνεπελθόντες, probante Smitho.

10. κατακείμενον, ἐν ὑπερῴῳ] Ita Cod. Vind. Codd. Par. et Barocc. κατακείμενον ὑπερῴῳ.

ib. κἀκεῖθεν] Cod. Vind. κἀκεῖθεν δέ.

12. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ] Cum Codd. Vind. et Par. facit Int. Vet. Cod. Barocc. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

13. Ἀκούσας δὲ αὐτοὺς] Ita Codd. Vind. et Par. melius, ut mihi quidem videtur, quam Cod. Barocc. Ἀκούσας οὖν τοὺς παρόντας.

ib. καὶ καταβὰς] καὶ om. Cod. Par.

14. θαυμαζόντων τῶν παρόντων] Cod. Barocc. θαυμαζόντων δὲ τῶν παρόντων.

15. καὶ ὅτι τοσαύτῃ—ἄνδρα] Cod. Par. secutus sum. Cod.

σαντο τοῦ συλληφθῆναι τοιοῦτον πρεσβύτην ἄνδρα. Εὐθέως οὖν αὐτοῖς ἐκέλευσε παρατεθῆναι φαγεῖν καὶ πιεῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ὅσον ἂν βούλωνται· ἐξητήσατο δὲ αὐτοὺς, ἵνα δῶσιν αὐτῷ ὥραν πρὸς τὸ προσεύξασθαι ἀδεῶς. Τῶν δὲ ἐπιτρεψάντων, σταθεὶς προσηύξατο, πλήρης ὢν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, οὕτως ὥστε ἐπὶ δύο ὥρας μὴ δύνασθαι σιωπῆσαι, καὶ ἐκπλήττεσθαι τοὺς ἀκούοντας, πολλούς τε μετανοεῖν ἐπὶ τῷ ἐληλυθέναι ἐπὶ τοιοῦτον θεοπρεπῆ πρεσβύτην.

Satellites convivio excipit. Orat.

Η΄. Ὡς δὲ κατέπαυσε τὴν προσευχὴν, μνημονεύσας ἁπάντων καὶ τῶν πώποτε συμβεβηκότων αὐτῷ, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἐνδόξων τε καὶ ἀδόξων, καὶ ἁπάσης τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας, τῆς ὥρας ἐλθούσης τοῦ ἐξιέναι, ἐν ὄνῳ καθίσαντες αὐτὸν, ἦγον εἰς τὴν πόλιν, ὄντος Σαββάτου

In urbem ducitur. Ad defectionem solicitatur.

Barocc. praestat καὶ τὸ εὐσταθὲς, τινὲς ἔλεγον, Ἡ τοσαύτη σπουδὴ ἡ τοῦ συλληφθῆναι τοιοῦτον πρεσβύτην ἄνδρα ἦν, εὐθέως κ.τ.λ. quam lectionem ita refingendam esse censuit Usserius: vel ἡ τοσαύτη σπουδὴ ὑπὲρ τοῦ...vel τί τοσαύτη σπουδὴ τοῦ ...Cod. Vind. exhibet ἡ τοσαύτη σπουδὴ ἦν τοῦ συλληφθῆναι τοιοῦτον πρεσβύτην ἄνδρα. Apud Eusebium legimus καὶ εἰ τοσαύτη γένοιτο σπουδὴ ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτον συλληφθῆναι πρεσβύτην.

2. Εὐθέως οὖν αὐτοῖς] Cod. Par. εὐθέως οὖν αὐτούς. Alio ordine Cod. Vind. Εὐθέως οὖν ἐκέλευσε παρατεθῆναι αὐτοῖς φαγεῖν κ. τ. λ.

3. ἐξητήσατο δὲ αὐτοὺς] Codd. Vind. et Par. ἐξητήσατο δὲ αὐτοῖς. Mox pro δῶσιν Cod. Vind. δώσωσιν.

4. πρὸς τὸ προσεύξασθαι] Ita Cod. Vind. Cod. Par. πρὸς τὸ εὔξασθαι. Cod. Barocc. ὥραν προσεύξασθαι. Eusebius, μίαν τε ὥραν ὡς ἂν προσεύξοιτο ἀδεῶς.

7. σιωπῆσαι, κ. τ. λ.] Cod. Vind. σιγῆσαι ἀλλ' ἐκπλήττεσθαι τοὺς ἀκούοντας καὶ μετανοεῖν κ.τ.λ.

ib. ἐκπλήττεσθαι] Eodem sensu ponitur haec vox in Ep. Barnabae, §. 6. p. 226. ed. Voss. ἵν' ὅταν ἴδωσιν αὐτὸν τότε ἐρχόμενον ἐκπλαγήσονται ἐπὶ τῇ ὁμοιότητι τοῦ τράγου. Cf. Euseb. H. E. i. 4. Τοῦτο καὶ προφητῶν κατεπλάγη τις.

8. ἐπὶ τῷ ἐληλυθέναι] Euseb. ἐπὶ τῷ τοιοῦτον ἀναιρεῖσθαι μέλλειν σεμνὸν καὶ θεοπρεπῆ πρεσβύτην. USSER. Codd. Barocc. et Vind. ἐπὶ τὸ ἐληλυθέναι . . . θεοπρεπεῖ. Cod. Par. μετανοεῖν καὶ ἐληλυθέναι.

gratiae coelestis infuderat. Quum mirarentur in his annis tantam velocitatem pedum, tantam habitudinem esse membrorum, ad cujus investigationem vix summa celeritate pervenerint: nihil stupentibus ille respondit, sed statim his alimenta cibi praebuit, et mensam jussit adponi. Nec hoc sine divini magisterii mandato faciens: quum scriptum sit, *inimicos nostros potu et cibo debere satiari.* Rom. xii. 20. Tunc deprecatus est, ut ei horam concederent qua posset orare et omnipotenti Deo debita precum vota persolvere. Praebentibus facultatem, stans[l] petebat donum Dei praeceptumque compleri. Jugiter autem per duas fere horas oratio illa duravit: stupefactis audientibus, et, quod majoris palmae videretur[m], inimicis.

[l] *instanter* Colb.

[m] *videtur* Colb.

VIII. Orationis postmodum voce completa; facta in precibus omnium mentione, notorum ignotorumque, bonorum ac malorum, et catholicorum omnium, qui per singula loca Ecclesiae colliguntur: tandem hora illius advenit, qua custodiendae[n] acciperet coronam justitiae. Impositus itaque asino, quum ap-

[n] *custoditae* Colb.

11. *πώποτε*] Ita Codd. Vind. et Par. cum Euseb. Cod. Barocc. *ποτὲ*. Pro *συμβεβηκότων* Coteler. legendum esse monuit *συμβεβληκότων* ex Euseb. Codd. Mazar. et Medic. et *τῷ μαθητῇ συμβεβληκότες* quidem habet Euseb. iii. 23. Miror Valesium statuere Interpretem nostrum Vet. non aliter legisse: apud quem *notorum ignotorumque* vocibus *ἐνδόξων τε καὶ ἀδόξων* respondent.

13. *καθολικῆς ἐκκλησίας*] Vid. supra Ignat. ad Smyrn. §. 8.

14. *ἐν ὄνῳ*] *ἐν* om. Cod. Vind.

15. *Σαββάτου μεγάλου*] h. e. die Sabbati qui Paschalem solennitatem proxime antecedebat; in Calendario Ecclesiastico *Vigilia Paschatis.* Τὸ Σάββατον *οὐ νηστεύομεν, ἵνα μὴ δόξωμεν Ἰουδαΐζοντες· τὴν Κυριακὴν πανηγυρίζομεν, διὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παγκόσμιον χαρὰν καὶ ἀνάστασιν, καὶ ὅτι τὸ μὲν δημιουργίας ἐστὶν ὑπόμνησις, ἡ δὲ ἀναστάσεως μᾶλλον δὲ ἀναπλάσεως· κατὰ δὲ μόνον* ΤΟ ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ, *καθ' ὃ τὸ Κυριακὸν σῶμα ἐν τῷ τάφῳ ἄπνουν ἔκειτο, νηστεύειν, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου φωνὴν τὴν λέγουσαν, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν, προσετάχθημεν.*— Canon. B. Apost. lxvi. Tom. i. p. 43. ed. Bevereg. Cf. Const.

μεγάλου. Καὶ ὑπήντα αὐτῷ ὁ εἰρήναρχος Ἡρώδης, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Νικήτης [ἐπὶ τὸ ὄχημα,] οἱ καὶ μεταθέντες αὐτὸν ἐπὶ τὴν καροῦχαν, ἔπειθον παρακαθεζόμενοι, καὶ λέγοντες· "Τί γὰρ κακόν ἐστιν εἰπεῖν, "Κύριος Καῖσαρ! καὶ ἐπιθῦσαι, καὶ τὰ τούτοις ἀκό-"λουθα, καὶ διασώζεσθαι;" Ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ἐπιμενόντων δὲ αὐτῶν, ἔφη· "Οὐ μέλλω ποιεῖν ὃ συμβουλεύετέ μοι." Οἱ δὲ ἀποτυχόντες τοῦ πεῖσαι αὐτὸν, δεινὰ ῥήματα ἔλεγον αὐτῷ, καὶ μετὰ σπουδῆς καθῄρουν αὐτὸν [ἀπὸ τοῦ ὀχήματος], ὡς καὶ κατιόντα ἀπὸ τῆς καρούχας ἀποσυρῆναι τὸ ἀντικνήμιον. Καὶ μὴ ἐπιστραφεὶς, ὡς

E curru dejicitur, ejusque tibia laeditur.

Apost. v. 19. Concil. Trull. Can. lxxxix. Sic quoque Zonaras ad Can. xlv. Concil. Laod. p. 356. Τὸ μέγα Σάββατον μέσον ἐστὶ τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως.

1. ὑπήντα αὐτῷ] Codd. Vind. et Par. ὑπαντᾶ. Codd. Vind. et Barocc. αὐτὸν, quam vocem ad oram libri Vind. manus recentior alio atramento correxit, αὐτῷ. Verbum ὑπαντᾶν cum tertio casu jungi solet.

ib. Ἡρώδης] Cod. Vind. ὁ ἐπικληθεὶς Ἡρώδης.

2. Νικήτης] Nicetae Smyrnaei vita habetur apud Philostratum, [de Vit. Sophist. i. 19.] sed nostro hoc aliquanto senioris, quippe qui Nerva imperante maxime inclaruit. USSER. 'An vero idem cum illo 'non sit, viderint doctiores. 'Certe tempus non male con'venit.' Olearius in loc. Cod. Par. Νικήτας. Cod. Vind. ὀνόματι Νικήτης.

3. ἐπὶ τὴν καροῦχαν] In Cyrilli Graeco-Latino Glossario, κάρρον et καρούχιον, *rheda* exponitur: et in Hesychii Lexico vice versa, ῥηδίων, καρούχων· apud quem etiam ἅρμα est ὄχημα, καροῦχα, δίφρος. Latinis Scriptoribus, Plinio, Martiali, Suetonio, et sequentibus Historiae Augustae scriptoribus, *carrucae* vox usitatissima est: indeque tum posteriorum Graecorum καροῦχα illa, tum vulgatum nostrum *caroche*, [hodie *carosse*] suam traxit originem. USSER. Eusebius, οἱ καὶ μεταθέντες αὐτὸν εἰς τὸ ὄχημα, et paullo post, ubi in hac Epist. Circ. legimus, ἀπὸ τοῦ ὀχήματος, ὡς καὶ κατιόντα ἀπὸ τῆς καρούχας, apud Euseb. tantum habetur, ὡς κατιόντα ἀπὸ τοῦ ὀχήματος. Unde suspicatur Usserius utrobiquë καρούχας, sequioribus saeculis magis notum vocabulum, hic substitutum fuisse. Mihi autem, salva tanti viri reverentia, longe verisimilius videtur, ἀπὸ τοῦ ὀχήματος glossema esse

propinquaret civitati majori Sabbato, obvius Irenarchae Herodi et patri ejus Niceteri[o], vehiculo- [o] l. Nicetae.
que susceptus; ut vel obsequio vinceretur, qui vinci poenae dolore non poterat. Quum ergo subdolo crebroque sermone profanum aliquid ab illo exigerent adsidentes, dicerentque; "Quid mali est dicere, "Domine, et sacrificare?" et reliqua quae solent Diabolo instigante narrari: frenato paullisper ore, omnibus patienter auditis, tandem iratus annunciat; ad hoc se nunquam posse perduci, non igne, non ferro, non arctorum doloribus vinculorum, non fame, non exsilio, non flagellis. Commoti tunc illi, vehiculo summa velocitate currente, Polycarpum per-

hic, sicuti infra §. 18. vocem *ἑκατόνταρχος* additam fuisse a manu recentiore. *Carrucae* enim, uti docet Schefferus, De Re Vehiculari, cap. 27. jam mentionem fecerant Plinius, H. N. xxxiii. 11.; Suetonius, Neron. xxx. 10. aliique. Vocem *καροῦχαν* habes apud Theophilum Antecessorem, II. i. 48.

5. Κύριος Καῖσαρ] Τοῦ Κυρίου nomen hic non simpliciter, sed pro *Deo* accipitur. Tertullianus in Apol. §. 34. [p. 28. ed. Rigalt.] 'Dicam plane Imperatorem Dominum, sed quando 'non cogor ut Dominum Dei 'vice dicam.' Namque non post mortem solum Imperatores suos apotheosi honorabant, sed etiam vivis aras et templa extruebant et sacrificabant. Multis de hoc argumento agit vir summus J. G. Vossius, lib. iii. de Progr. et Orig. Idol. cap. 17. MADER. Codd. MSS. exhibent Κύριος Καῖσαρ, non Κύριε Καῖσαρ uti in Libb. impr. et apud Eusebium.

ib. *καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα*] Hae voces desunt apud Eusebium. Cod. Par. exhibet *καὶ ἐπιθῦσαι τούτοις ἀκόλουθα*. Cf. §. 9. *καὶ ἕτερα τούτοις ἀκόλουθα*.

6. διασώζεσθαι;] Ita etiam habetur in Eusebio MS. Saviliano: ubi in vulgatis legitur *σώζεσθαι*, pro quo Rufinus habet, *vivere securum*. USSER.

ib. Ὁ δὲ] Cod. Vind. Ὁ δὲ *ἅγιος Πολύκαρπος*.

8. Οὐ *μέλλω*] *οὐ μελω* Cod. Barocc.

9. *πεῖσαι αὐτὸν*] Cod. Vind. *πεῖσαι αὐτὸν διὰ πιθανολογίας*.

10. *μετὰ σπουδῆς*] Cod. Vind. *μετὰ πολλῆς σπουδῆς*. Mox pro *καθήρουν* Cod. Barocc. exhibet *καθήρον*. Cod. Par. *καθηίρον*. Cod. Vind. *καθῆρον*.

11. *ὡς καὶ κατιόντα*] *καί* om. Cod. Par. Sequentia minus feliciter reddunt Wakius et Chevallier. *he hurt his thigh*.

12. Καὶ *μὴ ἐπιστραφεὶς*] Cod. Vind. Καὶ *μηδὲ ἐπιστραφείς*.

οὐδὲν πεπονθὼς, προθύμως[1] μετὰ σπουδῆς ἐπορεύετο, ἀγόμενος εἰς τὸ στάδιον· θορύβου τηλικούτου ὄντος ἐν τῷ σταδίῳ, ὡς μηδὲ ἀκουσθῆναί τινα δύνασθαι.

In stadium ingressus, coelesti voce recreatur.

Θʹ. Τῷ δὲ Πολυκάρπῳ, εἰσιόντι εἰς τὸ στάδιον, φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ ἐγένετο· "Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, "Πολύκαρπε!" Καὶ τὸν μὲν εἰπόντα οὐδεὶς εἶδεν, τὴν δὲ φωνὴν τῶν ἡμετέρων οἱ παρόντες ἤκουσαν.

Tumultus in stadio maximus. Offertur Proconsuli.

Καὶ [λοιπὸν] προσαχθέντος αὐτοῦ, θόρυβος ἦν μέγας ἀκουσάντων, ὅτι Πολύκαρπος συνείληπται. Λοιπὸν προσαχθέντα αὐτὸν ἀνηρώτα ὁ ἀνθύπατος, εἰ αὐτὸς εἴη Πολύκαρπος. Τοῦ δὲ ὁμολογοῦντος, ἔπειθεν ἀρνεῖσθαι, λέγων· "Αἰδέσθητί σου τὴν ἡλικίαν," καὶ ἕτερα τούτοις ἀκόλουθα, ὡς ἔθος αὐτοῖς λέγειν· "Ὄμοσον τὴν Καίσαρος τύχην, μετανόησον· εἰπὲ,

1. προθύμως] Ita Codd. Barocc. et Vind. Cod. Par. πρόθυμος. et sic apud Eusebium Strothius.

3. ὡς μηδὲ ἀκουσθῆναί] Euseb. ὡς μηδὲ πολλοῖς ἀκουσθῆναι.

4. Τῷ δὲ Πολυκάρπῳ] Cod. Vind. Τῷ δὲ μακαρίῳ Πολυκάρπῳ.

5. ἐξ οὐρανοῦ ἐγένετο] Cod. Vind. subjicit λέγουσα.

6. Πολύκαρπε] Cod. Vind. Πολύκαρπε, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι. quod additamentum, ex Act. xviii. 9, 10. forsitan depromptum, qui inseruit, hanc vocem revera e coelo missam fuisse credidit; eamque sententiam tuetur cel. Tholuckius, *Commentar zum Evangelio Johannis*, xii. 28—30. ad quem locum conferri jubet illud *Tolle, Lege*, a S. Augustino auditum, Confess. viii. 12. et visiones Apostolorum Petri et Pauli, Act. x. 13, 15. ix. 7. xxii. 7. cum Joseph. Bell. Jud. vii. 12. [vi. 5. ed. Hudson. et Cardwell.] et cum locis e Paraphrastis Chaldaeis quos Buxtorfius adducit. Si Clericum audias, Hist. Eccles. p. 726. vox, cum a quo profecta esset, animadvertisset nemo, e coelo missa esse credita est.

ib. οὐδεὶς εἶδεν] Ita Cod. Barocc. Codd. Vind. et Par. οὐδεὶς οἶδεν. Euseb. οὐδὲ εἷς εἶδεν.

7. οἱ παρόντες] Eusebius, τῶν ἡμετέρων πολλοὶ ἤκουσαν. Rufinus, *plurimi*. Cod. Barocc. τῶν οἱ μετέρων οἱ παρόντες.

ib. Καὶ [λοιπὸν] προσαχθέντος] Vocem λοιπόν, quae statim recurrit, uncinis inclusi. Euseb. Προσαχθέντος οὖν αὐτοῦ.

9. συνείληπται.] Cod. Vind. συνελήφθη.

ib. Λοιπὸν προσαχθέντα] Ita Cod. Barocc. Cod. Par. Προσαχθέντα δὲ ἠρώτα ὁ ἀνθύπατος.

turbarunt; ita ut suras aliqua ex parte quassaret. Tanta tamen per arenam velocitate currebat, ut nullius[p] corporis damna sentiret. p *nulla* Colb.

IX. Sed quum arenam fuisset ingressus, e coelo statim missa vox sonuit, clamans: "Polycarpe, "habeto virtutem." Hanc vocem qui in arena erant audierunt; ex aliis autem nullus audivit. Quum igitur Proconsuli fuisset oblatus, Deum toto corde confessus, imperia judicis cruenta contempsit. Quumque ab eo ad blasphemum quodcumque cogeretur, diceretque ei Proconsul: "Vel aetatem hanc "cogita, si alia in te forte contemnis: non poterit "haec senectus juvenibus etiam expavescenda suf"ferre. Debes jurare per Caesarem Caesarisque "fortunam: praeterea habere poenitentiam, et "dicere: Impios tolle." Tunc Polycarpus, ore semicluso, et[q] qui non suo sed alieno sermone lo- Deut. xxxi. 7, 23. q f. ut Uss.

Cod. Vind. Τοῦ δὲ προσαχθέντος ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀνηρώτα αὐτὸν ὁ ἀνθύπατος. Apud Euseb. legimus, Λοιπὸν οὖν προσελθόντα ἀνηρώτα ὁ ἀνθύπατος. Vide supra notata in S. Ignat. ad Eph. §. 11.

10. εἰ αὐτὸς εἴη] Cod. Par. εἰ αὐτὸς εἶ.

11. Πολύκαρπος.] Cod. Vind. Πολύκαρπος ὁ ἐπίσκοπος.

ib. ἔπειθεν] Cod. Vind. ἔπειθεν ὡς ἐνόμιζεν.

12. Αἰδέσθητί κ. τ. λ.] Quod Praeses hominem senem ut rationem haberet suae aetatis monuit, perinde erat ac Christum abnegare, ut vitae suae consuleret. CLERICUS. Cf. supra §. 3.

ib. τὴν ἡλικίαν] Cod. Vind. τὴν ἡλικίαν, ὦ καλὲ Πολύκαρπε καὶ φίλε ἡμῶν, καὶ θῦσον τοῖς θεοῖς, ἵνα καὶ τιμῶν μεγίστων καὶ δωρεῶν παρ' ἡμῶν ἀξιωθῇς· καὶ ἕτερα κ. τ. λ.

13. ἀκόλουθα] *consentanea, congruentia.* ὁ θεῖος καὶ οὐράνιος τοῦ Θεοῦ Λόγος....τοιαῦτα ἔδρασέ τε καὶ πέπονθεν, οἷα ταῖς προφητείαις ἀκόλουθα ἦν. Euseb. H. E. i. 2.

ib. ὡς ἔθος αὐτοῖς λέγειν·] Cod. Vind. secutus sum. Cod. Par. exhibet ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἔθος λέγειν. Cod. Barocc. ὡς ἔθος αὐτοῖς λέγων. Apud Euseb. legimus, ἃ σύνηθες αὐτοῖς ἐστὶ λέγειν. Similem fere locutionem habemus infra, p. 594. l. 11.

14. τὴν Καίσαρος τύχην] Inter tentamenta a Gentilibus ad expugnandam Christianorum fidem adhiberi solita, praecipuum illud videtur, illos sive

“ Αἶρε τοὺς ἀθέους.” Ὁ δὲ Πολύκαρπος ἐμβριθεῖ τῷ προσώπῳ εἰς πάντα τὸν ὄχλον τῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων ἐθνῶν ἐμβλέψας, καὶ ἐπισείσας αὐτοῖς τὴν χεῖρα, στενάξας τὲ καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπεν· “ Αἶρε τοὺς ἀθέους !” Ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἀνθυπάτου καὶ λέγοντος, “ Ὄμοσον, καὶ ἀπολύω σε, “ λοιδόρησον τὸν Χριστόν·” ὁ Πολύκαρπος ἔφη· “ Ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἔτη ἔχω δουλεύων αὐτῷ, καὶ

Dignissima Polycarpi responsio.

cogere, sive suadere, ut sacrificarent, et *per Genium* sive *Fortunam* Imperatoris jurarent, et ut etiam Christo maledicerent. Nec id unius aetatis erat institutum. Impiam enim istam praxin ad sequentia tempora continuatam fuisse docet Origenes, in Exhortatione ad Martyrium. [§. 7. tom. i. p. 278. ed. Bened.] SMITH. Quare per *fortunam* sive *genium* Caesaris jurare noluerunt veteres Christiani, rationem reddit Tertullianus in cap. 32. Apologetici. [p. 28. ed. Rigalt.] ‘Sed ‘et juramus, sicut non per genios Caesarum, ita per salutem eorum, quae est augustior omnibus geniis. Nescitis ‘genios daemonas dici, et inde ‘diminutiva voce daemonia. ‘Nos judicium Dei suspicimus ‘in Imperatoribus, qui gentibus illos praefecit. Id enim ‘in eis scimus esse, quod Deus ‘voluit; ideoque et salvum ‘volumus esse quod Deus voluit, et pro magno id juramento habemus.’ Unde et sacramenti militaris formulam, sub Christianis Imperatoribus ita immutatam, proponit Vegetius, de Re Militari, ii. 5. ‘Jurant per Deum, et per ‘Christum, et per Spiritum ‘Sanctum, et per majestatem ‘Imperatoris, quae, secundum ‘Deum, generi humano diligenda est et colenda.’ USSER. Addas ex eodem Tertulliano, Apol. §. 28. p. 26. ed. Rigalt. ‘Citius denique apud ‘vos per omnes Deos, quam ‘per unum genium Caesaris ‘pejeratur.’ Cf. Minuc. Fel. p. 84. Glasg. 1750. ‘Est eis ‘tutius per Jovis genium pejerare quam Regis.’

1. Αἶρε τοὺς ἀθέους.] Hic quoque supplendus Ado descriptor Rufini, isto modo; *Conclama, Tolle sacrilegos.* Ad vii. Calend. Febr. De loquendi formula, praeter caeteros consule S. Chrysostomum, Hom. xlvi. in Acta Apost. [Opp. ix. p. 347. ed. Ben.] COTEL. Cod. Vind. Αἶρε ἀθέους. Cf. Act. xxi. 36. Αἶρε αὐτόν.

ib. Ὁ δὲ Πολύκαρπος] Cod. Vind. Ὁ δὲ τίμιος καὶ μακάριος Πολύκαρπος.

2. τῷ προσώπῳ] καὶ στιβαρῷ subjungit Cod. Vind.

ib. τῶν ἐν τῷ σταδίῳ] Articulum τῷ e Codd. restitui. Euseb. τὸν ὄχλον τὸν ἐν τῷ σταδίῳ ἐμβλέψας.

5. εἶπεν· Αἶρε τοὺς ἀθέους.]

queretur, clausis paene faucibus, populum qui in arena erat respexit universum impium et profanum: tractoque ex intimo corde suspirio, majestatem coeli intuens, ait; "Tolle impios." Et quum assiduus praeceptor assisteret, enuncians; "Jura, et poteris "relaxari, Christumque contemne:" tunc ait Polycarpus; "Octogesimum jam et sextum annum aeta-"tis ingredior, nomini ejus probatus et serviens "semper, nunquam ab eo laesus, semperque ser-"vatus: quo modo possum eum odisse quem colui, "quem probavi, quem semper auctorem optavi,

Hisce iisdem verbis, quae non sine ingenti indignatione ab impia plebe prolata audiverat S. Polycarpus, mox, oculis in coelum conversis, cum gemitu Deo supplicavit; ut facile ex contracta fronte, habitu, gestuque corporis, et vocis accentu, quivis ex adstantibus, telum istud τῆς ἀθεότητος, Christianis falso impactum, in propria illorum capita retortum fuisse intelligere posset.—SMITH. Cod. Vind. Αἶρε τοὺς ἀθέους· ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

6. Ὄμοσον κ. τ. λ.] Cod. Barocc. exhibet Ὄμωσον καὶ ἀπολύσσε .... et mox λυδώρησον. 'Praepositus est,' inquit Plinius, x. Ep. 97. 'libellus sine 'auctore, multorum nomina 'continens, qui negarent se 'esse Christianos aut fuisse: 'cum praeeunte me Deos ap-'pellarent, et imagini tuae, 'quam propter hoc jusseram 'cum simulacris numinum af-'ferri, thure ac vino supplica-'rent: praeterea *maledicerent* '*Christo*, quorum nihil cogi 'posse dicuntur, qui sunt re-'vera Christiani.'

7. ὁ Πολύκαρπος] Cod. Vind. ὁ μακάριος Πολύκαρπος.

8. Ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἔτη] Anno Aerae Christianae 83. Christo primum servire coepit Polycarpus, indeque cum Apostolis (qui tum superfuerant) conversatus, et Smyrnae Episcopus ab eis constitutus fuit; ut ex Irenaeo, discipulo ipsius, confirmat Eusebius, H. E. v. 26. et iv. 14. cum iii. 36. Post Hierosolymitanae urbis excidium, ad Ecclesiae illius praefecturam Simeoni, filio Cleophae, committendam, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν τοῦ Κυρίου μαθητῶν τοὺς εἰσέτι τῷ βίῳ λειπομένους, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πανταχόθεν συνελθεῖν, traditum refert idem Eusebius, iii. 11. Ab eo vero excidio ad Polycarpi nostri conversionem, anni tantum elapsi sunt 13. postquam anno deinceps 17. vita functus est S. Johannes; a quo Smyrnae Episcopum constitutum fuisse Polycarpum, apud Tertullianum de Praescript. cap. 32. [p. 213. ed. Rigalt.] et Hieronymum in Catalogo legimus. Et cum 70,

" οὐδέν με ἠδίκησε· καὶ πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι
" τὸν βασιλέα μου, τὸν σώσαντά με;"

A Proconsule tentatus S. Martyr, Christum generose confitetur.

I'. Ἐπιμένοντος δὲ πάλιν αὐτοῦ καὶ λέγοντος,
" Ὅμοσον τὴν Καίσαρος τύχην," ἀπεκρίνατο· " Εἰ
" κενοδοξεῖς ἵνα ὀμόσω τὴν Καίσαρος τύχην, ὡς σὺ
" λέγεις, προσποιεῖ δὲ ἀγνοεῖν με, τίς εἰμι· μετὰ παρ-
" ρησίας ἄκουε, Χριστιανός εἰμι. Εἰ δὲ μαθεῖν θέλεις
" τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ λόγον, δὸς ἡμέραν καὶ
" ἄκουσον." Ὁ ἀνθύπατος ἔφη, " Πεῖσον τὸν δῆμον."

demum post ipsius Johannis obitum anno Polycarpus martyrium subierit; in Smyrnaeorum Ecclesia administranda plures eum annos exegisse consequitur quam praecessores simul omnes. Quorum tres primi (si Pseudo-Clementem, Constit. Apost. vii. 46. audire libeat) Aristo, Strataeas Loïdis filius, et alter Aristo, fuerunt. In Hippolyti inedito de LXX Discipulis libello, quartus Apelles nominatus reperitur: cujus etiam Apostolum in Epist. ad Rom. xvi. 10. mentionem fecisse, et Episcopum Smyrnae ante S. Polycarpum factum fuisse, in Synopsi sua refert Dorotheus: quanquam immediatum Polycarpi antecessorem fuisse Bucolum, in Polycarpi Actis Pionio adscriptis, Graecorum Menaeo, (Feb. 6, et 23.) et Nicephori Hist. Eccles. iii. 34. traditum habeatur; quem et primum illius sedis Episcopum fuisse Suidas affirmat. Sed sive unum, sive plures in eo Episcopatu antecessores ille habuerit, illud constat, et a Christi Passione ad Johannis obitum minus quam 70 annorum spatium intercessisse; et ultra 70 annos Episcopatum Smyrnensem obtinuisse Polycarpum. Quod si cuiquam minus credibile videatur, revocandus illi in memoriam est ex posterioribus saeculis, 'Remigius Rhemensis urbis Episcopus; qui, ut ferunt, septuaginta, aut eo amplius, in Episcopatu annos explevit:' ut apud Gregorium Turonensem de Gloria Confessorum, cap. 79. legimus. USSER. Cum Usserio stat Basnagius, qui, Annal. i. 792. intelligit Polycarpum per tot annos Episcopatum gessisse. De anno aetatis Polycarpi accipiunt Cavius, Hist. Lit. i. 44. Pearsonus, Diss. ii. de Succ. Pontif. xxv. 1., Opp. Posth. p. 282; Baraterius, de Successione &c. p. 166; Venema, H. E. ii. 360; Dalrymplius, *Remains*, i. 94; Greswellius, *Dissertations*, iv. 601. Eamdem sententiam amplexus est vir desideratissimus, Edvardus Burton, quanquam in libro, *Lectures on the Ecclesiastical History of the Second and Third Centuries*, ii. 143. in medio rem reliquerat. Jortinus

"imperatorem meum, salvatorem salutis et gloriae, "persecutorem malorum, ultoremque justorum?"

X. Quum ille diceret, "per Caesaris jurandum "esse fortunam;" ait: "Quid me cogis jurare per "Caesarem? aut professionem meam fortasse non "nosti? Palam me Christianum dico: et quo magis "irasceris, ego gaudeo. Tu si vis legis hujus scire "rationem; diem da, a quo incipies audire vel dis- "cere." Respondit ei Proconsul: "Satisfac po-

et Ruchatus statuunt annos eos 86 ad tempus pertinere quo Polycarpus religionem Christianam acceperit. Opinionum varietas fere similis exstat de annis aetatis Gregorii Nazianzeni. Vid. Wall. *History of Infant Baptism*, ii. 79. sqq. Oxon. 1836.

P. 584. l. 8. ἔχω δουλεύων] Euseb. δουλεύω.

1. ἠδίκησε] Cod. Vind. addit ἀλλὰ καὶ μᾶλλον διεφύλαξέν με ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

2. τὸν βασιλέα] Cod. Vind. τὸν κύριόν μου καὶ βασιλέα τὸν σώσαντά με ἀπὸ πολλῶν θλίψεων καὶ ἀναγκῶν.

3. αὐτοῦ κ. τ. λ.] Cod. Vind. τοῦ ἀνθυπάτου καὶ λέγοντος, Ὄμοσον τὴν Κ. τ. καὶ ἀπολύω σε· ἀπεκρίνατο ὁ μακάριος κ. τ. λ.

4. Εἰ κενοδοξεῖς] Hanc lectionem proculdubio veram, ab Eusebio asservatam, foede corruperunt Codd. Barocc. et Vind. Ἐκεῖνο δόξειν ἵνα κ. τ. λ. Quae quum neque intelligere, neque ad verum revocare posset Codicis Par. descriptor, hunc in modum, inficetum satis, immutavit: ἀπεκρίνατο· μή μοι γένοιτο ἵνα ὀμόσω κ. τ. λ. Vocem κενοδοξία adhibent Clem. Rom. Ep. i. §. 35. Ignat. ad Magn. §. 11. ad Philad. §. 1. eaque usus est saepissime Philo Judaeus; usus et Lucianus, ut docet Dodwellius, qui haec habet, Diss. Cypr. xii. 15. 'Κενοδοξία illam alienae opinionis 'affectationem significat, quae 'praeter opinionem atque famam aliud nihil sibi proponit, 'de veritate prorsus non solicita verene laude sint digna, 'quae tantopere ab hominibus 'laudantur.' Suidas, Κενοδοξία· ματαία τις περὶ ἑαυτοῦ οἴησις. et, Φιλοτιμούμενος, τουτέστι κενοδοξῶν. Wakius vertit, *Seeing thou art so vainly urgent with me that I should swear;* Chevallier. *If thou art so vainly confident as to expect*... Dalrymplius, *Since thou ostentatiously requirest me*... Ruchat. *Si tu te fais une vaine gloire* (de me gagner) *pour que je jure.*

6. προσποιεῖ] Ita Codd. Barocc. et Vind. Cod. Par. προσποιῇ. Infra §. 11. ὃ βούλει. Male in Libb. impr. προσποιεῖς. Apud Euseb. προσποιούμενος ἀγνοεῖν ὅστις εἰμί.

9. Πεῖσον τὸν δῆμον] καὶ ἀκούω σου. Cod. Vind. Aliter haec intellexit cel. Neander, cujus

‘Ο δὲ Πολύκαρπος εἶπεν· “Σὲ μὲν καὶ λόγου ἠξίωσα· “δεδιδάγμεθα γὰρ ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπὸ τοῦ “Θεοῦ τεταγμέναις τιμὴν κατὰ τὸ προσῆκον, τὴν μὴ “βλάπτουσαν ἡμᾶς, ἀπονέμειν· ἐκείνους δὲ οὐχ ἡγοῦ-“μαι ἀξίους, τοῦ ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς.”

Bestias, ignem, minatur Judex. Polycarpus minas contemnit.

ΙΑʹ. ‘Ο δὲ ἀνθύπατος πρὸς αὐτὸν εἶπε· “Θηρία “ἔχω, τούτοις σε παραβαλῶ, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.” ‘Ο δὲ εἶπεν· “Κάλει, ἀμετάθετος γὰρ ἡμῖν ἡ ἀπὸ “τῶν κρειττόνων ἐπὶ τὰ χείρω μετάνοια. Καλὸν δὲ “μετατίθεσθαί με ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐπὶ τὰ δίκαια.” ‘Ο δὲ πάλιν πρὸς αὐτόν· “Πυρί σε ποιῶ δαπανηθῆ-“ναι, εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς, ἐὰν μὴ μετανοή-

sententiam ex versione H. J. Rose proferimus. ‘The proconsul, who here shewed that he did not act from any religious bigotry, and would gladly have saved the old man, if he could silence the people, said to Polycarp, Only persuade the people.’

1. ‘Ο δὲ Πολύκαρπος] Cod. Vind. ‘Ο ἅγιος Πολύκαρπος.

ib. καὶ λόγου] Ita Cod. Barocc. cum Eusebio. Cod. Par. κἂν λόγου. Cod. Vind. Σὲ μὲν ὦ ἀνθύπατε κἂν λόγου ἠξίωσα.

2. ὑπὸ τοῦ Θεοῦ] Euseb. ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

3. τεταγμέναις τιμὴν κ. τ. λ.] Ita Codd. Barocc. et Vind. cum Eusebio. Cod. Par. τεταγμέναις ὑποτάσσεσθαι κατὰ τὸ προσῆκον, καὶ τίμην ἀπονέμειν τὴν μὴ βλάπτουσαν ἡμᾶς. Conf. Ignat. Fragm. iii. supra p. 476. Exemplum B. Polycarpi adducit magnus Ridleius, *Conference with Latimer*. 1556. f°. 33. ‘Policarpus the moste constante Martyr, when he stode before the chiefe Ruler, and was commaunded to blaspheme Christe, and to sweare by the fortune of Caesar, &c. He aunswered with a milde spirite: We are taught (saieth he) to geve honoure vnto princes and those powers whiche be of God, but suche honoure as is not contrarie to God's religion.'

6. ‘Ο δὲ ἀνθύπατος] Cod. Vind. Ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ ἀνθύπατος.

8. ‘Ο δὲ εἶπεν] Cod. Vind. Ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, Κάλει αὐτὰ ἐν τάχει.

ib. ἀμετάθετος γὰρ ἡμῖν] Ita Codd. Barocc. et Vind. cum Eusebio. Cod. Par. ἀπαράδεκτος γὰρ ἡ ἀπὸ τῶν κρειττόνων κ. τ. λ. Vox ἀμετάθετος occurrit in Ep. ad Hebraeos, vi. 17, 18.

9. μετάνοια.] Valesius substituere vult διάνοια. Sed lectio Eusebiana, quae consentit cum hisce Actis, non debet sollici-

"pulo." Polycarpus ait: "Tibi dignissimum reor "satisfacere probatus, et obaudientes esse[r] quae jus- [r] f. obaudiens eis esse. Uss. "seris; tantum ne injuste secteris. Docti enim su- "mus potestatibus, qui[s] Deo ordinante procedunt, Rom. xiii. 1, 7. "morem gerere, mandatisque servire. Illos vero in- Tit. iii. 1. [s] *quae* Uss. "dignos judico, nec ad satisfaciendum idoneos puto: "proinde judici me aequum est parere, non populo."

XI. Respondit Proconsul: "Feras atroces habeo: "his te tradam per frusta lacerandum, si poeniten- "tiam habere contempseris." Respondit ille: "In "me leonum rabies cruenta desaeviat, et quicquid "gravius judex durus inveneris: gloriabor in poena, "tripudiabo laetus in vulnere, et merita mea doloris "aestimatione pensabo. Quanto graviora pertulero,

tari: praesertim quum τὸ μετάνοια ad comminationem Proconsulis, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς, directe referri videatur. Judicent alii. SMITH. Legendum forsitan ἀμετάθετος γάρ εἰμι ἀπὸ τῶν κρειττόνων ἐπὶ τὰ χείρω. Καλὸν δὲ κ. τ. λ.

10. μετατίθεσθαι] Ita cum Eusebio Codd. Vind. et Par. Cod. Barocc. μεταθέσθαι.

ib. ἀπὸ τῶν χαλεπῶν] Haec ita explicat Chevallier. *But it will be good for me to be changed from my grievous* (sufferings) *to their just reward.* Cujus interpretationi haud absimilis est color orationis apud Justin. Mart. Apol. ii. §. 2. p. 90. ed. Ben. ὁ δὲ καὶ χάριν εἰδέναι ὡμολόγει, πονηρῶν δεσποτῶν τοιούτων ἀπηλλάχθαι γινώσκων, καὶ πρὸς τὸν πατέρα καὶ βασιλέα τῶν οὐρανῶν πορεύεσθαι. Rectius tamen, ni fallor, Cotelerius, *a malis ad justa,* scil. *from the miseries of this wicked world to the blessedness of the Just;* quem sequuntur Ruchatus et Dalrymplius; atque Clericus, qui pro ἡ μετάνοια mallet ὁ νοῦς. Hist. Eccl. p. 727. Conf. Polyc. ad Philipp. §. 4. Ἀρχὴ δὲ πάντων χαλεπῶν φιλαργυρία.

11 Ὁ δὲ πάλιν] Cod. Vind. Ὁ δὲ ἀνθύπατος πάλιν.

ib. δαπανηθῆναι] Ita etiam in codice Eusebiano Rufini. [qui vertit *consumi.*] Notandus porro est locus iste, ut ostendatur gravius exstitisse supplicium igni tradi, quam objici bestiis. Qua de re multi dixerunt. COTEL. Apud Eusebium legitur δαμασθῆναι. Lectionem Codicum nostrorum tuetur hujusce vocis usus infra §. 16. οὐ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ πυρὸς δαπανηθῆναι. In Cod. Vindobonensi haec alio ordine habentur; Εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς, πυρί σε ποιῶ δαπανηθῆναι, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.

" σης." Ὁ δὲ Πολύκαρπος· " Πῦρ ἀπειλεῖς τὸ πρὸς
" ὥραν καιόμενον, καὶ μετ' ὀλίγον σβεννύμενον·
" ἀγνοεῖς γὰρ τὸ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ αἰωνίου
" κολάσεως τοῖς ἀσεβέσι τηρούμενον πῦρ. Ἀλλὰ τί
" βραδύνεις; φέρε ὃ βούλει."

ΙΒ. Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα πλείονα λέγων, θάρσους καὶ χαρᾶς ἐνεπίμπλατο, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χάριτος ἐπληροῦτο, ὥστε οὐ μόνον μὴ συμπεσεῖν ταραχθέντος ὑπὸ τῶν λεγομένων πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ τοὐναντίον τὸν ἀνθύπατον ἐκστῆναι, πέμψαι τε τὸν ἑαυτοῦ κήρυκα ἐν μέσῳ τῷ σταδίῳ κηρύξαι τρίτον, " Πολύκαρπος ὡμολόγησεν ἑαυτὸν Χριστιανὸν εἶναι." Τούτου λεχθέντος ὑπὸ τοῦ κήρυκος, ἅπαν τὸ πλῆθος

1. Ὁ δὲ Πολύκαρπος] Cod. Vind. Ὁ ἅγιος Πολύκαρπος λέγει.

3. μελλούσης κρίσεως] Ita Codd. Barocc. et Vind. cum Euseb. μελλούσης κολάσεως καὶ αἰωνίου κρίσεως, Cod. Par. cujus descriptor forsitan in animo habebat Ep. ad Hebr. vi. 2. κρίματος αἰωνίου.

4. τί βραδύνεις; κ. τ. λ.] 'Stantes autem Martyres in 'medio populi, aiunt ad Prin'cipes; Cur moras patimini? 'facite quod facturi estis.' In Passione XL Martyrum. 2 Maccab. vii. 30. S. Johan. xiii. 27. COTEL. Cod. Vind. μὴ βραδύνης.

5. ὃ βούλει.] Apud Euseb. Codd. Maz. et Med. cum Fuk. et Sav. scriptum habent φέρε ἃ βούλει. Rufinus, *Adhibe utrum voles;* ignem scilicet aut bestias. VALESIUS. Cod. Vind. φέρε ἃ βούλει ἐν τάχει.

6. Ταῦτα δὲ] Cod. Vind. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄλλα πλείονα εἰπών. Euseb. Ταῦτα δὲ καὶ ἕτερα πλείονα.

7. ἐνεπίμπλατο] Cod. Vind. ἀνεπιμπλᾶτο. Cod. Barocc. ἐνεπήμπλατο.

ib. χάριτος] Cod. Vind. χάριτος θείας.

8. ὥστε οὐ μόνον] Euseb. ὥστε μὴ μόνον μή. Cod. Vind. ὥσπερ οὐ μόνον μή.

ib. ταραχθέντος] Ita Codd. Vind. et Par. Cod. Barocc. ταραχθέντα, uti apud Euseb.

9. ἀλλὰ τοὐναντίον] Cod. Par. ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον. Mox apud Cod. Vind. τὸν ἀνθύπατον μᾶλλον ἐκστῆσαι καὶ πέμψαι κ. τ. λ. Cod. Par. τὸν ἀνθύπατον ἐκπλῆξαι κ. τ. λ. Cod. Barocc. ἐκστῆναι πεμψεται.

10. ἑαυτοῦ κήρυκα] Vox ἑαυτοῦ neque in Eusebio, neque in Vet. Int. habetur. Per *praeconem* vero solitum interloqui judicem, notat hic Baronius. Κήρυκα autem *curionem* Rufinus reddidit; quam vocem bis etiam

"tanto praemia majora percipiam. Est mihi paratus "ad superiora animus: ex humilioribus enim ad "summa procedimus." Respondit Proconsul: "Si "ferarum morsus nova praesumptione contemnis, "ignibus te cremabo." Tunc Polycarpus respondit: "Ignem mihi minaris," inquit, "qui unius horae "spatio aestuat, et post frigescit; ignorans futuri "judicii et aeterni ignis impiis tormenta perpetua. "Sed quid voluntatem tuam longa oratione suspen-"dimus? Fac ex me illa quae cogitas: et quodcun-"que aliud poenae genus casus obtulerit, accelera[t]." [t] *aucupare* Colb.

XII. Haec forte dum loquitur, vultum ejus vel sensum[u] gratiae coelestis splendor intravit, ut ipse [u] *ac sensum* Colb.
etiam Proconsul terreretur. Tunc voce praeconis f. in tantum. Uss.
in arena media ter clamatum est: "Polycarpus f. vel sensim.
"Christianum se semper esse confessus est." Uni-

pro *praecone* usurpavit in Gallieno Trebellius Pollio. USSER. Sic in Actis Euplii, martyris sub Dioclesiano, 'Tunc appen-'sum est ad collum ejus Evan-'gelium, cum quo apprehensus 'fuerat, proclamante haec prae-'cone, "Euplius Christianus, 'inimicus Deorum et Impera-'torum."' ap. Baron. Ann. 303. n. 149. MADER.

11. ἐν μέσῳ κ. τ. λ.] Codd. Vind. et Par. ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου καὶ κηρύξαι τρίτον.

ib. τρίτον] Euseb. τρὶς, et Vet. Int. *ter clamatum est;* quod Rufinus ad ipsum Polycarpum perperam retulit: *Polycarpum tertio confessum Christianum se esse.* USSER. Cf. Plin. Ep. x. 97. 'interrogavi 'ipsos an essent Christiani; 'confitentes iterum ac *tertio* in-'terrogavi, supplicium minatus.'

13. ἅπαν τὸ πλῆθος κ. τ. λ.] Rufinus: *Universa multitudo tam Gentilium quam Judaeorum Smyrnensium civitatis.* Seldenus: *Commune Gentium et Judaeorum quod Smyrnae tunc agebat:* ut referatur ad τὸ Κοινὸν τῆς Ἀσίας, quod eo tempore Smyrnam, ad communia spectacula celebranda, commigraverit. Smyrnae enim universitatis Asiae conventus aliquando fuit habitus, ut ex tertio marmore Arundeliano constat, in quo Septimius Publius Smyrnae Κοινὸν Ἀσίας vicisse dicitur; aliquando Ephesi, ut ex Edicto M. A. Antonini liquet, quod propositum fuit ἐν Ἐφέσῳ ἐν τῷ Κοινῷ τῆς Ἀσίας, ut apud Eusebium videre licet, H. E. iv. 13. aliquando in urbe aliqua alia Asiae proprie dictae, vel Asiae saltem Lydiacae; quae, praeter

ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων τῶν τὴν Σμύρναν κατοικούντων, ἀκατασχέτῳ θυμῷ καὶ μεγάλῃ φωνῇ ἐπεβόα· "Οὗτός ἐστιν ὁ τῆς ἀσεβείας διδάσκαλος, ὁ πατὴρ "τῶν Χριστιανῶν, ὁ τῶν ἡμετέρων θεῶν καθαιρέτης, "ὁ πολλοὺς διδάσκων μὴ θύειν μηδὲ προσκυνεῖν τοῖς "θεοῖς." Ταῦτα λέγοντες, ἐπεβόων καὶ ἠρώτων τὸν Ἀσιάρχην Φίλιππον, ἵνα ἐπαφῇ τῷ Πολυκάρπῳ λέοντα. Ὁ δὲ Φίλιππος ἔφη, μὴ εἶναι ἐξὸν αὐτῷ, ἐπειδὴ πεπληρώκει τὰ κυνηγέσια. Τότε ἔδοξεν αὐ-

Vulgo vociferante, deposcitur ad leones.

mediterraneam, etiam maritimam Lydiam, ab Aeolibus et Ionibus habitatam, comprehendebat. USSER.

1. Σμύρναν κατοικούντων] Σμύρνην οἰκούντων Cod. Par.

2. ἀκατασχέτῳ] D. Jacobus, iii. 8. ἀκατάσχετον κακόν.

ib. ἐπεβόα] Cod. Par. ἐβόα, uti apud Eusebium.

3. ὁ τῆς ἀσεβείας διδάσκαλος] Pro ἀσεβείας restituendum esse Ἀσίας, Eusebii, Rufini, et Vet. Int. consentiens hic evincit auctoritas. In Hieronymi Script. Eccles. Catalogo, *totius Asiae princeps* appellatur Polycarpus; et in hac Epistola, διδάσκαλος ἀποστολικὸς καὶ προφητικός, et διδάσκαλος ἐπίσημος. USSER. In eamdem sententiam discedunt Smith. Ruchat. Dalrymplius, Wakius, et Chevallier.

4. ὁ τῶν ἡμετέρων] Cod. Vind. καὶ τῶν ἡμετέρων.

5. μὴ θύειν κ. τ. λ.] Mutilatus locus iste in Vulgatis Eusebii exemplaribus: qui tamen a Rufino integre habetur conversus: *ne immolent, neve adorent Deos.* USSER.

6. ἐπεβόων] Cod. Par. ἐβόουν.

ib. τὸν Ἀσιάρχην Φίλιππον] *Philippum munerarium*, Rufinus et Christophorsonus reddiderunt: quos idcirco ἀγωνάρχην hic legisse P. Halloixius existimat; addens, 'Eam vocem 'loco huic congruere, ubi populus petit immitti leones in 'Polycarpum:' qui a doctissimo Salmasio, in Plinian. Exercit. p. 805. discere potuisset, 'Ἀσιάρχας fuisse sacerdotum 'principes et ἱεράρχας, potius 'quam rectores provinciarum; 'qui ex ipsismet primoribus 'Asiae et opulentissimis civibus eligebantur ad munera 'edenda.' Vel a Gab. Albaspino, Observat. i. 22. 'Ἀσιάρχην, non Praesidem aut Principem, sed Sacerdotem Asiae 'et Munerarium significare, 'eundemque qui ludos praestat 'suis sumptibus:' quamquam et magistratum gessisse eum, non sacerdotium solum, doceat in loco citato Salmasius: de quo etiam, in Annotationibus ad quartum marmor Arundelianum consulendus est Seldenus noster; et Interpretes Act. xix. 31. USSER. *Asiarchae* erant qui ludos sacros in honorem Deorum pro salute provinciae

versus itaque populus Judaeorum et gentium, qui Smyrnam colebat, ira commotus exclamat: "Hic "est Asiae magister, Christianorum pater, nostro"rum Deorum destructor pertinax, violatorque tem"plorum; qui dicebat non sacrificandum, nec Deo"rum adoranda esse simulachra: tandem quod pec"carat inveniat." Petebant Asiarcham Philippum, ut ei leonem iratus[v] immitteret: qui sibi non licere respondit, tempore jam muneris exsoluto. Tunc

[v] f. iratum.

suae statis temporibus procurabant, uti et *Lyciarchae, Bithyniarchae, Cappadociarchae*, et id genus caeteri. [Sic ap. Murator. 667. 6. Γαλατάρχην τὸν ἁγνότατον καὶ δικαιότατον.] Horum functio *Asiarchia, Lyciarchia*, dicebatur. Quod vero spectacula quae ab illis dabantur sacra erant, inde Sacerdotes sunt appellati. MADER. Valde onerosum erat hoc sacerdotium; atque idcirco nonnisi opulentiores ad id gerendum eligebantur. Hinc est quod Strabo observat, Asiarchas fere ex Trallianis desumptos fuisse, propterea quod ejus urbis cives totius Asiae opulentissimi essent. VALES. Idem iste Philippus appellatur ἀρχιερεὺς Τραλλιανός, infra §. 21. De Asiarchis omnia congessit Van Dale, Dissert. iii. 3. Wakius et Ruchatus nomen retinent: Chevallier. vertit, *the president of the spectacles:* Dalrymplius, *the president of the priests of Asia.* Cf. p. 332. l. 4.

8. ἐξὸν αὐτῷ] Cod. Barocc. αὐτόν. Cod. Vind. αὐτῶν.

9. πεπληρώκει] Ita Codd. MSS. et Euseb. non ἐπληρώκει, uti Libb. impr. Usserius mallet ἐπεπληρώκει; at in plusquamperfecto haud raro omittitur augmentum. Cf. p. 604. l. 3. infra, et Wineri *Grammatik*, §. 12.

ib. τὰ κυνηγέσια.] Rufin. *jam editionis suae munus explesset.* Albaspinus responsi sententiam refert: *munus se dedisse quod apparare debuerat, eoque se posthac liberum solutumque munere videri.* Cujusmodi vero κυνηγέσια sint hic intelligenda, partim ex Actis Pionii intelligere possumus: in quibus 'Terentius, qui tunc *venationes* curabat, ad Asclepiadem; Te, inquit, accusabo, ut bestiis damnatum in munere gladiatorio filii mei:' [e Bollando haec protulit Usserius. Apud Ruinart. p. 135. 'Ad Asclepiadem vero munerum editor.'] partim ex Glossarii Basilicorum, a Labbaeo editi, explicatione illa; Κυνηγοὺς καλῶ ἐν τῷ νόμῳ τοὺς θηριομάχους. De quibus venatoribus accipienda sunt illa Augustini, in Psalm. cii. 'Qui venatoribus donant, quare donant? dicant mihi, quare donant venatori? Hoc in illo amat, in quo nequissimus est; hoc in illo pascit, hoc in illo vestit: ipsam nequitiam pub-

Igni addicitur.

τοῖς ὁμοθυμαδὸν ἐπιβοῆσαι, ὥστε τὸν Πολύκαρπον ζῶντα κατακαυθῆναι. Ἔδει γὰρ τὸ τῆς φανερωθείσης ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ὀπτασίας πληρωθῆναι, ὅτε ἰδὼν αὐτὸ καιόμενον, προσευχόμενος, εἶπεν ἐπιστραφεὶς τοῖς σὺν αὐτῷ πιστοῖς προφητικῶς, "Δεῖ με "ζῶντα κατακαυθῆναι."

Rogum parantibus praecipue Judaeis, vestem et calceos exuit.

ΙΓ'. Ταῦτα οὖν μετὰ τοσούτου τάχους ἐγένετο, θᾶττον τοῦ λεχθῆναι· τῶν ὄχλων παραχρῆμα συναγαγόντων ἔκ τε τῶν ἐργαστηρίων καὶ βαλανείων ξύλα καὶ φρύγανα· μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως, ὡς ἔθος αὐτοῖς, εἰς ταῦτα ὑπουργούντων. Ὅτε δὲ ἡ πυρκαϊὰ ἡτοιμάσθη, ἀποθέμενος ἑαυτῷ πάντα τὰ

'licam spectaculis omnium.' Et in Psalm. cxlvii. 'Vident 'homines venatorem et delec- 'tantur; vae miseris, si non se 'correxerint. Qui enim vident 'venatorem et delectantur, vi- 'debunt Salvatorem et contris- 'tabuntur.' Vide Tertullian. de Spectaculis, capp. 12. et 19. et P. Fabr. Semestr. ii. 7. USSER. Hoc spectaculi genus, *Venationem*, haud diu ante Reipublicae desidentis tempora institutum, ut statuit Lipsius, de Amphitheatro, §. 5. ab Augusto inter delicias habitum fuisse testatur Suetonius, cap. 43. Ante meridiem ut videtur, dabantur venationes tempore Senecae, qui Ep. vii. haec habet: 'Mane leonibus et ursis homi- 'nes, meridie spectatoribus suis 'objiciuntur.' Huc spectant verba Tertulliani, ad Martyras, §. 5. p. 139. ed. Rigalt. 'Alii 'inter venatorum taureas sca- 'pulis patientissimis inambu- 'laverunt.' Τὰ κυνηγέσια habes apud Herod. i. 36. Polyb. XXXII. xv. 5. et apud Xenoph. saepius. Vid. Sturz. Lex. in voc. Invenitur et altera forma, ἡ κυνηγεσία. Propius hunc locum spectat quod docet Cangius, Constantinop. Christian. II. ii. 2. nempe Scriptores Byzantinos Amphitheatrum Constantinopolitanum τὸ κυνηγέσιον nuncupavisse.

2. ζῶντα κατακαυθῆναι.] E Codd. Vind. et Par. reposui ζῶντα, quam vocem, Eusebii, Rufini, et Int. Vet. auctoritate freti, hic esse legendum monuerunt Usserius et Smithus. Cod. Barocc. Πολύκαρπον ἐπιβοῆσαι κατακαυθῆναι. Pro κατακαυθῆναι Eusebius κατακαῆναι.

ib. Ἔδει κ.τ.λ.] A manu Nicephori fuit, ἔδει γὰρ αὐτῷ προφητικῷ γε ὄντι ἀνδρὶ, μὴ τὸ ὁραθὲν ἐκεῖνο διαπεσεῖν. At ediderunt ἐκείνῳ. COTEL.

4. αὐτὸ καιόμενον] Cod. Par. αὐτῷ προσευχόμενος.

5. Δεῖ με] Cod. Vind. Ὅτι δεῖ

placuit illis omnibus, aequo unoque consensu, ut vivum Polycarpum ignis exureret. Oportuerat enim id fieri, quod ille ante praedixerat. Orans itaque omnipotentem Deum, venerabilem ad suos vultum retorquens ait: "Videtis eam esse, per quam pro-"phetaveram, passionem."

XIII. Tunc populus ad balneum et ad artisteria[x] convolavit, ligna et malleola perquirentes, praecipue Judaei. Per haec igitur ministeria quum flamma fuisset adlata, Polycarpus cingulum solvit, vestemque deposuit; vincula etiam parabat exuere: quae

x l. ergasteria.

με. Apud Euseb. κατακαῆναι.

7. Ταῦτα οὖν κ. τ. λ.] Hinc expressa sunt illa, in Actis Theodori Tironis, apud Metaphrast. Feb. 17. 'Dicto citius 'res mandata fuit executioni, '(θᾶττον ἢ ἐλέχθη, καὶ τὸ ἔργον 'ἠνύετο) lictoribus ex officinis 'et balneis ligna repente colli-'gentibus.' et apud Vincentium, Speculi Historial. xii. 94. [de Theodoro martyre] 'Om-'nes populi civitatis, cum festi-'natione ligna a balneis rapi-'entes, construxerunt rogum.' USSER.

ib. ἐγένετο] Ita cum Euseb. Codd. Libb. impr. ἐγίνετο.

8. τοῦ λεχθῆναι] Euseb. θᾶττον ἢ ἐλέγετο.

ib. συναγαγόντων] Cod. Par. συναγόντων ἐκ τῶν ἐργαστηρίων.

10. ξύλα καὶ φρύγανα] Sic et apud Euseb. in MS. Savil. nam in editis conjunctio desideratur. Φρύγανα vero Rufinus *sarmenta*, noster Interpres *malleola*, vel *malleolos* potius, reddidit: qua utraque voce etiam Cicero est usus: hac, in oratione pro Milone, 'plena omnia mal-'leolorum ad urbis incendia 'comparatorum.' [§. 64.] illa, lib. I. in Verrem [Act. ii. §. 69.] 'ligna et sarmenta 'circumdare, ignemque sub-'jicere coeperunt.' Tertullian. sub finem Apologetici: [p. 39. ed. Rigalt.] 'Licet nunc sar-'mentitios et semaxios appel-'letis, quia ad stipitem dimidii 'axis revincti, sarmentorum 'ambitu exurimur, hic est ha-'bitus victoriae nostrae, haec 'palmata vestis: tali curru 'triumphamus.' USSER.

ib. μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως] Cod. Par. om. προθύμως. Lucem afferunt Justin. Mart. Apol. i. 3. p. 62. ed. Ben. [οἱ Ἰουδαῖοι] . . . ἐχθροὺς ἡμᾶς καὶ πολεμίους ἡγοῦνται, ὁμοίως ὑμῖν ἀναιροῦντες καὶ κολάζοντες ἡμᾶς ὁπόταν δύνωνται. et Tertullian. Scorp. §. 10. p. 496. ed. Rigalt. 'Illic constitues et Syn-'agogas Judaeorum, fontes 'persecutionum.'

11. ὑπουργούντων.] Cod. Vind. ὑπουργεῖν.

12. ἡ πυρκαϊὰ] Euseb. ἡ πυρά.

ib. ἀποθέμενος ἑαυτῷ] Ita cum Euseb. Cod. Barocc. Codd. Par. et Vind. ἀποθέμενος ἑαυτοῦ.

ἱμάτια, καὶ λύσας τὴν ζώνην αὐτοῦ, ἐπειρᾶτο καὶ ὑπολύειν ἑαυτόν· μὴ πρότερον τοῦτο ποιῶν, διὰ τὸ ἀεὶ ἕκαστον τῶν πιστῶν σπουδάζειν ὅστις τάχιον τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ ἅψηται· παντὶ γὰρ καλῷ, ἀγαθῆς ἕνεκεν πολιτείας, καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκεκόσμητο. Εὐθέως οὖν αὐτῷ περιετίθετο τὰ πρὸς τὴν πυρὰν ἡρμοσμένα ὄργανα. Μελλόντων δὲ αὐτῶν καὶ προσηλοῦν, εἶπεν, "Ἄφετέ με οὕτως· ὁ γὰρ δούς μοι "ὑπομεῖναι τὸ πῦρ, δώσει καὶ χωρὶς τῆς ὑμετέρας ἐκ "τῶν ἥλων ἀσφαλείας, ἀσάλευτον ἐπιμεῖναι τῇ πυρᾷ."

Ne clavis affigatur postulat.

1. τὴν ζώνην αὐτοῦ] Cod. Par. ἑαυτοῦ. Pronomen non agnoscit Eusebius.

ib. καὶ ὑπολύειν ἑαυτόν·] Hujusmodi officium Episcopis et Confessoribus praestare solebant veteres Christiani. Sic in passione Fructuosi Episcopi legimus: 'Cum venisset ad 'amphitheatrum, statim ad 'eum accessit Augustalis no-'mine, lector ejusdem, cum 'fletibus [perperam apud Hei-'nichen. *floribus*] deprecans, 'ut eum excalcearet.' [§. 3. p. 222. Ruinart.] VALESIUS. Cod. Vind. καὶ ἑαυτὸν ὑπολύειν.

3. ὅστις τάχιον] Cod. Barocc. ὅστις ταχίαν. Cod. Par. ὅστις τάχειον. Cod. Vind. τίς τάχειον.

4. παντὶ γὰρ καλῷ] Occurrit praepositio ἐν apud Euseb. Deest autem in MS. nostro, et plane mihi redundare videtur. Καλῷ desideratur ap. Euseb., nescio an recte: ubi pro πρὸ τῆς μαρτυρίας, quod Codex Oxon. habet, uti in suo habuit Int. Vet. exstat πρὸ τῆς πολιᾶς, *omnium virtutum habitu licet jam nudus, per universam vitam ex bona conscientia,* et διὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἀνεπίληπτον πολιτείαν, §. 17. *longe ante senectutem ornabatur, et maxime venerabilis.* SMITH. Aliter haec habentur in Cod. Vind. . . . . ἅψηται· πράξεις γὰρ καλὰς ἀγαθῆς ἕνεκεν κ. τ. λ. et in Cod. Par. . . . ἅψηται· πράξεις γὰρ καλὰς καὶ ἀγαθὰς καὶ θεομιμητὸν πολιτείαν καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκέκτητο.

5. πρὸ τῆς μαρτυρίας] Euseb. πρὸ τῆς πολιᾶς.

ib. ἐκεκόσμητο.] Strothius excidisse putat παντοίῃ τίμῃ ex Eusebii contextu.

6. αὐτῷ περιετίθετο] Cod. Par. ἑαυτῷ προετίθετο.

7. ἡρμοσμένα ὄργανα.] Tunicam molestam intelligunt Valesius et Clericus, pice ac bitumine illitam, de qua Juvenalis ejusque Scholiastes loquuntur. Vix autem, ut monet Dalrymplius, credibile videtur, hujus Epistolae scriptores, qui omnia quae passionem Polycarpi spectarent tanta cura recensuerunt, his verbis parum claris, obiter tantum indicare voluisse eum talibus affectum esse cruciatibus.

ib. προσηλοῦν] Ad firmita-

facere non solebat; quia singuli fideles viri nuda ejus tangere vel osculari membra cupiebant. Plenitudine enim bonae conscientiae redundabat, etiam antequam ad martyrii certamen accederet. Potius[y] ergo in medium his quae ex more parabantur arsuro, quum [ergo] eum ferro vincire cuperent consuetudinem legemque servantes; "Permittite me sic," inquit "qui enim mihi dedit velle, largietur et "posse; atque ipsum tolerabilem faciet voluntati "ignem ardentem." [y] l. Positis.

tem, non ad supplicium. Justus Lipsius, de Cruce, Lib. iii. 10. interpretatur, *cruci suffigere*, intolerando errore. COTEL. Non videntur haec ita intelligenda, quasi Polycarpi manus clavis transfixuri essent, et palo adfixuri; non fuisset enim haec exigua pars supplicii. Liquet autem, ex sequentibus, factum hoc, ne corpus in rogo agitarent qui cremabantur, remque facile Polycarpo remissam, quod non fecissent carnifices, si pars fuisset poenae. Crediderim ergo catenas, quibus revinctae erant ad tergum manus, palo clavis adfixas fuisse, ne moverentur, aut simile quiddam factum. CLERICUS. Cod. Vind. exhibet, προσηλοῦν ἐν τῷ ξύλῳ, εἶπεν ὁ ἅγιος, ἄφετέ κ. τ. λ. Euseb. προσηλοῦν αὐτόν.

8. ὁ γὰρ δούς μοι κ. τ. λ.] Similia his quoque habentur in Actis Graecis MSS. Theodori. Μελλόντων δὲ καὶ προσηλοῦν, οὐκ ἠνέσχετο· Ἄφετέ με, λέγων, ὁ γὰρ δοὺς οὐδὲν ἀγενὲς πρὸς τὴν τοῦ πυρὸς ὑπομεῖναι θέαν, αὐτὸς δώσει πάντως καὶ τῆς τῶν ἥλων ἐκτὸς ἀσφαλείας, τὴν τοῦ πυρὸς ὑποστῆναι καῦσιν. Quod in Actis ejus Latinis, apud Vincentium, [Specul. Historial. xii. 94.] ita habetur expressum. 'Quaestionarii cogitaverunt ut eum clavis configerent. Quibus ille dixit, *Sinite me. Qui enim mihi dedit tolerantiam in omnibus, dabit etiam ut sine confectione clavorum ignis impetum cum laetitia possim sufferre.*' USSER. Codd. Vindob. et Paris. ὁ γὰρ δοὺς ὑπομεῖναι, pronomine omisso, uti apud Eusebium, Ὁ γὰρ διδοὺς ὑπομεῖναι.

9. τῆς ὑμετέρας] Cod. Paris. τῆς ὑμῶν ἐκ τῶν ἥλων. B. Polycarpi exemplum profert Foxius in libro, *Acts and Monuments of the Martyrs*, &c. inscripto. tom. iii. p. 129. ed. 1684. 'So likewise Hooper, with the like spirit, when he should have been tied with three chains to the stake, requiring them to have no such mistrust of him, was tied but with one; who, if he had not been tied at all, yet, no doubt, would have no less answered to that great patience of Polycarpus.'

10. ἀσάλευτον] Apud Eusebium, ἀσκύλτως. Vide supra p. 512. l. 3.

Manibus post tergum ligatis, orat.

ΙΔʹ. Οἱ δὲ οὐ καθήλωσαν μὲν, ἔδησαν δὲ αὐτόν. Ὁ δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας ποιήσας καὶ προσδεθεὶς, ὥσπερ κριὸς ἐπίσημος ἐκ μεγάλου ποιμνίου εἰς προσφορὰν, ὁλοκάρπωμα δεκτὸν τῷ Θεῷ ἡτοιμασμένον, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπε· "Κύριε ὁ Θεὸς ὁ "παντοκράτωρ, ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογητοῦ παι-"δός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατὴρ, δι' οὗ τὴν περὶ σοῦ "ἐπίγνωσιν εἰλήφαμεν, ὁ Θεὸς ἀγγέλων καὶ δυνά-"μεων, καὶ πάσης τῆς κτίσεως, καὶ παντὸς τοῦ "γένους τῶν δικαίων, οἳ ζῶσιν ἐνώπιόν σου· εὐλογῶ "σε, ὅτι ἠξίωσάς με τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης, "τοῦ λαβεῖν με μέρος ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων σου, "ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ σου, εἰς ἀνάστασιν "ζωῆς αἰωνίου, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ἐν ἀφθαρσίᾳ "Πνεύματος Ἁγίου· ἐν οἷς προσδεχθείην ἐνώπιόν σου "σήμερον ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ, καθὼς προ-"ητοίμασας καὶ προεφανέρωσας καὶ ἐπλήρωσας, ὁ "ἀψευδὴς καὶ ἀληθινὸς Θεός. Διὰ τοῦτο καὶ περὶ "πάντων αἰνῶ σε, εὐλογῶ σε, δοξάζω σε, σὺν τῷ

1. ἔδησαν] Euseb. προσέδησαν.

2. Ὁ δὲ] Cod. Vind. Ὁ δὲ ἅγιος Πολύκαρπος.

3. ἐπίσημος] ἀναφερόμενος in Eusebio, *assumptus* in Rufino, additur: pro quo ἡτοιμασμένον hic postea subjicitur. USSER. Sic in Martyr. Ignat. §. 2. ὥσπερ κριὸς ἐπίσημος, ἀγέλης καλῆς ἡγούμενος.

4. ὁλοκάρπωμα] A Graecis interpretibus, Hebraeorum עלה non per ὁλοκαύτωμα solum redditur, sed interdum etiam per ὁλοκάρπωμα: ut Lev. i. 14. xvi. 24. USSER. Cod. Vind. ὁλοκαύτωμα.

ib. τῷ Θεῷ—οὐρανὸν] Pro his in Eusebio tantum habetur Θεῷ παντοκράτορι. USSER.

5. Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ] Desunt ista in Eusebio et Rufino. USSER.

6. ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ] Cod. Par. ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ σου καὶ εὐλογητοῦ κ. τ. λ. Cod. Vind. ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατήρ.

7. δι' οὗ] Omittuntur hae voces in Cod. Par.

8. ὁ Θεὸς ἀγγέλων] ὁ Θεὸς ὁ ἀγγέλων. Cod. Barocc.

9. τῆς κτίσεως] Cod. Vind. καὶ πάσης κτίσεως δημιουργός.

XIV. Itaque ferro illum nemo vinxit: sed post tergum ligatis manibus, ut devotus [ad] altaria, praesentis passionis limen ingressus est. Tunc sidera coelumque respiciens, dixit: "Deus angelorum, "Deus archangelorum, resurrectio nostra solutioque "peccati, rector elementorum omnium et totius ha-"bitaculi, omne justorum genus qui in conspectu "tuo vivunt protegens: te benedico, tibi serviens, "qui me dignum hac passione duxisti, ut percipiam "partem coronamque martyrii, initium calicis, per "Jesum Christum in unitate Spiritus Sancti; ut, "completo sacrificio istius diei, promissa tuae veri-"tatis accipiam. Ob hanc rem te benedico in om-"nibus, et glorior, per aeternum Pontificem omni-"potentem Jesum Christum: per quem tibi, et cum

11. *τῆς ἡμέρας κ. τ. λ.*] Cod. Vind. *τῆς ὥρας ταύτης καὶ ἡμέρας.*

12. *λαβεῖν με μέρος*] Cod. Barocc. *λαβεῖ.* Cod. Vind. *τοῦ λαβεῖν με μέρος καὶ κλῆρον ἐν κ. τ. λ.* Pronomina *με* et *σου* non agnoscit Eusebius.

13. *ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ σου*] *σου* om. Cod. Par. In animo habebat S. Pater S. Matt. xx. 22. xxvi. 39. S. Marc. x. 38.

15. *προσδεχθείην*] Cod. Vind. *προσδεχθείημεν.* Cod. Barocc. *προσδεχθείη.*

17. *προεφανέρωσας καὶ ἐπλήρωσας*] Patefecerat enim ei Deus fore, ut Christi causa combureretur, quod nunc impletum videbat. CLERICUS.

ib. *ὁ ἀψευδὴς κ. τ. λ.*] Cod. Par. om. *ὁ.* Cod. Vind. *ὁ ἀψευδὴς Θεὸς καὶ ἀληθινός.*

19. *εὐλογῶ σε*] Cod. Par. *καὶ εὐλογῶ σε.* Conferatur Hymnus, *Gloria in excelsis,* quem hodie usurpat Ecclesia nostra Anglicana, ad finem Ordinis administrandae Coenae Domini, quem legas apud Const. Apost. vii. 47. *αἰνοῦμέν σε, ὑμνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε, κ. τ. λ.*

ib. *σὺν τῷ αἰωνίῳ—ἡ δόξα*] Praepositiones apud Eusebium immutatae leguntur: *διὰ τοῦ αἰωνίου ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀγαπητοῦ σου παιδός· δι' οὗ σοι σὺν αὐτῷ Πνεύματι Ἁγίῳ, κ. τ. λ.* Quod in Arianorum favorem factum suspicari quis posset: nisi et a nostro Interprete ita locus fuisset redditus; *per aeternum pontificem* &c. et a Rufino, *per aeternum Deum et pontificem Jesum Christum, dilectum filium tuum: per quem, et cum quo, tibi cum Spiritu Sancto, gloria.* USSER.

"αἰωνίῳ καὶ ἐπουρανίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀγαπητῷ
"σου παιδί· μεθ' οὗ σοι καὶ Πνεύματι Ἁγίῳ ἡ δόξα
"καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. Ἀμήν."

Ignis, tamquam navis velum, corpus Martyris circumdat.

ΙΕʹ. Ἀναπέμψαντος δὲ αὐτοῦ τὸ Ἀμὴν, καὶ πληρώσαντος τὴν εὐχὴν, οἱ τοῦ πυρὸς ἄνθρωποι ἐξῆψαν τὸ πῦρ. Μεγάλης δὲ ἐκλαμψάσης φλογὸς, θαῦμα μέγα εἴδομεν οἷς ἰδεῖν ἐδόθη· οἳ καὶ ἐτηρήθημεν, εἰς τὸ ἀναγγεῖλαι τοῖς λοιποῖς τὰ γενόμενα. Τὸ γὰρ πῦρ καμάρας εἶδος ποιῆσαν, ὥσπερ ὀθόνη πλοίου ὑπὸ πνεύματος πληρουμένη, κύκλῳ περιετείχισε τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος. Καὶ ἦν μέσον οὐχ ὡς σὰρξ καιομένη, ἀλλ' ὡς ἄρτος ὀπτώμενος, ἢ ὡς χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐν καμίνῳ πυρούμενος· καὶ γὰρ εὐωδίας τοσαύτης ἀντελαβόμεθα, ὡς λιβανωτοῦ πνέοντος, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τιμίων ἀρωμάτων.

3. *καὶ νῦν*] *καί* non agnoscit Cod. Vind.

ib. *εἰς—αἰῶνας.*] Cod. Par. *εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*

4. *Ἀναπέμψαντος δὲ αὐτοῦ τὸ Ἀμὴν*] Vox *Ἀμήν* repetita fraudi fuit Cod. Vind. scriptori, apud quem, his omissis, legimus, ... *εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. Ἀμήν. Καὶ πληρώσαντος αὐτοῦ κ. τ. λ.* E verbo *Ἀναπέμψαντος* Valesius colligit, ipsam quidem precationem submissa voce a B. Patre pronunciatam fuisse; *Amen* vero edita voce prolatum. At jure objicit Clericus, non potuisse preces ab iis qui aderant Christianis audiri et aliis referri, si submissa voce eas fudisset Polycarpus. Hoc potius significari vult Heinichenius, illud *Amen* ad Deum esse quodam modo missum, Deo *oblatum;* qua de re fere solenne est verbum. Vid. Suicer. in voc. *ἀναπέμπειν.*

ib. *πληρώσαντος τὴν εὐχὴν*] Cod. Vind. *πληρώσαντος αὐτοῦ τὴν εὐχήν.*

5. *οἱ τοῦ πυρὸς ἄνθρωποι*] Cod. Vind. *οἱ τοῦ πυρὸς ἐργάται καὶ ἄνθρωποι.*

7. *μέγα εἴδομεν*] In Eusebio vox *μέγα* non habetur. USSER. Codd. *ἴδομεν.* Barocc. *μέγαν ἴδομεν.*

ib. *ἐτηρήθημεν*] Apud Euseb. *ἐτηρήθησαν.*

8. *Τὸ γὰρ πῦρ κ. τ. λ.*] Quod ignis fornicis praebens speciem steterit, id causis physicis tribui posse censet Dalrymplius. Rogus scilicet in medio erat aedificii forma ovali exstructi, sedilibus spissis undique surgentibus. Epistolam nostram totam irridet Miltonus, *Discourse on Prelatical Episcopacy;*

"ipso, et cum Spiritu Sancto, gloria nunc et in fu-"turum in secula seculorum. Amen."

XV. Completa itaque oratione, flammaque supposita, quum usque ad coelum tolleretur incendium, miraculi novitas repentina processit: illis videntibus quos videre jusserat coeleste mandatum, ut possint ceteris ostensa narrare. Curvus namque in littora arcus apparuit, in aliquantam latitudinem cornua utraque flectendo, velum navis imitatus: qui martyris corpus molli velabat amplexu, ne aliquid ex sanctis artubus flamma vastaret. Ipsum autem corpus, ut panis grata decoctio vel argenti et auri, qui conflato pulchro colore resplendens singulorum juvabat aspectum. Odor etiam thuris aut myrrhae, aut pretiosi alicujus unguenti, tractum nidorem totius fugabat incendii.

ita tamen ut hunc locum non sine spiritu quodam poetico vertat; *The fire, when it came to proof, would not do his work; but, starting off like a full sail from the mast, did but reflect a golden light upon his unviolated limbs, exhaling such a sweet odour as if all the incense of Arabia had been burning.*

9. ὥσπερ ὀθόνη κ.τ.λ.] Eusebius in genitivo habet ὀθόνης et πληρουμένης. Rufinus, *specie quasi veli navis vento sinuati.* USSER. Cod. Barocc. πλόιοι.

ib. ὑπὸ πνεύματος] ὑπὸ ἀνέμου Cod. Vind.

10. κύκλῳ περιετείχισε] περιετείχισεν κύκλῳ Cod. Vind.

11. Καὶ ἦν μέσον] Καὶ ἦν μέσον τοῦ πυρὸς Cod. Vind. καὶ ἦν εἰς μέσον οὐχ. Euseb.

12. ἄρτος ὀπτώμενος, ἢ ὡς] Non habentur ista in Eusebio, vel Rufino. USSER.

13. καὶ γὰρ εὐωδίας] καὶ γὰρ καὶ εὐωδίας Cod. Vind. Huic fragrantiae, quae in narratione Ecclesiae Smyrnensis nihil miraculosi sibi arrogat, objicit Middletonus, *Free Inquiry into the Miraculous Powers*, p. 125. postquam hunc in modum verba Epistolae torserat; '*And so sweet a smell issued from him all the while.*' Exstitisse quidem fragrantiam affirmant Smyrnaei; e corpore autem Polycarpi eam effluxisse non dicunt. Neque mirum, uti monuerunt tum Jortinus tum Dalrymplius, quum sarmenta e balneis, officinis, ergasteriisque raptim comportata fuerant, si ligna nonnulla interessent odorata et aromatica.

14. ἀντελαβόμεθα] Sic et Eusebius Savilianus. USSER.

Gladio confoditur.

Ις΄. Πέρας οὖν ἰδόντες οἱ ἄνομοι, οὐ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ πυρὸς δαπανηθῆναι, ἐκέλευσαν προσελθόντα αὐτῷ κομφέκτορα παραβῦσαι ξιφίδιον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντος, ἐξῆλθε περιστερὰ καὶ πλῆθος

1. Πέρας] *denique, tandem;* adverbialiter positum, ut apud Barnabae Epist. §. 10. Πέρας γέ τοι λέγει αὐτοῖς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ. Cf. §§. 5, 12, 15, 16. Addas Demosthen. Orat. in Dionysodorum, p. 1285. ed. Reisk. Cod. Vind. exhibet Πέρας γοῦν, ut apud Eusebium.

ib. οὐ δυνάμενον αὐτοῦ κ. τ. λ.] In Martyrologio quoque Romano, Jan. 26. ab igne minime laesus fuisse Polycarpus dicitur. Indeque Romae in Ecclesia S. Stephani in Coelio, adscripta illi cernitur Siracidae ista sententia, Ecclesiastic. li. 6. *In medio ignis non sum aestuatus:* subjecto etiam, in eam sententiam, hoc epigrammate:

Phoenicem si quis medio miretur in igne
Emori, et exstructo se reparare rogo;
Obstupeat, Polycarpe, avidas tibi parcere flammas,
Non ausas sacra te violare face.
Mille nitent taedae, rutilantque hinc inde favillis,
Atque in te Dominum, quem colis ipse, colunt.
Praemia nunc majora tibi sed reddit Olympus,
Ignea qui pedibus subjicit astra tuis.

USSER.

2. ἐκέλευσαν] Cod. Par. ἐκέλευσε.

3. προσελθόντα αὐτῷ] προσελθόντα αὐτὸ Cod. Barocc.

ib. κομφέκτορα] Latinum hoc vocabulum retinuit quoque Eusebius; et ex Rufino etiam Ado et Notkerus in suis Martyrologiis. In Glossis Basilicorum a Labbaeo editis, Κομφάκτωρ, κατασκευαστής exponitur. USSER. ΚΟΜΦΑΚΤΟΡΕΣ, κομφέκτωρες, *Confectores,* Qui bestias in Amphitheatro *conficiebant;* si quando enim bestiae efferatae stragem populo minarentur, ii immittebantur qui eas *conficerent,* ac occiderent: ἀναιρεταί in Gloss. Lat. Gr. CANGIUS, in Gloss. Med. et Infim. Graecit. Cod. Vind. exhibet κομφαίκτορα παραβῦσαι.

ib. ξιφίδιον.] ξίφη· διὸν καὶ Cod. Barocc. Euseb. τὸ ξίφος.

4. ποιήσαντος] Cod. Par. ποιήσαντες.

ib. ἐξῆλθε περιστερὰ] De hac columba ne verbum quidem legitur apud Eusebium, sicut nec apud Rufinum, nec denique Nicephorum, qui obiit post A. D. 1341. et prodigiis narrandis adeo deditus erat, ut a Vossio *Plinius Theologicus* appellaretur. Nihil de columba exstat in Cod. Pratellensi (i. e. in bibliotheca Abbatiae apud *Preaux* in Normannia conservato) neque in Cod. Carmelitarum Excalceatorum Parisiensium, quos ambo contulit Ruinartus, cum versionem veterem Latinam hujus Epistolae ederet. In Codd. tamen Barocc. Par. et Vind. verba ista ἐξῆλθε περιστερὰ καὶ πλῆθος αἵματος in eadem serie cum caeteris descripta exhibentur. Quod opinabatur Le Moynius, Lucianum, fabula ista de vulture e

XVI. Quum hoc itaque peccatoribus fuisset ostensum, ut intelligerent eum non posse comburi: praeceperunt congestorem ignis accingi, gladiunculum sancto corpori injicere, illis etiam sancto probato. Quumque hoc ita fuisset effectum, ecce subito

rogo Peregrini exeunte producta, Christianorum credulitati illudere voluisse, quasi hoc miraculum in martyrio S. Polycarpi contigisse prona fide admisissent, et res illa, prout Acta haec narrant, familiari in suis congressibus sermone ab ipsis vulgaretur; id, uti jam monuit Smithus, nulli fundamento innititur, et plane incertissimum est; veteribus sive Graecis sive Latinis, omnino obmutescentibus, neque ulla traditione, ne levissima quidem, de hoc portento apud illos servata. Merito displicebant haec Smitho, neque vero melioris frugis est sententia quam ipse profert; lectorem scilicet quempiam, insubide et praeter debitum morem pium, sui codicis margini ad augendum tum miraculum, tum sanctissimi Martyris apud posteros famam, vocem περιστερά apposuisse; et hac σημειώσει allusisse ad ritus ab Augusto apud Romanos olim institutos, quorum solennis in Imperatorum ἀποθεώσει erat usus, in quibus maxime obtinuit, ut accensa pyra aquila dimitteretur, coelum versus avolatura. Middletonus suspicatur Christianos Smyrnenses, nescio quo pravo hunc ritum imitandi studio, per malum dolum fecisse ut emitteretur columba e rogo. Le Moynius, emendationum et annotationum juxta feracissimus, veram scripturam consecutus esse sibi visus est legendo ἐξῆλθ' ἐπ' ἀριστερᾷ; quam quidem conjecturam, a Schmidio probatam, Dissert. de Fabulis in Hist. Eccl. Saec. ii. p. 17. ita correxit Jortinus, ἐξῆλθεν ἐπ' ἀριστερά. Ruchatus scribendum censuit, ἐξῆλθεν περὶ στερνὰ πλῆθος αἵματος. Editor Bibliothecae Bremensis, Cl. iii. p. 429. conjicit, περὶ στερέων, *circa medias costas;* Vid. Jul. Poll. in voc. vel περὶ στέρνικος, vel denique περὶ στέρνου vel περὶ στέρνων. Nihil nos morantur conjectura audacissima Whistoni reponentis περισσεία ὕδατος καὶ πλῆθος αἵματος, neque Allani correctio satis inficeta, περισσεία καὶ πλῆθος αἵματος. Heumannus, in Exam. Fabulae de Columba e Polycarpi rogo evolante, statuit monachos, qui in vitis Episcoporum enarrandis persaepe commemorant supra caput ipsorum ad Episcopatum electorum apparuisse columbam, hoc prodigio Acta nostra auxisse, eo quod Spiritus Sanctus, sub columbae specie, e Polycarpi corpore una cum anima discesserit, hoc signo testatus Polycarpum verum fuisse episcopum. Pionium in hunc locum columbae prodigium infercisse suspicatur Dalrymplius. Mihi quidem longe verisimilius videtur lectorem quempiam in animo

Sanguinis copia ignis extinguitur.

αἵματος, ὥστε κατασβέσαι τὸ πῦρ, καὶ θαυμάσαι πάντα τὸν ὄχλον, εἰ τοσαύτη τις διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν· ὧν εἷς καὶ οὗτος γεγόνει ὁ θαυμασιώτατος μάρτυς Πολύκαρπος, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διδάσκαλος ἀποστολικὸς καὶ προφητικὸς γενόμενος, ἐπίσκοπός τε τῆς ἐν Σμύρνῃ καθολικῆς ἐκκλησίας. Πᾶν γὰρ ῥῆμα ὃ ἐξαφῆκεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐτελειώθη καὶ τελειωθήσεται.

Martyris corpus ne rapiant Christiani, agunt instantque Judaei.

ΙΖʹ. Ὁ δὲ ἀντίζηλος καὶ βάσκανος καὶ πονηρὸς, ὁ ἀντικείμενος τῷ γένει τῶν δικαίων, ἰδὼν τό τε μέγεθος αὐτοῦ τῆς μαρτυρίας, καὶ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἀνεπίληπτον πολιτείαν, ἐστεφανωμένον τε τῷ τῆς ἀφθαρσίας στεφάνῳ, καὶ βραβεῖον ἀναντίρρητον ἀπενηνεγμένον, ἐπετήδευσεν ὡς μηδὲ τὸ λείψανον αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν ληφθῆναι, καίπερ πολλῶν ἐπιθυμούντων τοῦτο ποιῆσαι, καὶ κοινωνῆσαι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ σαρκίῳ. Ὑπέ-

habuisse, ad oram codicis notare locum Epistolae ubi animam suam efflavisse traditur Polycarpus: ideoque, mori Ecclesiae veteris obsecutum, vocem περιστερά margini adscripsisse, qua scilicet significaret animam B. Martyris illo temporis momento e corpore liberatam, sub columbae specie ad coelum evolasse. Proxime huc faciunt Prudentii versus, Hymn. in laudem Eulaliae virginis, 160. sq.:

Emicat inde columba repens
Martyris os nive candidior
Visa relinquere et astra sequi.
Spiritus hic erat Eulaliae
Lacteolus, celer, innocuus.

Saepissime Christiani vocabantur *columbae;* saepissime in monumentis Christianorum vetustis occurrit nomen *columbarum,* uti fuse docet Mamachius; Orig. et Antiq. Christ. I. ix. 4. tom. i. p. 66. Columbarum imagines Christianorum sepulchris frequenter insculptae sunt. Conf. Aringhii Roma Subterranea, VI. xliv. 9.

1. ὥστε κατασβέσαι] Sic translate apud Cyprian. Ep. x. p. 21. ed. Fell. 'Fluebat sanguis, qui 'incendium Persecutionis ex- 'tingueret, qui flammas et ig- 'nes gehennae glorioso cruore 'sopiret.'

2. εἰ τοσαύτη κ.τ.λ.] εἰ τὸ σαύτη τῆς διαφορᾶ Cod. Barocc. Reliqua hujus capitis ita leguntur in Cod. Vind. τῆς τοσαύτης διαφορᾶς τῶν τε πιστῶν καὶ τῶν ἀπίστων· καὶ οὕτως ἐτελειώθη ὁ ἅγιος ἱεράρχης καὶ ἔνδοξος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Πολύκαρπος, τῇ εἰκάδι τρίτῃ τοῦ Φευρουαρίου μηνός. Ὁ

fluente sanguinis copia, columba processit de corpore; statim sopitum cruore cessit incendium. Tunc populus totus obstupuit; atque omnibus inter justos et injustos quanta esset probata discretio est; et quid esset praecipuum: etiamsi non est secutum vulgus, quod certum tamen constat, agnovit. Tali itaque Polycarpus, sanctae Smyrnensium magister Ecclesiae, passionis munus implevit: semper quaecunque ei revelata fuisse constat, impleta sunt.

XVII. Diabolus tamen, qui justorum semper inimicus est, quum perspexisset et vim Martyris, et magnitudinem passionis impletam, inreprehensibilem omnem vitam et meritum majus in morte, hoc excogitavit, ut corpus ejus a nostris non possit auferri; quamvis multi essent qui sanctis ejus optarent communicare generibus [z]. Summisit namque

[z] l. cineribus.

δὲ ἀντίζηλος κ. τ. λ. uti in cap. 17.

3. γεγόνει] Cod. Barocc. γεγόνι. Cod. Par. ἐγεγόνει. Libb. impr. Eusebium secuti, γέγονεν.

4. ὁ θαυμασιώτατος] Cod. Par. ὁ θαυμάσιος. Voces μάρτυς Πολύκαρπος desunt apud Eusebium.

6. ἐπίσκοπός τε] τε om. Euseb. Cod. Par. exhibet ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς.

8. καὶ ἐτελειώθη] Has voces om. Cod. Par. Apud Eusebium Strothius legit ἐτελέσθη.

9. 'Ο δὲ ἀντίζηλος] Cod. Par. 'Ο δὲ ἀντίδικος.

ib. ὁ ἀντικείμενος] Cf. Clem. Rom. i. §. 51. Cod. Vind. exhibet, καὶ πονηρὸς δαίμων ὁ πάντοτε ἀντικείμενος καὶ βδελυττόμενος τῷ γένει κ. τ. λ.

11. ἀνεπίληπτον] Cod. Barocc. ἀνεπίληπτων. Cod. Par. ἀνεπίληπτον αὐτοῦ πολιτείαν. Cod. Vind. καθάραν καὶ ἀνεπίληπτον πολιτείαν.

12. τῷ τῆς ἀφθαρσίας] Cod. Barocc. ἐστεφανωμένονται τὸν τῆς ἀφθαρσίας. Cod. Vind. τὸν τῆς ἀφθαρσίας καὶ δικαιοσύνης στέφανον. Infra §. 19. τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβών.

13. ἀναντίρρητον] Cod. Barocc. ἀναντίρητον.

14. ὡς μηδὲ τὸ λείψανον] Cod. Vind. ὡς μηδὲ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον κ. τ. λ. Cod. Par. ὡς καὶ τὸ λείψανον αὐτοῦ μὴ ὑφ' ἡμῶν ληφθῆναι. Apud Eusebium, ὡς μηδὲ τὸ σωμάτιον αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν ληφθείη. Cf. Mart. Ignat. §. 6. διὰ τῆς συλλογῆς τοῦ λειψάνου.

15. ἐπιθυμούντων] Cod. Vind. ἐνθυμούντων.

16. κοινωνῆσαι] Ex genuinis vetustissimisque Actis Martyrum satis liquet, Christianos,

Christus adorandus atque colendus; Martyres vero, ejus discipuli et imitatores, honorandi et diligendi.

βαλε γοῦν Νικήτην τὸν τοῦ Ἡρώδου πατέρα, ἀδελφὸν δὲ Ἄλκης, ἐντυχεῖν τῷ ἄρχοντι, ὥστε μὴ δοῦναι αὐτοῦ τὸ σῶμα ταφῇ· “μὴ,” φησὶν, “ἀφέντες τὸν ἐσταυρωμένον, τοῦτον ἄρξωνται σέβεσθαι.” Καὶ ταῦτα εἶπον, ὑποβαλλόντων καὶ ἐνισχυόντων τῶν Ἰουδαίων, οἳ καὶ ἐτήρησαν, μελλόντων ἡμῶν ἐκ τοῦ πυρὸς λαμβάνειν· ἀγνοοῦντες ὅτι οὔτε τὸν Χριστόν ποτε καταλιπεῖν δυνησόμεθα, τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ παντὸς κόσμου τῶν σωζομένων σωτηρίας παθόντα, [ἄμωμον ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν,] οὔτε ἕτερόν τινα σέβεσθαι. Τοῦτον μὲν γὰρ, υἱὸν ὄντα τοῦ Θεοῦ, προσκυνοῦμεν· τοὺς δὲ

praesertim ab ineunte secundo saeculo, in Martyrum sive membris discerptis, sive ossibus, sive cineribus, aliisque reliquiis colligendis diligenti opera usos, ea in cryptis locisque tutis reposuisse. Inde illorum coemeteria frequentabant, memoriamque anniversaria *κατὰ τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν ἡμέραν γενέθλιον* solennitate celebrabant; quod hi Smyrnenses, se, recurrente die natali S. Polycarpi sui, facturos hic mox spondent. SMITH.

P. 604. l. 16. *τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ σαρκίῳ.*] Cod. Par. *τῷ ἁγίῳ σαρκίῳ αὐτοῦ.* *Σαρκίον*, *corpusculum*, Plutarch. in Bruto, §. 8. tom. v. 362. ed. Reisk. M. Antoninus, de Rebus Suis, ii. 2. *Ὅτι ποτὲ τοῦτό εἰμι, σαρκία ἐστὶ καὶ πνευμάτιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν.*

ib. *Ὑπέβαλε γοῦν*] Cod. Par. *Ὑπέβαλεν γὰρ Νικήταν.* Cod. Vind. *Ὅθεν ὑπέβαλεν ὡς δεινὸς καὶ μισάγιος ὁ πονηρὸς Νικήτην.* Apud Euseb. *Ὑπέβαλον γοῦν τινὲς Νικήτην.*

2. *δὲ Ἄλκης*] Euseb. *δὲ Δάλκης*, vel, ut MS. Savilianus habet, *δ' ἄλκης.* In Rufino est *Dalcae;* in nostro Interprete *Alces*, multo rectius. *Alce* enim notum satis est mulieris inter Smyrnaeos nomen, vel ex illa Ignatii salutatione, in Epistola ad eosdem. [§. 13. Ep. ad Polyc. §. 8.] USSER. Cod. Medic. Euseb. *Δάλβης* scriptum habet. Nicephorus autem *Δάρκης.* Heinichenius, cum Strothio, *Ἄλκης* in textum recepit. Vide supra p. 442. l. 5.

ib. *ἐντυχεῖν*] Est *adire ad petendum.* COTEL. Cod. Barocc. *εὐτυχεῖν.*

ib. *τῷ ἄρχοντι*] Euseb. *τῷ ἡγεμόνι*, i. e. *Proconsuli.* USSER.

3. *αὐτοῦ τὸ σῶμα*]. *αὐτοῖς τὸ σῶμα* Cod. Par.

ib. *ταφῇ*] Hanc vocem om. Codd. Par. et Vind. neque eam agnoscit Eusebius. Pro *μή* Cod. Vind. *μήποτε.*

4. *ἄρξωνται σέβεσθαι.*] Cod. Barocc. *ἄρξονται.* In suspicionem fere similem Paganis venerunt Martyrum reliquiae in Persecutione Diocletiana, ut

Nicetem, patrem Herodis, fratrem vero Alces, interpellare Rectorem, ut reliquiae ejus negarentur omnibus Christianis; adserens quod, relictis omnibus, huic fundenda esset oratio singulorum: itaque summittentibus Judaeis, quum voluissent auferre eum de flamma. Ignorantes, quia nunquam Christum relinquere possumus Christiani, qui pro peccatis nostris pati tanta dignatus est, neque alteri cuiquam precem orationis impendere. Hunc namque Dei

tradit Eusebius, H. E. viii. 6. Τοὺς δέ γε βασιλικοὺς μετὰ θάνατον παῖδας, γῇ κατὰ τῆς προσηκούσης κηδείας παραδοθέντας, αὖθις ἐξ ὑπαρχῆς ἀνορύξαντες ἐναπορρίψαι θαλάσσῃ καὶ αὐτοὺς ᾤοντο δεῖν οἱ νενομισμένοι δεσπόται, ὡς ἂν μὴ ἐν μνήμασιν ἀποκειμένους προσκυνοῖέν τινες, θεοὺς αὐτοὺς, ὥς γε ᾤοντο, λογιζόμενοι.

5. εἶπον] Ita Libb. impr. cum Eusebio. Codd. εἰπὼν, quam lectionem praetulit Usserius. Legendum forsitan εἶπεν.

ib. τῶν Ἰουδαίων] Articulum restitui e Cod. Par.

6. ἐτήρησαν] Cod. Vind. ἐτήρουν.

ib. ἐκ τοῦ πυρὸς] Cod. Par. οἱ καὶ ἐτήρησαν ἐκ τοῦ πυρὸς αὐτὸν μελλόντων ἡμῶν λαμβάνειν. Cod. Vind. μελλόντων ἡμῶν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦτο λαμβάνειν· quibus verbis proxime sequuntur Ἰδὼν ὁ κεντυρίων κ. τ. λ. quae ad init. §. 18. Apud Eusebium, μελλόντων ἡμῶν ἐκ τοῦ πυρὸς αὐτὸν λαμβάνειν.

7. ποτε καταλιπεῖν] Ita cum Euseb. Cod. Barocc. nisi quod καταλειπεῖν exhibeat. Cod. Par. καταλιπεῖν πώποτε.

9. [ἄμωμον ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν]] Parenthesis ista neque in Eusebio habetur, neque in Rufino, neque in Vetere nostro Interprete. USSER. Interpolata fuisse videtur a librario quopiam qui in animo habebat verba B. Petri, I. iii. 18. δίκαιος ὑπερ ἀδίκων.

10. σέβεσθαι.] Euseb. σέβειν. Cum Smyrnensis vero Ecclesiae doctrina hic tradita, convenit et illa Augustini, in Lib. de Vera Religione, cap. 55. [cap. 108. tom. i. p. 786. ed. Ben.] 'Non sit nobis religio 'cultus hominum mortuorum: 'quia, si pie vixerunt, non sic 'habentur ut tales quaerant 'honores; sed illum a nobis 'coli volunt, quo illuminante 'laetantur meriti sui nos esse 'consortes. Honorandi ergo 'sunt propter imitationem, non 'adorandi propter religionem.' USSER. Binghamius conferre jubet responsum Eulogii diaconi, qui una cum Fructuoso Episcopo suo mortem pro Christo subibat. Quum praefectus interrogaret num et ipse Fructuosum post mortem vellet colere, clara voce respondebat: *Ego Fructuosum non colo sed Deum colo, quem et Fructuosus.* ap. Baron. A. D. 262. num. 62. Orig Eccles. XXIII. iv. 9.

μάρτυρας, ὡς μαθητὰς καὶ μιμητὰς τοῦ Κυρίου, ἀγαπῶμεν ἀξίως, ἕνεκα εὐνοίας ἀνυπερβλήτου τῆς εἰς τὸν ἴδιον βασιλέα καὶ διδάσκαλον· ὧν γένοιτο καὶ ἡμᾶς συγκοινωνούς τε καὶ συμμαθητὰς γενέσθαι.

Corpus in medio ignis exustum.

ΙΗʹ Ἰδὼν οὖν ὁ [ἑκατόνταρχος] κεντυρίων τὴν τῶν Ἰουδαίων γενομένην φιλονεικίαν, θεὶς αὐτὸν ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς ἔκαυσεν.

Christiani ossa martyris colligunt, decenterque deponunt.

Οὕτω τε ἡμεῖς ὕστερον ἀνελόμενοι τὰ τιμιώτερα λίθων πολυτελῶν καὶ δοκιμώτερα ὑπὲρ χρυσίον ὀστᾶ αὐτοῦ, ἀπεθέμεθα ὅπου καὶ ἀκόλουθον ἦν· ἔνθα ὡς δυνατὸν ἡμῖν συναγομένοις ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ, παρέξει ὁ Κύριος ἐπιτελεῖν τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον,

Ejus memoria recolitur.

εἴς τε τὴν τῶν ἠθληκότων μνήμην, καὶ τῶν μελλόντων ἄσκησίν τε καὶ ἑτοιμασίαν.

1. ἀγαπῶμεν ἀξίως] Patet inde luculentissime illo tempore nondum divinum cultum martyribus tributum esse. Egregie Isidorus Pelusiota, Epist. I. 189. Καλὸν μὲν τὸ τιμᾶν τοὺς μάρτυρας τῆς εὐσεβείας τοῖς ἀναθήμασι, κρεῖττον δὲ τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς οἷς ἐποίησαν κατορθώμασιν. Similiter Chrysostomus, apud Phot. Bibl. Cod. 274. Ἐγκωμιάζονται μάρτυρες, οὐχ ἵνα αὐτοὶ τὸν ἔπαινον λάβωσιν, ἀλλ' ἵνα ἡμεῖς διὰ τῶν ἐπαινῶν διαναστῶμεν πρὸς τὴν μίμησιν. HEINICHEN.

4. συγκοινωνούς] Ita Cod. Par. cum Eusebio. Cod. Barocc. κοινωνούς τε κ. τ. λ.

5. κεντυρίων] Fasti Siculi periocham hanc ita exprimunt; τοῦ κεντυρίωνος τὴν τῶν ἐπισυναχθέντων Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν φιλονεικίαν θεασαμένου, τεθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἐν μέσῳ, ἐκάη ζῶν. USSER. Usserius, quem sequitur Smithus, vocem κεντυρίων rejicit, uti recentioris aevi vocabulum. Cod. Vind. vocem ἑκατόνταρχος non agnoscit.

ib. τὴν τῶν Ἰουδαίων] Articulum ante τῶν Ἰουδαίων, quem e Cod. Vind. restitui, non agnoscunt Codd. Barocc. et Par. Legitur autem tum apud Eusebium, tum apud Fastos Siculos.

6. θεὶς αὐτὸν] Cod. Vind. θεὶς τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου μάρτυρος.

7. τοῦ πυρὸς] Pro hoc apud Eusebium legitur, ὡς ἔθος αὐτοῖς. In Rufino et Fastis Siculis neutrum habetur. USSER.

ib. ἔκαυσεν.] Cod. Vind. κατέκαυσεν αὐτό· τότε ἡμεῖς κ. τ. λ.

8. δοκιμώτερα] Cod. Par. δοκιμωτέρων. Cod. Barocc. δοκιμότερα ὑπὲρ χρυσίων.

9. ὅπου καὶ ἀκόλουθον ἦν] Non addunt nomen loci, ne si forte hae literae ad improborum manus pervenirent, reliquiae Sancti Viri refoderentur. CLE-

filium adoramus et colimus : ejus tamen Martyres, ut discipulos fideles et devotos milites, honorifice ac libenter amplexamur; oramus etiam, ut nos socii ipsorum et condiscipuli esse mereamur.

XVIII. Contentione itaque nostra et Judaeorum, Centurio posuit corpus in medium. Nos collegimus, ut aurum gemmamque pretiosam, et sepulturae ossa mandavimus. Conventus itaque alacriter factus, ut praecipit Dominus, ad diem natalemque martyrii.

RICUS. Clericum sequitur Dalrymplius ; neque tamen cur hoc statuendum sit satis video. Pagani enim Smyrnae degentes hanc Epistolam non lecturi erant; Christianis autem ad quos scribebant locus erat ignotus. Cod. Barocc. praestat *ἀποθέμεθα ὅπου καὶ ἀκολουθεῖν ἦν.* Cod. Vind. *ἀπεθέμεθα εἰς ὃν ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς τόπον· ὅπου καὶ ἀκόλουθον ἦν.*

12. *τὴν τοῦ μαρτυρίου κ. τ. λ.*] Maximinus, vel quicunque auctor fuit Libri iii. Commentariorum in Job, Origeni perperam adscriptorum : 'Nos non nativitatis diem celebramus, cum 'sit dolorum atque omnium 'tentationum introitus ; sed 'mortis diem celebramus, utpote omnium dolorum depositionem, atque omnium tentationum effugationem. Diem 'mortis celebramus, quia non 'moriuntur hi, qui mori videntur.' Petrus Chrysologus, Sermone cxxix. in S. Cyprianum martyrem : 'Natalem 'sanctorum cum auditis, charissimi, nolite putare illum 'dici, quo nascuntur in terram 'de carne ; sed de terra in 'coelum, de labore ad requiem, 'de tentationibus ad quietem, 'de cruciatibus ad delicias non 'fluxas sed fortes et stabiles et 'aeternas, de mundanis visibus 'ad coronam et gloriam. Tales 'natales digne Martyrum celebrantur.' De quibus et ipse Cyprianus, Epist. 27. ad Presbyteros et Diaconos Ecclesiae Carthaginensis : 'Dies eorum, 'quibus excedunt, adnotate, 'ut commemorationes eorum 'inter memorias Martyrum 'celebrare possimus.' USSER. Cultum religiosum reliquiis in veteri Ecclesia exhiberi haud permissum fuisse, nisi post tempora Augustini, docet Bingham. ubi supra, p. 585. 12.

ib. *ἡμέραν γενέθλιον*] Cod. Vind. *γενέθλιον ἡμέραν.* Cod. Par. *ἡμέραν γενέσθαι.*

13. *τῶν ἠθληκότων*] Eusebius, *τῶν προηθληκότων.* Rufinus, *Sed et cum eo eorum memorias qui prius passi fuerant celebramus ; ut sequentium animi ad praecessorum viam* (vel *vitam*) *exemplis insignibus suscitentur.* USSER. Cod. Vind. *εἴς τε τὴν αὐτοῦ μνήμην.* Cod. Par. *εἴς τε τῶν προηθληκότων ἡμῖν καὶ τῶν κ.τ.λ.*

Cum B. Polycarpo alii martyrium passi. Ille tamen praecipue celebratur, et a Gentilibus.

ΙΘ΄. Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν μακάριον Πολύκαρπον, ὃς σὺν τοῖς ἀπὸ Φιλαδελφίας δωδέκατος ἐν Σμύρνῃ μαρτυρήσας, μόνος ὑπὸ πάντων μνημονεύεται, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν παντὶ τόπῳ λαλεῖσθαι· οὐ μόνον διδάσκαλος γενόμενος ἐπίσημος, ἀλλὰ καὶ μάρτυς ἔξοχος· οὗ τὸ μαρτύριον πάντες ἐπιθυμοῦσιν μιμεῖσθαι, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον Χριστοῦ γενόμενον. Διὰ τῆς ὑπομονῆς γὰρ καταγωνισάμενος τὸν ἄδικον ἄρχοντα, καὶ οὕτως τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβὼν, σὺν τοῖς ἀποστόλοις καὶ πᾶσι δικαίοις ἀγαλλιώμενος, δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, καὶ εὐλογεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ κυβερνήτην τῶν σωμάτων ἡμῶν, καὶ ποιμένα τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας.

Epilogus Epistolae.

Κ΄. Ὑμεῖς μὲν οὖν ἠξιώσατε διὰ πλειόνων δηλωθῆναι ὑμῖν τὰ γενόμενα· ἡμεῖς δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἐπὶ κεφαλαίῳ μεμηνύκαμεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Μάρκου. Μαθόντες οὖν ταῦτα, καὶ τοῖς ἐπέκεινα ἀδελφοῖς

2. δωδέκατος] Eusebius habet δώδεκα: consentientibus etiam Rufino, Nicephoro, nostro Vet. Int. et Latinorum omnibus Martyrologiis ad Jan. 26. USSER. Apud Euseb. Stroth. et Heinichen. exhibent δώδεκα τοῖς ἐν Σμύρνῃ μαρτυρήσασι.

3. ὑπὸ πάντων μνημονεύεται] Euseb. ὑπὸ πάντων μᾶλλον μνημονεύεται.

4. τόπῳ λαλεῖσθαι] Quae sequuntur omissa sunt ab Eusebio propterea quod ad institutum ipsius parum facere videbantur, et quia in alio opere integram Epistolam retulerat, in libro scilicet de Antiquis Martyrum Passionibus. VALESIUS.

ib. οὐ μόνον διδάσκαλος] Perperam e voce μόνος proxime praeeunte Cod. Barocc. οὐ μόνος. Cod. Vind. οὐ μόνον γὰρ, quam conjunctionem mox infra omittit. Male in Wakii et Chevall. Verss. connectuntur haec cum praecedentibus, tamquam apud Paganos quoque Polycarpus appellatus esset *martyr eximius;* quem ad modum ap. Int. quoque Veterem.

5. μάρτυς ἔξοχος] Cod. Vind. μάρτυς τίμιος καὶ ἐξοχώτατος.

XIX. Talia circa beatum Polycarpum acta sunt; cum his qui ex Philadelphia fuerunt duodecim, martyrium Smyrna[a] videtur implesse. Solus tamen inter ceteros culturae meruit principatum. Martyrium ergo excelsum sustinet, et Magister adhuc vocatur a populo. Hunc omnes optemus, secundum exemplum Domini nostri Jesu Christi, qui persecutionem vicit Rectoris injusti, et incorruptionis coronam fugata peccatorum nostrorum morte suscepit. Cum Apostolis et omnibus justis alacriter benedicamus Deum et Patrem omnipotentem, et Dominum nostrum Jesum Christum, salvatorem animae nostrae, gubernatorem corporum, et pastorem Catholicae totius Ecclesiae, et Spiritum Sanctum per quem cuncta cognoscimus. S. Johan. xiv. 26. xvi. 13.

XX. Vos frequenter petieratis, ut quae gesta fuerant, nunciarem de beato Polycarpo: quae omnia nunciavit[b] per fratrem Martianum. Vos jam quia scitis, omnibus per epistolas nunciate: ut ubique

[a] f. *Smyrnae*, vel, *in Smyrna*.

[b] l. *nunciavi*, vel, *nunciavimus*.

8. *Διὰ τῆς ὑπομονῆς γὰρ*] *γάρ* om. Codd. Par. et. Vind.

10. *ἀποστόλοις*] Cod. Vind. *ἀποστόλοις καὶ μάρτυσι.*

11. *ἀγαλλιώμενος*] Cod. Barocc. *ἀγαλιώμενος.*

12. *τὸν Κύριον*] *τόν* om. Cod. Par.

ib. *Ἰησοῦν—ψυχῶν ἡμῶν*] Haec in Cod. Par. leguntur, quae, ex Int. Vet. et *σωμάτων* quae sequitur antithesi, addenda esse viderunt Usserius et Smithus. Cod. Vind. exhibet *Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κηδεμόνα καὶ σωτῆρα τῶν ψυχῶν κ. τ. λ.*

14. *καθολικῆς ἐκκλησίας.*] Post haec subjungit Cod. Vind. *καὶ τὸ πανάγιον καὶ ζωοποιὸν Πνεῦμα· ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες τὸν μὲν Χριστὸν προσκυνοῦμεν, ὡς υἱὸν ἀληθινὸν ὄντα τοῦ Θεοῦ· τοὺς δὲ μάρτυρας, ὡς μιμητὰς καὶ μαθητὰς τοῦ Κυρίου ἀγαπῶμεν ἀξίως· ὧν γένοιτο καὶ ἡμᾶς πάντας σὺνκοινωνοὺς* (*sic. συγκοι* alia manus alio atramento ad oram Codicis) *αὐτῶν γενέσθαι, καὶ ἐπιτυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, σὺν Χρίστῳ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* Caetera, usque ad finem Epistolae, non agnoscit Cod. Vind.

17. *ἐπὶ κεφαλαίῳ*] Formula usitatior est *ἐν κεφαλαίῳ* vel *ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν.*

τὴν ἐπιστολὴν διαπέμψασθε· ἵνα καὶ ἐκεῖνοι δοξάζωσιν τὸν Κύριον, τὸν ἐκλογὰς ποιοῦντα ἀπὸ τῶν ἰδίων δούλων. Τῷ δυναμένῳ πάντας ἡμᾶς εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ δωρεᾷ εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ βασιλείαν, διὰ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, τιμὴ, κράτος, μεγαλοσύνη, εἰς αἰῶνας. Ἀμήν. Προσαγορεύετε πάντας τοὺς ἁγίους· ὑμᾶς οἱ σὺν ἡμῖν προσαγορεύουσι, καὶ Εὐάρεστος, ὁ γράψας, πανοικεί.

Evarestus ejus scriptor.

Martyrii tempus diligenter adnotatur.

ΚΑ΄. Μαρτυρεῖ δὲ ὁ μακάριος Πολύκαρπος μηνὸς Ξανθικοῦ δευτέρᾳ ἱσταμένου, πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Μαΐων, σαββάτῳ μεγάλῳ, ὥρᾳ ὀγδόῃ. Συνελήφθη δὲ ὑπὸ Ἡρώδου, ἐπὶ ἀρχιερέως Φιλίππου Τραλλιανοῦ,

1. διαπέμψασθε] διὰ πέμψασθαι Cod. Barocc. διαπέμψατε mallent Usser. et Smithus.

ib. δοξάζωσιν] Cod. Par. δοξάσωσι.

3. Τῷ δυναμένῳ] leg. τὸν δυνάμενον. USSER. Pleniorem interpunctionem posui, monente Smitho constructionem similem esse ejus qua utitur D. Paulus ad Romanos, xvi. 25—27. Cf. Ep. Judae, 24.

5. διὰ τοῦ παιδὸς] Articulum reposui e Cod. Paris.

8. Εὐάρεστος] Εὐαρέστως Cod. Barocc.

10. μηνὸς Ξανθικοῦ δευτέρᾳ ἱσταμένου] *Secundam mensis Aprilis* perperam interpretatus est P. Halloixius, in fine Notationum ad Vitam Polycarpi, cap. 12. indeque temere conclusit, 'haec ab ignaro quopiam 'ad calcem Epistolae Martyrii 'adjecta censeri debere;' quum Juliani Syro-Macedonum menses non fuerint hic accipiendi, sed Smyrnaeorum, apud quos Polycarpus passus est. Hi vero a 25 die Martii Xanthicum suum inchoarunt. USSER.

11. Ξανθικοῦ] Cod. Barocc. ἐξανθηκοῦ.

ib. πρὸ ἑπτὰ—Μαΐων] Has voces a manu recentiori interpolatas fuisse suspicatur Greswellius, iv. p. 611. qui statuit Polycarpum passum die Feb. 24. A. D. 164.

ib. πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Μαΐων] Sic habet et Vet. Interp. sed longe meliore codice usus est Constantinopolitanus Chorographus, Siculorum Fastorum auctor; qui πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Ἀπριλλίων, τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, ὥρᾳ η΄, Polycarpum igni traditum fuisse retulit. Verum enim Polycarpi natalem in 26 Martii esse statuendum, et Asiani anni ratio, et magni Sabbati character evincit: licet apud La-

benedicatur Dominus bonorum electione servorum. Potens est enim et nos salvare per Dominum nostrum Jesum Christum salvatorem: per quem ipse est, et cum ipso gloria, honor, potentia, magnitudo, in secula seculorum. Amen. Salutate omnes sanctos. Hi qui nobiscum sunt omnes salutant; Evaristus, qui scripsit, cum omni domo sua.

XXI. Martyrium sancti Polycarpi mense Aprilio, vii. Kalend. Maii, majore Sabbato, hora octava. Captus est ab Herode, Pontifice Philippo Trajano[c], [c] l. Tralliano.

tinos, Jan. 26. apud Graecos, Feb. 23. (die eodem quo apud Latinos Polycarpi Presbyteri, socii S. Sebastiani) ejus celebretur memoria. Ex quibus etiam characteribus manifeste depreheuditur, anno vulgaris Aerae Christianae 169, et imperii M. Aurelii Antonini nono, passionem ejus contigisse. Nam quod apud Socratem, v. 32. et Hist. Tripartit. ix. 38. [Cassiodor. p. 578. ed. Basil.] ad Gordiani, et in Graecorum Menaeo, Feb. 23, ad Decii tempora illa relata legitur, adeo ab omni veritatis specie alienum est, ut refutatione nulla indigeat. USSER.

12. ὥρᾳ ὀγδόῃ.] h. e. *ante meridiem.* Non enim de Romana, sed de Asiatica horas computandi ratione, hic est sermo, eadem scilicet qua nos hodie utimur. Videndi sunt Townson. *Works,* i. 260; et Greswellius, *Dissertations,* iv. 627. ii. 216. iii. 229.

ib. Συνελήφθη δὲ] Particulam δέ addidi e Cod. Par.

13. ὑπὸ Ἡρώδου] εἰρηνάρχου, υἱοῦ ὄντος Νικήτου, in Fastis Siculis additur, ex praecedente historia. USSER.

ib. ἐπὶ ἀρχιερέως] Qui prius Ἀσιάρχης, nunc Ἀρχιερεὺς appellatur. Nam Ἀσιαρχία, Βιθυναρχία et Καππαδοκαρχία, inter ἔθνους ἱερωσύνας recensentur a Modestino, vi. 14. D. *De excusationib.* sicut *Phoeniciarchia* et *Syriarchia* inter species Sacerdotii in Constantini Magni Rescripto, Lib. i. C. *De Naturalib. Liberis.* Cum enim sacra haberentur ista certamina, et festivis diebus in Deorum honorem exhiberi solita; qui eis praeerant in Sacerdotum ordinem prius cooptabantur. Quo spectat illa Alexandri Imp. Constitutio, l. unic. C. *De pericul. successor. parent.* 'Si de proprio suo patrimonio muneris editionem suo nomine pater tuus repromisit, ideoque etiam Sacerdotem te creari impetravit; onus erogationis commune omnium haeredum, ejus esse Praeses provinciae non ignorabit.' Ita ex Basilicis, Cujacius in l. 8. C. *de muner. patrimon.* ἡ ἱερωσύνη, τουτέστιν τὸ ἐπιτελεῖν τὰ κυνηγέσια. USSER.

ib. Τραλλιανοῦ] Alii fuerunt

ἀνθυπατεύοντος Στρατίου Κοδράτου, βασιλεύοντος δὲ εἰς τοὺς αἰῶνας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, τιμή, μεγαλοσύνη, θρόνος αἰώνιος, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀμήν.

Salutatio.

ΚΒ'. Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὐχόμεθα, ἀδελφοί, στοιχοῦντας τῷ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον λόγῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ· μεθ' οὗ δόξα τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τῶν ἁγίων ἐκλεκτῶν· καθὼς ἐμαρτύρησεν ὁ μακάριος Πολύκαρπος, οὗ γένοιτο ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι ἡμᾶς.

Epistolae transcriptores. Caius.

Ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γάϊος, ἐκ τῶν Εἰρηναίου μαθητοῦ τοῦ Πολυκάρπου, ὃς καὶ συνεπολιτεύσατο

singularium Asiae urbium Ἀρχιερεῖς, alii totius provinciae. Ita Pergami, exempli gratia, unoquoque anno duo electi sunt Ἀρχιερεῖς, qui spectaculis et agonibus publicis praeessent: ut ex Galeno, de Composit. Medicam. per Genera, iii. 2. intelligimus. [tom. xiii. p. 719. ed. Charter.] Sed habebant praeterea Asiani κοινὰ τὰ βουλευτήρια, κοινοὺς τοὺς νεὼς καὶ τοὺς ἀγῶνας, ut, in Oratione de Concordia ad Asianas civitates, docet Aristides. [i. p. 534. ed. Jebb.] Communia vero templa et certamina requirebant etiam τὴν ἱερωσύνην τὴν κοινὴν τῆς Ἀσίας, quod sibi aliquando fuisse delatum, in 4. ἱερῶν λόγῳ, narrat idem Aristides. [i. p. 345. ed. Jebb.] Atque hi Ἀρχιερεῖς illi erant, qui Ἀσιάρχαι vocabantur: quos ut plures fuisse, ex Act. xix. 31. ita eorum aliquos ex Trallianorum numero semper deligi fuisse solitos, ex verbis Strabonis liquet, xiv. Καὶ ἀεί τινες ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ πρωτεύοντες κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, οὓς Ἀσιάρχας καλοῦσιν. [p. 929. ed. Falconer.] Ut mirum videri non debeat, Philippum Trallianum, Smyrnae, ἐν τῷ κοινῷ τῆς Ἀσίας, (cui, ob conventus frequentiam et celebritatem, totius Asiaticae provinciae Proconsul interfuit) κυνηγέσια, pro muneris sui ratione, exhibuisse. USSER.

1. Στρατίου Κοδράτου] *Statii Quadrati* in Vet. Int. ἐπὶ ἀνθυπάτου Τατίου Κοδράτου, in Fastis Siculis. Est autem Quadratus hic, quem suo tempore Asiae praefecturam suscepisse, in 4. ἱερῶν λόγῳ, memorat Aristides: ἀφικομένου Κοδράτου τοῦ ῥήτορος ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχήν· [i. 336. ed. Jebb.] idemque, ut videtur, qui ante biennium cum L. Aurelio Vero Aug. Romae

Proconsule Statii Quadrati. Gratias Domino nostro Jesu Christo: cui gloria, honor, magnitudo, thronus sempiternus, a generatione in generationem. Amen.

* * * *

Exemplaria haec ex Irenaei, discipuli Polycarpi, doctrina scripsit Gajus, qui conversatus est una cum

ordinarium gesserat Consulatum. USSER. Cod. Barocc. Κοράτου.

ib. βασιλεύοντος δὲ κ. τ. λ.] Sic ad finem Actorum Passionis S. Cypriani, 'sub Valeriano et 'Gallieno Imperatoribus, regnante vero Domino nostro 'Jesu Christo.' quam formulam, uti monet Fellus, p. 14. serius in Ecclesiam introductam, satis norunt eruditi. Similem redundantiam in temporis notis adponendis videas ad calcem Evangelii Nicodemi, apud Jonesium, in libro, inscripto, *A new and full Method of settling the Canon of the New Testament.* Part iii. ch. 29.

2. ᾧ ἡ δόξα—'Αμήν.] Hanc doxologiam penitus om. Cod. Par.

7. μεθ' οὗ δόξα] Cod. Par. μεθ' οὗ πᾶσα δόξα ἐπὶ σωτηρίᾳ κ. τ. λ.

9. ὁ μακάριος] Cod. Par. ὁ ἅγιος Πολύκαρπος γένοιτο. particula negativa omissa.

12. Ταῦτα μετεγράψατο μὲν κ. τ.λ.] Vitam Polycarpi 'primum 'Graece conscripsisse Caium, 'S. Irenaei Lugdunensis Epi'scopi discipulum,' non recte hinc collegit P. Halloixius. Nam aliud nihil hinc deduci potest, quam ex Irenaei exemplaribus Gaium, ut ex Gaii exemplaribus Socratem Corinthium, praesentem hanc Smyrnensis Ecclesiae Epistolam transcripsisse. USSER.

13. τοῦ Πολυκάρπου] τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου Cod. Paris.

ib. συνεπολιτεύσατο τῷ Εἰρηναίῳ] Si *cum Irenaeo conversatus est* hic *Gaius;* vel idem fuit, vel eodem saltem tempore vixit cum Gaio Presbytero, qui Romae sub Victore et Zephyrino Episcopo claruit: qui et contra Proclum Montanistam conscripsit, et Labyrinthum, et

Socrates. τῷ Εἰρηναίῳ. Ἐγὼ δὲ Σωκράτης ἐν Κορίνθῳ ἐκ τῶν Γαΐου ἀντιγράφων ἔγραψα. Ἡ χάρις μετὰ πάντων.

Pionius. Ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τοῦ προγεγραμμένου ἔγραψα, ἀναζητήσας αὐτὰ, κατὰ ἀποκάλυψιν φανερώσαντός μοι τοῦ μακαρίου Πολυκάρπου· καθὼς δηλώσω ἐν τῷ καθεξῆς· συναγαγὼν αὐτὰ ἤδη σχεδὸν ἐκ τοῦ χρόνου κεκμηκότα· ἵνα κἀμὲ συναγάγῃ ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν αὐτοῦ· ᾧ ἡ δόξα, σὺν Πατρὶ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Commentarium περὶ τῆς τοῦ Παντὸς αἰτίας vel οὐσίας, qui a quibusdam Fl. Josepho, a nonnullis Justino Martyri, a quibusdam ipsi Irenaeo perperam est adscriptus. Cujus, in Ecclesiastica sua historia, Eusebius saepius, in Ecclesiasticorum Scriptorum Catalogo Hieronymus, [§. 59.] et in Bibliotheca sua, cod. xlviii. meminit Photius. USSER. Caii Pres-

Irenaeo: ego autem haec Socrates ex Gaji exemplaribus scripsi.

Ego Pionius memorata exemplaria investigavi et scripsi, ex revelatione quae mihi patefacta est de beato Polycarpo; sicut enunciavi in conventu reliquis ex tempore quo laboravit, cum electis, et ut me colligat Dominus Jesus Christus in regno coelorum, cum Patre et Filio et Spiritu Sancto, in secula seculorum. Amen.

byteri Fragmenta congessit Routhius, Reliq. Sacr. ii. pp. 2—12.

2. μετὰ πάντων.] ἡμῶν subjungit Cod. Par.

5. τοῦ μακαρίου] Haec verba in contextum admisi; exstant enim in Codd. Par. et Barocc.

7. κἀμὲ] Ita Codd. Par. et Barocc. Libb. impr. καί με.

8. ὁ Κύριος] ὁ Κύριος ἡμῶν Cod. Par.

9. εἰς τὴν...αὐτοῦ] Has voces praetermiserat Usserius. Cod. Par. exhibet ἐπουράνιον.

INDEX

S. SCRIPTURARUM

TOTO OPERE CITATARUM.

INDEX

VERBORUM ET FORMULARUM.

ἀγαπητοὶ προφῆται. Philad. 9. χειροτονῆσαί τινα, ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε. Polyc. 7. Ἄτταλον τὸν ἀγαπητόν μου. 8. ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ ... παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατήρ. Mart. Polyc. 14. Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀγαπητῷ σοῦ παιδί. ib.

Ἀγγελικός. τὰς τοποθεσίας τὰς ἀγγελικάς. Ign. Trall. 5.

Ἄγγελος. τὸ πᾶν πλῆθος τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Clem. I. 34. τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων. 36. ἡ δόξα τῶν ἀγγέλων. Ign. Smyrn. 6. οἵπερ ... ἤδη ἄγγελοι ἦσαν. Mart. Polyc. 2. ὁ Θεὸς ἀγγέλων καὶ δυνάμεων. 14.

Ἄγειν. τὸ εἰς θάνατον ἄγον ζῆλος. Clem. I. 9. συμβούλιον ἀγαγεῖν θεοπρεπέστατον. Ign. Polyc. 7. ἑκουσίως ἤγετο πρὸς Τραϊανόν. Mart. Ign. 2. ἄγεσθαι παρὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην. ib. ἐπὶ θάνατον ὁ τοιοῦτος ἤγετο. 6. ἦγον εἰς τὴν πόλιν. Mart. Polyc. 8. ἀγόμενος εἰς τὸ στάδιον. ib.

Ἀγέλη. ἀγέλης καλῆς ἡγούμενος. Mart. Ign. 2.

Ἀγέννητος. Εἷς ἰατρός ἐστιν, ... γεννητὸς καὶ ἀγέννητος. Ign. Eph. 7.

Ἀγήρως. εἰς δεύτερον καὶ ἀγήρω αἰῶνα. Clem. Fragm. i.

Ἁγιάζειν. ἡγιασμένοις ἐν θελήματι Θεοῦ. Clem. I. Inscr. κατὰ πάντα ἦτε ἡγιασμένοι. Ign. Eph. 2. Παύλου συμμύσται τοῦ ἡγιασμένου. 12.

Ἁγιασμός. ποιήσωμεν τὰ τοῦ ἁγιασμοῦ πάντα. Clem. I. 30. ἐγκράτεια ἐν ἁγιασμῷ. 35.

Ἁγιοπρέπης. ὑπηκόους τοῖς ἁγιοπρεπέσι λόγοις. Clem. I. 13. ἐνειλημμένους τοῖς ἁγιοπρεπέσι δεσμοῖς. Polyc. Phil. 1.

Ἅγιος. εἰς τὸν ἅγιον τόπον ἐπορεύθη. Clem. I. 5. τῆς ἁγίας κλήσεως ἡμῶν. 7. φησὶν γὰρ ὁ ἅγιος λόγος. 13. Ἁγίου οὖν μερὶς ὑπάρχοντες. 30. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους μετ' οἰκτιρμῶν μνεία. 56. Οὕτως γὰρ φησὶν ὁ ἅγιος λόγος. ib. πάσῃ ψυχῇ ἐπικεκλημένῃ τὸ...ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ. 58. Ἔστιν οὖν τοῦτο ἅγιον καὶ εὐθές. Fragm. viii. παρὰ τοῦ ἁγίου καὶ πρωτοκορυφαίου Πέτρου. x. τοὺς ἁγίους πρεσβυτέρους. Ign. Magn. 3. ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ. Trall. Inscr. ὁ πεπιστευμένος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Philad. 9. εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ. Smyrn. 1. ὁ ἅγιος μάρτυς. Mart. Ign. 2. τὸν ἅγιον Πολύκαρπον. 3 *bis*. ἐδέξιοῦντο γὰρ τὸν ἅγιον. ib. ὑποδειχθέντων τῷ ἁγίῳ Ποτιόλων. 5. τὰ κατὰ τὸν ἅγιον μάρτυρα. 6. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰγνατίου. ib. τῶν ἁγίων αὐτοῦ λειψάνων. ib. τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καταλειφθέντα. ib. μακαρίσαντες τὸν ἅγιον. 7. τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας. Mart. Polyc. Inscr. κοινωνῆσαι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ σαρκίῳ. 17. Προσαγορεύετε πάντας τοὺς ἁγίους. 20. ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τῶν ἁγίων ἐκλεκτῶν. 22.

Ἁγιοφόρος. Ἐστὲ οὖν...Χριστοφόροι, ἁγιοφόροι. Ign. Eph. 9. ἐκκλησίᾳ...ἁγιοφόρῳ. Smyrn. Inscr.

Ἄγκιστρον. τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας. Ign. Magn. 11.

Ἁγνεία. τὸ ἀξιαγάπητον τῆς ἁγνείας ἦθος. Clem. I. 21. δώῃ πάσῃ ψυχῇ...ἁγνείαν καὶ σωφροσύνην. 58. ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ καὶ σωφροσύνῃ μένητε. Ign. Eph. 10. Εἴ τις δύναται ἐν ἁγνείᾳ μένειν. Polyc. 5. ἐν τῇ δοθείσῃ αὐταῖς... ἁγνείᾳ. Polyc. Phil. 4. προνοοῦντες ἁγνείας. 5.

Ἁγνίζεσθαι. Περίψημα ὑμῶν καὶ ἁγνίζωμαι. Ign. Eph. 8. Ἁγνίζετε ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα. Trall. 13.

Ἀγνοεῖν. Ἀγνοοῦσιν γὰρ ἡλίκην ἔχει βάσανον ἡ ἐνθάδε ἀπόλαυσις. Clem. II. 10. Ἐπείρασεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβραάμ, οὐκ ἀγνοῶν τίς ἦν. Fragm. ii. ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα. Ign. Eph. 17. ὅπερ ὁ ἀγνοῶν ἡδέως λαμβάνει. Trall. 6. Ὅν τινες ἀγνοοῦντες ἀρνοῦνται. Smyrn. 5. προσποιεῖ δὲ ἀγνοεῖν με. Mart. Polyc. 10. ἀγνοεῖς γὰρ τὸ τῆς μελ-

Ἀδιάλειπτος. προσευχαῖς σχόλαζε ἀδιαλείπτοις. Ign. Polyc. 1.

Ἀδιαλείπτως. ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ign. Eph. 10. ἐντυγχανούσας ἀδιαλείπτως. Polyc. Phil. 4. Ἀδιαλείπτως οὖν προσκαρτερῶμεν. 8.

Ἀδιήγητος. τῷ ἐν ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ. Ign. Eph. 1.

Ἀδικεῖν. τίς πλέον ἀδικηθῇ; Ign. Eph. 10. τὴν ὑμῶν ἀγάπην, μὴ αὐτή με ἀδικήσῃ. Rom. 1. οὐδέν με ἠδίκησε. Mart. Polyc. 9.

Ἀδίκημα. Ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν μᾶλλον μαθητεύομαι. Ign. Rom. 5.

Ἀδικία. ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν ἀδικίαν. Clem. I. 35. ἀπεχόμενοι πάσης ἀδικίας. Polyc. Phil. 2.

Ἄδικος. ζῆλον ἄδικον... ἀνειληφότας. Clem. I. 3. διὰ ζῆλον ἄδικον. 5. οὐδὲν ἄδικον οὐδὲ παραπεποιημένον γέγραπται. 45. ἄδικον ζῆλον ἀνειληφότων. ib. ὅτι βλέπομεν τοὺς ἀδίκους πλουτοῦντας. Fragm. iii. ἀπεχόμενοι ... κρίσεως ἀδίκου. Polyc. Phil. 6. τοῦ ἀδίκου...βίου ἀπαλλαγῆναι. Mart. Polyc. 3. καταγωνισάμενος τὸν ἄδικον ἄρχοντα. 19.

Ἀδόκιμος. ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὑρεθῶ. Ign. Trall. 12.

Ἄδοξος. οἱ ἄδοξοι ἐπὶ τοὺς ἐνδόξους. Clem. I. 3. ἐνδόξων τε καὶ ἀδόξων. Mart. Polyc. 8.

Ἀδύνατος. οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον παρὰ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ τὸ ψεύσασθαι. Clem. I. 27. Θέλουσιν δὲ ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. Ign. Philad. 10. Ἦν γὰρ καὶ ἀδύνατον λαθεῖν αὐτόν. Mart. Polyc. 6.

Ἀέναος. Ἀέναοί τε πηγαί. Clem. I. 20.

Ἀέννaος. ἀέννaος ζωή. Ign. Rom. 7.

Ἀθανασία. ζωὴ ἐν ἀθανασίᾳ. Clem. I 35. φάρμακον ἀθανασίας. Ign. Eph. 20.

Ἀθάνατος. τῆς ἀθανάτου γνώσεως ἡμᾶς γεύσασθαι. Clem. I. 36. ἐν † ἀθανάτῳ † ζωὴ ἀληθίνη. Ign. Eph. 7.

Ἄθεος. ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι. Ign. Trall. 3. τινὲς ἄθεοι ὄντες. 10. Αἶρε τοὺς ἀθέους. Mart. Polyc. 3, et 9 *bis*.

Ἀθετεῖν. τίς ἀποστερηθῇ, τίς ἀθετηθῇ; Ign. Eph. 10.

Ἄθικτος. *Var. Lect.* τὰ ἄθικτα ἀρχεῖα. Ign. Philad. 8.

Ἀθλεῖν. εἴς τε τὴν τῶν ἠθληκότων μνήμην. Mart. Polyc. 18.

Ἄθλησις. τῆς ... ὑπὲρ τῆς ἀθλήσεως σπουδῆς. Mart. Ign. 4. τοῦ στεφάνου τῆς ἀθλήσεως. 5.

Ἀθλητής. ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα γενομένους ἀθλητάς. Clem. I. 5. ὡς τέλειος ἀθλητής. Ign. Polyc. 1. Νῆφε ὡς Θεοῦ ἀθλητής. 2. Μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ τὸ δέρεσθαι καὶ νικᾷν. 3. τῷ ἀθλητῇ καὶ γενναίῳ μάρτυρι. Mart. Ign. 7.

Ἀθυμία. Τὸ σχίσμα ὑμῶν .... πολλοὺς εἰς ἀθυμίαν ἔβαλεν. Clem. I. 46.

Ἀθῷος. Κολληθῶμεν οὖν τοῖς ἀθῴοις καὶ δικαίοις. Clem. I. 46.

Αἴγειος. ἐν δέρμασιν αἰγείοις. Clem. I. 17.

Αἰδεῖσθαι. Τοὺς προηγουμένους ἡμῶν αἰδεσθῶμεν. Clem. I. 21. Αἰδέσθητί σου τὴν ἡλικίαν. Mart. Polyc. 9.

Ἀΐδιος. εἰς καινότητα ἀϊδίου ζωῆς. Ign. Eph. 19. ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος ἀΐδιος. Magn. 8.

Αἰκία. αἰκίας καὶ βασάνους διὰ ζῆλον παθόντες. Clem. I. 6. τοὺς .... δουλεύοντας τῷ Θεῷ εἰς αἰκίαν περιβαλεῖν. 45. ἑαυτοὺς θέλουσιν μᾶλλον αἰκίαις περιπίπτειν. 51.

Αἴκισμα. αἰκίσματα δεινὰ...παθοῦσαι. Clem. I. 6. διὰ τῶν μαστίγων καὶ τῶν αἰκισμάτων. 17.

Αἰκισμός. εἰς κόλασιν καὶ αἰκισμὸν τίθησι. Clem. I. 11.

Αἷμα. Ἀτενίσωμεν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Clem. I. 7. τίμιον τῷ Θεῷ αἷμα αὐτοῦ. ib. ὅτι διὰ τοῦ αἵματος...λύτρωσις ἔσται. 12. οὗ τὸ αἷμα ὑπὲρ ἡμῶν ἐδόθη. 21. τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν Ἰη-

τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου. Magn. 1. ὃς πρὸ αἰώνων παρὰ Πατρὶ ἦν. 6. ἐν ῇ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου. Trall. 4. αἱ βασιλεῖαι τοῦ αἰῶνος τούτου. Rom. 6. Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου. 7. ἐνέδρας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου. Philad. 6. ἵνα ἄρῃ σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας. Smyrn. 1. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι. Polyc. Phil. 5. οὐ γὰρ τὸν νῦν ἠγάπησαν αἰῶνα. 9. εἰς αἰῶνας. Mart. Ign. 7. et Mart. Polyc. 20. καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. Mart. Polyc. 14. βασιλεύοντος δὲ εἰς τοὺς αἰῶνας Ἰησοῦ Χριστοῦ. 21. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 22.

Αἰώνιος. θρόνος αἰώνιος. Clem. I. 59. Mart. Polyc. 21. ἀνάπαυσις τῆς μελλούσης βασιλείας καὶ ζωῆς αἰωνίου. Clem. II. 5. οὐδὲν ἡμᾶς ῥύσεται ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως. 6. ληψόμεθα ζωὴν αἰώνιον. 8. ἵνα τὴν αἰώνιον ζωὴν ἀπολάβωμεν. ib. Δῶμεν οὖν αὐτῷ αἰώνιον. 9. ἡμῖν δὲ σωτηρία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Ign. Eph. 18. Οὐδὲν φαινόμενον, αἰώνιον. Rom. 3. χαρὰ αἰώνιος. Ign. Philad. Inscr. τὸ θέμα ἀφθαρσία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Polyc. 2. ἵνα δοξασθῆτε αἰωνίῳ ἔργῳ. 8. τὴν αἰώνιον κόλασιν ἐξαγοραζόμενοι. Mart. Polyc. 2. τὸ αἰώνιον καὶ μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ. ib. τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ αἰωνίου κολάσεως. 11. εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου. 14. σὺν τῷ αἰωνίῳ καὶ ἐπουρανίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ib. εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ βασιλείαν. 20.

Ἀκάθαρτος. τῆς ἀκαθάρτου φιλοτιμίας. Mart. Ign. 5.

Ἄκαιρος. μὴ εὔνοια ἄκαιρος γένησθέ μοι. Ign. Rom. 4.

Ἀκακία. Τὸ γὰρ ζῶον ἀκακίαν ἔχει. Clem. Fragm. viii.

Ἄκακος. Ἄκακος δὲ ὁ Πατὴρ Πνεῦμα ἔδωκεν ἀκάκον Clem. Fragm. viii.

Ἀκατάληπτος. τῇ ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ συνέσει. Clem. I. 33.

Ἀκαταστασία. Ἐκ τούτου...διωγμὸς καὶ ἀκαταστασία. Clem. I. 3. ἐν ἀλαζονείᾳ καὶ ἀκαταστασίᾳ. 14. μὴ ἀκαταστασία γένηται ἐν τῷ Ἰσραήλ. 43. ὁ λαός μου ἀκαταστασίας ... ἔσχεν. II. 11.

Ἀκατάσχετος. ἀκατασχέτῳ θυμῷ ... ἐπεβόα. Mart. Polyc. 12.

Ἀκαυχησία. ἐν ἀκαυχησίᾳ μενέτω. Ign. Polyc. 5.

Ἀκέραιος. εἰλικρινεῖς καὶ ἀκέραιοι ἦτε. Clem. I. 2. τὸ ἀκέραιον . . . βούλημα ἀποδειξάτωσαν. 21. ἀκέραιος, ὡσεὶ περιστερά. Ign. Polyc. 2. δεδοικὼς, μή τινα τῶν . . . . ἀκεραιοτέρων ἀποβάλῃ. Mart. Ign. 1.

Ἀκίνδυνος. ἐν οἷς ἀκίνδυνος ἡ ὑποταγή. Ign. Fragm. iii.

Ἀκίνητος. ἐπιγνοὺς...τὸ ἀκίνητον αὐτοῦ. Ign. Philad. 1. κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει. Smyrn. 1. ὡς ἐπὶ πέτραν ἀκίνητον. Polyc. 1.

Ἄκκεπτα. ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίσησθε. Ign. Polyc. 6.

Ἄκμων. ἑδραῖος ὡς ἄκμων τυπτόμενος. Ign. Polyc. 3.

Ἀκοή. Καὶ αὕτη ἡ ἀκοὴ οὐ μόνον εἰς ἡμᾶς ἐχώρησεν. Clem. I. 47.

Ἀκοίμητος. ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος. Ign. Polyc. 1.

Ἀκολουθεῖν. καὶ ἀκολουθήσωμεν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας. Clem. I. 35. τοῖς γὰρ νομίμοις τοῦ Δεσπότου ἀκολουθοῦντες. 40. ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε. Ign. Philad. 2. εἴτις σχίζοντι ἀκολουθεῖ. 3. ὃς ἀπὸ Συρίας μοι ἀκολουθεῖ. 11. Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε. Smyrn. 8.

Ἀκόλουθος. πάντα εἰς καλοκαγαθίαν ἀκόλουθα. Ign. Eph. 14. τὰ τούτοις ἀκόλουθα. Mart. Polyc. 8. ἕτερα τούτοις ἀκόλουθα. 9. ἀπεθέμεθα ὅπου καὶ ἀκόλουθον ἦν. 18.

Ἀκόρεστος. ἀκόρεστος πόθος εἰς ἀγαθοποιίαν. Clem. I. 2.

Ἀκούειν. ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὁμοφύλου. Clem. I. 4. Πάντων οὖν βλεπομένων καὶ ἀκουομένων. 28. αἰσχρὰ, καὶ ἀνάξια τῆς ἐν

ἀληθῶς τοῦ Χριστοῦ. Rom. 4. ὅτι ἀληθῶς λέγω. 8. ἐν ᾧ ὁ Πατὴρ ἐλάλησεν ἀληθῶς. ib. ἀληθῶς ὄντα ἐκ γένους Δαβίδ. Smyrn. 1. γεγενημένον ἀληθῶς ἐκ παρθένου. ib. ἀληθῶς ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου... καθηλωμένον. ib. Καὶ ἀληθῶς ἔπαθεν, ὡς καὶ ἀληθῶς ἀνέστησεν ἑαυτόν. 2. ὅτι ἀληθῶς ἀνέλαβε σῶμα. Fragm. viii. τῶν ἀληθῶς ὑπὸ Θεοῦ ...ἐκλελεγμένων. Polyc. Phil. 1.

Ἀλησμός. ἀλησμοὶ ὅλου τοῦ σώματος. Ign. Rom. 5.

Ἁλίζεσθαι. Ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ. Ign. Magn. 10.

Ἀλλήλων. †ἀναμνησίκακοι† εἰς ἀλλήλους. Clem. I. 2. μηδὲν ἀλλήλοις ἐμποδίζοντα. 20. Καιροὶ... μεταπαραδιδόασιν ἀλλήλοις. ib. ὅτι μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων; 46. ἡ νουθέτησις ἣν ποιούμεθα εἰς ἀλλήλους. 56. μηδὲ καταλαλεῖν ἀλλήλων. II. 4. συμπάσχειν ἀλλήλοις ὀφείλομεν. ib. Ἀγαπῶμεν οὖν ἀλλήλους. 9. ἐντρέπεσθε ἀλλήλοις. Ign. Magn. 6. ἀλλήλους διαπαντὸς ἀγαπᾶτε. ib. Ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις. 13. τῇ μετ' ἀλλήλων προσευχῇ. Trall. 12. οἱ κατ' ἄνδρα ἀλλήλους ἀγαπᾶτε. 13. Συγκοπιᾶτε ἀλλήλοις. Polyc. 6. Μακροθυμήσατε οὖν μετ' ἀλλήλων. ib. ὑπὲρ τῆς τῶν ἀδελφῶν εἰς ἀλλήλους ἀγάπης. Mart. Ign. 6.

Ἀλλοιοῦν. Ζῆλος...ἠλλοίωσεν τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀδάμ. Clem. I. 6. μηδὲ ἀλλοιοῦσά τι τῶν δεδογματισμένων. 20.

Ἀλλότριος. τῆς τε ἀλλοτρίας καὶ ξένης τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ Θεοῦ... στάσεως. Clem. I. 1. καίπερ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ ὄντες. 7. καὶ τὰ κοσμικὰ ταῦτα ὡς ἀλλότρια ἡγεῖσθαι. II. 5. ἀλλοτρίας δὲ βοτάνης ἀπέχεσθαι. Ign. Trall. 6. ἀλλοτρίου χρώματος. Rom. Inscr. εἴ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ περιπατεῖ. Philad. 3.

Ἀλλόφυλος. φθόνον ἔσχεν...ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. Clem. I. 4. εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. 55.

Ἁλουργίς. ὁ περιθεὶς ἑαυτῷ ἁλουργίδα βασιλικήν. Ign. Fragm. i.

Ἅλς. στήλην ἁλός. Clem. I. 11.

Ἁμαρτάνειν. εἴ τι ἄκοντες ἡμάρτετε. Clem. I. 2. ἀκούοντες ὥσπερ μικρῶν ἁμαρτάνομεν. II. 1. Οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει. Ign. Eph. 14.

Ἁμάρτημα. οἱ δὲ μετανοήσαντες ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν. Clem. I. 7.

Ἁμαρτία. προσφέρονται θυσίαι...περὶ ἁμαρτίας. Clem. I. 41. Ἁμαρτία γὰρ οὐ μικρὰ ἡμῖν ἔσται. 44. ἡ πρόσκλισις ἐκείνη ἧττον ἁμαρτίαν ὑμῖν προσήνεγκεν. 47. ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν. 49. ὡς προοδοίπορον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. II. 10. δεινὴν σύνοικον τὴν ἁμαρτίαν παρειληφώς. Fragm. vi. σάρκα ... τὴν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν παθοῦσαν. Ign. Smyrn. 6. ταύτην . . . ἐξαλείφειν τὴν ἁμαρτίαν. Fragm. ii. ὃς ὑπέμεινεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν. Polyc. Phil. 1. μακράν ἐστι πάσης ἁμαρτίας. 3. ὀφειλέται ἐσμὲν ἁμαρτίας. 6. Τὸν ἀνασταυρώσαντα τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν. Mart. Ign. 2.

Ἀμαύρωσις. Ἀμαύρωσιν οὖν περικείμενοι. Clem. II. 1.

Ἀμβλυωπεῖν. ἐν τῇ πίστει αὐτοῦ ἀμβλυωπῆσαι. Clem. I. 3.

Ἀμείβειν. ἀμείβοι ὑμῖν Θεός. Ign. Smyrn. 9. Ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις κατὰ πάντα. 12.

Ἀμελεῖν. *Var. Lect.* Ὁ ἰσχυρὸς μὴ ἀμελείτω τὸν ἀσθενῆ. Clem. I. 38. καὶ τέκνων στοργῆς ἀμελεῖν. Clem. Fragm. ii. Χῆραι μὴ ἀμελείσθωσαν. Ign. Polyc. 4. μὴ ἀμελοῦντες χήρας. Polyc. Phil. 6.

Ἄμεμπτος. διάκονοι ἄμεμπτοι. Polyc. Phil. 5. νεώτεροι ἄμεμπτοι ἐν πᾶσι. ib.

Ἀμέμπτως. λειτουργήσαντας ἀμέμπτως τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ. Clem. I. 44. τοὺς ἀμέμπτως καὶ ὁσίως προσενεγκόντας τὰ δῶρα. ib. ἐκ τῆς ἀμέμπτως αὐτοῖς τετιμημένης λειτουργίας. ib.

διωκόμενον ἄσθματι πνεῦμα διὰ τοῦ ἐγεῖραι ἀναλαβών. Fragm. viii. τὴν πραϋπάθειαν ἀναλαβόντες. Trall. 8. ἀληθῶς ἀνέλαβε σῶμα. Fragm. viii.

Ἀναλογίζεσθαι. Ἀναλογισώμεθα...ἐκ ποίας ὕλης. Clem. I. 38.

Ἀνάλυσις. ἔγκαρπον καὶ τελείαν ἔσχον τὴν ἀνάλυσιν. Clem. I. 44.

Ἀναμένειν. ὃν δικαίως ἀνέμενον. Ign. Magn. 9. αὐτὸν (Χριστὸν) ἀναμένειν. Phil. 5.

Ἀναμνησίκακος. †ἀναμνησίκακοι† εἰς ἀλλήλους. Clem. I. 2.

Ἀνάμνησις. εἰς ἀνάμνησιν οὖν ταῦτα λάβετε. Clem. I. 53.

Ἀνανήφειν. Εὔλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι. Ign. Smyrn. 9.

Ἀναντίρρητος. βραβεῖον ἀναντίρρητον. Mart. Polyc. 17.

Ἀνάξιος. ἀνάξια τῆς ἐν Χριστῷ ἀγωγῆς. Clem. I. 47. τινα πράσσοντες ἀνάξια Θεοῦ. Ign. Eph. 7.

Ἀναπαύειν. κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν. Ign. Eph. 2. et Smyrn. 12. Conf. Magn. 15. Trall. 12. κατὰ πάντα ἀναπαῦσαι. Rom. 10. Κατὰ πάντα με ἀνεπαύσατε. Smyrn. 9. ὅτι αὐτοὺς ἀνεπαύσατε κατὰ πάντα τρόπον. 10.

Ἀνάπαυσις. ἀνάπαυσις τῆς μελλούσης βασιλείας. Clem. II. 5. Ποιοῦντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, εὑρήσομεν ἀνάπαυσιν. 6.

Ἀναπείθειν. μετὰ τὸ καὶ ἑτέρους ἀναπείθειν. Mart. Ign. 2.

Ἀναπέμπειν. μετὰ χαρᾶς ἐν τάχει ἀναπέμψατε πρὸς ἡμᾶς. Clem. I. 59. Ἀναπέμψαντος δὲ αὐτοῦ τὸ Ἀμήν. Mart. Polyc. 15.

Ἀναπλάσσειν. ἐὰν ποιῇ σκεῦος...πάλιν αὐτὸ ἀναπλάσσει. Clem. II. 8.

Ἀναπληροῦσθαι. δι' οὗ ἀναπληρωθῇ αὐτοῦ τὸ ὑστέρημα. Clem. I. 38.

Ἀνάρπαστος. ὡς ἔτι ὢν ἀνάρπαστος. Ign. Philad. 5.

Ἀνάστασις. τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν ἔσεσθαι. Clem. I. 24. τὴν κατὰ καιρὸν γινομένην ἀνάστασιν. ib. Ἡμέρα καὶ νὺξ ἀνάστασιν ἡμῖν δηλοῦσιν. ib. εἰ ὁ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων ἀνάστασιν ποιήσεται. 26. πληροφορηθέντες διὰ τῆς ἀναστάσεως. 42. Ἀνάστασις δέ ἐστι Πατρὸς ἡ ἐπίγνωσις. Fragm. viii. ἐν πάθει αὐτοῦ καὶ ἀναστάσει. Ign. Eph. 20. πεπληροφορῆσθαι ἐν... τῇ ἀναστάσει. Magn. 11. ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἀναστάσει. Trall. Inscr. ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ πεπληροφορημένῃ. Philad. Inscr. τὰ ἄθικτα ἀρχεῖα...ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ. 8. τὸ πάθος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνάστασιν. 9. σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας διὰ τῆς ἀναστάσεως. Smyrn. 1. μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα. 3. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν συνέφαγεν αὐτοῖς. ib. τὸ πάθος, ὅ ἐστιν ἡμῶν ἀνάστασις. 5. ἡ ἀνάστασις τετελείωται. 7. Ἀσπάζομαι ... πάντας ... πάθει τε καὶ ἀναστάσει. 12. ἐν τῇ ἀναστάσει ὑμῶν παθητήν. Polyc. 7. μήτε ἀνάστασιν, μήτε κρίσιν εἶναι. Polyc. Phil. 7. εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου. Mart. Polyc. 14.

Ἀνασταυροῦν. Τὸν ἀνασταυρώσαντα τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν. Mart. Ign. 2.

Ἀναστρέφεσθαι. ὁσίως ἀναστρεφομένους ἐν καθαρᾷ διανοίᾳ. Clem. I. 21. εἰ μὴ τὸ ὁσίως καὶ δικαίως ἀναστρέφεσθαι. II. 5. οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀναστραφέντες. Ign. Magn. 9.

Ἀνατέλλειν. τοῖς οὖσιν ἐπ' αὐτὴν ζώοις ἀνατέλλει τρόφην. Clem. I. 20. ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλεν δι' αὐτοῦ. Ign. Magn. 9. ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω. Rom. 2.

Ἀνατιθέναι. τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἀνατιθέναι. Mart. Polyc. 2.

Ἀνατολή. κήρυξ γενόμενος ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει. Clem. I. 5. εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος. Ign. Rom. 2.

Ἀνατολικός. ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς τόποις. Clem. I. 25.

Ἀνατομή. ἀνατομαί, διαιρέσεις, σκορπισμοὶ ὀστέων. Ign. Rom. 5.

21. παμμεγεθὲς κατὰ διάνοιαν, ἄνθρωπον. 33. ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος. 40. Καλὸν γὰρ ἀνθρώπῳ ἐξομολογεῖσθαι. 51. προσκυνοῦντες...ἄργυρον καὶ χαλκὸν, ἔργα ἀνθρώπων. II. 1. καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἀλλὰ τὸν Θεόν. 4. οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἄνθρωπον. 10. ἡ εἰς Θεὸν ἀνθρώπου ἀγάπη. Fragm. i. Διὰ τοῦτο ἐσμὲν ἄνθρωποι. ix. Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ign. Eph. 10. εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν. 20. τῷ υἱῷ ἀνθρώπου. ib. οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες. Trall. 2. ἄνθρωπος Θεοῦ ἔσομαι. Rom. 6. κατὰ ἀνθρώπους ζῆν. 8. οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, οὐδὲ δι' ἀνθρώπων. Philad. 1. μόνον ὀνόματα ἀνθρώπων. 6. ὡς ἄνθρωπος εἰς ἕνωσιν κατηρτισμένος. 8. τοῦ τελείου ἀνθρώπου γενομένου. Smyrn. 4. ἀνάθεμα τῆς ἐκκλησίας ποιήσαντες ἄνθρωπον. Fragm. i. σῶμα ὁμοιοπαθὲς ἀνθρώποις. viii. διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι καὶ ἄνθρωπος. ib. κατὰ πρόσωπον τῶν τότε ἀνθρώπων. Polyc. Phil. 3. ὡς Θεοῦ...διάκονοι, καὶ οὐκ ἀνθρώπων. 5. ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. 6. οἵτινες ἀποπλανῶσι κενοὺς ἀνθρώπους. ib. οἵπερ μηκέτι ἄνθρωποι. Mart. Polyc. 2. οἱ τοῦ πυρὸς ἄνθρωποι. 15.

Ἀνθυπατεύειν. ἀνθυπατεύοντος Στρατίου Κοδράτου. Mart. Polyc. 21.

Ἀνθύπατος. Βουλομένου γὰρ τοῦ ἀνθυπάτου πείθειν αὐτόν. Mart. Polyc. 3. Τοῦτον ὁ ἀνθύπατος... ἔπεισεν ὀμόσαι. 4. ἀνηρώτα ὁ ἀνθύπατος. 9. Ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἀνθυπάτου. ib. Ὁ ἀνθύπατος ἔφη. 10. Ὁ δὲ ἀνθύπατος πρὸς αὐτὸν εἶπε. 11. τὸν ἀνθύπατον ἐκστῆναι. 12.

Ἀνιᾶν. ὑγίεια πλέον ἠνίασε νόσου. Clem. Fragm. iv.

Ἀνιστάναι. ἐκ νεκρῶν ἀναστήσας. Clem. I. 24. ἀνίσταται ἡμέρα. ib. ἡ μεγαλειότης τῆς προνοίας...ἀνίστησιν αὐτά. ib. ὅτι αὕτη ἡ σὰρξ οὐ κρίνεται, οὐδὲ ἀνίσταται. II. 9. ἐν οἷς γένοιτό μοι ἀναστῆναι. Ign. Eph. 11. ἀναστήσομαι ἐν αὐτῷ ἐλεύθερος. Rom. 4. τὸν δι' ἡμᾶς ἀναστάντα. 6. ὡς καὶ ἀληθῶς ἀνέστησεν ἑαυτόν. Smyrn. 2. Συνέφερεν δὲ αὐτοῖς ἀγαπᾷν, ἵνα καὶ ἀναστῶσιν. 7. δι' ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀναστάντα. Polyc. Phil. 9.

Ἀνόητος. ἀνθρώποις ἄφροσι καὶ ἀνοήτοις. Clem. I. 21.

Ἀνοίγειν. διὰ τούτου ἠνεῴχθησαν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας. Clem. I. 36. ἤνοιξεν τὴν σκηνήν. 43. Πύλη γὰρ δικαιοσύνης ἀνεωγυῖα εἰς ζωὴν αὕτη. 48. Πολλῶν οὖν πυλῶν ἀνεωγυιῶν. ib. ὁ κεκλεισμένους ὀφθαλμοὺς ἀνοίξας. Fragm. viii. καλῆς ἀνεῳχθείσης αὐτῷ θύρας. Mart. Ign. 4.

Ἀνομία. ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν...ἀνομίαν. Clem. I. 35.

Ἀνόμοιος. ἡ καινότης ἡ ἀνόμοιος αὐτοῖς. Ign. Eph. 19.

Ἄνομος. Ἐδιώχθησαν δίκαιοι, ἀλλ' ὑπὸ ἀνόμων. Clem. I. 45. τοῦ ἀδίκου καὶ ἀνόμου βίου αὐτῶν. Mart. Polyc. 3. τῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων ἐθνῶν. 9. Πέρας οὖν ἰδόντες οἱ ἄνομοι. 16.

Ἀνόργητος. Πνεῦμα ἔδωκεν ἄκακον, ἀνόργητον. Clem. Fragm. viii.

Ἀνόσιος. μιαρᾶς καὶ ἀνοσίου στάσεως. Clem. I. 1. αἰκίσματα... ἀνόσια παθοῦσαι. 6. ἐφυλακίσθησαν, ἀλλ' ὑπὸ ἀνοσίων. 45.

Ἀντέχειν. πρὸς τὴν ζάλην...ἀντεῖχεν. Mart. Ign. 1.

Ἀντίγραφον. ἐκ τῶν Γαΐου ἀντιγράφων. Mart. Polyc. 22.

Ἀντίδοτος. ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν. Ign. Eph. 20.

Ἀντίζηλος. Ὁ δὲ ἀντίζηλος καὶ βάσκανος. Mart. Polyc. 17.

Ἀντικεῖσθαι. Ὅσα οὖν παρέβημεν διά τινος τῶν τοῦ ἀντικειμένου. Clem. I. 51. τὴν ζάλην τὴν ἀντικειμένην. Mart. Ign. 1. ὁ ἀντικείμενος τῷ γένει τῶν δικαίων. Mart. Polyc. 17.

Ἀντικνήμιον. ἀποσυρῆναι τὸ ἀντικνήμιον. Mart. Polyc. 8.

Smyrn. 9. οὐκ ὢν ἄξιος ἐκεῖθεν εἶναι. 11. Ἐφάνη μοι οὖν ἄξιον πρᾶγμα. ib. ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίσησθε. Polyc. 6. ὡς ἄξιος ὤν. 8. ἀξίους, τοῦ ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς. Mart. Polyc. 10.

Ἀξιοῦν. ἀξιώσωμεν συγγνώμην. Clem. I. 51. ἑαυτὸν ἐξαλειφθῆναι μετ' αὐτῶν ἀξιοῖ. 53. ἠξίωσεν τὸν παντεπόπτην Δεσπότην. 55. οἷς καὶ ἀγαλλιῶμαι ὅτι ἠξιώθην. Ign. Eph. 9. ὥσπερ ἠξιώθην εἰς τιμὴν Θεοῦ εὑρεθῆναι. 21. ἠξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δάμα. Magn. 2. εἰς τὸ ἀξιωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν. 14. τοῦ ἀξιωθῆναί με εἰς τέλος εἶναι. Rom. 1. ἠξιῶντο τῆς τοῦ Θεοφόρου συντυχίας. Mart. Ign. 6. Σὲ μὲν καὶ λόγου ἠξίωσα. Mart. Polyc. 10. ἠξίωσάς με τῆς ἡμέρας. 14. ἠξιώσατε διὰ πλειόνων δηλωθῆναι ὑμῖν. 20.

Ἀξίως. ἐὰν μὴ ἀξίως αὐτοῦ πολιτευόμενοι. Clem. I. 21. ἀξίως τῆς ἐντολῆς...περιπατεῖν. Polyc. Phil. 5. ἐὰν πολιτευσώμεθα ἀξίως αὐτοῦ. ib. τοὺς δὲ μάρτυρας...ἀγαπῶμεν ἀξίως. Mart. Polyc. 17.

Ἄοκνος. ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε καὶ ἄοκνον. Ign. Polyc. 7. ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην. ib.

Ἀόκνως. ἀόκνως προσέλθωμεν τῷ θελήματι αὐτοῦ. Clem. I. 33.

Ἀόρατος. ἵνα...τοῦ ἀοράτου δῷ τὴν ἐπίγνωσιν. Clem. Fragm. viii. τὸν ἀόρατον παραλογίζεται. Ign. Magn. 3. ὁρατά τε καὶ ἀόρατα. Trall. 5. τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων. Rom. 5. οἱ ἄρχοντες ὁρατοί τε καὶ ἀόρατοι. Smyrn. 6. τὰ δὲ ἀόρατα αἴτει ἵνα σοι φανερωθῇ. Polyc. 2. προσδόκα...τὸν ἀόρατον. 3.

Ἀόργητος. νοήσωμεν πῶς ἀόργητος ὑπάρχει. Clem. I. 19. ἐπιγνοὺς ...τὸ ἀόργητον αὐτοῦ. Ign. Philad. 1.

Ἀπαγγέλλειν. ὅπως θᾶττον...εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἀπαγγέλλωσιν. Clem. I. 59. ἀπηγγέλη μοι εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν. Ign. Philad. 10.

Ἀπάγειν. δεδεμένος εἰς Ῥώμην ἀπάγομαι. Ign. Eph. 21. εἰς παντελῆ ὄλεθρον ἀπάγουσιν ἑαυτούς. Fragm. i. ἀπαχθησόμενος πρὸς βοράν. Mart. Ign. 2. ἡμεῖς μὲν ἄκοντες ἀπηγόμεθα. 5. ἀπήχθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἀμφιθέατρον. 6.

Ἀπαθής. πρῶτον παθητὸς, καὶ τότε ἀπαθής. Ign. Eph. 7. τὸν ἀπαθῆ, τὸν δι' ἡμᾶς παθητόν. Polyc. 3.

Ἀπαίδευτος. μωροὶ, καὶ ἀπαίδευτοι. Clem. I. 39.

Ἀπαιτεῖν. Ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ σε. Ign. Polyc. 2.

Ἀπαλλάσσειν. οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου. Clem. I. 5. τοῦ...ἀνόμου βίου αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι. Mart. Polyc. 3.

Ἀπαλλοτριοῦν. Ζῆλος ἀπηλλοτρίωσεν γαμετὰς ἀνδρῶν. Clem. I. 6. ἀπαλλοτριῶσαι ἡμᾶς τοῦ καλῶς ἔχοντος. 14.

Ἀπαρνεῖσθαι. τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται. Ign. Smyrn. 5.

Ἀπαρτίζειν. τὸ συγγενικὸν ἔργον τελείως ἀπηρτίσατε. Ign. Eph. 1. οὔπω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. 3. τὸ παρὰ Θεῷ ἀπηρτισμένον. 19. ἡ προσευχὴ ὑμῶν ... με ἀπαρτίσει. Philad. 5. ὅταν αὐτῷ ἀπαρτίσητε. Polyc. 7. τὸν ἴδιον κλῆρον ἀπαρτίσῃ. Mart. Polyc. 6.

Ἀπάρτισμα. τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας. Ign. Philad. 9.

Ἀπαρχή. ἧς τὴν ἀπαρχὴν ἐποιήσατο τὸν Κύριον. Clem. I. 24. κηρύσσοντες, καθέστανον τὰς ἀπαρχὰς αὐτῶν. 42.

Ἀπάτη. Οὗτος (αἰὼν) λέγει μοιχείαν ...καὶ ἀπάτην. Clem. II. 6.

Ἀπαύγασμα. ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. Clem. I. 36.

Ἀπειθεῖν. εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς ἀπειθοῦντας. Ign. Magn. 8. ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων αὐτῷ. Polyc. Phil. 2.

Ἀπειλεῖν. διωγμὸν ὑπομένειν ἀπειλήσαντος. Mart. Ign. 2. Πῦρ ἀπειλεῖς. Mart. Polyc. 11.

Magn. 5. τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα. Trall. 2. ἵνα...τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε. ib. κἀκεῖ τὸ ἀποθανεῖν. 6. ἀληθῶς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν. 9. δωρεὰν οὖν ἀποθνήσκω. 10. παρ' αὐτὰ ἀποθνήσκει. 11. ἑκὼν ὑπὲρ Θεοῦ ἀποθνήσκω. Rom. 4. ἀποθανεῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. 6. Ἐκεῖνον ζητῶ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα. ib. μὴ θελήσητέ μοι ἀποθανεῖν. ib. ἐρῶν τοῦ ἀποθανεῖν. 7. συζητοῦντες ἀποθνήσκουσιν. Smyrn. 7. ἀλλὰ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα. Polyc. Phil. 9.

Ἀποκαθίστανι. ἐπὶ τὴν...ἡμῶν ἁγνὴν ἀγωγὴν ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς. Clem. I. 48. ἀποκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωματεῖον. Ign. Smyrn. 11.

Ἀποκαλεῖν. Θεοφόρον ἀποκαλεῖ κακοδαίμονα. Mart. Ign. 2. κακόν με πρὸς τοὺς δαίμονας ἀποκαλεῖς. ib.

Ἀποκαλύπτειν. ἐὰν ὁ Κύριός μοι ἀποκαλύψῃ. Ign. Eph. 20.

Ἀποκάλυψις. κατὰ ἀποκάλυψιν φανερώσαντός μοι. Mart. Polyc. 22.

Ἀποκομίζειν. τὰ παρ' ὑμῶν ἀποκομίσῃ γράμματα. Polyc. Phil. 13. ἅτινα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀπεκομίσθη. Mart. Ign. 6.

Ἀποκρίνεσθαι. ἀπεκρίθησάν μοι, ὅτι πρόκειται. Ign. Philad. 8. Ἰγνάτιος ἀπεκρίνατο. Mart. Ign. 2. Ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς. Mart. Polyc. 8.

Ἀποκτείνειν. ἀπεκτάνθησαν ὑπὸ τῶν μιαρῶν. Clem. I. 45.

Ἀπολαμβάνειν. ἵνα τὴν αἰώνιον ζωὴν ἀπολάβωμεν. Clem. II. 8. ἐν ταύτῃ τῇ σαρκὶ ἀποληψόμεθα τὸν μισθόν. 9. τὴν πολυπληρίαν ὑμῶν ... ἀπείληφα ἐν Ὀνησίμῳ. Ign. Eph. 1. ὃν ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης ἀπέλαβον. 2. εἰς τὸ τὸν κλῆρόν μου ἀνεμποδίστως ἀπολαβεῖν. Rom. 1. ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος. Smyrn. 11. ἀποληψόμεθα καὶ τὸν μέλλοντα (αἰῶνα). Polyc. Phil. 5. τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβών. Mart. Polyc. 19.

Ἀπολαύειν. ἀπολαύσωμεν τῶν δι' ἡμᾶς γενομένων. Clem. Fragm. ix.

Ἀπόλαυσις. πηγαὶ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ ὑγίειαν δημιουργηθεῖσαι. Clem. I. 20. προῃρημένοι μᾶλλον τὴν ἐνθάδε ἀπόλαυσιν. II. 10. ἡλίκην ἔχει βάσανον ἡ ἐνθάδε ἀπόλαυσις. ib.

Ἀπολείπειν. ἐν τῷ ἀπολείπειν ἕκαστον τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 3. ἀπολείπωμεν τὰς κενὰς καὶ ματαίας φροντίδας. 7. ἀπολιπόντες τὴν ματαιοπονίαν. 9. ἀπολείπωμεν φαύλων ἔργων μιαρὰς ἐπιθυμίας. 28. ἀπολιπόντες τὴν κενὴν ματαιολογίαν. Polyc. Phil. 2. ἀπολείποντες τὴν ματαιότητα τῶν πολλῶν. 7.

Ἀπολέσθαι. ἐβυθίσθησαν εἰς θάλασσαν... καὶ ἀπώλοντο. Clem. I. 51. τὸ δωδεκάφυλον τοῦ Ἰσραὴλ μέλλον ἀπολέσθαι. 55. ἀπολλυμένους ἡμᾶς ἔσωσεν. II. 1. δεῖ τοὺς ἀπολλυμένους σώζειν. 2. ὁ Χριστὸς ἠθέλησεν σῶσαι τὰ ἀπολλύμενα. ib. καλέσας ἡμᾶς ἤδη ἀπολλυμένους. ib. τί μωρῶς ἀπολλύμεθα; Ign. Eph. 17. ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι. Trall. 4. Οὐδὲν ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολεῖται. Smyrn. 10. ἐὰν καυχήσηται, ἀπώλετο. Polyc. 5. ἵνα κακῶς ἀπολῶνται. Mart. Ign. 2. ἀπολέσθαι τὸν δίκαιον. 6.

Ἀπολογεῖσθαι. ἀξίους, τοῦ ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς. Mart. Polyc. 10.

Ἀπολύειν. Ὄμοσον, καὶ ἀπολύω σε. Mart. Polyc. 9.

Ἀπόλυσις. πρὸς ἀπόλυσιν τοῦ ἀποθανεῖν. Clem. I. 25.

Ἀπονέμειν. τιμὴν τὴν καθήκουσαν ἀπονέμοντες. Clem. I. 1. πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν. Ign. Magn. 3. τιμὴν κατὰ τὸ προσῆκον ... ἀπονέμειν. Mart. Polyc. 10.

Ἀπόνοια. εἰς τοσοῦτον ἀπονοίας ἐξέκαυσαν. Clem. I. 1. εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα. 46.

Ἀποπίπτειν. ἀποπίπτομεν τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας. Clem. II. 5.

20. Ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀστέρας. Ign. Eph. 19. χορὸς ἐγένετο τῷ ἀστέρι. ib.

Ἄστρον. Τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστρα. Ign. Eph. 19.

Ἀσύγκριτος. Δάφνον τὸν ἀσύγκριτον. Ign. Smyrn. 13.

Ἀσύνετος. ἡ ἀσύνετος καὶ ἐσκοτωμένη διάνοια ἡμῶν. Clem. I. 36. Ἄφρονες καὶ ἀσύνετοι. 39. διὰ τὸ σκληρυνθῆναι αὐτῶν τὰς ἀσυνέτους καρδίας. 51.

Ἀσφάλεια. τῆς ὑμετέρας ἐκ τῶν ἥλων ἀσφαλείας. Mart. Polyc. 13.

Ἀσφαλής. τὴν τελείαν καὶ ἀσφαλῆ γνῶσιν. Clem. I. 1. τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον. 33. ἵν' ἀσφαλὲς ᾖ καὶ βέβαιον πᾶν ὃ πράσσεται. Ign. Smyrn. 8.

Ἀσφαλίζεσθαι. ὑπεραγαλλόμενος ἀσφαλίζομαι ὑμᾶς. Ign. Philad. 5.

Ἀσχάλλειν. ἤσχαλλεν δὲ καθ' ἑαυτόν. Mart. Ign. 1. οἱ μὲν στρατιῶται ὑπὲρ τῆς βραδύτητος ἤσχαλλον. 5.

Ἀσώματος. οὖσιν ἀσωμάτοις καὶ δαιμονικοῖς. Ign. Smyrn. 2.

Ἀτάκτως. οὐκ εἰκῇ ἢ ἀτάκτως. Clem. I. 40.

Ἀταράχως. ἀταράχως πάντα ἐπιτελοῦντες. Clem. I. 48.

Ἀτενίζειν. Ἀτενίσωμεν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Clem. I. 7. Ἀτενίσωμεν εἰς τοὺς τελείως λειτουργήσαντας. 9. ἀτενίζων εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. 17. ἀτενίσωμεν εἰς τὸν Πατέρα. 19. ἀτενίζομεν εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν. 36.

Ἀτημελεῖν. *Var. Lect.* Ὁ ἰσχυρὸς μὴ ἀτημελείτω τὸν ἀσθενῆ. Clem. I. 38.

Ἀτιμάζειν. Οἱ δὲ ἀτιμάσαντες αὐτοὺς λυτρωθείησαν. Ign. Philad. 11.

Ἀτίμητος. θησαυρὸς ἀτίμητος. Mart. Ign. 6.

Ἄτιμος. ἐπηγέρθησαν οἱ ἄτιμοι ἐπὶ τοὺς ἐντίμους. Clem. I. 3.

Ἄτοπος. Ἄτοπόν ἐστιν Χριστὸν Ἰησοῦν λαλεῖν καὶ Ἰουδαΐζειν. Ign. Magn. 10. οὔτε οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα. Polyc. Phil. 5.

Ἄτρεπτος. εἶναι διὰ παντὸς εἰς δόξαν . . . ἄτρεπτον. Ign. Eph. Inscr.

Αὐθάδεια. αὐθάδεια καὶ τόλμα τοῖς κατηραμένοις. Clem. I. 30. τὴν ἀλάζονα. . τῆς γλώσσης ὑμῶν αὐθάδειαν. 57.

Αὐθάδης. πρόσωπα προπετῆ καὶ αὐθάδη. Clem. I. 1.

Αὐθαιρέτως. ἐὰν μὴ αὐθαιρέτως ἔχωμεν τὸ ἀποθανεῖν. Ign. Magn. 5.

Αὐλίζειν. ἔξω τῆς παρεμβολῆς ηὐλίσθησαν. Clem. I. 4.

Αὔξειν. ἐκ τοῦ ἑνὸς πλείονα αὔξει. Clem. I. 24.

Αὐταρκής. Αὐταρκὴς εἰς σωτηρίαν ἡ εἰς Θεὸν ἀνθρώπου ἀγάπη. Clem. Fragm. i.

Αὐτεπαίνετος. αὐτεπαινέτους γὰρ μισεῖ ὁ Θεός. Clem. I. 30.

Αὐτομολεῖν. δέξεταί τινα τῶν αὐτομολούντων ἀπ' αὐτοῦ; Clem. I. 28.

Αὐτόπτης. Τούτων αὐτόπται γενόμενοι. Mart. Ign. 7.

Αὐτός. τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες περὶ τοῦ αὐτοῦ. Ign. Eph. 2.

Ἀφανής. ἀφανὴς τῷ κόσμῳ γενόμενος. Mart. Ign. 3.

Ἀφανίζεσθαι. πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας. Ign. Eph. 19.

Ἀφαρπάζειν. τὴν ἀξίαν τοῦ Υἱοῦ ἀφαρπάζοντες. Ign. Fragm. i.

Ἄφεσις. αἰτεῖται ἄφεσιν τῷ πλήθει. Clem. I. 53.

Ἀφθαρσία. τῆς ἀφθαρσίας ἀγῶνα. Clem. II. 7. ἵνα πνέῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν. Ign. Eph. 17. εἰς τύπον καὶ διδαχὴν ἀφθαρσίας. Magn. 6. τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας. Philad. 9. τὸ θέμα ἀφθαρσία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Polyc. 2. ἐν ἀφθαρσίᾳ Πνεύματος ἁγίου. Mart. Polyc. 14. τῷ τῆς ἀφθαρσίας στεφάνῳ. 17. τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβών. 19.

Ἄφθαρτος. ἐκεῖνα δὲ ἀγαπῆσαι, τὰ ἀγαθὰ καὶ ἄφθαρτα. Clem. II. 6. ἀγῶνα τὸν ἄφθαρτον. 7. ὁ καρπὸς αὐτῶν ἄφθαρτος. Ign. Trall. 11. ἀγάπη ἄφθαρτος. Rom. 7.

Ἀφιέναι. εἰς τὸ ἀφεθῆναι ἡμῖν δι'

Γρόνθος. μὴ ἀποδιδόντες ... γρόνθον ἀντὶ γρόνθου. Polyc. Phil. 2.

Γρύζειν. ὥστε μήτε γρύξαι. Mart. Polyc. 2.

Γυμνός. ἅτινα πέπτωκεν εἰς τὴν γῆν ξηρὰ καὶ γυμνά. Clem. I. 24.

Γυνή. γυναιξίν τε ἐν ἀμώμῳ...συνειδήσει πάντα ἐπιτελεῖν. Clem. I. 1. Διὰ ζῆλος διωχθεῖσαι γυναῖκες. 6. τῆς γυναικὸς ἑτερογνώμονος ὑπαρχούσης. 11. προφητεία ἐν τῇ γυναικὶ γέγονεν. 12. Τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν διορθωσώμεθα. 21. Πολλαὶ γυναῖκες ἐνδυναμωθεῖσαι διὰ τῆς χάριτος. 55. τοὺς οἴκους τῶν ἀδελφῶν μου σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Ign. Smyrn. 13. νομιστέον ταῖς γυναιξίν. Ign. Fragm. v. ἔπειτα καὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν. Polyc. Phil. 4.

Δαιμονικός. οὖσιν ἀσωμάτοις καὶ δαιμονικοῖς. Ign. Smyrn. 2. πᾶσαν καταδικάσαντα δαιμονικὴν πλάνην. Mart. Ign. 2.

Δαιμόνιον. ἀφεστήκασι γὰρ ἀπὸ τῶν δουλῶν τοῦ Θεοῦ τὰ δαιμόνια. Mart. Ign. 2. Τὰ δαιμόνια τῶν ἐθνῶν. ib.

Δαίμων. εἰ μὴ τὴν τῶν δαιμόνων ἕλοιτο λατρείαν. Mart. Ign. 2. κακόν με πρὸς τοὺς δαίμονας. ib.

Δάκρυον. παραθέμενος μετὰ δακρύων τῷ Κυρίῳ. Mart. Ign. 2. Τούτων αὐτόπται γενόμενοι μετὰ δακρύων. 7.

Δακτύλιος. τοῖς δακτυλίοις τῶν φυλάρχων. Clem. I. 43.

Δαπανᾶν. Πυρί σε ποιῶ δαπανηθῆναι. Mart. Polyc. 11. οὐ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ πυρὸς δαπανηθῆναι. 16.

Δέειν. ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασιν δέδεται. Clem. I. 40. λαβὼν αὐτὰς ἔδησεν, καὶ ἐσφράγισεν. 43. Σὺ μὲν δήσεις ἃ δεῖ...δεθῆναι. Clem. Fragm. x. οὐ δήσεις τὸν πταίσαντα. ib. δεδεμένον ἀπὸ Συρίας. Ign. Eph. 1. Εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι. 3. et Magn. 12. δεδεμένος εἰς Ῥώμην ἀπάγομαι. Eph. 21. δεδεμένῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Trall. 1. οὐ καθότι δέδεμαι. 5. ἐγὼ τί δέδεμαι; 10. δεδεμένος ἐν Χριστῷ. Rom. 1. Νῦν μανθάνω δεδεμένος. 4. δεδεμένος δέκα λεοπάρδοις. 5. ἐν ᾧ δεδεμένος φοβοῦμαι μᾶλλον. Philad. 5. μάρτυς δέ μοι ἐν ᾧ δέδεμαι. 7. κἀγὼ τὸ δοκεῖν δέδεμαι. Smyrn. 4. οὐ περὶ δεδεμένου ἢ λελυμένου. 6. δεδεμένος θεοπρεπεστάτοις δεσμοῖς. 11. ἔδησαν δὲ αὐτόν. Mart. Polyc. 14.

Δέησις. μία προσευχή, μία δέησις. Ign. Magn. 7. δεήσεσιν αἰτούμενοι. Polyc. Phil. 7. μετὰ γονυκλισίας καὶ δεήσεως. Mart. Ign. 7.

Δεῖ. Τοιούτοις οὖν ὑποδείγμασι κολληθῆναι καὶ ἡμᾶς δεῖ. Clem. I. 46. τίς ἀρκεῖ, ὡς ἔδει, εἰπεῖν; 49. οὕτως δεῖ ἡμᾶς φρονεῖν περὶ Ἰησοῦ. II. 1. οὐ δεῖ ἡμᾶς μικρὰ φρονεῖν. ib. ὅτι δεῖ τοὺς ἀπολλυμένους σώζειν. 2. δεῖ δὲ ἡμᾶς τουτῷ ἀποταξαμένους. 6. Δεῖ οὖν ἡμᾶς...φυλάσσειν τὴν σάρκα. 9. ἐμὲ γὰρ ἔδει ὑφ' ὑμῶν ὑπαλειφθῆναι. Ign. Eph. 3. οὕτως δεῖ ἡμᾶς αὐτὸν δέχεσθαι. 6. ὡς αὐτὸν τὸν Κύριον δεῖ προσβλέπειν. ib. οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν. 7. οὓς δεῖ ὑμᾶς φυλάσσεσθαι. ib. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς διακόνους. Trall. 2. νῦν γάρ με δεῖ πλέον φοβεῖσθαι. 4. δεῖ γὰρ εὐλαβεστέρους ἡμᾶς. Mart. Polyc. 2. Δεῖ με ζῶντα κατακαυθῆναι. 12. cf. 5. Ἔδει γὰρ τὸ τῆς ... ὀπτασίας πληρωθῆναι. 12. δέον οὖν ἐστιν προθύμους ἡμᾶς εἶναι. Clem. I. 34. δέον οὖν αὐτοὺς φυλάσσεσθαι τὰ ἐγκλήματα. Ign. Trall. 2.

Δεικνύναι. δι' ὀρνέου δείκνυσιν. Clem. I. 26. ἀλλ' ἵνα τοῖς μετὰ ταῦτα δείξῃ. Clem. Fragm. i. ἵνα δείξῃ ὅτι ἀληθῶς ἀνέλαβε σῶμα. Ign. Fragm. viii. ἔδειξεν ὅτι Θεός. ib.

Δειλαίνεσθαι. οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἥψαντο. Ign. Rom. 5.

Δειλία. ἐπερρώννυεν αὐτῶν τὴν δειλίαν. Mart. Polyc. 3.

Δειλιᾶν. ἰδὼν τὰ θηρία ἐδειλίασεν. Mart. Polyc. 4.

ἐδήλωσέν μοι Πολύβιος. Ign. Trall. 1. οἷς καὶ δηλώσατε ἐγγύς με ὄντα. Rom. 10. τῷ Εὐαγγελίῳ ἐν ᾧ τὸ πάθος ἡμῖν δεδήλωται. Smyrn. 7. ἡ ἐκκλησία...εἰρηνεύει, ὡς ἐδηλώθη μοι. Polyc. 7. δηλωθῆναι ὑμῖν τὰ γενόμενα. Mart. Polyc. 20. καθὼς δηλώσω ἐν τῷ καθεξῆς. 22.

Δημιουργεῖν. πηγαὶ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ ὑγίειαν δημιουργηθεῖσαι. Clem. I. 20. ὁ ποιήσας ἡμᾶς καὶ δημιουργήσας. 38.

Δημιουργία. κατὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ συσταθέν. Clem. I. 20.

Δημιουργός. ὁ μέγας δημιουργός. Clem. I. 20. εἰ ὁ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων. 26. ὁ δημιουργὸς καὶ Δεσπότης τῶν ἁπάντων. 33. ὁ δημιουργὸς καὶ πατὴρ τῶν αἰώνων. 35.

Δῆμος. εἰς τέρψιν τοῦ δήμου. Mart. Ign. 2. ἐπ' ὄψεσι τοῦ δήμου. 5. καταπαύειν τὸν δῆμον. 6. Πεῖσον τὸν δῆμον. Mart. Polyc. 10.

Διαβόητος. ἐκκλησίας τῆς διαβοήτου τοῖς αἰῶσιν. Ign. Eph. 8.

Διαβολή. μακρὰν οὔσας πάσης διαβολῆς. Polyc. Phil. 4.

Διάβολος. ἵνα μὴ τοῦ διαβόλου βοτάνη τις εὑρεθῇ ἐν ὑμῖν. Ign. Eph. 10. προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου. Trall. 8. κακαὶ κολάσεις τοῦ διαβόλου. Rom. 5. τῷ διαβόλῳ λατρεύει. Smyrn. 9. ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστί. Polyc. Phil. 7. καταπατήσαντι τὸν διάβολον. Mart. Ign. 7. Πολλὰ γὰρ ἐμηχανᾶτο...ὁ διάβολος. Mart. Polyc. 3.

Διάβολος, *adj*. διάκονοι...μὴ διάβολοι. Polyc. Phil. 5.

Διάγειν. ἐν ᾧ διάγοντες εὑρεθησόμεθα. Ign. Trall. 2. διάγοντα μὲν...κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν. Mart. Ign. 2.

Διαδέχεσθαι. διαδέξωνται ἕτεροι...τὴν λειτουργίαν αὐτῶν. Clem. I. 44. διαδεξαμένου τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Mart. Ign. 1.

Διάδημα. τοῖς...δεσμοῖς, ἅτινά ἐστι διαδήματα. Polyc. Phil. 1.

Διαίρεσις. ἀνατομαί, διαιρέσεις, . . . σκορπισμοὶ ὀστέων. Ign. Rom. 5.

Διακεῖσθαι. εὐνοϊκῶς διακειμένους περὶ αὐτόν. Mart. Ign. 4.

Διακονία. λευΐταις ἴδιαι διακονίαι ἐπίκεινται. Clem. I. 40. πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign. Magn. 6. τὴν διακονίαν τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀνήκουσαν. Philad. 1. ὃς καταξιωθήσεται τῆς τοιαύτης διακονίας. 10. ὄντα ἐξεμπλάριον Θεοῦ διακονίας. Smyrn. 12.

Διάκονος. διακόνους τῶν μελλόντων πιστεύειν. Clem. I. 42. ἐγέγραπτο περὶ ἐπισκόπων καὶ διακόνων. ib. Βούρρου, τοῦ κατὰ Θεὸν διακόνου ὑμῶν. Ign. Eph. 2. τοῦ...διακόνου Σωτίωνος. Magn. 2. τῶν διακόνων τῶν ἐμοὶ γλυκυτάτων. 6. τῶν κατὰ Θεὸν διακόνων. 13. τοὺς διακόνους, ὄντας μυστηρίων Ἰησοῦ Χριστοῦ. Trall. 2. οὐ γὰρ βρωμάτων καὶ ποτῶν εἰσὶν διάκονοι. ib. πάντες ἐντρεπέσθωσαν τοὺς διακόνους. 3. χωρὶς...διακόνου πράσσων τι. 7. σὺν τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις. Philad. Inscr. διακόνοις τοῖς συνδούλοις μου. 4. τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε ... καὶ διακόνοις. 7. χειροτονῆσαι διάκονον. 10. αἱ δὲ πρεσβυτέρους καὶ...διακόνους. ib. Φίλωνος τοῦ διακόνου. 11. τοὺς δὲ διακόνους ἐντρέπεσθε, ὡς Θεοῦ ἐντολήν. Smyrn. 8. ὡς διακόνους Χριστοῦ Θεοῦ. 10. τοὺς συνδούλους μου διακόνους. 12. τῶν ὑποτασσομένων...διακόνοις. Polyc. 6. Ὁμοίως διάκονοι ἄμεμπτοι. Polyc. Phil. 5. ὡς Θεοῦ καὶ Χριστοῦ διάκονοι. ib. τοῦ Κυρίου, ὃς ἐγένετο διάκονος πάντων. ib. ὑποτασσομένους τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις. ib. διὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων. Mart. Ign. 3.

Διακοσμεῖν. τῇ...συνέσει διεκόσμησεν αὐτούς. Clem. I. 33.

Διακρίνειν. Ὁ οὖν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτὸ..ἑαυτὸν διέκρινεν. Ign. Eph. 5.

Διάκρισις. σοφὸς ἐν διακρίσει λόγων. Clem. I. 48.

Διαλέγεσθαι. πλειονά τε τῶν ἐν τῇ

τῇ συνεχείᾳ τῆς διδασκαλίας. Mart. Ign. 1.

Διδάσκαλος. Εἷς οὖν διδάσκαλος. Ign. Eph. 15. Χριστοῦ, τοῦ μόνου διδασκάλου ἡμῶν. Magn. 9. τῷ Πνεύματι ὡς διδάσκαλον αὐτὸν προσεδόκουν. ib. ὁ τῆς ἀσεβείας διδάσκαλος. Mart. Polyc. 12. διδάσκαλος ἀποστολικός. 16. εἰς τὸν ἴδιον βασιλέα καὶ διδάσκαλον. 17. διδάσκαλος γενόμενος ἐπίσημος. 19.

Διδάσκειν. σεμνῶς οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε. Clem. I. 1. δικαιοσύνην διδάξας. 5. διδάσκων ἐπιείκειαν. 13. καλὸν τὸ διδάσκειν. Ign. Eph. 15. ἄλλους ἐδιδάξατε. Rom. 3. ὧν εἶπεν ὁ Κύριος διδάσκων. Polyc. Phil. 2. ἐδίδαξεν ἀκριβῶς καὶ βεβαίως. 3. διδάξωμεν ἑαυτοὺς πρῶτον. 4. οὐχ οὕτως διδάσκει τὸ εὐαγγέλιον. Mart. Polyc. 4. δεδιδάγμεθα γὰρ ἀρχαῖς. 10. ὁ πολλοὺς διδάσκων μὴ θύειν. 12.

Διδαχή. ἔχοντας κακὴν διδαχήν. Ign. Eph. 9. εἰς τύπον καὶ διδαχὴν ἀφθαρσίας. Magn. 6.

Διεγείρειν. καὶ διεγείρῃ εἰς μίμησιν τῆς ἐκείνου πίστεως. Clem. Fragm. ii.

Διέλκειν. ἵνα τί διέλκομεν καὶ διασπῶμεν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ; Clem. I. 46.

Διευθύνειν. ταῖς αὐταῖς ταγαῖς τοῦ Δεσπότου διευθύνονται. Clem. I. 20.

Διηνεκής. εἰς τὸ διηνεκές. Ign. Fragm. viii.

Διηνεκῶς. ὁ Δεσπότης ἐπιδείκνυται διηνεκῶς. Clem. I. 24.

Δικαιοπραγία. ἧ τῆς δικαιοπραγίας ἧς κατειργάσαντο. Clem. I. 32.

Δίκαιος. ἐν ὑπακοῇ δίκαιος εὑρεθείς. Clem. I. 9. Δίκαιον οὖν . . . ὑπηκόους ἡμᾶς μᾶλλον γενέσθαι. 14. Δίκαιον οὖν ἐστὶν μὴ λειποτακτεῖν. 21. τῷ δικαίῳ ἐν τοῖς κρίμασιν. 27. τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῖς δικαίοις. 30. πάντες ἐκοσμήθησαν οἱ δίκαιοι. 33. δικαίους ἀποβεβλημένους. 45. Ἐδιώχθησαν δίκαιοι. ib. Κολληθῶμεν οὖν τοῖς ἀθῴοις. 46. τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας. II. 5. οἱ τοιοῦτοι δίκαιοι. 6. ἔργα ἔχοντες ὅσια καὶ δίκαια; ib. καὶ ἐσόμεθα δίκαιοι. 11. Οὐδεὶς γὰρ δικαίων ταχὺν καρπὸν ἔλαβεν. Fragm. iii. τὸν μισθὸν τῶν δικαίων. ib. ὄνομα, ὃ κέκτησθε φύσει δικαίᾳ. Ign. Eph. 1. τῷ... μέλλοντι χωρισμῷ τοῦ δικαίου γίνεσθαι. Mart. Ign. 5. ἀπολέσθαι τὸν δίκαιον. 6. ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐπὶ τὰ δίκαια. Mart. Polyc. 11. παντὸς τοῦ γένους τῶν δικαίων. 14. ὁ ἀντικείμενος τῷ γένει τῶν δικαίων. 17. σὺν τοῖς ἀποστόλοις καὶ πᾶσι δικαίοις. 19.

Δικαιοσύνη. πόρρω ἄπεστιν ἡ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη. Clem. I. 3. δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσμον. 5. οὐχὶ δικαιοσύνην...διὰ πίστεως ποιήσας; 31. ἐργασώμεθα ἔργον δικαιοσύνης. 33. λαμπρότης ἐν δικαιοσύνῃ. 35. Πύλη γὰρ δικαιοσύνης. 48. ἡ ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν Χριστῷ. ib. κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν...δικαιοσύνῃ. ib. ταῖς αὐτῶν δικαιοσύναις ῥύσασθαι τὰ τέκνα αὐτῶν. II. 6. Ἐὰν οὖν ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. 11. Ἐκδεχώμεθα ... τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀγάπῃ καὶ δικαιοσύνῃ. 12. ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη. Ign. Smyrn. 1. γράφω ὑμῖν περὶ τῆς δικαιοσύνης. Polyc. Phil. 3. πεπλήρωκεν ἐντολὴν δικαιοσύνης. ib. τοῖς ὅπλοις τῆς δικαιοσύνης. 4. κατενώπιον αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης. 5. τῷ ἀρραβῶνι τῆς δικαιοσύνης ἡμῶν. 8. πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης. 9. ἐν πίστει καὶ δικαιοσύνῃ. ib.

Δικαιοῦν. ἔργοις δικαιούμενοι καὶ μὴ λόγοις. Clem. I. 30. οὐ δι' ἑαυτῶν δικαιούμεθα. 32. δι' ἧς πάντας... ὁ Θεὸς ἐδικαίωσεν. ib. ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαίωμαι. Ign. Rom. 5. ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι. Philad. 8.

Δικαίωμα. τὰ προστάγματα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Κυρίου. Clem. I. 2.

Δικαίως. τούτους οὐ δικαίως νομίζο-

σαντας τῇ μεγαλοπρεπεῖ δόξῃ αὐτοῦ. 9. ἀτενίζων εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. 17. ᾧ ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλωσύνη εἰς τοὺς αἰῶνας. 20. οὐκ ἐν μικρᾷ δόξῃ ὑπάρχουσιν. 32. ᾧ ἔστω ἡ δόξα. ib. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. 38, 43, 45, 50. δόξαν καὶ τιμὴν ἐκληρονόμησαν. 45. δι' οὗ αὐτῷ δόξα καὶ μεγαλωσύνη. 58. δι' οὗ αὐτῷ δόξα, τιμή. 59. εἰς πλήρωμα δόξης αὐτοῦ φανερωθέν. Fragm. viii. εἰς δόξαν παράμονον. Ign. Eph. Inscr. εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ καὶ εἰς δόξαν. 13. παρόντες εἰς δόξαν Θεοῦ. Magn. 15. Περὶ τῶν προελθόντων με...εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Rom. 10. ἀλλ' εἰς δόξαν Θεοῦ πλέον δουλευέτωσαν. Polyc. 4. δοξάσῃ ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην εἰς δόξαν Χριστοῦ. 7. ἡ δόξα τῶν ἀγγέλων. Smyrn. 6. δόντα αὐτῷ δόξαν καὶ θρόνον. Polyc. Phil. 2. ἀξίως τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ καὶ δόξης περιπατεῖν. 5. δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα. Mart. Ign. 7. μεθ' οὗ σοι καὶ Πνεύματι ἁγίῳ ἡ δόξα. Mart. Polyc. 14. ᾧ ἡ δόξα, τιμή. 20, et 21. μεθ' οὗ δόξα τῷ Θεῷ καὶ Πατρί. 22. ᾧ ἡ δόξα, σὺν Πατρί. ib.

Δοξάζειν. δοξασθεὶς μεγάλως οὐκ ἐμεγαλορρημόνησεν. Clem. I. 17. Πάντες οὖν ἐδοξάσθησαν. 32. εἰς τὸ δοξασθῆναι τὸ ὄνομα. 43. δοξάζειν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δοξάσαντα ὑμᾶς. Ign. Eph. 2. δοξάσαι τὸ ὄνομα. Philad. 10. καὶ ὑμεῖς δοξασθήσεσθε. ib. Δοξάζων Ἰησοῦν Χριστόν. Smyrn. 1. δοξάσῃ ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην. Polyc. 7. ἵνα δοξάσθητε αἰωνίῳ ἔργῳ. 8. ἐὰν πάσχωμεν...., δοξάζωμεν αὐτόν. Polyc. Phil. 8. εὐλογῶ σε, δοξάζω σε. Mart. Polyc. 14. δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα. 19. ἵνα καὶ ἐκεῖνοι δοξάζωσιν τὸν Κύριον. 20.

Δόρυ. ἡ ἀγάπη ὡς δόρυ. Ign. Polyc. 6.

Δόσις. ὁ γινώσκων τὴν τοῦ Πατρὸς δόσιν. Clem. Fragm. viii. τὸ Ἅγιον Πνεῦμά ἐστιν ἡ δόσις αὐτοῦ. ib.

Δοτήρ. τὸν Θεὸν τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν. Mart. Ign. 7.

Δουλεία. Ἰωσὴφ...μέχρι δουλείας εἰσελθεῖν. Clem. I. 4. πολλοὶ ἑαυτοὺς παρέδωκαν εἰς δουλείαν. 55.

Δουλεύειν. τῶν ὁσίως αὐτῷ δουλευσάντων. Clem. I. 26. ἐπορεύθη πρὸς Λαβὰν, καὶ ἐδούλευσεν. 31. ἐν... ἀμώμῳ προθέσει δουλεύοντας τῷ Θεῷ. 45. ἐν καθάρᾳ καρδίᾳ δουλεύσωμεν τῷ Θεῷ. II. 11. εἰς δόξαν Θεοῦ πλέον δουλευέτωσαν. Ign. Polyc. 4. τὸ δουλεύειν τοῖς κατ' ἐπιστήμην ἄρχουσιν. Fragm. iv. δουλεύσατε τῷ Θεῷ ἐν φόβῳ. Polyc. Phil. 2. Οὕτως οὖν δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου. 6. Ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἔτη ἔχω δουλεύων αὐτῷ. Mart. Polyc. 9.

Δούλη. δούλους καὶ δούλας μὴ ὑπερηφάνει. Ign. Polyc. 4.

Δοῦλος. στενοχωρουμένους τοὺς τοῦ Θεοῦ δούλους. Clem. Fragm. iii. ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος. Ign. Rom. 4. δούλους καὶ δούλας μὴ ὑπερηφάνει. Polyc. 4. μὴ δοῦλοι εὑρεθῶσιν ἐπιθυμίας. ib. ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ. Mart. Ign. 2. ἀπὸ τῶν ἰδίων δούλων. Mart. Polyc. 20.

Δρᾶν. Τίνες οὖν οἱ ταῦτα δράσαντες; Clem. I. 45.

Δρόμος. τὸν τῆς πίστεως βέβαιον δρόμον. Clem. I. 6. τὸν τεταγμένον ὑπ' αὐτοῦ δρόμον. 20. προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου. Ign. Polyc. 1. τελειώσαντι δρόμον ἐν Χριστῷ. Mart. Ign. 7.

Δροσίζεσθαι. διὰ τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν δροσισθῆναι. Ign. Magn. 14.

Δύειν. Καλὸν τὸ δῦναι ἀπὸ κόσμου πρὸς Θεόν. Ign. Rom. 2.

Δύναμις. οἱ διστάζοντες περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως. Clem. I. 11. ἐνέκλεισεν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει. 33. δύναμις αὐτοῦ. Fragm. viii. συνήνεσαν ἐν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign. Eph. 11. αἱ δυνάμεις τοῦ

Ἐγκαταλείπειν. τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐγκαταλείπει. Clem. I. 11. τοῦ δεδωκότος ἐγκαταλειφθέντος. Fragm. v.

Ἐγκαυχᾶσθαι. ἐγκαυχωμένοις ἐν ἀλαζονείᾳ τοῦ λόγου αὐτῶν. Clem. I. 21. τοῖς δεσμοῖς ἐγκαυχώμενος. Mart. Ign. 3.

Ἐγκεῖσθαι. Ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἀνθυπάτου. Mart. Polyc. 9.

Ἐγκεραννύναι. τοὺς ἐνκεκραμένους οὕτως. Ign. Eph. 5.

Ἐγκλείειν. θάλασσαν...ἐνέκλεισεν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει. Clem. I. 33.

Ἔγκλημα. φυλάσσεσθαι τὰ ἐγκλήματα ὡς πῦρ. Ign. Trall. 2.

Ἐγκράτεια. ἐγκράτεια ἐν ἁγιασμῷ. Clem. I. 35. ὁ ἐπιχορηγῶν...τὴν ἐγκράτειαν. 38. δῴη πάσῃ ψυχῇ... ἐγκράτειαν. 58. ἐν πάσῃ ἐγκρατείᾳ. Polyc. Phil. 4.

Ἐγκρατεύεσθαι. ἐνδυσώμεθα τὴν ὁμόνοιαν...ἐγκρατευόμενοι. Clem. I. 30.

Ἐγκρατής. μηδὲ ζηλοῦν, ἀλλ' ἐγκρατεῖς εἶναι. Clem. II. 4. ἐγκρατεῖς περὶ πάντα. Polyc. Phil. 5.

Ἐγκύπτειν. ἐγκεκυφότες εἰς τὰ βάθη. Clem. I. 40. Ἐνκύπτετε εἰς τὰς γραφάς. 45. ἐγκεκύφατε εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. 53. εἰς ἃς ἐὰν ἐγκύπτητε. Polyc. Phil. 3.

Ἑδράζειν. ἥδρασεν ἐπὶ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον. Clem. I. 33. ἐκκλησίᾳ...ἡδρασμένῃ ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ. Ign. Philad. Inscr. ἡδρασμένους ἐν ἀγάπῃ. Smyrn. 1. ἣν εὔχομαι ἑδρᾶσθαι πίστει καὶ ἀγάπῃ. 13. τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην. Polyc. 1.

Ἑδραῖος. ἑδραῖοι τῇ πίστει. Ign. Eph. 10. Στῆθι ἑδραῖος ὡς ἄκμων. Polyc. 3.

Ἐθίζειν. Ἐν αἷς γὰρ ἕκαστος ἐκ παιδόθεν ἐθίζεται. Clem. Fragm. vi.

Ἔθνος. ἔθνη μεγάλα ἐξερρίζωσεν. Clem. I. 6. ὑποδείγματα ἐθνῶν. 55. μὴ ἀφορμὰς δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν. Ign. Trall. 8. εἴτε ἐν Ἰουδαίοις, εἴτε ἐν ἔθνεσιν. Smyrn. 1. καὶ ἑτέρων πολλῶν ἐθνῶν. Mart. Ign. 2. μετὰ πάντων ὑπεισιέναι τῶν ἐθνῶν. ib. Τὰ δαιμόνια τῶν ἐθνῶν. ib. τῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων ἐθνῶν. Mart. Polyc. 9. τὸ πλῆθος ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων. 12. ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν παντὶ τόπῳ λαλεῖσθαι. 19.

Ἔθος. τὸ δὲ ἔθος ὁποῖον ἂν παραληφθῇ. Clem. Fragm. vi. ὡς ἔθος αὐτοῖς λέγειν. Mart. Polyc. 9. μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως, ὡς ἔθος αὐτοῖς. 13.

Εἰδέναι, *honorare*, Καλῶς ἔχει...ἐπίσκοπον εἰδέναι. Ign. Smyrn. 9.

Εἶδος. Τὸ γὰρ πῦρ καμάρας εἶδος ποιῆσαν. Mart. Polyc. 15.

Εἰκάς. τουτέστιν Αὐγούστου εἰκάδι τρίτῃ. Ign. Rom. 10. Δεκεμβρίῳ εἰκάδι. Mart. Ign. 7.

Εἴκειν. εἰς τὸ εἶξαι αὐτοὺς μὴ ἡμῖν. Clem. I. 56.

Εἰκῇ. οὐκ εἰκῇ ἢ ἀτάκτως. Clem. I. 40.

Εἰκών. τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος χαρακτῆρα. Clem. I. 33.

Εἰλικρινής. εἰλικρινεῖς καὶ ἀκέραιοι ἦτε. Clem. I. 2. ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας. II. 9.

Εἰλικρινῶς. Εἴ τις...εἰλικρινῶς κατανοήσῃ. Clem. I. 32.

Εἰρήναρχος. ὁ εἰρήναρχος, ὁ καὶ κληρονόμος. Mart. Polyc. 6. ὑπήντα αὐτῷ ὁ εἰρήναρχος. 8.

Εἰρηνεύειν. τοῖς μετ' εὐσεβείας εἰρηνεύουσιν. Clem. I. 15. μόνον τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ εἰρηνευέτω. 54. ἐκκλησίᾳ ... εἰρηνευούσῃ ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι. Ign. Trall. Inscr. εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ. Philad. 10. συγχαρῆναι αὐτοῖς, ὅτι εἰρηνεύουσιν. Smyrn. 11. ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ... εἰρηνεύει. Polyc. 7.

Εἰρήνη. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. Clem. I. Inscr. εἰρήνη βαθεῖα καὶ λιπαρά. 2. πόρρω ἄπεστιν ἡ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη. 3. τοῖς μεθ' ὑποκρίσεως βουλομένοις εἰρήνην. 15. τὸν...τῆς εἰρήνης σκόπον. 19. ταῖς...ὑπερβαλλούσαις αὐτοῦ δωρεαῖς τῆς εἰρήνης. ib. ἐν εἰρήνῃ ὑποτάσσονται αὐτῷ. 20. Καιροὶ...ἐν εἰρήνῃ μετα-

ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 8. Ἡ προσευχὴ ὑμῶν ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν. 11. χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπρεσβύτην. ib. ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Σμυρναίων. Polyc. Inscr. ἀγαπᾷν τὰς συμβίους ὡς ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν. 5. ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ. 7. πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἠδυνήθην γράψαι. 8. ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις. ib. ἀνάθεμα τῆς ἐκκλησίας. Fragm. i. τῇ ἐκκλησίᾳ...τῇ παροικούσῃ Φιλίππους. Polyc. Phil. Inscr. ἐκυβέρνα τὴν ἐκκλησίαν Ἀντιοχέων. Mart. Ign. 1. τῷ τῆς ἐκκλησίας ἀσαλεύτῳ. ib. παραμένων τῇ ἐκκλησίᾳ. ib. φοβηθεὶς ὑπὲρ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας. 2. ἐπευξάμενος πρότερον τῇ ἐκκλησίᾳ. ib. κοινῇ πᾶσαν ἐκκλησίαν. 3. αἱ τῆς Ἀσίας πόλεις καὶ ἐκκλησίαι. ib. ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ὑπαντησάσαις αὐτῷ. 4. οἷα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐπιστέλλει Ῥωμαίων. ib. παρακαλέσας τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν. 6. τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καταλειφθέντα. ib. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Σμύρναν. Mart. Polyc. Inscr. ταῖς...τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας παροικίαις. ib. τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐκκλησιῶν. 5. τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας. 8. et 19. τῆς ἐν Σμύρνῃ καθολικῆς ἐκκλησίας. 16.

Ἐκκλίνειν. οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν. Ign. Eph. 7.

Ἐκκόπτειν. τὴν πρὸς Κύριον αὐτοῦ σπουδὴν ἐκκόψῃ. Mart. Ign. 4.

Ἐκλάμπειν. Μεγάλης δὲ ἐκλαμψάσης φλογός. Mart. Polyc. 15.

Ἐκλέγεσθαι. ταύτην ἐκλέλεκται ὁ Θεός. Clem. I. 43. Οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἐκλελεγμένους ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. 50. ὁ ἐκλεξάμενος τὸν Κύριον. 58. ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ. Ign. Eph. Inscr. τῶν ἀληθῶς ὑπὸ Θεοῦ . . . ἐκλελεγμένων. Polyc. Phil. 1.

Ἐκλεκτός. τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 1. εἰς τὸ σώζεσθαι... τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. 2. πολὺ πλῆθος ἐκλεκτῶν. 6. εἰσὶν δὲ οὗτοι ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. 46. ἐτελειώθησαν πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. 49. Φησὶ γὰρ ὁ ἐκλεκτὸς Δαβίδ. 52. ἐκκλησίᾳ... ἐκλεκτῇ. Ign. Trall. Inscr. ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ. Philad. 11. διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν. Mart. Polyc. 16. ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τῶν ἁγίων ἐκλεκτῶν. 22. συναγάγῃ...μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. ib.

Ἐκλιπαρεῖν. ὁ ἀνθύπατος πολλὰ ἐκλιπαρήσας. Mart. Polyc. 4.

Ἐκλογή. ὃς ἐκλογῆς μέρος ἐποίησεν ἑαυτῷ. Clem. I. 29. τὸν ἐκλογὰς ποιοῦντα ἀπὸ τῶν ἰδίων δούλων. Mart. Polyc. 20.

Ἑκουσίως. ἑκουσίως ἤγετο πρὸς Τραϊανόν. Mart. Ign. 2.

Ἐκπέμπειν. Ἐκπεμφθέντων γὰρ...κατασκόπων. Clem. I. 12. Ἐξεπέμφθη ὁ Χριστός. 42. γραμμάτων εὐχαριστῶν ἐκπεμφθέντων. Mart. Ign. 4.

Ἐκπλήρωσις. πρὸς ἐκπλήρωσιν θείου προστάγματος. Clem. Fragm. ii.

Ἐκπλήττεσθαι τοὺς ἀκούοντας. Mart. Polyc. 7.

Ἐκπόρευσις. δι' ἐκπορεύσεως τοῦ παναγίου Πνεύματος. Clem. Fragm. viii.

Ἐκριζοῦν. Ζῆλος...ἔθνη μεγάλα ἐξερρίζωσεν. Clem. I. 6.

Ἐκρίπτειν. ἐκριφῆναι ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ. Clem. I. 57.

Ἐκτείνειν. ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ὑμῶν. Clem. I. 2.

Ἐκτένεια. σπεύσωμεν μετὰ ἐκτενείας. Clem. I. 33. Στρατευσώμεθα... μετὰ πάσης ἐκτενείας. 37.

Ἐκτενῶς. βοήσωμεν πρὸς αὐτὸν ἐκτενῶς. Clem. I. 34.

Ἐκτρέπεσθαι. τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἧς ἐκτραπῆναι. Ign. Magn. 11.

Ἔκτρωμα. ὢν ἔσχατος...καὶ ἔκτρωμα. Ign. Rom. 9.

Ἐκφέρειν. καὶ ἐκφέρει καρπόν. Clem. I. 24.

Ἐμβάλλειν. ἐμβληθεὶς κατὰ τὸ πάλαι πρόσταγμα τοῦ Καίσαρος. Mart. Ign. 6.

Ἐμβλέπειν. καὶ ἐμβλέψωμεν τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς. Clem. I. 19. εἰς πάντα τὸν ὄχλον...ἐμβλέψας. Mart. Polyc. 9.

Ἐμβριθής. ἐμβριθεῖ τῷ προσώπῳ. Mart. Polyc. 9.

Ἐμβροχή. Τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. Ign. Polyc. 2.

Ἐμμένειν. ταύταις ἐμμένειν ἥδεται. Clem. Fragm. vi.

Ἐμπεριέχειν. ἀπὸ τοῦ τὰ πάντα ἐμπεριέχοντος; Clem. I. 28.

Ἐμπίμπλασθαι. θάρσους καὶ χαρᾶς ἐνεπίμπλατο. Mart. Polyc. 12.

Ἐμπίπτειν. ζήλου ἐμπεσόντος περὶ τῆς ἱερωσύνης. Clem. I. 43. μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας. Ign. Magn. 11.

Ἔμπλαστρος. Οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θεραπεύεται. Ign. Polyc. 2.

Ἐμπνεῖσθαι. ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος. Ign. Magn. 8.

Ἐμποδίζειν. μηδὲν ἀλλήλοις ἐμποδίζοντα. Clem. I. 20. μὴ ἐμποδίσητέ μοι ζῆσαι. Ign. Rom. 6.

Ἐμπορία. ἐμπορίαν ἠσκοῦμεν. Clem. Fragm. iii.

Ἔμπροσθεν. ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ. Clem. I. 41. ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις. Ign. Polyc. 8.

Ἐμφανίζειν. ἐμφανισθῇ τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ. Mart. Ign. 3.

Ἐναντίον. τὴν δικαιοσύνην ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Clem. II. 11.

Ἐναντίος. ἐν τούτοις ἔργοις ὁμολογῶμεν τὸν Θεὸν, καὶ μὴ ἐν τοῖς ἐναντίοις. Clem. II. 4. πῶς ἐναντίοι εἰσὶν τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ. Ign. Smyrn. 6.

Ἐνάρετος. ἐπιγνοὺς ἐνάρετον καὶ τέλειον οὖσαν. Ign. Philad. 1.

Ἐνδεικνύναι. τὸ ἀξιαγάπητον τῆς ἁγνείας ἦθος ἐνδειξάσθωσαν. Clem. I. 21. ὁ σοφὸς ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν αὐτοῦ. 38.

Ἐνδελεχισμός. θυσίαι ἐνδελεχισμοῦ. Clem. I. 41.

Ἔνδοξος. οἱ ἄδοξοι ἐπὶ τοὺς ἐνδόξους. Clem. I. 3. ὑπακούσωμεν τῇ... ἐνδόξῳ βουλήσει αὐτοῦ. 9. ἐνδόξων μετειληφότες πράξεων. 19. ταῖς ὑπερβαλλούσαις καὶ ἐνδόξοις δωρεαῖς αὐτοῦ. 23. τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ. 34. ἐνδόξῳ ὀνόματι κεκοσμημένη. 43. τὴν...ἔνδοξον θρησκείαν τοῦ Ὑψίστου. 45. τοῦ μακαρίου καὶ ἐνδόξου Παύλου. Polyc. Phil. 3. ἐνδόξων τε καὶ ἀδόξων. Mart. Polyc. 8.

Ἐνδύεσθαι. ἐνδυσώμεθα τὴν ὁμόνοιαν. Clem. I. 30. χάριτι, ᾗ ἐνδέδυσαι. Ign. Polyc. 1.

Ἐνδυναμοῦν. γυναῖκες ἐνδυναμωθεῖσαι διὰ τῆς χάριτος. Clem. I. 55. αὐτοῦ με ἐνδυναμοῦντος. Ign. Smyrn. 4.

Ἐνέδρα. προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου. Ign. Trall. 8. ἐνέδρας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου. Philad. 6.

Ἐνερίζεσθαι. Ὅταν γὰρ μηδεμία ἔρις ἐνείρισται ἐν ὑμῖν. Ign. Eph. 8.

Ἐνθάδε. τὰ ἐνθάδε μισῆσαι. Clem. II. 6.

Ἐνθύμησις. Ἐρευνητὴς γάρ ἐστιν ἐννοιῶν καὶ ἐνθυμήσεων. Clem. I. 21.

Ἐνιστάναι. λοιμικοῦ τινὸς ἐνστάντος καιροῦ. Clem. I. 55. ἢ τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν. Ign. Eph. 11.

Ἐνισχύειν. ἐνισχυόντων τῶν Ἰουδαίων. Mart. Polyc. 17.

Ἔνατος. ἐννάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας. Mart. Ign. 2.

Ἐννοεῖν. Ἐνενόει γὰρ τὴν διὰ μαρτυρίου γινομένην ὁμολογίαν. Mart. Ign. 1.

Ἔννοια. οὐδὲν λέληθεν αὐτὸν τῶν ἐννοιῶν ἡμῶν. Clem. I. 21. Ἐρευνητὴς γάρ ἐστιν ἐννοιῶν. ib. λέληθεν αὐτὸν οὐδὲν ... οὔτε ἐννοιῶν. Polyc. Phil. 4.

Ἑνόειν. ἡνωμένην καὶ ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ. Ign. Eph. Inscr. ἑνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ. Magn. 6.

Ἐξαίρειν. Ἐξάρωμεν οὖν τοῦτο ἐν τάχει. Clem. I. 48.
Ἐξαίρετος. Ἐξαίρετον δέ τι ἔχει τὸ εὐαγγέλιον. Ign. Philad. 9.
Ἐξαιρέτως. ἐξαιρέτως καὶ τοῖς πρεσβυτέροις. Ign. Trall. 12. ἐξαιρέτως δὲ τῷ εὐαγγελίῳ. Smyrn. 7. ἐξαιρέτως δὲ τὸν ἅγιον Πολύκαρπον. Mart. Ign. 3.
Ἐξαιτεῖσθαι. ἐξῃτήσατο δὲ αὐτούς. Mart. Polyc. 7.
Ἐξαίφνης. ταχὺ καὶ ἐξαίφνης τελειωθήσεται. Clem. I. 23. διὰ τὸ ἐξαίφνης πλεῖν. Ign. Polyc. 8. οἱ μὲν ἐξαίφνης ἐπιστάντα. Mart. Ign. 7.
Ἐξακολουθεῖν. ζήλους ἀρχηγοῖς ἐξακολουθεῖν. Clem. I. 14.
Ἐξακοντίζειν. οἵτινες ἐξακοντίζουσιν εἰς ἔριν. Clem. I. 14.
Ἐξαλείφειν. ἑαυτὸν ἐξαλειφθῆναι μετ' αὐτῶν ἀξιοῖ. Clem. I. 53. ταύτην δύνασθαι ἐξαλείφειν τὴν ἁμαρτίαν. Ign. Fragm. ii.
Ἐξαπατᾶν. Μή οὖν τις ὑμᾶς ἐξαπατάτω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξαπατᾶσθε. Ign. Eph. 8.
Ἐξάπτειν. οἱ τοῦ πυρὸς ἄνθρωποι ἐξῆψαν τὸ πῦρ. Mart. Polyc. 15.
Ἐξασθενεῖν. ἐξασθενήσητε ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ign. Philad. 6.
Ἐξαφιέναι. Πᾶν γὰρ ῥῆμα ὁ ἐξαφῆκεν ἐκ τοῦ στόματος. Mart. Polyc. 16.
Ἐξειπεῖν. δυνατὸς γνῶσιν ἐξειπεῖν. Clem. I. 48.
Ἐξελίσσειν. ἐξελίσσουσιν τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτοῖς ὁρισμούς. Clem. I. 20.
Ἐξεμπλάριον. ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης. Ign. Eph. 2. Τὸ γὰρ ἐξεμπλάριον τῆς ἀγάπης ὑμῶν. Trall. 3. ὄντα ἐξεμπλάριον Θεοῦ διακονίας. Smyrn. 12.
Ἐξερίζειν. εἰς τοσοῦτο ἐξήρισαν θυμοῦ. Clem. I. 45.
Ἐξέρχεσθαι. δι' ὑπακοῆς ἐξῆλθεν. Clem. I. 10. ἐξῆλθον εὐαγγελιζόμενοι. 42. ἐξελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. 55. ἐξῆλθεν δι' ἀγάπην τῆς πατρίδος. ib. μὴ φοβηθῶμεν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. II. 5. Μετὰ γὰρ τὸ ἐξελθεῖν ἡμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου. 8. αὐτὸς μὲν ἐξελθεῖν ἔσπευδεν. Mart. Ign. 5. ἐξῆλθον διωγμῖται. Mart. Polyc. 7. ἐξῆλθε περιστερά. 16.
Ἐξηγεῖσθαι. Τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τίς δύναται ἐξηγήσασθαι; Clem. I. 49.
Ἐξήγησις. τῆς τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἐξήγησις. Clem. I. 50. διὰ τῆς τῶν θείων γραφῶν ἐξηγήσεως. Mart. Ign. 1.
Ἐξιέναι. τῆς ὥρας ἐλθούσης τοῦ ἐξιέναι. Mart. Polyc. 8.
Ἐξιλάσκεσθαι. ἐξιλάσαντο τὸν Θεὸν ἱκετεύσαντες. Clem. I. 7.
Ἐξιστάναι. τὸν ἀνθύπατον ἐκστῆναι. Mart. Polyc. 12.
Ἐξομολογεῖσθαι. Καλὸν γὰρ ἀνθρώπῳ ἐξομολογεῖσθαι περὶ τῶν παραπτωμάτων. Clem. I. 51. οὐδὲν οὐδενὸς χρῄζει, εἰ μὴ τὸ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ. 52. οὐκέτι δυνάμεθα ἐκεῖ ἐξομολογήσασθαι. II. 8.
Ἐξόν. Οὐκ ἐξόν ἐστιν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου. Ign. Smyrn. 8. μὴ εἶναι ἐξὸν αὐτῷ. Mart. Polyc. 12.
Ἐξουσία. Τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν Ἰησοῦς Χριστός. Ign. Smyrn. 4. Χριστιανὸς ἑαυτοῦ ἐξουσίαν οὐκ ἔχει. Polyc. 7. κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἀνατιθέναι. Mart. Polyc. 2. ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναις. 10.
Ἔξοχος. Ἐπὶ πᾶσι τὸ ἐξοχώτατον... ἄνθρωπον. Clem. I. 33. ἀλλὰ καὶ μάρτυς ἔξοχος. Mart. Polyc. 19.
Ἔξω. Καὶ τὸ ἔξω ὡς τὸ ἔσω. Clem. II. 12.
Ἔξωθεν. Μόνον μοι δύναμιν αἰτεῖσθε ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν. Ign. Rom. 3.
Ἐπαγγέλλειν. ὡς ἐπαγγειλαμένου τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 32. ὅπως μεταλάβωμεν τῶν ἐπηγγελμένων δωρεῶν. 35. ὁ ἐπαγγειλάμενος τὰς ἀντιμισθίας ἀποδιδόναι ἑκάστῳ. II. 11. Οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει. Ign. Eph. 14. οἱ ἐπαγ-

ἔγγιστα ἐκκλησίαι ἔπεμψαν ἐπισκόπους. 10. Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Χριστὸς τῷ Πατρί. Smyrn. 8. Μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου τὶ πρασσέτω. ib. Ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία...ἡ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον. ib. Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω. ib. Οὐκ ἐξόν... χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν. ib. Θεὸν καὶ ἐπίσκοπον εἰδέναι. 9. Ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον, ὑπὸ Θεοῦ τετίμηται· ὁ λάθρα ἐπισκόπου τὶ πράσσων, τῷ διαβόλῳ λατρεύει. ib. Ἀσπάζομαι τὸν ἀξιόθεον ἐπίσκοπον. 12. Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Σμυρναίων. Polyc. Inscr. ἐὰν γνωσθῇ πλέον τοῦ ἐπισκόπου. 5. μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι. ib. Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε. 6. Ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ. ib. τὸν Σμυρναίων ἐπίσκοπον. Mart. Ign. 3. ἐδεξιοῦντο γὰρ τὸν ἅγιον διὰ τῶν ἐπισκόπων. ib. ὁ δὲ ἐπίσκοπος χαίρων. 5. ἐπίσκοπός τε τῆς ἐν Σμύρνῃ καθολικῆς ἐκκλησίας. Mart. Polyc. 16.

Ἐπισπᾶν. ἑαυτῷ ἐπεσπάσατο τὸ θηρίον. Mart. Polyc. 3.

Ἐπίστασθαι. Ἐπίστασθε ὅτι οὐδὲν ἄδικον...γέγραπται ἐν αὐταῖς. Clem. I. 45. Ἐπίστασθε γάρ, καὶ καλῶς ἐπίστασθε. 53. Ἐπιστάμεθα πολλοὺς ... παραδεδωκότας ἑαυτοὺς εἰς δεσμά. 55. ἄρχειν ἑαυτῶν μὴ ἐπισταμένοις. Ign. Fragm. iv.

Ἐπιστέλλειν. οὐ μόνον ὑμᾶς νουθετοῦντες ἐπιστέλλομεν. Clem. I. 7. πνευματικῶς ἐπέστειλεν ὑμῖν. 47. πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐπιστέλλει Ῥωμαίων. Mart. Ign. 4.

Ἐπιστήμη. τοῖς κατ' ἐπιστήμην ἄρχουσιν. Ign. Fragm. iv.

Ἐπιστολή. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρίου Παύλου. Clem. I. 47. Παύλου...ὃς ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ μνημονεύει ὑμῶν. Ign. Eph. 12. πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς. Smyrn. 11. οἱ δὲ ἐπιστολὰς διὰ τῶν ὑπό σου πεμπομένων. Polyc. 8. ὃς καὶ ἀπὼν ὑμῖν ἔγραψεν ἐπιστολάς. Polyc. Phil. 3. Τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου. 13. αἵτινες ὑποτεταγμέναι εἰσὶ τῇ ἐπιστόλῃ ταύτῃ. ib. Καταρτίσας... τοὺς ... τῶν ἀδελφῶν ἄκοντας διὰ τῆς ἐπιστολῆς. Mart. Ign. 5. πλείονά τε τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ διαλεχθείς. 6. φθάσας ἐν τῇ ἐπιστολῇ. ib. τὴν ἐπιστολὴν διαπέμψασθε. Mart. Polyc. 20.

Ἐπιστρέφειν. τοῖς βουλομένοις ἐπιστραφῆναι ἐπ' αὐτόν. Clem. I. 7. ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ. 9. ἐπιστρέφοντες τὰ ἀποπεπλανημένα. Polyc. Phil. 6. ἐπὶ τὸν...παραδοθέντα λόγον ἐπιστρέψωμεν. 7. Καὶ μὴ ἐπιστραφείς. Mart. Polyc. 8. εἶπεν ἐπιστραφεὶς τοῖς σὺν αὐτῷ πιστοῖς. 12.

Ἐπιστροφή. ἐπιστροφὴν πεποιηκέναι περὶ...πραγμάτων. Clem. I. 1.

Ἐπισφαλής. ἐπισφαλὲς γὰρ τὸ κτῆμα. Ign. Fragm. vi.

Ἐπισφραγίζειν. ὥσπερ ἐπισφραγίσας τῇ μαρτυρίᾳ. Mart. Polyc. 1.

Ἐπιτάσσειν. τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτοῖς ὁρισμούς. Clem. I. 20. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι τὰ ἐπιτασσόμενα ... ἐπιτελεῖ. 37. ἐπιτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ. Ign. Eph. 2.

Ἐπιτελεῖν. ἁγνῇ συνειδήσει πάντα ἐπιτελεῖν παρηγγέλλετε. Clem. I. 1. πάντα ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ ἐπετελεῖτε. 2. ἐπετελέσθη τὸ γεγραμμένον. 3. τὴν λειτουργίαν αὐτῶν ἀπροσκόπως ἐπιτελοῦσιν. 20. πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελεῖν. 33. ἐὰν ἐπιτελέσωμεν τὰ ἀνήκοντα τῇ ἀμώμῳ βουλήσει αὐτοῦ. 35. πῶς ὑποτεταγμένως ἐπιτελοῦσι τὰ διατασσόμενα. 37. ὅσα ὁ Δεσπότης ἐπιτελεῖν ἐκέλευσεν. 40. λειτουργίας ἐπιτελεῖσθαι. ib. διὰ τίνων ἐπιτελεῖσθαι θέλει. ib. ἀταράχως πάντα ἐπιτελοῦντες. 48. γυναῖκες ...ἐπετελέσαντο πολλὰ ἀνδρεῖα. 55. ἐπιτελεῖν τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον. Mart. Polyc. 18.

Ἐπιτηδεύειν. ἐπετήδευσεν ὡς μηδὲ τὸ λείψανον. Mart. Polyc. 17.

Εὐλογητός. Εὐλογητὸς γὰρ ὁ χαρισάμενος ὑμῖν. Ign. Eph. 1. ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογητοῦ παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατήρ. Mart. Polyc. 14.

Εὐλογία. Κολληθῶμεν οὖν τῇ εὐλογίᾳ αὐτοῦ. Clem. I. 31. αἱ ὁδοὶ τῆς εὐλογίας. ib.

Εὔλογος. εὐλόγον τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν. Ign. Magn. 7. Εὔλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι. Smyrn. 9.

Εὔνοια. τὴν κατὰ Θεὸν εὔνοιαν. Ign. Trall. 1. μὴ εὔνοια ἄκαιρος γένησθέ μοι. Rom. 4. ἕνεκα εὐνοίας ἀνυπερβλήτου. Mart. Polyc. 17.

Εὐνοϊκῶς. πάντας ὁρῶν εὐνοϊκῶς διακειμένους. Mart. Ign. 4.

Εὐοικονόμητος. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ εὐοικονόμητός ἐστιν. Ign. Rom. 1.

Εὐποιΐα. εἰς εὐποιΐαν Θεῷ ἀνήκουσαν. Ign. Polyc. 7.

Εὐπρόσδεκτος. ἐκζητῶμεν τὰ ... εὐπρόσδεκτα αὐτῷ. Clem. I. 35. ἵν'...εὐπρόσδεκτα εἴη τῷ θελήματι αὐτοῦ. 40. εὐπρόσδεκτοί τε καὶ μακάριοι. ib.

Εὑρετής. τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν μετὰ τοῦ ταύτης εὑρετοῦ. Mart. Ign. 2.

Εὑρίσκειν. ἐν ὑπακοῇ δίκαιος εὑρεθείς, ...οὐχ εὑρέθη αὐτοῦ θάνατος. Clem. I. 9. Νῶε πιστὸς εὑρεθείς. ib. Ἀβραὰμ...πιστὸς εὑρέθη. 10. εὑρίσκουσιν αὐτὸν πεντακοσιοστοῦ ἔτους. 25. εὑρεθῆναι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὑπομενόντων. 35. ἐν ᾗ εὕρομεν τὸ σωτήριον ἡμῶν. 36. εὑρέθη ἡ ῥάβδος. 43. οὐ γὰρ εὑρήσετε δικαίους ἀποβεβλημένους. 45. Τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ εὑρεθῆναι; 50. ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικροὺς... εὑρεθῆναι. 57. εὑρήσομεν ἀνάπαυσιν. II. 6. ἐὰν μὴ εὑρεθῶμεν ἔργα ἔχοντες ὅσια. ib. ἐὰν εὑρεθῇ φθείρων. 7. οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἄνθρωπον. 10. ἀλήθεια γνησίως ζητουμένη εὑρίσκεται. Fragm. vi. Ἀδελφοὶ αὐτῶν εὑρεθῶμεν. Ign. Eph. 10. ἵνα μὴ τοῦ διαβόλου βοτάνη τις εὑρεθῇ. ib. μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὑρεθῆναι. 11. ἵνα ἐνὶ κλήρῳ ...εὑρεθῶ. ib. ὑπὸ τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι. 12. ἐάν τις εὑρεθῇ καὶ εἰς τέλος. 14. εἰς τιμὴν Θεοῦ εὑρεθῆναι. 21. ὑπομένομεν ἵνα εὑρεθῶμεν μαθηταί. Magn. 9. ἵνα εὑρὼν ὑμᾶς...μιμητὰς ὄντας Θεοῦ. Trall. 1. ἐν ᾧ διάγοντες εὑρεθησόμεθα. 2. ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὑρεθῶ. 12. ἐν ᾧ εὑρεθείητε ἄμωμοι. 13. ὁ Θεὸς κατηξίωσεν εὑρεθῆναι. Rom. 2. ἀλλὰ καὶ εὑρεθῶ (Χριστιανός). Ἐὰν γὰρ καὶ εὑρεθῶ. 3. καθαρὸς ἄρτος εὑρεθῶ τοῦ Χριστοῦ. 4. ἵνα διὰ τῶν ὀργάνων τούτων θυσία εὑρεθῶ. ib. εὔχομαι ἑτοιμά μοι εὑρεθῆναι. 5. Οὐχ ὅτι παρ' ὑμῖν μερισμὸν εὗρον. Philad. 3. ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις εὕρω. 8. ηὑρέθησαν δὲ ὑπὲρ θάνατον. Smyrn. 3. μὴ δοῦλοι εὑρεθῶσιν ἐπιθυμίας. Polyc. 4. Μήτις ὑμῶν δεσέρτωρ εὑρεθῇ. 6. εἰς τὸ εὑρεθῆναι... ὑμῶν παθητήν. 7. καὶ μὴ εὑρόντες, συνελάβοντο παιδάρια. Mart. Polyc. 6. ἐκεῖνον μὲν εὗρον ἔν τινι δωματίῳ. 7. οὐ...πρὸς τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι ἡμᾶς. 22.

Εὐσέβεια. ἐπιεικῆ ἐν Χριστῷ εὐσέβειαν. Clem. I. 1. Διὰ φιλοξενίαν καὶ εὐσέβειαν Λὼτ ἐσώθη. 11. τοῖς μετ' εὐσεβείας εἰρηνεύουσιν. 15. οὐδὲ διὰ τῆς ἡμετέρας σοφίας ... ἢ εὐσεβείας. 32. ἐμπορίαν ἠσκοῦμεν, καὶ οὐκ εὐσέβειαν. Fragm. iii.

Εὐσεβής. μετ' εὐσεβοῦς πεποιθήσεως. Clem. I. 2. ἔχουσιν χῶρον εὐσεβῶν. 50. οὐ διὰ τὸ εὐσεβὲς, ἀλλὰ τὸ κερδάλεον διώκοντες. Fragm. iii.

Εὐσεβῶς. πάντας τοὺς εὐσεβῶς ζῶντας. Mart. Ign. 2.

Εὐσπλαγχνία. κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν ...τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Clem. I. 14.

Εὔσπλαγχνος. τὸν ἐπιεικῆ καὶ εὔσπλαγχνον πατέρα ἡμῶν. Clem. I. 29. τίς εὔσπλαγχνος; 54. διάκονοι...εὔσπλαγχνοι. Polyc. Phil. 5. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι δὲ εὔσπλαγχνοι. 6.

Εὐστάθεια. ἡμᾶς χαρῆναι περὶ τῆς εὐσταθείας ὑμῶν. Clem. I. 59.

Εὐσταθής. ὅπερ οὐδὲ πράσσεις, εὐσταθής. Ign. Polyc. 4. τὴν ἡλι-

τινὰς ἐξ ὑμῶν οὕτως ἔχοντας. 11. Χριστὸν ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 12. Ἄμωμον διάνοιαν...ἔγνων ὑμᾶς ἔχοντας. Trall. 1. πέπεισμαι ὑμᾶς οὕτως ἔχειν. 3. ἔχω μεθ' ἑαυτοῦ. ib. μηδεὶς ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίον ἐχέτω. 8. τὸ ἀληθινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν. 9. ἔξω καιρὸν τοιοῦτον. Rom. 2. ἔχετε ἐπιγραφῆναι. ib. Εἴ τις αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ἔχει. 6. οὐχ ἕξουσιν τόπον. Philad. 2. παρὰ ἀνδρὸς περιτομὴν ἔχοντος. 6. οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι. ib. εἰδὼς ὅτι καὶ ὑμεῖς οὕτως ἔχετε. Smyrn. 4. Τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν Ἰησοῦς Χριστός. ib. ὡς ἔτι καιρὸν ἔχομεν, εἰς Θεὸν μετανοεῖν. 9. Καλῶς ἔχει Θεὸν...εἰδέναι. ib. μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο σχεῖν ἐν Θεῷ. Polyc. 6. τινὰ ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε καὶ ἄοκνον. 7. Χριστιανὸς ἑαυτοῦ ἐξουσίαν οὐκ ἔχει. ib. μηδὲν ἀνεπιτήδευτον ἔχειν. Fragm. vii. Χριστὸν γὰρ ἔχων. Mart. Ign. 2. ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν στέρνοις. ib. κατὰ νοῦν μὴ ἔχειν Θεούς; ib. ἐκεῖθεν εἴχετο τοῦ πλοός. 3. Ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἔτη ἔχω δουλεύων αὐτῷ. Mart. Polyc. 9.

Ἐχθρός. Τίνες οὖν οἱ ἐχθροί; Clem. I. 36. Ἔστιν δὲ οὗτος ὁ αἰὼν καὶ ὁ μέλλων δύο ἐχθροί. II. 6.

Ζάλη. πρὸς τὴν ζάλην τὴν ἀντικειμένην ἀντεῖχεν. Mart. Ign. 1.

Ζέειν. ζέουσι καὶ λέγουσι καταπαύειν τὸν δῆμον. Mart. Ign. 6.

Ζῆλος. Ἐκ τούτου ζῆλος καὶ φθόνος. Clem. I. 3. ζῆλον ἄδικον...ἀνειληφότας. ib. ζῆλος καὶ φθόνος ἀδελφοκτονίαν κατειργάσατο. 4. Διὰ ζῆλος...Ἰακὼβ ἀπέδρα. ib. Ζῆλος ἐποιήσεν Ἰωσὴφ μέχρι θανάτου διωχθῆναι. ib. Ζῆλος φυγεῖν ἠνάγκασε Μωϋσῆν. ib. Διὰ ζῆλον Ἀαρών. ib. Ζῆλος Δαθάν. ib. Διὰ ζῆλος Δαβὶδ φθόνον ἔσχεν. ib. Διὰ ζῆλον καὶ φθόνον οἱ μέγιστοι ...στύλοι. 5. Ὁ Πέτρος διὰ ζῆλον ἄδικον. ib. Διὰ ζῆλον καὶ ὁ Παῦλος. ib. βασάνους διὰ ζῆλον παθόντες. 6. Διὰ ζῆλος διωχθεῖσαι γυναῖκες. ib. Ζῆλος ἀπηλλοτρίωσεν γαμετὰς ἀνδρῶν. ib. Ζῆλος καὶ ἔρις. ib. τὸ εἰς θάνατον ἄγον ζῆλος. 9. μυσαροῦ ζήλους ἀρχηγοῖς. 14. ζήλου ἐμπεσόντος περὶ τῆς ἱερωσύνης. 43. ἄδικον ζῆλον ἀνειληφότων. 45. τὸ γὰρ ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται. Ign. Trall. 4.

Ζηλοῦν. μηδὲ καταλαλεῖν ἀλλήλων μηδὲ ζηλοῦν. Clem. II. 4. Μηθέν με ζηλώσῃ τῶν ὁρατῶν. Ign. Rom. 5.

Ζηλωτής. ζηλωταὶ περὶ μὴ ἀνηκόντων εἰς σωτηρίαν. Clem. I. 45. ζηλωταὶ περὶ τὸ καλόν. Polyc. Phil. 6.

Ζῆν. ζῶντας κατήγαγεν εἰς ᾅδου. Clem. I. 4. μονογενὲς ὑπάρχον ζῇ ἔτη πεντηκόσια. 25. ἵνα ἐν ἀγάπῃ ζῶμεν. 50. κατέβησαν γὰρ εἰς ᾅδου ζῶντες. 51. ὡς περὶ κριτοῦ ζώντων καὶ νεκρῶν. II. 1. ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοῖς νεκροῖς θεοῖς οὐ θύομεν. 3. ἵνα ζήσωμεν, καὶ διώξωμεν μᾶλλον τὴν ἀρετήν. 10. Ζῇ, φησιν, ὁ Θεός. Fragm. vii. Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ ἀδιάκριτον ὑμῶν ζῆν. Ign. Eph. 3. ὅτι πάντες κατὰ ἀλήθειαν ζῆτε. 6. κατὰ Θεὸν ζῆτε. 8. εἰς τὸ ἀληθινὸν ζῆν. 11. ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν. 17. ζῆν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ παντός... 20. Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ διαπαντὸς ἡμῶν ζῆν. Magn. 1. τὸ ζῆν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 5. εἰ γάρ... κατὰ [νόμον] Ἰουδαϊσμὸν ζῶμεν. 8. κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν ἔζησαν. ib. κατὰ κυριακὴν ζωὴν ζῶντες. 9. ζῆσαι χωρὶς αὐτοῦ. ib. μάθωμεν κατὰ Χριστιανισμὸν ζῆν. 10. οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες. Trall. 2. οὗ χωρὶς τὸ ἀληθινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν. 9. Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν. Smyrn. 4. μὴ ἐμποδίσητέ μοι ζῆσαι. Rom. 6. Ζῶν γράφω ὑμῖν. 7. ὕδωρ δὲ ζῶν. ib. Οὐκ ἔτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν. 8. ἐν πάσῃ ἐπιεικείᾳ Θεοῦ ζῶντος. Philad. 1. κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ζῶντες. 3. κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. Polyc. Phil. 2. ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ πάντα ὑπέμεινε. 8. πάντας τοὺς εὐσεβῶς ζῶντας. Mart. Ign. 2. ζῶντα καυθῆναι. Mart. Polyc. 5.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆσδε ἡμέρας. 50. οὐκ οἴδαμεν τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ. II. 12. νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ign. Rom. 5. τεσσαράκοντα ἡμέρας. Fragm. viii. ἐν μίᾳ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ τῇ αὐτῇ. Mart. Ign. 5. ἐφανερώσαμεν ὑμῖν καὶ τὴν ἡμέραν. 7. καὶ διέτριβε μετ' ὀλίγων νύκτα καὶ ἡμέραν. Mart. Polyc. 5. πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοῦ συλληφθῆναι αὐτόν. ib. δὸς ἡμέραν. 10. ἠξίωσάς με τῆς ἡμέρας...ταύτης. 14. τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον. 18.

Ἥμερος. πρὸς τὸ ἄγριον αὐτῶν ὑμεῖς ἥμεροι. Ign. Eph. 10.

Ἡμέτερος. τὰς ἡμετέρας...διατάξεις. Mart. Ign. 2. τῶν ἡμετέρων οἱ παρόντες. Mart. Polyc. 9. ὁ τῶν ἡμετέρων θεῶν καθαιρέτης. 12.

Ἤπειρος. τὴν ἤπειρον τὴν πρὸς Ἐπίδαμνον. Mart. Ign. 5.

Ἠπίως. ἠπίως τε καὶ προσηνῶς. Clem. I. 23.

Ἡσυχάζειν. Τισὶ δὲ καὶ παρήγγελλεν ἡσυχάζειν. Mart. Ign. 6.

Ἡσυχία. δύναται καὶ τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ ἀκούειν. Ign. Eph. 15. ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ ἐπράχθη. 19.

Ἡσύχως. λειτουργήσαντας...ἡσύχως καὶ ἀβαναύσως. Clem. I. 44.

Θάλασσα. Τὸ κύτος τῆς ἀπείρου θαλάσσης. Clem. I. 20. θάλασσάν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα. 33. ἐβυθίσθησαν εἰς θάλασσαν ἐρυθράν. 51. διὰ γῆς καὶ θαλάσσης. Ign. Rom. 5. ὁ ποιήσας...τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Mart. Ign. 2.

Θανάσιμος, ὥσπερ θανάσιμον φάρμακον διδόντες. Ign. Trall. 6.

Θανατηφόρος. γεννώσας καρπὸν θανατηφόρον. Ign. Trall. 11.

Θάνατος. δι' οὗ καὶ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοσμόν. Clem. I. 3. μέχρι θανάτου διωχθῆναι. 4. ἕως θανάτου ἦλθον. 5. τὸ εἰς θάνατον ἄγον ζῆλος. 9. οὐχ εὑρέθη αὐτοῦ θάνατος. ib. θάνατον τὸ πρόστιμον ἔχουσιν. 41. καὶ θάνατος κατέπιεν αὐτούς. 51. βασιλεῖς καὶ ἡγούμενοι...παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς θάνατον. 55. ὁ βίος ἡμῶν ὅλος ἄλλο οὐδὲν ἦν εἰ μὴ θάνατος. II. 1. ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου. Ign. Eph. 19. διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν. ib. ἐπίκειται τὰ δύο ὁμοῦ, ὅ τε θάνατος καὶ ἡ ζωή. Magn. 5. ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλεν δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 9. πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ. Trall. 2. τὰ ἄθικτα ἀρχεῖα ὁ σταυρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος. Philad. 8. θανάτου κατεφρόνησαν, ηὑρέθησαν δὲ ὑπὲρ θάνατον. Smyrn. 3. ἔκδοτον δέδωκα τῷ θανάτῳ. 4. συνήγοροι τοῦ θανάτου. 5. ἕως θανάτου καταντῆσαι. Polyc. Phil. 1. ἐπὶ θάνατον ὁ τοιοῦτος ἤγετο. Mart. Ign. 6.

Θανατοῦν. ὅπως συλληφθέντες θανατωθῶσιν. Clem. I. 12.

Θάρσος. θάρσους καὶ χαρᾶς ἐνεπίμπλατο. Mart. Polyc. 12.

Θᾶττον. διὰ τῶν θηρίων θᾶττον ἀφανής. Mart. Ign. 3. θᾶττον ἀναχωρῆσαι τοῦ κόσμου. 5. θᾶττον τοῦ λεχθῆναι. Mart. Polyc. 13.

Θαῦμα μέγα εἴδομεν. Mart. Polyc. 15.

Θαυμάζειν. τήν τε σώφρονα...εὐσέβειαν οὐκ ἐθαύμασεν; Clem. I. 1.

Θαυμάσιος. Ὁ δὲ θαυμασιώτατος Πολύκαρπος. Mart. Polyc. 5. ὁ θαυμασιώτατος μάρτυς. 16.

Θαυμαστός. Μέγα καὶ θαυμαστὸν οὖν νομίζομεν εἶναι. Clem. I. 26. Ὡς μακάρια καὶ θαυμαστὰ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. 35. ἀναθάλλει εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. 36. Καὶ τί θαυμαστόν. 43. πῶς μέγα καὶ θαυμαστόν ἐστιν ἡ ἀγάπη. 50. Ἐκεῖνο γάρ ἐστιν μέγα καὶ θαυμαστόν, οὐ τὰ ἑστῶτα στηρίζειν. II. 2. ἡ δὲ ἐπαγγελία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη καὶ θαυμαστή ἐστιν. 5.

Θεᾶσθαι. θεασάμενος ἐν ἡμῖν πολλὴν πλάνην. Clem. II. 1. τὸν συνακροατὴν θεάσασθαι. Mart. Ign. 3.

Θεϊκός. λύχνου δίκην θεϊκοῦ τὴν ἑκάστου φωτίζων διάνοιαν. Mart. Ign. 1.

Θεῖον. διὰ πυρὸς καὶ θείου. Clem. I. 11.

Θεῖος. τὰ βάθη τῆς θείας γνώσεως. Clem. I. 40. πρὸς ἐκπλήρωσιν θείου προστάγματος. Fragm. ii. Οἱ γὰρ θειότατοι προφῆται. Ign. Magn. 8.

Θελειν. ὅταν θέλῃ ἀνέλει αὐτήν. Clem. I. 21. ὅτε θέλει, καὶ ὡς θέλει, ποιήσει πάντα. 27. ἠθέλησεν ὁ Δεσπότης τῆς ἀθανάτου γνώσεως ἡμᾶς γεύσασθαι. 36. διὰ τίνων ἐπιτελεῖσθαι θέλει. 40. ἑαυτοὺς θέλουσιν μᾶλλον αἰκίαις περιπίπτειν. 51. καὶ ἠθέλησεν ἐκ μὴ ὄντος εἶναι ἡμᾶς. II. 1. ὁ Χριστὸς ἠθέλησεν σῶσαι τὰ ἀπολλύμενα. 2. Εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς. Ign. Magn. 3. θέλω προφυλάσσεσθαι ὑμᾶς. 11. ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος τὰ πάντα. Rom. Inscr. ὑμῖν γὰρ εὐχερές ἐστιν ὃ θέλετε ποιῆσαι. 1. Οὐ γὰρ θέλω ὑμῖν ἀνθρωπαρεσκῆσαι. 2. Ἐγὼ δὲ θέλω, ἵνα κἀκεῖνα βέβαια ᾖ. 3. ἵνα μὴ μόνον λέγω, ἀλλὰ καὶ θέλω. ib. Κἂν αὐτὰ δὲ ἄκοντα μὴ θελήσῃ. 5. ἐκεῖνον θέλω. 6. μὴ θελήσητέ μοι ἀποθανεῖν, τὸν τοῦ Θεοῦ θέλοντα εἶναι. ib. νοησάτω ὃ θέλω. ib. Ἄρτον Θεοῦ θέλω. 7. πόμα Θεοῦ θέλω. ib. Οὐκ ἔτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν· τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν ὑμεῖς θελήσητε. 8. Θελήσατε, ἵνα καὶ ὑμεῖς θεληθῆτε. ib. Ἐὰν πάθω, ἠθελήσατε. ib. μέ τινες ἠθέλησαν πλανῆσαι. Philad. 7. ἐν οἷς θέλω ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι. 8. Θέλουσιν δὲ ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. 10. θέλουσιν γὰρ ὑμῖν εὖ πράσσειν. Smyrn. 11. κατ' ἴχνος βαδίζειν ἐθέλων. Mart. Ign. 5. μὴ μόνον ἑαυτὸν θέλειν σώζεσθαι. Mart. Polyc. 1. Εἰ δὲ μαθεῖν θέλεις τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ λόγον. 10.

Θέλημα. ἡγιασμένοις ἐν θελήματι Θεοῦ. Clem. I. Inscr. ἐὰν...ἐπιδῶμεν ἑαυτοὺς τοῖς θελήμασι τῶν ἀνθρώπων. 14. Γῆ κυοφοροῦσα, κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ. 20. μὴ λειποτακτεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ θελήματος αὐτοῦ. 21. διὰ τοῦ θελήματος αὐτοῦ. 32. *bis*. ἀόκνως προσέλθωμεν τῷ θελήματι αὐτοῦ. 33. ὑποτασσώμεθα τῷ θελήματι αὐτοῦ. 34. πῶς τῷ θελήματι αὐτοῦ λειτουργοῦσιν. ib. ἀντιτασσόμενοι τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. 36. εὐπρόσδεκτα εἴη τῷ θελήματι αὐτοῦ. 40. ἀμφότερα εὐτάκτως ἐκ θελήματος Θεοῦ. 42. τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν...ἐν θελήματι Θεοῦ. 49. εἰς τὸ εἶξαι αὐτοὺς μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. 56. κολλᾷ γὰρ ἡμᾶς τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. ib. ποιήσωμεν τὸ θέλημα τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς. II. 5. Ποιοῦντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ. 6. ποιήσαντες τὸ θέλημα τοῦ Πατρός. 8. Cf. 10. θέλημα αὐτοῦ. Fragm. viii. ἐν θελήματι τοῦ Πατρός. Ign. Eph. Inscr. Ἐάν με καταξιώσῃ Ἰησοῦς...καὶ θέλημα ᾖ. 20. ὃς παρεγένετο θελήματι Θεοῦ. Trall. 1. ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος τὰ πάντα. Rom. Inscr. ἐάνπερ θέλημα τοῦ Θεοῦ ᾖ. 1. οὓς κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα ἐστήριξεν. Philad. Inscr. υἱὸν Θεοῦ κατὰ θέλημα καὶ δύναμιν Θεοῦ. Smyrn. 1. κατὰ θέλημα δὲ κατηξιώθην. 11. ὡς τὸ θέλημα προστάσσει. Polyc. 8. θελήματι Θεοῦ. Polyc. Phil. 1. ἐὰν ποιῶμεν αὐτοῦ τὸ θέλημα. 2. τὰ μαρτυρία πάντα τὰ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Mart. Polyc. 2. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γενέσθω. 7.

Θελησις. ἀνεβλέψαμεν...τῇ αὐτοῦ θελήσει. Clem. II. 1.

Θέμα. τὸ θέμα ἀφθαρσία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Ign. Polyc. 2.

Θεμέλιος. τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον. Clem. I. 33.

Θεοδρόμος. ἡδονῇ κακῇ αἰχμαλωτίζουσιν τοὺς θεοδρόμους. Ign. Philad. 2. ὃς δυνήσεται θεοδρόμος καλεῖσθαι. Polyc. 7.

Θεομακαριστός. ἀπὸ τοῦ θεομακαριστοῦ αὐτοῦ πάθους. Ign. Smyrn. 1.

Πολύκαρπε θεομακαριστότατε. Polyc. 7.

Θεοπρεπής. Καταξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θεοπρεπεστάτου. Ign. Magn. 1. ἐκκλησίᾳ...θεοπρεπεστάτῃ. Smyrn. Inscr. δεδεμένος θεοπρεπεστάτοις δεσμοῖς. 11. θεοπρεπέστατον πρεσβυτέριον. 12. συμβούλιον ἀγαγεῖν θεοπρεπέστατον. Polyc. 7. ἐπὶ τοιοῦτον θεοπρεπῆ πρεσβύτην. Mart. Polyc. 7.

Θεοπρεσβύτης. χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν. θεοπρεσβύτην. Ign. Smyrn. 11.

Θεοσεβής. τὸ τῶν Χριστιανῶν θεοσεβὲς σύστημα. Mart. Ign. 2. τοῦ...θεοσεβοῦς γένους τῶν Χριστιανῶν. Mart. Polyc. 3.

Θεοστυγία. ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶ-...θεοστυγίαν. Clem. I. 35.

Θεοφιλής. τοῦ θεοφιλοῦς καὶ θεοσεν βοῦς γένους τῶν Χριστιανῶν. Mart. Polyc. 3.

Θεοφόρος. Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος. in Inscript. omnium Epp. Θεοφόροι, καὶ ναοφόροι. Ign. Eph. 9. Οὐδεὶς Θεοφόρον ἀποκαλεῖ κακοδαίμονα. Mart. Ign. 2. Καὶ τίς ἐστιν Θεοφόρος; ib. ἐφ' οἷς ἠξιῶντο τῆς τοῦ Θεοφόρου συντυχίας. 6.

Θεραπεύειν. ἐπιδῶμεν ἑαυτοὺς τῷ θεραπεύοντι Θεῷ. Clem. II. 9. Οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θεραπεύεται. Ign. Polyc. 2.

Θεράπων. στασιάσαι...πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 4. ὁ μακάριος πιστὸς θεράπων...Μωϋσῆς. 43. πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ Θεοῦ Μωϋσῆν. 51. διὰ τοῦ θεράποντος τοῦ Θεοῦ Μωϋσέως. ib. παρρησιάζεται θεράπων πρὸς Κύριον. 53.

Θερινός. Καιροὶ ἐαρινοὶ καὶ θερινοί. Clem. I. 20.

Θεωρεῖν. τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα ἐν πίστει. Ign. Magn. 6. τὸ πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι. Trall. 1. τὴν τῆς σαρκὸς οἰκονομίαν θεωρεῖσθαι. Mart. Polyc. 2.

Θῆλυς. παρέδωκεν Κύριος Ὀλοφέρνην ἐν χειρὶ θηλείας. Clem. I. 55. τὸ ἄρσεν μετὰ τῆς θηλείας, οὔτε ἄρσεν οὔτε θῆλυ. II. 12.

Θήρ. τὴν πανπλήθη ἀνθρώποις τε καὶ θηρσὶν ... τροφήν. Clem. I. 20. θηρσὶν ἀγρίοις παραδοθείς. Mart. Ign. 5. θηρσὶν ὠμοῖς...παρεβάλλετο. 6.

Θηριομαχεῖν. ἐπιτυχεῖν ἐν Ῥώμῃ θηριομαχῆσαι. Ign. Eph. 1. τί δὲ εὔχομαι θηριομαχῆσαι; Trall. 10. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ. Rom. 5. ὃς καὶ ἐπισήμως ἐθηριομάχησεν. Mart. Polyc. 3.

Θηρίον. οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν. Ign. Eph. 7. Ἄφετέ με θηρίων εἶναι βοράν. Rom. 4. δι' ὀδόντων θηρίων ἀλήθωμαι. ib. Μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία. ib. Ὀναίμην τῶν θηρίων. 5. θηρίων τε συστάσεις. ib. ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπομόρφων. Smyrn. 4. πρὸς μάχαιραν. πρὸς θηρία. ib. μεταξὺ θηρίων, μεταξὺ Θεοῦ. ib. βρῶμα γενησόμενον θηρίων. Mart. Ign. 2. θηρίοις αἱμοβόροις: ib. διὰ τῶν θηρίων ... ἀφανὴς ... γενόμενος. 3. εἰς τὰ θηρία κριθέντες. Mart. Polyc. 2. ἑαυτῷ ἐπεσπάσατο τὸ θηρίον. 3. ἰδὼν τὰ θηρία ἐδειλίασεν. 4. Θηρία ἔχω, τούτοις σε παραβαλῶ. 11. εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς. ib.

Θηριώδης. ὑπὸ θηριώδους στρατιωτικῆς δεινότητος. Mart. Ign. 2.

Θησαυρὸς ἀτίμητος. Mart. Ign. 6.

Θλίβειν. πλοῦτος πολλάκις μᾶλλον πενίας ἔθλιψεν. Clem. Fragm. iv. μήποτε θλιβέντες τῇ γνώμῃ αὐτοῦ. Ign. Philad. 6. οὐ περὶ ὀρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου. Smyrn. 6.

Θνητός. τί γὰρ δύναται θνητός; Clem. I. 39.

Θόρυβος. θορύβου τηλικούτου ὄντος ἐν τῷ σταδίῳ. Mart. Polyc. 8. θόρυβος ἦν μέγας. 9.

Θράσος. Θράσος καὶ αὐθάδεια...τοῖς κατηραμένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 30.

Θρησκεύειν. ὑπὸ τῶν θρησκευόντων τὴν μεγαλοπρεπῆ . . . θρησκείαν. Clem. I. 45.

Θρόνος αἰώνιος. Clem. I. 59. Mart. Polyc. 21.

Καταρτίζειν. ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ ἦτε κατηρτισμένοι. Ign. Eph. 2. ὡς ἄνθρωπος εἰς ἕνωσιν κατηρτισμένος. Philad. 8. κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει. Smyrn. 1. Καταρτίσας...τοὺς ἐν Ῥώμῃ τῶν ἀδελφῶν ἄκοντας. Mart. Ign. 5.

Κατασβεννύειν. ὥστε κατασβέσαι τὸ πῦρ. Mart. Polyc. 16.

Κατασκοπεύειν. ἥκασι κατασκοπεῦσαι τὴν χώραν αὐτῶν. Clem. I. 12.

Κατασκοπός. Ἐκπεμφθέντων γάρ... κατασκοπῶν εἰς τὴν Ἱεριχῶ. Clem. I. 12. οἱ κατασκοποὶ τῆς γῆς ἡμῶν. ib.

Κατάστημα. οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία. Ign. Trall. 3.

Καταστρέφειν. Ζῆλος καὶ ἔρις πόλεις μεγάλας κατέστρεψεν. Clem. I. 6. ἐν λόγῳ δύναται αὐτὰ καταστρέψαι. 27.

Καταστροφή. Ἰωνᾶς Νινευΐταις καταστροφὴν ἐκήρυξεν. Clem. I. 7.

Κατατιθέναι. ἐν λίνῳ κατετέθη. Mart. Ign. 6.

Καταφαγεῖν. ἃ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν. Ign. Rom. 5.

Καταφρονεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ θανάτου κατεφρόνησαν. Ign. Smyrn. 3. τῶν κοσμικῶν κατεφρόνουν βασάνων. Mart. Polyc. 2. εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς. 11.

Καταψεύδεσθαι. ἄρα οὐ καταψεύδομαι τοῦ Κυρίου; Ign. Trall. 10.

Κατείργειν. κατείρχθησαν εἰς κάμινον πυρός; Clem. I. 45.

Κατενώπιον. κατενώπιον αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης. Polyc. Phil. 5.

Κατεπείγειν. κατεπείγετο γὰρ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Mart. Ign. 5. ὁ δὲ ἐπίσκοπος χαίρων κατεπείγουσιν ὑπήκουσεν. ib.

Κατεργάζεσθαι. φθόνος ἀδελφοκτονίαν κατειργάσατο. Clem. I. 4. τῆς δικαιοπραγίας ἧς κατειργάσαντο. 32. ἔργων ὧν κατειργασάμεθα. ib. προβάτων φθορὰν κατεργαζόμενος. Ign. Fragm. ix.

Κατέρχεσθαι. κατελθὼν ἀπὸ Ἀντιοχείας. Mart. Ign. 3.

Κατευθύνειν. κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁσιότητι. Clem. I. 48.

Κατευοδόειν. ἵνα πάντα ὅσα ποιῆτε κατευοδωθῆτε. Ign. Magn. 13.

Κατηγορεῖν. αὐτὸς ἑαυτοῦ κατηγορῶν εἶπεν. Clem. I. 17.

Κατοικεῖν. ἐν ὑμῖν οὐδεμία αἵρεσις κατοικεῖ. Ign. Eph. 6. ὡς αὐτοῦ ἐν ἡμῖν κατοικοῦντος. 15. Βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω. Rom. 7. Θεὸς οὐ κατοικεῖ. Philad. 8. τῶν τὴν Σμύρναν κατοικούντων. Mart. Polyc. 12.

Κατοικτείρειν. τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ κατοικτεῖραι. Mart. Polyc. 3.

Καυχᾶσθαι. καὶ οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι. Ign. Philad. 6. ἐὰν καυχήσηται, ἀπώλετο. Polyc. 5.

Καύχημα. Τὸ καύχημα ἡμῶν...ἔστω ἐν αὐτῷ. Clem. I. 34.

Καύχησις. ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι. Ign. Trall. 4.

Κελεύειν. τῇ ἑαυτοῦ προστάξει ἐκέλευσεν εἶναι. Clem. I. 33. ὅσα ὁ Δεσπότης ἐπιτελεῖν ἐκέλευσεν. 40. ᾗ ἀτάκτως ἐκέλευσεν γίνεσθαι. ib. ἐκέλευσεν τοὺς δώδεκα φυλάρχους. 43. ἐκέλευσε παρατεθῆναι φαγεῖν. Mart. Polyc. 7. ἐκέλευσαν προσελθόντα αὐτῷ κομφέκτορα. 16.

Κενοδοξεῖν. Εἰ κενοδοξεῖς ἵνα ὁμόσω. Mart. Polyc. 10.

Κενοδοξία. ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν ...κενοδοξίαν. Clem. I. 35. εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας. Ign. Magn. 11. οὐδὲ κατὰ κενοδοξίαν. Philad. 1.

Κενός. τὰς κενὰς καὶ ματαίας φροντίδας. Clem. I. 7. τὴν κενὴν ματαιολογίαν. Polyc. Phil. 2. ἀποπλανῶσι κενοὺς ἀνθρώπους. 6. πάντες οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον. 9.

Κεντυρίων. Mart. Polyc. 18.

Κεραμεύς. ὃν τρόπον γὰρ ὁ κεραμεύς. Clem. II. 8.

Κερδαλέος. τὸ κερδαλέον διώκοντες. Clem. Fragm. iii.

Κέρδος. ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος. Ign. Polyc. 1.

νήσας χαρισμάτων. Mart. Ign. 3. κοινωνῶμεν τῷ ἀθλητῇ. 7. κοινωνῆσαι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ σαρκίῳ. Mart. Polyc. 17.

Κοινωνός. Χριστοῦ κοινωνὸς γενόμενος. Mart. Polyc. 6.

Κοινωφελής. ζητεῖν τὸ κοινωφελὲς πᾶσιν. Clem. I. 48.

Κόκκινος. ὅπως κρεμάσῃ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς κόκκινον. Clem. I. 12.

Κόκκος. ὁ σπόρος κόκκου τίνα τρόπον γίνεται. Clem. I. 24.

Κολακεύειν. Μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία. Ign. Rom. 4. ἃ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν. 5. ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς. Polyc. 2.

Κόλασις. τοὺς δὲ ἑτεροκλινεῖς ... εἰς κόλασιν . . . τίθησι. Clem. I. 11. οὐδὲν ἡμᾶς ῥύσεται ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως. II. 6. κακαὶ κολάσεις τοῦ διαβόλου. Ign. Rom. 5. τὴν αἰώνιον κόλασιν ἐξαγοραζόμενοι. Mart. Polyc. 2. ὑπέμειναν δεινὰς κολάσεις. ib. διὰ τῆς ἐπιμόνου κολάσεως. ib. τὸ τῆς ... αἰωνίου κολάσεως...πῦρ. 11.

Κολαφίζειν. ποικίλαις βασάνοις κολαφιζόμενοι. Mart. Polyc. 2.

Κολλᾶν. κολληθῶμεν τοῖς μετ' εὐσεβείας εἰρηνεύουσιν. Clem. I. 15. εὐεργεσίαις τε κολληθῶμεν. 19. Κολληθῶμεν οὖν ἐκείνοις οἷς ἡ χάρις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δέδοται. 30. Κολληθῶμεν οὖν τῇ εὐλογίᾳ αὐτοῦ. 31. Τοιούτοις οὖν ὑποδείγμασι κολληθῆναι καὶ ἡμᾶς δεῖ. 46. Κολλᾶσθε τοῖς ἁγίοις. ib. Κολληθῶμεν οὖν τοῖς ἀθῴοις. ib. Ἀγάπη κολλᾷ ἡμᾶς τῷ Θεῷ. 49. κολλᾷ γὰρ ἡμᾶς τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. 56.

Κομίζειν. ἵνα καὶ τὸν μισθὸν κομισώμεθα. Clem. II. 11. ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώνια κομίζεσθε. Ign. Polyc. 6. ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίσησθε. ib.

Κόμπος. οὐκ ἦλθεν ἐν κόμπῳ ἀλαζονείας. Clem. I. 16.

Κομφέκτωρ. ἐκέλευσαν ... κομφέκτορα παραβῦσαι ξιφίδιον. Mart. Polyc. 16.

Κοπιᾶν. εἰ μὴ οἱ πολλὰ κοπιάσαντες. Clem. II. 7.

Κόπος. ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος. Ign. Polyc. 1.

Κοσμεῖν. σεβασμίῳ πολιτείᾳ κεκοσμημένοι. Clem. I. 2. ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς πάντες ἐκοσμήθησαν οἱ δίκαιοι. 33. ὁ Κύριος ἔργοις ἑαυτὸν κοσμήσας. ib. τῷ ἐνδόξῳ ὀνόματι κεκοσμημένη. 43. κεκοσμημένοι ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign. Eph. 9. παντὶ γὰρ καλῷ ... καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκεκόσμητο. Mart. Polyc. 13.

Κοσμικός. καὶ τὰ κοσμικὰ ταῦτα ὡς ἀλλότρια ἡγεῖσθαι. Clem. II. 5. μηδὲν ἐπιθυμεῖν κοσμικὸν ἢ μάταιον. Ign. Rom. 4. τῶν κοσμικῶν κατεφρόνουν βασάνων. Mart. Polyc. 2.

Κόσμος. δι' οὗ καὶ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. Clem. I. 3. δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσμον. 5. ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου. ib. παντὶ τῷ κόσμῳ μετανοίας χάριν ὑπήνεγκεν. 7. Νῶε ... παλιγγενεσίαν κόσμῳ ἐκήρυξεν. 9. τὸν... κτιστὴν τοῦ σύμπαντος κόσμου. 19. οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι. 20. ποῖος δὲ κόσμος δέξεταί τινα; 28. καὶ τίνες εἰσήλθομεν εἰς τὸν κόσμον. 38. εἰσήγαγεν εἰς τὸν κόσμον αὐτοῦ. ib. καταλείψαντες τὴν παροικίαν τοῦ κόσμου τούτου. II. 5. μὴ φοβηθῶμεν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. ib. ἡ ἐπιδημία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῆς σαρκὸς ταύτης. ib. ἕως ἐσμὲν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ. 8. Μετὰ γὰρ τὸ ἐξελθεῖν ἡμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου. ib. νομίσματα δύο, ὃ μὲν Θεοῦ, ὃ δὲ κόσμου. Ign. Magn. 5. οἱ ἄπιστοι τοῦ κόσμου τούτου. ib. δῦναι ἀπὸ κόσμου πρὸς Θεόν. Rom. 2. ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι. 3. ὅτε οὐδὲ τὸ σῶμά μου ὁ κόσμος ὄψεται. 4. τὰ τερπνὰ τοῦ κόσμου. 6. κόσμῳ μὴ χαρήσησθε. ib. κόσμου δὲ ἐπιθυμεῖτε. 7. τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Polyc. Phil. 5. ἀφανὴς τῷ κόσμῳ γενόμενος. Mart.

Κύτος. Τὸ κύτος τῆς ἀπείρου θαλάσσης. Clem. I. 20.
Κύων. εἰσὶν γὰρ κύνες λυσσῶντες. Ign. Eph. 7.
Κωλύειν. ἐάνπερ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε. Ign. Rom. 4.
Κωφόειν. Κωφώθητε οὖν, ὅτ' ἂν ὑμῖν χωρὶς Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλῇ τις. Ign. Trall. 9.
Λάθρα. οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι, οὔτε λάθρα οὔτε φανερῶς. Ign. Philad. 6. ὁ λάθρα ἐπισκόπου τι πράσσων. Smyrn. 9.
Λαθροδήκτης. κύνες ... λαθροδῆκται. Ign. Eph. 7.
Λαϊκός. ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασιν δέδεται. Clem. I. 40.
Λάκκος. ἐβλήθη εἰς λάκκον λεόντων; Clem. I. 45.
Λαλεῖν. Οἱ λειτουργοὶ τῆς χάριτος... περὶ μετανοίας ἐλάλησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Δεσπότης...περὶ μ. ἐλ. Clem. I. 8. οὓς ἐλάλησε διδάσκων ἐπιείκειαν. 13. καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον...ἐλάλησεν. 16. ὅταν λαλῶμεν αὐτοῖς ἀλήθειαν. II. 12. ἥπερ Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλοῦντος ἐν ἀληθείᾳ. Ign. Eph. 6. ἢ λαλοῦντα μὴ εἶναι. 15. ἵνα δι' ὧν λαλεῖ πράσσῃ. ib. Χριστὸν Ἰησοῦν λαλεῖν. Magn. 10. ὅτ' ἂν ὑμῖν χωρὶς Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλῇ τις. Trall. 9. Μὴ λαλεῖτε Ἰησοῦν Χριστὸν, κόσμον δὲ ἐπιθυμεῖτε. Rom. 7. ὕδωρ δὲ ζῶν, καὶ λαλοῦν ἐν ἐμοί. ib. ἐν ᾧ ὁ Πατὴρ ἐλάλησεν ἀληθῶς. 8. πλείονα δύναται τῶν μάταια λαλούντων. Philad. 1. Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴ λαλῶσιν. 6. καὶ πᾶσι δὲ, ἐν οἷς ἐλάλησα. ib. ἐλάλουν μεγάλῃ φωνῇ. 7. μήτε κατ' ἰδίαν περὶ αὐτῶν λαλεῖν. Smyrn. 7. τοῖς κατ' ἄνδρα κατὰ βοήθειαν Θεοῦ λάλει. Polyc. 1. ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν παντὶ τόπῳ λαλεῖσθαι. Mart. Polyc. 19.
Λαμβάνειν. λαμβάνει τὸν ἄρτον τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Clem. I. 34. Παραγγελίας οὖν λαβόντες. 42. λαβὼν αὐτὰς ἔδησεν. 43. πρόγνωσιν εἰληφότες τελείαν. 44. εἰς ἀνάμνησιν οὖν ταῦτα λάβετε. 53. λαβόντες τὰς τιμὰς αὐτῶν. 55. μικρὰ καὶ ἐλπίζομεν λαβεῖν. II. 1. μισθὸν ἀντιμισθίας ὧν ἐλάβομεν; ib. ληψόμεθα ζωὴν αἰώνιον. 8. ληψόμεθα τὰς ἐπαγγελίας. 11. Οὐδεὶς γὰρ δικαίων ταχὺν καρπὸν ἔλαβεν. Fragm. iii. Μακάριος ὁ γινώσκων καὶ λαβών. viii. Τοῦτο οἱ λαβόντες τυποῦνται. ib. φρόνησιν ἔχομεν,... παρ' αὐτοῦ λαβόντες. ix. χρῶμα Θεοῦ λαβόντες. Ign. Eph. 4. μύρον ἔλαβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. 17. λαβόντες Θεοῦ γνῶσιν. ib. Ἀρχὴν δὲ ἐλάμβανεν τὸ παρὰ Θεῷ ἀπηρτισμένον. 19. ὁμοήθειαν Θεοῦ λαβόντες. Magn. 6. χάριν μὴ εἰληφέναι. 8. ἐλάβομεν τὸ πιστεύειν. 9. Τὸ γὰρ ἐξεμπλάριον τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἔλαβον. Trall. 3. ἡδέως λαμβάνει ἐν ἡδονῇ. 6. ὡς καὶ πλέον ᾐτούμην λαβεῖν. Rom. 1. καθαρὸν φῶς λαβεῖν. 6. ἐὰν λάβω καιρὸν εὔθετον. Polyc. Phil. 13. μέρος χαρίσματος λάβωσι πνευματικοῦ. Mart. Ign. 3. τὴν περὶ σοῦ ἐπίγνωσιν εἰλήφαμεν. Mart. Polyc. 14. τοῦ λαβεῖν με μέρος. ib. μηδὲ τὸ λείψανον αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν ληφθῆναι. 17.
Λάμπειν. Ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν. Ign. Eph. 19.
Λαμπρότης. λαμπρότης ἐν δικαιοσύνῃ. Clem. I. 35.
Λανθάνειν. οὐδὲν λέληθεν αὐτὸν τῶν ἐννοιῶν ἡμῶν. Clem. I. 21. οὐδὲν λέληθεν τὴν βουλὴν αὐτοῦ. 27. Ὧν οὐδὲν λανθάνει ὑμᾶς. Ign. Eph. 14. Οὐδὲν λανθάνει τὸν Κύριον. 15. Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου. 19. καὶ λέληθεν αὐτὸν οὐδέν. Polyc. Phil. 4. Ἦν γὰρ καὶ ἀδύνατον λαθεῖν αὐτόν. Mart. Polyc. 6.
Λαός. ἔκρινεν ὁ Θεὸς λαὸν αὐτοῦ. Clem. I. 17. τοῦ λαοῦ τοῦ ὄντος ἐν συγκλεισμῷ. 55. ἐρρύσατο τὸν λαὸν, ὧν χάριν ἐκινδύνευσεν. ib. καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ εἰς λαὸν περιούσιον. 58. ἔρημος ἐδόκει εἶναι

Λογίζεσθαι. συνίησιν ὡς οὔτε ἃ λογίζονταί τινες εἶναι τερπνά. Clem. Fragm. iv. ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι. Ign. Trall. 3.

Λόγιον. τούς τε καταδεξαμένους τὰ λόγια αὐτοῦ. Clem. I. 19. ἐγκεκύφατε εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. 53. ὃς ἂν μεθοδεύῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Polyc. Phil. 7.

Λογισμός. λέληθεν αὐτὸν οὐδὲν, οὔτε λογισμῶν. Polyc. Phil. 4.

Λόγος. προσέχοντες τοὺς λόγους αὐτοῦ. Clem. I. 2. μεμνημένοι τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 13. φησὶν γὰρ ὁ ἅγιος λόγος. ib. Ἐν λόγῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. 27. ἐν λόγῳ δύναται αὐτὰ καταστρέψαι. ib. ἔργοις δικαιούμενοι καὶ μὴ λόγοις. 30. μὴ ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς. 38. πιστωθέντες ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ. 42. Μνήσθητε τῶν λόγων Ἰησοῦ. 46. σοφὸς ἐν διακρίσει λόγων. 48. Οὕτως γάρ φησιν ὁ ἅγιος λόγος. 56. Λέγει γὰρ καὶ ὁ προφητικὸς λόγος. II. 11. φρόνησιν ἔχομεν καὶ λόγον. Fragm. ix. Ὁ λόγον Ἰησοῦ κεκτημένος. Ign. Eph. 15. οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος. Magn. 3. ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος ἀΐδιος. 8. ἐν λόγῳ Θεοῦ ὑπηρετεῖ μοι. Philad. 11. εἰς λόγον τιμῆς. ib. ἐν ἀμώμῳ πνεύματι καὶ λόγῳ Θεοῦ. Smyrn. Inscr. οἳ ἐπηκολούθησάν μοι εἰς λόγον Θεοῦ. 10. τὸν περὶ ἀληθείας λόγον. Polyc. Phil. 3. τὸν ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν παραδοθέντα λόγον. 7. πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης. 9. τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ λόγον. Mart. Polyc. 10. Σὲ μὲν καὶ λόγου ἠξίωσα. ib. τῷ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον λόγῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 22.

Λοιδορεῖν. λοιδόρησον τὸν Χριστόν. Mart. Polyc. 9.

Λοιμός. τοὺς λοιμοτέρους ἐν πρᾳότητι ὑποτάσσε. Ign. Polyc. 2.

Λοιμικός. λοιμικοῦ τινὸς ἐνστάντος καιροῦ. Clem. I. 55.

Λοιπόν. Ἔσχατοι καιροί· λοιπὸν αἰσχυνθῶμεν. Ign. Eph. 11. Εὔλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι. Smyrn. 9. Λοιπὸν προσαχθέντα αὐτόν. Mart. Polyc. 9.

Λοιπός. εἰς τὸ ἀναγγεῖλαι τοῖς λοιποῖς τὰ γενόμενα. Mart. Polyc. 15.

Λύειν. λύσεις ἃ δεῖ λυθῆναι. Clem. Fragm. x. λύεται ὁ ὄλεθρος αὐτοῦ. Ign. Eph. 13. ὅθεν ἐλύετο πᾶσα μαγεία. 19. πρὸς ἕνα τῶν λελυμένων ὑμῶν οὐκ εἰμί. Magn. 12. οὐ περὶ δεδεμένου ἢ λελυμένου. Smyrn. 6. ὃς λύσει ἀφ' ὑμῶν πάντα δεσμόν. Philad. 8. λύσας τὴν ζώνην αὐτοῦ. Mart. Polyc. 13.

Λύκος. πολλοὶ γὰρ λύκοι ἀξιόπιστοι. Ign. Philad. 2. λύκος σοι φαινέσθω. Fragm. ix.

Λύπη. Τὸ σχίσμα ὑμῶν ... ἔβαλεν ... τοὺς πάντας ἡμᾶς εἰς λύπην. Clem. I. 46.

Λυπηρός. τῶν λυπηρῶν καὶ φευκτῶν πάντων ὑπόθεσις. Clem. Fragm. iv.

Λυσσᾷν. εἰσὶν γὰρ κύνες λυσσῶντες. Ign. Eph. 7.

Λυτρόειν. ὅπως ἑτέρους λυτρώσονται. Clem. I. 55. λυτρωθείησαν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign. Philad. 11.

Λύτρωσις. διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου λύτρωσις ἔσται. Clem. I. 12.

Λύχνος. λύχνου δίκην θεϊκοῦ. Mart. Ign. 1.

Λωφᾷν. λωφήσαντος πρὸς ὀλίγον τοῦ διωγμοῦ. Mart. Ign. 1.

Μαγεία. ἐλύετο πᾶσα μαγεία. Ign. Eph. 19.

Μαζός. τοὺς πρὸς ζωῆς ἀνθρώποις μαζούς. Clem. I. 20.

Μαθητεία. οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία. Ign. Trall. 3.

Μαθητεύειν. ἀρχὴν ἔχω τοῦ μαθητεύεσθαι. Ign. Eph. 3. κἂν ἐκ τῶν ἔργων ὑμῖν μαθητευθῆναι. 10. ἃ μαθητεύοντες ἐντέλλεσθε. Rom. 3. Ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν μᾶλλον μαθητεύομαι. 5.

Μαθητής. ἵνα ... ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ μαθητὴς εἶναι. Ign. Eph. 1. ἵνα εὑρεθῶμεν μαθηταὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

τυροῦσιν ὑμῖν. ib. τὰ κατὰ τοὺς μαρτυρήσαντας. Mart. Polyc. 1. δωδέκατος ἐν Σμύρνῃ μαρτυρήσας. 19. Μαρτυρεῖ δὲ ὁ μακάριος Π. 21. καθὼς ἐμαρτύρησεν ὁ μακάριος Π. 22.

Μαρτυρία. Ἡ μαρτυρία τῆς ἀγαθῆς πράξεως. Clem. I. 30. ἐπισφραγίσας τῇ μαρτυρίᾳ. Mart. Polyc. 1. πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκεκόσμητο. 13. τό τε μέγεθος αὐτοῦ τῆς μαρτυρίας. 17.

Μαρτύριον. τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Clem. I. 43, *bis*. ἵνα διὰ τοῦ μαρτυρίου ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ μαθητὴς εἶναι. Ign. Eph. 1. ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ἐν ὑμῖν γράψας. Trall. 12. ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ κτήσωνται. Philad. 6. Οὐδὲ μαρτυρίου αἷμα ταύτην δύνασθαι ἐξαλείφειν τὴν ἁμαρτίαν. Fragm. ii. ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ. Polyc. Phil. 7. τὴν διὰ μαρτυρίου γινομένην ὁμολογίαν. Mart. Ign. 1. θύρας τοῦ μαρτυρίου. 4. κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μαρτυρίου. 7. τὸ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μαρτύριον. Mart. Polyc. 1. γενναῖα τὰ μαρτύρια πάντα. 2. τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον. 18. οὗ τὸ μαρτύριον πάντες ἐπιθυμοῦσιν μιμεῖσθαι. 19.

Μάρτυς. μάρτυς δέ μοι ἐν ᾧ δέδεμαι. Ign. Philad. 7. ὁ ἅγιος μάρτυς. Mart. Ign. 2. τὰ κατὰ τὸν ἅγιον μάρτυρα. 6. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰγνατίου. ib. ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μάρτυρι χάριτος. ib. τῷ ... γενναίῳ μάρτυρι Χριστοῦ. 7. τῆς σαρκὸς ἀπεδήμουν οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ. Mart. Polyc. 2. ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων σου. 14. τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος. 15. ὁ θαυμασιώτατος μάρτυς Π. 16. τοὺς δὲ μάρτυρας ...ἀγαπῶμεν ἀξίως. 17. ἀλλὰ καὶ μάρτυς ἔξοχος. 19.

Μαστιγοῦν. μαστιγωθεὶς αἴρεται. Clem. II. 7. οἱ γὰρ λέγοντές μοι μαστιγοῦσίν με. Ign. Trall. 4.

Μάστιξ. ἔκρινεν ὁ Θεὸς...διὰ τῶν μαστίγων καὶ τῶν αἰκισμάτων. Clem. I. 17. οἳ μάστιξι μὲν καταξανθέντες. Mart. Polyc. 2.

Ματαιολογία. ἀπολιπόντες τὴν κενὴν ματαιολογίαν. Polyc. Phil. 2.

Ματαιοπονία. ἀπολιπόντες τὴν ματαιοπονίαν. Clem. I. 9.

Μάταιος. τὰς κενὰς καὶ ματαίας φροντίδας. Clem. I. 7. μηδὲν ἐπιθυμεῖν κοσμικὸν ἢ μάταιον. Ign. Rom. 4. πλείονα δύναται τῶν μάταια λαλούντων. Philad. 1.

Ματαιότης. ἀπολείποντες τὴν ματαιότητα τῶν πολλῶν. Polyc. Phil. 7.

Μάχαιρα. πρὸς πῦρ, πρὸς μάχαιραν. Ign. Smyrn. 4. ἐγγὺς μαχαίρας. ib.

Μεγαλεῖος. τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ. Clem. I. 26. τὰ μεγαλεῖα τῶν ὑπ' αὐτοῦ δεδομένων δωρεῶν. 32. τὸ μεγαλεῖον τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. 49.

Μεγαλειότης. ἡ μεγαλειότης τῆς προνοίας τοῦ Δεσπότου. Clem. I. 24. ἐν μεγαλειότητι Πατρὸς ὑψίστου. Ign. Rom. Inscr.

Μεγαλοπρεπής. τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς φιλοξενίας ὑμῶν. Clem. I. 1. τῇ μεγαλοπρεπεῖ καὶ ἐνδόξῳ βουλήσει αὐτοῦ. 9. τῇ μεγαλοπρεπεῖ δόξῃ αὐτοῦ. ib. ταῖς μεγαλοπρεπέσι... δωρεαῖς τῆς εἰρήνης. 19. τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἔνδοξον θρησκείαν τοῦ Ὑψίστου. 45. τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ. 58.

Μεγαλορρημονεῖν. δοξασθεὶς μεγάλως οὐκ ἐμεγαλορρημόνησεν. Clem. I. 17.

Μεγαλορρημοσύνη. πρὸς τὰς μεγαλορρημοσύνας αὐτῶν ὑμεῖς ταπεινόφρονες. Ign. Eph. 10.

Μεγαλύνειν. Πάντες οὖν ἐδοξάσθησαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν. Clem. I. 32.

Μεγάλως. ὄνομα ὑμῶν μεγάλως βλασφημηθῆναι. Clem. I. 1. Συνεχάρην ὑμῖν μεγάλως. Polyc. Phil. 1.

Μεγαλωσύνη. Τὸ σκῆπτρον τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 16. ᾧ ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλωσύνη εἰς τοὺς αἰῶνας. 20. Ἐν λόγῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. 27. ἀπαύ-

γασμα τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. 36. δι' οὗ αὐτῷ δόξα καὶ μεγαλωσύνη. 58. δι' οὗ αὐτῷ δόξα, τιμή, κράτος, καὶ μεγαλωσύνη. 59. Cf. Mart. Polyc. 20, et 21.

Μέγας. πῶς ὁ φόβος αὐτοῦ καλὸς καὶ μέγας. Clem. I. 21. τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ. 34. ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι. 48. ὅτι ἐβάρησά τινα ἐν μικρῷ ἢ ἐν μεγάλῳ. Ign. Philad. 6. μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Mart. Polyc. 8. Σαββάτου μεγάλου. ib. θόρυβος ἦν μέγας. 9.

Μέγεθος. εὐλογημένη ἐν μεγέθει Θεοῦ Πατρός. Ign. Eph. Inscr. μεγέθους ἐστὶν ὁ Χριστιανισμός. Rom. 3. ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος. Smyrn. 11. τό τε μέγεθος αὐτοῦ τῆς μαρτυρίας. Mart. Polyc. 17.

Μέθη. φεύγοντες...μέθας τε καὶ νεωτερισμούς. Clem. I. 30.

Μεθιστάναι. οὐ γὰρ εὐλαβοῦνται μή τις αὐτοὺς μεταστήσῃ. Clem. I. 44.

Μεθοδεύειν. ὃς ἂν μεθοδεύῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Polyc. Phil. 7.

Μειοῦν. τὸ σεμνὸν τῆς περιβοήτου φιλαδελφίας ὑμῶν ἐμείωσαν. Clem. I. 47.

Μέλειν. Περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς. Ign. Smyrn. 6.

Μελετᾷν. διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν. Ign. Eph. 19. ἀνεπίληπτον μελετᾷν καὶ ἀσκεῖσθαι βίον. Fragm. vii.

Μέλλειν. τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν ἔσεσθαι. Clem. I. 24. ἀπὸ τῶν μελλόντων κριμάτων. 28. Ἰσαάκ... γινώσκων τὸ μέλλον. 31. εὐαγγελιζόμενοι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μέλλειν ἔρχεσθαι. 42. διακόνους τῶν μελλόντων πιστεύειν. ib. τοῦτο μέλλειν ἔσεσθαι; 43. τὸ δωδεκάφυλον τοῦ Ἰσραὴλ μέλλον ἀπολέσθαι. 55. ἀνάπαυσις τῆς μελλούσης βασιλείας. II. 5. Ἔστιν δέ οὗτος ὁ αἰὼν καὶ ὁ μέλλων δύο ἐχθροί. 6. ἢ τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν. 10. οἵαν τρυφὴν ἔχει ἡ μέλλουσα ἐπαγγελία. ib. Η γὰρ τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν. Ign. Eph. 11. βιβλιδίῳ, ὃ μέλλω γράφειν. 20. ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον μέλλει χωρεῖν. Magn. 5. τὸν μέλλοντα καταξιοῦσθαι τοῦ... πορεύεσθαι. Polyc. 8. ἀποληψόμεθα καὶ τὸν μέλλοντα (αἰῶνα). Polyc. Phil. 5. τῷ ἀφ' ἡμῶν μέλλοντι χωρισμῷ τοῦ δικαίου γίνεσθαι. Mart. Ign. 5. μελλούσης λήγειν τῆς ἀκαθάρτου φιλοτιμίας. ib. μελλουσῶν καταπαύειν τῶν φιλοτιμιῶν. 6. Οὐ μέλλω ποιεῖν. Mart. Polyc. 8. τὸ τῆς μελλούσης κρίσεως...πῦρ. 11. Μελλόντων δὲ αὐτῶν καὶ προσηλοῦν. 13. καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. 14. μελλόντων ἡμῶν ἐκ τοῦ πυρὸς λαμβάνειν. 17. τῶν μελλόντων ἄσκησίν τε καὶ ἑτοιμασίαν. 18.

Μέλος. τὰ δὲ ἐλάχιστα μέλη τοῦ σώματος. Clem. I. 37. διασπῶμεν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ. 46. ὅτι μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων; ib. μέλη ὄντας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ign. Eph. 4. προσκαλεῖται ὑμᾶς, ὄντας μέλη αὐτοῦ. Trall. 11. χωρὶς γεννηθῆναι ἄνευ μελῶν. ib. συγκοπὴ μελῶν. Rom. 5.

Μένειν. Εἴ τις δύναται ἐν ἁγνείᾳ μένειν, ...ἐν ἀκαυχησίᾳ μενέτω. Ign. Polyc. 5. Τὸ βάπτισμα ὑμῶν μενέτω ὡς ὅπλα. 6. ἐβούλετο κατὰ πόλιν μένειν. Mart. Polyc. 5.

Μερίζειν. ὃ δυνήσεται ὑμᾶς μερίσαι. Ign. Magn. 6.

Μερίς. Ἁγίου οὖν μερὶς ὑπάρχοντες. Clem. I. 30.

Μερισμός. φεύγετε τὸν μερισμόν. Ign. Philad. 2. Οὐχ ὅτι παρ' ὑμῖν μερισμὸν εὗρον. 3. ὡς προειδότα τὸν μερισμόν τινων. 7. τοὺς μερισμοὺς φεύγετε. ib. Οὗ δὲ μερισμός ἐστιν καὶ ὀργή. 8. Τοὺς δὲ μερισμοὺς φεύγετε, ὡς ἀρχὴν κακῶν. Smyrn. 8.

Μέρος. ἐκλογῆς μέρος. Clem. I. 29. μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο σχεῖν ἐν Θεῷ. Ign. Polyc. 6. εἴ πως μέρος χαρίσματος λάβωσι πνευματικοῦ. Mart. Ign. 3. μέρος ἐν

ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων σου. Mart. Polyc. 14.

Μεστός. μεστοί τε ὁσίας βουλῆς. Clem. I. 2.

Μεταβαίνειν. μετέβη εἰς ἕτερον ἀγρίδιον. Mart. Polyc. 6.

Μεταβάλλειν. μεταβάλεσθε εἰς νέαν ζύμην. Ign. Magn. 10.

Μεταγαγεῖν. ἐνίους ὑμεῖς μεταγάγετε καλῶς πολιτευομένους. Clem. I. 44.

Μεταγράφειν. Ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γάϊος. Mart. Polyc. 22.

Μεταλαμβάνειν. ἐνδόξων μετειληφότες πράξεων. Clem. I. 19. τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας μεταλαμβανέτωσαν. 21. ὅπως μεταλάβωμεν τῶν ἐπηγγελμένων δωρεῶν. 35.

Μετανοεῖν. οἱ δὲ μετανοήσαντες ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν. Clem. I. 7. Ὡς οὖν ἐσμὲν ἐπὶ γῆς, μετανοήσωμεν. II. 8. μετανοήσωμεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. ib. οὐκέτι δυνάμεθα ἐκεῖ ἐξομολογήσασθαι ἢ μετανοεῖν ἔτι. ib. τὸ μετανοῆσαι ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας. 9. ὅσοι ἂν μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἑνότητα. Ign. Philad. 3. Πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίει ὁ Κύριος, ἐὰν μετανοήσωσιν. 8. ἐάν πως μετανοήσωσιν· ὅπερ δύσκολον. Smyrn. 4. μέχρις οὗ μετανοήσωσιν εἰς τὸ πάθος. 5. εἰς Θεὸν μετανοεῖν. 9. πολλούς τε μετανοεῖν ἐπὶ τῷ ἐληλυθέναι. Mart. Polyc. 7. μετανόησον. 9. ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. 11, *bis*.

Μετάνοια. παντὶ τῷ κόσμῳ μετανοίας χάριν ὑπήνεγκεν. Clem. I. 7. μετανοίας τόπον ἔδωκεν. ib. Νῶε ἐκήρυξεν μετάνοιαν. ib. Οἱ λειτουργοὶ τῆς χάριτος...περὶ μετανοίας ἐλάλησαν. 8. ὁ Δεσπότης τῶν ἁπάντων περὶ μετανοίας ἐλάλησεν. ib. Πάντας οὖν...βουλόμενος μετανοίας μετασχεῖν. ib. παιδεύθητε εἰς μετάνοιαν. 57. ἕως ἔχομεν καιρὸν μετανοίας. II. 8. ἔστιν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐλπὶς μετανοίας. Ign. Eph. 10. ἡ ἀπὸ τῶν κρειττόνων ἐπὶ τὰ χείρω μετάνοια. Mart. Polyc. 11.

Μεταξύ. μεταξὺ ἐπινομὴν δεδώκασιν. Clem. I. 44. ἢ μεταξὺ ὑφ' ἑτέρων ἐλλογίμων ἀνδρῶν. ib. Ἐκραύγασα μεταξὺ ὤν. Ign. Philad. 7. μεταξὺ θηρίων, μεταξὺ Θεοῦ. Smyrn. 4. διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν. Mart. Polyc. 16.

Μεταπαραδιδόναι. Καιροὶ...μεταπαραδιδόασιν ἀλλήλοις. Clem. I. 20.

Μεταπέμπειν. εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος. Ign. Rom. 2.

Μετατιθέναι. ἐν ὑπακοῇ δίκαιος εὑρεθεὶς μετετέθη. Clem. I. 9. μεταθέντες αὐτὸν ἐπὶ τὴν καροῦχαν. Mart. Polyc. 8. μετατίθεσθαί με ἀπὸ τῶν χαλεπῶν. 11.

Μετέχειν. Πάντας...βουλόμενος μετανοίας μετασχεῖν. Clem. I. 8. ἵνα καὶ Θεοῦ πάντοτε μετέχητε. Ign. Eph. 4.

Μετοπωρινός. Καιροὶ...μετοπωρινοί. Clem. I. 20.

Μέτοχος. εἰς τὸ μετόχους ἡμᾶς γενέσθαι. Clem. I. 34. ἧς γένοιτό μοι ἀεὶ μέτοχον εἶναι. Ign. Eph. 11.

Μετρεῖν. ἀλλ' ἐμαυτὸν μετρῶ. Ign. Trall. 4.

Μέτριος. μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν. Clem. I. 1.

Μηλωτή. ἐν δέρμασιν αἰγείοις καὶ μηλωταῖς. Clem. I. 17.

Μήν. μηνὸς Ξανθικοῦ δευτέρᾳ ἱσταμένου. Mart. Polyc. 21.

Μηνύειν. ἐπὶ κεφαλαίῳ μεμηνύκαμεν. Mart. Polyc. 20.

Μήτηρ. πίστιν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. Polyc. Phil. 3.

Μηχανᾶν. ἐμηχανᾶτο κατ' αὐτῶν ὁ διάβολος. Mart. Polyc. 3.

Μηχανή. ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὕψη διὰ τῆς μηχανῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign. Eph. 9.

Μιαρός. μιαρᾶς καὶ ἀνοσίου στάσεως. Clem. I. 1. φαύλων ἔργων μιαρὰς ἐπιθυμίας. 28. μιαράς τε...συμπλοκάς. 30. ἀπεκτάνθησαν ὑπὸ τῶν μιαρῶν. 45.

Μικρός. τὰ δὲ λοιπὰ σκῆπτρα...οὐκ ἐν μικρᾷ δόξῃ. Clem. I. 32. Οἱ μεγάλοι δίχα τῶν μικρῶν. 37.

φερόμενον διὰ τοῦ ἀρχιερέως. Clem. I. 41. ὅτι πάντα μωμοσκοπεῖται. Polyc. Phil. 4.

Μωρός. καὶ μωροὶ, καὶ ἀπαίδευτοι. Clem. I. 39.

Μωρῶς. τί μωρῶς ἀπολλύμεθα; Ign. Eph. 17.

Ναός. ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ. Clem. I. 41. ὡς ναὸν Θεοῦ φυλάσσειν τὴν σάρκα. II. 9. ὡς ὄντες λίθοι ναοῦ Πατρός. Ign. Eph. 9. ἵνα ὦμεν αὐτοῦ ναοί. 15. ὡς εἰς ναὸν συντρέχετε Θεοῦ. Magn. 7. τὴν σάρκα ὑμῶν ὡς ναὸν Θεοῦ τηρεῖτε. Philad. 7. θηρσὶν ὠμοῖς παρὰ τῷ ναῷ. Mart. Ign. 6.

Ναοφόρος. Θεοφόροι, καὶ ναοφόροι. Ign. Eph. 9.

Ναῦς. καταβὰς τῆς νηός. Mart. Ign. 3. νηὸς ἐπιτυχών. 5. τῆς νηὸς ἐκ πρύμνης ἐπειγομένης. ib.

Νεκρός. ἐκ νεκρῶν ἀναστήσας. Clem. I. 24. ὡς περὶ κριτοῦ ζώντων καὶ νεκρῶν. II. 1. ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοῖς νεκροῖς θεοῖς οὐ θύομεν. 3. παρὼν ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ νεκρῶν. Ign. Magn. 9. ἀληθῶς ἠγέρθη ἀπὸ νεκρῶν. Trall. 9. στῆλαί εἰσιν καὶ τάφοι νεκρῶν. Philad. 6. τὸν ἐγείραντα τὸν Κύριον ἡμῶν...ἐκ νεκρῶν. Polyc. Phil. 2. κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. ib. Ὁ δὲ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ib. καθὼς ὑπέσχετο ἡμῖν ἐγεῖραι ἡμᾶς ἐκ νεκρῶν. 5.

Νεκροφόρος. τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται, ὢν νεκροφόρος. Ign. Smyrn. 5.

Νέος. νέοις τε μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν ἐπετρέπετε. Clem. I. 1. ἐπηγέρθησαν...οἱ νέοι ἐπὶ τοὺς πρεσβυτέρους. 3. τοὺς νέους παιδεύσωμεν. 21. μεταβάλεσθε εἰς νέαν ζύμην. Ign. Magn. 10. Τοῖς νέοις ἐπίτρεπε γαμεῖν. Fragm. vi. νεώτεροι ἄμεμπτοι ἐν πᾶσι. Polyc. Phil. 5.

Νέρτερος. νερτέρων ἀνεκδιήγητα κρίματα. Clem. I. 20.

Νέφος. ἐκεῖνο ὃ περικείμεθα νέφος. Clem. II. 1.

Νεωτερικός. τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν. Ign. Magn. 3.

Νεωτερισμός. φεύγοντες ... μέθας τε καὶ νεωτερισμούς. Clem. I. 30.

Νήπιος. φοβοῦμαι μὴ νηπίοις οὖσιν ὑμῖν. Ign. Trall. 5.

Νῆσος. παραμείβων νήσους τε καὶ πόλεις. Mart. Ign. 5.

Νηστεία. τεσσαράκοντα νύκτας ἐν νηστείᾳ. Clem. I. 53. διὰ γὰρ τῆς νηστείας καὶ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς. 55. προσκαρτεροῦντες νηστείαις. Polyc. Phil. 7. τῷ οἴακι τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας. Mart. Ign. 1.

Νηστεύειν. κἂν νηστεύῃ. Ign. Fragm. ix.

Νήφειν. Νῆφε ὡς Θεοῦ ἀθλητής. Ign. Polyc. 2. νήφοντες πρὸς τὰς εὐχάς. Polyc. Phil. 7.

Νικᾷν. τὸ δέρεσθαι καὶ νικᾷν. Ign. Polyc. 3.

Νίκη. ἐπὶ τῇ νικῇ τῇ κατὰ Σκυθῶν. Mart. Ign. 2.

Νοεῖν. νέοις τε μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν ἐπετρέπετε. Clem. I. 1. νοήσωμεν πῶς ἀόργητος ὑπάρχει. 19. νοήσωμεν ὅτι πάντα ἐγγὺς αὐτῷ ἐστίν. 27. νοησάτω ὃ θέλω. Ign. Rom. 6. ἐνόησα γὰρ ὑμᾶς κατηρτισμένους. Smyrn. 1.

Νομίζειν. βράδιον νομίζομεν ἐπιστροφὴν πεποιηκέναι. Clem. I. 1. Μέγα καὶ θαυμαστὸν οὖν νομίζομεν εἶναι; 26. οὐ δικαίως νομίζομεν ἀποβαλέσθαι τῆς λειτουργίας. 44. νομίσαντος ἔτι λείπειν αὐτῷ πρὸς πᾶσαν ὑποταγήν. Mart. Ign. 2.

Νόμιμος. ἐν τοῖς νομίμοις τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ. Clem. I. 3. τοῖς γὰρ νομίμοις τοῦ Δεσπότου ἀκολουθοῦντες. 40.

Νόμισμα. ὥσπερ γάρ ἐστιν νομίσματα δύο. Ign. Magn. 5.

Νομιστέον. Μόνους ἄνδρας τοὺς ὁμοζύγους εἶναι νομιστέον. Ign. Fragm. v.

Νομοθετεῖν. συνεπιμαρτυροῦντες τοῖς ὑπ' αὐτοῦ νενομοθετημένοις. Clem. I. 43.

Νόμος. τοῖς νόμοις τοῦ Θεοῦ ἐπορεύεσθε. Clem. I. 1. τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ign.

οἶκον Ταουΐας. ib. σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆς. Polyc. 8. κατ' οἶκόν τε παννυχίσαντες. Mart. Ign. 7.

Οἰκουμένη, ἡ. τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐκκλησιῶν. Mart. Polyc. 5. ἁπάσης τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας. 8. ποιμένα τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας. 19.

Οἰκουργεῖν. τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶς οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε. Clem. I. 1.

Οἰκοφθόρος. Οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ign. Eph. 16.

Οἰκτιρμός. ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ. Clem. I. 9. ἡμᾶς τοὺς προσπεφευγότας τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ. 20. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους μετ' οἰκτιρμῶν μνεία. 56.

Οἰκτίρμων. Ὁ οἰκτίρμων κατὰ πάντα ...Πατήρ. Clem. I. 23.

Οἰνόμελι. θανάσιμον φάρμακον διδόντες μετὰ οἰνομέλιτος. Ign. Trall. 6.

Ὄλεθρος. λύεται ὁ ὄλεθρος αὐτοῦ. Ign. Eph. 13. εἰς παντελῆ ὄλεθρον ἀπάγουσιν ἑαυτούς. Fragm. i.

Ὀλίγος. ὀλίγα πρόσωπα προπετῆ. Clem. I. 1. ἐν καιρῷ ὀλίγῳ εἰς πέπειρον καταντᾷ. 23. ἵνα μὴ δι' ὀλίγους ἄφρονας. Ign. Trall. 8. Δι' ὀλίγων γραμμάτων αἰτοῦμαι ὑμᾶς. Rom. 8. δι' ὀλίγων ὑμᾶς γραμμάτων παρεκάλεσα. Polyc. 7. λωφήσαντος πρὸς ὀλίγον τοῦ διωγμοῦ. Mart. Ign. 1. ἔτεσιν ὀλίγοις ἔτι παραμένων. ib. καὶ διέτριβε μετ' ὀλίγων. Mart. Polyc. 5. Πῦρ...μετ' ὀλίγον σβεννύμενον. 11.

Ὀλιγοχρόνιος. ἡ ἐπιδημία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῆς σαρκὸς ταύτης ... ὀλιγοχρόνιος. Clem. II. 5. τὰ ἐνθάδε...μικρὰ καὶ ὀλιγοχρόνια. 6.

Ὀλιγόψυχος. μή τινα τῶν ὀλιγοψύχων...ἀποβάλῃ. Mart. Ign. 1.

Ὁλοκάρπωμα. ὁλοκάρπωμα δεκτὸν τῷ Θεῷ ἡτοιμασμένον. Mart. Polyc. 14.

Ὅλος. ἐξ ὅλης ἰσχύος ἡμῶν. Clem. I. 33. ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. 34. Cf. II. 3. et. 8. εὔχρηστά εἰσιν ὅλῳ τῷ σώματι. I. 37. ἡμῶν ὅλον τὸ σῶμα. 38. ὁ βίος ἡμῶν ὅλος. II. 1. ὅλοι ὄντες Θεοῦ. Ign. Eph. 8. τὸ γὰρ ὅλον ἐστὶ πίστις καὶ ἀγάπη. Smyrn. 6.

Ὁμιλεῖν. παρεστὼς ὁ Κύριος ὡμίλει αὐτοῖς. Mart. Polyc. 2.

Ὁμιλία. περὶ τούτων ὁμιλίαν ποιοῦ. Ign. Polyc. 5.

Ὄμμα. ἐμβλέψωμεν τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς. Clem. I. 19.

Ὀμνύναι. ἔπεισεν ὀμόσαι καὶ ἐπιθῦσαι. Mart. Polyc. 4. Ὄμοσον τὴν Καίσαρος τύχην. 9, et 10. Ὄμοσον, καὶ ἀπολύω σε. 9. Εἰ κενοδοξεῖς ἵνα ὀμόσω. 10.

Ὁμόζυγος. Μόνους ἄνδρας τοὺς ὁμοζύγους εἶναι. Ign. Fragm. v.

Ὁμοήθεια. ὁμοήθειαν Θεοῦ λαβόντες. Ign. Magn. 6.

Ὁμοθυμαδὸν ἐπιβοῆσαι. Mart. Polyc. 12.

Ὁμοιοπαθής. σῶμα ὁμοιοπαθὲς ἀνθρώποις. Ign. Fragm. viii.

Ὅμοιος. Οὔτε γὰρ ἐγώ, οὔτε ἄλλος ὅμοιος ἐμοί. Polyc. Phil. 3.

Ὁμοιότης. πάντας ὑμᾶς αὐτῷ ἐν ὁμοιότητι εἶναι. Ign. Eph. 1.

Ὁμοίωμα. ἐγείραντος αὐτὸν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὁμοίωμα. Ign. Trall. 9.

Ὁμολογεῖν. ἐὰν οὖν ὁμολογήσωμεν δι' οὗ ἐσώθημεν. Clem. II. 3. Ἐν τίνι δὲ αὐτὸν ὁμολογοῦμεν; ib. ἐν τοῖς ἔργοις αὐτὸν ὁμολογῶμεν. 4. ἐν τούτοις ἔργοις ὁμολογῶμεν τὸν Θεόν. ib. ὁμολογοῦμεν χάριν μὴ εἰληφέναι. Ign. Magn. 8. μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον; Smyrn. 5. διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὴν εὐχαριστίαν. 6. ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ. Polyc. Phil. 7. ὧν τὸ ἕτερον βασανιζόμενον ὡμολόγησεν. Mart. Polyc. 6. Τοῦ δὲ ὁμολογοῦντος. 9. ὡμολόγησεν ἑαυτὸν Χριστιανὸν εἶναι. 12.

Ὁμολογία. τὴν διὰ μαρτυρίου γινομένην ὁμολογίαν. Mart. Ign. 1. διὰ τῆς καλῆς ὁμολογίας. 4.

Ὁμόνοια. τὰ εἰσελθόντα ἐν ὁμονοίᾳ

σίᾳ γέγονε. Mart. Polyc. 5. τῆς φανερωθείσης ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ὀπτασίας. 12.

Oπτεσθαι. δι' ὧν πράσσουσιν ὀφθήσονται. Ign. Eph. 14. οὐδὲ τὸ σῶμά μου ὁ κόσμος ὄψεται. Rom. 4.

Ὁρᾷν. Ὁρᾶτε, ἀδελφοί. Clem. I. 4. Ὁρῶμεν γὰρ ὅτι ἐνίους ὑμεῖς μεταγάγετε. 44. Ὁρᾶτε...πῶς μέγα... ἡ ἀγάπη. 50. πάντας ὁρῶν εὐνοϊκῶς διακειμένους. Mart. Ign. 4. ἐπευχόμενον ἡμῖν ἑωρῶμεν...Ἰγνάτιον. 7.

Ὅρασις. τοιαύτης ἀχλύος γέμοντες ἐν τῇ ὁράσει. Clem. II. 1.

Ὁρατός. ὁρατά τε καὶ ἀόρατα. Ign. Trall. 5. Μηθέν με ζηλώσῃ τῶν ὁρατῶν. Rom. 5. οἱ ἄρχοντες ὁρατοί τε καὶ ἀόρατοι. Smyrn. 6. τὸν ἀόρατον, τὸν δι' ἡμᾶς ὁρατόν. Polyc. 3.

Ὄργανον. ἵνα διὰ τῶν ὀργάνων τούτων θυσία εὑρεθῶ. Ign. Rom. 4. τὰ πρὸς τὴν πυρὰν ἡρμοσμένα ὄργανα. Mart. Polyc. 13.

Ὀργή. ἀποθέμενοι...ὀργάς. Clem. I. 13. πρὸς τὰς ὀργὰς αὐτῶν ὑμεῖς πραεῖς. Ign. Eph. 10. Ἢ γὰρ τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν. 11. Οὗ δὲ μερισμός ἐστιν καὶ ὀργή. Philad. 8. ἀπεχόμενοι πάσης ὀργῆς. Polyc. Phil. 6.

Ὁρίζειν. ὡρισμένοις καιροῖς. Clem. I. 40. αὐτὸς ὥρισεν τῇ ὑπερτάτῃ αὐτοῦ βουλήσει. ib. τὸν ὡρισμένον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ κανόνα. 41. οἱ ἐπίσκοποι οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὁρισθέντες. Ign. Eph. 3.

Ὁρισμός. ἐξελίσσουσιν τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτοῖς ὁρισμούς. Clem. I. 20.

Ὅρκος. ἐλάλησεν μεθ' ὅρκου. Clem. I. 8.

Ὄρνεον. Ὄρνεον...ὃ προσονομάζεται Φοίνιξ. Clem. I. 25. δι' ὀρνέου δείκνυσιν ἡμῖν. 26.

Ὄρος. Μωϋσέως γὰρ ἀναβάντος εἰς τὸ ὄρος. Clem. I. 53.

Ὀρφανός. οὐ περὶ ὀρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου. Ign. Smyrn. 6. μὴ ἀμελοῦντες χήρας, ἢ ὀρφανοῦ. Polyc. Phil. 6.

Ὅσιος. μεστοί τε ὁσίας βουλῆς. Clem. I. 2. ὅσιον... ὑπηκόους ἡμᾶς μᾶλλον γενέσθαι. 14. δικαίους ἀποβεβλημένους ἀπὸ ὁσίων ἀνδρῶν. 45. ἐν ὁσίᾳ καὶ ἀμώμῳ προθέσει δουλεύοντας. ib. διὰ τῆς ὁσίας παιδείας αὐτοῦ. 56. πόσα δὲ αὐτῷ ὀφείλομεν ὅσια; II. 1. ἔργα ἔχοντες ὅσια. 6.

Ὁσιότης. ἐν ὁσιότητι ψυχῆς. Clem. I. 29. ἐν ὁσιότητι καρδίας. 32. κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁσιότητι. 48.

Ὁσίως. ἀνδράσιν ὁσίως πολιτευσαμένοις. Clem. I. 6. τοῖς φοβουμένοις τὸν Θεὸν ὁσίως. 21. τοὺς ἐν αὐτῷ ὁσίως ἀναστρεφομένους. ib. τῶν ὁσίως αὐτῷ δουλευσάντων. 26. ὁσίως πάντα τὰ γινόμενα ἐν εὐδοκήσει. 40. τοὺς ἀμέμπτως καὶ ὁσίως προσενεγκόντας τὰ δῶρα. 44. εἰ μὴ τὸ ὁσίως καὶ δικαίως ἀναστρέφεσθαι. II. 5.

Ὀσμή. ἀπὸ τῆς ὀσμῆς ἐλεγχθήσεσθε. Ign. Magn. 10.

Ὀστέον. ὅπου τὰ ὀστᾶ τοῦ προγεγονότος. Clem. I. 25. σκορπισμοὶ ὀστέων. Ign. Rom. 5. δοκιμώτερα ὑπὲρ χρυσίον ὀστᾶ. Mart. Polyc. 18.

Οὐράνιος. ἄρτον οὐράνιον. Ign. Rom. 7.

Οὐρανός. Οἱ οὐρανοὶ τῇ διοικήσει αὐτοῦ σαλευόμενοι. Clem. I. 20. οὐρανοὺς ἐστήρισεν. 33. ἀτενίζομεν εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν. 36. Ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν. Ign. Eph. 19. καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ. Smyrn. 11. ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν. Mart. Ign. 2. ὡς οὐρανοῦ μέλλειν ἐπιλαμβάνεσθαι. 4. φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ. Mart. Polyc. 9. ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν. ib. et 14.

Οὔριος. οὐρίοις ἀνέμοις προσχρησάμενοι. Mart. Ign. 5.

Οὖς. βύσαντες τὰ ὦτα. Ign. Eph. 9.

Ὀφείλειν. εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον

ρόντων τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ. ib. τῶν ἡμετέρων οἱ παρόντες. 9. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὸ παρὸν ... μεμηνύκαμεν. 20.

Παρεκβαίνειν. οὐ παρεκβαίνει τὰ περιτεθειμένα αὐτῇ κλεῖθρα. Clem. I. 20. μὴ παρεκβαίνων τὸν ὡρισμένον...κανόνα. 41.

Παρέκβασις. ἐν ὁμονοίᾳ δίχα πάσης παρεκβάσεως. Clem. I. 20.

Παρεμβολή. ἔξω τῆς παρεμβολῆς ηὐλίσθησαν. Clem. I. 4. εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. 55.

Παρεμπλέκειν. Οἱ †καιροὶ† παρεμπλέκουσιν Ἰησοῦν Χριστόν. Ign. Trall. 6.

Παρεπιδημεῖν. Τίς γὰρ παρεπιδημήσας πρὸς ὑμᾶς... ; Clem. I. 1.

Παρέρχεσθαι. καὶ οὐδὲν μὴ παρέλθῃ τῶν δεδογματισμένων. Clem. I. 27. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ἀπὸ Ἀδὰμ...παρῆλθον. 50.

Παρέχειν. παρέχονται τοὺς πρὸς ζωῆς ἀνθρώποις μαζούς. Clem. I. 20. τὴν ἀγάπην αὐτῶν...ἴσην παρεχέτωσαν. 21. Καὶ τοῦτο ἐν τύπῳ περιστέρας παρέσχε. Fragm. viii. ξενισμὸν παρεῖχεν ἡ καινότης αὐτοῦ. Ign. Eph. 19. Πλέον μοι μὴ παράσχησθε. Rom. 2. Θεὸς ἕτοιμος εἰς τὸ παρασχεῖν. Smyrn. 11. παρέξει ὁ Κύριος ἐπιτελεῖν. Mart. Polyc. 18.

Παρθενεύειν. κἂν παρθενεύῃ. Ign. Fragm. ix.

Παρθενία. Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας. Ign. Eph. 19. Παρθενίας ζυγόν. Fragm. vi.

Παρθένος. γεγενημένον ἀληθῶς ἐκ παρθένου. Ign. Smyrn. 1. τὰς παρθένους τὰς λεγομένας χήρας. 13. Τὰς παρθένους ἐν ἀμώμῳ καὶ ἁγνῇ συνειδήσει περιπατεῖν. Polyc. Phil. 5.

Παριέναι. ὁ νωθρὸς καὶ παρειμένος. Clem. I. 34. μήτε παρειμένους εἶναι ἐπὶ πᾶν ἔργον ἀγαθόν. ib.

Παριστάναι. πῶς τῷ θελήματι αὐτοῦ λειτουργοῦσιν παρεστῶτες. Clem. I. 34. παρεστῶτα τῷ Κυρίῳ. Mart. Ign. 7. παρεστὼς ὁ Κύριος ὡμίλει αὐτοῖς. Mart. Polyc. 2.

Παροδεύειν. Ἔγνων δὲ παροδεύσαντάς τινας ἐκεῖθεν. Ign. Eph. 9. τῶν δεξαμένων με...οὐχ ὡς παροδεύοντα. Rom. 9. διὰ Φιλίππων παρώδευεν. Mart. Ign. 5.

Πάροδος. Πάροδός ἐστε τῶν εἰς Θεὸν ἀναιρουμένων. Ign. Eph. 12.

Παροικεῖν. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Ῥώμην, τῇ ἐκκλησίᾳ... τῇ παροικούσῃ Κόρινθον. Clem. I. Inscr. τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ παροικούσῃ Φιλίππους. Polyc. Phil. Inscr. Ἡ ἐκκλησία ... ἡ παροικοῦσα Σμύρναν, τῇ ἐκκλησίᾳ...τῇ παροικούσῃ ἐν Φιλομηλίῳ. Mart. Polyc. Inscr.

Παροικία. καταλείψαντες τὴν παροικίαν τοῦ κόσμου τούτου. Clem. II. 5. πάσαις ταῖς ... τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας παροικίαις. Mart. Polyc. Inscr.

Παροξυσμός. Τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. Ign. Polyc. 2.

Παρουσία. τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ign. Philad. 9.

Παρρησία. Ὁ ἀγαθὸς ἐργάτης μετὰ παρρησίας λαμβάνει τὸν ἄρτον. Clem. I. 34. Τὸ καύχημα ἡμῶν καὶ ἡ παρρησία ἔστω ἐν αὐτῷ. ib. ἀληθεία ἐν παρρησίᾳ. 35. μετὰ παρρησίας ἄκουε. Mart. Polyc. 10.

Παρρησιάζεσθαι. παρρησιάζεται θεράπων πρὸς Κύριον. Clem. I. 53.

Πάσχειν. βασάνους διὰ ζῆλον παθόντες. Clem. I. 6. αἰκίσματα ... ἀνόσια παθοῦσαι. ib. Ταῦτα πάσχοντες εὐκλεῶς ἤνεγκαν. 45. ὅσα ὑπέμεινεν Ἰησοῦς Χριστὸς παθεῖν ἕνεκα ἡμῶν. II. 1. ὁ τὸν τῆς ἀφθαρσίας ἀγῶνα φθείρας, τί παθεῖται ; 7. Ἀγαπῶ μὲν γὰρ τὸ παθεῖν. Ign. Trall. 4. τὸ δοκεῖν πεπονθέναι αὐτόν. 10. Ἀλλ' ἐὰν πάθω. Rom. 4. Ἐὰν πάθω, ἠθελήσατε. 8. Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθεν δι' ἡμᾶς. Smyrn. 2. Καὶ ἀληθῶς ἔπαθεν. ib. τὸ δοκεῖν αὐ-

Πέπειρος. ἐν καιρῷ ὀλίγῳ εἰς πέπειρον καταντᾷ. Clem. I. 23.

Πεποίθησις. μετ' εὐσεβοῦς πεποιθήσεως. Clem. I. 2. τῶν ὁσίως αὐτῷ δουλευσάντων ἐν πεποιθήσει πίστεως ἀγαθῆς. 26. Ἰσαὰκ μετὰ πεποιθήσεως γινώσκων τὸ μέλλον. 31. πίστις ἐν πεποιθήσει. 35. Οἱ δὲ ὑπομένοντες ἐν πεποιθήσει. 45. ποίᾳ πεποιθήσει εἰσελευσόμεθα εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ; II. 6.

Πέρας, *tandem*. Mart. Polyc. 16.

Πέρας. οἱ ἐπίσκοποι οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὁρισθέντες. Ign. Eph. 3. βασιλεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς. Rom. 6.

Περιβάλλειν. τοὺς...δουλεύοντας τῷ Θεῷ εἰς αἰκίαν περιβαλεῖν. Clem. I. 45.

Περιβόητος. τὸ σεμνὸν καὶ περιβόητον...ὄνομα ὑμῶν. Clem. I. 1. τὸ σεμνὸν τῆς περιβοήτου φιλαδελφίας ὑμῶν. 47.

Περιβολή. ὕλη ἡ τῶν ἀσπαστῶν καὶ κατ' εὐχὴν περιβολὴ γίνεται. Clem. Fragm. iv.

Περιέχειν. ἀπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ὕδατος. Clem. I. 33. Περιέχουσι γὰρ πίστιν καὶ ὑπομονήν. Polyc. Phil. 13.

Περιιστάναι. ὡς καὶ τοὺς περιεστῶτας ἐλεεῖν. Mart. Polyc. 2.

Περικεῖσθαι. Ἀμαύρωσιν οὖν περικείμενοι. Clem. II. 1. ἐκεῖνο ὃ περικείμεθα νέφος. ib. τοῦ κλήρου οὗ περίκειμαι ἐπιτυχεῖν. Ign. Trall. 12.

Περικεφαλαία. ἡ πίστις ὡς περικεφαλαία. Ign. Polyc. 6.

Περιλείπειν. τὰ τραχύτερα τῶν ἁγίων αὐτοῦ λειψάνων περιελείφθη. Mart. Ign. 6.

Περιμένειν. περιέμενεν γὰρ ἵνα παραδοθῇ. Mart. Polyc. 1.

Περιούσιος. καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ εἰς λαὸν περιούσιον. Clem. I. 58.

Περιπατεῖν. καὶ μηλωταῖς περιεπάτησαν. Clem. I. 17. εἴ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ περιπατεῖ. Ign. Philad. 3. ἀξίως τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ... περιπατεῖν. Polyc. Phil. 5. ἐν ἁγνῇ συνειδήσει περιπατεῖν. ib.

Περιπίπτειν. ἑαυτοὺς θέλουσιν μᾶλλον αἰκίαις περιπίπτειν. Clem. I. 51.

Περιποιεῖν. μέγα κλέος ἐν Κυρίῳ περιποιήσεται. Clem. I. 54.

Περιπτύσσειν. περιπτυσσόμενον ἡμᾶς ἐβλέπομεν. Mart. Ign. 7.

Περίπτωσις. συμφορὰς καὶ περιπτώσεις. Clem. I. 1.

Περισσεύειν. Πάντα οὖν ὑμῖν ἐν χάριτι περισσευέτω. Ign. Smyrn. 9. καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Polyc. 2.

Περιστερά. τοῦτο ἐν τύπῳ περιστέρας παρέσχε. Clem. Fragm. viii. ἀκέραιος ὡσεὶ περιστερά. Ign. Polyc. 2. ἐξῆλθε περιστερὰ καὶ πλῆθος αἵματος. Mart. Polyc. 16.

Περιτειχίζειν. κύκλῳ περιετείχισε τὸ σῶμα. Mart. Polyc. 15.

Περιτιθέναι. τὰ περιτεθειμένα αὐτῇ κλεῖθρα. Clem. I. 20. ὁ περιθεὶς ἑαυτῷ ἁλουργίδα. Ign. Fragm. i. μετ' εὐφροσύνης περιθέμενος τὰ δεσμά. Mart. Ign. 2. περιετίθετο τὰ πρὸς τὴν πυρὰν ἡρμοσμένα ὄργανα. Mart. Polyc. 13.

Περιτομή. παρὰ ἀνδρὸς περιτομὴν ἔχοντος. Ign. Philad. 6.

Περιφέρειν. δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν. Ign. Eph. 7. ἐν ᾧ τὰ δεσμὰ περιφέρω. 11. ἐν οἷς περιφέρω δεσμοῖς. Magn. 1. ἃ ἕνεκεν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιφέρω. Trall. 12. περιφέρειν τὸν ἐσταυρωμένον. Mart. Ign. 2.

Περίχωρος. τῆς περιχώρου πάσης κριθείσης. Clem. I. 11.

Περίψημα. Περίψημα ὑμῶν καὶ ἁγνίζωμαι. Ign. Eph. 8. Περίψημα τὸ ἐμὸν πνεῦμα τοῦ σταυροῦ. 18.

Πέτρα. ἡδρασμένην ὡς ἐπὶ πέτραν ἀκίνητον. Ign. Polyc. 1.

Πηγή. Ἀέναοί τε πηγαί. Clem. I. 20.

Πηλός. Πηλὸς γάρ ἐσμεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου. Clem. II. 8.

Πηρός. πηροὶ ὄντες τῇ διανοίᾳ. Clem. II. 1.

καὶ δικαιοσύνῃ. 9. Περιέχουσι γὰρ πίστιν. 13.

Πιστοῦν. πιστωθέντες ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 42.

Πιστός. Νῶε πιστὸς εὑρεθείς. Clem. I. 9. Ἀβραὰμ...πιστὸς εὑρέθη. 10. τῷ πιστῷ ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις. 27. ὁ μακάριος πιστὸς θεράπων...Μωϋσῆς. 43. Ἤτω τὶς πιστός. 48. Πιστὸς γάρ ἐστιν, ὁ ἐπαγγειλάμενος τὰς ἀντιμισθίας ἀποδιδόναι. II. 11. ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν. Ign. Eph. 21. οἱ δὲ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ χαρακτῆρα Θεοῦ. Magn. 5. πιστὸς ὁ Πατήρ. Trall. 13. πιστὸς εἶναι, ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι. Rom. 3. εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ. Smyrn. 1. εἶπεν ἐπιστραφεὶς τοῖς σὺν αὐτῷ πιστοῖς. Mart. Polyc. 12. ἕκαστον τῶν πιστῶν σπουδάζειν. 13.

Πίων. ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ. Mart. Polyc. 14.

Πλανᾶν. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου. Ign. Eph. 16. et Philad. 3. τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις. Magn. 3. Μὴ πλανᾶσθε ταῖς ἑτεροδοξίαις. 8. μέ τινες ἠθέλησαν πλανῆσαι, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα οὐ πλανᾶται. Philad. 7. Μηδεὶς πλανάσθω. Eph. 5. et Smyrn. 6. Θεοὺς προσαγορεύεις πλανώμενος. Mart. Ign. 2.

Πλάνη. θεασάμενος ἐν ἡμῖν πολλὴν πλάνην. Clem. II. 1. πρὸς τὴν πλάνην αὐτῶν ὑμεῖς ἑδραῖοι τῇ πίστει. Ign. Eph. 10. τὴν τῶν πολλῶν πλάνην. Polyc. Phil. 2. πᾶσαν καταδικάσαντα δαιμονικὴν πλάνην. Mart. Ign. 2.

Πλάσσειν. ταῖς ἱεραῖς καὶ ἀμώμοις χερσὶν ἔπλασεν. Clem. I. 33.

Πλάτος. τὰ πλάτη τῆς καρδίας ὑμῶν. Clem. I. 2.

Πλατυσμός. Πᾶσα δόξα καὶ πλατυσμός. Clem. I. 3.

Πλεῖν. διὰ τὸ ἐξαίφνης πλεῖν με ἀπὸ Τρωάδος. Ign. Polyc. 8. ἔπλει τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Mart. Ign. 5.

Πλειόνως. πλειόνως αὐτὸν φοβείσθω. Ign. Eph. 6.

Πλεονεξία. ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν ...πλεονεξίαν. Clem. I. 35. ἀπεχόμενοι πάσης ἀδικίας, πλεονεξίας. Polyc. Phil. 2.

Πλῆθος. πολὺ πλῆθος ἐκλεκτῶν. Clem. I. 6. τὸ πᾶν πλῆθος τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 34. ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν. 49. αἰτεῖται ἄφεσιν τῷ πλήθει. 53. τὰ προστασσόμενα ὑπὸ τοῦ πλήθους. 54. τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα. Ign. Magn. 6. τὸ πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι. Trall. 1. ἵνα μὴ...τὸ ἐν Θεῷ πλῆθος βλασφημῆται. 8. ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω. Smyrn. 8. πᾶν τὸ πλῆθος, θαυμάσαν. Mart. Polyc. 3. ἅπαν τὸ πλῆθος ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων. 12. περιστερὰ καὶ πλῆθος αἵματος. 16.

Πληθύνειν. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ... πληθυνθείη. Clem. I. Inscr. ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη...πληθυνθείη. Polyc. Phil. Inscr. εἰρήνη, καὶ ἀγάπη...πληθυνθείη. Mart. Polyc. Inscr.

Πλημμελία. θυσίαι...περὶ ἁμαρτίας καὶ πλημμελίας. Clem. I. 41.

Πλήρης. πλήρης Πνεύματος Ἁγίου ἔκχυσις. Clem. I. 2. πάσης κακίας πλήρεις. 45. πλήρης ὢν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Mart. Polyc. 7.

Πληροῦν. εἰς ὃν πληρωθέντος τοῦ χρόνου. Clem. I. 25. πεντακοσιοστοῦ ἔτους πεπληρωμένου. ib. πληρῶσαί μου τὴν αἴτησιν. Ign. Trall. 13. πεπληρωμένοις χάριτος Θεοῦ. Rom. Inscr. πεπληρωμένῃ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ. Smyrn. Inscr. ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη ὑπ' αὐτοῦ. 1. πεπλήρωκεν ἐντολὴν δικαιοσύνης. Polyc. Phil. 3. φόβῳ καὶ χαρᾷ πεπληρωμένοις. Mart. Ign. 6. Ἰγνατίου πληροῦσθαι τὴν ἐπιθυμίαν. ib. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χάριτος ἐπληροῦτο. Mart. Polyc. 12. πεπληρώκει τὰ κυνηγέσια. ib. Ἔδει γὰρ τὸ τῆς...ὀπτασίας πληρωθῆναι. ib. προεφανέρωσας καὶ

σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Polyc. 1. Διὰ τοῦτο σαρκικὸς εἶ καὶ πνευματικός. 2. πνευματικῶν αὐτῷ κοινωνήσας χαρισμάτων. Mart. Ign. 3. εἴ πως μέρος χαρίσματος λάβωσι πνευματικοῦ. ib. γραμμάτων ...πνευματικὴν...ἀποσταζόντων χάριν. 4.

Πνευματικῶς. πνευματικῶς ἐπέστειλεν ὑμῖν. Clem. I. 47. ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ ...μένητε...σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς. Ign. Eph. 10. καίπερ πνευματικῶς ἡνωμένος τῷ Πατρί. Smyrn. 3.

Πνοή. οὗ ἡ πνοὴ αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἐστίν. Clem. I. 21. ᾧ πᾶσα πνοὴ λατρεύει. Polyc. Phil. 2.

Ποθητός. τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. Ign. Rom. 10. τὸ ποθητόν μου ὄνομα. Smyrn. 13. Polyc. 8.

Πόθος. ἀκόρεστος πόθος εἰς ἀγαθοποιίαν. Clem. I. 2.

Ποιεῖν. ἐνώπιον τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Clem. I. 7. ποιοῦντες τὰς προσφορὰς αὐτῶν. 40. παρὰ τὸ καθῆκον τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ποιοῦντές τι. 41. διὰ τὸ καὶ τότε προσκλίσεις ὑμᾶς πεποιῆσθαι. 47. ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁμονοίᾳ. 49. εἰ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ ἐποιοῦμεν. 50. ποιήσαντος τεσσαράκοντα ἡμέρας. 53. ποιῶ τὰ προστασσόμενα ὑπὸ τοῦ πλήθους. 54. ἡ νουθέτησις ἣν ποιούμεθα εἰς ἀλλήλους. 56. οἱ τὴν καταβολὴν τῆς στάσεως ποιήσαντες. 57. Τοσοῦτον οὖν ἔλεος ποιήσαντος. II. 3. Ἐν τῷ ποιεῖν ἃ λέγει. ib. ποιήσωμεν τὸ θέλημα. 5. cf. 6. Τί οὖν ἐστιν ποιήσαντας ἐπιτυχεῖν αὐτῶν; ib. ποιήσαντες τὸ θέλημα τοῦ Πατρός. 8. cf. 10. Ἐὰν οὖν ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην. 11. ἐὰν ὁ λέγων ποιῇ. Ign. Eph. 15. ἃ σιγῶν δὲ πεποίηκεν. ib. ὁ Κύριος ἄνευ τοῦ Πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν. Magn. 7. ὃ θέλετε ποιῆσαι. Rom. 1. Χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε. Philad. 7. τὸ ἴδιον ἐποίουν. 8. καλῶς ἐποιήσατε ὑποδεξάμενοι. Smyrn. 10. περὶ τούτων ὁμιλίαν ποιοῦ. Polyc. 5. τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι. ib. ἀνάθεμα τῆς ἐκκλησίας ποιήσαντες ἄνθρωποι. Fragm. i. ἐὰν ποιῶμεν αὐτοῦ τὸ θέλημα. Polyc. Phil. 2. οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα. 5. οὐδὲν ἕτερον ποιῶν ἢ προσευχόμενος. Mart. Polyc. 5. μὴ πρότερον τοῦτο ποιῶν. 13. ὀπίσω τὰς χεῖρας ποιήσας. 14. καμάρας εἶδος ποιῆσαν. 15.

Ποικίλος. ἄλλαις ποικίλαις βασάνοις κολαφιζόμενοι. Mart. Polyc. 2.

Ποιμήν. ἀντὶ ἐμοῦ ποιμένι τῷ Θεῷ χρῆται. Ign. Rom. 9. ὅπου δὲ ὁ ποιμήν ἐστιν. Philad. 2. ποιμένα τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας. Mart. Polyc. 19.

Ποίμνιον. ἐπαιρομένων ἐπὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Clem. I. 16. λειτουργήσαντας ἀμέμπτως τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ. 44. μόνον τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ εἰρηνευέτω. 54. ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικροὺς καὶ ἐλλογίμους εὑρεθῆναι. 57. κριὸς ἐπίσημος ἐκ μεγάλου ποιμνίου. Mart. Polyc. 14.

Πολεμεῖν. ἐμὲ δὲ πλέον (τὸ ζῆλος) πολεμεῖ. Ign. Trall. 4.

Πολέμιος. οἷς καὶ χρώμεθα συμμάχοις πρὸς τοὺς πολεμίους. Mart. Ign. 2.

Πόλεμος. Ἐκ τούτου...πόλεμος καὶ αἰχμαλωσία. Clem. I. 3. Ἵνα τί ...σχίσματα, πόλεμός τε ἐν ὑμῖν; 46. πᾶς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων. Ign. Eph. 13.

Πόλις. Ζῆλος...πόλεις μεγάλας κατέστρεψεν. Clem. I. 6. Κατὰ χώρας οὖν καὶ πόλεις κηρύσσοντες. 42. πολλοὶ ἐξεχώρησαν ἰδίων πόλεων. 55. ἐν συγκλεισμῷ οὔσης τῆς πόλεως. ib. κατὰ πόλιν με προῆγον. Ign. Rom. 9. προσχὼν... τῇ Σμυρναίων πόλει. Mart. Ign. 3. αἱ τῆς Ἀσίας πόλεις. ib. παραμείβων νήσους τε καὶ πόλεις. 5. κατὰ πόλιν μένειν. Mart. Polyc. 5. οὐ μακρὰν ἀπέχον ἀπὸ τῆς πόλεως. ib. ἦγον εἰς τὴν πόλιν. 8.

Πολιτεία. Τῇ παναρέτῳ καὶ σεβασμίῳ

καὶ τοῖς προκαθημένοις. ib. ἥτις καὶ προκάθηται ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων. Rom. Inscr. προκαθημένη τῆς ἀγάπης. ib.

Προκεῖσθαι. μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν. Ign. Eph. 17. ἀπεκρίθησάν μοι, ὅτι πρόκειται. Philad. 8.

Προκηρύσσειν. οἱ προφῆται οἱ προκηρύξαντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Polyc. Phil. 6.

Προκρίνειν. πίστεώς τε καὶ ἀγάπης, ἧς οὐδὲν προκέκριται. Ign. Magn. 1. πίστις καὶ ἀγάπη, ὧν οὐδὲν προκέκριται. Smyrn. 6.

Προλαμβάνειν. διὰ τοῦτο προέλαβον παρακαλεῖν ὑμᾶς. Ign. Eph. 3.

Προλέγειν. προλέγει γὰρ ἡμῖν. Clem. I. 34.

Προνοεῖν. πρὸ παντὸς προνοοῦντες ἁγνείας. Polyc. Phil. 5. προνοοῦντες ἀεὶ τοῦ καλοῦ. 6.

Πρόνοια. ἡ μεγαλειότης τῆς προνοίας τοῦ Δεσπότου. Clem. I. 24.

Προοδοιπορεῖν. Μακάριοι οἱ προοδοιπορήσαντες πρεσβύτεροι. Clem. I. 44.

Προοδοιπόρος. ὡς προοδοιπόρον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Clem. II. 10.

Προορᾷν. προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου. Ign. Trall. 8.

Προορίζειν. τῇ προωρισμένῃ πρὸ αἰώνων...ἐκκλησίᾳ. Ign. Eph. Inscr.

Προπέμπειν. προπέμψασιν, ὡς ἐπέβαλεν ὑμῖν. Polyc. Phil. 1.

Προπετής. ὀλίγα πρόσωπα προπετῆ καὶ αὐθάδη. Clem. I. 1.

Προσάγειν. Καὶ προσαχθέντος αὐτοῦ. Mart. Polyc. 9. προσαχθέντα αὐτὸν ἀνηρώτα. ib.

Προσαγορεύειν. Ἀβραάμ, ὁ φίλος προσαγορευθείς. Clem. I. 10. φίλος προσηγορεύθη τοῦ Θεοῦ. 17. υἱοὺς ἡμᾶς προσηγόρευσεν. II. 1. Θεοὺς προσαγορεύεις πλανώμενος. Mart. Ign. 2. Προσαγορεύετε πάντας τοὺς ἁγίους· ὑμᾶς οἱ σὺν ἡμῖν προσαγορεύουσιν. Mart. Polyc. 20.

Προσβιάζεσθαι. Κἂν αὐτὰ δὲ ἄκοντα μὴ θελήσῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. Ign. Rom. 5. ἐπεσπάσατο τὸ θηρίον προσβιασάμενος. Mart. Polyc. 3.

Προσβλέπειν. Τὸν οὖν ἐπίσκοπον δῆλον ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν Κύριον δεῖ προσβλέπειν. Ign. Eph. 6.

Προσδεῖν. τῇ ἐλπίδι προσδεδέσθωσαν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν. Clem. I. 27. προσδεθεὶς, ὥσπερ κριός. Mart. Polyc. 14.

Προσδεκτός. προσδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Clem. I. 7. ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ. Mart. Polyc. 14.

Προσδέχεσθαι. ἵνα ἡμᾶς προσδέξηται ὡς υἱούς. Clem. II. 9. ἐν οἷς προσδεχθείην ἐνώπιόν σου. Mart. Polyc. 14.

Προσδηλοῦν. προσδηλώσω ὑμῖν ἧς ἠρξάμην οἰκονομίας. Ign. Eph. 20.

Προσδοκᾷν. τὸν ὑπὲρ καιρὸν προσδόκα. Ign. Polyc. 3.

Προσδοκεῖν. τῷ πνεύματι ὡς διδάσκαλον αὐτὸν προσεδόκουν. Ign. Magn. 9.

Προσέρχεσθαι. τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ ἁπλῇ διανοίᾳ. Clem. I. 23. Προσέλθωμεν οὖν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι ψυχῆς. 29. ἀόκνως προσέλθωμεν τῷ θελήματι αὐτοῦ. 33. προσελθεῖν ἑκόντας. Mart. Polyc. 4. προσελθόντα αὐτῷ κομφέκτορα. 16.

Προσεύχεσθαι. Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ign. Eph. 10. Προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Συρίᾳ. 21. Καὶ περὶ ἐμοῦ δὲ προσεύχεσθε. Trall. 12. μόνον δὲ προσεύχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν. Smyrn. 4. προσευχόμενος περὶ πάντων. Mart. Polyc. 5. προσευχόμενος ἐν ὀπτασίᾳ γέγονε. ib. ὥραν πρὸς τὸ προσεύξασθαι ἀδεῶς. 7. σταθεὶς προσηύξατο. ib. ἰδὼν αὐτὸ καιόμενον, προσευχόμενος. 12.

Προσευχή. τὰς προσευχὰς ἡμῶν ἁπλῶς ἀναφέρειν. Clem. II. 2. ἐλπίζοντα τῇ προσευχῇ ὑμῶν ἐπιτυχεῖν. Ign. Eph. 1. Εἰ γὰρ ἑνὸς καὶ δευτέρου προσευχή. 5. πρὸς τὰς βλασφημίας αὐτῶν ὑμεῖς τὰς προσευχάς. 10. τῇ προσευχῇ ὑμῶν,

προστάγμασιν. 20. ἐν τοῖς ἀμώμοις προστάγμασιν αὐτοῦ. 37. τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασιν δέδεται. 40. εἰ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ ἐποιοῦμεν. 50. πρὸς ἐκπλήρωσιν θείου προστάγματος. Fragm. ii. κατὰ τὸ πάλαι πρόσταγμα τοῦ Καίσαρος. Mart. Ign. 6.

Πρόσταξις. τῇ ἑαυτοῦ προστάξει ἐκέλευσεν εἶναι. Clem. I. 33.

Προστάσσειν. ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ προσέταξεν εἶναι. Clem. I. 20. τοῖς προστεταγμένοις καιροῖς. 40. τοῖς ἱερεῦσιν ἴδιος ὁ τόπος προστέτακται. ib. καὶ ποιῶ τὰ προστασσόμενα ὑπὸ τοῦ πλήθους. 54. ὡς τὸ θέλημα προστάσσει. Ign. Polyc. 8. Ἰγνάτιον προσετάξαμεν. Mart. Ign. 2.

Προστάτης. Ἰησοῦν Χριστὸν, ... τὸν προστάτην. Clem. I. 36. διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ προστάτου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58.

Προστιθέναι. Καὶ προσέθεντο αὐτῇ δοῦναι σημεῖον. Clem. I. 12. προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου. Ign. Polyc. 1.

Πρόστιμον. θάνατον τὸ πρόστιμον ἔχουσιν. Clem. I. 41.

Προσφατῶς ἐληλυθὼς ἀπὸ τῆς Φρυγίας. Mart. Polyc. 4.

Προσφέρειν. δι' ὑπακοῆς προσήνεγκεν αὐτὸν θυσίαν. Clem. I. 10. προσφέρονται θυσίαι ἐνδελεχισμοῦ. 41. οὐκ ἐν παντὶ τόπῳ προσφέρεται. ib. μωμοσκοπηθὲν τὸ προσφερόμενον. ib. προσενεγκεῖν αὐτῷ ῥάβδους. 43. καὶ προσήνεγκεν ῥάβδους. ib. ὁσίως προσενέγκοντας τὰ δῶρα. 44. ἧττον ἁμαρτίαν ὑμῖν προσήνεγκεν. 47.

Προσφεύγειν. ἡμᾶς τοὺς προσπεφευγότας τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ. Clem. I. 20. προσφυγὼν τῷ Εὐαγγελίῳ. Ign. Philad. 5.

Προσφορά. τὸν ἀρχιερέα τῶν προσφορῶν ἡμῶν. Clem. I. 36. τάς τε προσφορὰς καὶ λειτουργίας ἐπιτελεῖσθαι. 40. ποιοῦντες τὰς προσφοράς. ib. τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἀνενεγκόντος Θεῷ προσφορὰν καὶ θυσίαν. Ign. Eph. 1. ὥσπερ κριὸς ἐπίσημος...εἰς προσφοράν. Mart. Polyc. 14.

Προσχρᾶσθαι. οὐρίοις ἀνέμοις προσχρησάμενοι. Mart. Ign. 5.

Προσωποληψία. ἀπεχόμενοι ... προσωποληψίας. Polyc. Phil. 6.

Πρόσωπον. ὀλίγα πρόσωπα προπετῆ καὶ αὐθάδη. Clem. I. 1. Ἰακὼβ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου Ἡσαῦ. 4. ἀπὸ προσώπου Φαραώ. ib. ἐκκλησίαν, δι' ἓν ἢ δύο πρόσωπα στασιάζειν. 47. καὶ φανήσεται πρὸ προσώπου ἡμῶν. Ign. Eph. 15. ἐν τοῖς προγεγραμμένοις προσώποις. Magn. 6. ὑμῶν τὰ ἀξιόθεα πρόσωπα. Rom. 1. καταξιωθεὶς τοῦ προσώπου σου τοῦ ἀμώμου. Polyc. 1. ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς. 2. κατὰ πρόσωπον τῶν τότε ἀνθρώπων. Polyc. Phil. 3. Ὡς δὲ κατὰ πρόσωπον ἔστη Τραϊανοῦ. Mart. Ign. 2. ἐμφανισθῇ τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ. 3. ἐμβριθεῖ τῷ προσώπῳ. Mart. Polyc. 9. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χάριτος ἐπληροῦτο. 12.

Πρότερον. μὴ πρότερον τοῦτο ποιῶν. Mart. Polyc. 13.

Προτρέπεσθαι. Προτρέπεται οὖν ἡμᾶς ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. Clem. I. 34.

Προφανεροῦν. καθὼς προητοίμασας καὶ προεφανέρωσας. Mart. Polyc. 14.

Προφητεία. οὐ μόνον πίστις, ἀλλὰ προφητεία. Clem. I. 12. οὓς οὐκ ἔπεισαν αἱ προφητεῖαι. Ign. Smyrn. 5.

Προφητεύειν. κἂν σημεῖα ποίῃ, κἂν προφητεύῃ. Ign. Fragm. ix.

Προφήτης. Ἠλίαν καὶ Ἐλισαιέ ... τοὺς προφήτας. Clem. I. 17. ἐπηκολούθησαν οἱ λοιποὶ προφῆται. 43. Οἱ γὰρ θειότατοι προφῆται. Ign. Magn. 8. οὗ καὶ οἱ προφῆται μαθηταὶ ὄντες. 9. τοὺς προφήτας δὲ ἀγαπῶμεν. Philad. 5. θύρα,...δι' ἧς εἰσέρχονται...οἱ προφῆται. 9. Οἱ γὰρ ἀγαπητοὶ προφῆται κατήγγειλαν εἰς αὐτόν. ib. προσέχειν δὲ τοῖς προφήταις.

ταῖς αὐτῶν δικαιοσύναις ῥύσασθαι τὰ τέκνα. ib.

Ῥυθμεῖν. ἵνα ῥυθμήσῃ τοὺς αἰῶνας. Clem. Fragm. viii.

Ῥυπαρός. ὁ τοιοῦτος, ῥυπαρὸς γενόμενος. Ign. Eph. 16.

Ῥώννυσθαι. Ἔρρωσθε ἐν Θεῷ Πατρί. Ign. Eph. 21. Ἔρρωσθε ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ. Magn. 15. Ἔρρωσθε ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Trall. 13. Cf. Philad. 11. Ἔρρωσθε εἰς τέλος. Rom. 10. Ἔρρωσθέ μοι ἐν δυνάμει Πνεύματος. Smyrn. 13. Ἔρρωσθε ἐν χάριτι Θεοῦ. ib. Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς...εὔχομαι. Polyc. 8. Ἔρρωσθε ἐν Κυρίῳ. ib. Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὐχόμεθα. Mart. Polyc. 22.

Σαββατίζειν. μηκέτι σαββατίζοντες. Ign. Magn. 9.

Σάββατον. ὄντος Σαββάτου μεγάλου. Mart. Polyc. 8. Μαρτυρεῖ δὲ ὁ μακάριος Πολύκαρπος ... Σαββάτῳ μεγάλῳ. 21.

Σαλεύειν. Οἱ οὐρανοὶ τῇ διοικήσει αὐτοῦ σαλευόμενοι. Clem. I. 20.

Σαρκικός. Εἷς ἰατρός ἐστιν, σαρκικός τε καὶ πνευματικός. Ign. Eph. 7. Οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ δύνανται, οὐδὲ οἱ πνευματικοὶ τὰ σαρκικά. 8. ἵνα ἕνωσις ᾖ σαρκική τε καὶ πνευματική. Magn. 13. καὶ συνέπιεν ὡς σαρκικός. Smyrn. 3. ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. 12. πίστει καὶ ἀγάπῃ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. 13. ἐπιμελείᾳ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Polyc. 1. Διὰ τοῦτο σαρκικὸς εἶ καὶ πνευματικός. 2.

Σαρκικῶς. ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ...μένητε... σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς. Ign. Eph. 10.

Σαρκίον. κοινωνῆσαι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ σαρκίῳ. Mart. Polyc. 17.

Σαρκοφόρος. μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον; Ign. Smyrn. 5.

Σάρξ. σηπομένης δὲ τῆς σαρκός. Clem. I. 25. ὁ ἁγνὸς ἐν τῇ σαρκί. 38. καὶ τὴν σάρκα ὑπὲρ τῆς σαρκὸς ἡμῶν. 49. Κύριος πάσης σαρκός. 58. ἡ ἐπιδημία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῆς σαρκὸς ταύτης. II. 5. ἐν τῇ σαρκὶ ἃ ἐπράξαμεν πονηρά. 8. τὴν σάρκα ἁγνὴν τηρήσαντες. ib. Τηρήσατε τὴν σάρκα ἁγνήν. ib. ὅτι αὕτη ἡ σὰρξ οὐ κρίνεται.* 9. εἰ μὴ ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ὄντες. ib. ὡς ναὸν Θεοῦ φυλάσσειν τὴν σάρκα. ib. ἐν τῇ σαρκὶ ἐκλήθητε, καὶ ἐν τῇ σαρκὶ ἐλεύσεσθε. ib. ὢν μὲν τὸ πρῶτον πνεῦμα, ἐγένετο σάρξ. ib. ἐν ταύτῃ τῇ σαρκὶ ἀποληψόμεθα τὸν μισθόν. ib. ὑμῶν δὲ ἐν σαρκὶ ἐπισκόπῳ. Ign. Eph. 1. Ἃ δὲ καὶ κατὰ σάρκα πράσσετε. 8. οἱ κατὰ σάρκα ταῦτα πράσσοντες. 16. τῷ κατὰ σάρκα ἐκ γένους Δαβίδ. 20. ἐξ αὐτοῦ...Ἰησοῦς τὸ κατὰ σάρκα. Clem. I. 32. μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον. Ign. Magn. 6. Ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ...ὡς Ἰησοῦς τῷ Πατρὶ κατὰ σάρκα. 13. Οὐ κατὰ σάρκα ὑμῖν ἔγραψα. Rom. 8. τῇ ὁδῷ τῇ κατὰ σάρκα. 9. κατὰ σάρκα...ἠθέλησαν πλανῆσαι. Philad. 7. τὸν Κυρίον ... ἐκ γένους Δαβὶδ κατὰ σάρκα. Smyrn. 1. κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα ἡνωμένοις. Rom. Inscr. κατευοδωθῆτε σαρκὶ καὶ πνεύματι. Magn. 13. με ἀνέπαυσαν σαρκί τε καὶ πνεύματι. Trall. 12. καθηλωμένους ἐν τῷ σταυρῷ ... σαρκί τε καὶ πνεύματι. Smyrn. 1. κρατηθέντες τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ πνεύματι. 3. τοῖς συμβίοις ἀρκεῖσθαι σαρκὶ καὶ πνεύματι. Polyc. 5. ἕνωσιν εὔχομαι σαρκὸς καὶ πνεύματος. Magn. 1. ἐκκλησίᾳ... εἰρηνευούσῃ ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι. Trall. Inscr. καθηλωμένον ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκί. Smyrn. 1. μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα. 3. Ἀσπάζομαι...πάντας...καὶ τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ αἵματι. 12. ἐν σαρκὶ γενόμενος Θεός. Eph. 7. ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι. Polyc. Phil. 7. ἐν πίστει, †ὅς† ἐστιν σὰρξ τοῦ Κυρίου. Ign. Trall. 8. ἄρτον ζωῆς ὅς ἐστιν σὰρξ Ἰησοῦ

51. διὰ τὸ σκληρυνθῆναι αὐτῶν τὰς ἀσυνέτους καρδίας. ib.

Σκοπεῖν. ὀφείλουσιν τὸ κοινὸν τῆς ἐλπίδος σκοπεῖν. Clem. I. 51. μὴ μόνον σκοποῦντες τὸ καθ' ἑαυτούς. Mart. Polyc. 1.

Σκοπός. τὸν ... παραδεδομένον ἡμῖν τῆς εἰρήνης σκόπον. Clem. I. 19.

Σκορπισμός. σκορπισμοὶ ὀστέων. Ign. Rom. 5.

Σκότος. εἰσήλθομεν εἰς τὸν κόσμον ὡς ἐκ τοῦ...σκότους. Clem. I. 38.

Σκοτοῦν. ἡ ἀσύνετος καὶ ἐσκοτωμένη διάνοια ἡμῶν. Clem. I. 36.

Σκώληξ. σηπομένης δὲ τῆς σαρκὸς σκώληξ τις γεννᾶται. Clem. I. 25.

Σμύρνη. σηκὸν ἑαυτῷ ποιεῖ ἐκ λιβάνου καὶ σμύρνης. Clem. I. 25.

Σοφία. δικαιούμεθα, οὐδὲ διὰ τῆς ἡμετέρας σοφίας. Clem. I. 32. ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν αὐτοῦ. 38. Οὕτως γὰρ λέγει ἡ πανάρετος σοφία. 57. κατακολουθῆσαι τῇ σοφίᾳ τοῦ μακαρίου ... Παύλου. Polyc. Phil. 3.

Σοφίζειν. Χριστὸν...τὸν οὕτως ὑμᾶς σοφίσαντα. Ign. Smyrn. 1.

Σοφός. ὁ σοφὸς ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν. Clem. I. 38. ἤτω σοφὸς ἐν διακρίσει λόγων. 48.

Σπείρειν. οὓς οὐκ εἰάσατε σπεῖραι εἰς ὑμᾶς. Ign. Eph. 9. εἰς τὸ μὴ παραδέξασθαι τὰ σπειρόμενα. ib.

Σπέρμα. βληθέντων σπερμάτων. Clem. I. 24. ἐκ σπέρματος μὲν Δαβίδ. Ign. Eph. 18. τοῦ γενομένου ἐν ὑστέρῳ ἐκ σπέρματος Δαβίδ. Rom. 7.

Σπεύδειν. σπεύσωμεν μετὰ ἐκτενείας. Clem. I. 33. ἔσπευδε ... Πολύκαρπον...θεάσασθαι. Mart. Ign. 3. αὐτὸς μὲν ἐξελθεῖν ἔσπευδεν. 5. σπεύδοντι θᾶττον ἀναχωρῆσαι τοῦ κόσμου. ib. μὴ φθονῆσαι τῷ σπεύδοντι πρὸς τὸν Κύριον. 6. ἔσπευδεν εἰς τὸ στάδιον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν. Mart. Polyc. 6.

Σπλαγχνίζεσθαι. Ἠλέησεν γὰρ ἡμᾶς, καὶ σπλαγχνισθεὶς ἔσωσεν. Clem. II. 1.

Σπλάγχνον. ἐστερνισμένοι ἦτε τοῖς σπλάγχνοις. Clem. I. 2. ἔχει σπλάγχνα ἐπὶ φοβουμένους αὐτόν. 23. ἀπὸ σπλάγχνων ἰδίων προϊέμενος. Fragm. viii. κατὰ τὰ σπλάγχνα ἃ ἔχετε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ign. Philad. 10.

Σπονδίζεσθαι. Πλέον μοι μὴ παράσχησθε τοῦ σπονδισθῆναι Θεῷ. Ign. Rom. 2.

Σπόρος. ὁ σπόρος κόκκου τίνα τρόπον γίνεται. Clem. I. 24.

Σπουδάζειν. Ἐὰν γὰρ σπουδάσωμεν ἀγαθοποιεῖν. Clem. II. 10. Σπουδάσωμεν οὖν μὴ ἀντιτάσσεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ. Ign. Eph. 5. μὴ σπουδάζοντες· ἀντιμιμήσασθαι αὐτούς. 10. μιμηταὶ δὲ τοῦ Κυρίου σπουδάζωμεν εἶναι. ib. Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι. 13. ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ σπουδάζετε πάντα πράσσειν. Magn. 6. Σπουδάζετε οὖν βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασιν τοῦ Κυρίου. 13. Σπουδάσατε οὖν μιᾷ εὐχαριστίᾳ χρῆσθαι. Philad. 4. σπουδάζοντα δὲ ἐπὶ Ἀρμενίαν. Mart. Ign. 2. τὰς ἡμετέρας σπουδάζων διατάξεις ὑπερβαίνειν. ib. σπουδάζειν ὅστις τάχιον τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ ἅψηται. Mart. Polyc. 13.

Σπουδαῖος. Πλέον σπουδαῖος γίνου οὗ εἶ. Ign. Polyc. 3.

Σπουδαίως. καθ' ἣν σπουδαίως συνήεσαν. Mart. Ign. 6.

Σπουδή. τῆς ... ὑπὲρ τῆς ἀθλήσεως σπουδῆς. Mart. Ign. 4. τὴν πρὸς Κύριον αὐτοῦ σπουδήν. ib. ἀπήχθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἀμφιθέατρον. 6. καὶ ὅτι τοσαύτῃ σπουδῇ ἐχρήσαντο. Mart. Polyc. 7. μετὰ σπουδῆς καθῄρουν αὐτόν. 8. μετὰ σπουδῆς ἐπορεύετο. ib.

Στάδιον. ἔξω βάλλεται τοῦ σταδίου. Clem. II. 7. εἰς τὸ στάδιον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν. Mart. Polyc. 6. ἀγόμενος εἰς τὸ στάδιον. 8. θορύβου τηλικούτου ὄντος ἐν τῷ σταδίῳ. ib. εἰσιόντι εἰς τὸ στάδιον. 9. τῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων. ib. ἐν μέσῳ τῷ σταδίῳ κηρύξαι. 12.

Σύνδουλος. Περὶ δὲ τοῦ συνδούλου μου Βούρρου. Ign. Eph. 2. τοῦ συνδούλου μου διακόνου Ζωτίωνος. Magn. 2. διακόνοις τοῖς συνδούλοις μου. Philad. 4. τοὺς συνδούλους μου διακόνους. Smyrn. 12.

Συνεγείρειν. συγκοιμᾶσθε, συνεγείρεσθε. Ign. Polyc. 6.

Συνέδριον. εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων. Ign. Magn. 6. ἐντρεπέσθωσαν...τοὺς πρεσβυτέρους, ὡς συνέδριον Θεοῦ. Trall. 3. συνέδριον τοῦ ἐπισκόπου. Philad. 8.

Συνειδέναι. κατηξιώθην, οὐκ ἐκ συνειδότος, ἀλλ' ἐκ χάριτος Θεοῦ. Ign. Smyrn. 11.

Συνείδησις. ἐν ἀμώμῳ... συνειδήσει πάντα ἐπιτελεῖν. Clem. I. 1. εἰς τὸ σώζεσθαι μετ' ἐλέους καὶ συνειδήσεως. 2. ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναχθέντες τῇ συνειδήσει. 34. ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει ὑπάρχων. 41. τῶν ἐν καθαρᾷ συνειδήσει λατρευόντων. 45. οὐ καθαρός ἐστιν τῇ συνειδήσει. Ign. Trall. 7. ἐν ἀμώμῳ καὶ ἁγνῇ συνειδήσει περιπατεῖν. Polyc. Phil. 5.

Συνεῖναι. καθ' ἣν σπουδαίως συνήεσαν. Mart. Ign. 6. εἶπεν πρὸς τοὺς συνόντας αὐτῷ. Mart. Polyc. 5.

Συνέλευσις. τὰς συνελεύσεις αὐτῶν ἐν ὁμονοίᾳ...ποιοῦνται. Clem. I. 20.

Συνεξέρχεσθαι. συνεξελθούσης γὰρ αὐτῷ τῆς γυναικός. Clem. I. 11.

Συνεπιμαρτυρεῖν. συνεπιμαρτυρούσης καὶ τῆς γραφῆς. Clem. I. 23. οἱ... προφῆται, συνεπιμαρτυροῦντες τοῖς ὑπ' αὐτοῦ νενομοθετημένοις. 43.

Συνεργεῖν. αὐτός τε καὶ οἱ αὐτῷ συνεργήσαντες. Ign. Fragm. i.

Συνέρχεσθαι. Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι. Ign. Eph. 13. ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε ἐν μιᾷ πίστει. 20.

Σύνεσις. δικαιούμεθα, οὐδὲ διὰ τῆς ἡμετέρας...συνέσεως. Clem. I. 32. τῇ ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ συνέσει διεκόσμησεν αὐτούς. 33. διὰ τὴν ἐπιοῦσαν τῇ ἡλικίᾳ σύνεσιν. Fragm. vi. αἰτοῦ σύνεσιν πλείονα ἧς ἔχεις. Ign. Polyc. 1.

Συνευδοκεῖν. οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς. Clem. I. 35. συνευδοκησάσης τῆς ἐκκλησίας πάσης. 44.

Συνευρυθμίζειν. συνευρύθμισται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς. Ign. Philad. 1.

Συνεύχεσθαι. τῆς τῶν συνευχομένων ὑπὲρ τῆς ἀθλήσεως σπουδῆς. Mart. Ign. 4.

Συνέχεια. τῇ συνεχείᾳ τῆς διδασκαλίας. Mart. Ign. 1.

Συνέχειν. νερτέρων... κρίματα τοῖς αὐτοῖς συνέχεται προστάγμασιν. Clem. I. 20. εἰδὼς τὰ συνέχοντά με. Ign. Rom. 6.

Συνήγορος. ὄντες συνήγοροι τοῦ θανάτου. Ign. Smyrn. 5.

Συνήθεια. Διαφορὰ τυγχάνει ἀληθείας καὶ συνηθείας. Clem. Fragm. vi. τὴν πολυχρόνιον τῶν κακῶν συνήθειαν. ib. τοιαύτην συνήθειαν ἔσχον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν. Ign. Eph. 5.

Συνήθης. ὅπερ ἦν σύνηθες αὐτῷ. Mart. Polyc. 5. μετὰ τῶν συνήθων αὐτοῖς ὅπλων. 7.

Συνιέναι. Ὁ τῶν παρόντων αἰσθητικὸς συνίησιν. Clem. Fragm. iv.

Συνιστάναι. συσταθὲν εἰς τὰς συναγωγάς. Clem. I. 20. Ἐν λόγῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ συνεστήσατο τὰ πάντα. 27.

Σύνοδος. Ἐστὲ οὖν καὶ σύνοδοι πάντες. Ign. Eph. 9.

Σύνοικος. δεινὴν σύνοικον τὴν ἁμαρτίαν παρειληφώς. Clem. Fragm. vi.

Συνομολογεῖν. κακόν με πρὸς τοὺς δαίμονας ἀποκαλεῖς, συνομολογῶ. Mart. Ign. 2.

Συμπνεῖν. πάντα συμπνεῖ. Clem. I. 37.

Συντόμως. συντόμως παρεκέλευσα ὑμᾶς. Ign. Magn. 14. ἃ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν. Rom. 5.

Σύντονος. ὑμῶν τὸ σύντονον τῆς ἀληθείας. Ign. Polyc. 7.

Συντρέχειν. ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ. Ign. Eph. 3. συν-

τῆς γυναικὸς ἑτερογνώμονος ὑπαρχούσης. ib. νοήσωμεν πῶς ἀόργητος ὑπάρχει. 19. τοῦτο μονογενὲς ὑπάρχον. 25. Ἁγίου οὖν μερὶς ὑπάρχοντες. 30. σκῆπτρα αὐτοῦ οὐκ ἐν μικρᾷ δόξῃ ὑπάρχουσιν. 32. στυγητοὶ τῷ Θεῷ ὑπάρχουσιν. 35. ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει ὑπάρχων. 41. εἰς τοὺς ἑτεροκλινεῖς ὑπάρχοντας. 47. Ἀπροσδεὴς . . . ὁ Δεσπότης ὑπάρχει τῶν ἁπάντων. 52. ἐντύχωμεν περὶ τῶν ἔν τινι παραπτώματι ὑπαρχόντων. 56. δεῖ γὰρ εὐλαβεστέρους ἡμᾶς ὑπάρχοντας. Mart. Polyc. 2. οἱ προδίδοντες αὐτὸν οἰκεῖοι ὑπῆρχον. 6.

Ὑπατεύειν. ὑπατευόντων παρὰ Ῥωμαίοις. Mart. Ign. 7.

Ὑπεισιέναι. τῶν δαιμόνων ἕλοιτο λατρείαν ... ὑπεισιέναι. Mart. Ign. 2.

Ὑπεξέρχεσθαι. ἔπειθον αὐτὸν ὑπεξελθεῖν· καὶ ὑπεξῆλθεν. Mart. Polyc. 5.

Ὑπεραγάλλεσθαι. ὑπεραγαλλόμενος ἀσφαλίζομαι ὑμᾶς. Ign. Philad. 5.

Ὑπεράγαν. ἡ νουθέτησις ... ὑπεράγαν ὠφέλιμος. Clem. I. 56.

Ὑπερασπισμός. ὑπερασπισμός ἐστιν τοῖς παιδευομένοις ὑπὸ τοῦ Δεσπότου. Clem. I. 56.

Ὑπερασπιστής. ὁ Ὕψιστος ὑπέρμαχος καὶ ὑπερασπιστής ἐστιν. Clem. I. 45.

Ὑπερβαίνειν. τὰς ἡμετέρας σπουδάζων διατάξεις ὑπερβαίνειν. Mart. Ign. 2.

Ὑπερβάλλειν. ταῖς ... ὑπερβαλλούσαις αὐτοῦ δωρεαῖς τῆς εἰρήνης. Clem. I. 19. ταῖς ὑπερβαλλούσαις καὶ ἐνδόξοις δωρεαῖς αὐτοῦ. 23. ὑπερβάλλων τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα. Ign. Eph. 19.

Ὑπερδοξάζειν. Ἀποδεχόμενός σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην, . . . ὑπερδοξάζω. Ign. Polyc. 1.

Ὑπερεκπερισσῶς. εὐεργετῶν τὰ πάντα, ὑπερεκπερισσῶς δὲ ἡμᾶς. Clem. I. 20.

Ὑπερεπαινεῖν. Ὀνήσιμος ὑπερεπαινεῖ ὑμῶν τὴν ... εὐταξίαν. Ign. Eph. 6.

Ὑπερηφανεῖν. Ὁ οὖν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὗτος ἤδη ὑπερηφανεῖ. Ign. Eph. 5. τὰ δεσμά μου, ἃ οὐχ ὑπερηφανήσατε. Smyrn. 10. δούλους καὶ δούλας μὴ ὑπερηφάνει. Polyc. 4.

Ὑπερηφανία. οὐκ ἦλθεν ἐν κόμπῳ... ὑπερηφανίας. Clem. I. 16. φεύγοντες ... βδελυκτὴν ὑπερηφανίαν. 30. ἀπορρίψαντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν... ὑπερηφανίαν. 35.

Ὑπερήφανος. ἐν ἀγάπῃ οὐδὲν ὑπερήφανον. Clem. I. 49. ἀποθέμενοι τὴν...ὑπερήφανον τῆς γλώσσης... αὐθάδειαν. 57.

Ὑπέρμαχος. μὴ εἰδότες ὅτι ὁ Ὕψιστος ὑπέρμαχος. Clem. I. 45.

Ὑπεροχή. ἢ καθ᾽ ὑπεροχὴν δοκοῦντας. Clem. I. 57.

Ὑπέρτατος. ἐνοπτριζόμεθα τὴν . . . ὑπερτάτην ὄψιν αὐτοῦ. Clem. I. 36. αὐτὸς ὥρισεν τῇ ὑπερτάτῃ αὐτοῦ βουλήσει. 40.

Ὑπερτίθεσθαι. Ὑπέρθεσθε οὖν τὴν κακὴν ζύμην. Ign. Magn. 10.

Ὑπερῷον. ἔκρυψεν εἰς τὸ ὑπερῷον. Clem. I. 12. ἐν ὑπερῴῳ. Mart. Polyc. 7.

Ὑπέχειν. ὑπομονῆς βραβεῖον ὑπέσχεν. Clem. I. 5. τὴν...τοῦ Ἰούδα ὑπόσχοιεν τιμωρίαν. Mart. Polyc. 6.

Ὑπήκοος. ἐν τῷ αὐτὸν ὑπήκοον γενέσθαι τοῖς ῥήμασι τοῦ Θεοῦ. Clem. I. 10. ὑπηκόους ἡμᾶς μᾶλλον γενέσθαι τῷ Θεῷ. 14.

Ὑπηρεσία. διὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἔκρινεν ὁ Θεὸς λαὸν αὐτοῦ. Clem. I. 17.

Ὑπηρετεῖν. ἐν λόγῳ Θεοῦ ὑπηρετεῖ μοι. Ign. Philad. 11.

Ὑπηρέτης. ἐκκλησίας Θεοῦ ὑπηρέται. Ign. Trall. 2. ὡς Θεοῦ οἰκονόμοι ...καὶ ὑπηρέται. Polyc. 6.

Ὑπισχνεῖσθαι. καθὼς ὑπέσχετο ἡμῖν ἐγεῖραι ἡμᾶς. Polyc. Phil. 5.

Ὑποβάλλειν. Ὑπέβαλε γοῦν Νικήτην. Mart. Polyc. 17. ὑποβαλλόντων καὶ ἐνισχυόντων τῶν Ἰουδαίων. ib.

τες. 2. Οἱ οὐρανοὶ...ἐν εἰρήνῃ ὑποτάσσονται αὐτῷ. 20. ὑποτασσώμεθα τῷ θελήματι αὐτοῦ. 34. ὑποτασσέσθω ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ. 38. ὑποτάγητε τοῖς πρεσβυτέροις. 57. μάθετε ὑποτάσσεσθαι. ib. ἵνα ὦμεν Θεοῦ ὑποτασσόμενοι. Ign. Eph. 5. ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι Θεοῦ. Magn. 2. Ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις. 13. Ὅτ' ἂν γὰρ τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσεσθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ. Trall. 2. ὑποτάσσεσθαι καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ. ib. ὑποτασσομένοι τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῇ ἐντολῇ. 13. τοὺς λοιμοτέρους ἐν πραότητι ὑπότασσε. Polyc. 2. Ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ. 6. Τῷ Καίσαρι ὑποτάγητε. Fragm. iii. ᾧ ὑπετάγη τὰ πάντα. Polyc. Phil. 2. ὑποτασσομένους τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, ὡς Θεῷ καὶ Χριστῷ. 5. αἵτινες ὑποτεταγμέναι εἰσὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ. 13. οἷα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐπιστέλλει ... ὑποτέτακται. Mart. Ign. 4.

Ὑποτεταγμένως. πῶς ὑποτεταγμένως ἐπιτελοῦσι τὰ διατασσόμενα. Clem. I. 37.

Ὑπουργεῖν. μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως ... εἰς ταῦτα ὑπουργούντων. Mart. Polyc. 13.

Ὑποφέρειν. πλείονας ὑπήνεγκεν πόνους. Clem. I. 5. παντὶ τῷ κόσμῳ μετανοίας χάριν ὑπήνεγκεν. 7. κίνδυνον ὑποίσομεν μέγαν. 14.

Ὑποχθόνιος. βλεπόντων τῶν ... ὑποχθονίων. Ign. Trall. 9.

Ὑστερεῖσθαι. ὑστερεῖται τοῦ ἄρτου Θεοῦ. Ign. Eph. 5.

Ὑστέρημα. τὰ ὑστερήματα αὐτῶν ἴδια ἐκρίνετε. Clem. I. 2. δι' οὗ ἀναπληρωθῇ αὐτοῦ τὸ ὑστέρημα. 38.

Ὕστερος. τοῦ γενομένου ἐν ὑστέρῳ ἐκ σπέρματος Δαβίδ. Ign. Rom. 7. ἡμεῖς ὕστερον ἀνελόμενοι. Mart. Polyc. 18.

Ὕψιστος. τὴν μεγαλοπρεπῆ ... θρησκείαν τοῦ Ὑψίστου. Clem. I. 45. ὁ Ὕψιστος ὑπέρμαχος καὶ ὑπερασπιστής ἐστιν. ib. ἐν μεγαλειότητι Πατρὸς ὑψίστου. Ign. Rom. Inscr.

Ὕψος. ἀτενίζομεν εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν. Clem. I. 36. τὸ ὕψος, εἰς ὃ ἀνάγει ἡ ἀγάπη. 49. ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὕψη. Ign. Eph. 9.

Φαγεῖν. ἔφαγέν τε καὶ ἔπιεν. Ign. Trall. 9. ἐκέλευσε παρατεθῆναι φαγεῖν. Mart. Polyc. 7.

Φαίνεσθαι. ὃν τρόπον οὖν σου τὸ σῶμα φαίνεται. Clem. II. 12. ὅπερ καί ἐστιν, καὶ φανήσεται. Ign. Eph. 15. τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν. Magn. 3. οὐκ εὐσυνείδητοί μοι εἶναι φαίνονται. 4. ἐν τέλει ἐφάνη. 6. εὔλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν. 7. φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες. Trall. 2. τὸ γὰρ ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται. 4. ἐφαίνοντο ἂν κλάδοι. 11. ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι. Rom. 3. Οὐδὲν φαινόμενον, αἰώνιον. ib. Χριστὸς, ἐν Πατρὶ ὤν, μᾶλλον φαίνεται. ib. Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος. Smyrn. 8. Ἐφάνη μοι οὖν ἄξιον πρᾶγμα. 11. ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς. Polyc. 2. λύκος σοι φαινέσθω. Fragm. ix.

Φανερός. τὸ ἐπιεικὲς τῆς γλώσσης... φανερὸν ποιησάτωσαν. Clem. I. 21.

Φανεροῦν. φανεροῦνται ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Clem. I. 50. ἐπιφάνεια τοῦ Υἱοῦ, ἣ τὰς αἰσθήσεις ἐφανέρωσε. Fragm. viii. εἰς πλήρωμα δόξης αὐτοῦ φανερωθέν. ib. Πῶς οὖν ἐφανερώθη τοῖς αἰῶσιν; Ign. Eph. 19. Θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου. ib. εἷς Θεὸς ἔστιν ὁ φανερώσας ἑαυτόν. Magn. 8. Χριστὸς ὑμῖν ταῦτα φανερώσει. Rom. 8. τὰ δὲ ἀόρατα αἴτει ἵνα σοι φανερωθῇ. Polyc. 2. ἐφανερώσαμεν ὑμῖν καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν χρόνον. Mart. Ign. 7. τὸ τῆς φανερωθείσης ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ὀπτασίας. Mart. Polyc. 12. κατὰ ἀποκάλυψιν φανερώσαντός μοι Πολυκάρπου. 22.

τῆς ἀκαθάρτου φιλοτιμίας. ib. μελλουσῶν καταπαύειν τῶν φιλοτιμιῶν. 6.

Φιλόϋλος. οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλόϋλον. Ign. Rom. 7.

Φιλόχριστος. τὸν τῆς φιλοχρίστου αὐτοῦ ἐπιθυμίας. Mart. Ign. 7.

Φλέψ. μέχρι τῶν ἔσω φλεβῶν. Mart. Polyc. 2.

Φλόξ. Μεγάλης δὲ ἐκλαμψάσης φλογός. Mart. Polyc. 15.

Φοβεῖσθαι. πᾶσι τοῖς φοβουμένοις τὸν Θεὸν ὁσίως. Clem. I. 21. ἔχει σπλάγχνα ἐπὶ φοβουμένους αὐτόν. 23. φοβηθῶμεν αὐτόν. 28. Δανιὴλ ὑπὸ τῶν φοβουμένων τὸν Θεὸν ἐβλήθη εἰς λάκκον λεόντων; 45. οὐ δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἀλλὰ τὸν Θεόν. II. 4. μὴ φοβηθῶμεν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 5. ὅσον βλέπει τις σιγῶντα ἐπίσκοπον, πλειόνως αὐτὸν φοβείσθω. Ign. Eph. 6. φοβηθῶμεν τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ. 11. τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν. ib. νῦν γάρ με δεῖ πλέον φοβεῖσθαι. Trall. 4. φοβοῦμαι μὴ νηπίοις οὖσιν ὑμῖν. 5 Φοβοῦμαι γὰρ τὴν ὑμῶν ἀγάπην. Rom. 1. ἐν ᾧ δεδεμένος φοβοῦμαι μᾶλλον. Philad. 5. φοβηθεὶς ὑπὲρ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας. Mart. Ign. 2. φοβηθεὶς μή ποτε ἡ τῆς ἀδελφότητος στοργή. 4. φοβουμένοις δὲ διότι περ ἐπὶ θάνατον ὁ τοιοῦτος ἤγετο. 6.

Φόβος. πάντα ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ ἐπετελεῖτε. Clem. I. 2. ἐν τῷ ἀπολείπειν ἕκαστον τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. 3. τούς τε καταδεξαμένους τὰ λόγια αὐτοῦ ἐν φόβῳ. 19. τὴν παιδείαν τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. 21. πῶς ὁ φόβος αὐτοῦ καλός. ib. Οἱ γὰρ μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης πολιτευόμενοι. 51. δῴη πάσῃ ψυχῇ... πίστιν, φόβον. 58. Οἵτινες παράγουσι φόβους ἀνθρωπίνους. II. 10. δουλεύσατε τῷ Θεῷ ἐν φόβῳ. Polyc. Phil. 2. τὴν παιδείαν τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. 4. δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου. 6. φόβῳ καὶ χαρᾷ πεπληρωμένοις. Mart. Ign. 6.

Φοίνιξ. Ὄρνεον γάρ ἐστιν ὃ προσονομάζεται φοίνιξ. Clem. I. 25.

Φοιτᾶν. τά τε ἐν αὐτῇ ζῷα φοιτῶντα. Clem. I. 33.

Φορεῖν. ἑπτάκις δεσμὰ φορέσας. Clem. I. 5. τῶν αὐτὸν ἐν καρδίᾳ φορούντων. Mart. Ign. 2.

Φορτικός. Δεικνὺς τούτου τοῦ λόγου τὸ φορτικόν. Ign. Fragm. i.

Φρονεῖν. οὕτως δεῖ ἡμᾶς φρονεῖν περὶ Ἰησοῦ. Clem. II. 1. οὐ δεῖ ἡμᾶς μικρὰ φρονεῖν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. ib. ἐν τῷ γὰρ φρονεῖν ἡμᾶς μικρὰ περὶ αὐτοῦ. ib. Πολλὰ φρονῶ ἐν Θεῷ. Ign. Trall. 4. καθὼς φρονοῦσιν καὶ συμβήσεται αὐτοῖς. Smyrn. 2. περὶ ἡμῶν τὸ αὐτὸ φρονοῦσιν. 5. Τέλειοι ὄντες τέλεια καὶ φρονεῖτε. 11.

Φρόνησις. φρόνησιν ἔχομεν καὶ λόγον. Clem. Fragm. ix.

Φρόνιμος. ἐπηγέρθησαν οἱ...ἄφρονες ἐπὶ τοὺς φρονίμους. Clem. I. 3. Διὰ τί δὲ οὐ πάντες φρόνιμοι γενώμεθα; Ign. Eph. 17. ὡς φρονίμους ἐν Θεῷ συγχωροῦντας αὐτῷ. Magn. 3. Φρόνιμος γίνου ὡς ὄφις ἐν ἅπασιν. Polyc. 2.

Φροντίζειν. Τῆς ἑνώσεως φρόντιζε. Ign. Polyc. 1.

Φροντίς. ἀπολείπωμεν τὰς... ματαίας φροντίδας. Clem. I. 7.

Φροντιστής. σὺ αὐτῶν φροντιστὴς ἔσο. Ign. Polyc. 4.

Φρύγανον. τῶν ὄχλων...συναγαγόντων ...ξύλα καὶ φρύγανα. Mart. Polyc. 13.

Φυγαδεύειν. ὁ Παῦλος...φυγαδευθείς. Clem. I. 5.

Φυλακίζειν. ἐφυλακίσθησαν, ἀλλ' ὑπὸ ἀνοσίων. Clem. I. 45.

Φύλαρχος. ἐκέλευσεν τοὺς δώδεκα φυλάρχους προσενεγκεῖν αὐτῷ ῥάβδους. Clem. I. 43. τοῖς δακτυλίοις τῶν φυλάρχων. ib. ἐπεδείξατο τοῖς φυλάρχοις τὰς σφραγῖδας. ib.

Φυλάσσειν. τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου φυλάξαντες. Clem. II. 8. Δεῖ...ὡς

αὐτῷ. 23. οἷς ἡ χάρις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δέδοται. 30. Τίνος χάριν ηὐλογήθη; 31. ἓν Πνεῦμα τῆς χάριτος. 46. κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν. 50. γυναῖκες ἐνδυναμωθεῖσαι διὰ τῆς χάριτος. 55. ὧν χάριν ἐκινδύνευσεν. ib. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου...μεθ' ὑμῶν. 59. ἀληθείας τύπῳ, χάριτος τελείας. Fragm. viii. ἐν ἀμώμῳ χάριτι χαίρειν. Ign. Eph. Inscr. τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν. 11. πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε. 20. εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ Πατρός. Magn. Inscr. ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι Θεοῦ. 2. ὁμολογοῦμεν χάριν μὴ εἰληφέναι. 8. ἐνπνεόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος αὐτοῦ. ib. πεπληρωμένοις χάριτος Θεοῦ. Rom. Inscr. ἐάνπερ χάριτος ἐπιτύχω. 1. Πιστεύω τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χριστοῦ. Philad. 8. λυτρωθείησαν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 11. τοὺς ἑτεροδοξοῦντας εἰς τὴν χάριν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Smyrn. 6. Πάντα οὖν ὑμῖν ἐν χάριτι περισσευέτω. 9. οὐκ ἐκ συνειδότος, ἀλλ' ἐκ χάριτος Θεοῦ. 11. Ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις. 12. Χάρις ὑμῖν. ib. Ἔρρωσθε ἐν χάριτι Θεοῦ. 13. Παρακαλῶ σε ἐν χάριτι, ᾗ ἐνδέδυσαι. Polyc. 1. Καλοὺς μαθητὰς ἐὰν φιλῇς, χάρις σοι οὐκ ἔστιν. 2. Πιστεύω γὰρ τῇ χάριτι. 7. ἔσται ἡ χάρις μετ' αὐτοῦ. 8. πνευματικὴν...ἀποστάζόντων χάριν. Mart. Ign. 4. ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μάρτυρι χάριτος. 6. προσέχοντες τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι. Mart. Polyc. 2. ἀλλὰ χάρις τῷ Θεῷ. 3. πλήρης ὢν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. 7. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χάριτος ἐπληροῦτο. 12. ἐν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ δωρεᾷ. 20. Ἡ χάρις μετὰ πάντων. 22.

Χάρισμα. καθὼς καὶ ἐτέθη ἐν τῷ χαρίσματι αὐτοῦ. Clem. I. 38. ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα. Ign. Eph. 17. ἐκκλησίᾳ...ἠλεημένῃ ἐν παντὶ χαρίσματι. Smyrn. Inscr. ἀνυστερήτῳ οὔσῃ παντὸς χαρίσματος. ib. καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Polyc. 2. πνευματικῶν αὐτῷ κοινωνήσας χαρισμάτων. Mart. Ign. 3. εἴ πως μέρος χαρίσματος λάβωσι πνευματικοῦ. ib.

Χεῖλος. μὴ μόνον χείλεσιν αὐτὸν τιμᾶν. Clem. II. 3.

Χειμάζεσθαι. ὡς χειμαζόμενος λιμένα. Ign. Polyc. 2.

Χειμερινός. Καιροὶ...χειμερινοί. Clem. I. 20.

Χειμών. τοὺς πάλαι χειμῶνας μόλις παραγαγών. Mart. Ign. 1.

Χείρ. ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ὑμῶν. Clem. I. 2. φυγεῖν ἀπὸ τῆς κραταιᾶς χειρὸς αὐτοῦ. 28. ταῖς ἱεραῖς...χερσὶν ἔπλασεν. 33. Ὀλοφέρνην ἐν χειρὶ θηλείας. 55. ἐν χερσὶν ὁ αἰών. II. 7. Πηλὸς γάρ ἐσμεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου. 8. ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ διαστραφῇ. ib. ἐπισείσας αὐτοῖς τὴν χεῖρα. Mart. Polyc. 9. ὀπίσω τὰς χεῖρας ποιήσας. 14.

Χειροτονεῖν. χειροτονῆσαι διάκονον. Ign. Philad. 10. χειροτονῆσαι... θεοπρεσβύτην. Smyrn. 11. χειροτονῆσαί τινα, ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε. Polyc. 7.

Χείρων. οἱ καὶ εὐεργετούμενοι χείρους γίνονται. Ign. Rom. 5. ἢ...ἐπὶ τὰ χείρω μετάνοια. Mart. Polyc. 11.

Χήρα. Περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς, οὐ περὶ χήρας. Ign. Smyrn. 6. τὰς παρθένους τὰς λεγομένας χήρας. 13. Χῆραι μὴ ἀμελείσθωσαν. Polyc. 4. Τὰς χήρας σωφρονούσας. Polyc. Phil. 4. μὴ ἀμελοῦντες χήρας. 6.

Χιλίαρχος. Οὐ πάντες εἰσὶν...χιλίαρχοι. Clem. I. 37.

Χιλιάς. τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν. Clem. I. 43.

Χλευάζειν. Ἄφρονες καὶ ἀσύνετοι... χλευάζουσιν ἡμᾶς. Clem. I. 39.

Χορδή. συνήρμοσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ. Ign. Eph. 4. συνευρύθμισται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς, ὡς χορδαῖς κιθάρα. Philad. 1.

Χορός. ἀστέρων τε χοροί. Clem. I.